

St St Blichers

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

IX-X BIND

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

St. St. Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

JØDERNE PAA HALD

OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

IX BIND

MADSEN LINDS FORLAG

ANDEN PAA NY REVIDEREDE UDGAVE
KØBENHAVN 1912

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

Jøderne paa Hald.

Den nuværende Gaard af dette Navn er den fjerde, som har været opbygget paa et Jordsmon af nogle Tusinde Alens Omkreds. Intetsteds i Landet findes saa talende Mærker af Tidens ødelæggende Vælde eller rettere af Menneskets Foranderlighed. Man skulde tro, at Aandeverdenens dunkle Magter havde huset her og Tid efter anden fordrevet de legemlige Beboere; saaledes — siger man — flytter Ræven ud, naar den maa dele sin Bolig med den dagsky Grævling.

Den allerældste Borg, hvis Tomt endnu hedder Gammelhald, laa paa en fordum omflydt Høj i den sydvestlige Ende af Søen — en skummel Krog, paa tre Sider omgiven af høje, skovgroede Bakker og kun aaben mod Norden. Paa denne Kant ses Viborg i en Mils Vejs Afstand.

Man kan forestille sig Gammelhald som en Røver, der lurende har ligget paa Udkig efter Landets ældgamle Hovedstad. Dens Opbygger omtaler Sagnet ikke, men vil, at »Ebbe og Aage, de Hellede to,« som i Kong Snies Hungerstid førte Longobarderne ud mod Sønden, skal have boet her, samt at den danske »Arthur med det runde Bord«, »Stærk Didrik og hans Kæmper«, her har huseret.

Den sidste Beboer var hin djærve, trodsige Riddersmand, Niels Bugge, hvem Dannerkongen

forgæves søgte at betvinge med Vaabenmagt, og som kun maatte bukke under for Snigmorderdolken. (Paa given Lejde drog han til Middelfart, hvor V a l d e m a r opholdt sig, men blev her lumskelig myrdet. For at vælte Skylden fra sig selv paalagde Kongen Borgerne en aarlig Skat, som endnu den Dag i Dag (1828) udredes under Navn af Hr. B u g g e s M a n d e b o d.) Han skal have nedrevet G a m m e l h a l d og af dets Ruiner opbygget det a n d e t, siden saakaldte H a l d S l o t, ligeledes paa en Banke i Søen, men længere mod Nord. Her var det, han udholdt Belejringen; lige overfor paa Fastlandet ses endnu Levningerne af den saakaldte »Kongens Skanse«. Og her vorder Skuepladsen for den Begivenhed, som indeholdes i efterfølgende Haandskrift.

Middelalderens H a l d stod fra Midten af det fjortende Sekel i halvfjerde Hundrede Aar. I dette Tidsrum tilhørte det først den myrdedes Slægtninge, siden de viborgske Bisper indtil den sidste katolske, J ø r g e n F r i i s. Derefter blev det et kongeligt Slot og Lensmandens Sæde og omsider Amtstue. Den sidste Amtsforvalter, J a c o b B r o c k m a n, skal være død i Fængsel, i hvilket han tredje Gang for Kassemangel var hensat. Nu blev det pantsat og siden taget i Besiddelse og nogen Tid beboet af tre rige hollandske Jøder — Brødrene L i m a.

Disse solgte det efter kort Tids Forløb til G r e g e r s D a a, der faldt som Oberst i Slaget ved Gadebusch. Denne byggede det t r e d j e H a l d paa en skønt beliggende Banke, midt imellem begge de ældre.

Ogsaa dette er nedrevet, og det f j e r d e og sidste oprejst noget længere tilbage fra Søen for omtrent halvtredsindstyve Aar siden.

Her findes endnu trende gamle mystiske Billeder, hvis Betydning man forgæves har villet udgrunde, og om Originalerne til hvilke Sagnet kun dunkelt taler.

Det ene er et Bryststykke og forestiller en middelaldrende Mand af atletisk Skabning med et stort, trindt og glubsk Ansigt. Hans enradknappede, grove Vams slutter tæt op om den tykke Hals. Det sorte Mankehaar deler sig over Panden og falder i bølgende Lokker ned til de brede Skuldre. Hans store, mørkblaa Øjne, overskyggede af tykke Bryn, har ofte forfærdet mig som Barn, naar jeg gik ene gennem Salen og de truende fulgte mig fra Dør til Dør. Næst den hornede Figur i orbis pictus (en bekendt Billedbog) har intet Billede holdt mig i saadan Respekt som »Niels Bugges« paa Hald. Om det ogsaa virkelig var hans, skal vort Haandskrift maaske siden aabenbare. (Men vist er det, at denne Afbildning ikke modsiger Forestillingen om en ægte gammel dansk Kæmpe.)

Det andet er ligeledes et Bryststykke, men i meget mindre Format: en mørkladen, mager, senestærk, i en sort Kappe indhyllet Figur, Hovedet bedækket med en turbanformet Pelshue, den ene Haand griber i Barmen — sandsynligvis efter en Dolk. Man har sagt mig, det var en Jøde, og jeg tænkte uvilkaarlig paa Esau, den vilde, trodsige Jæger; saaledes maa han have set ud, da han mærkede Moders og Broders Bedrag, og da han siden mødte denne med fjendsk Hu og blodige Tanker.

Da jeg blev ældre, tyktes han mig at maatte ligne Barcochba, som han beslutter at genrejse det søndersplittede Rige. I dette skumle Aasyn præger sig Harmen over Folkets Fornedrelse, vaklende Haab om Fornyelsen af den tabte Herlighed og mørke Anelser om et sørgeligt Udfald paa dette fortvivlede Forsøg. Hvorhen stirrer dette skulende, hadske Blik? Til Ælia Capitolina — til Romerørnen paa Zions Bjerg — vogt dig! se! allerede udspiler den sin Klo for at sønderrive dig! Han skælver ikke — han har endnu Dolken — den sidste Tilflugt og Frelse.

Det tredje skal ogsaa forestille en Jøde — den

forriges Broder. Hvor ulig hin! saa forskellig som Jacob fra Esau. Ja! dette er — maa være tegnet efter Naturen: Snildhed, Sagtmodighed, Bøjelighed, — patriarkalsk Værdighed, Godmodighed, dog ikke uden lidt underfundig Tilbageholdenhed. Saaledes har han smilet, da han bortbyttede Linserne, og da han lagde de spraglede Kæppe i Vandtruget. Han er omgiven af Blomster — Symboler paa søde, talrige Familieglæder, paa Haabet om Israels tilkommende Flor. En Hane, Aarvaagenheds, Paapassenheds Symbol, staar paa hans Skød; han klapper den med et ømt og kærligt Øjekast.

»Vist nok,« har jeg siden tænkt, da jeg som ældre gensaa Billedet, »vist nok behøver du, forunderlige Nation! Hanens hele Aarvaagenhed for at bevare din skrøbelige Tilværelse; kun Skade, at du saa ofte lader dig henrive eller rettere oppuste af dens Overmod og glemmer, at de Kærner, der gjorde dig fyldig og kæphøj, var — ofte møjsommeligt nok — opsamlede i strenge Herrers Gaarde. Derfor har de også tidt stækket dine Vinger, naar du baskede for højt med dem, og afrevet dine pralende Fjedre, saa baade Fedt og Blod fulgte med. Men du opholdtes stedse af en højere Magt, der har adspredt dig blandt alle Jordens Folkeslægter, for at undervise og advare med dine Dyder, dine Lyder og Ulykker.«

Det er nu rum Tid siden, at jeg under en Morgenvandring satte mig paa Kongeskansen og skuede ud over den yndige Sø. Dagens Konge skred frem i sin ufordunklede Ungdomsglans og klædte de østlige Lyngbjerge i Morgenrødt. Søen vaagnede og krusede sin tindrende Barm. Skoven lød og de modstaaende Bakker genlød af Fuglenes Vaarsang: højt over den kredsede Ørnen, og dybt underneden skummede Vildanden de blinkende Bølger. Den blege Taage hævede sig fra Bugges Ø og hensmeltede i Morgenlyset; den steg fra Ruinerne som en Aand fra sin natlige Bolig. En Ræv sad oppe paa

Volden og keg efter de forbiflyvende Fugle. Tvende Svaner sejlede ved dens Fod, de saa Fjenden, krummede deres stolte Halse og bruste med de mægtige Vinger; men han forsvandt bag Muren og de mellem Strandbreddens Siv. En Baad skød sig ud fra Skovpynten, sagtelig klappede dens Aarer den glimrende Flade. Den gled til Land; en Fisker steg ud med sin tidlige Fangst, en gammel, men endnu kraftfuld Mand; hans Haar syntes ældre end han selv; thi det faldt i hvide Lokker om et fyldigt, brunladent Ansigt.

Hans Vej gik forbi Skansen. Jeg tiltalede ham i det Haab at fiske et og andet Sagn om den ødelagte Ridderborg; det opfyldtes langt over min Forestilling.

»Min Fader,« fortalte han, »der var Fisker før mig, har været med at bryde Slottet ned og flytte Stenene over til den nye Gaard, straks efter at Jøderne var rejste og Obersten kommen her. Det var et strengt Arbejde: de kunde ikke nær saa snart rive ned, som de histhenne kunde bygge op. Hver en Stump maatte brækkes løs med Staalstænger, og før Solen gik ned, maatte alle Mand være ude af Slottet, for det var ikke rigtig fat der. En Dreng havde engang tøvet for længe; men han blev aldrig Menneske siden. Det bares ham for, at der sad en Skriver ved et Bord og skrev; foran ham paa Bordet stod et Mandehoved, og hver Gang han vilde dyppe Pennen, gabede Hovedet, og saa dyppede han i Munden. Et Skilderi havde de et grumme Bryderi med; en Kone skulde bære det op til den nye Gaard; men da hun var kommen over Dæmningen, blev Skilderiet saa tungt for hende, som om det havde været Bly. Saa lagde de det paa en Vogn; men Hestene kunde ikke rokke det af Stedet. Til sidst maatte de have Bud efter Præsten. Han bar det. Men da de saa hængte det op, blev det lige nær, for det faldt ned hver evige Nat: enten faldt Sømmet ud, eller Snoren gik i Stykker;

men saa fik de et Søm af en Ligkiste — det holdt. De sagde, det var den gamle Hr. B u g g e, der havde bygget Slottet; han vilde nødig flytte derfra. Jeg kan endnu huske,« — lagde han til — »at jeg som Dreng var med at gøre rent der til Hove; for Kælderne var tilbage, og dem maatte vi feje en Gang om Aaret.«

»Fandt I aldrig noget dernede?« spurgte jeg.

»Ikke det jeg ved,« svarede han, »undtagen noget gammelt Skrift, som ingen kunde læse.«

»Hvor blev det?« gentog jeg ivrig, men hartad haabløs.

»Jeg tror, min Kone har det endnu,« lød det velsignede Svar; »det laa i mange Aar i Lædiken i min Kiste; men nu har hun faaet det til at svøbe om sit Rokkehoved.«

En Oldgransker kan bedst tænke sig min Utaalmodighed, inden jeg naaede Fiskerens Hytte og saa for mine Øjne, hvad jeg endnu næppe vovede at tro — den raske gamle havde ondt ved at følge mig.

Jeg kom, jeg saa, jeg — f a n d t !

Ved Siden af »Kammersvenden af Morland« paraderede tvende Hoveder, Fiskerkonens og Rokkens. Efter dette sidste greb jeg med rovgerrige Hænder til stor Forbavselse for den gamle Mutter, der saa sig saa uforanlediget af en vildfremmed sit Hørfutteral berøvet. Men hendes Forskrækkelse kan dog aldrig have været saa stærk som min Glæde, da jeg opdagede et Haandskrift, om hvis Ælde Bogstavernes Træk og blakketgule Farve klarligen vidnede. Det var en Slags Dagbog i det hollandske Sprog; der løb mig som en krillende Kulde ned ad Ryggen, og antikvarisk Vellyst sammenpressede Blodet omkring mit Hjerte.

Dersom nogen skulde faa i Sinde at forlange Hjemmel for Rigtigheden af denne Opdagelse eller fyldestgørende Bevis for dette Haandskrifts Tilværelse, da vil jeg bede en saadan for det første at lade sig nøje med mit Digterord. Og synes denne Bekræf-

telsesformular ham ikke at kunne give antagelig Sikkerhed, ja, saa faar han i Apollos og alle Musernes Navn holde sig til den almindelig antagne Mening, at Sandhed og Fantasi er ikke lette at adskille hos Folk af min Profession; undertiden formaar vi det ej engang selv. Man kan saa tidt gentage en Løgn, til man selv tror den.

Saa meget er vist, at Hald med dens Omgivelser samt de tre forhen beskrevne Billeder eksisterer endnu og kan af enhver behagelig tages i Øjesyn, og at Haandskriftet — skønt noget defekt — findes nu — i »Nordlyset« (et Maanedsskrift, Forf. i sin Tid udgav).

Hald Slot, den 11te Oktober 16. . .
(De tvende bageste Aarstal var ganske ulæselige; men formodentlig skal det være »nogle og halvfems«.)

Jeg har hørt om søfarende, at der i yderste Havsnød ikke er dem nogen skrækkeligere Forestilling end den, at de skal forsvinde fra Havets Overflade og begraves i Dybet uden mindste Spor eller Efterretning for ventende Slægtninge og Venner. De opskriver desaarsag Omstændighederne ved deres sidste Ulykke og overgiver denne Meddelelse i en lukket Flaske til Bølgerne. Saaledes vil da ogsaa jeg, der kan anse mig selv for levende begravet og udslettet af Jorden, optegne mine sidste Tanker, om maaske denne min underjordiske Bolig engang i Fremtiden kan vorde aabnet og mine Ben overgivne til et helligere Hvilested.

Det er nu fire Maaneder siden, jeg blev indmuret, og jeg har Fødevarer for dobbelt saa lang Tid endnu. Men kunde min Fader ikke for længst have været her igen? — Ak! om nu hans Haab har slaget ham fejl! om han ikke har faaet Hjælp hos sine Ven

ner i Holland! eller om han var falden i Sygdom eller — død! — død! ja, saa maa det være.

Det var ikke muligt, at han saaledes kunde forlade en Søn, der opofrede til hans Redning baade Ære og Liv. — Opofrede? Hvad har jeg da opofret? Et Liv uden Værd enten for andre eller for mig selv, et Liv uden Forbindelse, saa ligegyldigt for Verden som min Død. Og Æren? hvad Ære har en navnløs Bastard? Her har jeg jo bortgivet, hvad jeg egentlig slet ikke har ejet. Dog, er dette ikke en Bebrejdelse mod min Fader, hvis ulykkelige Kærlighed gav mig Tilværelsen? Bort derfor med denne usønlige Tanke! Han elskede mig jo saa ømt og inderligt: min Opfostring, min Opdragelse er det jo, der har foraarsaget hans Gæld og fristet ham til den ulyksalige Forgribelse, som nu koster ham Æren og mig Livet.

Hvad binder mig til dette usle Liv? de tvende eneste Baand er løste: min Fader og — o Sulamith!

Den 15de Oktober.

I Dag fylder jeg mit etogtyvende Aar — det sidste af mit unge Liv. Barmhjertige Gud! tilgiv mig arme Orm, at jeg tør spørge hvorfor? at jeg i mit Hjertes Bitterhed tør tvivle om Nødvendigheden af min jammerfulde Tilværelse. Men var da Verden kommen af Lave, om jeg ikke var bleven til og havde udgjort en afsondret Del af dens Elendigheders Masse? Et Kar til Vanære — til Søndertrædelse! Stille, du usle Ler! kives ikke med den, der dannede dig.

O, Kærlighed! Kærlighed! Universets underfulde, opholdende Kraft! hvorfor skulde min Fader kende og lyde dit vældige Bud? hvorfor skulde dette Bud gøre Brud paa menneskelige Love og Forhold?

Ikke før jeg taber baade Tanke og Følelse, vil den Time udslettes af min Erindring, da han første

Gang trykkede mig til sit Bryst. Det er to Aar, siden jeg blev hentet fra Holland og ankom hertil. Han kaldte mig ind i sit Kammer og sluttede mig med lydelig Graad i sine Arme. Moder havde jeg aldrig vidst af at sige — nu fandt jeg da en Fader.

»O, min Søn!« sagde han, »den første Gang din Fader taler med dig, er det for at skrifte sin Ungdoms Synd — for at bede om din Tilgivelse!«

Jeg skjulte mine taarefyldte Øjne i hans Haand. Han fortalte mig om min Moder, hvorledes han havde fundet og elsket hende, hvorledes Kærlighed bedaarede dem saaledes, at de gav mig Tilværelse, og hvorledes haarde Slægtninge omsider adskilte dem — hun var af en anden Tro — de vidste at skjule hende. Forgæves var alle hans Eftersøgelser; mig — kun mig havde han beholdt.

»Min Søn, min Søn!« sagde han til sidst med Hulken og dybe Hjertesuk, »lov mig helligt, ved din Faders Anger og Sjælssmerte, at du aldrig vil lade dig henrive af forbuden Kærlighed! Det øverste i Vellystens Bæger er sødt som Honning; men paa Bunden er Gift og Galde.«

O, Sulamith!

Den 16de Oktober.

Efteraaret er allerede forhaanden. Gennem mit lille Glughul kan jeg se Nordpynten af Bøgeskoven: den begynder kendelig at gulnes. Snart kommer Vinteren og efter den atter Foraar — hvor er jeg da? der, hvor ingen Morgensol vækker den slumrende. Ak! er jeg da ikke allerede blandt de dødes Tal? død fra Jorden og alle dens Glæder og levende blot for min haabløse Fortvivlelse?

Ha! hvorefter ser jeg? hvi forlænger jeg denne forfærdelige Dødskamp? Det samme Staal, hvormed

jeg skærer Brødet, som opholder mit elendige Liv, kunde jo i et Øjeblik afskære den snart udspundne Livstraad og bringe det sorgbespændte Hjerte til Rolighed! — Vig fra mig, Frister! tilbage til den Afgrund, hvorfra du er opstegen for at fordærve min arme Sjæl! Frivillig lod jeg mig begrave for at frelse det eneste menneskelige Væsen, jeg tilhører; men Døden maa komme fra hin usynlige Haand, der gav mig Livet.

Er ikke denne min Handling en Frugt af sønlig Kærlighed? af Taknemmelighed? af uomgængelig Pligt? Hvilken rædselsfuld Time, da min Fader aabenbarede mig sin Ulykke! Han havde haabet saa vist at kunne erstatte Mangelen; men der var intet at faa, medmindre han selv rejste til Holland. Han foreslog mig at rejse med sig til Amsterdam, hvor han endnu havde dette Nødanker.

Da var det, at Himmelen — ja! en saadan Tanke har ikke sit Udspring fra Mørkets Hjem — Himmelen indskød mig at vove mit Liv og min Ære for at frelse hans: først vilde jeg have angivet mig selv som den, der havde besveget Kassen (det var jo dog mig, som Pengene var komne til gode); dette afslog han med ubøjelig Haardnakkethed. Men da jeg derpaa med brændende Taarer besvor ham at tillade mig her at holde mig i Skjul, indtil han kom tilbage fra Holland, da sejrede omsider mine inderlige Bønner. I trende Nætter hjalp han selv til at forsyne mit lønlige Fængsel med alle Fornødenheder. O, hvor skjalv han i mine Arme, da jeg for sidste Gang maatte løsrive mig af hans Favn. Murskeen, med hvilken han tillukkede mit underjordiske Fængsels Indgang, klaprede mod Stenene. Og da han nu igennem den sidste snævre Aabning rakte mig sin kolde, bævende Haand — o! disse Taarer, hvormed jeg vædede den, disse Taarer, som randt i Mørket, er de da ikke sete af Forbarmerens alseende Øjne? er de ikke blevne en lindrende Balsam paa mit Hjertes dødelige Saar?

Ak! min Fader! dit har vel allerede længe ophørt at slaa — du er vist allerede nu i et bedre Hjem, hvor du med Længsel venter din Søn! Min Gud og Frelser! udløs mig snart af dette skrækkelige Fængsel!

Den 18de Oktober.

Er det muligt, at jeg ulyksalige Dødsfange endnu kan nære en daarlig Lyst til Livet? at jeg med Længsel kan fæste mine Øjne paa hine Bølger, der tindrer i Morgenlyset? at jeg kan misunde Svanen, der svømmer histude, dens Frihed?

O, at jeg kunde glemme min egen Frihedsstand, min korte Ungdomslyst! o, at jeg dog aldrig havde skuet disse Naturens Yndigheder! at jeg dog hellere havde levet stedse indesluttet som Padden i Stenklippen! uden Længsel — men ogsaa uden Savn! O, at jeg med Friheden ogsaa var skilt ved Erindringen! — Det var i Fjor paa denne Tid, at jeg derovre i Skoven besøgte mine Doner — nu er jeg selv en fangen Fugl — naar skal jeg udløses af Dødens Snare?

Kommer jeg nogen Sinde mere for Dagens Lys, da ved jeg, at Galgen bliver min Lod, og dog kunde jeg sprænge mit Fængsel for paa Vejen til Retterstedet endnu en Gang at mætte mine Øjne med Jordens Beskuelse. Men nej! det var jo et Selvmord — det var endnu værre — at vove min Faders Hemmelighed; hvo ved, hvilke Bekendelser Pinebænken kunde afpresse mig? — jeg vil tøve, til Forløsningens Time slaar — naar skal jeg høre den?

Den 20de Oktober.

Ogsaa nysgerrig kan jeg endnu være. Jeg kan ofte ønske at vide, hvo der færdes over mit Hoved, hvo der nu bor paa Slottet. Det var pantsat af Kon-

gen til nogle Jøder i Amsterdam — monstro de skulde nu have det i Besiddelse? Jeg hørte i Aftes Rumlen af Vogne paa Broen og en ualmindelig Tummel her ovenpaa. Dog, hvad angaar det mig? hvad vedkommer det den døde, hvo der træder paa hans Grav?

Den 21de Oktober.

Skal jeg betro til Papiret mit Hjertes sødeste og smerteligste Løndom? Skal jeg forny Erindringer, der paa een Gang henrykker og martrer mig? hvorfor ikke? — Undfly dem er mig alligevel umuligt — maaske kan det lindre min Smerte, at jeg opskriver dem — jeg vil prøve det, om jeg endog skulde trykke Brodden længere ind i mit saarede Bryst.

Sulamith — mit Hjertes Drøm! min første, min — sidste Kærlighed! men lovet være Gud! den var ren og uvanhelliget; derfor er der endnu en Sødhed i Mindet om hine flygtige, skuffende Glæder.

Sulamith! jeg vil tænke mig dig som første Gang, da jeg saa dit dejlige Aasyn mellem Hyacinterne. I dette Øjeblik følte jeg — om jeg end vidste det ikke — at du var min Sjæls udkaarede Brud. Det syntes mig et Tilfælde, at jeg den Dag, uden at jeg selv vidste hvorfor, paa min jævnlige Vandring til Børsen just valgte denne Vej. Nu gik jeg ingen anden. Saa snart jeg drejede ind i Gaden, kendte jeg dit Vindue langt borte. Sødt bævede mit Hjerte, jo nærmere jeg kom; mine Skridt blev kortere; men jeg turde ikke vende mit Ansigt om til dig; jeg skottede fra Siden, og dog opdagede jeg, at du lagde Mærke til mig. Jeg ved ikke, hvor mange Dage der forløb, inden jeg vovede at hilse. Jeg forbavsedes over min Dristighed; men, o Himmel! du hilste mig igen — mit Lod var kastet.

Den sidste Vintermaaned randt hen — Foraaret kom; en Dag savnede jeg dig, den anden — tredje ligesaa. Da syntes mig, at min Sol var dalet. Unævnelig Længsel bespændte mit Bryst. Min Principal flyttede ud paa sit Landsted. Jeg sukkede, jeg græd — jeg vidste ikke, hvor nær jeg kom dig.

Jeg sad i Jasminlysthuset og drømte om dig, min elskede! da hørte jeg et dybt Suk bag mig i Naboens Have. Jeg saa igennem en Sprække i Plankeværket — Sulamith! Det var dig: du sad der ombølget af dine brune Silkelokker, dit Hoved hældede mod din Skulder, dine snehvide Fingre legede med Blomsterne i dit Skød, dine Øjne var hos Levkøjerne; men dine Tanker — ja de var hos din ukendte Ven.

Jeg skjalv af Henrykkelse; men min Tunge klæbede til min Gane, jeg mægtede ikke at frembringe en Lyd — ak! jeg vidste jo ej engang dit Navn — du rejste dig, gik langsomt ind, og jeg sad endnu drømmende paa min Bænk, da Principalen opledte mig og kaldte mig til mit Dagværk.

Hvor bankede mit Hjerte, da jeg næste Dag nærmede mig Lysthuset med min »Soleil brillant«. Hun var i Sandhed min Sjæls rette »glimrende Sol«, derfor valgte jeg denne Blomst — hun var der ikke; jeg svingede mig op paa Plankeværket og satte den forgyldte Vase med den skønne Hyacint paa Stenbordet. Jeg skjulte mig og ventede — hun kom, hun saa Blomsten, rødmede, kikkede til alle Sider — endogsaa over Plankeværket — jeg kunde høre mit Hjertes Slag. Omsider opdagede hun mig i min Krog.

Hvad jeg sagde, hvorledes jeg kom over til hende — det har jeg glemt, eller jeg har nok aldrig vidst det. Forgæves søger jeg at vække min Hukommelse; den tier til det Øjeblik, da hun løsrev sig af mit Favntag og spurgte: »Hvem er De?«

Men alt for vel mindes jeg den Bleghed, der udbredte sig over hendes Ansigt, da jeg sagde hende mit

Navn og min Stilling som første Bogholder hos van der Leete. Hendes formørkede Øjekast sank til Jorden, hendes Hænder foldede sig. »Jeg tænkte,« sagde hun næppe hørligt, »at De var en af vores.«

Ved hendes Ord opsteg et Bjerg imellem os. Hun forsvandt fra mine Øjne, uden at jeg mærkede hendes Bortgang.

Jeg kan ikke skrive længer. Jeg vil kaste mig i Søvnens Arme — ak! hvorfor er den saa kort? hvorfor varer den kun til i Morgen?

Den 22de Oktober.

»En af vores!« — Virkelig! Man har ofte antaget mig for en Jøde! Bekendte har skæmtevis forsikret mig, at min Næse og mine Øjne var ganske israelitiske. Vel muligt, min Moder var jo ikke af min Faders Tro — milde Himmel! af hvad Tro er da Kærlighed?

O, at jeg havde været en af hendes eller hun en af mine! da havde vi opfyldt et Bud, som kom — ja, som kom fra Himmelen; men Menneskene har andre Bud — anden Lyksalighed — ak Gud! den er derefter.

Hvor stille og klar er Søen i Dag! et Spejl af den Himmel her oventil, som jeg nu aldrig mere skal se — den kommer i Bevægelse — det er Fiskeren i sin Baad. Ak! mit Hjerte bevæger sig ogsaa ved at skue et Menneske, jeg føler, at jeg endnu ikke er skilt fra Verden. Han fortøjer Baaden — han udkaster Medesnoren — han fløjter Tonen af en Morgensalme. O, min Gud! min Gud! hvor underligt røres jeg! Jeg kan ikke se Bogstaverne for Taarer — Pennen skælver i min Haand.

Den 25de Oktober.

Nej! min Pensel skal ikke vanhellige hendes himmelske Aasyn. Behøver jeg da vel et Billede af hende? og er det ikke alt for dybt indpræget i mit Hjerte? O! det udslettes ikke, før dette arme Hjerte har ophørt at slaa.

Først i Gaar opdagede jeg mine Tegneredskaber — min Fader har da lagt dem i Skrinet, at jeg kunde have Adspredelse i min Ensomhed. O, min elskede Fader! Du min eneste Ven paa Jorden! est du nu i det Land, hvorefter din Søn længes? eller est du endnu landflygtig i mit Fødeland, medens jeg er en Fange i dit!

Er du hos min Moder? har en medlidende Himmel nu omsider forenet, hvad grusomme Mennesker adskilte? Fader! Moder! naar vil I hente eders Søn?

Hvor smerteligt er det dog, aldrig at have kendt de Arme, der første Gang omslyngede os! det Bryst, der gav os første Næring! ikke at kunne mindes det Aasyn, der med Ømhed og Henrykkelse hvilede paa vort! Ak, mon ogsaa paa mig? — forbuden Elskovs ulyksalige Frugt! Mon ikke snarere de bitreste Taarer har vædet mine spæde Kinder og den dybeste Kummers Sukke blandet sig med mine Skrig?

Den 26de Oktober.

Ja! han er død! — Gud glæde dig i sin Himmel! Det var ingen Drøm! Vel sov jeg; men Forestillingerne var alt for levende, for sandsynlige, til at være det sædvanlige Blændværk af en lænkebunden Fantasi, hint væmmelige Sammensurium af opkogte Historier.

Var det min Moder, hvis yndige Skikkelse svævede ved hans Side? Det var hende — hun lignede S u l a m i t h. Den synlige smelter sammen til eet

Væsen med den usynlige: saa elsker jeg i den ene dem b e g g e.

Forunderligt! højst sælsomt! Fraværelse og Tiden — siger man — dæmper Kærligheden; tværtimod hos mig: jeg har aldrig elsket heftigere end nu. Er dette en Tilgift, endnu en Malurtdraabe i mine Lidelsers Kalk? Nej, det er Trøstens klart tindrende Dugperle. Daarligt har jeg da handlet, idet jeg saa længe stræbte at tillukke mit indre Øje for denne venlige Skikkelse, der tilhvisker mig det søde Haab: »Vi ses igen.«

Førend jeg overgav mig selv til denne Ensomhed, troede jeg at være paa Vej til at glemme hende — var det maaske virkelig — men det var Rejsen, Omgang med saa mange Mennesker, Naturens Skønheder, Livets mange Haande Glæder, der endnu ikke havde opgivet Kravet paa mit unge Hjerte — alt dette var det, som adspredte mig.

Nu i denne min fuldkomne Afsondring fra Verden gør den stærkeste af alle Følelser atter sin Ret gældende. Nu først undrer det mig, hvorledes jeg har kunnet finde Fornøjelse i Jagt og Fiskeri, Musik og Dans. Var det en Forbrydelse mod dig, min elskede? — Den vorder til fulde afsonet.

Hvad er dette? Baaden glider forbi; den bærer tvende fremmede Skikkelser — i hollandsk Dragt! skulde det virkelig være disse Jøder? S u l a m i t h s Landsmænd? De forsvinder.

Besynderligt! det forekommer mig at være hine selvsamme Figurer, der var i Baaden hos hende, da jeg Dagen før min Afrejse saa hende sidste Gang. Da sad jeg i Jasminlysthuset, og de sejlede forbi mig paa Kanalen. Hun saa mig; thi pludselig blegnede hun og greb fat paa Rælingen. En af dem raabte: »S u l a m i t h ! hvad fejler dig!« S u l a m i t h ! Det var første Gang, jeg hørte dit søde Navn! — Ak, det var sidste Gang, jeg saa dit himmelske Ansigt.

O, du skrøbelige Hjerte! hvi lader du dig atter

daare af et bedragerisk Haab? hvortil disse Ønsker, som aldrig vil opfyldes? kan disse Jøder aabenbare mig noget, som det var værd at vide? Nej, de kan ikke forudsige mig min Dødsstund.

Den 1ste November.

En vældig Storm! Det er Vinterens Herold — dens vilde Basunblæser. Han tuder i Sivene og knækker de raslende Rør. Han har afklædt Skoven; jeg ser den graa Himmel gennem dens tynde, svajende Kviste. Bølgerne brøler, deres Skum pisker som Snefog forbi mit Vindue. Jeg vil lukke for det; jeg vil sætte Stenen ind og tænde min Lampe. Jeg vil gøre Dag til Nat — er mit Liv vel andet?

I Gaar var der Jagt i Skoven. Da jeg saa ud af mit Kighul, opdagede jeg paa Skovpynten — den eneste Plet af Jorden, der endnu ligger for mine Øjne — en statelig Hjort. Han saa sig tilbage over Ryggen og rystede sine mægtige Takker. Jeg hørte Hundeglam — da sprang han ned i Søen; Bølgerne slog sammen over ham, Fraaden glinsede i Morgenlyset. Endnu en Stund saa jeg hans grenede Hoved over Vandet; men snart var han ude af den snævre Glime, jeg fra mit lille Vindue kan overskue — han har søgt Landet og Vindum Overgaards Skove.

Nu hørte jeg et Skud — atter et — det rullede som Tordenskrald hen ad Almind og Vranum Bakker. Mit Hjerte bankede af Jægerlyst; men jeg sad som Ræven i sin Grav. Jagten nærmede sig — flere, stærkere Skud — højere Halsen — Bellereines klang som en Sølvklokke mellem de andre; jeg kendte den grant. Hvor ofte har jeg ledt den til Jagten, naar den hylende af Glæde sprang omkring mig og svingede med sin brune Hale! Stakkels Hund! nu har du en anden Herre; den gamle sidder der, hvor han hverken ser Sol eller Maane: du springer ikke

mere foran ham om Morgenen, du træder ikke mere i hans Spor om Aftenen med hængende Hale og ludende Hoved.

Da alt blev stille, hørte jeg Mikkel Skyttes vældige hallo, hallo! Mon han endnu tænker paa sin gamle Jagtkammerat? eller og han har glemt mig som Bellereine og alle de andre? Ja! mig mindes ingen uden Themis (Retfærdighedens Gudinde); hun alene gemmer den formentlige Forbryder i blodtørstig Erindring.

Besynderligt! uforklarligt! aldrig tilforn har mit Fængsel forekommet mig saa snævert; Væggene er mig for nære; Loftet hænger alt for lavt ned over mit Hoved — jeg maa røre mig. Indgangen er tillukket — skulde der ikke være en Udgang? Hin Grusdynge har jeg endnu ikke prøvet paa at bortrydde — jeg maa vide, hvad der er bagved.

Den 8de November.

Saa er jeg da ikke længer levende indmuret! jeg kunde, hvad Øjeblik jeg vilde, atter forskaffe mig Friheden — mig tykkes, jeg allerede har den, at jeg glemmer, at Galgen staar uden for Fængslet.

At ingen dog har vidst af denne Løngang at sige! at ingen har fundet paa at rydde disse Murbrokker til Side! Vel, jeg tager alt hernede i Besiddelse — Huslejen er dyr: Liv og Ære! Og saa tør jeg nok gøre mig Katakomben saa nyttig som muligt.

Som en Muldvarp vil jeg rode omkring hernede, vogte mig for Dagslys og Mennesker. Til Natten fortsætter jeg mine Undersøgelser — nu — Stenen for Glughullet! Lampen tændt og Penslen i Haanden! Jeg vil arbejde paa Prospektet af mit Fødested; mit første Øjekast var ud paa det uendelige Hav over den øde, stormfulde Strandbred — jeg forudsaa min sørgelige Skæbne.

Den 9de November.

Løngangen ender ved Kaminen i den store Riddersal, Kvaderstenen kan lettelig tages ud, og Aabningen er stor nok til at krybe derigennem. Et snildt Paafund med det lille trinde Hul, der er boret gennem Stenen! derfra kan man mageligt høre, hvad der foregaar i Salen, og overse en Del af den. Med hvilken heftig — jeg kunde sige glædelig Rørelse gensaa jeg dette Værelse. Jeg genhilsede det store Ibenholts Skab, Marmorbordet, Jægerne, Hundene og Hjorten paa Tapetseriet som gamle Bekendte. Morgensolen kastede sine Straaler ind paa Træernes Toppe — jeg syntes, at en Haabets Straale faldt ind og opklarede min Sjæls dybe Mørke — Blændværk! en Lygtemand paa Afgrundens Rand!

Den 11te November.

Det er dem, de selvsamme, jeg saa i hendes Selskab — de rige Limaer; og hvo er da hun? og hvor?

Almanakken havde Maaneskin. Det var paa den Tid, at den skulde staa op Klokken elleve. Der paakom mig en ubetvingelig Lyst at tilbringe et Par natlige Timer i Riddersalen. Saa meget mindre tog jeg dette i Betænkning, som denne Fløj endnu rimeligvis er ubeboet og Salen tilmed ikke i det bedste Rygte. Det sidste kunde ikke afholde mig, Gravens Søn, Dødens fortrolige.

Stenen var snart borttagen — jeg indaandede den kølige, forfriskende Vinterluft — mit Hjerte slog i sælsom Bevægelse, Taarer vældede frem af mine Øjne.

Det var mørkt i Salen; jeg satte mig ved det midterste Buevindue. Den østlige Himmel begyndte at lysne. Maanen bebudede sin Fremkomst: jeg ven-

tede den som en elsket, længe savnet Ven. Det klaredes mere og mere, de mindre Stjerner forsvandt, luerød fremsteg Nattens Dronning over Bøgeskovens mørke Kant, Bølgerne legede med hendes venlige Billede.

Sødt henrykket, glemmende mig selv og al min Elendighed, blev jeg siddende i uafbrudt Beskuelse af den maanelyse Himmel. Alle mine Tanker var ved Fortiden, ved de Dage, da min uskyldige Sjæl var lige saa ren og klar som hint Nattens skønne Lys, da frejdig Livslyst gennemskinnede, smeltede mine Smaasorger, som Maanen de tynde Blaaner, der gled hen over dens milde Aasyn.

Da nærmede sig en sort, uhyre Sky, som dens Straaler ikke mægtede at gennemtrænge — den sank ned, sluktes, forsvandt i det tykke Mulm. Frygtelig vækket af mine falske Drømme sukkede jeg af tungt sammenpresset Bryst: »O, min Ungdoms Lyksalighed! saaledes est du ogsaa forsvunden — opslugt af min skumle Skæbnes uopløselige Mørke.«

Jeg vendte mig ind mod Salen; mit Hoved sank ned paa min Barm, mine Taarer vendte tilbage til deres Kilde — den lukkede sig for Fortvivlelsen.

Ikke længe: et pludseligt Glimt oplyste den skumle Hal — Maanen var atter befriet. Dens Skin faldt lige paa — himmelske Gud! — paa min Faders Ansigt.

Ikke Skræk, ikke Glæde var det, der greb baade Legeme og Sjæl, ingen mig hidtil bekendt Følelse, men vistnok den, vi fornemmer, naar Sjæl og Legeme skal adskilles, det sidste nedsænkes i Gravens lange Vinternat — den første opstige til hint Lys, hvorpaa den haaber, hvorefter den længes, men med Bævelse.

Ak! det var ikke hans Aand! mit Hjerte flagrede ham i Møde — han kom jo at forkynde mig Friheden! — Nej! det var kun hans Billede. Maanens fulde Frembrud af Skyen rev mig ud af min

Vildfarelse — hvorfor varede ogsaa den kun saa kort?

De har altsaa flyttet det fra Dagligstuen herop — til Selskab for mig i mine natlige Timer? ja! jeg vil hver Nat besøge dig, elskelige Afbildning! jeg vil tale til dig, jeg vil sukke, græde for dig og tro at læse Svaret i dit alvorlige Blik! jeg vil trøste mig ved din Skygge, indtil jeg — Gud give snart! — træder selv ud af Livets.

Maanen skred længere frem; den forlod min Faders Billede for at belyse — J o s e p h L i m a s, den gode ærlige J o s e p h, som han hedder paa Børsen og alle Kontorer. Godt truffet! ham livagtig: det samme milde, kloge Ansigt, der, altid sig selv ligt, snoede sig omkring mellem Jøder og Kristne. God Yndest, god Kredit er indpræget i enhver af disse mange Rynker — det er J o s e p h ! lige from og lige snild mellem Brødre og mellem Ægypter. Han er mig ret kær, denne Jøde; han kender jo S u l a m i t h — maaske er han hendes nærbeslægtede.

En dygtig Maler har forfærdiget dette Stykke! hvor naturlige er disse Blomster! hvor livlige deres Farver! Ogsaa en soleil brillant er imellem dem, mon den er tegnet efter hin? mon hun har plejet Originalen og maaske mindet sig med Vemod den arme Giver.

Endnu et Portræt! det er Broderens; ved første Øjekast genkender man den barske, trodsige, fremfusende S a l a m i e l, den bedste Billardspiller og den forvovneste Skøjteløber i Holland. Disse tvende er altsaa her! Den ældste, Kontorchefen, hjemme i Amsterdam; ak! men hvor er S u l a m i t h ?

Saa urolig som endnu aldrig tilforn i disse fem Maaneder forlod jeg Riddersalen. Det var mig, som om jeg nødig maatte bryde op fra et kært Selskab, som om min Hules Ensomhed havde noget hidtil ukendt lønlig rædsomt. Ja, jeg forekom mig selv som et

Genfærd, hvem Morgenluft og Hanegal bortjager fra elskede slumrendes Leje tilbage til Gravens øde Bolig.

Den 12te November.

Hvilken Nat! Har jeg vel troet endnu at skulle opleve en saadan? eller at hint søde Vemod, som Musikken vækker, kunde finde Vej til mit Hjerte? Min egen Mandoline ligger jo urørt paa Kistebunden — hvo spiller vel i Graven? — Næsten var jeg i Stand dertil — kun at jeg kunde gøre det uhørt, eller hørt blot af dem, som vel nu alene har Øre for Serafers Halleluja.

Men var det ogsaa et Bryst af Jord, der udsendte disse Toner? Udflød denne smeltende Klang fra synlige Strenge? O! lad mig tro, at det var hendes forklarede Aand, der talte til mig i Englenes Tungemaal!

Jeg stod foran min Faders Billede: Mine Sukke tolkede min Lidelse, min Længsel; da lød en Harpes liflige Toner, mildt bølgende Akkorder, og derpaa en Stemme, klar som Harmonikaklang og sød som Hjertets første Elskovsdrømme. Jeg stod som fastnaglet til mit Sted. Det blev stille, jeg nærmede mig Døren til Korridoren; fra Hjørnestuen ved hin Ende af samme syntes Lyden at komme. Her kommer ingen om Vinteren; da den har Vinduer mod Nord og Øst, bruges den kun i den varme Sommertid.

Skulde det da være et kvindeligt Besøg fra den fjerne Ridderold? En Aand, som her i sin Ham af Jord har elsket og elsket haabløst, ubesvaret eller grusomt bedraget? Nej, Harpen og Sangen lod sig atter høre; den sidste var — portugisisk. Jeg kendte den paa hin sørgmodige Nationalmelodi og paa den melankolske, tidt gentagne, længe udholdte Lyd af Ordet Coração (udtales Corasaung ɔ: Hjerte). Min

Hukommelse fløj tilbage til van der L e e t e s Landsted, i Naboens Have. Natten efter vor første og sidste Sammenkomst havde jeg hørt disse sørgmodige Toner.

O Gud! var det S u l a m i t h eller hendes Aand?

Den 14de November.

I Gaar Nat var der Folk i Riddersalen! Jeg listede mig tilbage i min Celle. Med Billeder kan jeg tale; med Aander kunde jeg være fortrolig, men — for Mennesker skælver jeg. Ved min Forsvinden har jeg jo erklæret mig selv for deres Fjende, og jeg frygter en Straf, som jeg ikke har fortjent.

Endnu afvigte Nat vovede jeg mig ikke ud af mit sikre Skjul. Længer udholder jeg det ikke; naar Solen kommer op under Nordpolen, maa jeg af Sted.

Den 15de November.

Nysgerrigheden var altsaa stærkere end Frygten. Jeg ræddes for Mennesker, og dog søger jeg dem; jeg forekommer mig selv som en Schakal, der om Dagen lurer i sin Hule, men som i Mørket sniger sig hen til de menneskelige Boliger.

Det var vel ikke langt fra Midnat, da jeg forsigtig steg op med min Lampe. Endnu før jeg naaede Enden af Løngangen, hørte jeg atter Stemmer i Salen. Sagtelig blev jeg ved at gaa frem. Jeg lagde Øret til Stenen, men kunde intet tydeligt fornemme; da vovede jeg at tage Proppen ud.

Ved Bordet sad begge Brødrene: J o s e p h med Ansigtet imod mig, S a l a m i e l vendte Ryggen til. Deres Samtale angik en Genstand, der straks vakte min hele Opmærksomhed; de havde grundet Aarsag til at vælge dette afsides Værelse.

»Sig mig oprigtig, Broder!« sagde Salamiel, »er det ikke Guld og Sølv, som regerer Verden? For disse Metaller kan jeg skaffe mig Huse og Jorder, Skibe, Vaaben — ja selv Soldater. Er det ikke dem, der har gjort os til Herrer af denne gamle Ridderborg og et Par Tusinde Bønder til vore livegne? Og kan vi ikke, hvilket Øjeblik vi vil, ved disse samme Midler opsvinge os til danske Grever eller Baroner? Ja, er det ikke endogsaa muligt paa Trappetrin af Guld at bestige en Trone?«

»Salamiel!« svarede Joseph med sit sædvanlige Smil, »Penge har stor Magt; men Gud regerer Verden. Vort Folk er det rigeste og — det afmægtigste paa Jorden. Har alle vore Gulddynger hidtil kunnet købe os en eneste Plet Jord, som vi turde kalde vor egen? Kan en Fader sikre sine Børn Besiddelsen af sine dyrekøbte Ejendomme? Lever vi ikke meget mere i en stedsevarende Udlændighed? Maa vi ikke idelig være beredte til at opofre vort Guld og vort Gods for at redde vor usikre Tilværelse? Vore Fædre vandrede fyrretyve Aar i Ørken — fyrretyve Gange saa længe omvanker vi nu eller rettere jages vi nu fra Land til Land af disse fremmede, som vi frygter og afskyr.«

Salamiel sprang op, gik nogle Gange heftigt frem og tilbage og traadte derpaa hen foran Broderen. »Joseph!« sagde han, »hvad er Skyld heri? er det ikke vor egen Mangel paa Samdrægtighed, paa Planmæssighed i vor Virken? er det ikke vor egen — ja, vor egen Fejghed?«

»Eller Jehovahs Vilje?« sagde Joseph; hans Svar lød som et Spørgsmaal.

»Jehovahs Vilje?« gentog Salamiel, »at dovne Munke udjog os fra dette Spanien, som vor Flid havde beriget? at disse Vandbier bemægtigede sig den Honning, vi i Aarhundreder stille og fredeligt havde indsamlet? Var det Guds Vilje, at Portugal

først modtog os med aabne Arme for siden at udrive Børnene af Forældrenes Favn? At —«

»Broder!« afbrød Joseph mildeligt, »hvorfor skal vi oprive de gamle Saar?«

»For at beskærme os mod nye!« raabte Salamiel. »Det var dog vel engang paa Tide, at vort ulyksalige Folk lærte at kende og tilstoppe Kilderne til dets egen Fordærvelse, at det omsider lærte at høste i Stedet for evindelig at saa for andre, at anse Guldet for Middel til Uafhængighed og ikke for Tilværelsens Øjemed.«

Joseph slog Øjnene ned og lagde sine Hænder paa Bordet.

»Hvor længe, Salamiel!« sagde han langsomt med dyb og dæmpet Røst, »vil du endnu hænge ved dine politiske Drømme? Femten Hundrede Gange har Aaret fuldendt sit Løb, siden Stjernens Søn forgæves opofrede fem Hundrede Tusinde af sine Brødre, og endnu hersker Hedningerne i Herrens hellige Stad. Endnu dagligen opfyldes Jeremias' Spaadom: »Jeg vil give dem til Ustadighed, til Ulykke i alle Riger paa Jorden, til Forhaanelse og til et Ordsprog, til Spot og Forbandelse i alle Stederne, hvorhen jeg vil fordrive dem.«

Salamiel kastede sig paa sin Stol og stirrede tavs og mørk hen for sig.

»Hvo har sagt,« genmælede han efter et Ophold: »I skal søge mig og finde; jeg skal omvende eders Fængsel og samle eder fra alle Hedningerne og fra alle Stederne, derhen jeg lod eder fordrive, og lade eder komme tilbage til det Sted, hvorfra jeg bortførte eder?«

»Dette er allerede sket,« svarede Joseph, »dette er opfyldt een Gang, efter at Folket var prøvet og ydmyget i Babel i halvfjerdsindstyve Aar. Men sig mig: hvo kan nu se eller haabe Enden paa

en sekstenhundredaarig Trældom? Hvo skal nu samle et Folk, der er adspredt over den ganske Jordens Kreds? der ved Sprog og Sæder er mere fremmed for hinanden indbyrdes end for de Nationer, blandt hvilke det lever?«

»Den, der har Mod dertil,« sagde Salamiel; »Mod, Klogskab og — Penge — det er alt, hvad der behøves.«

»Og Forsynets Bistand,« lagde Broderen til. »Penge kan tabes hastigere, end de vindes; Klogskab har Grænser, og Mod er ofte Galskab; Sabathhaj Sevi greb efter Scepteret og fik et Stegespid!«

»Joseph!« afbrød Salamiel bittert, »din Hukommelse synes helst at ville dvæle ved de sørgelige og fornedrende Epoker i vor Historie. Jeg mindes heller de Tider, da Asien skjalv for Davids Hyrdestav, da Tyrus og Sidon, Ophir og Saba bejlede til Salomos Venskab og lyttede efter Visdommen fra hans Læber.«

»Hvorfor dvæle ved Minder,« sagde Joseph, »som kun fører os til nedslaaende Sammenligninger? hvorfor ikke heller holde sig til bitre, men nyttige Erfaringer?«

»For af dem at lære?« spurgte Salamiel noget spodsk.

»At vi har overlevet,« svarede Broderen bestemt og alvorligt, »vor Tilværelse som Nation, vort Haab og vore — Spaadomme. Tresindstyve Slægter har ventet forgæves paa den Frelser, som tøver vel længe i toogtyve Sekler, om — han ikke allerede var kommen.«

Her rejste Salamiel sig atter og gik med hurtige Skridt op og ned bag ved Broderen. Denne skrev med Fingeren paa Bordet og vedblev: »De Folk, vi kalder Hedninger, men hvis Sværd er over vore Hoveder, tilbeder en Profet, som vore Fædre udstødte af Synagogerne; de bygger deres Haab paa en Hjørnesten, som vore vise Bygmestre forskød. De

stiger, og vi synker, de florerer og triumferer, medens vi opfylder Herrens Trusel: Se, jeg vil give dem Malurt at æde og Galdevand at drikke; jeg vil give eder i fremmedes Haand og udføre mine Domme over eder. Er ikke Hedningernes Messiah udsprungen af Abrahams Lænd? er han ikke udgangen af Davids Hus? I sytten Hundrede Aar svinger han sit Scepter over Jorden og udvider stedse sit Riges Grænser — Salamiel! hvor er vor Messiah?«

Salamiel svarede ikke, men gik endnu hastigere frem og tilbage.

»Broder!« vedblev Joseph, »der staar skrevet: »Mørket skal skjule Jorden og Dumhed Folkene; men Hedningerne skal vandre ved dit Lys og Kongerne ved det Skin, som er opgangen for dig.« Broder! hvo har sagt disse Ord? til hvem er de talede? Er det ikke vort Lys, ved hvilket Hedningerne og deres Konger vandrer? Og er vore Veje ikke som meget slibrige Veje i Mørket?«

»Hvis Lys er klarest?« sagde Salamiel, stedse gaaende; »de Kristne har revet deres i mange Stykker; enhver priser sin Stump som det eneste rene og ægte Lys og vover Liv og Blod for at slukke den andens —«

»De er dog alle Dele af et eneste Hele,« faldt Broderen ind; »det ligger i Menneskets skrøbelige Natur at ville rette og fuske paa Mesterstykker, at plette det rene, forfalske det ægte og altid at forblande og vanhellige Religionens himmelske Gave med frække Tilsætninger af egne Drømme og egne Lidenskaber. Har vore Rabbinere gjort det bedre? Længe, længe før de kristne Præster har Herren sagt: »Baade Profet og Præst er Øjenskalke — de spaar Løgn i mit Navn, sigende: Jeg drømte, jeg drømte — ja, de er

Profeter, der spaar deres Hjertes Bedragerier«.«

»Men de Kristne,« blev Salamiel ved, »har omgjort deres Religions Lys til en Mordbrænderfakkel; paa Enden af deres Hyrdestav har de fæstet en Bøddeløkse; de fængsler og piner, de myrder og brænder — ej alene fremmede — men deres egne Børn.«

»Det er da kun de romerske, Broder!« svarede Joseph.

»Fordi de er de mægtigste,« sagde Salamiel; »lad Protestanterne først faa Overmagten, de vil misbruge den som hine.«

Joseph smilede og trommede med Fingrene paa Bordet. »Nu er du ogsaa Profet!« sagde han, »og dine Drømme er mørke. Lad os ikke alene betragte de Kristnes Gerninger! de er ufuldkomne som alt menneskeligt; »vi, vi for alle vild som Faarene, vi vendte os hver til sin Vej,« siger Esaias. Men deres Religion! er den ikke en Datter af vores egen?«

»Hvorfor,« raabte Salamiel, »antog vore Fædre den da ikke? hvorfor blev den kun annammet af Fiskere, Bønder og Betlere?«

»Fordi,« svarede Joseph, »det var en Tro for Betlere saavel som for Konger, fordi de lærde var bedaarede af deres egen Visdom, fordi vore Præster, de rige og vældige drømte om jordisk Magt og politisk Glans og Storhed; »vi saa ham; men der var ikke Anseelse, at vi kunde have Lyst til ham.« Denne advarende Spaadom er forkyndet Aarhundreder, før han kom.«

Der blev et langt Ophold. Salamiel gik hen til Vinduet og saa ud i Natten.

Joseph rejste sig og sagde: »Tro mig, Broder! dine Forhaabninger er lige saa dunkle som Natten histude og lige saa løse som hine Skyer, der forsvinder og kommer aldrig mere igen. Tro mig, Salamiel! med vort Rige er det for længe siden forbi; det

genrejses ikke mere. Endnu er vi et Folk — desværre! men et Folk uden Land, et Samfund uden Samdrægtighed, et Selskab uden selskabelige Fordele og Rettigheder. Vort Rige er opløst — som alle andre paa Jorden! de staar til en Tid og synker da i Grus. Af deres Ruiner opbygges nye for at friste den samme Skæbne. Kun eet Rige vil kunne bestaa, fordi det er et aandeligt Rige. Dets Grænser bestemmes ikke af Bølger eller Bjerge; det indskrænker sig ikke til eet Land, eet Sprog, een Lovbog. Det overskrider alle Grænser og gennembryder alle Skranker; thi Aanden kan ikke bindes med Lænker af Støv. Er dette Rige ikke allerede grundfæstet, da er alt en Drøm, og Gud har aldrig indblæst sin Aand i Menneskets Legeme.«

Salamiel traadte hen foran Broderen og saa længe og tavs paa ham. Derpaa foldede han sine Hænder, vendte sig og gik med sænket Hoved langsomt ud af Salen. Joseph stod endnu længe hensunken i Tanker; omsider udbredte han sine Arme som til en Omfavnelse, saa op til Himmelen og fulgte efter sin Broder.

Den 16de November.

En særegen Følelse drager mig til disse Jøder. Oprigtige, ædelttænkende Mennesker! De leder ærligen efter Sandhed — Gud give, de maa finde den!

I Nat ventede jeg dem forgæves. Da Midnatten var forbi, vovede jeg at tage Salen i Besiddelse, ja endog at medbringe min tændte Lampe — Lyset kan jo kun bemærkes fra Søen af.

Jeg søgte at sætte mig selv i den gamle vemodige Stemning — det lykkedes ikke, jeg var alt for adspredt; min Sjæl var saa at sige delt mellem mange Haande saare forskellige Følelser. Joseph og Salamiel, Sulamith og min Fader traadte — snart

enkelte, snart samlede — op for min Indbildningskraft. Verden heroventil, Graven hernedentil drog mig vekselvis til sig; den sidste grundede sit Krav paa min egen frivillige Beslutning, den første stræbte at gøre ældre Rettigheder gældende. Ak! er disse ikke forspildte? har jeg ikke for stedse frasagt mig dem, da jeg sluttede mit Testamente? Saaledes maa den Yngling være til Mode, som lukker den tunge Klosterport mellem sig og Verden, som ombytter den vide, skønne Jord med den snævre, skumle Celle og skjuler sit Hjerte med alle dets søde Følelser i Munkekappen.

O, du yndige, glæderige Jord! skal jeg saaledes skilles fra dig?

Den 17de November.

Jeg kom for silde — dog ikke for silde; jeg har jo været i menneskeligt Selskab! jeg har jo set, hørt gamle Bekendte. O! enhver Bekendt er mig enlige Dødsfange en Ven.

Der var allerede afspist; de havde været seks ved Bordet, Stolene stod der endnu. Levningerne af en Dyreryg og en Æblekage fik mine Tænder til at løbe i Vand. I mere end fem Maaneder har jeg levet af tør og kold Mad — Dampen af den varme vakte en næsten ubetvingelig Appetit; nu ved jeg, hvorfor Esau solgte sin Førstefødselsret.

Jeg stod i Begreb med som en Mus at springe frem fra mit Hul, da jeg hørte Stemmer og Fodtrin i Korridoren. Det var Mikkel Skytte og den gamle Else — hende har de nye Herrer følgelig ogsaa beholdt; det er smukt af dem — ogsaa Bellereine var der. De satte dem. Mikkel gav sig i Færd med Dyreryggen, Else med Kagen; Bellereine sprang op paa en Stol ved Siden af Skytten. Jeg mis-

undte dem alle tre; ja, jeg misundte den stakkels Hund de halvgnavede Ben, som Mikkel rakte den.

»Der!« sagde han, »du har Part i Bukken, du drev galant med ham, gamle Belle! og din Husbond skød ham akkurat. Fanden staar i den Jøde, han er næsten lige saa god Kristen som vi andre, Else! han ryger sin Pibe, drikker sin Dram og fletter hollandske Eder af sig saa store som pommerske Bjælker.«

»Jeg kan bedre lide Joseph end Salamiel,« svarede Else, »han er altid mild og venlig, og han smiler endogsaa, naar han skænder, som sjælden sker.«

»Men han kan inte skyde,« sagde Mikkel, idet han satte en Flaske for Munden, »han er lige saa dum paa Jagten som du, dit gamle Orgelværk! Giv mig et Stykke Kage!«

Else rækkede ham et Stykke, han gav det straks til Hunden med de Ord: »Der, Bellereine! det er, fordi det er dig.«

»Skam skulde slaa ham!« raabte Else, »jeg tror, han gi'er Hunden Æblekage.«

»Det kommer deraf,« svarede Mikkel, »at salig Johan — Gud ved, hvor han er! — gjorde saa meget af den.«

En underlig Rørelse greb mig; det var første Gang i fem Maaneder, at jeg hørte mit eget Navn. Kære Mikkel! — tænkte jeg — vidste du, at jeg var dig saa nær, du sad vist ikke saa rolig. Og dog — dog kunde du maaske ogsaa forraade mig. O, at jeg maatte have, blot et Par Øjeblikke, haft Hunden hos mig! hvor vilde jeg klappet den, talt til den og kælet for den! den skulde have slikket mine Hænder; dens Øjne, dens Hale skulde have sagt mig, at der endnu var et levende Væsen, som havde mig kær.

»Det blev en dygtig Karl til at skyde, den samme Johan,« fortsatte Mikkel, »alligevel det første han kom her, vidste han ikke, enten Krudtet eller Haglene skulde først ned; men jeg lærte ham det. Det var

ilde, han skulde saadan tage fejl med disse Penge af Kongens; men disse hersens Tyskere, de har den Teufel (Djævelen) i Kroppen.«

Else tog sig en Pris og sagde: »Da spaaede jeg ved mig selv, hvordan det vilde gaa; Herren gjorde jo alt for meget af ham; om det saa havde været hans egen Søn, Mikkel —?« hun saa spørgende og polisk paa Skytten.

Han tog sig en Slurk og skottede fra Flasken hen paa hende: »Ved hun noget?« spurgte han langsomt.

»Hvad skulde jeg vide!« svarede hun; »men ellers kom han ligesom dumpende ned fra Himmelen, og Herren har jo været udenlands i sin Ungdom — de var saamænd heller ikke hinanden ulig af Ansigt.«

»Ikke heller af Sind,« sagde Mikkel, »Johan var i Stand til at give Skjorten bort af Kroppen, og den gamle gav jo Bønderne for lang Henstand med deres Skatter — det var maaske hans Ulykke den; jeg er somme Tider nær ved at tro, at Johan endda har været uskyldig.«

»Men da Herrerne derovre fra kom her for at efterse Kassen, fandt de jo et Brev der, hvori han angav sig selv,« svarede hun.

»Godt nok!« indvendte Mikkel; »men hvorfor rejste saa den gamle?«

»Det ved jeg godt!« sagde hun, »den gamle vilde hen og se, om han kunde bjærge Penge, inden Kassen blev efterset. Kunde han det, saa havde alt været godt; hvis ikke, skulde den unge tage sig Skylden paa.«

»Hille den slemme Jøde!« raabte han, »hvorfra ved hun alt det?«

»Det er kun noget, jeg tænker mig til,« svarede hun.

»Paa den Maade,« sagde Mikkel, »var den gamle jo Medvider? Hm! Fanden ved, hvordan det hænger sammen.«

»Jeg kan da ellers sige ham,« vedblev Else,

»at jeg engang uforvarende kom til at høre noget af deres Diskurs. Vi maa rejse begge to — sagde den gamle. — Jeg bliver — sagde den unge —«

»Naa! og hvad saa mer?« spurgte Skytten.

»Saa hørte jeg intet mer,« svarede Else, »for Resten hviskede de.«

»Hm!« sagde han efter nogen Betænkning, »der har hun nok hørt fejl; Johan tog sig vel i Agt for at blive. Naa! det skal være hans Skaal! God Taar, Mosse Johan! og kuk engang, ihvor du er!«

Jeg ved ikke, hvorfra jeg fik det forfløjne Indfald; men jeg kunde ikke betvinge min Lyst til at blande mig lidt i Konversationen, og det var sket, inden jeg selv vidste det: jeg slog et Blad med Munden og jog saa Proppen i Hullet. At Else gav et Skrig, Bellereine et Bjæf, at en Stol faldt over Ende og en Dør blev smækket i — det hørte jeg, og — ja i Sandhed! jeg lo! men forfærdedes i samme Øjeblik ved Lyden af min Stemme.

Gud! er det muligt, i en Forfatning som min at være saa letsindig? For Opdagelse behøver jeg ikke at frygte, dertil er de begge for overtroiske; men at jeg kunde skæmte, jeg, som allerede staar med begge Fødder i Graven — dette har været mig noget ret gyseligt — spøgelseagtigt. Dog — var det ikke snarere et dunkelt Instinkt, at jeg vilde jage dem bort for at bemægtige mig noget af Levningerne? — Himmel! hvor det smagte mig! og alligevel turde jeg ikke spise efter Hjertenslyst; for meget kunde have røbet mig arme Stakkel.

Naar jeg ellers overtænker denne Samtale, bliver jeg ret underlig til Mode. Mit Offer er bragt; men Frugten synes ikke at ville modnes. Jeg bortslængte min egen Ære for at frelse en elsket Faders, og se! hans taber sig tillige med min. Skulde dette være et Bevis paa, at Sandheden stedse maa følges, om den end er nok saa haard og bitter, og at endog den ædleste Løgn forfejler sin Hensigt?

Hvor vanskeligt er det ikke at dølge eller forvanske Sandheden! Den vil dog altid — helt eller halvt — snart eller silde — komme for en Dag.

Tør jeg glæde mig over det skaansomme Omdømme, jeg nyder, skønt jeg uden Nytte har søgt at forspilde det? at Rygtet er mere sandfærdigt end jeg selv? jeg ved ikke; men det ved jeg, at en ny og vældig Magt vil drage mig op af det Mørke, hvori jeg frivillig, men brødefri selv har nedsænket mig.

Seks Stole! hvem har siddet paa de fire? Coraçao! o! hvor svagt — hvor daarligt est du! —

Den 18de November.

Vinteren begynder tidlig og streng. Søen er lagt langt ud, og Isen er bedækket med Sne — maaske der endogsaa er Spor. Virkelig! jeg ser en Harefod her tæt udenfor — ja! gaa du kun! for mig sidder du trygt i din Busk; jeg skal ikke mere efterstræbe dig, stakkels Morten! Jeg sidder selv og krøkker i mit forborgne Leje; jeg er lige saa bange for Jægerne som du, skønt mit Afspring er vanskeligere at udrede. Hvor ganske anderledes var det forgangen Vinter! da vankede jeg fri og sorgløs omkring paa den nyfaldne Sne, og nu! — der kommer nogen — tryk dig, stakkels Hare!

Det er Salamiel og Mikkel; de gaar virkelig paa Foden; de standser — den har gjort sin Lykke — maaske sidder den i Flægbusken ved Hjørnet af Volden? — De gaar forbi — det knalder — Mikkel raaber: Apport! — God Nat, Morten! — O, jeg elendige Daare! skal da alt, hvad jeg ser og hører, drage mig tilbage til den Verden, som jeg har sagt et evigt Farvel?

Evigt? — hvorfor da? Er min Fader død, hvad binder mig længer? Frygt for Døden? er den vissere

udenfor end her? Ak! værre end selve Døden er den Uvished, i hvilken jeg lever. Saa være det da fast besluttet, endnu fjorten Dage vil jeg udholde. Hører jeg forinden intet fra ham, da sprænger jeg mit Fængsel. Een Dag i Frihed er kosteligere end et Aar i Trældom.

Den 19de November.

Det er hende! hun er her — har været her under Tag med mig i flere Maaneder. O! jeg har anet det, jeg har følt det uden at vide det. Var det ellers muligt, at jeg saa længe havde kunnet udholde min pinagtige Forfatning?

Denne Gang kom jeg betids. Brødrene havde nylig sat sig til Bords tillige med Josephs Kone og tvende Smaadrenge; den sjette Stol stod endnu ledig. »Hvor bliver Sulamith?« spurgte Joseph; det skudrede mig som et elektrisk Stød. Da aabnedes Døren, hun traadte ind og satte sig paa den ledige Plads. Jeg maatte holde mig fast for ej at rulle ned ad Løngangens Trappetrin.

Hvor dejlig var hun, men ogsaa hvor bleg! ak! mon det er Tanken om mig, der har ombyttet Glædens røde Rose med Længselens hvide paa disse yndige Kinder? Og om det var — om ogsaa hun gik over til min Tro — hvad da? — Hvo er jeg? en æreløs, fredløs Forbryder — o Gud! o Gud! nu først fuldbringes det tunge Offer — forbarm dig og end mine Lidelser, inden min Haand væbner sig imod mit Hjerte!

Den 20de November.

Endnu en Gang vil jeg se dette himmelske Ansigt og mætte mine Øjne med hendes Beskuelse. Endnu en Gang inden jeg siger Verden Farvel og gaar

didhen, hvorfra ingen kommer tilbage, vil jeg sige hende — formastelige! egenkærlige Usling! Hvad vil du! Rive hende med dig ned i haabløs Kærligheds Afgrund? atter aabne et Saar, som Tid og Fraværelse maaske allerede har tillukket?

Nej! ene vil jeg lide; ene vil jeg synke i Forglemmelsens Hav; ingen Taare skal væde mit usle Støv!

Den 21de November.

Det er besluttet. En barmhjertig Gud vil tilgive mig dette sidste forvovne Skridt; han vil lægge sønlig Kærlighed og et ubesmittet Liv i den opstigende Vægtskaal og samle mig med den Fader, for hvis Skyld jeg udøser mit unge Blod.

Er jeg ikke allerede dødsdømt? Hvad gør jeg andet end fuldbyrder den uigenkaldelige Dom? Hvortil nytter, hvorfor udfordres en længere Marter? — naadige Fader! er det ikke nok?

Min Befrier ligger for mig — den er beredt til at oplukke mig Evighedens Porte. Kun endnu et Farvel til denne skønne Jord! Endnu en Time vil jeg beskue det yndige Dagslys — min sidste Dag!

Søen er tillagt. Den skinner som et Spejl i Morgensolens Straaler. Isen synger — der er en Skøjteløber derude. Jeg har ogsaa tilforn med ungdommelig Lyst tumlet mig paa den blanke Flade; dengang var min Sjæl lige saa rolig og klar som den stille, smilende Sø — Lyden nærmer sig — det er ham — det er Salamiel! med sammenslyngede Arme laverer han i vældige Svingninger.

Farvel, du sidste menneskelige Væsen, mine Øjne her faar at se! Han løber lige hen mod Rørholmen; der er Væld underneden — et farligt Sted, før Solhverv er gaaet. Jeg vil raabe til ham gennem

mit Glughul, han har hørt det, han standser og ser sig om, nej! nu fortsætter han sit Løb — Himmel! han synker.

Den 22de November.

Pennen danser i min Haand — kan den vel andet, naar Hjertet danser? O, du naadige Gud og Frelser! hvorledes skal jeg dødelige Menneske bære saa megen Salighed?

Da jeg krympede mig under Prøvelsen, da min svage Haand formastede sig til at ville gribe Hold i dit Tugtens Ris, da min Sjæl forkastede Haabet og vendte sig i Fortvivlelse fra din Himmel — da var den allerede aabnet over mig, og Glædens Sol smilede over mit Fængsel.

Kun endnu et Par Øjeblikke, og det forfærdelige var sket — men derfor sendte du mig en frelsende Engel, derfor maatte Salamiel ud paa Søen, derfor maatte Isen briste under ham; o Gud! hvor underlige er dine Veje! De er alle Kærlighed.

Nu først burde jeg bøde; men du straffer mig med Velsignelser — saa vil jeg da paalægge mig selv denne utilstrækkelige Bod: jeg vil løsrive mig fra saa mange søde Omfavnelser og tilbringe denne sidste Nat i mit Fængsel; med Angers og med Glædes Taarer vil jeg fuldende denne min Prøvelses Tid. Endnu en Nat vil jeg henleve i det Mørke, hvorfra din almægtige Haand udfriede mig.

Jeg rev Lagnerne af min Seng, sprang op gennem Løngangen ind i Riddersalen, ned af Vinduet. Salamiel kæmpede mod Vandene, der truede at opsluge ham; han brød Isen med sine Hænder, steg

og sank. Han raabte om Hjælp; men ingen hørte ham; de var alle i den modsatte Fløj, som vender ind til Landet. Isen var svag, jeg kunde ikke komme hen til ham; men jeg bandt Lagnerne sammen, tilkastede ham den ene Ende og lagde mig fladt ud paa Isen: han greb fat, og jeg slæbte ham efter mig; han var frelst.

»Hvem er De, min dyrebare Redningsmand?« spurgte Salamiel, da vi stod paa fast Is.

»En død, som frelste en levende,« svarede jeg og drog ham med mig. Han rystede af Kulde og Mathed; jeg maatte næsten bære ham. Jeg kunde ikke forlade ham, før han var kommen ind.

I Stuen sad Joseph og hans Kone ved Frokostbordet; Sulamith aabnede den modstaaende Dør — da begyndte alt at løbe rundt med mig, Syn, Bevidsthed forlod mig — jeg besvimede.

Da jeg vaagnede, stod de alle fire bekymrede ved min Seng. Mine Øjne faldt først paa Sulamith, hun var bleg som et Lig.

Endnu før jeg vaagnede, hørte jeg, at Salamiel sagde: »En Hollænder er han; thi han svarede mig straks i dette Sprog; men hvorledes han er kommen her, det maa den Gud vide, der sendte ham til min Frelse.«

»Det synes mig,« sagde Joseph, »at jeg skulde have set ham før; hvor kan jeg ikke mindes.«

Da var det, at mit Blik faldt paa Sulamith: en svag Rødme kom og forsvandt paa hendes Kinder.

»Hvem er De dog, kære, gode Menneske?« sagde Josephs Kone roligt og ømt. Jeg brast i Graad — jeg kunde ikke svare. Et Bud traadte ind og bragte et Brev. Jeg skjulte mit Ansigt med Lagenet.

Jeg fornam en Tunge paa min Haand og en Piben.

»Min Gud!« sagde en Stemme, »Hunden kender ham.«

Jeg slog Lagenet ned — B e l l e r e i n e sprang op til mig.

Der var ingen anden i Værelset end S a l a m i e l og hans Svigerinde.

Han traadte tæt hen til Sengen. »Hvo De endogsaa er,« sagde han, »mit Livs Frelser kan uden Fare betro sig til mig. De synes ikke at ville være kendt; men ved den Gud, der brugte Dem som Redskab til min Redning, her har De intet at frygte, og nærer De noget Ønske, som det staar i menneskelig Magt at opfylde, da behøver De blot at ytre det.«

Jeg var i den pinligste Forfatning! jeg følte Trang til at betro et Medmenneske min Hemmelighed; men det var ikke min alene. Hvor meget kunde jeg vel aabenbare? Enten min Fader var levende eller død, hans Rygte var mig lige helligt.

Jeg mindes engang at have drømt, at jeg paa et Tov var stegen op til Spidsen af et meget højt Taarn; foran mig var en uhyre, uudgrundelig Dybde, og vende mig turde jeg ikke — jeg omfavnede Kuppelen; Tovet forsvandt under mine Fødder; — jeg hang mellem Himmel og Jord i gruelig Dødsangst: ak! denne Drøm var et Varsel for min nærværende Sindstilstand. Længe turde den ikke vare.

J o s e p h kom farende ind med Brevet i sin ene Haand; med den anden pegede han til Gulvet og raabte: »Et eneste Ord! kom De dernede fra?«

Jeg sagde ja, men skjalv som et Espeløv.

»Nu saa være Gud højlovet i Evighed!« sagde han, kastede Brevet, omfavnede mig og trykkede et Kys paa min Pande. »Velkommen, Søstersøn!« jublede han; men hans Stemme bævede, hans Taarer trillede ned paa mit Ansigt.

Hans Kone udstødte et Forundringsskrig; Broderen tog Brevet op.

»Ja, S a l a m i e l !« sagde han, sættende sig ved Sengen og holdende min Haand i sin, »læs du os dette Brev, hvis Indhold er os alle, men især denne

elskelige Ven, saa højst glædeligt — det er fra hans Fader!«

Han læste.

»Meget ærede Hr. Svoger!«

»De vil med Rette undres over denne Overskrift af en Mand, som hidtil kun har været Dem bekendt af Navn. De vil tillade mig med faa Ord at løse Gaaden. Da jeg for nogle og tyve Aar siden opholdt mig i Pengeanliggender her i Amsterdam, blev jeg hændelsesvis bekendt med Deres Søster Eva, som dengang var i Huset hos Deres Morbroder. Vi fattede Godhed for hverandre, og i et svagt Øjeblik lod vi os henrive af vor gensidige Tilbøjelighed. At Deres Fader formedelst sine strenge Religionsbegreber aldrig vilde give sit Minde til vor Forbindelse, dette vidste min Kæreste alt for vel. Men haabende paa Fremtiden, stolende paa min taalelig gode Formuesomstændighed og bestormet af min heftige Lidenskab, foreslog jeg hende et hemmeligt Ægteskab og Flugt med mig til mit Fødeland. Hun indvilgede i begge Dele; men Udførelsen maatte formedelst væsentlige Hindringer opsættes. Imidlertid begyndte hendes Svangerskab at blive synligt. Jeg bortførte hende og skjulte hende hos en Ven og Landsmand af mig, som var bosiddende i Rotterdam. Der blev hun Moder til en Søn, som i dette Øjeblik — Gud give levende — befinder sig paa Hald. Vor Flugt blev forberedt, et dansk Skib, som laa i Havnen, skulde føre os til mit Hjem. Min spæde Søn med sin Amme havde jeg faaet om Bord og ventede blot Natten for at afhente hans Moder. Ak! da jeg kom, var hun forsvunden. Alle mine Eftersøgelser var forgæves; jeg maatte føre vort Barn tilbage til min Ven. Han sørgede for dets Pleje og Opdragelse.

At Deres Fader havde opdaget sin Datters Opholdssted og overtalt hende til at vende tilbage, kunde jeg formode; men at han havde bragt hende til en Slægtning i Antwerpen, dette har jeg først nu faaet at vide, saavel som at han havde taget det Løfte af hende, at hun aldrig vilde søge nogen Genforening med mig, saa længe hans Øjne var aabne.

Efter to Aars frugtløse Søgen efter min forsvundne Kæreste rejste jeg til Danmark. Der underholdt jeg en bestandig Brevveksling med min Ven i Rotterdam. Han døde; men endnu forinden havde han anbragt min Søn paa van der Leetes Kontor i Amsterdam, hvorfra jeg forgangen Aar lod ham komme til Hald.

Ulykkelige Omstændigheder, hvis nærmere Forklaring ikke hører herhid, foraarsagede, at jeg kom i et Par Tusinde Dalers Kassemangel. Vel dobbelt saa meget havde jeg til gode hos et Hus i Amsterdam. Jeg skrev; Huset havde gjort Opbud og kunde ingen Penge afsende! men vilde jeg selv komme eller skikke en paalidelig Mand, vilde man se at gøre Udvej.

Jeg maatte altsaa af Sted. Men i det Fald, at Rejsen skulde vorde langvarig — hvad desværre ogsaa skete — og Kassen imidlertid blive undersøgt, var dog min Ære og mit Embede forloren. Da var det, at min ædle Søn tilbød sig at leve skjult og indmuret i en Løngang under Slottet for at bringe vedkommende paa den højst rimelige Formodning, at han var deserteret med Pengene.

Ved min Ankomst hertil efter en lang og besværlig Sørejse faldt jeg i en haard Sygdom, der i tre Maaneder berøvede mig Forstandens Brug. Ved min Opvaagnen finder jeg, at Deres Søster, min dyrebare, trofaste Eva, er den, som har plejet og — næst Guds Hjælp — reddet mig.

Efter Deres Faders Død forlod hun et Opholdssted, som vistnok ogsaa var ganske skjult for hendes Brødre, og blev igen modtagen af Morbroderen;

denne var Nabo til den Mand, som skyldte mig Penge.

I Gaar blev vort saa længe udsatte Ægteskab endelig fuldbyrdet. Og dette giver jeg mig nu den Frihed at tilmelde Dem, haabende, at De med Deres Broder vil ikke ugunstig betragte dette Skridt af en Søster, der saa længe har været tabt for Dem, og som i tyve Aar har ved store Sorger bødet for en Brøde, hvortil hende Hjerte forledte hende.

Men ak! vort arme Barn! mon han er endnu i Live? Vi sukker og beder hver Dag til Gud, at dette Brev dog ej maa komme for silde. Naar De i en Baad sejler om til den østre Fløj, vil De tæt oven for Vandet finde et lidet firkantet Hul; derigennem kan De tilraabe ham — Gud i Himmelen give, at han maatte svare Dem! Han vil da selv tilkendegive Dem, hvor De kan aabne for hans Fængsel. Svarer han Dem ikke, vil De i det nordøstlige Hjørne af Kælderen finde en Kvadersten betegnet med et Kors; der underneden skal Muren brydes løs — jeg kan ikke skrive længer for Sorg og Ængstelse.

De Penge, som manglede i Kassen, sender jeg med samme Lejlighed. Vil De behageligen tilstille Øvrigheden samme tillige med ilagte Skrivelse, som ganske retfærdiggør min Søn — o! maatte det dog komme ham endnu til gode.

Lever han, da vil De sige ham, med hvilken Smerte baade Fader og Moder længes efter ham.«

»O, du naaderige Forsyn!« raabte jeg, »baade Fader og Moder! ja — jeg vil af Sted!« Jeg sprang op.

»Kære Ven og Frænde!« raabte J o s e p h, »vi vil alle af Sted; hav blot Taalmodighed i nogle Dage, saa følges vi ad. Vi længes lige saa meget efter at omfavne en fortabt og genfunden Søster som De en Moder. H a l d er solgt, og hvert Øjeblik kan vi vente

Køberen for at modtage Skødet.« Som han talede, hørte vi en Vogn rulle ind i Gaarden. »Det er ham!« sagde Salamiel, og begge Brødrene gik ud for at modtage ham.

Endnu var mit Glædesbæger ikke fuldt. Jeg hørte et dybt Suk bag ved mig — det var Sulamith; hendes Øjne svømmede i Taarer, et vemodigt Smil bævede om hendes Læber.

Josephs Kone saa vekselvis paa os begge.

»Min Søster,« begyndte hun, »har ogsaa en Hemmelighed, hvori jeg er eneste Medvider — mon den nu kunde løses?«

Sulamith rødmede og saa bedende paa Søsteren.

Jeg anede min Lykke. »Ak!« sagde jeg, »turde jeg haabe, at De endnu ikke har glemt mig?«

Hun svarede ikke; men Madame Lima pegede hen til et Vindue — ja, i Sandhed! der stod min soleil brillant; jeg genkendte Vasen paa de to brændende Hjerter.

Jeg greb hendes Haand og trykkede den til min Barm. »Er jeg da ikke en af Deres nu?« hviskede jeg og læste straks Svaret i hendes kærlige Øjekast.

»O mere end De maaske tror,« sagde Søsteren: »thi vi er alle bestemte paa at antage en Religion, om hvis Sandhed min Joseph har overbevist os.«

Jeg sluttede den elskede i mine Arme og trykkede det første Kys paa hendes brændende Læber.

Saa frydefuldt løser sig da min Skæbnes dunkle, forviklede Gaade. Alt havde jeg tabt, endogsaa Haabet havde jeg bortkastet, og se! en kærlig Himmel har givet mig alt tilbage og mere dertil: Ære og Frihed, Brud og Frænde, Fader og Moder — en Moder, som for mig ikke havde været til paa Jorden.

Jeg vil slutte mine Lidelsers og Glæders Historie og henlægge den her, hvor jeg tænkte at berede mig min egen Grav. I Morgen forlader jeg den; den skal tillukkes efter mig.

Skal den engang i Fremtiden aabnes, da vil disse Bladė maaske komme en mistrøstig for Øjne og lære den, at Himmelen har endnu Frelse, selv naar Haabet svigter det fortvivlede Hjerte.

Urtepotten.

Da asiatiske Barbarer for som en skarp Frostvind fra Norden over det yndige, men kælne Hesperien (Italien), søgte en flygtende Skare Tilflugt i Havet paa nogle øde Sandrevler — kun Tilskyl, maaske tarvelige Almisser fra de Floder, som Rhætiens Alper nedsender.

Fra disse i Sandhed landflygtige fattige Fiskere nedstammer de venetianske Nobili, et Adelskab, som i Ælde, Stolthed og Standsaand ikke veg for noget andet i Verden lige til det napoleonske Sekulum. Hine Sanddynger er Grundvolden til det prægtige V e n e z i a, i Aarhundreder Havets Dronning, Handelens Middelpunkt, Kongers Voldgiftsmand, Verdens Kassemester.

Men her — selv her, hvor Frihedssind fandt et Fristed fra Lænker og Svøber, har Despotismen vidst at rejse en Trone saa fast, at kun Tiden i Forbund med en vældig Erobrer formaaede at omstyrte den.

Flere indvortes Rystelser modstod den uden engang at vakle: T i e p o l i s, B e d e m a r s, F a l i e r i s Sammensværgelser syntes endog at forny dens Styrke og Fasthed.

Den sidste, Statens Suveræn, selv Oligark, forenede sig med Folket mod Oligarkiet (Faamandsvælde) — forgæves! Hans graahærdede Hoved faldt som Sonoffer for Adelens fornærmede Majestæt, hans gamle, men varme Blod besudlede hans egen hertugelige Trone.

Den første faldt — lig Genuas F i e s c o — med Sværd i Haand, dog ej ved Sværdet, men ved et af de Skæbnens Bud, som Mennesket kalder Hændelse. Hans lemlæstede Lig blev kastet i Havet og — af Krønikeskriveren — gendøbt med Skræmmenavnet C a t i l i n a.

Saga er som oftest uretfærdig mod den ulykkelige — men Braga maa det tillades i det mindste at a n e det bedre, at sige, hvad Hjertet — ak! alt for tidt mod Forstandens strenge Dom — kunde ø n s k e. Er Ønsket ædelt og skønt, saa kalder Verden det D i g t.

Det var Statens højeste Festdag, dens aarlige Bryllupsdag. Formælingen var fuldbyrdet, Bruden havde modtaget sin Fæstensring, og Brudgommen, omgiven af en glimrende Skare, skred under Musik og Jubelraab over Markuspladsen.

Hvilken Larm! hvilken Glæde! Man tilsmilede, tilraabte, lykønskede hinanden. Dersom nogen, ubekendt med Dagens Højtid, pludselig havde befundet sig i Vrimlen, han skulde troet, at alle giftefærdige holdt Bryllup paa een Gang. Mænd og Kvinder i festligste Gildedragt, Blomster og Kranse i Vinduer og paa Balkoner, Guirlander og Flag paa Skibe og Gondoler.

Paa et Hjørne stod den unge Adelsmand B a j a m o n t e T i e p o l i tavs og udeltagende og lod Optoget og Skaren drage sig forbi. Hans venstre Haand hvilede paa Sværdfæstet, hans højre i Barmen; hans Overlæbe var optrukken, hans Øjenbryn nedtrukne, hans højre Fodspids klaprede paa Fliserne; hans hele Stilling, Mine og Væsen udtrykte kold Foragt.

Kun naar en Broder Nobile hilsede, nikkede han med et tvetydigt Smil, eller naar en smuk Dame

vendte sit Blik til ham, forandrede han for et Øjeblik sin stolte Holdning og bøjede sig med en Galantuomos fine Belevenhed.

En og anden fornem Bekendt kunde i Forbigaaende spørge: »I her, Signore?«

»Jeg hører ikke til Signoriet,« var hans hele Svar.

(Der laa en dobbelt Mening i dette Svar; thi Signoriet var i Venedig det store Raad — en Del af den virkelige Regering).

Der fandtes ogsaa dem i Hoben, som hilsede og blev genhilsede ganske ligegyldigt, men hvis Øjekast en opmærksom Iagttager ikke vilde have fundet uden Betydning.

Omsider nærmede sig en Genstand, paa hvilken den unge Nobile hele Tiden syntes at have ventet, en Pige — maaske slet ikke skønnere end mange andre, men sikkert for ham den skønneste, hans Hjertes Sol; thi Straalerne fra hendes Øjne traf lysende, opklarende Tiepolis Aasyn, som naar en virkelig Solstraale pludselig rammer Bjergets mørke Side. Den haanligt opkastede Overlæbe sank, Øjenbrynene steg, den venstre Haand faldt fra Kaardeknappen, den højre trykkede sig fastere ind til Hjertet, og den fremstrakte Fodspids trak sig hurtigt tilbage.

Gondoliererne (Baadførerne) drog just nu i Procession over Torvet med deres Silkeflag og bemalede Aarer. De smukkeste Piger af denne Kaste fulgte efter, bærende paa en forgyldt Papgondol deres forgyldte Paphelgen. Blandt disse fremskinnede Margarita som en virkelig Perle blandt Kvinder.

Tvende Gange tilforn havde Tiepoli set denne Perle, og tvende Gange var den atter forsvunden i Trængselen.

»Denne Gang,« besluttede han, »vil jeg følge dig, om det saa var til Havets Afgrund!«

Og troligen fulgte han Optoget alle Vegne, ubekymret om Venners Smil og Bekendtes Hvisken.

»Se Tiepoli!« sagde en til en anden, »han løber efter en Gondoliera!«

»Se Tiepoli!« sagde Dogen, der fra sit Paladses Balkon tog Processionerne i Øjesyn, til en af de hosstaaende Timænd, »hans Blik er fastgroet til hin Gruppe af Piger; han har vist ikke Politik, men forlibte Eventyr i Hovedet.«

»Forlibelse i Hjertet,« svarede den gamle Foscarini, »og Politikken i Hovedet. Cæsar, Serenissimo! (Dogens Titulatur) gik og som en Straajunker paa Dumpejagt.«

Gradenigo rynkede Næsen: »Cæsar! der har kun været een Cæsar i Verden.«

»Men mange Catilinaer!« afbrød den kloge Olding, »hvorfor har han hverken været i Templet eller paa Bucentauren, ej heller noget andet Sted, hvor hans Rang tilstod ham det?«

»Det opklarer sig nu!« svarede Dogen leende og gik over til andre Genstande.

Gondolierernes Tog var til Ende. Nogle vandrede hjem; blandt disse Maurizio med sin Datter, den smukke Margarita.

Ej ubemærket fulgte Tiepoli dem i nogen Afstand, indtil hin aabnede Døren paa sin lille Bolig, lod Datteren træde ind, vendte sig og med dyb Ærbødighed spurgte, om hans Excellence havde noget at befale?

»Jeg ønskede kun at vide,« svarede Tiepoli, »hvo denne Dame er, som nu gik ind.«

»Ingen Dame!« sagde Gondolieren, »det er kun min Datter — min eneste Datter —« lagde han alvorlig til — »en uberygtet Pige —«

»Saa meget des bedre!« afbrød Tiepoli, »jeg har aldrig søgt Bekendtskab med berygtede Fruentimmer; eder og eders vakre Datter ønskede jeg gerne at kende.«

»For megen Ære!« svarede Maurizio mørk, — »eller — maaske —«

»For megen Vanære! vilde I sige?« tog hin hastigen Ordet, »nej, min Ven! saaledes er det ikke ment.«

»Jeg ved ikke,« sagde Maurizio, »hvad Grev Tiepoli ellers kan mene med sit høje Besøg i min ringe Hytte.«

»Det skal I erfare,« lød Svaret, »dersom I i Aften vil besøge mig i min Bopæl, den ligger —«

»Ved Rialtobroen!« afbrød Gondolieren, »enhver Venetianer kender jo Grev Tiepolis Palads — jeg skal komme og modtage eders Excellences Befalinger!«

Med disse Ord gjorde han en dyb Reverens og gik ind i sit Hus.

Tiepoli gik hjem.

I Paladsets Forsal fandt han den unge adelige, engang rige, men nu forarmede Molizzi.

»Har Serenissimo,« sagde denne med dæmpet Røst, »udset sig en Dogaressa i Dag?«

»Maaske, Hr. Admiral!« svarede Tiepoli smilende, »hvorledes staar det ellers med Flaaden?«

»Efter tvende tabte Slag,« sagde hin, »kan den ikke være i bedste Forfatning — kun tyve sejlfærdige Galejer; men Stemningen er god blandt Besætningen; den er ganske forbitret imod Regeringen.«

»Meget vel!« vedblev Tiepoli, »Arsenaloterne —?«

»Ligner sig selv!« svarede Molizzi, »ægte Prætorianere! den højstbydende rækker de altid deres brede Næver.«

»Borgerne?«

»Tre Hundrede er allerede vundne —«

»Hvor meget ved de?«

»Omtrent saa meget som jeg, at der er et gavnligt Værk i Gære; men naar, hvorledes og ved hvem det skal udføres —«

»Det sidste ved I dog, Molizzi!« afbrød Tiepoli, »I og jeg alene; paa denne Hemmelighed

hviler det hele store Værk. Vore Fjender ser maaske den voksende Strøm; men finder de ikke Kilden, hvorfra den udspringer, skal de forgæves prøve paa at standse eller aflede den. Her, min Ven!« lagde han til, idet han førte ham ind i sit Kabinet, »her er Penge! bland dem med Løfter og uddel dem med eders sædvanlige Klogskab — lønligt! Glem ikke eder selv! men lad, som I forglemmer eders Kreditorer! for dem maa I endnu være den fattige, forgældede Molizzi; ellers vilde I lettelig vække deres Mistanke. Hvad er der udrettet med Landtropperne?«

»Fire Kaptajner,« lød Svaret, »er vundne for vor Sag, paa første Vink støder de til os med alle deres Folk. Men tillad mig nu at spørge eder: naar skal det bryde løs? Alt er forberedt, Gemytterne er varme; ved alt for lang Opsættelse vil de lettelig afkøles. Gnisten er tændt; men uden Næring vil den snart slukkes.«

»Alle mislykkede Revolutioner,« svarede Tiepoli, »er begyndt for tidligt. Jeg venter paa de tvende Regimenters Afsejling til Fastlandet, og den skal jeg paaskynde. Se her! sørg for, at disse Papirer kommer i Løvemunden. (I Munden af tvende Metalløver lagdes alle hemmelige Angivelser.) — Gør eder magelig, Molizzi! her kan ingen overraske os.«

Paa denne Anmodning lagde Molizzi en forloren Næse og en hvid Haartour paa Bordet.

»Det er haardt,« vedblev Tiepoli, »at en tapper Krigsmand skal liste sig forklædt omkring som en Bandit — saaledes lønner Venezias Herrer. I har ofret Fædrelandet eders Guld og eders Blod, og dette giver eder ej engang saa meget tilbage, at I dermed kan skjule eders Saar.«

»Despoternes Drabanter,« svarede hin bittert smilende, »maa altid sejre; et tabt Slag udsletter alle deres forrige Fortjenester.«

Det ringede. Tiepoli gik ud i Forgemakket.

og hans Ven maskerede sig igen. Lidt efter kom hin tilbage og meldte, at en Dame ventede ham. M o l i z z i trak Øjenbrynene sammen.

T i e p o l i greb hans Haand og sagde leende: »Der gives mangfoldige Masker — man kan maskere sit Ansigt og sine Handlinger: den forlibte Fruentimmergæk T i e p o l i er ikke frygtelig for Statens vise Fædre; de glemmer, at Venus og Mars spiller under Dække med hverandre.«

»Antonius,« svarede Vennen mørk, »glemte alt i Cleopatras Arme.«

»Men Cæsar ikke!« genmælede hin; »lad mig ledsage eder til Bagporten!«

De gik.

Kort efter kom T i e p o l i igen med en Triumfators Anstand og Mine. Med korte, hurtige, faste Skridt ilede han gennem Værelset, men standsede pludselig som ramt af et elektrisk Slag ved et meget stort Spejl.

Han gjorde en truende Bevægelse med Haanden. »Forræder! vil du røbe mine Hemmeligheder?« hviskede han, »skriver du ikke tydeligt: T i e p o l i og S i g n o r a F o s c a r i n i? Men nej, du est min Ven og vil advare mig; godt! ingen uden du skal læse i mit Ansigt, at Timandsraadets skjulteste Planer nedlægges i den kælne, men gamle F o s c a r i n i s Ægteseng for siden at afsløres i den unge T i e p o l i s Lønkammer — men — hvad er dette? hvad staar der nu under dette unge Menneskes nedtrukne Bryn? F o r f ø r e l s e? — Det er Usandhed! hun kom mig først i Møde — S p i o n e r i? Hm! an dolus an virtus qvis in hoste reqvirat? (List eller Magt — hvo vil spørge derom hos en Fjende?) Uden den første vilde Krigeren være enarmet.«

Tjeneren kom og afbrød denne Monolog: »En Gondolier lader sig melde!« berettede han.

»Før ham ind!« befalede Herren.

Med kold Ærbødighed, med flygtige, mistroiske

Blik fremstillede Baadføreren sig. Tiepoli gik ham i Møde.

»Jeg har bedet eder — men lad os sidde ned —«

Maurizio bukkede dybt, men blev staaende; Tiepoli greb tvende Stole, satte sig paa den ene og næsten trak Maurizio ned paa den anden.

»I skriver maaske« — vedblev han — »paa eders Datters Regning en blot simpel Høflighed, som Agtelse for Borgerværd byder; I tror maaske, at Adelsmanden i dette Øjeblik ler i sit Hjerte ad Faderens Godtroenhed, at han ved en forstilt Medlidenhed vil afkøbe denne Datterens Ære og Dyd?«

Maurizio kastede et hurtigt Blik paa Tiepolis Ansigt; det viste kun venlig Oprigtighed.

»I tager fejl; men det er naturligt, det er nødvendigt, at I maa miskende mig! thi den Borgerklasse, til hvilken jeg hører, aldeles uden mit eget Valg, nærmer sig sjældent paa denne Maade eders, undtagen naar den trænger til eders kraftfulde Arme eller lyster efter eders Koner og Døtre.«

Baadføreren vendte sig halvt om mod den talende og saa ham forundret, men dristig ind i Ansigtet.

»Tror I,« blev Tiepoli ved, »at Ægteskab mellem adelige og uadelige er tilladeligt efter Naturens Love, forstaa mig vel, efter Naturens Love, ikke efter Statens?«

»Ja.«

»Hvilke Love anser I for at være de ældste og almindeligste?«

»De første.«

»Godt! men om nu I og jeg engang blev enige om at hylde de første? Lad os tage et andet Eksempel: hvor mange Børn har I?«

»Kun eet.«

»Har heller ikke haft flere?«

»To til, Excellenza! men de har med deres unge Blod betalt deres Gæld til Fædrelandet.«

»Til Fædrelandet!« gentog Tiepoli lang-

somt, »til Staten, vilde I sige, til — Adelen« — det sidste Ord hviskede han halvt bortvendt og halvt højt, som for sig selv, dog saa at Maurizio tydeligt kunde høre det.

»Naa! og disse to Sønner, døde de efter Statens Love eller efter Naturens?«

»Efter Statens.«

»Vist nok! thi efter Naturens maatte de have levet endnu, arbejdet for eder, naar eders egne Kræfter efter samme Love svækkes — saaledes, ser I, ligger Naturen og Staten ofte i Strid — hvilket Parti vilde I vel slaa eder til, naar I engang skulde vælge? Hvilken Herre er den mægtigste, Naturens eller Statens?«

»Excellenza!« svarede Gondolieren, »jeg er en god Venetianer; eders Naade behager at sætte mig paa Prøve.«

»Det gør jeg virkelig; thi det er mig vigtigt at vide, hvorledes den Mand tænker, med hvem jeg maaske kommer i nøjere Forbindelse. Hvor faldt eders Sønner?«

»I Slaget ved Spartivento.«

»Oh! det var ogsaa der, hvor min Fætter Bragadino betalte sin Gæld til Staten; han fik en prægtig Begravelse og hans Enke 30,000 Zechiner — hvor meget fik I vel i Erstatning for eders Tab?«

Maurizio sprang op, men svarede intet.

»Ser I altsaa,« vedblev Tiepoli — »Gæld og Gæld er to Ting; naar en Borger falder, betaler han sin Gæld til Staten, saa er de kvit; men naar en Adelsmand betaler sin Gæld, saa formerer han stundom sit Bo — som man siger — atter en Forskel! ja — det overrasker eder at høre en Adelsmand tale saaledes; men Menneske er en højere Titel, og den er til fælles for eder og mig. Men til Sagen: jeg har sat mig i Hovedet at ville tage en Kone af Borgerstanden. Vore adelige Kvinder er fordærvede, stolte,

rænkefulde, utro; jeg ser mig om efter en borgerlig Pige med ædel, ikke med adelig Tænkemaade.«

»Men Excellenza! den fine Dannelse — at kunne skikke sig i denne højere Stilling —«

»Et godt Hjerte og en sund Forstand er den bedste Dannelse. Svarer eders Datters Indvortes til hendes Udvortes, saa har jeg fundet, hvad jeg søger. Og er min Begæring til eder, at I forunder mig — i eders egen Nærværelse — en Times Samtale med eders Datter: ynder vi hverandre, bliver vi Mand og Kone, hvis ikke, sværger jeg eder til som ærlig Mand — det er fuldt saa meget som Adelsmand — jeg skal aldrig forlange at se eller tale med hende mere.«

»Eders Forlangende, naadige Herre!« svarede Maurizio, »kan jeg ikke afslaa, endskønt jeg ikke er i Stand til at forestille mig Følgerne af denne Sammenkomst, dersom den bliver den sidste; men om I ikke finder hos den simple Baadsmandsdatter, hvad en hastig opvakt Tilbøjelighed har foregøglet eder, da kan I, naadige Herre! gaa bort lige saa rig og lykkelig som forhen; men Margarita kunde miste alt, hvad hun ejer, sin stille Hjertero, eller i det mindste hin beskedne Nøjsomhed, der egner sig for en fattig Borgermands Datter; hun kunde vende sine Øjne fra den lave Hytte, som hidtil indesluttede alle hendes Glæder, op til Paladsets Herlighed, for hvilken hun hverken er bestemt eller dannet.«

»Denne Følge,« sagde Tiepoli, »vil vi let kunne forebygge; hun kender mig sikkerlig ikke, og I fremstiller mig for hende under Karakter af en Købmand fra Fastlandet —«

»Men om nu,« afbrød hin, »hun virkelig fandt Yndest hos eder, og —« han rystede med Hovedet — »min Margarita en fornem Dame — Excellenza! —«

»Det er ikke vanskeligere,« raabte Tiepoli, »at se opad end nedad; vi har hørt om en Hertuginde, som ægtede en Bonde, og det blev en lyksalig

Forening baade for dem selv og for Folket. Og her, kære Medborger! er Standsuligheden — i Sammenligning — kun saare ubetydelig. I ved desuden allerede, hvorledes jeg tænker i dette Punkt. Og nu, gode Maurizio! naar tillader I mig at komme?«

»Lige saa gerne straks som siden,« svarede denne, »er der Lykke i Vente, kan den ikke komme for tidlig; men i modsat Fald, da er det for mig den største Ulykke at maatte leve i Frygt for den — altsaa naar eders Excellenza befaler —«

»Saa ledsager jeg eder hjem!« sagde Tiepoli, idet han ombyttede sin glimrende Kjortel med en simplere og sin Fjederhat med en Rejsehue — »men lad Excellenzen og den naadige Herre blive borte baade nu og herefter! Ingen er herlig og ingen er naadig uden Gud alene.«

Gondolføreren Maurizio levede som Enkemand med sin Datter Margarita — efter at Krigen havde berøvet ham hans tvende Sønner — hans eneste Barn, i sin Fædrene-Bopæl ved en af Stadens Kanaler.

I Huset var foruden dem kun en gammel Rorkarl og en firsindstyveaarig Enke, Maurizios Moster; denne havde været Margaritas Opdragerinde.

Enten man tilskriver det den gamles pædagogiske Kunst eller Naturen, som ofte ved lønlige Kræfter og under usynlig Virksomhed frembringer det skønneste Værk — vist er det, at den sekstenaarige Margarita var en Perle blandt Piger, dejlig af Skikkelse, from, venlig, munter af Sind og netop saa klog, som Kvinden behøver at være for ikke at gøre Manden undselig enten paa hans egne eller hendes Vegne. Den gamles Opdragelse havde en dobbelt Tendens: at indgyde Ærefrygt for Himmelen og Foragt for Jorden, Kærlighed til den førstes Indvaanere og Had til den sidstes — mandlige; hendes Ideal af jordisk Lyksalighed var Klosterliv. Sin Lære indklædte hun i Fortællinger; men da disse altid var

Sandheden tro, havde de kun det halve af den tilsigtede Virkning: Kærligheden kom ind i det unge Hjerte. Hadet blev udenfor.

Hun elskede Gud og alt, hvad han havde skabt, undtagen Djævelen, hans Væsen og hans Engle, Judas, Jonas, Sørøvere og Banditter: ynke disse, græde for dem, kunde hun; men hade dem var hende umuligt, da en saadan Sindsbevægelse var aldeles fremmed for hendes Sjæl. Hvad Klosterlivet angik, da vakte det virkelig hendes Længsel, men mest fordi hun uden for sin Celle tænkte sig en Have, i Haven Blomster og mellem Blomsterne en — Gartner. At dette sidste, men ellers saare nødvendige Rekvisit for en Have ikke udelukkedes af hendes Ideal, deri var den gamle selv Skyld, da hun engang havde fortalt sin Opdragling en Historie om en afskyelig Prins, der under saadan Karakter havde forført og bortført en stakkels Nonne — dejlig havde han været, men just derfor desto farligere og hadeværdigere. Dog, jo mere den gamle skændte paa Prinsen, jo mere beundrede den unge ham, ja hun var nærved at misunde Nonnen, ikke mægtig til ganske at undertrykke det Ønske: selv saaledes at vorde bedragen.

I de sødeste Ønskers Foraar havde hun set T i e p o l i og straks mærket, at hun selv ikke var ubemærket af ham; og se! den unge, skønne, glimrende Ridder blev snart hendes Haves Gartner, hendes Hjertes Prins. Stærkt rødmende, dybt nejende hilste hun derfor den indtrædende, hvem Faderen forestillede hende som en Bekendt, Købmand G a z z o fra Fiume. Denne, forud indtagen for den dejlige Pige, udtydede straks til sin Fordel den yndige Forvirring, med hvilken hun modtog ham, og efter en Times Samtale følte han sig ganske fortryllet af den unge Piges Uskyld og Naturlighed.

Med et ømt Blik til hende og et varmt Haandtryk til Faderen forlod han Huset for hjemme at overgive sig til længselsfulde Drømme.

Næste Morgen befalede han Tjeneren at bringe til M a u r i z i o s en stor, kostbar og med allegoriske Afbildninger udsiret Vase, fyldt med Jord, der skjultes af et Lag glimrende Sølvsand. Til M a r g a r i t a fulgte et Brev med forgyldte Kanter, omvundet med et lysgrønt Silkebaand, og i Brevet var skrevet følgende:

Tør, skønne Pige! jeg dig byde
et Blomsterfrø, i Muld nedlagt?
Snart vil det frem til Lyset bryde
i al sin Yndes Ungdomspragt;
af Solens Straaler vækket,
det let afkaster Dækket,
og vorder gyldne Vases Pryd:
O! maatte saa min Elskovs Flamme,
du huldeste! dit Hjerte ramme
og vække det til Livets bedste Fryd!

En elsket Digters Vers er altid fortræffelige, og indeholder de en Kærlighedserklæring, er de uforlignelige; disse fik altsaa en bestemt, men alligevel urolig Plads paa den skønnes Barm, hvorfra de ofte blev fremtagne for paa ny at gennemlæses og kysses. Næsten lige saa tidt beskuedes, vendtes, vandedes Blomsterpotten, som nu prydede Vinduet i det lille Overværelse, som M a r g a r i t a delte med den gamle Grandtante.

Der gik nogle Dage bort, inden T i e p o l i fik Tid at afhente Svar: Forberedelserne til det store, farefulde Værk beskæftigede ham uafladelig; det skred lønligt, men mægtigen fremad. Timandsraadet lod sig skuffe af de falske Angivelser, og Landtroppernes Afsendelse til Fastlandet blev besluttet; deres Bortgang skulde være Signalet til Revolutionens Udbrud.

Saa snart T i e p o l i erholdt en Aftens Fritid, ilede han til M a u r i z i o s og vandt paa een Gang Datteren for sin Kærlighed og Faderen for sin dri-

stige Plan. Denne sidste, af Naturen frihedssindet, modig og fast, blændedes af de glimrende Udsigter til Magt og Rigdom og den høje Lykke, som kunde vorde det eneste, elskede Barn til Del. Han hvervede med Iver blandt de kækkeste af sin Kaste. Men ogsaa han maatte lige til det sidste — som Molizzi — skjule Anføreren for de sammensvornes Øjne.

Margarita blev aldeles uvidende om sin Elskers rette Navn og Stand saavel som om det forvovne Foretagende, der enten skulde hæve eller styrte dem begge. Hun henlevede et kort, men sødt Drømmeliv i sin Elskovs Morgendæmring; hin Hjertets mægtigste Følelse — stundom den mildeste, stundom den vildeste — holdt i sin Fremspiren, Udvikling og Blomstring lige Skridt med det i Guldkarret indesluttede Frø.

Ak! hvor lidet anede hun, at begge med eet Slag skulde tilintetgøres.

Santo Vitas Fest nærmede sig. Paa denne Helgens Dag havde Venetianerne vundet en Sejr over Tyrkerne, og derfor blev den aarligen fejret med megen Bram og Glæde. Denne Dag skulde nu betegnes ved en sørgelig Sejr over Medborgere.

Næst foregaaende Morgen afsejlede Landtropperne til Fastlandet, hvor nogle af de sammensvorne udspredte foruroligende Rygter, saa at der saas Røgen, men Ilden ulmede langt derfra i Hjertet af Staten.

»Nu!« raabte den utaalmodige Molizzi, idet han med glødende Ansigt stormede ind i Tiepolis Gemak, »nu sejler de!«

»Da slaar snart Despotismens sidste Time!« svarede denne, »i Morgen skal Folket atter juble over en Sejr, hvis Frugter Tyrannerne nyder; men vi vil lære det, kække Molizzi! at festligholde Dagen paa en værdigere Maade. Nu tilsiger I tolv af vore at møde en for en hos eder og forblive der til Aften; da gaar de ud og henter alle i Planen indviede Adelsmænd, Officerer og Borgere, men hurtig og stille — ved Mid-

nat skal jeg være iblandt eder. Selv har jeg nylig vundet en Ven i Baadsmændenes Kaste; hos denne samler jeg et Baghold, som skal falde Fjenden i Ryggen, medens I angriber forfra. Il nu, min trofaste Ven, men lønligt og tavs, som til en forbuden Hyrdetime!« — han greb begge Molizzis Hænder — »inden Solen kommer atter der at staa, skinner den paa det befriede Venezia — eller —«

»Intet eller!« raabte Molizzi heftigt, »dersom et saadant fejgt og nederdrægtigt skjulte sig i min Sjæl, var jeg uværdig Svend hos Venezias anden Bygmester.«

Han kastede Tiepolis Hænder fra sig og ilede bort.

Denne blev staaende en Stund tavs, henreven ind i Fremtiden. Derpaa iførte han sig sin sædvanlige Forklædning og gik til Maurizio, hvem han meddelte en lignende Befaling; kort efter Midnat maatte han nemlig have alle sammensvorne Gondolierer samlede hos en af dem, som ejede et rummeligt Hus ikke langt fra St. Markopladsen.

Der vilde han første Gang aabenbare sig for dem som deres Anfører paa den farefulde Vej til Frihed.

Det blev Midnat. Molizzis store, men meget tomme Palads var kun sparsomt oplyst; det saa ud, som det i skummelt Mismod skammede sig ved den indvortes Fattigdom. Herren og Tjeneren — den sidste en overbleven Levning fra fordums Velmagt — færdedes ensomt og tyst, som Præster i et forladt Tempel, men denne Nat med mer end sædvanlig Travlhed.

Ikke i en lang Række af Aar var her lavet paa saa talrigt et Selskabs Modtagelse. Tiepolis Gavmildhed havde gjort det muligt at opdække et langt Bord i Husets største Sal med koldt Køkken, men især med kostelige Drikkevarer i rundelig Overflod. En Lysekrone hang midt over Bordet og oplivede med sin Glans de lange Rader af fyldte Vinkarafler. Alle

de andre Værelser i Slottet havde maattet aflevere deres Stole, der — som gjorte til vidt forskellige Tider — var af forskellig Skabelon og Størrelse. Trindt om paa Væggene hang den gamle, tilforn saa mægtige Familles Billeder og stirrede paa den festlige Anretning med stive, næsten mistroiske Blikke.

Molizzi, Stammens sidste Skud, gik omkring og beskuede de udgaaede Grene, medens Tjeneren, glad over det uventede Genskin af fordums Herlighed, syslede med Anretningen.

Da lød det aftalte hemmelige Tegn — et Opstrøg paa Spejlet af Døren med Enden af en befugtet Finger — det rullede som et dumpt Tordendrøn i den øde, hvælvede Forsal. Tjeneren indlod den første af de sammensvorne, og hurtig gik nu Døren op og i, og inden et Kvarters Forløb vrimlede det i Hallen af bevæbnede, der bevægede sig blandt hverandre med tavs Højtidelighed.

Saaledes forestiller vi os en Forsamling af Aander, hvem den mægtige Besværger pludselig hidstævner fra deres vidtadskilte mørke Boliger.

Alle var de indvarslede af hine tolv Molizzis fortroligste uden at erfare noget bestemt om Samlingens Øjemed, og selv de tolv vidste intet mere, end at det gjaldt en gavnlig Forandring i Staten; hvor vidt denne skulde gaa, hvori den skulde bestaa, naar den skulde begynde — alt dette havde Molizzi denne Nat lovet at aabenbare dem, saavel som at fremstille for dem det hidtil skjulte store Drivhjul, Sammensværgelsens ukendte Ophavsmand og Leder.

Forventningsfulde indfandt sig derfor disse — i Alder og Tænkemaade meget ulige og kun i Misfornøjelse med Regeringen enige Mænd. Nysgerrige betragtede de hverandre, de forskende Blikke gled hen over fremmede Ansigter og dvælede med Forundring eller Velbehag paa bekendte. Venner opdagede og tilnikkede hinanden, fjendtligsindede vekslede kolde, mistroiske Øjekast; men ingen opløftede sin Røst,

før Værten traadte ind og afbrød denne Aandescenes varselfulde Stilhed.

»Ædle Venetianere!« sagde han, »det glæder mig — og det smigrer mig — at saa talrig en Samling af Fædrelandets bedste Mænd har modtaget og fulgt min Indbydelse. Et Værk for Aarhundreder tager nu sin Begyndelse; kun det halve af en Nat ligger endnu imellem dets Grundvold og dets Krone. Det tilkommer ikke mig at give det Ord, som skal sætte Arbejderne i Bevægelse — ikke jeg, men Mesteren, der lønlig og dog med lige saa stor Iver som Visdom har samlet Materialierne, maa antyde, hvad og hvorlunde der snart med forenede Kræfter skal virkes. Imidlertid beder jeg eder deltage i et Brodermaaltid.«

Ved disse Ord aabnedes Fløjdørene ind til Spisesalen, og M o l i z z i skikkede sine Gæster til Sæde.

Aldrig har maaske saa talrigt et Selskab holdt saa stille et Maaltid; ingen vilde være den første til at aabne en Samtale, hvis Emne her aldeles ikke kunde være selskabeligt, men nødvendigen maatte angaa det vigtige, endnu ufødte Værk, der beskæftigede alles Tanker.

Vel søgte Værten at opmuntre sine Gæster; men det havde ingen Art; han røbede selv alt for tydeligt sin egen Urolighed. Længselen efter et Udbrud af den lønligt ulmende Ild blev stedse heftigere, Utaalmodigheden efter den s t o r e u k e n d t e stedse ængsteligere.

Endelig rejste sig en fyrig Yngling, skød det fulde Glas fra sig og sagde:

»Signor M o l i z z i ! Enhver af os ved, at I ikke har indbudet os for at æde og drikke; det er paa Tiden, at I opfylder paa een Gang for alle, hvad I har lovet enkelte —«

»Maaske,« afbrød ham en af de ældre, »kommer vi til at spise Desserten i Blykamrene« (det berygtede Statsfængsel).

»Det ser næsten ud,« raabte en tredje, »som om dette var en Snare til paa een Gang at fange os alle.«

Nu stod en efter en anden op fra sit Sæde, og en forvirret Larm af hundrede Stemmer fyldte den nys saa tavse Hal; den næsten fortvivlede Vært søgte forgæves at komme til Orde.

Da aabnedes Døren, og Tiepoli traadte ind, fuldt bevæbnet, med en Konges Anstand og Mine. I glad Forundring modtoges han af Forsamlingen, og hans Navn lød paa een Gang fra hundrede Læber.

»Venetianere!« begyndte han, »Frihed har været Maalet for alle selskabelige Forbindelser; men ingen har hidtil aldeles opnaaet og mange har — med eller uden Forsæt — ganske forfejlet det; blandt de sidste er det Samfund, som vi tilhører. Vore Fædre begrundede en lovmæssig Forfatning, der skulde betrygge Lighed i Pligter og Rettigheder og almindelig Frihed i Udøvelsen af hine og Nydelsen af disse. Denne borgerlige Ligevægt er efterhaanden forstyrret: Minoriteten har tilrevet sig Friheden, Rettigheder og Nydelser og væltet Pligterne over paa den langt større Del af Folket. Republikken er ikke mere; Venezia beherskes af nogle Hundrede Konger, hvis usurperede (ranede) Vælde gaar i Arv fra Slægt til Slægt.

Ingen Despot har endnu, saa længe Verden staar, over Slavehorder svinget saa frygteligt et Jernscepter som det, hvorunder de ædle, fordum frie Venetianere nu vaander sig. Den oligarkiske Svøbe hudfletter arbejdsomme, tapre Borgeres under Aaget dybt nedbøjede Rygge. I Følelsen af oprindelig retfærdig — men nu træskelig fraranet — Frihed har de ofte stræbt at bryde de foragtelige Lænker — forgæves! de er hver Gang snoede end fastere om de fribaarne Hænder.

Landsmænd! Medborgere! det bør ikke — det kan ikke blive saaledes! Tyranniets afskyelige Trone maa styrte; men jo længer den staar, jo mere fordærvende, sønderknusende vorder dens Fald. Jeg

er udsprungen af Aristokraternes Kaste; min Fødsel har aabnet mig Adgang til uretfærdig Magt over Tusinder af mine Medborgere; men mine Grundsætninger har forbudet mig at søge dette ulovlige Herredømme — jeg frasiger mig det frivillig, med Foragt bortstøder jeg Svøben, der drypper af mine Landsmænds Blod. Jeg er Borger i Venezia — dette er mere end Adelsmand! Skal mine Forfædres Vaabenskjold være et Symbol paa tilranet Voldsmagt: før sønderbryder jeg det og kaster det som et Forsoningsoffer i Frihedens evige Alterild.«

Her gjorde Taleren et Ophold, under hvilket et lydeligt Bifaldsdrøn rungede i Hallen; kun nogle af Adelsmændene iagttog en mistænksom Tavshed; dette mærkede Tiepoli og vedblev:

»Dersom hele Adelsstanden havde været i Besiddelse af Statsmagten, dersom det ikke var et lidet Udskud af samme, der — med Tilsidesættelse af de andre — havde bemægtiget sig Roret, dersom den øvrige langt større Del ikke delte Piskeslagene, Blykamrene, Vandfængslerne, Tommeskruerne, Hængestolen (i Fængslet stod op til Væggen en Stol, hvorpaa man lod de til en hemmelig Død fordømte sætte sig: en Jernbøjle for da straks ud og lagde sig om Livet, en anden om Halsen, som af en Bøddel i Værelset bagved skruedes til) med Borgerne, dersom ikke den titulære Doge selv var Oligarkernes Dukke, hvis Hoved sidder lige saa løst som den ringeste Træls — i Sandhed! jeg skulde næppe have vovet at indbyde saa mange adelige Borgere til den sig nærmende Friheds-Fest.

Dersom jeg ikke havde troet, at enhver af eder betragtede sit Skjoldmærke ikkun som en alvorlig Paaminder om Forfædres Borgerdyd, som en streng Forpligtelse til at bevare og formere denne kostbare Arv, dersom jeg ikke vidste, at enhver ægte Adelsmand løfter sit Skjold som et Værn for sine Medborgere og sit Sværd ikkun mod sit Fædrelands Fjen-

der — aldrig skulde jeg her til fælles Forbund have forsamlet Mænd, hvis Stilling i en nu forvansket Statsforfatning er lige saa forskellig, som deres Tænkemaade og Grundsætninger er ensartede og sammenstemmende.

Loven, Venetianere! er vor fælles, eneste retmæssige Herre: med eller uden Skjoldmærke er vi alle dens Tjenere. Lad Navn og Titler gaa i Arv som et Krav fra Staten paa de med Hæderstegn udmærkede og derved til Hædersdaad forpligtede Slægter, men Embeder og Værdigheder vorde ene Fortjenestens, Duelighedens og Dydens Løn!«

Et endnu fyrigere og almindeligt Bifaldsraab afbrød nogle Øjeblikke den begejstrede Taler.

»Tiden er kommen,« vedblev han, »Tyranniet har naaet sin højeste Spids, hvor det svimlende, vaklende, skælvende venter den Haand, som med et rask og let Stød skal nedstyrte det i Afgrunden. Frihedens uudryddelige Træ — længe hadet, ofte forhugget, men aldrig omhugget — har slaaet nye lønlige, men kraftfulde Rødder, og snart skal det med sine vældige, frugtrige Grene overskygge det gamle, herlige Venezia.

I Morgen giver Despoterne et Skuespil til Pris; dette vorde det sidste Gøgleværk, hvormed de søvndysser det for sin Frihed, sin dyrebare Fædrenearv, saa skændigt bedragne Folk. Hidtil har vi kæmpet for Tyrannerne; i Morgen kæmper vi for os selv og vore Børn i tusinde Led — hvo vil med i den hellige Kamp?«

Med et dundrende »Io« (jeg) for alle Sværd af Balgen, og Forbundet paa Liv og Død beseglede med Staal og Vin.

Tiepoli slog atter til Lyd med Haanden og sagde: »Min Plan er simpel; saa snart Kanonerne i Morgen aabner Festen, giver de Tegnet til Republikkens Genfødelse. I, mine Venner! stormer under Molizzis Anførsel Dogens Palads, bemægtiger eder hans og alle de øvrige Raadsherrers Personer, medens

jeg med et talrigt og tappert Baghold gør mig til Herre over Arsenalet og Flaaden. Blod skal spares — saa vidt muligt — men alt, hvad værger sig, maa dø. Frihed er vort Krigsraab, og ved dette maa alle i Planen uindviede forene sig med os. Efter fuldbragt Daad fremlægger jeg for det forsamlede Folk Udkastet til en fri, paa billige Love grundet Forfatning.«

Molizzi løftede atter sit Sværd: »Leve vor ædle Doge Bajamonte Tiepoli!«

Hans Udraab gentoges med Entusiasme af hele Forsamlingen. Tiepoli vinkede, og der blev atter tyst.

»Ikke saa, mine Venner og Brødre! det er ikke den hertugelige Krone, hvorfor jeg kæmper, men mit Fædrelands Frihed; dens Erobring være min eneste Belønning; skal nogen Ære vorde mig til Del, da være det den, at I gør mit Navn til Løsen og sætter det ved Siden af det velsignede Ord: »Frihed!«

»Frihed og Tiepoli! Tiepoli og Frihed!« lød det i tordnende Samraab, under hvilket han selv forsvandt efter at have overgivet sin fortrolige, Molizzi, det skrevne Udkast til den kommende Dags blodige Værk.

Hos Gondoliererne fandt Tiepoli kun lidet nødvendigt at lægge til Maurizios kraftige Tale, der allerede havde sat de djærve Sømænd i den ønskeligste Stemning. Ved sin Indtrædelse blev han derfor hilset med et jublende: »Leve vor ædle Hertug!«

»Brave Venetianere!« lød hans Svar, »værdige Ætlinge af hine Mænd, som oprejste Frihedens hellige Alter blandt Havets vilde Bølger! Eder er det forbeholdt at genføde den tabte Frihed, at tilbagevinde det frarøvede kostelige Klenodie. Ingen har dybere end I følt Tyngden af det skændige Aag, nogle faa Forrædere har lagt paa Medborgeres fribaarne Skuldre: Rigdom, Magt, Embeder og Ære tilhører enkelte, hvis eneste Fortjeneste er den at nedstamme fra

Mænd, med hvis Dyder de søger at skjule deres egne Laster.

Disse faa Tyranner ejer nu Staten, og de ødelægger den. For dem arbejder alle I andre; for dem lever I, for dem dør I. Eders Arme, eders Blod, ja selv eders Tanker er deres Ejendom. Hvad ejer I selv uden Møje, Nød og uophørlig Frygt for eders Bødlers Vrede? I har Sønner; men de er Slaver som deres Fædre. I har Hustruer og Døtre, men kun for at frembringe et Trælleafkom, der kan arbejde og kæmpe for hine lade og fejge Despoter. I har Love, men kun for eder selv — Tyrannerne er over Lovene. I har Handel; men den beriger eders Plagere. Eders Galejer furer Middelhavets Bølger; men I selv er smedede til deres Aarer.

Se! disse er de med Tusinders og atter Tusinders Blod saa dyrekøbte Frugter; derfor flygtede vore Forfædre fra det herlige Italia; derfor har de gennem Aarhundreder kæmpet mod Havets og Himmelens Vrede. Venetianere! hædrer eders Forfædres Minde og afryst de skændige Lænker! afto i Tyrannernes Blod den Skamplet, hvormed de har besudlet Venezias ædle Love! drag eders Sværd for eders egen Sag og vord frie!«

Et stormende Bifald fulgte paa denne Tiltale: man priste Taleren som Fædrelandets Befrier, man lykønskede sig indbyrdes; klaskende Haandslag og glædetindrende Blikke viste Tiepoli hans Tales mægtige Virkning.

Under denne frydefulde Tummel forsvandt han, men vendte snart tilbage, indledende en tilsløret Dame.

Alles Øjne stirrede med forventningsfuld Nysgerrighed paa det fremtrædende Par; Tiepoli gjorde nogle Skridt fremad midt ind i Kredsen.

»Medborgere!« sagde han, »I har hørt og billiget mine Ord, uden at min Stand, uden at dette, at Fødselen bestemte mig til eders Tyran, har vakt den

mindste Tvivl om min Oprigtighed. Venetianere! mine Handlinger skal retfærdiggøre eders Tillid, jeg foragter den Hæder, som borges fra hensmuldrede Forfædres Grave, jeg forbander enhver Magt, som arves og ikke erhverves ved egen Daad og egne Dyder. Min Sjæl, som kun bejler til sand, selvfortjent Hæder, harmes over hin unaturlige Standsforskel, som daadløs Hovmod har opfundet. Dyd er Adel; den bedste Borger er den højeste Rangsperson i Staten. Lad gæve Forfædres Minde vorde helligt og dyrebart for den Slægt, der træder i deres Fodspor, og fremtræde i Glansen af egne Bedrifter; men nedreven til Grunden, udslettet være den Mur, som taabelig Fordom og fortjenstløs Egenkærlighed har oprejst mellem Borger og Borger! — Medborgere! her forestiller jeg eder og anbefaler til eders skærmende Velvilje B a j a m o n t e T i e p o l i s Hustru.«

Med disse Ord greb han Damens Haand, drog hende frem i Kredsen og afslørede hende.

»M a r g a r i t a! M a u r i z i o s Datter!« lød det i frydefuld Forundring fra Mund til Mund.

Rødmende, bævende stod den yndige Brud blandt lykønskende Frænder og Bekendte, næsten segnende under sine Følelsers Vægt. Taarer blinkede under de nedsænkede Øjenlaag, og hurtige, ustadige og ligesom stjaalne var de Blikke, hun kastede paa den høje, elskede Ægteherre og den omringende Forsamling.

»Leve vor Doge!« lød det atter; »og leve vor D o g a r e s s a!« tordnede en dyb Sømandsrøst, og jublende gentoges dette Udraab af hele Samfundet. »Liv og Blod for vor elskede Doge!« drønede det atter.

»Ikke for Dogen!« raabte T i e p o l i, »men for F r i h e d e n; ikke for mig, men for det elskede Fædreland! Vær mine Venner, ædle Venetianere, men kun saa længe jeg er Frihedens. — Friheden — Venezias Frihed leve!«

Et nyt endnu stærkere Ekko gentog det begejstrede Udraab, og med det Løfte at forholde sig aldeles rolige, indtil Løsenet: Frihed og Tiepoli kaldte til Kamp, gik hver stille og særskilt til sit.

Morgensolen spredte sine Purpurflammer ud over det adriatiske Havs Bølger og hilsedes fra den stolte Vandstad med Kanontorden og Klokkeklang. Tiepoli rev sig ud af sin unge Kones Favn og iførte sig sin glimrende Krigerdragt.

Maurizio — thi i denens Hus tilbragtes den korte Brudenat — traadte ind og lykønskede de nygifte.

»Fædrelandet kalder os, min Fader!« sagde Brudgommen, »Solen smiler til vort store Foretagende; den forjætter en skøn og herlig Dag. Om en Time er alle Tyrannerne samlede i Dogens Palads, da døbes det genfødte Venezia i deres Blod.«

Margarita blegnede, og hendes Taarer randt. Faderen og Ægtefællen søgte at indgyde hende Trøst og Mod; de forestillede hende Kampen let og Sejren vis; men hvad kan vel trøste den elskende Brud, naar Brudgommen iler fra hendes Kys og Favntag mod Kugler og Sværd?

Tiepoli sagde hende det sidste, lange, inderlige Farvel. Bespændt af frygtelige Anelser sank hun tilbage paa sit taarevædede Leje; han gik fuld af Mod og berusende Haab Striden og — Døden i Møde.

Maurizio overgav Datteren og Tanten til den gamle Rorkarls Bevogtning og bød denne at tilspærre Døren.

Kampen var allerede begyndt; den ustyrlige Molizzi kunde ikke oppebie den aftalte Tid; endnu før alle Regeringsmændene var forsamlede, for han ud med saa mange af de sammensvorne, som var forblevne hos ham Natten over.

Deres skrigende Raab: »Frihed og Tiepoli!« hidkaldte snart de øvrige; flere uindviede forenede sig med dem — nogle af Nysgerrighed, andre af Lyst til Spektakel og Uorden, andre i Haab om

Plyndring, og mange af Had til det bestaaende haarde Regimente. Hoben voksede som en Strøm under Skybrud og stormede hen mod Dogens Residens.

Men her var man ikke ganske uforberedt; Regeringen vidste jo, at noget var i Gære, ja kendte endog Molizzi og flere som Deltagere i Sammenrottelsen; men Hovedmanden var Spionerne endnu ikke i Stand til at opspore. Ham vilde man have vist, inden der sloges løs, og da kun han alene vidste Tiden og snildelig holdt denne skjult saa længe muligt, vilde man ej heller forhaste sig med at slaa for tidlig til — man vilde gerne fange dem alle i eet Dræt. Da hertil de mistænkelige Bevægelser først var udbrudte paa Fastlandet, blev baade Opmærksomheden og Stridskræfterne delte.

Imidlertid var dog Vagterne alle Vegne hemmelig forstærkede, og derfor blev Molizzi og hans Skare — endnu før de naaede Dogens Vaaning — alvorligt modtagne. Striden blev straks haard og blodig, paa den ene Side øvede, til Orden, Lydighed, Saar og Farer vante Krigere — paa den anden et tredobbelt, stedse voksende Antal af kamplystne Mænd og Ynglinger, hvem Trylleordet Frihed, der saa ofte frembragte Underværker af Tapperhed, opflammede og erstattede i Forvovenhed, hvad der manglede i Erfaring og Krigskunst.

Molizzi var stedse i Spidsen, hvor Faren var størst og Modstanden kraftigst, og ved ethvert Hug faldt Ordet Frihed fra hans Læber og en Kriger for hans Sværd.

Regeringens Forsvarere veg og trængte atter forstærkede frem; deres Rækker udtyndedes og fyldtes igen; men nærmere og nærmere ved Dogens Slot rasede Kampen.

Tiepoli blev underrettet om sine Stalbrødres Tilstand, just som han og Maurizio havde samlet og ordnet deres Skarer.

Den sidste skulde med den ene Halvdel angribe

Arsenalet; med den anden vilde Tiepoli drage Molizzi til Hjælp og fra en Sidegade falde hans Modstandere i Flanken. Hans Vej faldt forbi Maurizios Bolig. Margarita hørte Larmen, for til Vinduet og rev det op, men stødte i det samme til den uheldsvangre Blomstervase.

Tiepoli standsede nedenunder, saa i Vejret og løftede Haanden til Munden for endnu en Gang at tilkaste den elskede et Afskedskys. Da faldt Vasen sønderknusende paa hans Pande — han sank uden en Lyd til Jorden og hun, som øjeblikkelig saa den forfærdelige Ulykke, med et Rædselsskrig tilbage i sit Kammer.

Tanten, som af Nysgerrighed var ilet efter hende, rakte Hovedet ud af Vinduet just i det Øjeblik, da begge de elskende faldt.

Skaren, som hørte Skriget, saa altsaa kun hende, og ingen vidste, hvad der havde foranlediget dette, før deres Opmærksomhed henvendtes paa den livløse Anfører og Vasen ved hans Side. Muldet og Blomsten var fløjne ud; de grønne Blade havde lagt sig som en Laurbærkrans om den afsjæledes Hoved, de var endnu i en gyngende Bevægelse, som om de med deres milde Viften stræbte at kalde Livet tilbage i det blege Aasyn. Men det var udslukt for evig — Tiepoli var falden for sin elskedes uskyldige Haand.

Dette Rædselsbudskab for som en fjernt henrullende Torden gennem Venezias Gader og nedlynede baade Mod og Haab i alle hans Stalbrødres Hjerter. De, som nærmest omringede ham, adspredte sig først, kastede deres Vaaben og søgte hver sit Hjem. Lige saa hastigt blev Maurizio forladt af sin Hob, der endnu ikke havde naaet sit Bestemmelsessted.

Da Rygtet naaede Molizzis nu heldigt kæmpende Skare, blev den lamslaaet af Skræk; Sværdene sank, og de tætsluttede Rækker veg kraftløse fra hverandre.

»Tiepoli er falden! Tiepoli er død!« lød det fra Mand til Mand.

»Tiepoli er død!« skreg de omkring Molizzi.

»Men Friheden lever!« raabte denne, »fremad, mine Venner! fremad, og hævn hans Død!«

Men kun faa fulgte ham; Mængden vendte Ryggen til og flyede; da søgte og fandt han en Krigers Død.

Dogen og Raadet erfarede næsten paa een Gang Anførerens Navn og hans Død. Deres Tropper rensede nu uden Modstand alle Gader, de faa, som indhentedes med Vaaben i Hænde, blev nedsablede, og inden Middag var — paa Blodbadet nær — ethvert Spor af Oprøret udslettet.

Da Anføreren og hans fornemste medskyldige var faldne og med dem en Del saavel af Adelen som af Borgerne, fandt den heftigt rystede Regering det tjenligst at vise Mildhed og hos Folket at føre sig samme til Fortjeneste, saa meget hellere som den sidste ulykkelige Krig havde bortrevet en stor Mængde af det stridbare Mandskab.

Kun Tiepolis livløse Legeme og Eftermæle maatte endnu undgælde og lide for de levende: hans Palads blev nedrevet og en Slagterbod oprejst paa dets Sted, hans Lig mishandlet, slæbt gennem Gaderne og til sidst kastet i Havet af det selvsamme Folk, som for faa Timer siden havde tiljublet ham som en Befrier fra Trældom og Nød.

Om Maurizios og hans ulykkelige Datters videre Skæbne tier Sagnet. Den gamle Enke derimod blev, for hendes øvrige faa Levedage, overøst med Rigdom og Ære. Ved Undersøgelserne om Aarsagen til Tiepolis Død blev hun nemlig enstemmig erklæret for hans Bane som den, der havde kastet en Urtepotte ned paa hans Hoved. Hun vidste maaske selv ikke bedre, men forsikrede dog, at det var sket

hende uafvidende — der blev tillagt hende en aarlig Pension af tusinde Kroner.

Saaledes fordelte sig dette frygtelige Uvejr, lig en Tordensky, der trækker hastigt og truende op, men efter et enkelt Skrald hensvinder i tynd Damp uden at have afkølet Luften eller læsket den tørstige Jord. Oligarkiet satte sig end fastere paa den rystende Trone for efter Seklers Forløb at hendø af Ælde.

Le Petitmaître d'École.

Der var en smuk Egn blandt saa mange flere her i Jylland, hvor jeg i mine yngre Dage en Tid lang færdedes. Jeg var dengang, som jeg er endnu, meget for at røre mig og se mig om, saa paa Herregaarde, saa i Bøndergaarde, snakke med baade paa Tysk og paa Jydsk, baade paa Dansk og paa Fransk, og var jeg end ingen fuldkommen Parleur, saa parlerede jeg alligevel frisk væk. I den By, hvor jeg havde mit Hovedkvarter, boede en Degn. Det er nu det samme, hvad han hedder; jeg benævner ham blot ved hans Embeds-»Karaktør«, som Bonden siger. Denne Degn besad foruden hans Embedsdygtighed ogsaa udmærket Færdighed som Klejnsmed og Bøssemager, hvilken sidste Profession han drev med saa meget større Forkærlighed, som han var Jæger med Liv og Sjæl. Da jeg var ligesaa, øvede vi denne Profession i Kompagni jævnlig efter Tid og Lejlighed. Og gaves disse Vilkaar saa meget lettere, som han holdt en Skolefuldmægtig, just den, efter hvilken Fortællingen er betitlet.

»Petit« uden Substantivet passer egentlig ikke paa ham, eftersom han var en Karl paa sine tolv Kvarter; men han havde den Skavank, at naar han stod paa det venstre Ben, maalte han kun elleve Kvarter. Dette havde en saadan Indvirkning paa hans Gang og Retning, at han ikke blev Musketer, men i det Sted Riset betroet. At vor Skolemester dansede ret godt i Kraft af det gamle Ordsprog, det kræ-

ver intet videre Bevis, end at han ved saadan Lystighed næsten aldrig var af Gulvet. At han var en udmærket Sanger, mente han selv; men Tilhørerne delte ikke denne hans Mening lige saa lidt som den, at han skulde være det smukkeste Mandfolk i hele Sognet. Derimod var man ganske enig i, at han var det nysgerrigste. Man tog fejl; thi han var alene videlysten, og denne Lyst omfattede al menneskelig Vidskab. Her blot et Eksempel.

Hans Principal og jeg kom en Foraarsaften hjem fra Træk med nogle Vildænder. Han besaa og fornøjede sig over Fangsten. »Jeg gad dog vide, om jeg ikke ogsaa kunde smække saadanne Fugle!« siger han. »Du kan jo prøve det!« svarede Degnen. »Du maa faa min anden Bøsse i Morgen Aften. Jeg skal selv lade den til dig.« Det blev meget gunstigt optaget.

Det var i Sidstningen af en Tøvinter, da vi tre drabelige Jægere uddrog til et godt Trækkested og afsatte os i passende Afstand med Ryggen til et Gærde, Vandet foran os. Det var just paa den Aarstid, at Ræven »roller« og af og til udtejler sine skingrende Serenader. Ved en saadan Elskers første Rullade raabte vor Skolefuldmægtig: »Jøsses! hvad var det?«

»Tys! hold Kæft!« svarede Principalen.

Nok en Trille og efter Pauser flere. Ved enhver af dem rykkede den vordende Skolemester nærmere hen til Degnen. Han blev ærgerlig over denne Forstyrrelse af Jagten og brød op til Hjemgang. Paa denne lod Mikkel videre sin behagelige Stemme høre, og den jagtukyndige spurgte bestandig i Forbavselse: »Ih! hvem er da det?«

»Aa!« fik han endelig til Svar, »det er den afdøde Landinspektør, som har uretfærdig udskiftet Markerne. Han føres en vis Nat op af Helvede og herud af en eller anden Djævel. Hver Gang de nu kommer over et Markskel, kniber Djævelen ham med en gloende Tang, derfor er det, han skriger.«

Under Gangen hørte vi gentaget det modbydelige Skrig, og hver Gang hviskede Substitutten (Medhjælperen): »Nu kommer de igen over et Markskel.«

Saa meget til foreløbig Antydning af den tolv Kvarters Ludimagisters (Skolemesters) indvortes Beskaffenhed.

Det var selvsamme Foraar, at Bonaparte stødte Kærnen af den spanske Hær herop i Danmark og rejste et fransk Gærde bag ved dem og satte Bernadotte til Gærdevogter.

I Sognet, der havde temmelig Udstrækning og Folkemængde, blev indlagt et Kompagni af Zamora-Regimentet med sin Kaptajn og tvende Løjtnanter. Den første, en stærktbygget, bredskuldret Mand, havde et Ansigt, der ikke behøvede Skrammer for at vise den prøvede, hærdede Kriger — jeg forestillede mig at se Cortez. Premierløjtnanten mindede om Pizarro, og siden, naar jeg i Aviserne læste om de fra hint Tidspunkt og lige til nu udøvede Grueligheder i Spanien, maatte jeg uvilkaarlig erindres om Morillo i Jylland, der tyktes mig at fungere som Bøddel i hans elendige Fædreland. Sekondløjtnanten, en lille, næsten spinkel Fyr af et godmodigt Udseende, søgte især Omgang med mig, og da vi begge kunde taaleligt Fransk, han dertil lidt Dansk, og jeg lidt Spansk, saa sladrede vi vakkert sammen. Med Latinen, den han troede skulde knytte Traaden, naar den brast i de andre Tvindinger, gik det sjokkende og bomrende. Ikke enhver Rektor skulde forstaa, at »Ospeso domum«, betød »Værten i Huset« og »Filius regem« »en Kronprins«. Nok om denne Babylonisme.

Bataillons-Kommandøren var indkvarteret paa en Herregaard, hvor jeg ofte kom. Han var yngre, meget smukkere og meget galantere end baade omtalte hans Kaptajn og Premierløjtnant. Han talte temmelig færdig Fransk og havde dertil af sin Oppasser Asinjo lært en Slump danske Ord og Talemaader, allermest henhørende til det Kapitel om Kær-

lighed, saasom: søte Mund, dejlige Ojos (Øjne), en Marmorbryst, o. s. v., hvormed han tiltalte de smukkeste Individer af det kvindelige Tyende. Blandt dette befandt sig paa Gaarden en ualmindelig skøn Stuepige, til hvis Bestilling ogsaa hørte at gøre rent i Kommandørens Værelse, hvorfra hun efter et Par Dages Forløb hos sin Frue, Gaardens Besidderinde, indstændig bad sig befriet. Bevilget. Da denne hendes Dydighed snart blev bekendt dersteds, vandt hun naturligvis i hæderligt Omdømme. Dog, hvad der mislykkedes Spaniolen, var en Franskmand forbeholdt.

En Dag var jeg i en nærliggende Søstad. Da kom agende paa en Bondevogn en fransk Ingeniørofficer med en Sapør bag. Hin var civilklædt uden mindste militært Kendemærke. Denne havde derimod baade Uniform og saa ultratyrkisk et Skæg, at man af hans Ansigt næppe saa den øverste Halvdel. En Æreslegionsorden og en massiv Guldkæde prydede hans Vest, og nedenfor dinglede ditto Urkæder og Signet-Trofæer, maaske fra hans underjordiske Ekspeditioner eller og fra overjordiske; han var reglementeret i Skabning, Holdning og Bevægelser, og hans levende Øjne lod ane søde Hemmeligheder.

Jeg glemte at fortælle, hvorledes den yndige Stuepige straks efter hine ubehagelige Sovekammeroptrin var i Mindelighed bleven sin Tjeneste paa Gaarden ledig og havde givet sig i en anden, og det var netop der, hvor disse Franskmænd tog ind.

Begge disse, hun, vor Skolesvend og jeg traf sammen i Forstuen. Sapøren smilede til hende, saa hans Moustacher skred en Fingersbred højere op om Næsen, og hun rødmede, saa Blodet gled hende ud over hele Ansigtet. »Aha!« sagde Kaptajnen til sin Landsmand, paa Fransk nemlig: »Du har smukke Bekendtskaber ogsaa her, som jeg ser.«

»Dem har jeg alle Vegne,« fik han til muntert Svar. Han nikkede fortroligt til Pigen og fjernede

sig med sin Officier du genie (Ingeniørofficer). Lige saa hurtigt forsvandt hun, skønt Skolesubjektet vilde standse hende.

Han og jeg var altsaa under fire Øjne. »Hvad,« siger jeg, »har du med hende at bestille?«

»Intet videre,« svarede han, »end at jeg synes ret godt om hende, og derfor hover jeg ikke, at denne laadne Franzos gaar og smutter efter hende.«

»Har han smuttet før?« spurgte jeg.

»Af og til i en fjorten Dages Tid,« sagde han; »jeg har hørt, at disse her paa Kejser Napoleons Befaling efterser alle Fjordene Øster paa Landet for ved Indløbene at anlægge Batterier til at holde Engelskmændene ude.«

»Godt! end du? anlægger du ogsaa Batterier her?«

»Jeg er bleven Hovmester hos mit Søskendebarn, Skipper Møller nede ved Aaen — men hvad var det, de to Franzoser sagde?«

Jeg fortalte ham det.

»Aah! ved De hvad,« tog han ved, »vil De ikke lære mig en Mundfuld Fransk?«

»Det bliver heller ikke mer end en lille Mundsmag,« svarede jeg. »Naar du møder en af dem, saa siger du bon jour! God Dag! Og saa vil de nok spørge dig, hvem du er, og det hedder paa Fransk: Je suis Petitmaître d'école.« (Jeg er Hjælpelærer.)

Ikke uden Vanskelighed fik jeg ham dette indprentet. Da disse Messieurs just igen viste sig, biede han ikke for længe med at gøre sin Sprogfærdighed gældende. Herrerne lo, og Sapøren sagde: »Voilà un Petitmaître danois!« Leende gik de bort.

»Det hovede de,« sagde min Lærling ret tilfreds, skultrende sig med et Smil, der kunde sat Diana i Fristelse. »Alligevel,« lagde han med en ganske anden Mine til, »jeg saa gerne, at de snart vilde skrubbe af, for denne laadne Bjørn kunde maaske sætte Susanne Skruer i Hovedet.«

»Det var vel ikke umuligt,« bifaldt jeg; »men saadan en køn Karl som du kan vel nok stikke Bjørnen ud.«

»Det kunde hænde sig,« svarede han smiskende, »vi kunde sætte en Prøve.«

»God Lykke! adieu, mon Petitmaître d'école.«

En otte Dages Tid derefter var jeg atter i Byen. Jeg saa hverken de franske Helte eller den kyske Susanne. Jeg spurgte om dem. »Fanden har taget dem alle tre,« svarede mig Værten, »det gør mig ellers lidt ondt for Susse; det var saadan en flink og skikkelig Pige og holdt de næsvise til Side, lige til han med Guldurene fik hende forlokket. Hun bad sig rigtignok Forlov til at besøge en Søster, hun har i Vejle; men Franzoserne rejste samme Vej og samme Formiddag, som hun gik om Morgenen. Hun lovede at være her tilbage i Overgaars; men hun bliver borte.«

Imidlertid kom vor Petitmaître og fortalte os, at han nu var bleven virkelig Skolemester. Han var altsaa avanceret til Grandmaître d'école. Derpaa spurgte han om Susanne. Jeg gentog Værtens Forklaring; jeg vidste vel, at han ikke vilde besvime derover og lige saa lidt ved Selvmord foraarsage en saa hurtig Vakance i sit nys opnaaede Stormesterdømme. Det eneste Kendemærke paa en lidt mer end dagligdags Sindstilstand var, at han rettede sig paa det ene lange Ben, medens det korte svingede saa smaat frem og tilbage, hvorved han sagde: »Jeg vilde dog gerne gjort hende lykkelig — og nu k u n d e jeg — men i det Sted vil hun da hellere rende omkring med en udenlandsk Landstryger. Hun kunde have haft det et bitte Korn bedre hos mig. Ja — hvad skal vi sige? Det har nu været hende saaledes beskikket. — Jeg kan sagtens faa en Kone, hende foruden. — Gid Fanden — Gud forlade mig — havde taget den franske Abekat længe før!«

Jeg overlod den uheldige Elsker til hans videre Betragtninger, og nogle Dage derefter fik jeg at be-

stille i Kolding. Paa Hjemrejsen derfra, da jeg er kommen ovenud af den lange Banke Norden for Vejle og gør Holdt for at lade Hestene trække Vejret, faar jeg slumpevis Øje paa noget hvidt og rødt henne mellem de grønne Buske kun faa Favne fra Vejen. Jeg staar af Vognen, nærmer mig forsigtigt og — ser gennem Løvhanget et Fruentimmer siddende ved en Træstamme, bøjet forover, begge Albuer paa Knæerne, begge Hænderne under Kinderne, hvorved det halve Ansigt skjultes. Jeg stod selv som en Træstamme og stirrede. Med eet rettede hun Overkroppen og Hovedet, slog Hænderne sammen og strakte dem op over det, hendes Blik tog samme Retning.

Ak! det var Susanne — og det var dog i k k e hende. Det havde engang været den yndige Pige; nu var den ungdomslivlige Farvetone rent borte, som paa et af Tid og Skødesløshed ilde medtaget Maleri, før det bliver restaureret. Ak! for hende var ingen Restauration at haabe: en maaneklar Nathimmel pludselig understrøgen med døsig Rimtaage.

Jeg havde mine Betragtninger — i dem var intet af Maaneskin, men meget af Tusmørke. Jeg traadte hen til hende. Hun for op med Vildhed og raabte: »Hvem er De? hvad vil De?« (Hun kendte mig ikke).

»Jeg er en rejsende,« sagde jeg, »og saa Dem sidde her saa ensomt. Jeg rejser Nord paa — vil De med, har jeg Plads paa Vognen.«

»Hvad behager?« stammede hun. Jeg gentog mit Tilbud.

»Nej, jeg takker — jo, jeg takker!« Hun rejste sig hurtigt og fulgte mig.

Da vi var komne til at køre, indledte jeg en Samtale — som langt hen var egentlig to Enetaler.

»Kender du mig ikke?« begyndte jeg.

»Nej — jo — jeg synes det.«

»Det er dog ikke saa længe siden, vi saas hos Gæstgiverens i .....«

»Der kommer saa mange paa saadant et Sted, man glemmer den ene for den anden.« Hun trak efter Vejret som den uvante Svømmer, naar han stikker Hovedet op efter at have haft det vel længe under Vandet.

Jeg gik engang paa Toldboden og hen til Flydebroen. Der indenfor svømmede flere Smaadrenge. Blandt disse var en Novice (Begynder), en lille Knort paa en seks syv Aar, saa han ud til. Han pjaskede af alle Kræfter, men sank mer og mer, indtil blot Issen var over Vandet. De andre brød sig fejl om ham. Jeg sprang ned, stak Hænderne under hans Kæft og hivede ham op paa Flaaddet. Han gylpede noget Vand op, og herud igen. Det gik lige saadan. »Hvem hører du til?« siger jeg. »Mo'er bor i Enhjørningsgaden,« svarer han og vil atter ud. Jeg holdt ham tilbage. »Du Ulkeunge!« raabte jeg, »bliv fra Vandet, til du lærer at svømme!« »Hvordan skal jeg saa lære det?« snærrede han og sprang i Dybet tredje Gang. En langt større og allerede veløvet Svømmer kom til og tog sig af ham, og jeg gik op igen.

Det Optrin — eller Nedtrin — randt mig i Sinde; Susanne havde ogsaa blindt hen kastet sig i Lidenskabernes rivende Strøm uden Kraft til at bjærge sig; hun var ved at synke. Hvorledes kunde hun frelses? Det Element, der truede Matrosdrengen, er ikke nær saa farligt som det, mod hvilket den allerede afmægtige Kvinde kæmpede uden Haab om Redning.

»Vil du til Gæstgiverens igen?« tog jeg ligegyldigt ved.

»Dersom de ellers vil tage imod mig — jeg har været alt for længe borte — jeg ved ikke hvor længe — det er vel en hel Maaned.«

»Det er jo knap nok en Uge,« siger jeg, »og du kan jo straks underrette dem om, at du har været

syg — man kan se det paa dig. Jeg vil gerne bekræfte det.«

Dette havde jeg talet halvt bortvendt fra hende, der sad bag ved paa Fodersækken; min højre hvilede paa Bagslaget af min Stol. Pludselig blev den berørt — trykket. Jeg drejede mig derom. Hun skjulte den med sit Ansigt — hendes Taarer vædede den. Jeg trak den ikke bort, jeg vilde ikke standse det nu aabnede Afløb for hendes Smerte.

Endelig hævede hun det graadfurede Aasyn, fæstede de mattindrende Øjne paa mig og hulkede: »Saa der gives da et Menneske, der ikke forskyder mig, ikke foragter mig.«

»Vor Frelser,« svarede jeg, »forskød ikke den, som alle andre fordømte; gak bort! sagde han trøstende, advarende, gak bort og synd ikke mere!« Hun greb atter min Haand, kyssede den og stammede:

»Gud lønne Dem for denne Time! Jeg skal aldrig glemme den.«

Gæstgiveren saa surt til hende; hans Kone bittersødt, hvorhos hun snærrede og stiklede ganske forstaaeligt — ogsaa paa mig unge Fyr, hvem hun betragtede som en ny Tilbeder af den »ledigblevne« Susanne. Imidlertid beholdt de hende.

Der løb herefter omtrent syv Aar hen, i hvilket Tidsrum jeg havde haft meget andet at tænke paa.

Paa en Rejse faldt nu min Vej igennem den By, hvor min Grandmaître havde sagt mig, at han var bleven ansat for at »understøtte Præsten i hans aandelige Virksomhed.« Jeg opspurgte snart denne »Kollegas« Bopæl og traadte ind i Stuen, hvor jeg kun forefandt tvende legende Børn: en Dreng paa mellem seks og syv og en ditto et Par Aar yngre, hvorom den ældste paa Tilspørgsel underrettede mig. Den ældste havde mørkebrune Øjne og Haar, den anden lyseblaa Øjne og hvidgult Haar; hin mindede mig om den franske Sapør.

Jeg spurgte om Forældrene og fik den Besked,

at Fa'er var i Skolen og Mo'er i Bryggerset; »men jeg skal kalde paa dem,« sagde den ældste og sprang ud. »Pas paa!« lagde han til i Døren, »at bitte Johan ikke tager min Kyradser derhenne!« (en Kæphest i Krogen).

Drengen bragte snart vor Pædagog. Han genkendte og hilsede mig med saa megen Varme, som hans kølige Natur tilstedede. Efter at have gjort nogle almindelige Spørgsmaal om min nærværende Stilling og Befindende og faaet disse Kvæstioner (Spørgsmaal) besvarede førte vi Talen tilbage paa det forbigangne.

Det forekom mig synderligt, at naar jeg ledede Snakken hen paa Franskmanden med Stuepigen, drejede han af og for Eksempel hen til Andekæret eller Landinspektørens Spøgeri ved Markskellene. I Sammenhæng med disse Materier lagde han følgende til:

»Enten det nu er den samme Jordsmager, som har udskiftet i min forrige Egn, eller en anden, saa har jeg her omkring hørt det samme Helvedesvræl, naar jeg tidlig paa Aaret har siddet efter Ænder.«

»Saa De gaar paa Jagt endnu?« afbrød jeg.

»Jeg s i d d e r paa Jagt!« rettede han, »saa efter Ænder, saa efter Ræve i Aadsel, og saa efter Harer i Kaalhaver.«

»Giver det noget af sig?«

»Saamænd! ligesom det træffer. Jeg gør ikke saa meget sjælden min Kone fornøjet, naar jeg medbringer hende et Stykke Vildt eller fler.«

»Men naar De nu kommer tomhændet hjem, hvad siger hun saa?«

»Hun siger, at jeg gaar og slider Klæder og Støvler, og at jeg dog i det mindste skulde tage Træsko og mine gamleste Dagligklæder paa, det var alt godt nok.«

»Hvem er Deres Kone?« spurgte jeg, »kan man ikke have den Fornøjelse at hilse paa hende?«

»Der er hun selv,« svarede han hurtigt og sagtmælet. Døren gik op, hun selv traadte ind.

Iha! det var Susanne! Hun gjorde et lille Kniks for mig med et flygtigt Overblik, hvorpaa hun gik hen til Manden og hviskede — dog ikke saa sagte, at jeg jo kunde forstaa det — »gaa dog ind i din Skole! Børnene er færdige at vælte hele Huset — hvem er den fremmede?«

Han sagde det og humpede ud med lange og ulige Trin.

Nu vendte hun sig til mig og nejede. Et mat Smil, et svagt Lysglimt, ikke uligt det sidste blege Skær af et hendøende Nordlys, oplivede for et Øjeblik hendes — jeg kunde gerne sige — halvdøde Aasyn. Hun spurgte, hvorledes jeg befandt mig, hvor jeg nu opholdt mig, og, ret ligesom det hændelsesvis faldt hende ind, takkede for udvist Godhed i den forgangne Tid. Jeg sagde da, at det fornøjede mig at se hende vel forsørget med en skikkelig Mand. »Ja saamænd!« svarede hun, drejede Mundvigerne lidt nedad og sendte et Suk opad. Jeg behøvede ingen andre Kendemærker paa hendes huslige Lyksalighed.

»Maa jeg være saa fri at spørge,« fortsatte jeg, »hvorledes De og Deres Mand er trufne sammen paa Livets Vej?«

»Aa! det gik meget ordentlig til,« genmælede hun; »han saa mig nogle Gange hos Gæstgiverens, De ved, og fattede Godhed for mig, sagde det ogsaa til mig. Det var jeg ikke saa straks betænkt paa, for jeg skal sige Dem, han var ikke den eneste, der havde et godt Øje til mig. Naa! da jeg saa senere var kommen tilbage fra et Familiebesøg — De husker maaske, De var saa artig at befordre mig et Stykke af Vejen — se, saa kom han igen og slog paa den samme Streng, og Meningen blev da, at vi kom sammen. — Hvad maa jeg byde?«

»Ingenting,« svarede jeg, »ellers mange Tak!« sagde Farvel og gik fra et Hus, hvor jeg heller ikke har været siden.

Kan et Menneske ældes, før det begynder at blive gammelt? Ja! naar Aanden taber Herredømmet over Legemet og dets Drifter og ydermere slutter Forbund med disse. Hvad saaledes gælder om Menneskekønnet i det hele, gælder end yderligere om den svagere Halvdel af samme. »C'est le premier pas qui coûte!« (det er det første Skridt, som koster) siger Fransken, men lige saavel om hæderligt Værk som om det første Skridt ned i Lastens Hulvej. Javel koster dette alleroftest Kvinden hendes dyrebareste Klenodier, hendes glade Barndoms uskyldige Glæder. Enhver ung Pige skulde bære paa sit Bryst, i sit Bryst, denne Talisman mod Sanselighedens Kogleri: »Det er det første Skridt, som koster!«

Skinsyge.

En virkelig Begivenhed.

Skulde mine Taarer trille
for hver en Jammer paa Jord,
da havde jeg nok at bestille
hver Dag i det hele Aar.

Jeg blev født, om end ikke midt i Lyngen, saa dog saa nær, at jeg paa tre Sider havde de brune Gulvtæpper for Øjne.

Hvilken Forandring for mig nittenaarige Lyngmand, da jeg som Hovmester kom til det yndige Falster! Disse Marker med ægyptisk Kornrigdom, disse herlige Skove, saa frodige, som om de var indførte fra Australien — jeg spurgte mig selv: er du virkelig i Danmark? Og saa de dejlige Piger — nu er de gamle eller døde — det undrede mig næsten at høre danske Ord fra deres svulmende Læber; jeg havde ventet Græsk eller Otahejtisk. Men jeg kommer for langt fra Teksten, det er ingen Geografi, men en Kærlighedshistorie.

Paa Nordkanten af den yndige Ø ligger Landsbyen Gunslev. Præsten i samme By hed Blicher ligesom jeg, og han var Broder til min Oldefader. Han var da af Blodet, og der var godt Blod i ham. Jeg ved ikke andet imod ham, end at der aldrig maatte lægges i Kakkelovnene førend den første December. Følgen deraf var, at man i Gunslev Præstegaard frøs

af og til i November — som jeg selv har gjort — og at hans Døtre, hvilket jeg ofte har set, gik med Uldvanter i Køkken, Spisekammer og Fadebur. Da de alle fire endnu er levende, kan de sige, om jeg lyver.

Men det var ellers ikke det, jeg vilde fortælle. Fra mine Tanter — som jeg kaldte dem, hvorvel de var baade unge og smukke dengang — vil jeg lede Opmærksomheden hen til en lille halvvoksen Hønsepige dersteds, hvem jeg for Resten ikke skænkede saa stor Opmærksomhed som nu.

Jeg forlod Falster i Efteraaret 1803, tog til København og fik der andet at tænke paa end halvvoksne Hønsepiger. Men i et af de følgende Krigsaar blev jeg ej alene sørgeligt, men frygteligt mindet om hende. Jeg skal fortælle, hvad der er mig fortalt.

Gunslev havde i et af hine Danmarks mørke Aar faaet Artillerister i Indkvartering. Blandt disse var en Konstabel, hollandsk af Fødsel, en flink Karl, der var agtet og yndet af alle og enhver i Batteriet, baade Officerer og simple. Der var ikke andet at sige ham paa, end at han var noget stolt og trodsig, dersom man prøvede paa at forurette ham; men dette skete da heller ikke for tidt. Af Person var han velvoksen, havde et ærligt, men stedse alvorligt Aasyn. Smaatalende var han, og ikke mange flere end Kommando-Ordene hørtes af hans Mund. Hvad hans Opførsel uden for Tjenesten angik, da var den aldeles dadelfri; han brød sig hverken om Fruentimmer eller Flasker.

Men af det første Slags maatte dog en vorde hans Fordærvelse — og han hendes.

Cornelis — saaledes kalder jeg ham — blev ulykkeligvis indkvarteret i den dejlige Hønsepiges Fødegaard. Nu var hun ikke længer Hønsepige, men fuldvoksen, dejlig Mø, Arving til Gaarden. Den stolte Kriger saa paa hende en Dag og en anden Dag, og snart maatte han bøje sig for Kvindeskønheds Magt. Hans barske Krigerfjæs antog et mildt og blidt Skær, saa snart denne Gunslev Sol — eller, om

man saa vil, Maane — bestraalede ham. Kort sagt, han blev forelsket i Pigen — hun ikke i ham.

Der var en ung Karl i Gunslev, lad ham nu hedde Jens. Denne Jens havde Bodild allerede i nogen Tid haft et godt Øje til, saavel som han til hende. Men det var længe ikke kommen videre med dem end til Øjnene. Hvor de kom sammen, saa de altsaa lidt paa hverandre, smilede maaske lidt ad hverandre, snakkede om baade det ene og det andet, kun ikke om Kærlighed.

Da var det, at Cornelis kom i Kvarter hos Bodilds Forældre og saa ligeledes paa hende en Dag og en anden, indtil han omsider blev saa forelsket, som nogen kan blive.

Men han ikke blot saa paa hende, han sagde hende ogsaa, hvorledes han havde det. Han sagde det een Gang og to Gange og flere Gange; men han fik kun undvigende Spøg i Svar. Havde han før været alvorlig, saa blev han nu mørk og stundom skummel. Naar han ikke var i Tjenesten, sad han eller gik frem og tilbage i sit Kammer. Han sukkede mere, end han sov, som forelskede plejer. En Dag, da han var ude, gik Bodild som bestandigt i hans Fraværelse ind i hans Værelse for at gøre rent der. Hun saa da indvendig paa Døren skrevet med Kridt efterstaaende Vers, hvis Mening hun naturligvis umuligt kunde fatte:

Dat alle berghen goude waren
en alle waters wijn,
so had ick jou noch veel liever
moj meisje, waerje mijn.

(Af en gammel hollandsk Elskovssang, der kan oversættes saaledes:

Hvis alle Bjerge vare Guld
og alle Vande Vin,
jeg heller vilde, du var mig huld,
o Allerkæreste min).

Før Bodild forlod Værelset, kastede hun endnu en Gang Øjnene paa den sælsomme Skrift. Den forekom hende som en Hekseformular, og en mørk Anelse bespændte det jomfruelige Bryst.

Opfyldelsen tog snart sin Begyndelse.

I Forstuen kom hende den frygtelige Elsker i Møde. Han greb begge hendes Hænder — de skælvede i hans. En Haabets Straale belyste hans Aasyn; det var et Solglimt paa en Tordensky.

»Vil du være min?« sagde han og bøjede sin høje Skikkelse ned imod hende.

»Om jeg tør,« svarede hun i sin ængstelige Forvirring. »Mine Forældre raader for mig,« lagde hun med nogen Besindelse til; det faldt hende pludselig ind, at disse vilde nægte deres Minde til en Forbindelse med en Krigsmand, som dertil var en Udlænding.

»Er der ikke andet i Vejen,« raabte han glad, »saa er vi snart Mand og Kone.« Dermed omfavnede han hende, trykkede et Kys paa hendes blegnende Læber og ilede ind til Forældrene.

Han fremførte for disse sit inderlige Ønske. I Førstningen tyktes de gamle just ikke ret godt om at bortgifte Datteren til en Krigsmand og dertil en Udlænding. »Hvad skulde det blive til?« sagde Faderen, »i Dag her og i Morgen der, og hvor bliver saa Bodild af. Og kan han ogsaa føde hende? Han har vel ikke mere end til sig selv.«

»Jo, ikke saa lidt mere,« svarede Cornelis med sit daglige Alvorsansigt. »Min Fader er en velhavende Mand, har en stor Ejendom i Holland. Han er gammel, og jeg er hans eneste Barn og Arving.«

»Men,« faldt den betænksomme Bonde ind, »hvorfor er I saa kommen herind i fremmed Land? hvordan er det gaaet til?«

Krigerens Aasyn blev mørkere end sædvanligt; der glinsede Taarer i hans Øjne; han lukkede Øjen-

laagene over dem, vendte sig halvt omkring og svarede i en dyb og rystende Tone: »Fader og jeg blev uens over en Pige, som han vilde gifte mig med. Jeg kunde ikke fordrage hende, og saa gik jeg ud i den vide Verden. Jeg har sørget bitterlig over det; men der var ikke andet for.«

»Hm!« sagde Bonden, »da har han haft en lang Vej og mange Omstændigheder for at komme her og bejle til vor Datter.«

»Jeg bejler hverken som Stodder eller Keltring,« raabte Hollænderen, »og maa jeg faa eders Datter, da er jeg i Stand til at købe hvilken Gaard det skal være til os her paa Landet. Vi skal ikke blive jer til Byrde.« Med disse Ord fremtog han en Pung, tung af hollandske Dukater. »Se her!« blev han ved, idet han lod de gule Ryttere sprede sig paa Bordet, »det er min Mødrenearv. Der er ikke en af disse Karle deserteret, siden jeg fik dem i Kvarter, og jeg tænker, de kan indløse hvilken Gaard i Gunslev det skulde være.«

Bondens og Bondekonens Ansigter fik straks et Genskær af det straalende Metal. Hun bøjede sig ømtsmilende over den sjældne Skat, rørte med Fingerenderne i venlig Ydmyghed ved en og anden af disse kraftige Amuletter, nikkede og vrikkede med Hovedet i tavs Henrykkelse og Beundring.

Manden betragtede, men med mere Tilbageholdenhed, denne glimrende Herlighed. »Ja, hvad synes du, Mo'er?« sagde han smiskende; »kan Bodild komme meget bedre af Sted?«

»Nej, ikke det,« svarede hun; »men,« lagde hun til med moderlig Rørelse, »skulde hun komme fra os, saa langt hen, at vi aldrig mere kan høre eller spørge til hende« — hun løftede Forklædeflippen til Øjnene.

»Hun skal blive her!« raabte Hollænderen, »og jeg vil blive her og købe det første Sted, jeg kan faa. Kan jeg faa Bodild, skal jeg aldrig forlade dette Land.

Jeg vil faa det langt bedre her, end jeg har haft det i mit eget.«

Bonden nikkede til sin Hustru og sagde: »Hent hende saa herind!«

Hun gik, men kom snart tilbage med den Beretning, at Bodild ikke var hjemme.

»Saa kommer hun nok,« sagde Cornelis muntert, gemte sine Dukater og saa paa sit Ur. Saa satte han Chakoten paa og sagde, idet han gik: »Tjenesten kalder mig, om fire Timer er jeg her igen — hils Bodild.«

Hurtig ilede han ud af Gaarden hen til Ekscercerpladsen, gladeligt syngende:

Uw schoonheid is mij dit wel waard,
mijn lief, mijn uitverkoren!
niets is er op de gansche aard
zoo schoon als gij geboren.

(Din Skønhed er mig det vel værd,
du min udkaarne Pige.
Ej findes den paa Jorden her,
i Skønhed er din Lige.)

Den arme Hollænder! hans Glæde var kort, og den var falsk, det yndige Blændværk skulde snart tilintetgøres.

Imellem Gunslev og Holgershaab, hvor jeg var som Huslærer (i Aarene 1801—1803), ligger en stor Mose, som paa den Tid var næsten opskaaren i særskilte Tørvegrave. Men paa Bakkerne mellem disse kunde man dog gaa og skyde en ikke ubetydelig Genvej. Jeg havde været flere Gange paa Bekkasinjagt i denne Mose med den kongelige Skovfoged, i hvis Jagtenemærker den laa. Engang sad vi paa en Mosebænk og fik os »ein Schlürfchen aus der Flasche«, da han med eet bliver alvorlig og siger til mig: »Ja, ja!

om Dagen kan man nok sidde her; men om Natten vil jeg helst være udenfor.« »Hvorfor?« siger jeg. Han rystede paa Hovedet og svarede: »Det er ikke rigtigt her. For nogle Aar siden havde vi Klapjagt paa denne Kant — for om Efteraaret er her godt med Ræve og Harer; der var ogsaa to Bønder med, som skød ret godt. De var Gaardmænd begge to og Naboer derhenne i Byen. Den ene var lidt til Aars og gift, den anden var ung og ugift. Nu havde der i nogen Tid været Snak om, at den unge Mand besøgte den ældres Kone, naar hendes Mand ikke var hjemme, og at det havde saadan sine Aarsager. Naa, saa er vi da — som jeg siger — paa Klapjagt, og da vi har denne Saat, falder det saaledes ved Afsætningen, at begge disse Bønder blev Sidemænd — de stod der histhenne mellem Rugagrene og Mosen. Der faldt dygtigt Vildt den Dag, for der blev skudt godt, og Klapperne gik jo ogsaa meget godt. Saa kommer der blandt andre en Ræv frem mellem de to Bønder. Den gamle skød et godt Stykke, før Mikkel kom i Linien; men han skød forbi. Den unge lod ham trække frem, til han var kommen lige i Linien. Saa skød han, traf ikke Ræven, men sin Sidemand, saa at han døde paa Stedet. Dermed var Jagten sluttet, som De nok kan tænke. Den unge blev staaende saa stiv som en Ledstolpe og saa bleg som en kalket Væg, til vi andre Skytter og Klapperne kom løbende hen for at se til ham, der var skudt. Da slængte han Bøssen fra sig og sig selv paa Jorden, tudede og vred sine Hænder. Kort at fortælle, det blev betragtet som en Vaadesgerning. Men et halvt Aar efter giftede Drabsmanden sig med den andens Enke. De lever ordentlig og godt med hverandre og har et Barn sammen, en lille Pige paa en syv otte Aar. Gud alene kender Sandheden; men jeg har mange Gange set Lygtemanden danse her om Natten, og det huer mig ikke. Somme mener, at det ikke er Gengangeri, men Varsel for en eller anden Ulykke eller Misgerning her

i Nærheden. Der staar Død og Pine Jeunesse — vil De skyde først.«

De her omfortalte Ægtefolk var den skønne Bodilds Forældre. Og er de blevne forenede ved en Forbrydelse, som jeg dog nødig vilde tro, da er her opfyldt, hvad Profeten siger: »Forældrene spiste sure Æbler, derfor er Børnenes Tænder ømme.«

Ovenstaaende Fortælling kunde nærved have forskaffet mig et koldt og sumpigt Bad. Thi da jeg en Aften silde samme Efteraar gik alene til mit Hjem fra Gunslev og som sædvanlig over den berygtede Mose, ser jeg pludselig foran mig bemeldte Lygtemand voltigere tværs over den. Straks faldt mig hin ulykkelige Jagtbegivenhed ind. Jeg standsede uvilkaarlig, keg efter Spøgelset og drejede mig i sælsom Sindsstemning efter det, indtil det omsider forsvandt og jeg næsten var bleven vilds fra min i Mørket temmelig slibrige Sti.

Jeg forlod det dejlige Falsterland, ombyttende det med Hovedstadens snævre Gader og haarde Brostene. Tiden løb i sin gamle Takt, det ene Aar efter det andet. Jeg var allerede bosiddende Mand her i Jylland, da en hjemvendende Nationalartillerist fortalte mig Slutningen af Hollænderens Eventyr med den yndige Bondepige. Da jeg hørte, hvor han sidst havde været indkvarteret, kom jeg i Tanker om en sørgelig Historie, der efter de offentlige Blade skulde Aaret forud have tildraget sig paa Falster. »Kender du noget dertil?« siger jeg; »hvordan hang det sammen?«

»Ja, rigtignok ved jeg god Besked derom,« — svarede han — »for jeg laa justement i den samme Gaard, hvor Pigens rette Kæreste var. Han hed Jens og var en net Karl i alle Maader; men han havde kun et sølle Held med det Kæresteri, og hun havde et værre, kan jeg tro. Jeg havde længe set, at den her Tysker, eller hvad han var, gik og skottede efter Bodild. Men jeg havde ogsaa set et Par Gange, hvordan Jens og hun slikkede hverandre. Og det var da de

gamles Mening i begge Gaardene, at de to unge skulde have hverandre. Hm! der blev ikke noget af: for hør kuns nu! Denne her Fyrværker — Cornelis, som de kaldte ham — han havde altid godt kunnet lide mig fremfor de andre, og han vilde gerne, naar vi ikke havde andet at tage Vare, snakke med mig saa om det og saa om det. Han fortalte mig også, hvor han var fra. Hvad Byen hed, har jeg glemt; men »dam« var der ved det. Engang siger han til mig: »Jennum!« siger han — for naar vi er inde ved Folkene, kalder de os altid ved vort Bynavn — »kender du Datteren derinde — Bodild? hvad synes du om hende?« — »Ikke andet end godt,« siger jeg. »Hør!« siger han saa igen — »jeg tænker, at jeg snart skal holde Bryllup med hende, og saa vilde jeg nok have dig til at være Fører — eller hvad det er, I kalder det. Du har været en brav Karl og en trofast Kammerat al den Tid, vi har været sammen i Tjenesten — vil du saa vise mig det Venskab?« »Vel vil jeg det,« siger jeg, »og takke ham til, for det han har saa godt et Sind til mig. Naar skal det være?« »Der vil gaa en kort Tid hen,« siger han, »for i Morgen søger jeg først om min Afsked, og inden jeg faar den, giftèr jeg mig ikke. Men husk nu paa, hvad du har lovet mig!« »Jeg skal ikke glemme det,« svarede jeg; »men hvad mon de plejer at ofre her til Lands ved saadan Lejlighed?« »Aa!« sagde han, »det skal du aldrig bryde dig om, for Offeret skal jeg lægge til. Du skal ingen Udgifter have, men alene Indtægter — af Mad og Drikke!« »Det er jeg ikke ked af,« — svarede jeg — for de laver yndig Mad der paa Falster — »tal mig kun saa til, naar han har Lunten tændt.« Det var nu alt sammen godt nok for saa vidt; men jeg fik hverken Suppe, Steg eller Flæsk. Det gik paa en anden Led. Nu skal De høre! men det er ellers ikke til at grine ad. Se! saa var jeg en Dag paa Vagt med mange andre. Og som vi sidder i Vagtstuen og snakker og synger og slog Tiden hen,

som vi kunde bedst, saa kommer Cornelis ind til os. Han holdt hans Hænder paa Ryggen og stod og gloede paa os — en efter en anden, og han saa fæl ud, og det krøb i mig, for jeg tænkte, som sandt var, at der var noget i Stykker. Vi ser paa ham, men siger ingenting. Saa med eet smider han en Kniv paa Bordet. Det var en Foldekniv, og den var blodig baade paa Bladet og paa Skaftet. Jeg rejser mig op og siger: »Hvad har det at betyde?« »Det betyder,« svarede han, »at jeg har stukket en ihjel. Kald paa Kaptajnen! jeg vil arresteres og stilles for en Krigsret.« I det samme kommer Kaptajnen farende ind og raaber til ham: »Cornelis! hvad har du gjort?« — »En Misgerning,« svarede han med en Stemme, som kom den ud af en Tønde. »Jeg har ikke andet at bede om, end at jeg snart maa komme af med Livet, og at Jennum maa være med at skyde mig; han vil nok gøre mig den sidste Tjeneste ærligt og godt.«

Der var ingen, som svarede ham noget hertil, for vi var alle sammen saadan lidt sære i Sindet. Men saa siger da endelig Kaptajnen, da han havde summet sig: »Det gør mig ondt for dig, meget ondt, Cornelis! Du har været saa brav og ordentlig Karl som nogen — hvad er der gaaet af dig?« »Døden og Djævelen,« mumlede han, »jeg har dræbt min Kæreste, fordi hun bedrog mig og lagde sig efter en anden. Det er hele Sagen. Men jeg vilde ogsaa gerne bede om at komme til at ligge hos hende i Graven.« »Kan jeg gøre noget dertil,« sagde Kaptajnen, »saa skal begge dine Begæringer blive opfyldte; men du vil nok blive stillet for den verdslige Ret, og der har vi intet at sige.« »Hm!« gryntede han; »lad mig saa faa Lænkerne om!« »Nej!« sagde Kaptajnen, »du er jo kommen af dig selv, hvorfor skulde vi saa lænkebinde dig?« Jeg for min Del tror, at Kaptajnen vilde give ham Lejlighed til at flygte; men det kunde nu ikke hjælpe ham, for han vilde dø. Det er sandt, jeg har endnu ikke fortalt, hvordan det kom sig, at Cornelis blev saa urimelig ond paa den sølle

Pige. Se kuns! det var samme Dag, han havde bejlet til Forældrene at forstaa; thi hun var jo ikke hjemme dengang. Men hvor var hun saa? ingen andre Steder end hos Jens, hendes rigtige Kæreste. Og som hun nu beklager sig for ham over Hollænderen og han satte Mod i hende, saa kællingede de for hinanden og kyssedes og som De vel ved, at unge Folk kan bære sig ad. Det var nu i hans Fa'ers Port, at de var samlede, og Porten var lukket. Saa skal det træffe sig saa slemt, at Cornelis i det samme kommer forbi paa Gaden og hører, hvad de to snakker derinde, og ser igennem en Sprække, hvad de tager sig for. Saa bliver han malisjøsk, løber hjem i sit Kvarter der ved Siden af, ta'er sin Kniv og om igen i Porten. Jens var der ikke, og det var hans Lykke. Men Bodild vilde til at gaa og havde faaet Portdøren halvt op, da Cornelis møder hende og jager Kniven ind under hendes venstre Bryst. Han har ramt lige i Hjertet, for hun segnede ned og var i det samme Øjeblik saa død som en Sild. Ja! det var en Ynk. Han blev dømt til at halshugges; men han fik ikke Lov at komme i Graven til hende derinde paa Gunslev Kirkegaard. De kastede et Hul til ham tæt uden for Kirkegaardsdiget, og der smed de ham ned.«

Hermed var min Landsmands Fortælling ude. Jeg trøstede mig med Slutningsverset af den gammelhollandske Salme:

Nu laet ons gaen en frolic ganc
in ganser warer minne,
die doer ende die is op ghedoen,
hi wil ons laten inne.

(Nu lad os gaa en lystig Gang
i Hjertens Kærlighed!
Døren sig op paa Hængslen svang:
Vej er for os bered).

Faawal, Hammeløw.

Det var i den strenge Vinter 1814 (har en nu afdød Ven fortalt mig), at jeg paa Sidstningen af samme befandt mig paa en Gaard i Nærheden af Grenaa og af Havet.

Naar Vejret tillod, var der selskabeligt Samkvem saa hos en, saa hos en anden. Skønt vor Syvaarskrig, saadan som den var, nu havde Ende, som d e n var, saa satte Bevidstheden om Fred alligevel nyt Liv i Folk, og under lang Forventning af oplivende Foraar søgte man i muntert Lag inden Døre at holde sig skadesløs for den stive Kulde udenfor.

Et saadant Liv fremmer Elskov og Ægteskaber. De sidste er ikke altid nødvendige Følger af hin, som ogsaa denne Novelleanekdot kan udvise.

I en efter Egnens Vis gæstfri Præstegaard var Aftenspise og Dans. Var end Musikken tarvelig, da var Beværtningen ikke, og Stemningen saa munter, at alle de yngre gerne havde danset endog efter en Fiolin med tre Strenge.

Da jeg ikke med Benene tog Del i denne sidste Forlystelse, kunde jeg bekvemmere bruge Øjnene. Disse havde mest at bestille hos tvende smukke og tillige smukt dansende Ungersvende, den ene Officer, den anden Student, saa og hos en Danserinde, der

fremfor alle udmærkede sig ved Legemets Skønhed og ved Ynde i alle dets Bevægelser. Den anden, med hvem jeg efterhaands gjorde nærmere Bekendtskab, skal have en nærmere Beskrivelse.

Kandidat — for sine Aarsagers Skyld maa han hedde Jørgensen — var en modificeret Stoiker; det mente han selv, og andre troede det. »Intet at beundre eller forundre sig over, intet at frygte, hverken at hade eller elske«, se her hans Livsfilosofi! Den holdt Stik hos ham — i Teorien, men ej i Praksis, som snart vil godtgøre sig. Han havde Grundsætninger, ret gode; men han beholdt dem mesten hos sig selv. Han havde i et og andet Punkt sine egne Meninger, men var langt fra at paatrænge andre dem. Han var i Væsen, Adfærd og Tale lige fjern fra Fripostighed og fra Blyhed, høflig uden at være smigrende, bestemt uden Anmasselse. Han var aldrig enten kold eller varm, men stedse hvad jeg vil kalde ly (lunken). Han deltog i tilladelige Fornøjelser, men aldrig indtil Overdrivelse.

»En agtværdig Karakter!« mener man. Aa ja! men en saadan, som saare sjælden gør Lykke hos Stormænd eller Damer; med mindre Selvstændighed og mere Bøjelighed er man ogsaa mere velkommen i Kabinetterne — baade hos hine og hos disse.

Intet af alt dette passer i Løjtnantens Karakteristik — godt og vel om han egentlig havde Karakter. Han hører under den Rubrik i den moralske Folketælling, som har til Overskrift: »Godt Menneske«, hvilken jeg vilde foreslaa omskreven til »svagt Menneske«. I denne Svaghed — det er: Letsind, Vægelsind, Uselvstændighed — ligger Spirer saavel til temmelig ondt som til temmelig godt, og det kommer an paa flere Omstændigheder, hvad for en af disse to Spirer der skal faa Vækst og kvæle den anden. Han gjorde som Studenten alting med, men ikke paa dennes Maade; Maadehold var ikke hans Sag. Han var for Resten i Omgang stedse munter og behagelig og i alle

Kredse meget vel antagen. At han var en net Karl, at Uniformen, som alt hvad han foretog sig, klædte ham godt, antyder jeg for Fuldstændigheds Skyld.

Hvad angaar den nydelige Danserindes Karakter, da vil den først udvikle sig under de følgende Begivenheders Gang.

Forholdet mellem alle tre i denne Balnat falder det mig ind at ligne ved en Terzet, hvor hun spillede Primo, Løjtnanten Secundo og Studenten Bas. Det var en livlig Allegro (hurtigt Musikstykke). Den ender maaske med en Largo (langsomt Musikstykke).

Godtvejrsdagene gik mange af Strandbyernes mandlige Beboere ud paa Havisen for at jage efter Søfugle og Sælhunde. Dagen efter Ballet blev en Del af os enige om at gøre en Kanefart did ud og fra Landingen se lidt paa den Jagt. I tvende Slæder gled vi af Sted. Og da vi var komne til Stranden og saa den Vrimmel, der nærmere og fjernere færdedes paa det Loft, som ikke bæres af Bjælker, fik man Lyst til at gøre en Vending derud.

Vel gjorde jeg Selskabet opmærksomt paa, at Vinden under vor Hidkørsel var gaaet vestlig, at det allerede tog til at lufte stærkere, at paa Nordsøen vistnok var Blæst, som vilde drive Bølgerne ind her i Kattegattet og i en Hast bryde Isen op: man grinte ad Vejrprofeten og lod glide videre ud.

En halv Fjerdingvej eller saa fra Land besluttedes dog at vende indad; men under den korte Standsning hørte vi allerede Isen synge, sikkert Forbud paa Spaadommens snare Opfyldelse. De fleste af Jægerne, bekendte med dette Varsel — Vinterens Svanesang — var allerede paa Hjemvejen, og ikkun nogle faa befandt sig endnu uden for os.

Jeg sad baglæns paa den sidste Kane og bemærkede, at allervderst stod en, som pludselig tog Rend

indefter, derpaa standsede og udstrakte begge Arme. En anden rækkede sin Bøssepibe hen imod ham, den han forgæves rækkede og strækkede sig efter. Nu slog han Armene sammen, gik udad — han med Bøssen af alle Kræfter indad. Jeg saa, hvorledes den ulykkelige var faren, og skyndte paa Kusken. Vi havde ikke haft Bjælder nødig, Ismusikken tiltog i Kraft og Livlighed.

Som vi havde naaet Land, var Isen fejet ren for Mennesker. Kun den uheldige Redningsmand havde nogle Favne tilbage, men naaede os, just som vi var langsomt humpede over Tangdigerne, og som den mørke Plet langt ude i Østen forsvandt for mit Blik — saa var han vel allerede nedsænket i det graadige Dyb.

Karlen bad om at maatte staa bagpaa op til Byen, da han var træt og forpustet — ikke sært, da han havde, i egentlig Forstand, løbet paa Livet. Jeg spurgte ham straks: hvorledes det var gaaet til derude? »Skidt nok!« sagde han, »for Jens er gaaet nedenom og hjem ligesom Molboen. Jeg havde gerne taget ham med hjem til Hammelev; men Revnen var allerede bleven for bred, saa han ikke kunde skræve over den. Saa maa han da drive af Sted paa Skodden, saa længe det varer. De sidste Ord, han sagde, da vi skiltes, var saamænd: Faawal, Hammeløw! No sier a dæ aalle mier.«

Over denne ulykkelige Begivenhed ytrede alle sine Beklagelser undtagen en, og denne ene var den dejlige Jomfru Sørensen, Hammelevs Jomfru Grahn. Jeg saa til hende, hun sad lige imod mig — se! der trillede et Par Taarer ned fra hendes dejlige Øjne. »De fryser dog ikke?« spurgte jeg. »Nej — jo lidt — Vinden er saa kold« — hun trak Floret tættere sammen om det varme Ansigt.

»Her bor Jenses Forældre,« sagde vor Bagmand, som vi agede om ved en Gaard i Byen, sprang af og gik ind.

»Jeg gad ikke følge med ham for meget,« sukkede Jomfruen, »de arme Folk! hvorledes vil de modtage denne Tidende!«

»Det skal jeg sige Dem,« svarede jeg, »først bliver de forskrækkede, saa bedrøvede, og saa finder de sig kønt deri, trøstende sig med Almuens stedse ved Haanden værende: »Det skulde nu saadan være — det var ham beskikket — det var hans Held — han er vel faren.« Ved De hvad, Jomfru! hans egne vil ikke tage sig det saa nær som vi uvedkommende, og det er godt.«

»Uh nej! er d e t godt at være følesløs?«

»Somme Tider.«

Præsten var ikke følesløs; dog kunde han, efter at Begivenheden var fortalt og gennemgaaet med mange baade følelsesfulde og forstandige Bemærkninger, letsmilende sige: »Jeg bliver fri for at holde Ligpræken over ham, men ikke for at indskrive ham i Kirkebogen blandt de døde, med Anmærkning.«

Nogle smaalo, og snart kom man i Snak om alskens andre Ting; Munterheden blev genindsat i sine Rettigheder, ogsaa hos det nylig saa dybtfølende Pigebarn. Hun blev Munterheden selv, da Løjtnanten belevent underholdt hende med — ja, hvormed var det nu? det har jeg glemt — lige saa hastigt som han og hun.

Kandidaten tog sparsomt Del i Underholdningen; men det kom mig for, han var tilovers, unge Piger har ingen Smag for stoisk Filosofi. Hverken Cicero de officiis eller den pukkelryggede Epiktet gør nogen Lykke hos dem.

Ved Selskabets Adskillelse indbød Officeren alle os Mandfolk til en Gaffelaftensmad hos sig tredje Dagen paa Vagtstuen i Grenaa.

Aftensmaden var sunken og Punchen i den anden Bolle nærved at gaa samme Vej. Man var lystig, stundom lige til Overgivenhed, inklusive trende unge Præster fra Omegnen.

Jeg beder alle Højærværdigheder om Forladelse paa disse tre Velærværdigheders Vegne; men De vil selv behageligt undskylde, at gemene Sognepræster, der er saa mange Autoriteter og saa meget andet undergivne, en Gang imellem bliver overgivne. Disse Herrers Overgivenhed kom slet ikke i Kollision med deres Undergivenhed, som De vil behage at se.

»Hør, du røde Krebs!« siger den ene til Løjtnanten, »lad os tre slaa Tappenstreg i Aften!«

»Er I gale? Ja paa Bordet eller under Bordet maa I slaa Tappenstreg med Glassene til den klare Dag! Jo vist! det kunde blive en pæn Historie for mig som vagthavende Officer -- ingen Spøg i Tjenestesager!«

»Du skal ikke vide noget af det,« svaredes straks, »vi skal nok blive enige med dine Spillemænd!«

»Naada! men paa jert eget An- og Tilsvar!«

»Godt!«

De bultrede ud, de fleste andre efter dem; kun Jørgensen og jeg blev tilbage hos vor Løjtnant. Han gned sig over Panden og sagde: »Faar Majoren det at vide, saa bli'er Fanden løs.«

»Nej vist ikke!« svarede jeg, »i saa Fald ved du heller ikke noget! Lad Tambur og Piber selv om det!«

Han smiskede og slog sig til Ro. Straks derpaa hørte vi begge Instrumenter; men det var Spidsrodsstykket, vi hørte, og det udført med Virtuositet. Den ene Præst spillede udmærket baade almindelig Fløjte og Piccolo, og den anden kunde slaa sine Trommehvirvler, saa han kunde være Tamburmajor; den tredje, Pseudogefrejderen, sprang foran efter Takten gennem et Tøndebaand.

Jørgensen og jeg kunde ikke bare os for at

løbe ud og følge dem i en Afstand. Vi var ikke de eneste, som fulgte; thi det var klart Maaneskin, og flere sprang ud for at høre den sælsomme Tappenstreg og se til paa denne Galskab.

Naa, den løb godt af, uden Paaanke; baade de sorte og den røde forblev umolesterede, hver i sin Vej, og det er muligt, at en af dem lever endnu; men de andre er nok gaaede i Kvarter til d e n Tappenstreg, efter hvilken ingen Reveille lyder næste Dag.

Da hele Mandskabet atter var kommet til nogenlunde Rolighed og havde taget fat paa en ny Bolles Behandling, begyndte nogle at behandle, ligeledes mundtlig, en ganske anden Materie. Denne er i Fruentimmerkreds meget ofte Mandfolk, hvorom der er skrevet næsten lige saa meget, som der er snakket. Men da det jo mesten er Mandfolk, der giver sig af med at skrive, kan man ikke forundre sig over, at de skaaner sit eget Køn. Det er ubilligt, og derfor vil jeg, til Trøst for de kære Fruentimmer, her skrifte en mandlig Synd.

Emnet for denne her Konversation var nemlig intet andet end at lade Danserinderne paa Pikkenikket (Gildet) forgangen Aften passere Mønstring: Den havde saadanne synlige Fejl og den saadanne, den var køn nok af Ansigt, men alt for før af Krop, en havde for stor en Mund, en anden for store Fødder, Jomfru A. havde dorske Øjne og Jomfru B. alt for spillende, og saa fort videre.

Alle tog ivrig Del i denne Spidsrodsløben, undtagen jeg selv — som De nok vil tro — og Stoikeren, der smiskende tav rent stille, indtil en raabte med en eftertrykkelig Ed:

»Vi har jo glemt den bedste Pølse i Gryden: Jomfru S ø r e n s e n! hos hende kan jeg ikke opdage den mindste Lyde.«

»Derfor har vi ogsaa gemt hende til Himmerigsmundfuld,« gentordnede Løjtnanten.

I at lovprise hende overbød nu den ene den anden, og fandtes ingen anden væsentlig Mangel paa hendes Person, end at hun havde Smilehul kun i den ene Kind. Ogsaa hertil tav Filosoffen; blot mærkede jeg den Forandring hos ham, at han blev lidt alvorlig, dog rolig; men jeg havde mine Formodninger om, at der ikke var ganske roligt inden i ham.

Jeg tænker, at Damerne ikke skøtter om at høre mere af Mandfolkpassiar i en Vagtstue. Jeg bemærker derfor løseligt, at man først gik med Reveillen den følgende Morgen.

Jeg rejste. Et Par Maaneder efter fik jeg atter at bestille i denne Egn, og den første Dag justement der, hvor den smukke Jomfru Sørensen befandt sig. Da randt mig hint før antydede Forhold i Tanker, og forespurgte jeg mig da om, hvad det var blevet til.

»Ja!« hed det, »hun gaar endnu, og der kom ikke mere ud af. Løjtnanten blev ved at gøre stærk Kur til hende; men da han for tre Uger siden marcherede bort, glemte han at sige Farvel baade til Hammelev og til hende.«

»End Jørgensen, Kandidaten?«

»Han har i Gaar faaet Efterretning om, at han er kaldet til Præst.«

»Mon han saa ikke vil se at kalde hende til Præstekone?«

»Det ved jeg ikke; han er af de Folk, man aldrig bliver rigtig klog paa — det vil nu vise sig.«

Dette meddeltes mig paa en Fodvandring med en Ven i Grenaa til merbemeldte Hammelev. Paa Banken derimellem standsede vi og satte os lidt ned for at nyde Omsigten. Som vi lod vort Blik svæve ud i Østen, hører vi bag ved os: »Godaw, Hammeløw! No sier a dæ igjen.«

Vi drejer os om og ser en ung Krabat i helt fremmed Dragt. Vi spørger, hvem han var? og hvor han kom fra? Ja, min Tro, det var den selvsamme, som man ansaa for død, der var kastet Vand paa af Havet, men ikke Jord af Præsten.

Jeg skal nu med mine egne Ord og med mindre Vidtløftighed berette hans vidunderlige Redning og Hjemrejse.

Da Knøsen havde Døden for Øjne, fandt han sig snart i Skæbnen, stillede sig midt paa Kaven (Isstykket), der skal have haft et stort Omfang — omtrent som Præstens Toft, sagde han — vendte Ryggen til sit Fødeland og gav sig Gud i Vold. Da han havde »drøwwen et Pa' Staahn wal« (dreven om vel et Par Timer), blev han hungrig og fortærede Halvparten af den ham fra Hjemmet medgivne Melmad. Da begyndte han at faa Øje paa Land (formodentlig Anholt), men det skred han og forbi. Nu hengik flere Timer paa det vildene Hav — da, lidt før Aften, opdagede han nok et Land, der stedse blev højere og bredere. Nu begyndte han at fatte Haab og fortærede trøstig den anden Halvdel af Melmaden. Ikke længe derefter løb hans Fartøj paa Grund ved det fremmele Land. Der stod to Karle — og de havde staaet længe og gloet ud til ham — de hjalp ham rigtig op paa tørt Land og gav ham baade »Edels og Drikkels« og »tumlede« med ham, for at han kunde faa Varme i Kroppen, for han var saa forfrossen, han »govred« (frøs, saa hans Tænder klaprede).

De havde naturligvis spurgt ham, hvor han kom fra? Og han havde naturligvis svaret: fra Hammelev. Det var lige saa naturligt, at de ikke kendte en saadan By. Han skulde da sige dem, hvilken der var nærmeste Købstad ved Hammelev, og da han nævnede Grenaa, rystede de lidt mistroiske paa Hovederne; thi de tænkte paa det Grenna, som ligger midt inde i Sverrig Østen for Søen Vettern.

Imidlertid bragte de ham til Halmstad, og da han fik denne Bys Navn at høre, rystede ogsaa han paa Hovedet; thi Husene var ikke tækkede med Halm, men med Tegl ligesom i Grenaa. Han blev ført til Øvrigheden dersteds, som, efter at have hørt hans og hans Ledsageres Forklaring, gav ham Pas og Forklaring over, paa hvad Maade han var kommen udenlands uden Pas. Der gaves ham nye Klæder efter deromboende Almues Brug, Rejsepenge fik han og ledsagedes til Helsingborg. Han fortsatte Rejsen over Helsingør, København, Kallundborg og Aarhus, nød næsten alle Vegne fri Fortæring, fik sommesteds Skillinger oven i Købet, saa han kom hjem med begge Fikkerne fulde.

Nu igen til Kæresterne.

Skønt Jomfru S. kendeligst havde nærmet sig Officeren, nærede hun dog i Grunden større Godhed for Kandidaten; dog kunde hun ingen Sinde blive enig med sig selv om, hvem af begge hun vilde give Fortrinnet. Da hin var borte, fortrød hun sin koldere Opførsel mod denne og fik til Sinds gunstigen og rent ud at besvare hans før gjorte forblommede Kærlighedserklæring. Dette gjorde hun skriftlig ved den hjemkomne vidtberejste med det mundtlige Tillæg, at hun udbad sig Svar straks.

Det fik hun, men ikke efter Forventning; det lød, paa en aaben Lap Papir, korteligt og forstaaeligt: »F a a w a l, H a m m e l ø w !«

Han rejste ogsaa. Denne Afskedshilsen blev, og er endnu maaske, en staaende Talemaade ved mange Lejligheder: i Spil, naar en skal være Bet, ved et enten belejligt eller ligegyldigt Dødsfald og deslige.

Begge de stedse ugifte Kærester har endnu ikke sagt Farvel til Verden, men vel til Kærlighed. Naar man skrider hen ad den tredje Snes, saa bliver man

fornuftig — hvis man *kan* blive det. Jeg tør, for visse Aarsagers Skyld, ikke gratulere, og for andre Aarsager vil jeg heller ikke kondolere. Skulde Isbjørnen — ham, af hvem jeg har laant Titlen — ej heller have sagt *Hammelev* det sidste Farvel, saa ønskede jeg, at han ved Læsningen af denne Historie maa behageligt genmindes sin eventyrlige Ungdomsrejse.

Jeg vil nu ogsaa for denne Fortællings Vedkommende sige:

Faawal, Hammeløw!

Menneskelighed.

S. Velkommen, gamle Per! Hvad nyt?

P. Nyt nok, men ikke godt nyt: Fru Immervad er død — du kendte hende vel?

S. Ikke videre; jeg har et Par Gange været i Selskab med hende. Det lod til en vakker Kone — og hun var i sin bedste Alder — og hun er død nu? Var det af Sygdom eller ved ulykkelig Hændelse?

P. Begge Dele — ja! det var ellers en snurrig Historie den — ikke egentlig snurrig; det er et upassende Udtryk — men saadan underlig — falder lidt i det tragiske, om man saa vil.

S. Ja saa!

P. Hun var bleven heldig gift — forstaa mig ret: Justitsraaden var virkelig en meget god Mand; men — ser du — der var vel stor Forskel paa deres Alder: han var over de fyrretyve, og hun havde ikke naaet de tyve, dengang de forenede dem. Og —

S. Og saa?

P. Ja, saa la'e hun et lille Pigebarn i Vuggen det første Aar, men derefter i ni Aar ingen flere. Det kunde nu være, hvad det var; den lille Petrine voksede op til et nysseligt Barn, og Forældrene havde deres Hjertensglæde af Glutten og brød dem ikke videre om Folkeformerelsen.

S. Meget vel!

P. Saa skal det nu træffe sig, at en ung Løjtnant kommer til Garnisonen der i samme By, hvor

der kanske sig ikke før var arriveret saa smuk en Officer.

S. Meget muligt.

P. Han — nej holdt, mens jeg bier lidt: der var i samme By en Dame. Hun var ogsaa smuk; men hun var ogsaa — hvad der undertiden er et Appendiks (Tillæg) til Skønhed — meget galant — du forstaar mig nok?

S. Det kan jeg begribe.

P. Da denneher Løjtnant kom frem, blev hun, som flere andre Damer, charmeret i ham, og som Følge deraf — du kan nok vide —

S. Vel kan jeg det.

P. Hun var gift — heldigt nok — med en Mand, der ikke var saa nøjeregnende i det Kapitel — han tog sin Oprejsning, hvor saa mange ta'er den — den søde Taar — Kammerraaden var en fugtig Bro'er, og Fruen tog sin Oprejsning saa her, saa der. Sligt gi'er jo Anledning til Omtale, og man sagde baade det og det om hende, — naar hun ikke hørte paa det —

S. Videre!

P. Fru Slik var en Barndoms Veninde af Fru Immervad; de havde været Legesøstre og gaaet sammen i Syskole og Danseskole. Men de lignede slet ikke hinanden, hverken i Tænkemaade eller i Levemaade — det vil sige: den Maade, hvorpaa man lever.

S. Naa! og denne Fru Slikmund, hvad hun?

P. Af ren Godhed for sin Veninde afstod hun sin rare Løjtnant. Hun fortalte ham for ganske vist, at Fru Immervad, som passerede for et Dydens Mønster, havde et godt Øje til ham, ja, hun sørgede selv for, at de ofte kunde ses uforstyrret. Nu — Veninden var længe saa tosset, saa flov uskyldig, at hun — kort sagt, hun begegnede den unge Kavaler, som om hun kunde været Moder til ham — hans Tante var hun rigtignok, for han var en Søn af hen-

des Mands Søster, og han tiltalte hende derfor ogsaa »søde Tante!« og hun kom til at kalde ham »min go'e Frits!«

S. Og al denne Godhed og Sødhed?

P. Gik til sidst saa vidt, som den kunde gaa, for — Justitsraadinden fandt sig foranlediget til at referere Justitsraaden Resultatet af hendes moderlige Ømhed for den »go'e Frits«, de go'e Omstændigheder, hun befandt sig i. Det frapperede ham, som er let begribeligt; men da Immervad & Kompagni hidtil havde været et godt Hus, vilde han af partikulær Formue dække dette Deficit og tage hendes særskilte Gæld med ind under Boets Masse.

S. Sikken Godhed.

P. Ja, det maa du nok sige; imidlertid vil somme ha' til, at den ikke havde den bedste Virkning paa hendes Humør. Hun blev jo længere jo mere alvorlig stemt — hendes fysiske Tilstand, Aarsagen til samme, etcetera, etcetera — ih se! der har vi jo Fru Snerp med Fru Paaskelilje! De er vist inde i det samme interessante Emne — lad os følge med dem inden for Hækken og høre paa deres Meddelelser.

Fru P. Det eneste mærkværdige ved denne hele Historie er dog dette, at hun saa ganske kunde glemme sig selv, tilsidesætte Velanstændigheden, saa Folk, der boede lige overfor, kunde se, hvordan Fyren besøgte hende hver Aften —

Fru S. Ja! og at hun gjorde Kammerpigen til sin konfidente (fortrolige) —

Fru P. Det maa hun have været nødt til — Pigen har vel mærket noget og saa gjort sig vigtig —

Fru S. Meget rimeligt! det er beklageligt, at en dannet Kone kan være saa uforsigtig —

Fru P. Saa barnevorn —

Fru S. Ja, er det ikke forskrækkeligt!

Fru P. Havde det været en sekstenaars Tøs, kunde man haft Medlidenhed med hende —

Fru S. Tihi! det var et snogsk Indfald af Fru Slik, det med Barnet —

Fru P. Hvad var det?

Fru S. Naa, det kender De ikke? Da jeg var der i Barselvisit, paa een Gang med flere Damer, saa kommer hun ogsaa ind. Og som der nu veksles nogle Ord om det eller det, saa gaar hun hen til Vuggen, ser noget paa Barnet, smiler og siger til Mo'eren: »Du har bestemt forset dig paa Løjtnant Schwamm — vil man dog bare se, hvor den lille søde Unge ligner ham.« Det kan være, jeg blev rød; men hun i Sengen blev bleg — dødbleg — ja, ja, det var heller ikke kønt af Fru Slik, for jeg tror bestemt, at det gav den stakkels Kone Naadestødet.

Fru P. Det er ikke urimeligt —

Fru S. Hun havde lige til dette Øjeblik befundet sig ret vel; men dette her gjorde straks en Forandring til det værre —

Fru P. I det mindste skulde Fru Slik ikke ha' sagt saadan noget — det klædte hende ikke godt, da hun selv først havde haft Schwamm til opvartende Kammerjunker — tihi!

Fru S. Ja, ved De hvad, Fru Slik er egentlig en Skandale for honnette Fruentimmer, man kan ikke vel ha' Omgang med hende — hun burde rent udelukkes fra honnette Selskaber.

Fru P. Hun er dog altid grumme morsom, og derfor mest, mener jeg, Herrerne kurer til hende, for ellers er hun ikke nogen Skønhed just — tihi!

Fru S. Nej, det var Synd at sige — Fru Immervad derimod — det kan man ikke nægte — hun er endnu et smukt Lig — Mon Müllers Selskab kommer snart hertil? De spiller godt —

Fru P. Med førstkommende Dampskib — De abonnerer vel?

Fru S. Det forstaar sig — — — —

S. Et smukt Lig! Müllers Skuespil! — Tragedie, Komedie! Elendighed og Lystighed — Ruskumsnusk, Piskemælk!

P. Charivari, Kalejdoskop! — stop lidt! der har vi Løjtnanten selv og her Løjtnant Stern i Møde med ham — de standser — écoutons (lad os lytte)!

St. Jeg søger Dem just for at spørge Dem, om det er virkelig saa, at De vil være med i Ligfølget Overmorgen?

Sch. Det vil jo alle Regimentets Officerer —

St. Det er De Aarsag til; man desavouerer (fornægter) Kammeratskab med Dem.

Sch. Hvad mener De dermed?

St. At De har sat en Plet paa vort Korps ved Deres Intrige med Fru Immervad.

Sch. Det var artigt — hvad er det for en Intrige, De der taler om?

St. Ikke videre, end at De har forført en brav Mands Kone, tilintetgjort en agtet Families huslige Lykke — stil Dem ikke saa fremmed an! det klæder Dem ilde — hele Byen ved det jo.

Sch. Det er muligt; men i saa Fald, mener jeg, vil dette Rygte snarere dæmpes, naar jeg —

St. Og De kan virkelig ha' den Dristighed — den — den Følesløshed — maa jeg raade Dem, saa gaar De lige hen til Obersten og ta'er Permission, rejser over og søger Forsættelse til et andet Regiment —

Sch. Hvad behager?

S t. Ifald De bliver, en i Pauken, først med mig og derefter med hele vores Klasse — Adieu!

P. Enkemanden med hans moderløse!

S. Ude at spadsere —

P. Ja, paa Kirkegaarden. Han har udset et Gravsted. Du skal se, han vil pynte det med — hys!

Just. I m m. Jeg er bleven træt — lad os sætte os, C h r i s t i n e!

D a t t e r e n: Hvorfor kalder du mig C h r i s t i n e, Fa'er?

J. I m m. C h r i s t i n e? Det kommer af det, at jeg tænkte paa din Mo'er — sæt dig paa mit Knæ! saa — den Arm om min Hals! — Kys mig ogsaa! — Der er nu ingen anden, som holder af mig —

D a t t. Lille Søster vil ogsaa komme til at holde af dig.

J. I m m. Tror du det? Ikke saaledes som du.

D a t t. Aah Fa'er! hvorfor skulde Mo'er nu dø?

J. I m m. Det var Guds Vilje, Barn!

D a t t. Var Gud da bleven vred paa Mo'er? hvorfor?

J. I m m. Sødeste Sjæl! du spørger saa meget —

D a t t. Fa'er! maa jeg plante Blomster paa Mo'ers Grav?

J. I m m. Aa ja!

D a t t. Men hvad for nogen synes du?

J. I m m. Plant dine hvide Roser, du uskyldige Sjæl!

D a t t. Hvad vil du sætte?

J. I m m. Amarum verum — nu gaar vi.

Halv Spansk og halv Dansk.

1.

Kærlighed i Galop.

Citius aut serius omnes properamus eodem.
En snart, en anden senere, vi naar det samme Maal.

At forelske sig, imens man læser til Eksamen, det finder jeg meget uhensigtsmæssigt. Det er virkelig et aandeligt — om man hellere vil, et hjerteligt salto mortale (Dødsspring, Vovestykke) over Eksamensbordet med Professoren for og et Kollegium bag, eller, for at tale som en studeret Person: det er at gøre et hysteron til et proteron (»et Siden til et Før«). Alligevel begaas dette følgerige Fejlgreb af flere, end man skulde tænke.

Saadan falder mig just ind, bar salig Jørgensen sig ad — om Forladelse! jeg skulde først sagt Dem: hvad for en Jørgensen, for der er saa mange Jørgensener — ham jeg mener — aa det kan saamænd være det samme, for nu er han jo død og borte. Han var endda slet ikke saa gammel; men nu var hans Tid kommen, kan jeg tro, eller maaske rigtigere: hans salig Kones Tid; for da hun døde, begyndte han ogsaa at dø, og det varede heller ikke længer end et Par Maaneder, før han indstillede sig til samme store Eksamen. Jeg ved det ikke, men jeg haaber det, at de begge har erholdt i det mindste et knebet

Laud. inprimis for den ikke ganske almindelige Enighed, i hvilken de har sammenlevet hen imod halvtredsindstyve Aar. (Guldbryllup kom de ikke til at celebrere (fejre) her — desværre for mig og min Guldbryllupssang!) De havde i det lange Ægteskab ikkun to Børn, en Dreng og en Pige, to velsignede Glutter, der tegnede overmaade godt. Desværre oplevede ingen af dem Konfirmationsalderen, og dette tvang Forældrene til end yderligere, jeg mener inderligere, at koncentrere deres ømme Følelser — om Forladelse, at jeg begynder ved Bagenden; men nu kommer jeg forfra.

Jeg kan ikke saa lige huske Aaret; men enten var det 1788 eller 89, at Københavnerne første Gang efter den ulykkelige Caroline Mathildes Ridt med Struensee saa en Dame til Hest. Men denne red i Fruentimmersadel, og det havde hun lært i Paris, hvor hendes Broder havde været Attaché hos den spanske Gesandt. Samme Post fik han derefter hos vort Hof. Nu vel: Donna Perilla, hans smukke, ridderlige Halvsøster, havde frivillig, mere af Lyst til at se Verden end just af Godhed for Broderen, ansat sig som Attaché hos ham, lige fra han første Gang gik udenlands.

Rider hun saa en Sommerdag med en Tjener ligsaa til Hest sin sædvanlige Tur gennem en af Forstæderne, da hendes Cavallo (Hest) imod Sædvane bliver sky for et eller andet og tager Magten fra den fine Kvindehaand; den strækker ud, Rideknægten efter paa sin, ikke nær saa hurtige. Maalet for hende var blevet Død eller Lemlæstelse, hvis ej en mødende Herre modigen havde kastet sig ind paa Hesten og grebet den i Tøjlen. Vel maatte han lade sig slæbe et Stykke; men da han besad ualmindelige Kræfter, fik han snart igen Fodfæste, Hesten standsede og Damen af den. At hun nu ufrivilligen faldt i hans stærke Arme, var selvfølgeligt; at hun siden frivillig

kastede sig i dem, blev virkelig Følge af denne Ridderdaad.

El Cavallero (Kavaleren) var ingen anden end benævnte Hr. Jørgensen, der justement læste til juridisk Attestats. Egentlig kunde han vel være fritagen for at dyrke et Brødstudium; thi Faderen havde et Levebrød, som allerede havde givet et Overskud af en Tønde Guld eller mer; men han mente, at Kapitaler stod sikrest i Forening med et Embede, og hans Søn var af samme Mening — Spanierindens Skønhed bevirkede, at han suspenderede sin Mening.

Naar en Spanierinde elsker, da er det ikke for Spøg, men ramme Alvor. Og hun forelsker sig i en Fart og paa een Gang saa heftigt som muligt. Saa gjorde denne.

Hendes Frelser tilbød sig at ledsage hende hjem til Fods, hvis hun følte sig rask nok til at gaa, hvis ikke, skulde han hente en Vogn. Hun valgte Fodrejsen, jeg tror for at faa med det gode den ene af de Arme, hun før lidt fremfusende bemægtigede sig. At han kunde tiltale hende paa Spansk (hvilket Sprog han havde lært alene for at kunne læse Ridderen af Manchas Bedrifter i Originalen), dette virkede ogsaa elektromagnetisk paa Dulcineas Landsmandinde.

Jørgensen kendte endnu mere til Spaniens skønne Litteratur, saa han var som halvt hjemme i dette forunderlige Land. Thi blev de tvendes Samtale snart saa livlig, at den vakte flere forbigaaendes Opmærksomhed, ej alene formedelst det ubekendte Sprog og Damens ualmindelige Ridedragt, men og fordi hun ledsagedes af en lyshaaret, blaaøjet Herre, der saa aldeles dansk ud. Nogle, som kendte ham, og andre, der kendte baade ham og hende (som den skønne spanske Cavallera), fik i flere Dage mange flere Kvæstioner, end de var i Stand til at besvare; thi Eventyret var inden Aften almenbekendt og behageligt Stof for Samtale i dannede Cirkler

Da Ridder Jørgen havde ledsaget sin Dame til hendes Hotel og slap den bløde, lette Arm, drejede hun sig rask imod ham, satte sine sorte Stjerner i Rapport med hans de blaa og siger: »De maa ogsaa modtage en Broders Tak; han er ikke hjemme i Dag, men i Morgen. Til da gemmer De Deres Navn; men saa v i l jeg vide det!« Jeg har sat Streg under dette »Vil«; jeg vilde ønske, De havde hørt Betoningen af disse tre Bogstaver: det var en herskende Dronnings »Vil«, paa hvilket den tiltalte ikke har det sagteste »om« at ytre; det var et Kongebud, mildtalvorligt, men ugenkaldeligt. For vor St. Georg var det et kært Bud, han modtog det i tavs Underdanighed, bukkede sig dybt, opløftede sit Ansigt og — hun var allerede forsvunden. Han stod — han gik, langsommere end han kom — hvorhen? Det ved jeg ikke, for han vidste det ikke selv.

2.

Belle Alliance.

L'uomo è fuoco, la donna è stoppa,
Vien poi'l Diavolo, e gli accocca.
Manden er Tønder, og Kvinden er Blaar
Fanden Ild i dem begge slaar.

Vor danske Ridder lod sig melde og indlodes. Alene Donnaen modtog ham, med en formel spansk Hilsen, der slet ikke harmonerede med Øjnenes.

»Sennor!« sagde hun, »behag at tage Plads! Min Broder er uventet kaldet til Gesandten; men en anden Dag — og nu! hvem er De?« Spørgsmaalet ledsagedes af et saadant Blik, et næsten inkvisitorisk, at han var nærved at føle sig i samme Stemning som den, der har en Forbrydelse at bekende.

»Sennora!« svarede en svag, vaklende Stemme, »jeg er Student og hedder Jørgensen, eneste Søn af Etatsraad Jørgensen i —«

»Af Adel altsaa?« faldt hun levende ind.

»Baade nej og ja; min Fader er af borgerlig Herkomst, min Moder af adelig —«

»Buen, buen!« (godt, godt!) afbrød hun, »jeg har nok — jeg skylder Gengæld — hvis De ønsker det« — lagde hun langsomt til i neddæmpet Tone og med halvt tillukkede Øjne.

»Det gør jeg,« svarede han kækt og bekræftede det paa ægte katolsk med et »por todos los santos!« (ved alle de hellige.)

»Endnu et!« spurgte hun sagtere, med helt tillukkede Øjne og halvt bortvendt Ansigt, »De er gift? eller dog maaske —«

»Ingen af Delene,« lød Svaret.

Han fattede jo nok, hvilket Ord der skulde, men ikke saa lige turde følge paa det tøvende »maaske«.

Et Solglimt fløj over det dejlige Aasyn; men hun rejste sig hurtigt, gik lige saa hurtigt hen foran et Spejl, der hang paa Sidevæggen — ikke for at se sig selv, men et Miniaturbillede, der hang underneden. Men han saa i Spejlet — hun vendte Ryggen til ham — saa hendes Hænder foldede under en stærkt bevæget Barm, hendes Blik hæftet spørgende, bedende paa Moderen — thi hendes Billede var det — Datteren bønfaldt den forklarede Aand.

Det bønlig ydmyge i den ridderlige Dames Mine og Stilling gav Ynglingen Mod til at nærme sig med de Ord: »Sennora! denne Helgeninde?«

»Min Moder i Himlen — jeg bad — fik intet Svar — dog, det er ogsaa et Svar — Sennor!« — hun havde straks sin forrige Holdning — »hvad mener De om spanske Piger?«

Det for igennem ham: »Jeg har ikke set andre end« — hans dybe, langsomme Bøjning gav Stikordet.

»De var ikke i mit Fødeland?« tog hun ved igen, »taler dog min Moders Maal« — hun drejede sig til Billedet og sagde med Heftighed — vel en dæmpet, men dog saa lydeligt, uforbeholdent, som om ingen anden havde været til Stede: »Moder min! hidførte d u ham? eller« — hun bortsvævede nogle Fjed — standsede — stod som grundende — snoede sig om igen med et helt forandret, et skælmsk Aasyn, og talte i snakkende Tone: »Saa De har ikke været gift? ikke forlovet? maaske ikke engang forelsket?«

»Ikke heller det før« —

Han standsede, hun gentog, men med kunstlet Ligegyldighed: »før?«

»Før i Gaar,« svarede han med tiltvungen Kulde, sænkende sit Blik med sit blegnende Ansigt (formodentlig var Blodet sunket længere ned). Hendes Blod steg, hun rakte ham sin højre, han greb den med begge sine, kyssede den, ikke i et Svip, og — det knirkede inde ved Siden af; han slap Haanden.

»I Morgen!« hviskede hun og gik hen til Sidedøren, han til Udgangsdøren og — ud i det frie.

Hvad foretog han sig der?

Ingenting.

3.

Gale Jakob.

Montes veen,
Paredes oyen,
Bjerge har Øjne, Vægge har Ører.

Havde vore spanskforelskede set de ovenstaaende Ord prentede for sig — som nu Læseren — de vilde været lidt varsommere med Hjerteudgydelser. Sennor P e r i l l a havde beluret dem. At hun har fortalt ham Rideeventyret med saadan Ild, at han

har fattet Mistanke om Begyndelsen til en Elskovshistorie, dette har jo foranlediget hans foregivne Afhentelse til Ministeren, lønlige Atterkomst og Luren. Det vil vise sig, hvilke Forholdsregler han tog for at slukke Kærlighedsgnisten, inden den blev Lue.

St. Georg — lyder det ikke smukkere end Jørgensen? — Santo Georgo da mødte paa bestemt Tid ved det fortryllede Slot; Portneren sagde ham, at Sennor og Sennora var paa Landet.

Næste Dag som den forrige.

Den tredje lød de samme Ord fra hans Mund; men fra hans Haand gled et lille Brev ind i Georgs. Han kunde ikke rét længe lade det ulæst, men smuttede ind i nærmeste aabne Port, udfoldede og læste:

»Jeg er Spanierinde — ingen fransk Kokette — jeg elsker Dem. Jeg paanøder mig ikke, jeg tror i Deres beskedne, bly Øjekast at have læst den samme Tilstaaelse. Har jeg læst fejl, saa — bevar min Hemmelighed! — Nej! det er saa: min Moders Aand har aabenbaret det for mig; de saliges Aander lyver ikke. Hør! min Broder har beluret os — han bevogter mig. Men vor gamle Portner er mig tro og tavs. I Morgen Aften Kl. 11 lukker han mig ud. Vær da i Nærheden! Anden Gang kaster jeg mig i de Arme, der har frelst mig fra Døden — bring mig i Sikkerhed, i et uudforskeligt Skjul! Bliver De borte, saa — din Carlota.«

»Der ligger et Skib paa Reden; med det skal jeg føres til Spanien for enten at ægte Dom Rino eller tage Sløret. C.......«

»Saa —«. Dette »saa« havde Georg hverken Rum eller Tid til at gruble over; han havde selv et Saa, der fyldte hans hele Væsen med den sødeste Henrykkelse. Men lige der ovenpaa kom et »Hvorledes?« Det var ikke straks besvaret.

Han sparkede af Sted uden at vide, hvor eller hvorhen; da løber han henad ved Langebro uforvarendes en Mand paa Ærmet. »Hvad godt?« siger denne og tager ham — ikke just ublidt — om Armen, »har De saadan en Hast med at drukne Dem?«

Georg standser, ser stift paa den anden og siger med glad Ivrighed: »Jakob! du kommer som min gode Engel — bi lidt!«

»Saa De har nu betænkt Dem? Men faar De en anden Gang i Sinde at fange Rejer herude, er det ikke sagt, at De just skal møde Gale Jakob — saa De kender mig?«

»Det er jo ikke længe siden, du førte mig og en Del andre over til Saltholm, hvor vi skød Harer, og du reddede os fra Gammel Erik —«

»Og nu vilde De springe lige i Gabet paa ham, den onde Gammel Erik?«

»Fanden med dem begge to! Jeg har et andet Spring for, i Brudeseng, Gale Jakob! Der har hverken Skytten paa Amager eller Djævelen noget at bestille — Hør! følg med ind paa nærmeste Vinkælder! Jeg har noget allerhøjst vigtigt at tale med dig om.«

Ankomne der, siger Georg: »Jeg har hørt af mange, at du er en snild og en ærlig Skælm —«

»Jeg takker — paa god Forbedring!«

Georg klinkede med og hvisker: »Ved du et Smuthul, hvor jeg kan gemme en lille Pige saa vel, at ingen Snushaner skal faa Spor paa hende?«

Jakob grundede, virrede med Hovedet og svarede: »Ikke saa vel — her i Staden — men — maaskesig histovre paa den anden Side Sundet — kunde det være Dem tjenligt?«

»Vel det! og saa meget des bedre — men kender du ogsaa dine Folk?«

»Den Mand er Fisker ligesom jeg, smugler vel ogsaa en Smule; men har De en Haandfuld Mønter til ham og lidt til Konen — fler er de ikke i Huset

saa lover jeg for dem — naar skulde det gaa for sig?«

»I Morgen ved Midnat.«

»Hilledød! da maa jeg over i denne Dag for at gøre Aftale, at alt kan være klart, til vi kommer. Vi har en staaende Søndenvind, og forandrer den sig, skal jeg nok komme tilbage igen; kan jeg ikke sejle, saa kan jeg ro.«

»Saa langt? tre fire Mil, og du alene!«

»Det har jeg gjort før, jeg har ret gode Kræfter.«

»Godt! Du skal blive honnet betalt — her er noget at begynde med — altsaa venter du os hernede mellem 12 og 2 i Morgen Nat.«

»Nej, nej, ikke her! Paa den Tid kommer der jo ingen gennem Stakaterne. Udenfor vil jeg ligge med Baaden, tænde Blus imellem; gaa efter det! saa skal jeg bære Dem begge ud.« — Saa blev Aftalen.

Hvis højstærede ønsker det, vil jeg gerne fortælle Dem den Smule mere, jeg ved om Gale J a k o b — som De har hørt, lyder han selv godt dette Udmærkelsesnavn. Saa vidt mindes, er han kommen af samme Stand, fra samme By, til Hovedstaden i samme Ekvipage (Træsko nemlig) som en verdensbekendt Konferensraad (Grosserer Ryberg). J a k o b steg ikke nær saa højt, nemlig kun til Vægter. Dog sad han ikke længer end et Par Aar i dette Embede; thi Autoriteterne fandt hans Nidkærhed alt for overdreven — han havde slaaet en og anden Nattesværmer halvt fordærvet — og gav ham derfor Afsked i Naade uden Pension. Dog var han straks saa heldig at blive ansat som Pedel paa en Dansebod. Der kunde han ikke let slaa for haardt; i en saadan vanskelig Stilling er det misligt at være maadeholden. Ogsaa Dansebodsautoriteterne begyndte dog at generes af hans Nidkærhed eller Embedsiver, hvilket ikke

altid er Tilfældet med andre Autoriteter. Men vil De ogsaa se hvilken en Kolos! næsten lige saa bred og tyk igennem som lang — ja, ja, han maaler kun en Tomme over ti Kvarter. Og saa disse herkuliske Ben! man synes ikke, han nogen Sinde kan slide dem op. Hans Arme — jeg svær Dem til, at han bærer en fuldvægtig Spækhøker paa hver af dem lige fra Nyhavn til Nørrevold, ikke at regne to Flæskesider desforuden over Nakken.

En Smugleranfører havde lagt Mærke til den firskaarne Dansebodhelt med det godt markerede Stereotypansigt. De mødes, som denne har forladt sin Tjeneste, og hin faar ham let overtalt til at følge sig paa den farlige Fart mellem England og Frankrig, mellem Toldbetjente og Toldkrydsere. Her fik han vel Indsigt i og Greb paa Smuglekunsten; men Fortjenesten syntes ham for ringe i Forhold til Risikoen. Forlod han da ogsaa denne Vej til Galgen, dog med saa meget i Lommerne, at han i København kunde anskaffe sig en god Sejlbaad og tarveligt besætte en Kælderstue med det nødvendigste Bohave. Baaden brugte han om Dagen til at hente Havsand og sejle ud med badende; men om Natten nu og da gjorde han længere og langt mere indbringende Rejser, saa han snart var i Stand til at gifte sig. Om ham og Familie ved jeg intet videre at berette, uden hvad nærmest følger, og det er grumme lidt.

4.

Løst Ægteskab, fast Kærlighed.

Hvad gagnar då att man paa ödet klagar?
Skall man af det väl tigga glädjens dager?

Maa jeg være saa fri at spørge: Hvad siger De om dette Landskabsmaleri? Er dette ikke en nysselig Sandklit? ret et Yndlingssted for Strandmaager

og Sælhunde — som De ser. Det har noget idyllisk ved sig, som Huset deroppe særdeles fremhæver. Kan De forestille Dem nogen Hytte mere kunstløs, mere fordringsløs? En Dør, et Vindue, ingen Skorsten, gule Vægge, grønt Tag — er det ikke indbydende? — Men De skulde bare vide, hvem der er indenfor: der er da først Grundbesidderen Jøns Pehrsson og hans Frue og Gale Jakob, alle tre enige om at lette paa en dampende Kaffekedel. Det smager dem fortræffeligt ovenpaa en søvnløs Nat.

»Hvad har de da haft at bestille, naar andre Folk sover?«

De har haft meget at bestille: de har indsmuglet: Jøns Kaffe, og Jakob Kærlighed. I næste Værelse — Huset har ikke fler end to, der er værd at tale om — sidder nemlig St. Georg paa en Vidjestol og Santa Perilla paa hans Skød; det er ogsaa idyllisk.

»Saadan kan de da ikke blive siddende til evig Tid.«

Aa nej! Han gaar ud ret straks, render fra en Præst til en anden for at blive ordentlig kopuleret til hans Allerkæreste. Jeg vil ikke spaa ham ilde; men han vil komme lige saa klog tilbage, som han gik ud: de svenske Præster er saa skrupuløse (nøjeregnende).

»Hvad skal der saa blive af?«

Det skal jeg snart sige Dem: naar han nu kommer til hende igen med en lang Næse, saa er han i snavs Humør, naturligt, lægger sit Ansigt i hendes Skød og flæber.

»Og hun?«

Hun græder ikke, men siger ligefrem til ham: Jørgen! si'er hun, du skal ikke græde for det! Jeg er din Kone alligevel til Trods for alle jeres Præster — (det er smukt sagt). Og saa ta'er hun ham om Halsen og kysser ham af Hjertens Grund, og saa græder han ikke længere, men siger — om han kan komme til for at kysse og klappe og ta'e i Favn — »himmelske Engel!« (det er stærkt sagt) »Kærlighedens

Gud har viet os; intet Menneske kan adskille os. Deri har han fuldkommen Ret. Ser De saa, derved bli'er det; de rejser til Stockholm og sætter dem ned der og deler kønt med hverandre baade det ene og det andet; hun faar et Barn efter det andet; saadan noget morer dem; men saa dør det ene og saa det andet — det er ubehageligt; men hvad skal man sige dertil! Om Forladelse! det har jeg nok engang fortalt. Naa, saa dør da hendes Hr. Broder, og saa ta'er de til København og lever siden der meget behageligt — København er et behageligt Levested. Vel faar de engang Tanker om at flytte til Spanien; men der kommer noget i Vejen, og saa bli'er de her. Det er ogsaa det rigtigste, for naar de bliver henad Aarene, hvad skal de saa flakke og fare efter? Det er ikke værd at gøre Rejser, førend man nødes til at begive sig paa den sidste, De ved nok. Aldrende Folk gør bedst i at holde sig hjemme, ta'e sig det mageligt og se sig selv til gode.

»Hm!« vil vel nogen sige, »at leve saadan hen ugifte!« — Det haster ikke, de skal nok blive gifte; lad dem nu leve saa længe som muligt i den søde Forlovelsesstand! Der er somme, der holder mer af den end af Ægtestand — hver sin Smag. Ak! hvor mange gifte vil ikke lønligen misunde disse ugifte deres bestandige Trolovelsesstand! Aa ja! de indgik en Pagt paa »Tro« og »Love«, med Kærlighed til Kautionist og Selvskyldner — den Pagt vorder aldrig opsagt.

Ravnen.

Jeg beder mine Læsere, at de ikke af Titelen lader sig skrække. M i n Ravn var ingen Ulykkesspaamand, langt mindre nogen Menneskeæder. Synet af det Slags Fugle leder vel Tanken hen paa Rettersted og Valplads, hvor flyvende vilde fortsætter de gaaendes Arbejder; men vor Titelfugl var — t a m.

Og saaledes til den Begivenhed, i hvilken den spillede en Hovedrolle, men paa ingen Maade tragisk.

I Landsbyen — aa, det kan være det samme, hvad den hed, i Danmark ligger den — der levede endnu i mine Drengeaar en gammel Skolemester, som tillige med dette Haandværk drev adskillige andre; han gjorde Klokker rene, omskæftede gamle Bøsser, klinkede Porcelæn, naar Katte — eller Piger — ikke havde været alt for slemme ved det. Endelig var han ogsaa Maler, og det ikke af de smaa; thi han malede ej alene Trækister, men Vinduer, Døre, Klokhuse og Lofter ɔ: Platfonds i Kunstsproget. Han udsirede gerne sine Værker med Bibelsprog, Dyr, Fugle — dog uden at vedføje Navne paa dem, hvilket var ilde, eftersom de herinde var ubekendte, endog for naturkyndige. Dog een Fugl kunde man ikke tage fejl af, det var Ravnen. Den var hans Yndling blandt de befjerede Skabninger: denne Tilbøjelighed havde han da til fælles med salig O d i n. Han anbragte dens Billede i det mindste een Gang paa hvert Sted, hvorvel Bønderfolk hellere saa

Haner, Duer og andre mere hæderlige Fugle. Gjorde man Indvendinger mod »Aadselhakkeren«, berigtigede Kunstneren: »Kan I da ikke se, det er ingen Ravn? Den har nok en Slags Lighed med den; men det er ellers en udenlandsk Fugl, som kaldes den sorte Kakadue.«

Nu, vor Skolemesters Kakadue var af ham fra Unge af lært at snakke. Vel strakte dens Færdighed sig ikke nær saa vidt som Skolebørnenes; alligevel anbragte den sine faa Udtryk temmelig passende til sin Sindsstemning, dog med noget fremmed Accent. Var den mæt eller raktes den Æde, hed det »rare Ven! Sukkermand!« med flere søde Ord; men i det modsatte Lune skreg den: »Gavtyv! Skurk og Æsel!« Undertiden tog Mesteren den med i sit lærde Værksted, hvor den frygtedes som et Orakel; thi den kunde genkende og udskælde dem, der engang havde drillet den, og beviste da hin baade med Haand og Mund, at han forstod sit Haandværk. Ikke længe varede det derfor, inden den sorte Sandsiger kunde gaa umolesteret, hvor det behagede ham, ja fik af og til Lækkerbidskener af »rare Venner«.

Dette kan være foreløbig nok snakket om Skolemesterens »Hugin«, hvem han ellers selv kaldte C l a u s, som vi og fremdeles vil benævne ham.

Vor selvlærte Polytekniker havde været tidlig gift og tidlig Enkemand. Han ejede en eneste Datter, lige gammel med C l a u s; men M a r t h a stod højest anskreven hos ham, og saaledes stod hun hos alle, der kendte dem begge.

Kvinden har en medfødt Evanatur, en elskelig, og vorder denne ikke forvansket ved slemme udvortes Indvirkninger, da holder den sig under Vadmel og Blaarlærred som under Silke og Purpur.

M a r t h a klædte sig i Hvergarn og Hørlærred, selvspundet og selvvævet begge Dele, og alt klædte hende smukt, som en net Ramme om et skønt Billede.

Men Martha var et levende Billede; det oplivedes af noget, som ingen Pensel kan fremtrylle.

Den Mand, der kan spørge »Hvad for noget?« skøtter jeg ikke om at svare.

Hvad man kalder Dannelse i god Betragtning, er dog egentlig ren harmonisk Udvikling af Naturgaver, rigtig Anvendelse af Storemoders rige Udstyr. Saadan Dannelse havde Skolemesterdatteren — »men hvorledes? hvorfra?« — Det vil jeg sige os.

I Nærheden af Landsbyen var et Slot, og i Slottet var en Enkebaronesse, dettes og Godsets Besidderinde. Hendes Mand havde tidlig forladt hende; alligevel var hun ikke forladt. Hun havde tilbage fire Børn, og hun havde sig selv. Hendes eneste Søn raadte sig selv, ikke til det allerbedste. Moderen havde forkælet ham, alligevel vilde hun have, at han skulde lære noget — ikke for meget. Den unge Herre havde faaet en anden Anskuelse af Herrelivet. Han hadede det døde Bogstav; men desto mere elskede han levende Skønhed. Da han var en smuk Person, red godt, dansede godt, snakkede godt, var han meget heldig i sine kærlige Bestræbelser, fornemmelig i Hovedstaden, hvor han havde Hovedkvarter, fra hvilket han et Par Gange om Aaret gjorde korte Strejftog til sit Fødehjem.

Den ældste af Søstrene blev meget ung gift, de to yngre var endnu i Frøkenstand flere Aar efter. Om de siden gik over i Ægtestand, ved jeg lige saa lidt som Læseren.

Traf det sig saa, at disse to vakre Piger en køn Sommereftermiddag vandrede gennem forberørte Landsby. Paa en Træstol uden for Skolen sidder den elleveaarige Husets Datter, strikkende paa en Strømpe, med en opslagen Bog paa Skødet. Barnets dobbelte Flittighed og dets indtagende Ansigt trak Frøknerne fra Vejen hen til det. Martha rejste sig, nejede og lagde Bogen paa Stolen. Efter at hun havde uden Forlegenhed besvaret de unge, pæne Damers

Spørgsmaal: hvem hun var, hvor gammel, og flere, siger den ene:

»Hvad er det, du der læser? Det ligner hverken Katekismus eller Forklaring — Mon dieu! (min Gud) det er jo Fransk! Forstaar du Fransk?«

»Er det Fransk?« sagde den lille forundret: »Fa'er siger, det er Latin. Han har købt den paa en Auktion, og jeg har Fornøjelse af at se paa de kønne Billeder, som er deri.«

»Kunde du have Lyst til at faa at vide, hvad de betyder, saa kan du jo lære Fransk og læse dig til det.«

Pigen smilede, og bøjende det gullokkede Hoved, sagde hun næsten i en haabløs Længsels Tone: »Ak! hvorledes skulde det gaa til?«

Damerne saa paa hverandre, vekslede nogle Ord i hint Datids fornemme Sprog, hvorpaa den ene spurgte, om Fader var hjemme? Det var han, blev udkaldt, og efter et dybt Buk spurgte: Hvad de naadige havde at befale.

»Intet at befale,« lød Svaret, »men alene noget at foreslaa. Hans lille Datter der synes at have Lyst til at lære noget. Hun maa meget gerne komme op til os paa Gaarden et Par Gange eller tre om Ugen, saa skal vor gamle Mamsel undervise hende i Nettiteter. Det kunde dog være hende til Nytte i Fremtiden.«

»Det er alt for stor en Naade,« svarede Skolemanden. »Jeg takker ydmygst for Deres Godhed. Hvad siger du dertil, M a r t h a? — Bare Tøsen ikke skal faa Indbildninger og glemme, at hun er af simpel Stand.«

»Vi skal ikke sætte hende Nykker i Hovedet, gode Skolemester!«

»Gud bevar's! det har jeg ikke ment; men saadan nogen kan komme af sig selv. Naar for Eksempel en saadan Sletogret fik pænere Klæder, kunde hun let bilde sig selv noget ind. Jeg beder derfor, De vil være

saa naadige at lade hende gaa klædt, som hun der staar; det er simpelt, men ordentligt og renligt. Ydmyg i Sind som i Skind, mit kære Barn!«

Martha kyssede den faderlige Haand og derpaa den ene Frøkens som og den andens, spørgende lidt frygtsomt: »Naar maa jeg begynde?«

»Straks i Dag!« hed det, »følg kun med os! Og tag din Bog og Strikketøjet med!«

Saa gjorde hun.

Det vilde nok ikke more synderligt mange, hvis jeg omstændeligt gennemgik Marthas fem Læreaar i den højere Klasse. Jeg vil blot kortelig berette, at hun ej alene fik Færdighed i de finere Fruentimmerarbejder, men ogsaa i Tysk og Fransk, saaledes at hun var nærved at gaa de gode Frøkener paa — om hun ellers ikke gjorde det. Men hvad mere sælsomt var, hun havde ikke tabt det allermindste af sin Ydmyghed, ihvor meget hun end havde vundet i Kundskaber og Elskelighed saavel som i Skønhed. Dette sidste saa alle Mandfolk ved første Øjekast, og næsten alle Fruentimmer erkendte det: der maatte følgelig være noget om. Men aldrig kunde man mærke, at hun selv vidste det, hvilket jo gør Skønheden fuldendt. Hvad der ogsaa bidrog til at gøre denne mere pikant: hun havde stedse bibeholdt sin Bondedragt, saa hendes Væsen og Tale bragte flere ved første Sammenkomst til at tro, hun maatte være en forklædt Standsdame, der havde det Lune at ombytte højhælede Sko med fladbundede, Sæt med Hue og Snørliv med Livstykke. Der gaves virkelig mange af begge Køn, som ønskede, at Marthas Paaklædning havde været Mode.

Som hun havde fyldt sit sekstende Aar, hjemkom den unge Hr. Baron efter en treaarig Udenlandsrejse. Han kom — han saa; men Cæsars »vici« (jeg vandt) fulgte ikke saa hurtigt, som han havde ventet, fulgte slet ikke. Han, Damers Yndling, som sjælden havde fundet alvorlig Modstand, fandt den hos

en Landsbypige. Overrumpling mislykkedes — der maatte skrides til en ordentlig Belejring. Den begyndte, dog under de første Approcher trak den belejrede sig ud af Fæstningen — jeg mener her Slottet — og tog sin Retræte til Skolevaaningen under det Paaskud, at Faderen nu ikke kunde undvære hende nogen Dag. Baronen kunde heller ikke undvære hende.

Allerede næste Dag, efter at Søstrene havde alvorligen moraliseret for ham og han med bodfærdig Syndermine havde hørt paa deres kønne Præken, besøgte han Skolemesteren. Denne modtog ham med tilbørlig Ydmyghed og underviste ham efter Begæring med megen Selvtilfredshed i den Kunst at fange Fugle. Men den Fugl, som h a n vilde fange, lod sig slet ikke se, og da Skoletiden var for Haanden, maatte han fjerne sig uden at udstille sine Snarer. Dagen efter var han lige saa uheldig. Dog fik han opdaget, at M a r t h a paa visse Tider gik ud i den hosliggende Toft for at malke deres Køer. Saa kom han da til at tale med hende — det vil sige, han talte, og hun tav. Deraf kom ikke noget ud. Dog sluttede den erfarne Skælmsmester just af denne strenge Tilbageholdenhed, at han ikke var hende ligegyldig, og at hun var bange for sig selv. Dette gjorde ham dristig; men Modet betæmmedes af Snedighed.

Uset af nogen sniger han sig over i Toften og lægger paa Malkestolen et Brev, hvis Indhold var saa honningsødt, som nogen smægtende Elsker kunde udarbejde det. Den tilbedede finder det, læser det og — besvarer det, svarer skriftligt, som forhen mundtligt, og lægger Svaret paa det samme Posthus. Snart henter han det, bryder, læser, synker ned paa Stolen, lægger den ene Haand paa Hjertet, den anden over Øjnene, farer op og ud af Haven — ikke uset af den lønligt lurende kolde Hyrdinde. Kolde? ikke saa ganske og aldeles; som sagt: Baronen var smuk, indsmigrende, M a r t h a sekstenaars blomstrende Mø. Hen-

des Hjerte blev ikke uden Bevægelse; men hendes Forstandighed beherskede det.

Nok et Brev. Ubesvaret.

Endnu et. Ubrækket.

Det var tungt for den lette Kavaler. Han indsaa nu, at hvis han ikke skulde ophæve Belejringen, maatte han lægge en Mine, hvis Virkning — efter hans egen Forestilling — vilde blive afgørende.

Han havde bragt til Kundskab, at den gamle Skolemand sov Middagssøvn paa samme Tid, som Datteren malkede. Medens hun var i Færd hermed, overrasker han hende og fremsiger i ærbødig Afstand med alvorlige Miner og i dyb Tone sin vel indstuderede Tale:

»Jomfru! De skyr mig, De mistror mig — langt fra at dadle Dem derfor, agter jeg Dem saa meget højere. Min Højagtelse forbinder sig med min inderlige Kærlighed om at tilbyde Dem Haanden tillige med Hjertet. De ved dog, at jeg er eneste Arving til vort Baroni? Jeg er saa lykkelig at være yndet af Majestæten, jeg faar let hans Minde til at ægte Dem som Baronesse og se Dem ophøjet i Adelsstanden, den Stand, til hvilken De ved Deres Dyder, Deres fine Dannelse, viser Dem født og baaren. Nu i Øjeblikket intet Svar! De maa overveje mit Tilbud! I Morgen ved samme Tid beder jeg om at maatte erfare Deres Beslutning, der enten vil gøre mig til den lyksaligste Mand eller jage mig ud i Verden, der herefter da vil være mig en Ørken. I Morgen venter jeg min Dom.«

Han lagde Hænderne korsvis over Brystet, saa dybt sukkende til Himmelen, vendte sig og gik langsomt bort.

M a r t h a havde under dette rørende Hjertesandrag holdt op at malke og til sidst tabt Spanden og spildt Mælken, et Stykke før hun selv mærkede det. Faderen havde allerede endt sin Siesta (Hvile), da Datteren indtraadte med Supplementmælken.

Fra først til sidst af dette sælsomme Elskovseventyr berettede hun nu, ventende hans Bestemmelse. Den faldt, efter mangt et »hm, hm!« »se, se!« og Hovedrystelse, saaledes: »Mit kære Barn! Du kan tro mig, den fine Herre vil narre dig. Naar han har faaet sin Vilje med dig, saa vender han dig Ryggen. Martha! du er min eneste Alderdomstrøst. Kom du noget til, saa kunde der snart sendes Bud efter Snedkeren. Lad ham ikke bilde dig ind, at han vil gøre dig til Frue! Ulykkelig vil han gøre dig, det kan du være vis paa.«

Men Martha var dog ikke ganske vis derpaa.

Følgende Dag blev den gamle hentet til en Nabopræst, egentlig til hans Stueur. Den unge Pige var altsaa ene hjemme i Huset, da Baronen traadte ind. Han standsede inden for Døren med bedrøvet Aasyn og i ydmyg Stilling. Han syntes saa ængstelig mellem Frygt og Haab, at han ikke mægtede at tale, at spørge. Hans Mund fremførte ingen Bøn, men hans Øjne en desto inderligere. Der er en farlig Kraft i et sligt maskeret Angreb; Martha følte den, men var sig det næppe bevidst. Hun havde rejst sig, men blev staaende ligesom han. Endelig strakte hun Hænderne ud imod ham, ikke som til Omfavnelse, men som til Frastødelse. Han lagde sin ene Haand paa Panden, den anden paa Hjertet og sagde: »Har jeg naaet ikkun en liden Grad af Yndest hos Dem og maaske en noget større Grad af Tiltro, da vil De dog ikke høre mig med Uvilje: Jeg fattes endnu et Par Maaneder over Aar, inden jeg opnaar Myndighedsalder og ikke behøver at spørge min Moder om, hvem hun vil tillade mig at ægte. Hendes Tilladelse til at forbinde mig med Dem faar jeg ikke, saa længe hun er den regerende; dertil kender jeg alt for godt hendes ubøjelige Adelsstolthed. Mit Forslag er derfor, at vi lader os hemmeligen vie. Jeg kender en brav Præst ikke meget langt herfra, han vil forbinde os efter Guds og Kongens Lov og tie, indtil jeg tør tale. — Tal nu, elskede Martha!«

»Det være saa!« svarede hun med en Røst saa dyb, at det kunde høres, den var hentet langt inden for Tænderne.

»Ça suffit!« (det er tilstrækkeligt) raabte han henrykt, »nu til Præsten! i Morgen ved denne Tid venter jeg dig her med Forkyndelse af vor Bryllupsdag — men ikke et Ord derom til noget Menneske, ihvem det saa er! à revoir!« (paa Gensyn).

Uden at forlange saa meget som et Kys i Fæstensgave for han bort.

»Ah!« udbrydes der, »det er ypperligt! Han er omvendt! Hendes faste Dyd har omvendt ham, efter at hendes Skønhed har besejret ham — bravo!«

»Hys! klap ikke endnu! Bliv, til Stykket er ude! — Jeg skal forud oplyse Dem: det var rigtignok Baronens Plan, at Vielsen skulde forrettes af en virkelig Præst, men som derhos var en virkelig Nidding, til fals for Penge. Degnen dersteds, naar det d r y p p e d e paa ham, havde heller ingen Betænkeligheder. Begge var faste i den Tro, at Samvittigheden havde sit Sæde i Mellemgulvet, og at dens Bevægelser var Følger af slet Fordøjelse. Vielsesakten skulde ikke indføres i Kirkebogen og i Tilfælde af Paaberaabelse af Bruden stadig benægtes. Dette Fiskergarn var godt spundet og bundet, dog ikke stærkere, end at en Fugl jo sønderrev det.

Ved de to elskendes næste Sammenkomst var han ikke nær saa kold — hun ikke heller. At han ikke var saa tilbageholden, hun ikke saa modstridende som forrige Gang, det laa i Temperaturen, som vel og bevirkede, at hun kom til at sidde paa hans Skød, medens han udmalede for den yndige Tilhørerinde den paradisiske Fremtid. At hun modtog saa et Kys og saa nok et, at hun betalte i samme Mønt, det kan ikke forundre nogen, der har udstedt eller accepteret slige Veksler à vista. Mere kunde det undre, om ikke Enden paa denne ømme Korrespondance var bleven —

»Du Skurk! Du Gavtyv!« hvæsede og skrattede det ind gennem Dørsprækken.

Elskeren skudrede, løftede Martha ned, sprang op og rev Skodden, han selv havde skudt for, fra Døren. Alt dette medtog saa megen Tid, at den sandsigende Ravn forstak sig, inden Baronen kom ud i Forstuen. Han, som anede en Medbejler, søgte udenfor og ser en standsmæssig klædt ung Herre gaa som i Retning fra Gadedøren raskfodet bort. Han antager ham naturligvis for Udskælderen, der saa ubetimeligt havde afkortet Hyrdetimen, og raaber: »Holdt!«

Den anraabte vender sig og staar.

Baronen træder til og spørger forbitret: »Hvem er De?«

Den anden siger roligt: »Jeg er hverken Tyv eller Desertør. Men hvem er De? Er De Politiembedsmand eller Politispion?«

»Nok en Uforskammethed!« fnyste Baronen, »jeg er den og den; men De!«

»Jeg er Kaptajn Müller, nu nylig tiltraadt Ejer af ....Gaard og til Deres Tjeneste baade paa Sabel og Pistol.«

Baronen fornam sin Fejltagelse, fortalte Anledningen dertil og bad om Undskyldning. Den paafulgte straks tillige med det i spøgefuld Tone henkastede Ønske at se den fortryllende Skolemesterdatter.

Denne var ved Baronens Udfart tyet ind i sit Sovekammer, som hun aflaasede, og hvor hun slængte sig paa en Stol, hældede Hovedet tilbage og hengav sig med tillukkede Øjne til Betragtninger, der var intet mindre end rolige.

Idet begge de saa hastig forligte Herrer gik tilbage ad Skolen, siger Baronen: »De kunde jo gaa alene derind og foregive, at De ønskede at vide Vejen derhen eller derhen. Naar hun hører en ganske fremmed Stemme, kommer hun vist frem, om hun

ellers skulde være usynlig for mig — Pst! der sidder hun inden for dette Vindue — hun sover, tror jeg.«

Kaptajnen keg — »Den hellige Cæcilia op ad Dage!« hviskede han og vilde stirret længere, men Baronen drog ham hurtig til Side med et: »Hun rører sig!«

Efter at have gaaet nogle Skridt spurgte Baronen om, hvorhen Kaptajnen agtede sig, og da han erfarede, at dennes Vandring faldt tæt forbi hans Slot, bød han ham derind for at »redressere sin Fremfusenhed«. Imidlertid brød begge forgæves Hovederne med Gisninger om, hvo vel den grove Skændegæst kunde være, og hvor han i saadan Fart var bleven af. Endeslutningen herpaa blev, »at det maatte have været en underjordisk.«

»Om af de gode eller de onde,« lagde Kaptajnen skælmsk til, »det kan De selv bedst afgøre.«

Med utvungen Latter optog hin denne Ytring, i hvilken en bedre end han skulde fundet en hvas Snært.

Kaptajn Müller, nu en Mand paa henved de fyrretyve, havde en Friskhed i Udseende og Bevægelser, som var han først henved de tredive. I dobbelt Forhold som Officer og Selskabsmand var han bleven verdenskyndig uden derfor at vorde Verdensmand i en vis Betydning. Han havde været med, som det hedder, men aldrig tabt sig selv, han forblev selvstændig uden at staa andre for nær, han traadte sikkert paa sine egne Ben uden at træde nogen anden paa Tæerne.

I det helt adelige Hus blev den halvt adelige Herremand modtagen med saadan Artighed, at man endog overtalte ham til at blive Natten over. Hvorledes han sov, kan nu være os det samme, men at han drømte om sovende Cæcilier, derfor behøves ikke hans egen Tilstaaelse.

Ved Morgenbordet forraadte han, hvor hans Sjæl havde haft at bestille. Da han nemlig blev ad-

spurgt — efter almindelig Skik — hvorledes han havde sovet, og hvad han havde drømt, — thi det vilde jo gaa i Opfyldelse — takkede han for det første, og til det sidste Spørgsmaal gav Svar saalydende:

»Hvad jeg har drømt, mine naadige Damer! vilde ved min Opvaagnen have sat mig selv i Forbavselse, hvis jeg ikke havde vidst, at paa gamle Herregaarde gives Antikviteter, som meget sjældent viser sig ved Dagens Lys. Jeg har med mine tillukkede Øjne set en Turnering med sine vaabenfærdige Riddere, med sine elskefærdige Damer. Jeg har set en utro Frue blive levende indmuret, og det sælsomste herved var, at hun paa et Haar lignede Degnens Datter hernede i Byen, hvem jeg i Gaar første Gang flygtigen i Forbigaaende har set.«

»Saa De har allerede set den vakre Pige? Hun er virkelig ej alene smuk, men god og forstandig,« sagde den ældste Baronesse.

»Vi to Søstre glæder os ved at have bidraget til hendes Dannelse. Dog fra et andet Synspunkt er vi tvivlraadige om, hvor vidt vi herved har gjort vel imod hende. Det er næppe tænkeligt, at hun skulde gøre et godt Parti over hendes Stand — jeg mener et saadant, hvor Manden skattede hendes Værd, og det kunde han kun, naar han var hende værdig — til Bondekone duer hun nu ikke, hun vilde være som en Hyacint i en Kartoffelager.«

Intet af denne Lovtale gik tabt for Kaptajnen, over den borteværende skønne var han nærved at glemme de nærværende. Dette mærkede han og ilede med at tage Afsked.

Efter Hjemkomsten saa han til Haandværksfolkene, til Gaardsfolkene, til Hestene med mere; men alle Vegne saa han den sovende Venus. Han spurgte saa en, saa en anden — ikke om hende, men om Faderen: hvad han var for en Mand? hvorledes han stod sig? Svarene berettede ham, hvad Læserne

allerede kender, og endte alle ved — Datteren. Da han hørte, at Degnen ogsaa var Klokkerestauratør, faldt det ham pludselig ind, at hans Stueur trængte til Hjælp. Og endnu samme Eftermiddag gik han selv — for ej at undvære noget Tyende fra sin Bestilling — tilbage til Skolen. Meget heldigt traf han — vor Mester, sagde ham sit Navn og Ærinde.

»De har tre Klokker,« svaredes, »som ikke vil følges ad? Det er da snavs! Jeg skal se, om jeg kan bringe dem til Rimelighed; i Morgen skal jeg komme og ta'e dem i Skole.«

I det samme traadte Martha ind med Melmaden til den gamle. Hun nejede for den fremmede, der gengældte Hilsningen og med dæmpet Stemme udbrød »belle à merveille!« (vidunderlig smuk). Den skønne rødmede lidt med et flygtigt Smil.

Kaptajnen bemærkede det og sagde: »Forstaar De Fransk?«

»Lidt, min Herre,« svarede hun atter rødmende.

»Undskyld, Jomfru! Jeg har den Vane undertiden at sige højt, hvad jeg mener; men, som mine Venner først har gjort mig opmærksom paa, altid i et fremmed Sprog, saavel som at hvad jeg saadan siger, det mener jeg oprigtigt.«

»Hvad unge Herrer siger til unge Piger,« henkastede hun paa Fransk, »er vel ikke altid oprigtig ment.«

Efter det sidste Ord var hun ude af den ene Dør og Hr. Kaptajnen af den anden.

Paa Hjemvejen snakkede han af og til højt med sig selv, saa paa Fransk og saa paa Tysk. Da jeg har grumme lange Ører, opfangede jeg følgende Stumper, som jeg gengiver i Dansk: »Kaptajn von Müller — har du faaet en Raptus — Fanden heller! er man bleven alvorlig forlibt — da var det første Gang — hm! sidste Gang — hm — gammel engang — ingen Kone — ingen Børn — alene — tilovers — ret jer! paa Kommando! — Geværet i

Armen! — En Engel i Armen! — Skal jeg? — vil hun? — Man maa dog overveje — hvor længe — fremad! March March! —« Mere opfangede jeg ikke; thi han marcherede mig alt for stærkt.

Baronen havde ingenlunde over Ravnegaldret opgivet sit afskyelige Haab; Marthas Ømhed ved sidste Samværen maatte ydermere befæste det. Han tilstillede hende en billet doux — jeg betitler saaledes det »søde Brev«; thi det var paa Fransk — saa kunde jo Skolemesteren heller ikke forstaa det, ifald det skulde komme ham for Øjne. Han bad hende deri at indfinde sig paa en vis Tid der og der i Lystskoven ved Slottet for at gøre nøjagtig Aftale om den hemmelige Vielse, og hvorledes man videre havde at forholde sig. Dette over Marthas Skæbne afgørende Stævnemøde fandt ikke Sted.

Dagen før var Kaptajnens Livtjener Gæst ved et Bondebryllup i ommeldte nedrige Præsts Pastorat. Hans Degn var med og drak sig som altid ved slige Lejligheder halvfuld. »Veritas in vino« ɔ: af drukken Mand faar man Sandhed ud; Degnen sad efter Bordet ved en ligestemt Bonde, for hvem han roste Beværtningen, men trak paa Skuldrene ved at melde om det tarvelige Offer.

»Nej,« blev han ved, »Solen kommer ikke til at putte sig mere end een Gang, før her bliver et ganske anderledes Bryllup; men der kommer du ikke til.«

»Sludder!« svarede Bonden, »her er jo ikke lyst for nogen; nu snakker Flasken.«

»Gør den det? Da se her!«

Han aabnede en Tegnebog —

»Kan du læse disse Blade?« (tre Tidalersedler).

»Det var ikke godt andet,« sagde Bonden; »men hvad kommer disse tre Lapper Brylluppet ved?«

Degnen grinte: »Jo de gør, for det er Offeret, som jeg har faaet forud.«

»Hvem er det da for en Ulykke, der gi'er saa mange Penge for et Amen?«

»Ja det var det! Det siger jeg dig ikke, om du saa rykkede mig Tungen ud af Halsen, for den ene af disse Klude har jeg faaet for at brøle mit Amen og de andre for at tie stille. Kan du begribe det?«

»Nej jeg kan ikke og vil heller ikke bryde mit Hoved med det — lad os faa en Taar endnu!«

Til denne Samtale var Tjeneren uset Vidne. Han brød sig ikke saa synderlig om den, før han saa de attesterende T i e r e. Da faldt det ham ind, at dette Lønbryllup rimeligvis maatte være et stort Skælmstykke og muligen vedrøre hans Herre, skønt han ikke kunde udrede hvorledes. Han forlod derfor straks Gildet, ilede hjem og berettede, hvad han havde hørt.

Kaptajnen summede sig en Stund paa dette hersens og fattede halvt om halvt Mistanke til Baronen, og snart anede han, at det maatte være M a r t h a, der skulde bedrages; hvordan? kunde han ikke blive enig med sig selv om. Dog uden lang Betænkning lod han sadle op til sig og Tjeneren, at denne kunde holde hans Hest, medens han selv var inde til Skolemesterens.

Han fandt alene hjemme den, han søgte.

»Jomfru!« sagde han hastig, »jeg kommer for Deres Skyld. Jeg tror at være kommen paa Spor efter en skændig Plan til at gøre Dem ulykkelig.«

Hun blegnede, men tav.

»Tror De, at Baronen vil gøre Dem til sin Kone, saa bedrager De Dem selv. Han vil forføre Dem ved en Komedie, men som for Dem bliver til en Tragedie. Degnen i H u r l e b y er bestukken, det ved jeg med Vished, og Præsten formodentlig ligeledes. Saa vidt jeg kan forstaa, bliver De viet Brud, men ikke Kone — jeg har advaret Dem.«

Han bøjede langsomt Hovedet.

»Rare Mand!« skrattede det ind gennem den paa Klem staaende Dør.

Han vendte sig hurtig om mod den, aabnede og

saa — vor Ravn, der med flaksende Vinger raable ham sit »Sukkermand!« i Møde.

»Aha!« raabte han, »var det maaske dig, der udskældte Hr. Baronen?«

Han drejede sig atter om mod Martha, som, aftørrende sine Taarer, svarede for Ravnen: »Det var den — og altsaa min første Advarer, Dem — min anden,« hun nejede dybt med nedslagne Øjne, »skylder jeg Ære og Velfærd, det er en Gæld, som aldrig kan dækkes.«

»Maaske!« lød Svaret, og den forvirrede Pige var ene.

Var det Baronens Nederdrægtighed eller Kaptajnens Bravhed eller begge tilsammen, nok er det, den i Kvindehjertet opvakte Følelse for hin kvaltes ganske og gav Rum for Taknemmelighed — et stort Rum, hvor ogsaa Kærlighed kunde faa Plads. Dette var noget, som den sidste Elsker — jeg kan gerne kalde ham saa — ikke endnu kunde forestille sig. Vel haabede han at have drevet den første Elsker ud; men om han selv vilde trænge ind, det var for ham uvist og langt borte.

Martha skrev et kort og koldt Brev til Baronen, hvori hun erklærede ham sin uforanderlige Beslutning ikke videre at ville indlade sig med ham, hvisaarsag hun frabad sig saavel hans Breve som hans Besøg. Denne Skrivelse lod hun en Nabopige aflevere paa det til hendes Undergang udsete Sted. Samme Dag afrejste den skuffede Forfører.

At Kaptajnen baade den Dag og den næste snakkede tiere og højere med sig selv end sædvanligvis, behøver ingen Forklaring.

Degnens Bestilling hos ham var endt, han selv rundelig betalt og i Begreb med at søge sit Hjem, da Herren kaldte ham afsides og talte saalunde:

»De har en Datter, og jeg mangler en Kone: det kunde hun blive, om hun ellers kan fatte Godhed for mig. Endnu i Dag vil jeg med Deres Til-

ladelse aabenbare hende mit Hjertes Ønske. Opfylder hun det, saa beder jeg Dem afstaa Deres Kald, der jo maa falde Dem mere og mere besværligt, at drage ind til mig og her henleve rolige og blide Alderdomsdage.«

Den gamles Øjne vædedes, hans Hænder foldedes, og et bævende: »Gud velsigne Dem og hende!« var hans hele Svar.

Kaptajnen lod spænde for en Kabriolet, tog Degnen op med sig og befalede Kusken at køre hen til Skolen. Undervejs blev ikke talt et Ord, for begge havde nok i at tænke.

»Jomfru!« talte han til den udkaarede: »Jeg bejler til Deres Haand nu og siden til Deres Hjerte. Her staar Deres værdige Fader som min Forlover.«

Mindre overrasket end ømt bevæget traadte den herlige Pige hen mod Frieren og sagde:

»Jeg har læst og hørt en Del om Kærlighed uden selv at kende den; men saa meget kender jeg til mig selv, at jeg vil vorde Dem en kærlig Hustru. Her er min Haand, Hjertet følger med.«

Hun rakte ham den. Han greb den, trykkede den til sit Bryst og saa til sine Læber og disse til hendes og, med en Omfavnelse, til Faderens. Det kan man kalde en hurtig, men godt varslende Forlovelse. Derfor slutter jeg ikke her, men byder Læsere og Læserinder til Bryllup.

Dette berammedes til ottende Dagen.

Endnu inden Fæstemanden tog hjem, mindede tilkommende Svigerfader om sin kære Ravn og udbad sig Tilladelse at maatte medhave den i det nye Opholdssted.

»Derom kan ej engang være Spørgsmaal!« udraabte Kaptajnen, »jeg kan takke Claus for min Lykke. Han skal faa saa meget Kød, han kan hulke ned i sin Kro, hver Dag han lever. Jeg skal selv aftegne ham i Legemsstørrelse og Maleriet høre til Gaardens bestandige Inventarium.«

»Ogsaa jeg har nu straks en Begæring,« tog Fæstensmøen til Orde: »Maa mine to højtelskede Lærerinder, som jeg takker mest for min Lykke, overvære vor Foreningsfest?«

»Herom kan endnu mindre være Spørgsmaal,« lød Svaret, »jeg vil selv paa Hjemvejen indbyde dem.«

Saa gjorde han, og blev Indbydelsen med Glæde modtagen.

Et Par Dage før Brylluppet fik Kaptajnen Besøg af to københavnske Venner. Disse tillige med de tvende Baronesser og Brudens Fader var de eneste Vidner ved Bordet.

Hvad der vankede, ved jeg virkelig ikke. De af mig indbudne (til Beskrivelsen af Gildet nemlig) faar altsaa tage til Takke med deres egne Forestillingsevner, ligesom Tilhørerne ved visse Folks offentlige Foredrag.

Stakkels Louis.

Bouchain, Maj 1816.

Min kære, trofaste Ungdomsven! Saa hilser jeg dig første Gang fra Scheldeflodens frugtrige Bredder!

Hvad det dog er for en pæn Indretning med dette Postvæsen — sikkert, snart, for godt Køb at faa sine Breve ekspederede saa langvejs, hundrede, tusinde Mile vidt! Brevskriveriet selv ikke at forglemme! Det har ma foi (min Tro) ingen Flynder været, som først opfandt Bogstaver; jeg takker ham i hans Grav, hvor den saa ellers findes; for nu kan vi to dog imellem Stunder raabe til hverandre og meddele vore uforgribelige Meninger. Jeg kan virkelig indbilde mig, at vi er ganske nær sammen: Skillerummet er i Grunden slet ikke større end Gitteret, hvorigennem jeg stundom diskurerer med en lille Novice.

Hvad det nu var, jeg vilde sige: i det Øjeblik jeg satte Pennen til Papiret, fremkogler den — lig en Troldmands magiske Kæp — hine gamle Historier fra vor Barndoms sorgløse Samliv, hine Begivenheder, hvis Vigtighed og dybe Betydning ingen uden du og jeg indser.

Jeg er nu stemt akkurat, som dengang vi efter flere Aars Adskillelse mødtes i Kannikestræde: du kom fra Skolen derover for at blive Student — jeg fra Akademiet. Hvor Kæften løb paa os, da vi var komne ind paa dit Værelse og havde sat os vis à vis, som vi Franskmænd siger. »Kan du huske dengang og dengang? da vi havde knebet Kirsebær og vore røde

Fingre forraadte os? og da vi fiskede Hundestejler i Møllebækken og du gik ned paa Hovedet? og da vi gjorde Kirkenøglen til en Kanon og fik Kallevaps for vore Forsøg i Ingeniørvidenskaben? og da du, og da vi, og da jeg, og da du« — og saa fort videre hen ad Vejen.

Eh bien! enfin! — som vi siger her i Bouchain — nu vil jeg igen begynde med noget af det gamle! Kan du huske Emigranten, vor første franske Sprogmester og Tegnelærer, pauvre Louis (stakkels Louis), som han kaldte sig selv? Kan du huske, hvordan vi løb ud for at møde ham, naar han skulde komme fra Randers?

Jeg synes, jeg endnu grangivelig ser ham marcherende ned ad Præstegaardsbakken i sin lange mørkegrønne Frakke, der stedse aaben svajer til højre og venstre, som om han kastede Skøderne til Side med sine skæve Ben — om Forladelse! jeg mener just ikke skæve Ben; men du husker maaske, hans Knæer sad lidt indad; det klædte ham ellers godt, naar han gik. Hatten — lidt gammel og slidt var den saavel som Frakken— sad altid højt op i Nakken og ned i Panden, lidt paa skraa over det venstre Øje, og skjulte Ansigtet lige til Næsetippen, da han næsten idelig saa nedad for sine Fødder; en Gang imellem saa han op, men i selvsamme Øjeblik ned igen, ligesom en, Solen skærer i Øjnene. Et lille smækkert Spanskrør var i uafladelig Bevægélse foran ham, som om han fejede mellem Mygsværme.

Husker du, hvor bange vi blev for ham, den første Gang han kom til os og vi var ene i Stuen? Hans store Figur og martialske Holdning, hans mørkladne, barske Aasyn, som et tykt sort Halsklæde gjorde endnu skumlere, alt dette imponerede os ganske betydeligt. Men da han saa talte til os — hvilken Forandring i dette Grenaderfjæs! hvor han plirede venligt med sine smaa brune Øjne, hvor trohjertigt han smilede, hvor sødt, hvor indsmigrende lød hans »mes

petits« (mine smaa). Det er dog sandt: en Franskmand kan ret stjæle Børne- og Kvinde-Hjerter — Mændenes med, kan jeg tro; din Fader havde næppe talt ti Minutter med ham, før de begge to blev ganske fidele, som Burschen siger.

Det var Mandag og Fredag, han nu skulde give os Lektioner; disse to Dage kom snart til at rangere over Søndagen i vores Almanak, saa glade var vi ved vor petit Louis, som vi kaldte ham. Erindrer du, hvor vemodigt han ofte smilte ad os, naar vi sprang ham i Møde, greb fat i hans Kjoleskød og trak ham ind efter os? Bien venu, petit Louis (velkommen, lille L.) raabte vi til ham. Pauvre Louis! sukkede han, og Taarerne spillede i hans Øjne, Hatten skred ned over Næsetippen, og Hagen ind i det sorte Halsklæde.

Men vi havde ingen Sans for hans Sorger — vi kendte jo endnu ingen selv.

»Vite, vite!« (hurtig, hurtig) skreg vi og slæbte af Sted med ham, og saa greb han os i sine stærke Arme og rendte ned ad Bakken med os som en Kakerlak.

Kan du huske, dengang han tog os med ud at se paa Mønstringen? Da var han ikke pauvre Louis; hvor alting lo og spillede paa ham! hvor han brystede sig, nikkede, slog Takt med Foden og Spanskrøret!

»Han har vist selv haft et Regiment at kommandere,« sagde en, der stod noget fra os.

»Kavallerist er han,« sagde en anden, »for han skræver lidt i sin Gang.«

Obersten kom hen og spurgte: »Naa, Hr. Louis! hvad synes De?«

»Ah, mon Colonel« (Oberst), svarede han, »braves garçons! Dykti Kænnæk!« (dygtige Knægte.)

Men jeg glemmer aldrig, dengang vi havde lært Marseillanerhymnen ovre i S . . . . . og tog marcherende imod ham med vort skingrende: »Allons, enfants de la patrie! le jour de gloire est arrivé.«

»Foudre!« sprudede han forbitret, og det var virkelig, som om der for smaa Lynglimt ud fra hans Øjne.

Vi blev forskrækkede og holdt inde baade med Sang og Marchering. Men hans Vrede var kun en kort Overgang, en pludselig Overraskelse.

»Inte syng!« sagde han alvorlig, vemodig og næsten bedende, »slem Vis! mekket slem pour pauvre Louis!«

Naar jeg siden har tænkt paa vor stakkels L o u i s, er det kommet mig for, at han maa have været noget stort før Revolutionen — en Duc (Hertug) maaske; hans Navn kan ikke have været ukendt eller ubetydeligt, siden han ansaa for nødvendigt saa strengelig at holde det skjult; thi L o u i s kaldte han sig jo kun efter sin ulykkelige Konge.

Hvad om han var R o l a n d? Der fortaltes rigtignok, at han havde ombragt sig selv, da han hørte, at Hustruen havde udaandet sin Romersjæl under R o b e s p i e r r e s Guillotine, at han blev funden død paa en Vej; men hvem ved?

Siden jeg er kommen til hans Fædreland, tænker jeg ofte paa ham, og hver Gang jeg ser et Menneske i en lang grøn Frakke og med Hatten ned i Øjnene, maa jeg hen og kikke ham op i Ansigtet. Er han i Live og jeg mødte ham, kunde jeg bestemt kende ham igen. Han staar livagtig for mig, saaledes som han saa ud den sidste Gang, han var hos os og kom for at tage Afsked; han havde faaet en pæn hvid Piquets Vest paa, et hvidt Halsklæde og en stor Brystnaal i Kraven og var overordentlig eksalteret. Han snakkede, lo, demonstrerede, sukkede, græd — det gik alt imellem hinanden. — »Adieu, mes amis!« (farvel, Venner), ja da græd vi alle sammen; vi to kunde ikke komme fra ham, vi fulgte ham lige til Porten i Randers. »A — di — di — dieu — Lu — lu — u — is!«

Vi kunde ikke fatte os den hele udslagne Dag; Stylterne kom ikke i Gang før den næste, Norbaggen hvilede sig i hele to, og Dragen blev hængende i den store Esk Natten over og spoleret af Regnen.

Adieu, pauvre Louis!

Jeg lever for Resten saa là là. I Førstningen var alt nyt; men nu, jeg har set, hvad her er at se, keder jeg mig tidt nederdrægtigt. De andre skyder Kaniner; men Jagt er ikke min Sag. Jeg kommer i et Par Huse, hvor der er ret vakre Piger; dem passiarer jeg en Times Tid med; men det bliver man ogsaa ked af i Længden — at sige naar man ikke er forelsket, og den Maladie (Sygdom) kender jeg, Gud ske Lov! ikke.

Det er ellers Fanden til Tøser, de franske — de nævner alting med sit rette Navn — rent ud; der er ikke et Ord i det hele Leksikon tabu (unævneligt) for dem. Naar vore Damer vilde synke i Jorden af Skamfuldhed, saa staar de ret op og ned og ved af ingen Verdens Ting. Jeg gaar og spadserer med en syttenaars nysselig Pige i Haven — hun bryder af midt i en Periode. »Hvor vil De hen, Mademoiselle?« spørger jeg; »à la chaise percée,« svarer hun ganske ugenert, hopper ind, hopper ud igen, tjatter til Borten af sin Kjole og fortsætter Samtalen.

Og med alt dette, du Præst! er de saa kyske som Maanen, jeg tror næsten, det er, fordi de snakker saa frit og intet forborgent har at rødme over.

Naa! om et Kvarter skal jeg paa Vagt. Faar jeg ikke andet at bestille, skal jeg snart skrive dig til igen. Adieu, Sjæleven!

Bouchain, Juni 1816.

Jeg har ham! jeg har ham! pauvre Louis, petit Louis, cher Louis! — écoutez! nu skal du bareste høre:

Der er en Familie her i Bouchain, charmante Folk, som jeg tidt besøger; man lider mig ret godt der for mit Snakketøj.

For en tre Uger siden er Husets Damer — Mama og to Døtre — formerede med en lille forviltret Frøken fra Landet, en vittig Kanalje. Inden en halv

Time var vi to saa fortrolige og skændtes, som om vi havde været Mand og Kone i tre Uger. Hun paastod, at alle Mennesker i Danmark kom til Verden med Træsko, at vi bor i hule Træer, spiser Agern og Ulvekød, og at enhver nygift Kone faar en Dragt Prygl i Morgengave af sin Mand. Jeg bejaede det alt sammen og forøgede end ydermere dette smigrende Maleri med adskillige nye Penselstrøg. Jeg fortalte hende, at alle vore Fruentimmer kan tale lige fra Fødselen af, men at de maa bære Mundkurv, som kun aflægges, medens de spiser og sover, at de dog har en fri Snakkedag om Maaneden, som alle Mandfolk da tilbringer under aaben Himmel, men at ingen tilstaas dem i Fisketiden, da Silden ellers vilde blive forjaget fra Kysterne. Nu var Konversationen i fuld Gang, det gik Slag i Slag: de andre Tasker lo, klappede i Hænderne, æggede og opmuntrede os. Jeg har aldrig haft en interessantere Underholdning. Du kan sagtens vide, at jeg kommer der saa ofte, jeg har Lejlighed.

Forleden Dag tager Louise — saaledes hedder Landsbypigen — imod mig med en dansk Hilsen: »Godda, min Ær! ar di sovett vel?«

Behagelig overrasket svarer jeg i samme Tungemaal; men hun erklærer, at hendes Sprogkundskab ikke strækker sig videre. Jeg tilbyder min Undervisning, hun tager mod den — dog først efter at jeg har maattet forsikre hende, at det Danske ikke skal fordærve hendes Taleorganer eller tage Façonen af hendes lille franske Mund. Heloise og Antoinette vil ogsaa med. Det skal alt sammen drives efter en ny Metode, l'enseignement mutuel (indbyrdes Undervisning) og Louise være Bihjælper. Der skal vælges en Læsebog. Jeg foreslaar Paul et Virginie; men den forkastes som alt for tysk, alt for melankolsk. Corinna har samme Skæbne — den er for engelsk. Endelig bliver Stella enstemmigen valgt; heldigvis kan jeg vedlægge den en dansk Oversættelse, og nu gaar det rask, mine vakre Elever gør enorme Fremskridt.

Allerbedst som jeg i Gaar giver min Time, siddende med Ryggen imod Døren, de andre tre foran mig, udstøder Louise et Skrig, springer op og kaster sig om Halsen paa en Mand, der staar bag ved mig. I Førstningen kan jeg ikke se hans Ansigt; thi hun bedækker det med sine Kys; men han er gammel — hans hvidsprængte Haar blander sig med hendes mørkebrune Lokker. Det er hendes cher père (kære Fader): det er — vor pauvre Louis! Jeg kender ham paa Øjeblikket.

»Med Tilladelse, min Herre!« siger jeg, »har De aldrig været i Danmark?«

»Jo!«

»I Randers i Aarene nogle og halvfems?«

»Ja!«

»Husker De da ikke Deres petit Chrétien!«

»O mon Dieu!« raaber han og omfavner mig, indarmer mig; thi saaledes udtrykkes nærmest det franske inderlige, stormende embrasser.

Han kunde huske alting. Frits! han spurgte efter dig, efter din Fader, efter Jesper Degn med den lille snollede Paryk, efter vor arrige Husholderske — tykkeh Satann, som han kaldte hende — efter Morbærtræet uden for Havestuedøren og efter Per Kusk, som altid titulerede ham Hr. Laadvig! Og hvor den gamle Mand var glad ved mig! Louise lo med Taarer i Øjnene — jeg havde aldrig troet, at det forviltrede Dyr kunde græde — og saa sang hun med komisk Rørelse: »Où peut on être mieux« etc. (»hvor mon man bedre er end blandt sin Slægt og Venner?«) I Sandhed, det forekom mig, som om der pludselig var knyttet et Slægtskabs-Baand mellem hende og mig: saa nær som et hængende Haar havde jeg omfavnet og kaldt hende Søster.

Han er kommen for at hente Louise hjem og vilde have været bort i Gaar; men for min Skyld blev han til i Dag. Jeg kommer just nu fra at have fulgt dem til Vogns. Hm! jeg er halvt flov, naar jeg tænker

paa, at jeg lod ham rejse uden at faa det allermindste pillet ud af ham om Fortiden, da han kom gaaende paa sin Fod til Randers, hvorfor han emigrerede, hvordan han nu er kommen til den forfløjne Datter? etc. Men jeg faar ud at besøge ham! han bor kun et Par Timers Vej herfra og bad mig selv ret indstændig derom — hun med, kan jeg tro. »De har endnu ikke lært mig en dansk Arie,« sagde hun, »jeg gad dog vide, hvordan det vilde klæde mig at synge Barbarisk?« Hm! det er naragtigt, jeg kan ikke egentlig sige, at jeg — saadan — ja, nu ved jeg snart ikke, hvad det var, jeg vilde sige. Jeg interesserer mig rigtignok for hende, for saa vidt hun er interessant at tale med; men for Resten er hun mig ganske ligegyldig. Følelse har hun vel; men den bliver rent overdøvet af hendes umaadelige Leen; den drukner i bare Vittigheder. Da hun omfavnede sine Veninder til Afsked, tindrede der et Par Taarer i hendes Øjne; men til mig sagde hun blot med et let og flygtigt Smil: »Adieu, min gotiske Ven!« »Adieu, min franske Spirrevip!« tænkte jeg, og »lev vel, min danske Ven!« siger og mener din trofaste

C h r i s t i a n.

B o u c h a i n, Juli 1816.

Sig mig engang, gamle F r i t s! hvad er Melankoli? Dersom det er denne hersens Benovelse, jeg nu undertiden sporer, saa maa jeg tilstaa, jeg kan ganske godt lide den. Ved du hvad, F r i t s! Det er ret interessant at være melankolsk; dog tror jeg, at det bør ikke vare for længe ad Gangen, for saa forfalder man let til Tænkning, Poesi og alskens forfængelige Spekulatser. Man kunde ogsaa allenfals brække Halsen, forudsat at man i Melankoli er genegen til at løbe sin Pande mod et Hus, et Træ eller mod en andens Pande.

eller og at hænge sig over paa Rygningen af Stolen for gyngende at betragte Maanen. I Gaar Aftes dejsede jeg saaledes baglæns ned og brækkede Bagbenet — af Stolen.

Jeg vil næsten tro, at det er et usundt Sted, hvor han bor, vor gamle Louis; thi det er egentligen først, siden jeg var derude, at jeg sporer hint Hang til Eftertanke og stille Maanebetragtninger; men saa skal F— stop! jeg ved, du kan ikke lide den Banden! og vores Armé er lige saa slem dertil som den, Oncle Toby stod ved; det maa være endemisk i Flandern. Egentlig vilde jeg sige, at — nu har jeg min S— min Tro! glemt, hvad det var, jeg vilde sige.

Jo! nu ved jeg omtrent, hvad det var, jeg vilde fortælle dig noget om Rougemont.

Saa snart min kære Louis var rejst, blev jeg betagen af en saadan Længsel efter ham, at jeg tre Dage efter red derud med en Vejviser i Spidsen. Om Stedets Beliggenhed kan jeg ikke sige dig andet, end at der var en stor Have med mange Træer i, og at Louise sad paa en Bænk inden for Stakitporten og saa ud paa Vejen. Da hun blev mig var, sprang hun op, aabnede Laagen, tog mig under Armen og dansede med mig op til Huset. Gamle Louis tog mod mig i Døren og plirede saa venligt med sine smaa brune Øjne, at jeg ikke kunde bare mig for at falde ham om Halsen.

Hvilken Gæstfrihed, hvilken Hjertelighed er dog ikke disse Franskmænd medfødt! Jeg var som en gammel Ven — som en Søn af Huset; man vidste ikke, hvor godt man vilde gøre det. Fader og Datter firmede omkring mig: han kom med en Stol, hun med en Præsenterbakke; han stoppede mig en Pibe, hun tændte den ved Solen. Og saa kom hans Kone — ved du hvad, Frits! hun ligner bestemt min salig Moder; naar jeg ellers havde været vant til det — men det bruges nu ikke i Danmark — kunde jeg gerne have knælet for hende, saa ærværdig forekom hun

mig, ikke formedelst Alderen — thi hun er endnu ikke langt over de fyrretyve — men formedelst en vis Højhed, Anstand og Værdighed i hendes Aasyn og hele Væsen.

Efter en Times levende Samtale gik Damerne bort for at besørge Middagsmaden.

»De er en lykkelig Mand, min Herre!« sagde jeg. Taarerne traadte ham i Øjnene, han saa taknemligt og fromt mod Himlen.

»Gud har mangefold erstattet mig min Ungdoms Lidelser!« svarede han. »Kom!« vedblev han efter et Ophold, »jeg ved, De har et deltagende Hjerte; kom! mens vi er alene, skal De høre min Historie.«

Han førte mig ud i Haven og fortalte følgende.

»I dette Hus er jeg født, i denne Have har jeg plukket de første Blomster og fanget de første Sommerfugle. Nu bor jeg her til Leje, skønt alle disse Ejendomme har tilhørt mine Forfædre gennem flere Aarhundreder.

Jeg var eneste Barn, tilkommende Herre af Rougemont, hvortil dengang hørte trende folkerige Landsbyer. Min Moder var død, før jeg kendte hende, og min Fader forbleven Enkemand; han kunde ikke afse mig, og derfor blev jeg hjemme til mit sekstende Aar undervist i Sprog, Matematik, Tegning og alle legemlige Færdigheder. Haven var min Legeplads og Skovriderens Datter A n n e t t e min eneste Legekammerat. Hendes Fader boede i hint lille Hus uden for Haven. Dengang laa det ved Indgangen til en Dyrehave, som strakte sig lige til Skoven; men Dyrehaven er for længst tilintetgjort, Indhegningen er nedreven, Træerne fældede, og nu ser De kun Enge og Kornagre, hvor det fordum vrimlede af store Dyr.

Havens Grænser — om hvilke det hed: hertil skal du komme og ikke videre! — var betegnede med

en tæt Hæk og udenfor en temmelig dyb og bred Vandgrøft. Engang stod jeg her som halvvoksen Dreng og adskilte de tætbeløvede Grene med mine Hænder for dog i det mindste at s e mig om i Verden. Paa den anden Side sad A n n e t t e — fire Aar yngre end jeg — og flettede en Blomsterkrans. Jeg raabte til hende — hun svarede — og snart var en Samtale i Gang. Den endtes med, at jeg bad om Kransen; hun kastede den til mig over Hækken. Jeg satte den paa mit Hoved og gik ind med Hatten i Haanden. Næste Dag paa samme Tid var jeg atter ved Hækken — A n n e t t e paa Engen lige overfor. Vi snakkede endnu længer sammen og gjorde ved Adskillelsen den Aftale, saaledes hver Dag at mødes. Et Par Uger fortsattes disse Stævnemøder. Jeg plukkede af Havens skønneste Blomster og kastede dem over til hende; hun sendte mig dem tilbage som Kranse. »Kom over til mig!« sagde hun en Dag. »Jeg maa ikke,« svarede jeg; »men kom du til mig!« »Jeg kan ikke,« sagde hun, »Grøften er alt for bred.« Jeg banede mig en Vej under Hækken og saa, at hun havde Ret. Hvad var her at gøre? Jeg grundede forgæves den hele Dag — om Natten udfandt jeg det: en Fjæl maatte lægges over Grøften. I Gartnerhuset fandt jeg en, slæbte den hen til Stedet og fik den med A n n e t t e s Hjælp lagt over det Vand, som adskilte os. Jeg traadte ud, rakte hende Haanden, og snart stod hun hos mig inde i Haven. Hvilken Glæde! op ad en Gang og ned ad en anden, fra Løvhytte til Løvhytte, fra Blomst til Blomst! Med Skørtet fuldt satte hun sig paa en Græsbænk og bandt Kranse — jeg plukkede Kirsebær og puttede hende i Munden. — Tilgiv mig, min Herre! at jeg opholder Dem saa længe med Begivenheder, som maaske kun interesserer mig selv; men De vil undskylde mig, naar jeg siger Dem, at min Kone — det er den lille A n n e t t e. Her er det Sted, hvor jeg lagde Fjælen over Grøften; netop der krøb vi under Hækken; af hint store Kirsebærtræ — det var den-

gang kun lille — plukkede jeg Bær til hende, og derunder var den Græsbænk, hvor min Fader første Gang traf os. »Hvem er du?« sagde han. »Jeg er A n n e t t e,« svarede hun og blev ved sit Arbejde. Glutten behagede ham; han tillod mig at lege med hende et Par Timer hver Dag.

Vi legede sammen i seks Aar; vi arbejdede ogsaa: hun lærte mig at binde Blomsterne — jeg lærte hende at tegne dem. Min Fader fattede saadan Yndest for den lille, at han lod hende tage Del i mange af mine Undervisninger — saa meget hellere som jeg i hendes Nærværelse viste mig langt flittigere, end naar jeg var ene. Saaledes lærte hun Fransk, Italiensk, at skrive, tegne og spille paa Guitar — langt mere end en Skovriders Datter den Tid havde godt af at vide. Uden denne Revolution, som rystede hele Verden, skulde en saadan Opdragelse have været hendes Ulykke.

Jeg gik i mit syttende Aar — jeg maatte ikke længer være Barn. Jeg skulde træde i mine Forfædres Spor paa Ærens Vej; jeg skulde løfte deres Sværd for min Konge. Siden Slaget ved M i n d e n, hvorfra min Fader hjembragte en stiv Arm, havde han ophængt det paa C h a r o s t e r n e s uplettede Skjold. Nu rakte han mig det med de Ord: For din Konge, dit Land og din Ære!

Jeg kom til B r i e n n e og var i tvende Aar Kammerat med et Menneske, der siden satte Bourbonnernes Krone paa sit Hoved. Jeg gik der ud fra som Løjtnant ved et Kyradserregiment, der ikke havde andet at bestille end at ride fra en Garnison til en anden. Saaledes henrandt syv Aar af mit Liv, om hvilke jeg ikke kan fortælle Dem andet, end at jeg hver Maaned skrev til min Fader, tænkte tidt paa Rougemont og stundom paa A n n e t t e, delte min Tid mellem Eksercits og Læsning, delte Pung, men ikke Udsvævelser, med mine Kammerater.

Efter otte Aars Fraværelse gensaa jeg mit Føde-

sted. Regimentet var da forlagt til Rouen, og jeg erholdt fire Ugers Permission. Hvem skulde jeg her først møde uden Annette? Hun var paa Slottet som Guvernante for to forældreløse Niecer, som min Fader havde taget til sig. De gik spadserende paa Vejen hist. Jeg kendte slet ikke min Barndoms Legesøster; hun var nu voksen, en stor og majestætisk Skabning, i sin Ungdoms fulde Flor og dertil standsmæssig klædt; men hun kendte mig, og hendes Rødmen viste, at hun ofte maatte have tænkt paa mig. Hvad skal jeg sige Dem, min Herre! De kan selv gætte det: inden de fire Ugers Forløb konjugerede (bøjede) vi Amo (at elske) igennem alle tempora (Tider). Vi begyndte med Præteritum — Fjælebroen, Blomsterkransen, Kirsebærrene o. s. v., formerede deraf et himmelskønt Præsens og standsede først ved Futurum, da den gamle Baron Bethune de Charost overraskede os i Participio med Mund til Mund og Barm til Barm.

Han lod, som om han intet havde set, og kaldte paa mig. Jeg fulgte ham i ængstelig Forventning. Først i Stadsestuen mellem mine Forfædres Billeder standsede han og vendte sig mod mig. »Louis Bethune de Charost!« sagde han, »du kan ikke ægte Skyttens Datter, og du maa ikke forføre en uskyldig Pige! Gaa, lad din Hest sadle og rid straks tilbage til din Garnison!« — Jeg adlød — jeg kyssede hans Haand og forlod Rougemont uden at have taget Afsked med Annette.

Revolutionen tog sin Begyndelse. Kort efter min Tilbagekomst til Rouen blev Notablerne sammenkaldte. De kender vist saa meget til hin frygtelige Begivenhed, at jeg i min Fortælling kan indskrænke mig til det, som umiddelbart vedkommer min egen Skæbne. Mit Regiment, der talte gammeladelige, ægte royalistiske Officerer, blev opløst. Jeg drog hjem. Annette var ikke mere i Rougemont; min Fader havde for længst skaffet hende en meget fordelagtig Hovmesterindeplads i Arras. Urolighederne tiltog,

Emigrationen (Udvandringen) var allerede i fuld Gang. Mange Adelsmænd kom paa deres Udvandring til Rougemont og raadede min Fader at følge Strømmen. Men han var ikke til at overtale, han ansaa Uvejret for en blot forbigaaende Byge; han anede ikke, at det var en Landtorden, hvis Rædsler og Ødelæggelser skulde strække sig over den halve Verden. Et pludseligt Lynglimt aabnede hans Øjne, men kun for at vise ham den Afgrund, det nu var for silde at undfly.

En Morgen vækkede man mig med den Tidende, at Gaarden var omringet af Bønder og andre, der saa ud som Købstadpøbel. Jeg kastede mig i Klæderne, greb mine Pistoler og min Kaarde og ilede ud. Min Fader mødte mig ubevæbnet i Vestibulen.

»Læg dine Vaaben bort, Louis!« sagde han, »her kan intet Forsvar finde Sted, vi maa tale os til Rette!« Jeg fulgte ham ud paa Trappen, mod hvilken Oprørshoben trængte frem under Sang og Skraal; vi bemærkede i den flere af vore egne Bønder.

»Børn!« sagde min Fader mildt og roligt, »hvad vil I?«

»Dit aristokratiske Blod!« lød en Stemme midt inde fra Flokken.

»Mit Blod,« svarede han, »har jeg opofret mit Fædreland i mine stærke Dage; nu er jeg Invalid, vil I have mine forskudte Lemmer, saa tag dem, men skaan min Søn!«

Oprørerne begyndte at skamme sig, de forreste trængte lidt tilbage, da lød atter hin Røst: »Ned med Tyrannen!«

»Lebon!« raabte min Fader, »var jeg en Tyran, da jeg eftergav eders Fader alle hans Restancer? og da jeg laante ham Sædekorn, som jeg aldrig har krævet tilbage?«

»Det er sandt, hvad han siger!« lød en anden Stemme, »han har aldrig været os en streng Husbond.«

»Visvas, Nonsens!« skreg Lebon, »alle de ade-

liges Dyder er kun glimrende Laster!« Et vildt Bifaldsbrøl fulgte dette Indfald.

»Gør nu kort Proces!« lød det igen, »stød ham ned! han spiller under Dække med Capet (Kongen) og den østerrigske Tæve.«

»Lad saa Loven slaa ham!« sagde en anden, »lad os føre ham og hans Hvalp til Arras! der er flere af den Ulveyngel!«

Dette Raad blev enstemmigen antaget; en Del omringede os og førte os bort, en anden trængte ind i Huset og udplyndrede det. Paa Vejen til Arras var vi ofte i Fare for at blive myrdede; men den, som havde raadet at fængsle os, og i hvem vi genkendte en af min Faders forrige Tjenere, gik bestandig nær ved os og holdt den rasende Hob tilbage med den Forsikring, at vi vilde vorde offentlig henrettede og saaledes yde Folket en værdigere Hævn.

To lange sørgelige Aar tilbragte vi i Fængslet. Imidlertid havde Anarkiet rejst sin blodige Trone, Guillotinen, over hele mit ulykkelige Fædreland. Konventet rasede og udsendte sine Bødler fra Paris til alle de andre større Stæder; til Arras kom Lebon, dette afskyelige Uhyre, hvis Navn aldrig vil glemmes i denne Stad, saa længe den endnu har en Sten paa den anden. Fængslerne fyldtes, Mordmaskinen blev oprejst og begyndte sit blodige Arbejde. Hver Dag hentede den nogle af Fangerne, og andre kom i deres Sted. Min Fader og jeg havde af Arrestforvareren lejet os et særskilt Værelse; thi vi havde før Bortførelsen fra Rougemont hemmelig forsynet os med Penge.

En Morgen, da jeg som sædvanlig kom ind i det almindelige Forsamlingsværelse for at tage Afsked med de dødsdømte og lede efter Venner og Bekendte blandt de nys ankomne — faldt mine Øjne straks paa en af de sidste, det var Annette! Jeg trængte mig hen til hende — hun sank med et Skrig til mit Bryst.

»Døden, min elskede!« raabte jeg, »gør os nu alle lige! Nu er du min for evig —«

»For Evigheden!« hviskede hun.

Ulykken hærder ofte; men den kan ogsaa blødgøre og forædle; man omringede os med Deltagelse, med Lykønskninger og Beklagelser.

»Arme Pige!« sagde jeg, »hvad er din Brøde?«

»At jeg elsker Dem!« svarede hun.

»Kom med til min Fader!« raabte jeg, »nu vil han velsigne sin Søns elskede. Al Standsforskel er ophævet, og der gives nu kun gode og onde; de sidste sejrer, derfor maa de første slutte sig des fastere tilsammen.«

Min Fader modtog hende med aabne Arme. »Annette!« sagde han, »jeg billiger Deres Kærlighed; thi Skillevæggen mellem Dem og min Søn er nedreven — elsk hverandre! men tænk paa, at eders Ægteskab først skal fuldbyrdes paa hin Side af Graven.«

Jeg spurgte om Annettes Skæbne, og hun fortalte:

»Siden jeg forlod Rougemont, har jeg — paa eet Punkt nær — levet ret behageligt i den brave Lefevres Hus. Længe beskyttede hans borgerlige Stand ham for Mistanke og Forfølgelse; men han var rig, det fordømte ham. For to Dage siden underrettedes han hemmeligt om, at han var denunceret (angivet) som den, der honorerede de Veksler, Emigranterne i Udlandet lod trække. Han samlede straks alle sine rede Penge og Kostbarheder og flygtede til en Ven paa Landet. Sit Kontor overgav han til en tro Betjent — sit Hus og sine Børn til mig. Jeg tilbragte fireogtyve Timer i ængstelig Forventning. I Morges fløj Døren op, og efterfulgt af fire Nationalgardere indtraadte en Mand med en støvet Hat, en aabentstaaende, luvslidt Frakke, lange Matrosbukser og slubrende Støvler. En stor, krum Sabel slæbte efter ham hen ad Gulvet.

»Hvor er Lefevre?« raabte han.

»Jeg ved det ikke, Borger!« svarede jeg.

»Er du hans Kone?«

»Nej.«

»Hans Datter?«

»Nej.«

»Hans Mætresse?«

»Jeg er fransk Borgerinde!« svarede jeg.

»Godt!« raabte han, »vil du elske mig? Jeg er Lebon, Medlem af Nationalkonventet, den suveræne Nations Repræsentant og Frihedens Forsvarer. Arras-Borgere!« sagde han til Gardisterne, »gennemsøg Huset og se efter, i hvilken Krog Aristokraten har forstukket sig!«

De gav sig nu til at lede i alle Værelser.

Han vendte sig atter til mig: »Borgerinde! jeg kan godt lide dig; vil du følge med og lette mig mine uhyre Arbejder? Vil du dele en ægte Republikaners Seng?«

Jeg rejste mig i Harme og raabte: »Nej!«

Han smilede og strøg sig om sin Knebelsbart: »Hvem vil du da helst omfavne, mig eller Guillotinen?«

»Den sidste!« svarede jeg.

»Ogsaa godt!« raabte han, »du er en fri Borgerinde! Du skal have din Vilje.«

En Gardist kom just ind; Lebon sagde til ham: »Se her har vi en af de Damer, der blander Kortet for Emigranterne!«

»Meget rimeligt!« afbrød denne, »for hun har længe været hos Charost paa Rougemont.«

»Bravo!« raabte Lebon, »han sidder her i Fængslet og venter sin velfortjente Straf, lad denne barmhjertige Søster komme hen og trøste ham! Lystig, min smukke! Du skal snart danse Karmagnolen!«

Gardisten gjorde en Entrechat og bød mig sin Arm. »Maa jeg engagere Deres Naade?« raabte han med et spottende Smil. Jeg bortstødte hans Arm og ilede foran ham til Fængslet.

Næste Morgen bragte os vor kære gamle Præst

fra Rougemont — en sand Trøster for os, en modig Vejviser paa den blodige Bane, hvis Betrædelse forestod os ethvert Øjeblik. Han opdagede snart Forholdet imellem Annette og mig og saa tillige, at min Fader billigede det.

»Hr. Kaptajn!« sagde han en Dag til mig, »De og Annette elsker hverandre; Deres Kærlighed er ren: thi dens Maal ligger i Aandernes Land; men lad den allerede her vorde helliget ved Religionens Sakramente! Lad mig forene Dem ved Kirkens velsignede Baand — ikke som Elsker og Elskerinde, men som Mand og Kvinde skal De da træde for den Allerhøjestes Dommertrone!«

Denne Tanke, som hidtil endnu ikke var falden mig ind, vakte de heftigste Følelser i min Sjæl; Annette min Hustru — og dog for mig ren, hellig som en Engel, som en forklaret Aand — denne Forestilling havde noget sødt, ophøjet, sværmerisk; men — vilde ikke denne inderligere Forening gøre Døden bitrere? og om nu denne fordrede kun en af os? om den anden muligen skulde vorde frikendt? Dog, mine Tvivl forsvandt alle i det henrykkende Haab at kunne kalde Annette min Hustru — om endog kun en eneste Dag. Vi talte med min Fader; han gik snart over til vor ærværdige Vens Anskuelse. Vi talte med Annette; hun vægrede sig, hun fremkom med en Indvending efter den anden; hun vilde endog heri se noget formasteligt, en Slags Trods mod det uransagelige Forsyn, hvis Styrelse ikke syntes at ville tillade os nogen nærmere Forening i dette Liv. Men hvor længe kunde hun vel modstaa Præstens Forestillinger og Elskerens Bønner? Vi blev viede saa kirkeligt, som det i Fængslet lod sig gøre. Akten foregik i den fælles Forsamlingssal, og alle vore Medfanger ønskede os til Lykke og viste en Glæde, som om vi havde befundet os i fuldkommen Frihed, og denne Dødens Forgaard genlød af et Gildelags muntre Larmen. »Ret, Broder!« raabte en fordums Krigskamme-

rat til mig, »hold du kun Døden for Nar og stjæl fra den graadige Knokkelmand enhver Glæde, som Livet endnu har tilovers for dig!« Min Fader befriede nogle af de Louisdorer, som skjulte sig mellem hans Skosaaler, og et festligt Maaltid — Overflod af Mad og Vin — indbød snart alle Fangerne til en Nydelse, der — for seks af dem var den sidste.

Mod Enden af Gildet, som Stemningen var muntrest og Skaalerne gik flittigst omkring, indtraadte vor daglige Gæst — den Herre, som afhentede de indstævnte til Revolutionstribunalet, hvorfra der kun gik een Vej, den til Retterstedet. Ved Synet af denne Dødsherold forstummede Selskabet, Samtalen standsede, og de fulde Glas blev satte ned igen. »Hvem gælder det nu?« denne Tanke gennembævede alle Hjerter. Annette greb min Haand. »O Gud, Louis!« — sukkede hun ængstelig. Charon — som vi kaldte ham — fremtog sit Papir og begyndte at oplæse Slagtofrenes Navne. Det første var Louis! — Annette udstødte et Skrig og omspændte min Hals med sine Arme; hun trykkede sit Ansigt ind mod min Barm, som om hun der kunde undgaa at høre den frygtelige Lyd af mit Navn. »Louis — Louis — Bet —«

Han stammede og kunde ikke læse Navnet. Hvilken rædsom Forventning, hvilken pinefuld Spænding! En opmærksom Tilskuer maatte snart kunne have talt, hvor mange der iblandt os hed Louis.

Et ungt Menneske — en fordums Købmand — sprang utaalmodig op. »Det er Skade,« raabte han, »naar Embedsmænd ikke kan læse; jeg hedder Louis og gad dog vide, om det er min Dag i Dag?« Han gik hen, saa over Charons Skulder og læste: »Louis Bethouillere! Rigtigt! saaledes hedder jeg.« Han gik rask tilbage til sin Plads, fyldte Glasset, rakte det i Vejret og raabte med høj og munter Stemme: »Mine Herrer og Damer! De maa tilgive; en vigtig Forretning byder mig at gøre Brud paa et godt Lag — velbekomme os alle sammen! à revoir!« Han

stak sit Glas ud og sagde: »Nu vel, min gode Færgemand, hvem flere i Baaden?«

»Pierre Guignaud!« lød det.

En flink Fyr, før Revolutionen en af Byens Kavalerer, rejste sig op og sagde: »Her er jeg! Man siger, Motion skal være sund ovenpaa Maden, — faar jeg en Dame til Borddansen?«

»Dertil kan der blive Raad!« svarede Charon, »her har vi en — Henriette Prunel!« En ung, smuk, meget bleg Pige rejste sig og skød sin Stol tilbage; en pludselig Rødme overfor hendes Ansigt, der virkelig syntes oplivet af en uventet Glæde.

»Eh bien, mademoiselle!« raabte Friskfyren, »vi to kommer ikke mere til at sidde over.«

»François Derutte!« vedblev vor Charon. En gammelagtig Mand — fordums Søofficer — saa sig langsomt om efter Oplæseren.

»Jeg er straks klar til at lette,« sagde han med en hul Røst, spiste derpaa rent af sin Tallerken og tømte sin Flaske.

»Marie Moudon!« lød det igen. En ung femtenaarig Pige segnede besvimet om i sin Moders Arme. »O, I Tyranner!« skreg denne, »hvorfor hende? Hvorfor ikke mig ulyksalige?«

»Madame!« bemærkede Springfyren, »de yngste og skønneste gaar først fra Haanden.«

»Baptiste Ramoneur!« lød det sidste Gang, og Oplæseren sammenlagde og gemte den frygtelige Rulle. En Olding — en Præst, som ej havde villet aflægge Konvents-Eden — foldede sine Hænder og sagde med en Helgens fromme, milde Aasyn: »Jeg takker dig, min Gud og Skaber! for dette Maaltid, hvormed du for sidste Gang har vederkvæget mit gamle Legeme! Jeg nedlægger det nu snart i det Støv, hvoraf det er taget, — giv mig og os alle en salig Opstandelse ved dit evige Naadesbord — Amen!« Han rejste sig, bukkede for hele Selskabet og fremrakte først den indtrædende Slutter sine Hænder at binde.

De andre fulgte hans Eksempel efter en kort Afsked med deres kæreste Venner og Bekendte. Spraderen kunde endnu ikke bare sig, men sagde i Forbigaaende et tvetydigt Bonmot (Vittighed) til Bruden.

Da de dødsdømte var borte, hensank alle tilbageblevne for en Stund i tavs Vemodighed, til min før omtalte Krigskammerat først opmandede sig og sagde: »Atter en Opsættelse af fireogtyve Timer! lad os ikke græde dem bort, mine Venner! Tænk paa, her er Bryllup! de nygifte maa ikke se andre end glade Ansigter!« Han fyldte sit Glas og istemte en munter Vise. Jeg omfavnede min Brud under en stormende Blanding af Glæde over denne korte Frist og Frygt for den dunkle, dødssvangre Fremtid. Min Fader kom hen og indesluttede os begge i sine Arme.«

Saa vidt i sin Fortælling kom min kære L o u i s, jeg kan ikke ret vænne mig til at kalde ham C h a r o s t, da et Par hvide Hænder foldede sig over hans Øjne; han drog dem ned til sine Læber og kyssede dem, det var L o u i s e ! Hun havde med en Sylfes eller Alfes Lethed (jeg ved ikke, hvilken Lignelse passer bedst, derfor tager jeg dem begge to) listet sig hen til den Bænk, hvorpaa vi sad. Hun betragtede mig vist et Par Sekunder, derpaa for hun med sit Lommeklæde hurtigt hen over min Kind. »Jeg kan se,« sagde hun med et fortryllende Smil, »at denne Taare tilhører Familien C h a r o s t. Fader, nu har du fortalt denne blødhjertede Barbar din Historie!« Han greb min Haand med et inderligt Tryk og bøjede sit Ansigt bagover. Datteren bedækkede det med Kys. »Mig ogsaa, Papa!« hviskede en sød, bævende Stemme, og Hustruen sank ned ved hans Side og slyngede Armen om hans Hals. Det er en velsignet Familie.

Da vi havde spist, maatte jeg tage Afsked; men jeg har Slutningen af hans Historie til gode — den henter jeg i Morgen. Det, jeg allerede har hørt, forekommer mig som et opdigtet Eventyr; jeg kan ikke ret forestille mig, at Herren og Fruen paa Rougemont

er hine til Døden indviede Ofre — jeg brister af Nysgerrighed efter at erfare deres utrolige Frelse. Imidlertid drømmer jeg om intet andet end Sansculotter, Revolutionstribunaler, Guillotine og — Bryllup. Det løber rundt i mit Hoved. — Adieu, F r i t s !

B o u c h a i n, Juli 1816.

F r i t s ! jeg er forelsket. Længe mærkede jeg, at det var ikke rigtigt fat; først troede jeg, at det var Melankoli; siden blev jeg bange for, at det skulde være en Begyndelse til Brystkrampe; men nu ved jeg bestemt, det er slet ikke andet end Kærlighed. Jeg elsker den Heks, den L o u i s e — faar jeg hende ikke, saa dør jeg. Adieu! — Dog stop lidt! jeg har mere at fortælle dig, naar jeg blot kan samle det; men hun staar uafladelig for mig, den velsignede Glut! jeg ser alle Vegne det søde Gefjæs, det svæver paa Spidsen af min Pen og danser op og ned mellem Linierne. Naa! vær nu ordentlig, du forviltrede Tøs! og lad mig have Ro at skrive til min kære, kære F r i t s e m a n d ! Du kan jo krybe ind i mit Hjerte saa længe og blot holde dig fra mine Papirer! — Saa! sid du nu der!

Hvor var det vel, vor L o u i s slap i sin Fortælling? Rigtig! det var ved Brylluppet i Fængslet. Han indføres atter talende:

»Taffelet var hævet. Min Fader, Præsten og vi to Ægtefolk trak os tilbage fra Selskabet og tilbragte i vort Værelse det øvrige af Dagen. De vil maaske næppe tro det, men jeg forsikrer Dem: endskønt det dræbende Staal hang i et Haar over vore Hoveder, var vi dog dristige eller forvovne nok til at holde fast paa et Haab, der ikke var rimeligere end den febersyges fantastiske Drømme. Det var paa vor sædvanlige Sengetid, min Fader begyndte at nikke, Præsten rejste sig for at bede Godnat og ledsage A n-

nette til det Værelse, jeg hos Slutteren havde lejet for hende. Jeg trykkede et brændende Kys paa hendes Læber. »Sov sødt, min søde Brud!« hviskede jeg og udbredte mine Arme til endnu en Omfavnelse; men den gamle Præst satte sin Haand blidelig for mit Bryst. »Kære Søn!« sagde han, »hun tilhører allerede Himmelen; hun er dens indviede Brud — Abaillard! elsk og frasig dig din Heloise!« Han drog hende med sig, og Døren faldt til.

Min Fader laa allerede i en dyb og rolig Søvn. Jeg sad endnu halvt afklædt paa Kanten af min Seng — vaagen og dog drømmende; da stod la Fosse — Kyradserløjtnanten — foran mig; jeg havde ikke mærket hans Komme.

»Charost!« hviskede han, »er det en Maner? Bruden har vist længe ventet, og De sidder endnu her? Hvad er det for anakoretiske (eneboeragtige) Grimasser?«

»La Fosse!« sagde jeg, »hvad tænker De paa, lige ved Gravens Rand —«

»Vi gaar alle paa Gravens Rand,« — svarede han, »frie eller ufrie — i Dag Bryllup, i Morgen Begravelse, det kan hændes uden Guillotine. Naar man altid vilde tænke paa Døden, der kan være vore Tyranner maaske nærmere end os, saa skulde man aldrig gifte sig, men lade Menneskeracen rent uddø. Er De en Brudgom? Er De en Kriger — fransk Ridder, og frygter for Døden i det Øjeblik, Livets saligste Time slaar for Dem?«

»Ak, Kammerat!« sukkede jeg, »hold op at friste mig! Guillotinen staar bag ved Brudesengen.«

»Den staar ogsaa bag ved Deres egen!« sagde han ærgerlig, »nyd, saa længe De kan! jo kortere Deres Tid skal være, jo mindre har De at skænke bort; tag derfor alt med, hvad der bydes Dem! Vis Døden, at De ikke ænser den; eller om De saa hellere vil: vis Forsynet, at det endnu ikke har mistet Deres Tillid!«

Han slukkede Lyset, tog mig ved Armen og førte mig med sig. Jeg lod mig lede som en beruset. Ved

Annettes Dør stod Slutterens Kone med en Lampe. Hun smilede, satte en Hovednøgle i Laasen og lukkede sagtelig op. La Fosse skød mig ind og trak Døren til sig.

Otte Dage indrømmede Skæbnen os — paa den niende slog Adskillelsens Time. Vor Charon oplæste, som sædvanlig, Slagtofrenes Navne. Tre uvedkommendes blev nævnede, det fjerde var Annette Dubois! Samlingen forlod mig; jeg fornam ikke det Afskedskys, hun trykkede paa min kolde Pande. Jeg vaagnede i en Feber, som for fjorten Dage berøvede mig Forstanden og skænkede mig en lykkelig Bevidstløshed. Da Bevidstheden omsider vendte tilbage, forekom det mig, at jeg havde sovet hele Aar; mit Giftermaal, min korte Lyksalighed i min Hustrus Favn, hendes Bortgang — alt fremstillede sig i min Erindring som en længst forsvunden Ungdomsdrøm. Velgørende Selvbedrag! Tiden, som læger alle Saar, havde ved Sygdommen faaet en saadan Udstrækning for mig, at mit Hjertes dybe Vunde allerede syntes langt ældre og derfor mindre farlig og smertefuld. Uden denne Aandsfraværelse, uden denne Legemsudmattelse skulde jeg næppe have overlevet hin Katastrofe, hvad siger jeg, denne Sygdom frelste virkelig min Fader og mig fra Guillotinen; De skal høre hvorledes.

Da jeg var kommen til mig selv, var den første, jeg spurgte efter, vor kære Præst, den anden La Fosse — thi Annettes Navn kom ikke over mine Læber; det laa begravet og indgravet i mit Hjerte som en hellig Løndom, der gemmes til Evigheden. Min Fader foldede sine Hænder og saa til Himmelen. »Hisset, min Søn!« sagde han, »lønner Gud de ædle, som gik i Døden for dig og din Fader! — Hør og velsign deres Minde! Tilbed et Forsyn, der atter kalder dig tilbage til Livet og Friheden! — For otte Dage siden havde jeg i fireogtyve Timer intet set til disse vore Venner, der stedse skiftedes til at vaage og pleje dig. Du var falden i en dyb Søvn.

Jeg gik ind i Forsamlingsstuen — de var ikke der. Jeg spurgte om dem; en af Fangerne fortalte mig, at de alt den forrige Dag var guillotinerede. Dødsherolden havde kaldt paa Charost, Fader og Søn. Fader Tirlemont traadte frem under mit Navn og raabte til Forsamlingen: »Min Søn Louis! hvor er du!« — »Her!« svarede la Fosse. Tribunalets Officiant og Vagten kendte hverken dem eller os; de øvrige Fanger tav, grebne af Beundring over en saa heltemodig Opofrelse. Man vidste, at Lebon paa nogle Dage havde forladt Arras; deres ædle Bedrag lykkedes — de led Døden for os. Fromme Tirlemont! Du fulgte din Frelsers Eksempel! Arme la Fosse! dit Hjerte var nu kun tilgængeligt for een Følelse, Venskabets. Du havde samme Dag erfaret din Moders, din Søsters og din elskedes Henrettelse i Nantes. Og her, min Søn! hør hvilken frelsende Stemme der tilhvisker os i Røverhulen!« Han fremtog en lille Billet og læste: »Min gamle Velgører! mindes De endnu Deres Jean Petit? han, som havde saadan uimodstaaelig Lyst til Søen, og som De lod undervise i Navigationen, og som De forsynede med Klæder og Penge. Det er nu tyve Aar, siden jeg forlod Rougemont og gik til Martinique. For tre Aar siden kom jeg tilbage derfra og bosatte mig som velhavende Købmand i Douanenez. Revolutionen rev mig ind i sin Hvirvel, jeg greb Kaarden og har nu befundet mig tyve Maaneder her i Arras som Bataillonschef. Jeg staar mig godt med et af Tribunalets Medlemmer. Han viste mig Listen over de fangne og henrettede, og samme Dag skulde De og Deres Søn høre til de sidstes Tal. Jeg blev i Retten for at prøve noget til Deres Redning; da ser jeg den ærværdige Pater Tirlemont og en ubekendt, som tilegner sig Deres Navne. Jeg mærker Hensigten og tier. Af en Veninde — hvis Navn intet gør til Sagen — erfarer jeg, at De begge var i Live. Ved samme Veninde lader jeg Dem vide, at jeg ved Midnatstid

den 13de dennes (det er Overmorgen) indfinder mig ved Fængslet. Hun skal hjælpe Dem ud. Vi gaar til min Bopæl, hvor passende Forklædning og falske Passe vil bringe Dem over Grænsen. Jeg ved, De er uskyldig i den Brøde, hvorfor De er beskyldt, og at den gode Lebon har et Horn i Siden paa Dem fra gammel Tid af. De var engang min Velgører — en Fader for mig, og — Taknemmelighed er en republikansk Dyd. Mit Brev maa De for Følgernes Skyld tilintetgøre!« — Han brændte det, saa snart jeg havde erfaret dets Indhold.

Lyst til Livet vaagnede atter hos mig, især da jeg saa, at min Fader endnu elskede det. Vor Flugt blev besluttet og lykkedes. Petits Veninde — Arrestforvarerens smukke Datter — hjalp os ubemærkede ud; vor Frelser modtog os, og ved hans Bistand og Pengeunderstøttelse naaede vi uden Hindring Tysklands Grænser.

Flere beskrev os Danmark som et godt Land for fremmede, og vi besluttede at søge vor Tilflugt der. I Hamborg faldt min Fader i en tærende Sygdom — en Følge af Sorg, Fængslet og Flugtens Besværligheder. Ak! hans jordiske Levninger fandt et Hvilested paa hin Side Elben. Han døde i mine Arme, og jeg var ene i Verden, uden Fødeland, uden Slægt, næsten uden Penge. Min Kummer var stor; dog — min Konstitution var endnu stærk nok til at modstaa saa mange og dybe Sjælslidelser. Jeg vandrede fra By til By — stedse mod Norden, jo længere fra mine Genvordigheders Hjem, jo bedre; Randers blev — som De ved — min Landflygtigheds Maal.«

Her blev vi atter afbrudte; men Slutningen haaber jeg snart skal følge. Fru Charost kcm ind med en bekymret Mine og leverede ham et Brev. Han læste det, rynkede Panden, knugede det sammen og gik nogle Gange heftig op og ned ad Gulvet. Jeg følte, at jeg ikke turde opholde mig længer, og red. Idet jeg lod min Hest gaa ganske langsomt forbi Haven,

saa jeg over Hækken L o u i s e siddende i en Havestol. Hendes Hoved var bøjet tilbage, hun holdt et Tørklæde for Øjnene — jeg kunde se, at hun hulkede. Da, F r i t s! da faldt det som Skæl fra mine Øjne; en trykkende Smerte i mit Bryst sagde: »C h r i s t i a n! du elsker hende!« Og hun? — Gid F . . . . . havde alle Vagter, Regnskaber og Skyldbøger og alt det forbandede Kram! Før om otte Dage faar jeg ikke min Skæbne at vide — om jeg ikke kreperer forinden af Utaalmodighed.

R o u g e m o n t, August 1816.

A l l e r k æ r e s t e F r i t s !

I Dag skriver vi — lad mig se! den 6te — ja, saa kan du ikke faa Brevet til den 7de; det er Skade! for ellers vilde jeg bede dig tømme en Flaske Præstevin — om du ingen bedre har — til Ære for højædle og velbaarne Hr. Kaptajn C h r i s t i a n von R o s e n b e r g og Frøken L o u i s e B e t h u n e de C h a r o s t, som paa samme Dag agter at indtræde i den søde Forlovelsesstand. Ja, min sødeste Pastor! Jeg er det lykkeligste Asen, som findes baade under Solen og Maanen, L o u i s e elsker mig — det er Tekstens Ord.

Men det er sandt: Du er en smuk, ordentlig, adstadig, bestemt, systematisk Herre, som ikke lider en alt for rhapsodisk Galimathias; jeg skal stræbe at nedtvinge min forlibte Galopade til en jævn historisk Pasgang.

Som jeg nu skal fortælle; jeg red da i Gaar atter herud. Min tilkommende Svigerpapa var som sædvanlig mild og venlig, men dog lidt vemodig stemt — Mama og L o u i s e ligesaa. Her maa sonderes! tænkte jeg. Jeg bliver alene med Fatter og begynder saa smaat at føle mig for — da slipper det ud; Lejen er ham opsagt — han skal herfra — han skal forlade Rougemont, det kære Rougemont, hans Fødested,

hvor han har tilbragt sin Barndom og seksten lykkelige Manddomsaar. Stedets Ejermand er død og har testamenteret det til Jesuiterne. Familien har vel det, hvormed den saa taalelig kan slaa sig igennem; men at forlade Rougemont! — Da farer der mig en himmelsk Tanke igennem Hovedet, jeg springer op, griber begge hans Hænder og siger: »Jeg har et Rougemont derhjemme!«

Han trykkede mine Hænder til sit Bryst, Taarer trillede ned over hans Kinder. »For mig maaske, kære Kaptajn!« sagde han langsomt, »men —«

Jeg slap hans Hænder og sprang af Sted ind i Havestuen til Moder og Datter. »Madame! — Mademoiselle!« begyndte jeg, »jeg ejer et godt Gods — er fri — min egen Herre!« — Louise blegnede — »Jeg — jeg nedlægger min Frihed, min Formue, mit Sværd for den elskede Louises Fødder.«

Fru Charost rejste sig med Værdighed; en svag Rødme viste sig og forsvandt i hendes ædle, majestætiske Ansigt.

»Hr. Kaptajn!« sagde hun, »De nærmer Dem en Familie, som er fattig, husvild, fremmed —«

»Fremmed?« afbrød jeg, »fremmed? Vor Tænkemaade er ens, vor Religion ligesaa, og dersom Kærlighed er et Baand mellem ligesindede —«

Louise traadte hen for mig; hun rødmede som den nys udsprungne Rose; hendes dejlige Øjne svømmede i Taarer; et Smil bævede om hendes søde Mund. Hun rev sin Handske af og rakte mig sin Alabastes Haand. »Hr. Kaptajn!« sagde hun med sin Englestemme, »jeg elsker Dem — gør mine Forældre lykkelige!«

Jeg trykkede hende til mit lyksalige Hjerte. Moderen lagde sine Hænder velsignende paa vore Hoveder. Louise havde skjult sit Ansigt ved mit Bryst; hun saa i Vejret og sagde med hin fortryllende skælmske Mine: »Men eet Vilkaar! ingen Mundkurv!«

»Ingen!« raabte jeg og gav og tog det første Kys, »ingen uden denne!«

Hun fløj fra mig om Moderens Hals — om Faderens, der i Døren havde været Vidne til denne rørende Scene.

Men for denne nye Historie vil du vel ikke skænke mig Slutningen af den gamle? Du ønsker vel at vide, hvorledes vor stakkels Louis genfandt sin Annette? Han skal selv fortælle det!

»Min kære Søn!« sagde han i Morges, medens vi en Times Tid havde Ro for Damerne, »De vil mindes maaske den sidste Gang, jeg var hos Dem i B. for at tage Afsked? De fulgte mig til Randers og gav mig de mest rørende Beviser paa Deres Velvilje for mig. Jeg tror ikke, at jeg, saa ømt som jeg burde, besvarede Deres barnlige Kærtegn — ak! mit Hjerte var i Frankrig, min Sjæl var heftig bevæget af Længsel og af et dunkelt Haab, et Brev fra min republikanske Ven Petit havde vakt.

Han skrev mig til, at han af en tilbagevendende emigreret havde erfaret, at jeg opholdt mig i den danske By Randers, at Tingene siden min Flugt havde faaet en uhyre Forandring, at han var Ejer af Rougemont, og at det stod aabent for min Modtagelse! For Resten kunde jeg uden Fare komme tilbage, ja maaske endog finde en fordelagtig Ansættelse i den nye Regerings Tjeneste. Han endte med at bede mig fremskynde min Hjemrejse, da kære Venner med Utaalmodighed ventede mig.

Jeg rejste, jeg ilede, jeg naaede Rougemont. Haveporten der stod paa Klem. Dybt bevæget af smerteglade Følelser, af lyse og af mørke Erindringer, nærmede jeg mig Huset. Udenfor paa Trappen sad en lille nysselig Glut og bandt Kranse — Himmel! det var min Annette op ad Dage — livagtig som jeg for tyve Aar siden saa hende paa Engen. Jeg tog hende i mine Arme og bedækkede hendes venlige Ansigt med Kys.

»Hvis er du, lille Engel?« sagde jeg.

»Jeg er Moders,« svarede Barnet.

»Er du ikke ogsaa Faders?«

»Faders?« svarede hun og saa forundret paa mig, »jeg har ingen Fader.«

»Hvad hedder da din Moder?« spurgte jeg igen.

»Hun hedder Mama,« svarede Glutten.

I det samme hørte jeg et Skrig, jeg saa op, Annette stod for mig, bleg, skælvende af Glæde, nær ved at segne i Afmagt. Ja! min Søn! det var hende, det var min elskede, min tabte Hustru, og Barnet, det var Deres Louise.

Hvorfor skulde jeg forsøge at skildre vor Henrykkelse? det var en Umulighed. Det var et af de Forspil paa Evighedens Glæder, som et naaderigt Forsyn giver os svage, vankelmodige Mennesker — et Glimt af Gensynets Fryd i det himmelske Fædreland — en Anelse om Saligheder, for hvilke de dødelige endnu intet Ord har fundet.

De er vist lige saa forundret — om ikke lige saa henrykt — som jeg over min Annettes underfulde Frelse? Hør, kære Søn! — Da hun med unævnelig Smerte havde maattet rive sig løs fra sin af Forfærdelse hendaanede Ægtefælle og blev ført for Bloddommerne, indgød hendes bestemte Svar og Væsen, hendes heroiske Kulde — ak! de vidste ikke, at det var den haabløse Fortvivlelses — disse en Slags Deltagelse: — hun blev frikendt. O Gud! hendes Frihed var hende endnu til ingen Gavn — i samme Øjeblik, som den forkyndtes hende, var hendes Forstand borte. En af Tilskuerinderne, en velhavende Kone, følte Medlidenhed med hendes Tilstand. Hun lod hende føre til sit Hus og pleje med megen Omhu, indtil hun efter fire Maaneders Forløb atter blev sig selv mægtig. Hun spurgte om mig: jeg var guillotineret tillige med min Fader — vi stod jo begge paa de henrettedes Liste. Denne sørgelige Underretning skulde maaske have berøvet hende Li-

vet, dersom hun ikke havde følt, at hun snart skulde give det til en faderløs Skabning — en Arvedel, et betroet Klenodie fra den dyrebare, hedenfarne Ægtefælle. Denne Forestilling gav hende Styrke. Hun aabenbarede sin Tilstand og sin hele Historie for Madame Petit. Det var hende, vor Petits Kone, han selv var ved Armeen. Hun unddrog hende ikke sin moderlige Kærlighed, men beholdt hende hos sig og underholdt hende tillige med min Datter — som Moderen efter mig havde kaldt Louise — i næsten fire Aar.

Ved denne Tids Forløb kom Petit tilbage som General, Ridder og Invalid. Da han hørte, hvem Annette var, overraskede han hende med den for hende hartad utrolige Efterretning om min Frelse og indgød hende det meget sandsynlige Haab, at jeg endnu maatte være i Live. Førend han kunde anstille Undersøgelser over mit Opholdssted, begav det sig saa heldigt, at en fra Danmark hjemkommende Adelsmand i et Selskab, hvor Petit var til Stede, kom til at nævne mig og mit daværende Hjem. Og saaledes kaldtes da Deres stakkels landflygtige, venne- og frændeløse Louis tilbage til sin Fødestavn, til en Hustrus Barm, hvem han længe havde begrædt som et Bytte for Graven, og til en Datters Omfavnelse, hvis Tilværelse han aldrig havde anet.

Den gode Petit overlod mig Rougemont til Afbenyttelse og vilde maaske ganske have overdraget mig samme, dersom ikke Døden — en Følge af hans Saar — havde snarligen bortkaldt ham. Hans Kone fulgte ham hastig efter. De havde ingen Børn, og Rougemont tilfaldt en Broder af hende, hvis nylig indtrufne Død gør mig husvild. En Kapital, som min Fader havde til gode i Arras, og som Skyldneren var saa ærlig efter min Hjemkomst at betale mig, har hidtil sikret mig for Mangel, men har aldrig kunnet gøre mig rig nok til at købe denne for mig saa dyrebare Ejendom. Jeg har gentagne Gange søgt An-

sættelse baade hos den forrige og den nærværende Regering, men altid forgæves, en mægtig Mand ved det napoleonske Hof havde været min Faders uforsonlige Fjende. Han vidste smidigen at lempe sig efter Tiderne, at ombytte den trefarvede Kokarde med den hvide og indsmigre sig hos Bourbonnerne. Han og hans Familie blomstrer endnu frodigt i Hoffets Solglans, og derfor er der for mig ingen Lykke at vente i mit kære, ulykkelige Fædreland. Og derfor, kære Søn! vorder ogsaa det Offer, De fordrer af mig, af des mindre Værdi. Ja! vi vil alle i Deres venlige Danmark, i dette den huslige Lyksaligheds, den borgerlige Friheds trygge Hjem tilbringe den Tid, som Forsynet endnu forunder os til at prise Visdommen og Godheden i dets ubegribelige Styrelse.«

Og nu, du elskelige! — ah! der staar hun, den Engel! og kikker mig over Skulderen — saa maa jeg slutte! Paa Mandag otte Dage bryder vort Regiment op for at afløses af et andet. Om en Maaned i det seneste lader du din Kirke pænt oppynte med grønne Kviste og Blomster og bereder dig paa en fransk Vielsestale for standsmæssigen at kopulere den himmelske Louise til hendes lyksalige Christian von Rosenberg.

Lella Zohra og Lella Hradudja.

Vi nærmede os — fortalte mig Sønnen af en Ungdomsven paa en Hidrejse fra Sverrig, hvor han er bosiddende — Barbareskernes Hovedstad, i Aarhundreder en maurisk Røverrede, nu en fransk Ørnerede. Det Indtryk, som Synet af samme gjorde paa mig, skal jeg saa meget mindre trætte Dem med, som det snart blev saa godt som udslettet af andre endnu mere gribende og ret egentlig levende.

Vi udskibedes og indkvarteredes. Chefen for det Regiment, ved hvilket jeg stod et Par Trin højere end simpel Soldat, foranstaltede, at jeg fik Logis hos en Landsmand, der i en lang Aarrække havde levet her som en Slags offentlig Embedsmand. At Modtagelsen var hjertelig og Omgangen siden ligesaa, var ikke mer, end ventes kunde. Men hvad ikke kunde ventes, ej engang anes, var, at han gjorde mig bekendt, foruden med kristelige Familier, ogsaa med en mahomedansk, hvor noget helt eventyrligt vederfores mig — et Kærlighedseventyr — uden Ende. Fortællingen af dette foranlediger mig til at berøre mine Krigseventyr. For den franske Kriger er »Krig og Kærlighed« Parolen i Livets Runde.

Næste Morgen, efter at jeg ved en kvægende Søvn havde rattet mig oven paa en urolig Sørejse, siger han til mig:

»Jeg ved fra sikker Haand, at Deres Regiment forbliver her roligt i flere Dage. Dem skal jeg se at

gøre Dem saa morsomme som muligt. De kan altid tidlig nok komme til at tumle Dem i Sandørkenen med de numidiske Horder. Munter, min Ven fra i Gaar! De skal til Bryllup i Aften, et Bryllup i sit Slags. De skal kikke de yndigste Houris i deres pilebevæbnede Øjne; disse tiltaler langt anderledes end de yataganbevæbnede Beduiners.«

Dertil sagde jeg ikke nej.

Han førte mig ind hos en midaldrende Enke, hvis Mand havde været Bey i Tlemcen. Der var fire Døtre, den ældste, Z o h r a, henved tyve Aar, den næstældste, H r a d u d j a, tre Aar yngre, de to andre halvvoksne.

Han modtoges som gammel Ven af Huset og forestillede mig som en beslægtet Landsmand. Z o h r a (Blomst) skænkede mig kun et koldt og flygtigt Blik, den næstældste et skarpt og længere.

Køligt er selv et kærligt Blik fra nordiske Kvindeøjne mod dette ildsprudende af Sydboerindens. Faar De et saadant fra den smalle ubeslørede Strimmel af Ansigtet mellem det til højt over Næsen og foroven til Brynene bedækkede — saaledes viser de sig stedse uden for Huset — da maatte De være en Origenes for ikke at føle Virkning. Den følte jeg.

H r a d u d j a sagde hurtigen et Par Ord til Søsteren — jeg forstod dem jo ikke; men siden efter udtolkede min Landsmand dem, de betog mig ikke Modet.

Moderen bød os Sæde — efter Skik paa Gulvpuder — og opvartede med Kaffe.

Da den var nydt, indtraadte Bruden, ret smuk — af en Negerinde at være. Hun blev pyntet, det vil sige, ethvert Haar paa hendes Legeme neden for Øjelaagene blev afnippet og Pande, Kinder, Bryst og Arme beklæbet med Sole, Halvmaaner og Stjerner af Guldpapir, hvilke Skønpletter tog sig glimrende ud paa den sorte Grund.

Nu ledsagedes hun ind i Brudekammeret. Døren dertil lukkedes.

Min Cicerone og jeg blev ene tilbage; men han udtog en Trætold i Mellemvæggen, og gennem denne Aabning lod han mig være Tilskuer af Ceremonierne.

Den første bestod i en Dans, helt forskellig fra Europæernes deri, at Fødder og Hoved forbliver ubevægelige, men den mellemværende Del af Legemet udfører forskellige sælsomme Bevægelser: Drejninger, Bøjninger, Rystelser, som alle tilsammen har Betydning. Dansemusikken lyder langt fra behageligt. Jeg kan ikke bibringe Dem noget tydeligere Begreb om samme, end naar De vil tænke Dem en Kvartet af en Lires skrattende Tone — ikke T o n e r — Bjældeklang, Klapren med Trætallerkener og en Skarnagerskralde.

Da Koncerten var forbi, indtren den lyksalige Negerbrudgom, og nu først gik den egentlige Vielse for sig saaledes: En af Ternerne præsenterede en Vandskaal for de tvende, der havde vendt sig lige mod hinanden. Den ene holdt sine hule Hænder samlede lidt oven over den andens i samme Stilling. Vand hældtes i de øverste, og hvad der dryppede igennem i de underste, blev hældt i den tilhørende Mund — nu var de Mand og Kone.

Ikke heller denne Ritus finder jeg uden Betydning, men overlader til andre at lægge den deri, som enhver bedst tykkes.

Nu forlod alle paa to nær Kammeret. Men en Times Tid derefter blev det igen besøgt, og foretoges da den sidste Ceremoni, om hvilken jeg ikke siger videre, end at den samme fandt Sted ved Jødebryllupper i det gamle Testamentes Tider.

Vi tog nu Afsked, ved hvilken Z o h r a og hendes Moder indbød os til gentagne Besøg. Datterens Øjne gav min Landsmand et glødende Godnat; men Vulkanen i H r a d u d j a s lod til at være slukket, hun løftede dem ikke højere end til mine Fødder.

Der henslæbte sig nogle Dage, før min Ven kunde faa Stunder til en ny Aftenunderholdning i de rettroendes Hus.

Han sagde til mig, at hvis han ikke afhentede mig, kunde jeg gerne gaa ene did paa egen Haand ved den og den Tid; var han der ikke, vilde han dog snart komme. I første Fald kunde jeg opfordre Zohra til et Spil Schak. Han lærte mig, hvad det hed paa Landets Sprog, saavel som Hilsener og nogle flere jævnlig forekommende Udtryk og Talemaader.

Jeg ankom med mit »Asslema!« (arab. »Salem«, hebr. »schalom«: »Fred!«), som Zohra besvarede med sit »waschalek!« (omtrent som Arabernes »aleikum!«: »med eder!«)

Hradudja hilste mig med et tyst Nik og satte sig ved Vinduet, stirrende ud i det frie.

Det klemte mig om Hjertet. Jeg maatte have Luft og foreslog »Blomsten« et Spil Schak. Hendes Svar var at fremsætte et Bord, Bræt med Brikker derovenpaa. Hun satte sig, gav mig Tegn at gøre ligesaa. Hun tog de sorte med røde Faner paa Taarnene, jeg havde røde med hvide Faner. Mine kaldte hun »Franker« og sine »Tyrker«; hun var nationalstolt, Fjende af Erobrerne som saadanne. Nu drog hun til Felts mod dem, men tabte det første Slag.

Hun sprang op fra Stolen, satte sig haardt ned igen og den derangerede Hær paa ny i Orden. Atter tabt.

Hun knyttede de smaa Hænder og hvinede gennem strammede Læber et »Sebb!« hvilket Ord har en vis en af det spanske »Carajos« og det italiske »Codas« Betydninger.

»En Gang endnu!« snærrede hun — tredje Gang mat!

Da greb hun arrig Brættet og kastede mig Brikkerne i Hovedet.

Hradudja drejede Ansigtet om til os og smilede, jeg opsamlede Brikkerne.

Landsmanden kom. Zohra sprang ham i Møde. Gestikulerende og leende imellem udgød hun en Strøm af Ord; jeg forstod det mindste deraf; men hendes Pegen paa mig og Søsteren behøvede ingen Oversættelse. Denne vendte sig helt om til Vinduet i sødt forvirret Bevægelse; jeg stillede mig mod det næste.

Aftenen forløb for de to af os i Tavshed; de andre to sladrede des mere. Zohras Luner vekslede tidt og hurtigt mellem Overgivenhed, Ømhed, Arrighed og Kælenhed. Hun var en kvindelig Proteus (Vendekaabe).

Hjemme, endnu kun halvt afklædt til Sengen, fik jeg Ordre til øjeblikkeligt Møde paa Alarmpladsen. Der var noget ganske andet end Elskov at tage Vare. De kender vel saa meget af Aviserne til Krigen mod de ubetvingelige Ørkensønner, at jeg ikke derom kan fortælle Dem stort nyt, undtagen maaske at vi led mere af Hede, Kulde og Strabads end af Fjendens Kugler og Sværd; thi deres Angreb og Flugt var i gammelparthisk Maner. Lasaretterne fandt ti Gange saa mange franske Lig som Valpladserne.

Vi havde tumlet os omkring et Par Maaneder, da mine Folk en Dag siger til mig, at under min Fraværelse havde der været en Tyrk og spurgt efter mig ved Navn. Jeg kendte ingen Tyrk, kunde ikke begribe, hvorledes dette monne hænge sammen.

Næste Dag kom han igen, vises hen til mig og siger paa godt Dansk: »De kender mig nok ikke, Hr. Thorsen! i denne hersens Uniform; men jeg er ellers Moses fra Pilestræde.«

Ja, det var ganske rigtigt min københavnske Jøde.

Hvorlunde han nu var kommen herhid og bleven Zuav — saaledes hedder det dengang nylig opret-

lede tyrkisk klædte Korps — det kommer ikke videre min egen Historie ved.

Mousche flyede mig et lille Stykke Papir, hvorpaa ikke fandtes andet end en maurisk Rytter til Hest, maadelig tegnet.

»Førend vi forlod Algier,« meddelte han, »gik jeg igennem en vis Gade, hvor et besløret Fruentimmer traadte frem i en Dør, vinkede ad mig og sagde noget, jeg ikke forstod, undtagen saa meget, at hun vilde vide, om jeg var Franker.

Dertil sagde jeg »Eh!« (Ja), saa meget Malebarisk har jeg da lært. Derpaa gav hun mig dette, to Gange fremsigende Deres Navn. Jeg nikkede igen og bringer Dem her dette snurrige Elskovsbrev, som jeg antager det at være.«

Et Par Timer efter kom to unge Tyrker ridende gennem Teltrækkerne. Da de kom henimod mit, genkendte jeg let de tvende Søstre.

De standsede; den ene saa nogle Sekunder ømt til mig og læspede: »Jeg er din baade Nat og Dag.« Jeg lagde Haanden paa mit Hjerte, bøjede mit Hoved, og borte var de.

Der forløb endnu en Maaned med Razziaer, hele Dages Hunger og Tørst, Bivuakeren og Frysen om Natten — kort, alt det, som kan dæmpe Entusiasme for Krig i saadant Land. Endelig fandt man det nødvendigt at skænke os nogen Hvile og Forfriskelse; for de fleste blev videre Omsorg overflødig.

Jeg opsøgte min Hr. Ven. Vi begge søgte det tiltrækkende Hus. Undervejs lærte han mig nogle Elskovsord og kælne Talemaader, lykønskende mig til min skønne Erobring.

Z o h r a skænkede sin Elsker et let fortroligt Smil; Søsteren kom mig blussende halvt i Møde.

Efter nogle faa Minutters Forløb randt det pludselig min Ven i Hu, at han havde forglemt noget vigtigt; han forlod os. Z o h r a smilede til vi andres Minespil, satte Schakbordet frem og udfordrede mig.

Langt hen i Spillet havde hun Overmagten; thi mine Tanker var delte og mindst ved Spillet. Men hun, vis paa Sejren, gjorde et galt Træk og gav mig den i Hænde. For ej at faa Brikkerne igen i Gefjæset rejste jeg mig op, pegede blot paa den dræbende og sprang ud af Stuen.

Jeg hørte hende udstøde en Forbandelse og derpaa en Skoggerlatter. Vennen kom tilbage, jeg fulgte ham ud igen efter først at have givet ham et Vink, som han og benyttede til at drage sin Kæreste med i den ene Ende af det lange, smalle Værelse og derfra ud paa Kiosken (Altanen).

Jeg begyndte mine Operationer, det bedste jeg havde lært; men de var ikke nær saa lette at udføre, som jeg havde indbildt mig. Hun virrede langsomt med et Cæciliehoved — stivede den ranke Krop og udhvislede hurtigt et Par mig uforstaaelige Ord — afbrød sig selv — hentede Zohras Tilbeder, sagde noget til ham, som, jeg tror paa hendes Begæring, han udtolkede for mig, og hvoraf Meningen var denne, at jeg skulde skaffe mig større Færdighed i hendes Tungemaal, før vi talte nærmere sammen.

Dette gjorde jeg og lod mig saa hver Aften eksaminere paa mit Pensum af den dejlige Professorinde.

Aldrig havde jeg i noget Kundskabsfag været saa lærvillig, og følgelig gjorde jeg rivende Fremskridt.

Men hendes Korallæber vægrede sig endnu længe ved at attestere Gazelleøjnenes Udsagn og gentage hendes Kærlighedserklæring. »Til Hest i Morgen,« hed det om Aftenen; men den Morgen var endnu ikke kommen, før vi atter fik Ordre til Opbrud.

Atter Sjoven i Sand og Blod, men intet afgørende. Vi førtes atter til den mig saa kære Stad. Jeg for til min Hr. Mortensen.

Jeg traf ham med Haand under Kind; det var første og sidste Gang, jeg saa ham i denne betænksomme Stilling. Han forandrede den straks og pegede paa en ledig Stol. Efter at han et Par Minutter

havde set tavs hen for sig — ikke paa mig — rettede han sig, purrede i Haaret, lænede sig tilbage mod Stoleryggen og sagde:

»For Landsmandsskabs Skyld vil jeg give Dem nogle Vink om Forholdene her; thi De er endnu vildfremmed og ikke i Stand til at orientere Dem. De kender saa meget til Franskmændene og deres Færd i og uden Vaaben, at De vel kan mærke, man aldrig vil kunne slutte sig til de indfødte, om end ikke Korset og Halvmaanen stod fjendtligt imod hinanden; thi Nationalkaraktererne er hinanden lige saa diametralsk modsatte som Zenith (Issepunkt) og Nadir (Fodpunkt) — som Mandkøn og Kvindekøn hersteds.

De første afsondrer sig til Basarer, Kaffehuse, hvor hele Underholdningen bestaar i Tobaksrygen, Indslubren af Mokkasaften, korte Ytringer med lange Pauser, lakonisk Konversation. Kvinderne samler sig hjemme saa hos den og saa hos den, hvor de opretter, hvad Mændene forsømmer; de sladrer uophørligt, og det i Reglen ikke om Kærlighed, men om fysisk Elskov, og det saa uforbeholdent, at jeg, første Gang uset Ørevidne til slige Samtaler, havde ondt ved at tro mine egne Sanser.

Nu, det er engang saa og bliver aldrig anderledes. Man maa tage vor Kvindeverden, som den er.«

Forstemt spurgte jeg ham, om H r a d u d j a var lige saadan.

»Ikke ganske,« svarede han; »maaske kan hun være en Undtagelse; men hellere tror jeg, hun paatager sig denne Dydsmaske for desto sikrere at holde Dem fast. Er hun først sikker paa Dem, saa kommer nok Tyrkinden for en Dag.

Z o h r a er vistnok et Væsen helt antipodisk til Søsteren i hele hendes Adfærd; hun kan i et Øjeblik stige til kogende Vands Varme og i det næste synke ned til Frysepunktet; i Aften tryllende, henrivende, i Morgen — en Furie. Jeg er ingen Sinde sikker paa hende, kan ikke forud beregne hendes lynsnare For-

vandlinger; saa er hun min Slavinde, saa min Tyran. Det er en uafladelig Rollebytning, en Dag Mand og Kone og en anden Kone og Mand. Og i Realiteten er vi rigtige Ægtefolk, men uden Ceremonier, endog uden Baandets Mysterium. For tre Aar siden saas vi første Gang, og i selvsamme Øjeblik oprandt vor Elskovssol; men der forløb et helt Døgn, inden den kulminerede — hør til, De Kronjyde!«

Intet mere fik jeg denne Gang at høre; et Besøg afbrød det interessante Foredrag. Den indtrædende var en stor og fyldig Tyrk:

Sidi Hadji (Hr. Pilegrim), Bumazray (Lansefader), Bukabas (Pistolfader), Benibrahim (Abrahamssøn), Benmussa (Mosessøn), Bendavid (Davidssøn), Bensoliman (Salomonssøn), Benaissa (Jesussøn), Benturki (Tyrkesøn).

Hr. Hadji slængte sig uden Omstændigheder paa Sofaen og forlangte Tobak og »Shrab« (Vin). Vin! det slog mig — jeg skottede til ham med et vantro Smil.

»Din Vin,« sagde han med kold Rolighed, »den kender jeg, og derfor drikker jeg den; saa faar det bero med den i det andet Liv, som jeg ikke kender.«

Han tog en lang Slurk, dampede, tog nok en, og tom var Flasken.

Han tømte seks efter hinanden, og det til kun to Piber Tobak.

»Du maa nu ogsaa engang smage vor danske Shrab,« sagde Værten og iskænkede ham et stort Glas Akvavit.

Vor Bacchus holdt det mod Lyset, smilede og mumlede: »Elma!« (Vand).

Paa yderligere Opfordring hældte han noget paa Tungen, smagede, smaskede, nikkede og raabte: »meleh!« (godt), hvorpaa han stak ud og udtalte et endnu stærkere »besæf!« (ypperligt) og forlangte en hel Flaske.

Dennes Udtømmelse fordrede blot lidt længere

Tid end en Vinflaskes, og saa nok en Karaffel dansk Elma.

Vor Bacchus ejede en saa mærkværdig Styrke i at taale Spirituosa, at han alene blev en Grad mere livlig og snaksom; men han vidste, hvad han sagde, og da han forlod os, gik han alene og med en Akrobats Sikkerhed.

»Gæstfrihed,« sagde han ved Bortgangen, »har du dog lært iblandt os, fremmede! Du har gjort mig til gode i denne velsignede Aften. — Hør! har du mere af den himmelske Vin? Jeg vil betale den som en Padischa.«

»Du skal ha'e en Snes Flasker for slet intet.«

»Lululu! (nej, nej!) du skal ta'e imod Betaling!«

»Ikke i Penge! Men du kan tjene min Landsmand i en vis Sag, og det vil være os begge kærere end Penge.«

»Naa da?«

»Din Søsterdatter, H r a d u d j a, hænger sig, dersom hun ikke snart bliver første Houri i hans tomme Harem. Vi vil hverken bruge Vold eller List —«

»Behøves ikke heller,« svarede han. »Naar vil I ha'e hende?«

»Det kan vi ikke straks bestemme, vi maa tale med hende først?«

»Eh, lala! (hm, jaja!) Som I selv vil. Du der er mig ellers lidt naragtig — er der ikke Kvindfolk nok her i Staden, hende foruden? Tusinde for een; de er alle lige gode; jeg er ellers ked af dem til Hobe. Dersom det ikke var for at frembringe Mandfolk, saa maatte vi hellere undvære det Kram. Har Profeten dem ikke en hel Del bedre og heller ingen dansk Vin, saa vil jeg kede mig afskyeligt i hans Paradis.«

Denne formastelige Tale morede os, og vi havde udspundet den endnu længere, hvis ikke den tyrkiske Fritænker havde længtes efter Nattero.

I Døren vendte han sig og sagde: »Ikke flere end

tre Flasker paa Gangen, ellers faar jeg for snart Ende paa dem.«

Nu Slutningen af Vennens kælne Eventyr.

»Om Aftenen aabner Zohra besløret Døren til mit Adyton (allerhelligste). Hun afriver Ansigtets Bedækning, kaster sig op til mig, kryster mig ind til sig — sætter Lueild i mig — jeg — hun løsriver sig, sætter de flade Hænder for mit Bryst, støder mig fra sig.

»Du er en Vantro!« udstøder, fremhulker hun. »Aldrig bliver jeg din, før du lover mig, at du vil blive en af vore — og — holder du det ikke — da —«

Min Landsmand pauserede, hældede Hovedet, betragtede sine Fødder og Gulvet omkring dem — ikke længe.

»Jeg blev en af hendes,« brummede han. »Jeg er Renegat (frafalden)! I øvrigt er Mahomed mig ikke vigtigere end nogen som helst anden Sværmer. Jeg sværmede for Zohra. Hun var en Virkelighed, ingen idealsk Boble — endelig — ah!«

»Men Enden?«

»Den bliver aldrig Begyndelsen lig — naa! Gid De snart maa begynde som jeg uden at bryde Dem om Enden.«

Jeg sværmede i to Nætter og tre Dage. Da kom Zohras Elsker og afhentede mig. Vi gik did. Jeg blev ene med min elskede.

Jeg kastede mig for hendes Fødder. Hun rejste sig og sagde med stille, men fast, næsten bydende Stemme: »Hør til! og afbryd mig ikke! Jeg elsker dig, kristne Mand! ikke som min Søster elsker din Frænde — nej! langt anderledes. Jeg siger dig det, for jeg føler det. Jeg ved det. Du vorder min sidste Kærlighed, saa vist som du er den første. Tør du ikke trøste dig til at give mig samme Forsikring, saa forlad mig. Nu! det kan ikke falde dig tungt; men skynd dig saa bort og overlad mig til min Skæbne. Stille! Er din Elskov mer end Tidsfordriv, da før mig, hvorhen du vil! Har jeg dig, dig alene, da er

den hele øvrige Verden mig et Intet. Din Kæreste eller din Hustru, det er mig eet. Du min Ven — jeg din Veninde. Zohra vilde ikke opfylde din Vens Ønske, hvis han ikke antog hendes Tro. Jeg kan for din Skyld afsværge min; jeg vil vorde Kristinde, hvis du forlanger det! — thi nu har jeg ingen anden Tro end Kærlighed. Bestem nu for mig og dig! Vælg! men snart!«

Hun forsvandt. Jeg havde valgt, — endnu før hun traadte frem i Mellemdøren, hvor hun standsede og stod ubevægelig lig en Synderinde, der venter sin Dom.

»Min,« udtalte jeg uden at nærme mig: »Min Sjæls Veninde!« sagde jeg, »mig forskyde den evige Barmhjertighed i Livet og efter Døden, hvis jeg vilde skuffe din Tillid til den fremmede Mand, til hvis Hjerte du knytter dit og din Skæbne. Min Bestemmelse er saa: snarest muligt fører jeg dig fra dette Land, ej engang til mit eget, men til et, hvor vi begge er lige fremmede — os selv alene nok. — — Jeg gaar til Chefen — vent mig i Morgen.«

Jeg greb begge hendes rækkende Hænder og trykkede et Kys paa hver af dem — hun græd, men Glædestaarer.

Vort Regiment var opløst; næppe hundrede Mand var tilbage i brugbar Stand. Disse blev stukne ind under Zuaverne, jeg tog min Afsked.

Sidi Hadji havde stemt min elskedes Moder efter vort Ønske, hvorfor jeg og begavede ham med et Par Ankere dansk Elma.

Hradudja rev sig løs fra Familien, om ej med Letsind, saa dog med Lethed, og fulgte mig til dette nordiske Broderland, hvor jeg nu paa tiende Aar lever i huslig Ro som lykkelig Mand og Fader.

De maa — saaledes sluttede Fortælleren — efter Deres Vane gerne lave en Fortælling af disse Beretninger om den skønneste Del af mit Liv og Levned.

Eneste Barn.

Da jeg i Aaret 1815 var i København, befandt jeg mig en Dag hos hin Ven, hvem jeg i min Fortælling »Eva« har omtalt. Der ringes, der aabnes, og med en dyb, men skoleret Nejen indtræder et efter Udseende lidt mer end midaldrende Fruentimmer. Hendes hele Dragt mindede om den Talemaade: »at slide Silke af Armod«. Hatten havde Huller og Kjolen ligesaa, hvorvel de var smaa og skødesløst sammenrimpede. Paa venstre Haands næstmindste Finger saas en simpel Ring, der snarere kunde være Messing end Guld. I højre Haand holdt hun en Parasol, der vist længe havde overlevet sine skønne Dage ligesom Bærerinden, hvis lange, magre og blege Ansigt passede godt til hele Dragten.

Naar man kommer i Berørelse med en Bekendt, vil Øjne instinktmæssigt søge Øjne. Men af hendes var ej engang den underste Halvdel at se; de ubevægelige Øjenlaag lukkede for Sjælens Vinduer — jeg mener Stenene, disse trinde Glughuller. Hun havde været temmelig høj, men var nu sunken lidt; hun var rundrygget. Naar hun talte, rettede hun sig vel, men sank derpaa atter sammen. Hun tiggede; man hørte, det var skematisk, lært udenad. En endnu ikke aldeles neddæmpet Hoffærdighed røbede sig baade i Tale og Legemsstilling. »Jeg har vistnok ikke den Ære at kende Dem personlig, min Herre!« sagde hun, »og De kender vist heller ikke mig; men De kan tro mig, jeg har set bedre Dage end disse« — et

svagt Skuldertræk bekræftede det. »Man har sagt mig, De var en ædelt tænkende Mand, og saa fordrister jeg mig at anmode Dem om en Understøttelse — efter eget Behag — til Husleje.«

Han tog et Par Skridt hen mod Skriverpulten, men vendte sig pludselig om imod hende med det Spørgsmaal: »Deres Navn, Madam?«

Hun skudrede, bøjede Hovedet og trak Laagene helt ned over Øjnene — medens hun svarede langsomt og i en Spøgelsetone: »Mit Navn? — det har jeg for lang Tid siden tabt — og nu har jeg næsten glemt det — ligesom den øvrige Verden mig. Jeg har vel faaet et andet; men det tilhører en talrig Familie — det hedder Sorgognød.« — Her tørrede hun sine — tørre Øjne.

Schmidt gav hende, uden videre Eksamination, nogle Sedler. Hun nejede, rettede sig igen og gik.

Jeg havde under dette Optrin med sælsomme Følelser betragtet den fornemme Tiggerske. Det kom mig grangivelig for, at jeg skulde kende — eller have kendt dette Ansigt, denne Stemme. Men for disse dunkle og svage Mindelser fandt jeg hverken Tid eller Sted. Hun var mig, i vaagen Tilstand, som et Drømmebillede: man synes at skulle kende Fantasiens Skabninger; men naar man tror at fastholde dem, forvandles eller forsvinder de.

»Hm! — det var mærkeligt,« sagde Schmidt — »hun vilde ikke være sit Navn bekendt — du saa saa vist paa hende — ved du noget?«

»Hm!« svarede jeg, »set hende før har jeg; men det er mig ikke muligt at komme paa, hvor eller naar — mon hun gik ud?«

»Der ser jeg hende ude paa Gaden,« sagde han, »hun gaar ned ad til Frue Kirke. Vil du ha'e noget at vide af hende, saa maa du skrubbe dig.«

Det gjorde jeg, indhentede, men fulgte hende i en liden Frastand.

Da hun drejede om Hjørnet af Bispegaarden, tog hun, bestandig gaaende, et Stykke Papir op af Lommen, saa afvekslende paa dette og paa Husnumrene. Noget forbi Krystalgaden standsede hun et Par Sekunder og drejede derpaa ind ad en Port. Jeg blev ved at holde den gamle Sejlers Kølvand — op ad til anden Sal. Medens hun ringede, gik jeg en Trappe højere op og skottede igennem Rækværkets Tremmer. Døren dernede gik op. En Tjenestepige traadte i den og sagde spodsk: »Naa! det er hende igen; hun besøger os tidt; men mit Herskab har befalet mig at sige hende, at det ikke kan nytte, hun kommer her før paa Løverdag otte Dage — den første i Maaneden, hun ved. Adieu!« Dermed lukkede hun Døren efter sig og smækkede Skodden rapt for. Den udelukkede stødte Parasollen mod Gulvet, stivede Ryggen, slog Øjnene helt op, stod saaledes nogle Sekunder som en, der eftertænker noget vigtigt, og gik — eller trippede rask ned ad Trapperne. Jeg fulgte efter. Hun tog Vejen tilbage ad Nørregade, om ad Krystalgaden og ind i Peter-Hvidtfeldsstræde, hvor hun gik op i et meget uanseligt Hus. Jeg ansaa det for hendes Bopæl, som det ogsaa var.

I Kælderen boede en Spækhøker, hvem jeg antog for Husets Ejer eller dog ifølge hans Næringsvej som den, der maatte vide Besked om de iboende. Han var ikke til Stede, men et Fruentimmer, som paa min Forespørgsel bejaede at være hans Kone. Jeg købte noget og spurgte, om saadan og saadan en boede her? og hvem hun var?

»Ja vel logerer hun her,« lød Svaret; »men hvad hun hedder, kan jeg ikke huske; min Mand ved det, for han er fra samme Egn derovre i Jylland. Saa meget kender jeg til det, at han er født paa det samme Gods, som hendes Fader ejede, og han var ellers Kammerherre eller saadan noget og en rig Mand, og hun var eneste Barn; men hun skal ha'e baaret sig snavs ad, giftet sig mod Faderens Vilje,

løbet fra sin Mand og taget fremmede Guder — som man siger. Og nu er det Juks med hende! hun staar altid skreven hernede, og Huslejen kommer aldrig før bagefter, og det er endda knap nok; men min Mand ser lidt igennem Fingre med hende for Landsmandsskabets Skyld — der er han selv! nu kan han gi'e Dem bedre Forklaring.«

»Hvorover?« spurgte han.

»Den Herre,« sagde Konen, idet hun gik bort, »vilde vide, hvad hun hedder, der bor heroppe paa tredje Sal til venstre.«

Han saa stift paa mig og spurgte: »Med Forlov, hvem er De?« Det sagde jeg ham, saavel som hvor jeg var født. Han blev herved meget mild, slog med den flade Haand paa Disken og gav mig de forlangte Oplysninger, hvilke jeg tillige med Tiggerskens Ungdomshistorie, den jeg kendte langt bedre end Høkeren, fortalte Schmidt, omtrent som den nu herefter findes.

Fra den første Tid af, at min Hukommelse staar mig bi, mindes jeg godt Frøken S . . . . . og tyktes — uagtet jeg var en Vildkat, naar jeg kom paa min egen Boldgade — at Frøkenen var endnu mere forvildet end jeg; hun tog mig paa Skødet, vippede mig og kyssede mig og sagde mig, at naar jeg blev ældre, vilde jeg nok komme til at forstaa saadan noget. Jeg vidste ikke, hvad hun mente, brød heller ikke mit Hoved dermed, men søgte, saa ofte som jeg kunde, ind til hendes Moder, som, meget gigtsvag og, som siden er rundet mig i Tanker, meget hjertesyg, alligevel kælede for mig og altid havde Sukkergodt at putte i min lille Mund. Jeg saa hende aldrig uden for hendes Kammer, inden hun blev baaret derfra i den bekendte lille sorte Portechaise. Hendes Mand, Kammerherren, stod ikke nær saa højt hos mig. Naar han

kastede sine smaa, grønne Øjne paa mig, fornam jeg altid noget antipatisk, hvorvel han aldrig sagde mig et eneste haardt Ord, men blot gjorde lidt uskadelige Smaaløjer med mig — disse endda ikke af de fineste; men de var mig lige saa uforklarlige som Datterens. — Denne gammeladelige Herre var en rigtig Aristokrat: hvilken Bondepige paa Godset han tilkastede Tørklædet, hun maatte holde for, og hvilken Bonde han blev vred paa, maatte holde Ryggen til. Stundom slog han vel haardt, for stærk var han, og maatte engang udholde en Proces lige til Højesteret, fordi han skulde have slaaet en saaledes, at han døde deraf. Kammerherren blev frikendt, det forstaar sig selv, og saa var den Historie forbi. Men jeg maa dog fortælle en anden, der vel ogsaa endtes med Død og Drab, men var alligevel meget morsom.

Paa Hald tjente en Hyrdedreng, der kunde løbe og springe, som om han havde lært det i Nachtegalls Institut. Det hændte sig nu en Sommer, at Gaardens fungerende Tyr med eet bliver mandvoln, render sit Tøjr i Stykker, jager andre Høveder og Heste løse, og gik denne Frihedsspektakel ud over Naadigherrens Korn. Han kalder da alle Folkene sammen og udlover en Krone til den, der kan bringe ham Spektakelmageren enten død eller levende. Hyrdedrengen siger: »A vil prøve ad — men saa skal I anner slaa Purten i, nær a foer ham herind.« Hele Personalet bevæbnede sig nu med Forke, Økser og Leer og ventede paa Gutten Tyr, medens min gode Thomas allerede havde opsøgt ham ude i Rugvangen. Han rækkede Tungen ud og brølede ad Bæstet, der straks satte efter ham. Thomas's to Ben var rappere end Tyrens fire, saa at han flere Gange maatte standse for at faa den med. Det lykkedes da ogsaa: Thomas for som en Triumfator ind i Gaarden, Tyren bagefter og ud i Møddingen, hvor den fik en skiden Død. Thomas fik ej alene sin Krone, men ogsaa en blaa Trøje med Sølvtresser og en endnu

mere glimrende Hue; kort sagt, han blev Løber og gjorde i denne sin Embedsstilling Kammerherren megen Ære. Han var godt kørende, den naadige Herre; men Thomas var endnu bedre løbende, saa hvor stærk end Kusken jog paa, var Løberen altid langt foran, gjorde en Rundenom efter den anden og smældede med sin Pisk, som vilde han udæske baade Kusk og Heste. Thomas Løber skulde uagtet sine glimrende Egenskaber ikke kommet til at figurere i denne Historie, hvis han ikke havde gjort andre Løb end dem foran Kammerherrevognen.

Vor Frøken skulde da til at giftes. Papa havde udset en køn ung Baron til hende, som tilmed var Løjtnant, og der var slet ikke andet i Vejen for Ægteskabet end det, at Datteren havde udset sig en anden. Det var sket saa hemmeligt, at Naadigherren ikke vidste noget deraf og altsaa ej heller kunde begribe, hvorfor hun gjorde Indvendinger mod et saa passende Parti; thi Grunden hertil skjulte hun omhyggeligt.

Den lønligt udkaarede var desværre kun en Præstesøn; men hans Uniform var blaa og hans Skæg sort, hvorimod Baronen havde tynde gule Fnug paa Hagen.

Vor Hurtigløber, Thomas, blev de elskendes Duepost, og Kontoret var Bagklædningen af Niels Bugges Brystbillede i Vestibulen.

Dog, Korrespondancen blev opdaget, men Postføreren ikke; thi han løb mellem Hald og Vium, naar alle andre sov. En Dag ankommer en historisk og antikvarisk lærd fra København, eftersom han havde faaet at høre om det omtalte Billede. Kammerherren selv viser ham det. Den fremmede ser efter et muligt Malermærke, og da han intet finder paa den rette Side, vender han Billedet om, og hvad finder man der uden en lille trekantet Billet, der slet ikke saa antik ud. Kammerherren stak den til sig i Tavshed. Da den fremmede var borte, aabnede Herren Brevet

og fik deraf fuldt Lys i Sagen — Datterens Hjertesorg. Kusken fik straks efter Befaling at spænde for Chaisen og Frøkenen at gøre sig færdig til en Rejse, og snart trak de fire Svedfukser det høje Herskab til Aunsberg, — det var et Slags galant Fængsel, hvori Frøkenen blev bragt; Herren og Fruen — hendes Faster — var Arrestforvarere. Ja de havde tidsnok; inden Fangen kom vel af Vognen, fik Løberen Anvisning paa det nye Posthus, som hun paa Didrejsen allerede havde oprettet — i Munden paa en af de Vildmænd, der stod som Skildvagter oven for Indgangstrappen.

Baronen arriverede endnu samme Dag. Det gik saa meget kærligt til, hun baade kyssede og klappede ham, og ingen skulde tro andet, end at hun var forelsket til op over begge Ører. Det var hun ogsaa, men ikke i den stakkels Baron.

Paa et Kammer i anden Etage blev Fangen indkvarteret, og Tjenerne skiftedes til at holde Vagt i Gangen, der førte til Slottets eneste Ud- og Indgang.

En Morgen, som Herren og Fruen og min Lidenhed sad ved Tebordet, kommer den ene Tjener ind med et Lommeklæde, som han havde fundet under Frøkenens Vindue. »Bring hende det op!« sagde Herren. Men Fruen, som havde en finere Næse, tog Tørklædet fra ham og eftersaa det i alle Hjørnerne, medens hun lod Tjeneren gaa ud. »Eja!« raabte hun saa, »det er ikke L o t t e s Tørklæde — se her staar et B. Jeg vil vædde paa, at denne Monsieur B. har været hos hende i Nat. Gaa du selv ud, min Hjerte! og se vel til baade i Haven og paa Muren, om der ikke skulde være andre Kendetegn paa et hemmeligt Stævnemøde.«

»Det vil jeg, sandt for Herren! ogsaa,« svarede han og gik.

Undersøgelserne lod ham opdage, at langs hen med Muren var Duggen aftraadt og Græsset nedtraadt, at i en Gang, som førte til den nordre Stakit-

port, var i Sandet synlige Trad frem og tilbage, samt at uden for Porten havde staaet en Hest bunden, der havde trampet og skrabet.

»Jeg vil, sandt for Herren!« — saaledes sluttede han sin Beretning — »hellere vogte hundrede Geder end een ung Pige, naar hun faar Nykker. Synes du som jeg, Mama! saa vil vi skikke hende tilbage, og det i denne velsignede Dag. Saa faar din Broder selv passe paa hende, det bedste han ved og kan.«

»Ja, min Hjerte! lad os det!« sagde hun. »Men« — lagde hun til — »er det ikke det sikreste, at vi følger selv med, for sender vi hende alene bort, hvem ved saa, hvad hun kunde hitte paa? Og Kusken og Tjeneren kan vi ikke forlade os paa.«

»Du har Ret, Mama!« svarede han. »Det slemmeste er, hvordan vi skal faa hende herfra paa en god Maade, for Magten vil jeg paa ingen Maade bruge. Det var den Gang, jeg paatog mig at være Vildtvogter; men det skal, sandt for Herren! blive sidste Gang!«

»Lad S t e e n gaa op til hende!« siger Fruen, »og spørge, om hun har Lyst at gøre en Tur med til Hald.« Jeg gik, og se! hun havde straks Lyst og kom helt paaklædt ned, endnu førend de gamle var blevne færdige. Der blev slet ikke talt noget om den formentlige Fenstren, og vi rullede af alle fire.

Midtvejs omtrent mellem Aunsberg og Hald ligger en lille By, hvis Navn jeg ikke er for at tilkendegive. I Byen boede en Præst, hvis Have rakte lige ud til den Vej, vi havde at køre. Som vi kom hen derimod, ser vi Præstens Gartner — som ellers var en ret beleven Mand — en Københavner — han plukker Blomster og binder dem sammen i Smaakoste. Da vi næsten er komne lige ud for ham, lader det til, som blev han os nu først var. Han hilser, nærmer sig hurtigt og springer over Diget til Vognen, idet han beder Kusken holde. »Maa jeg ha'e den Ære,« raaber han, »at offerere Herskabet nogle af mine Levkøjer!

Jeg tror næppe, der findes saa fuldkomne andensteds i Jylland.« Man takkede og modtog de blomstrende Foræringer. »Naar De kommer til Staden,« lagde han til, »hvor De maaske bliver i Nat, var det godt, om Buketterne blev løste og Blomsterne enkeltvis nedsatte i vaadt Sand; saaledes konserverer de sig længere, den naadige Frøken paatager sig maaske den Ulejlighed, den vil sandelig ikke være spildt.«

Dette sidste sagde han med et noget alvorligt Ansigt og et Blik til den naadige Frøken, som jeg dengang ikke forstod at tyde, men af hvilket Slags jeg, gammel nok, har observeret adskillige. Nu kan jeg for det meste se paa et Par Øjne, om der er en vigtig Hemmelighed inden for dem.

Vor Frøken var meget glad ved denne Urtekost, hun lugtede hvert Øjeblik til den, pillede ved Blomsterne og roste dem, og saaledes hen ad Vejen. Engang da hun lirkede lidt stærkere mellem dem, skimtede jeg noget hvidt forinden midt i Kosten; men hun lukkede øjeblikkelig sammen om det. »Hvad!« sagde jeg i min barnlige Enfoldighed, »jeg tror, der er en hvid Nellike derinde.« »Du kan selv være en Nellike,« sagde hun smilende og gemte Buketten paa Brystet. Men det kom mig for, at Snørlivet ikke var stærkt nok til at holde fast paa Blomsterne, saadan bevægede det sig ud og ind. Det kunde jeg heller ikke begribe.

Men jeg brød heller ikke mit Hoved længe med det. Der var nok andet, som tiltrak sig min Opmærksomhed: det smukke, paa Situationer saa vekselrige Landskab, hvis Beskrivelse ikke har Sted her, men som man kan lade sin Fantasi udmale med grønne, gule, lysblaa og brune Farver og udgravere i høje Bakker og dybe Dale.

Kammerherren blev forundret og muggen ved at se os; han mumlede noget, som jeg ikke kunde forstaa. »Du kan gaa lidt ind i dit Værelse — og tag den lille med!« sagde han til Datteren. Vi gik. Ind-

komme der, hviskede hun hurtigt og jeg kunde sige fortroligt: »Tag det Glas der og hent mig det halv fuldt af det hvide Sand, du ved nok!« Jeg tog Glasset og løb. Da jeg snurrede mig om udenfor og vilde lukke Døren, saa jeg, at i det Øjeblik, hun klippede Bindselet over, der sammenholdt Blomsterne, faldt et lidet Stykke sammenfoldet Papir fra dem; men hun greb det i Flugten med den ene Haand, medens den anden smed Levkøjerne hulter til bulter i Vindueskarmen. Jeg gik ind igen efter at have hentet det forlangte Sand. Som jeg nu aabnede Døren, ser jeg, at hun trykker nóget Papir — vistnok det samme — til sine Læber og, da hun fornemmer mig, ned paa Brystet. »Saa du noget, din lille Keltring?« sagde hun, vimsende hen til mig og bøjende sit Ansigt tæt ned til mit. »Jeg saa, at De kyssede en Strimmel Papir; andet har jeg ikke set, svarede jeg. — »Vist ikke,« sagde hun, »jeg lugtede blot til det, for det duftede saa dejligt af Levkøjerne — for Resten snakker du ikke til noget Menneske, hvem det end er, om hvad du saadan ser herinde, for — se her har du to Makroner, og flere skal du faa, naar den lille Mund ikke vil sladre.« (Det lovede jeg — og holdt lige til nu, det er noget over et halvt Aarhundrede, hvorfor mine Tilhørere ikke maa krympe sig ved, at jeg snakker saa vidt og bredt om en Begivenhed af det Slags, der er mange Tusinde Aar gammel og vil være ny, saa længe Verden staar; nu er der løst for Posen, og Indholdet vil herud.)

»Hør!« sagde hun videre, »jeg er ikke vel og gaar nu til Sengs. Naar lidt er gaaet, kan du komme og læse mig noget op af »Siegvard« — som du plejer: det hvor Kronhelm bortfører Therese — det er saa sødt; gaa nu til Fader og snak med ham om Fukserne.« Jeg gik og snakkede om Fukserne baade den Dag og den næste. Og Baronen snakkede med — for han var jo Kavalleriofficer. Somme Tider gik

han og Kammerherren ind til den syge Frøken: men naar d e kom, sov hun altid. (Det var snurrigt, naar jeg kom a l e n e, var hun altid vaagen.)

Naar jeg vilde til at gaa, sagde hun bestandig: »Se at faa fat paa T h o m a s Løber og spørg ham, om han ikke har noget til mig!« Det gjorde jeg ogsaa; men han havde ikke noget, førend den anden Dags Aften, efter at Frøkenen var bleven syg. Da flyede han mig saadan et underligt Brev, der ikke var lagt sammen, som Breve ellers plejer at være, men som en Sløjfe. Det maa have været et mærkeligt Brev, for aldrig saa snart havde hun læst det, før hun blev frisk, sprang op og kom i Klæderne. Jeg spurgte, om jeg ikke skulde læse i Siegvard; men hun sagde: »Lad ham kun være! Jeg har en anden Siegvard — han kommer snart — holdt! bi hos mig saa længe. Der har du hele Æsken med Makronerne.«

Jeg klemte paa Makronerne. Hun pakkede Kjoler og Klæder og andet Stads i en Koffert, idet hun hvert Øjeblik kikkede ud ad Vinduet. Da jeg havde faaet Has paa Makronerne, kikkede jeg ogsaa ud ad Vinduet for at se, hvad der monne være. Og se! der kom da en Vogn med fire Fukser for — men det var ikke Kammerherrens, og Kusken ikke heller. Frøkenen smækkede Kofferten i, tog Nøglen til sig og mig ved Haanden. »Kom med!« raabte hun, »at ta'e mod de fremmede!« Udenfor stod hendes Kammerpige, og hende befalede hun at bære Kofferten ned og sætte den i Gangen.

Som vi er der, ruller Vognen frem for Døren, og Kammerherren træder ud til os. Han studser kort ved at se Datteren og det i Rejseklæder: »Hvad! L o t t e! hvad betyder det? er du nu saa frisk?«

»Ja, Papa! nu er jeg kommen mig!« raabte hun med et skælmsk Smil.

I det samme traadte de ankomne — en Mand med en gul Nøgle paa det højre Kjoleskød, ligesom

vor Kammerherre, og to andre uden Nøgler — ind ad Døren.

Den fremmede Kammerherre hilsede Vores med et ironisk Smil og sagde: »Ifølge allerhøjeste kongelige Ordre og i Kraft af min Embedsmagt —«

»Jeg blæser ad jeres Embedsmagt!« faldt Kammerherre S. . . . . forbitret ind; »men hvor er den kongelige Ordre? og hvad lyder den paa?«

»Ordren er her,« svarede hin og fremtog et stort Dokument, igennem hvis øverste Blad fremskinnede det store røde Majestætssegl. Vores greb efter det og udbrølte et: »Lad se!«

»Deres Højvelbaarenhed!« sagde hin med et ondskabsfuldt Smil, »er desværre ikke i en saadan Sindsstemning, at jeg tør betro den allernaadigste Skrivelse umiddelbart i Deres Hænder. Men saa snart De lader Deres Frøken Datter — hvem Ordren især angaar — trine herhid, skal jeg i hendes og Deres samlede Nærværelse oplæse og nærmere fremvise den i disse Vidners Overværelse.«

»Kald paa Frøkenen!« tiltordnede han en fjerntstaaende Tjener, og hun kom selv hid fra den anden Side med Rejseklæder paa og en lille Bylt i den ene Haand.

Faderen maalte hende et Par Gange fra Top til Taa og spurgte barsk: »Hvorhen, Mademoiselle!«

Den fremmede optog Svaret for hende, sigende med kunstlet Gravitet (Højtidelighed): »Da begge de paagældende nu er til Stede, skal jeg oplæse den mig meddelte allerhøjeste Skrivelse, der lyder, som følger: »Paa allerunderdanigst Andragende af Løjtnant B. . . af vor kongelige Marine, hvorledes han nemlig som forlovet med Frøken Ch. S . . ., har bragt i Erfaring, at benævnte Frøkens Fader C. S . . . holder hende strengt indespærret for at tvinge hende imod hendes Vilje til at ægte en anden, saa har du nøje at forfare i, hvorlunde denne Sags rette Sammenhæng og Fundament monne være, samt Fader og Datter konfrontere, for af den

sidstnævnte hendes Erklæring at fordre, saavel anlangende den paaankede Indespærring, som især at bringe til Kundskab, hvilken af de tvende Medbejlere hun vil erklære sig for. Vorder dette Ansøgeren Løjtnant B . . ., og det skulde være hendes faste Bestemmelse at forene sig i Ægteskab med denne, da har du i det Fald, at Faderen ikke godvillig vil udlevere hende, at befri hende med den saavel civile som militære Magt, der staar med vor allernaadigste Tilladelse til din Disposition.«

Under Oplæsningen af dette Dokument knyttede vor Kammerherre først den ene Haand, saa dem begge, og strakte dem med stive Arme skraat ned uden for Hofterne, ret i gammeldags Klopfægter-Maner, og da saa Forelæseren vilde, som han blev færdig, række ham det, knipsede han til det med højre Pegefinger og begyndte at trampe saa med den ene Fod, saa med den anden — det lille tykke Korpus var ikke uligt en Statue, der vakler i Jordskælv.

»Naa!« sagde den anden med uforandret Solskinsansigt. — »Og De, min Frøken! hvad beslutter De? Deres frie Vilje har De.«

»Du vil dog ikke løbe fra din Fader?« bruste Faderen til Datteren.

»Hun behøver ikke at løbe,« tog den fremmede Kammerherre Ordet, »for hun kan køre med mig, om hun vil. Bliver De her, eller maa jeg byde Dem min Arm?«

Hun tog imod den og bukkede for Faderen.

»Løb saa, din Taske!« raabte denne, »løb til Verdens Ende med din liderlige Matros! Men vov dig aldrig inden for Grænserne af dit fædrene Gods! Det er tabt for dig. Du er arveløs.«

Hermed skiltes Fader og Datter. De havde set hverandre for sidste Gang.

Kammerherren blev oppe lige til næste Morgen. Snart skrev han, snart gik han frem og tilbage i sit Soveværelse, nu med hurtige, faste Trin, nu langsomt,

ligesom en, der grubler eller er kommen op af en Sygdom. Uden at have nydt noget siden Gaarsdagen kastede han sig omsider paa Sengen, men i Klæderne, ringede paa Tjeneren og befalede ham at vække sig om to Timer. Den fastsatte Tid gik Tjeneren ind, men kunde ikke faa ham vaagen; thi han var død, et Slagflod havde gjort Ende paa hans slette Liv og kvalt hans Hævnplaner i Fødselen. Den forhadte Svigersøn blev hans Universalarving.

Denne tog aldrig Bopæl paa Hald, men kom blot en Gang hver Sommer dertil for at efterse Bestyrelsen af Gaard og Gods saavel som vedkommendes Regnskaber; hans Kone var ingen Sinde med, men forblev heller i Hovedstaden, hvor hun naturligvis kunde more sig bedre. Maaske Fru B . . .'s Ulyst til at gense sin Fødegaard og Egn ogsaa har bevæget Manden til efter faa Aars Forløb at sælge det hele herovre. Denne Handelssag tillige med saa mange Smaatterier, der først maatte bringes til Ende paa Godset, holdt ham længer end sædvanlig dersteds.

Da han kom tilbage, fandt han sit Hus, sine Børn, sine Tyende; men sin Kone fandt han ikke, let kom hun, let gik hun.

Enten nu Tiden var bleven hende lang, mens Manden var borte, eller hun var bleven ked af ham, — hvilket jeg snarest vil tro — nok var det, hun havde erhvervet sig en anden Løjtnant til at forkorte Tiden. Men begge var, et Par Dage før hun ventede sin rette Løjtnant hjem, pillet af med alt det ædle Metal, der havdes i Huset — som der mentes over til Sverrig. I det mindste har en Bekendt af mig fortalt mig følgende:

Jeg var i Sommeren 1805 i Christiansstad, hvor jeg havde en Handelsforretning for vort Hus. Der træffer jeg en Dag den Løjtnant, som nogle Uger i Forvejen var smuttet bort med Fru B . . . — jeg havde kendt ham godt fra København og et Par Gange laant ham Penge — som jeg aldrig fik igen. »Er

det dig, R . . .?« raabte han, »hvad bestiller du her? Følg med hjem og se, hvordan jeg bor!« Jeg fulgte med og saa, at han boede smaat, men dog temmelig godt. Han gik straks hen til en Dør, satte Munden til Sprækken og sagde: »Frue! maa jeg bede om Frokost til to Personer!« Jeg ventede nu at faa Fru B . . . at se; men det var en ganske anden; da hun kom ind med det forlangte, hørte jeg ogsaa paa Sproget, at hun var svensk. Da hun igen havde lukket Døren efter sig, gjorde L. en frivol Grimasse og sagde: »Hun er hverken af de yngste eller smukkeste; men hun er mig en solid Veninde — du forstaar mig nok?« — »Vel gør jeg det,« svarede jeg; »men jeg troede ellers, du havde en ældre Veninde.« — »Ah!« sagde han, »har haft — rigtig, jo, du kendte jo Fru B . . . — der var ingen Udkomme med hende, hun var løben fra sin Fa'er, fra sin Mand, og saa løb hun fra mig med, den Satan!« »Hvem løb hun saa med?« spurgte jeg, »og hvor er hun nu?« »Hun løb tilbage til Danmark med en Handelsbetjent, der kneb en Del Mønter fra sin Principal; men hvordan det siden er gaaet med hende — det ved jeg slet intet af — drik en Gang!«

En halv Snes Aar tilbage var jeg et Ærinde paa Hald. Ak! hvor forandret!

Den gammeladelige grundmurede Borg var forsvunden, og en Vaaning af Bindingsværk og med Straatag var nu den borgerlige Ejermands fordringsløse Bopæl. Inde i Værelserne mindedes man om den uafladelige Foranderlighed i alt, hvad menneskeligt er. »Nu« er aldrig saadan som »før«, »nyt« slutter sig til — eller rettere skiller sig fra »gammelt«. Her viste sig det første — det var Bedsteforældre i Selskab med Børnebørn; her et mægtigt

Egeskab i Fortidens Smag lige over for en lille Mahogni Kommode; her en Ottoman med forgyldt — nu mestendels afslidt Træværk og Læderbetræk — der en Sofa, fineret og betrukken med hjemmegjort Tøj, og her nogle store Billeder af ukendte, længst forglemte Herrer og Damer, mellemspækkede og undersmækkede med Kobbere over 2den Aprils Slaget og Napoleons Sejre.

Jeg gik ud i Haven — der var i n g e n mer! Alle de gamle Frugttræer var forsvundne, Blomster og Køkkenurter havde givet Plads for Rug, Byg, Havre, Køer og Faar. Jeg ilede ned til Søen, hvor jeg i mine Drengeaar paa en Altan ud over Vandet havde anglet — der var ingen Altan, der var ingen Baad — der var intet andet end Vand — og saa Skoven paa hin Side. Jeg tyktes endnu derovre at høre svage Genlyd af hine Kanonknald, der forkyndte Festiviteterne, dem jeg i mine Drengeaar saa ofte havde bivaanet. Alt var stille. Jeg ydede mine Barndomsminder et langt og trangt Suk og tænkte: der kommer og en Tid, da du selv bliver stille.

En jydsk Mordbrænderhistorie.

Paa Dørhammeren i Randlev Præstegaard staar udskaaret følgende:

»Det blotte Liv vi fik til Bytte,
Da sidste Gang vi flytted ud;
En bedre Bolig give Gud,
Naar vi igen skal flytte.«

Skulde dette Vers nu være eller snart vorde udslettet af det møske Ved og ikke fornyet, da vil det dog findes blandt mine Sandsagn, saavel som hvilken Udaad der fremkaldte hine gudfrygtige Linier.

Forfatteren var Præst dersteds. Han var endnu mere, han var Godsejer, og hvorvel det kun var Strøgods, han ejede, udgjorde det tilsammenlagt saa meget, at han kunde gaa Side om Side med mangen Herremand.

Som Præst var han »en dejlig Mand« efter Almuens Begreb; men som Herremand blev han ikke saaledes rost. En haard Magtstreg af ham maa jeg gøre Læserne bekendte med, da den, slet ikke indtvungen, er som en Indledning til Rækken af de Begivenheder, som falder under Beskrivelse.

I Aaret 1747 tjente i Præstegaarden en af Præstegodsets Piger. En under samme gejstlige Husbondhold staaende Karl havde fattet Godhed for hende, besøgte hende nu og da, dog mest i Løndom, og fore-

snakkede hende, at de skulde se at komme sammen ved hendes Forældres Gaard, der, efter de gamles Alder og Svaghed, snart kunde blive fæsteledig. Præsten blev af en Øretuder underrettet om denne »Smutten«. Han tog Pigen for sig og fortalte hende, at han havde bestemt hende for en anden, og ligesaa vilde han sørge for den, hun nu legede Kæreste med. Det skulde hun sige ham og forbyde ham i Præstens Navn at gøre flere slige Besøg. Forbudet blev ikke overholdt, hvilket Præsten snart erfarede.

Hvad gjorde saa denne? lod Karlen hente og befalede ham at ride en Hest til Frederits til Generalen, hvem han havde solgt den til. Et Brev fik han med til den opgivne Køber.

Aldrig saa snart var dette afgivet og læst, før denne lod hente to Underofficerer, der tog Karlen imellem sig og berettede ham, at hans Herre Præsten havde sendt ham som sin vornede til Regimentet, hvor han nu skulde tjene Kongen, saa længe han duede dertil eller ogsaa blev omskiftet med en anden. Vi maa nu for det første overlade Karlen til Stokkedressuren og se os tilbage i hans Hjemstavn.

Hans elskede trøstede sig snart i Præstens Informators Arme, og blev denne Forstaaelse holdt saa hemmelig, at i næsten et helt Aar ingen anede det mindste herom.

Den til Kalveskindsalarmen overgivne Karl var fra Byen Spøttrup i Halling Sogn. I samme By boede en Husmandsfamilie, bestaaende af Mand, Kone og en voksen Søn. De stod i en vid Omegn i Ry for at være det slemmeste Røverpak. Snart blev et Faar henne om Natten i Marken, snart et Unghøved, saa hist og saa her. Ogsaa skete ikke sjælden Indbrud, hvorved møntet og umøntet Sølv bortrøvedes. »De Spøttrup Keltringer« var stærkt mistænkte; men at opdage og gribe dem var ikke lykkedes.

I samme By boede den berørte ulykkelige Karls gamle Forældre med en eneste Datter. Familien

havde ikke meget tilovers, men slog sig dog igennem ved Flid og Sparsommelighed. Til den unge Pige fik den unge Røver Lyst. Begges Forældre blev snart enige om »Handelen« (et godt betegnende Udtryk); thi hvorvel Keltringfamiliens Rygte ogsaa var trængt til Spøttrup og næst omliggende Byer, havde alle disse dog været frie for Plyndring — »Ræven«, hedder det, »bider ikke nær ved sin Hule«. Dertil kom, at Fæstebonden ved en Slægtnings Dødsfald var kommen i lovlig Besiddelse af et Par Hundrede Daler, Husmanden i ulovlig Besiddelse af langt flere. Han tilbød ydermere at ville spæde dygtigt til for at faa hins Søn frikøbt af Krigstjenesten. Dette blev ellers overflødigt, da han, ked af Dressuren, havde deserteret, var indfanget igen, tilbørlig kureret for Føjtelyst med »Hesselfedt«, bragt paa Sygestuen og der kreperet. »Derfor kan I takke den sorte Hund i Randlev,« sagde den gamle Røver; »men det skulde han vel have betalt!« »Ja, hvordan det?« sukkede den tabte Søns Forældre. »Vi kan jo se til!« lød Svaret; »men det er nu slet ikke værd at snakke om.« Kort at fortælle, de to unge blev gifte. Og saa var det godt.

Vinteren lidde og var næsten forbi, da han i Huset vandrede med Pose og Stav hen ad Vejen fra Randlev til Rørth (af Almuen kaldet Raath). Næsten hele denne By hørte til Præstens Strøgods; han havde følgelig der baade i By og Mark og Skov Hals og Haand over Ræve, Harer og Bønder. Den samme Dag, som Mestertyven i Spøttrup vejfarede her, havde Præsten ladet Bønderfolkene anstille en Klapjagt.

Han selv med flere Jagtvenner deltog i den. Nu træffer det sig, at den vandrende trasker et Stykke langs baghen med Skytterækken. Som han er henud for Præsten, kommer en Ræv farende denne skøns forbi; men seende Stodderen, der vel ikke holdt sig saa stille som Jægeren, gjorde Mikkel en lynsnar Vending Præsten fejlede. Han saa sig om, bliver Rævens

Frelser var, skælder ham ud og befaler ham at skynde sig bort. Den anden blev staaende og grinede. Præsten, imedens han hurtigen ladede, brugte med stigende Forbitrelse flere, just ikke gejstlige Kraftudtryk, ja forløb sig endog saa vidt, at han truede Stokkemanden med »blaa Ærter«. »Tag han sig selv i Agt for de gule!« svarede denne og trak sig bort, inden Præsten var færdig med Ladningen. Den gamle Røver havde mere end een Gang overtænkt, hvorledes han skulde komme Præsten til Livs, uden selv at vove sig for yderligt; men den sorte Mands Bøsser, hans store Hunde og egen velbekendte store Legemsstyrke havde endnu hidtil holdt ham tilbage. Men nu naaede hans Ildvorenhed (Vrede) sit højeste Punkt. »Kan jeg ikke,« brummede han, »komme til at slaa ham for Panden eller lette ham for nogle af hans Offerpenge, saa lad den røde Kok gøre det!«

Naar man drager Nord fra til den gamle Herregaard Aakjær, har man til højre temmelig høje Bakker og nogle dybe Dale, begge bekransede med mægtig Bøgeskov, til venstre en lang udstrakt Eng med sin Bæk, og denne bebræmmet med sine vandelskende Eller. Aakjærgaardens Opbygger har, som i Almindelighed Anlæggere af Herreborge, ogsaa været vandkær. Den har maattet opføres paa udaget Grusfyldning fra de nærliggende Bakker, midt ude i Sumpene. Der staar den endnu, vistnok i sin oprindelige Skikkelse, og besidder — hvis de ikke for nys er bortbragte — to mærkværdige Antikviteter: Svend Feldings tre Alen lange Slagsværd og hans Øllebrødspotte, som, fuld, kunde give en Svend Falling (som han efter Byen vist burde kaldes) til Davre fuldt op at bestille. Nord fra Gaarden stod endnu for faa Aar siden en Eg, ved hvilken vor Svend somme Tider skal have bundet sin Hest.

Ved denne Eg fandt i Aaret 1748 et Stævnemøde Sted — paa passende Tid, nemlig ved Midnat. Den gamle Røver, hans værdige Kone og lige saa værdige

Søn forsamledes der eller i Dalen der bagved efter en Dags og en halv Nats Rekognosceringer og Smaaekspeditioner. Efter gensidige Forklaringer begav de sig paa Vejen hjemad, men blev kort efter indhentede af en Vogn, paa hvilken sad, bag Kusken, den sorte i Randlev. Ved Hjælp af Maaneskinnet anerkendte denne vor mærkværdige Fribytterfamilie og tilraabte den: »Hvor har I Tyvetøj nu været henne paa denne Tid af Natten? Bi lidt! I skal snart komme der, hvor I hverken vil se Sol eller Maane!« Han rullede fra dem.

Den gamle Krabat greb de andre hver ved sin Arm og mumlede: »Bi lidt! — bi lidt! — Nej! nu er det ikke Tid at bie — inden fireogtyve Timer skal den Præstegaard ligge paa Jorden — hør, Mo'er! gaa nu saa stille ad Vejen gennem Ørting til Randlev, saa du kan være der i Dagningen, naar M a r i a n e gaar ud at malke. Snak saa med hende paa en knøv Maade om, hvordan hun har det og er fornøjet. Og sig saa til hende, at hun skulde se at komme vel beholden ud af den Præstegaard, for du havde set Lys brænde over den tre Nætter efter hverandre, og det var lige saa godt, hun reddede sig det første som det sidste med det Korn Tøj, hun havde. Men for ikke at blive for bar herefter, skulde hun se at bjærge noget Sølvtøj og Penge, hvis hun kunde komme til dem af Præstefolkenes, for de vilde blive ødte alligevel. Røverkonen udrettede dette Hverv og gjorde endvidere den Aftale med Tøsen, at hun skulde møde med alt, hvad hun kunde overkomme, uden for Kirkeporten næste Aften Klokken elleve. »Men,« lagde hun ved Bortgangen til, »lader du et eneste Menneskebarn, ihvem det saa er, vide et eneste Ord om alt dette her, saa kan du vente, at den Slemme straks er hos dig med nogle af hans Engle for at føre dig derned, hvor Ilden aldrig gaar ud, og hvor du kan ligge hos den rige Mand og bede om en Draabe Vand uden at faa den til evig Tid.« Den unge Pige havde vel nogen

Lyst til at advare sin lærde Galan; men Frygt for Helvedstraffen holdt hendes Mund lukket. Endnu før den fastsatte Tid indfandt hun sig ved Mødestedet med sine faa Klædningsstykker. At hun maa have medbragt noget B j æ r g e g o d s af større Værd, derfor giver hendes sørgelige Skæbne stor Sandsynlighed. Præsten blev snart fri for at savne noget.

Det var over Midnat, da han laa i den første Søvn. Konen slumrede let og afbrudt; thi hun havde et lille Barn at vugge ved sin Side af Sengen. Pludselig bemærker hun et flammende Skær paa Vinduesruderne, hæver sig over Ende, ser, lytter og fornemmer ovenover en Buldren, en Knirken, en Knagen og udenfor end stærkere Lysglimt. Hun rusker Manden vaagen og raaber: »Herre Jesus! jeg er bange, det er ilde fat — hør! se!« Den opskrækkede Præst springer ud af Sengen: ja, Tagene i Gaarden stod i fuld Flamme; han kunde tydelig høre, at Stuehusets Overdel ogsaa stod i Lue. »Op!« raabte han til Konen, »Livet kan vi maaske redde gennem Haven.« Dermed greb han Barnet, slog et Vindue op, løftede hende ud og selv bagefter. Kun faa Spring havde de taget, før Tækket skred ned bag ved dem, og saa nær havde de været indebrændte. I de bareste Natklæder for de nu til en Bondegaard, hvor de modtoges af en Karl, der nys var hjemvendt fra en behagelig Fenstren og nu, seende Ildebranden, gjorde Anskrig af fuld Hals. De halvnøgne Præstefolk blev forsynede med Bønderklæder. Hun, følende sin Nedkomst nær, fik Bud efter Jordemoderen. Præsten skyndte sig tilbage til den glødende Tomt, hvor nu slet intet var at gøre, inden Ilden var helt udbrændt; men han var ængstelig for sit Tyende. Af dette opdagede han ingen undtagen den ene Pige, som stod og græd for sit Tab, og Studenten, der sad paa sin Kiste under et Træ i Haven og saa hartad forstenet ud. Efter gentagne Spørgsmaal fik Præsten saa meget af ham, at han, siddende for sine Bøger til langt ud ad Nat-

len, havde fornummet Ildebranden, der da allerede rasede saa voldsomt, at han næppe fik Tid til at kaste nogle Klædningsstykker og Bøger i Kisten og slæbe den efter sig ud af Vinduet (som var paa Enden af Huset, hvor Vinden bar fra); af Gaardens Folk havde han ikke fornummet nogen. Dette var naturligt; thi da man kom til at rydde op, fandtes der stegte Levninger af begge Gaardskarle mellem de ligeledes forbrændte Heste og Røgteren kvalt paa Møddingen, hvor han kun forlængede sit Liv nogle kvalfulde Øjeblikke. Men Pigen, som jo skulde være frelst paa Kirkegaarden? Ja hun var sandelig falden blandt Røvere.

Den onde Kvinde førte hende op i Vaabenhuset, hvor de andre to var beskæftigede med Antændingsapparaterne. Formodentlig har de efterset hendes Tøj og deri forefundet noget stjaalet Metal. For i Sikkerhed at bemægtige sig dette samt dernæst at forhindre, at hun skulde røbe dem, har de myrdet hende med Knivstik; thi i denne Tilstand fandtes Dagen derpaa hendes Lig i en nær værende dyb Vandgrøft, hvorhen de havde slæbt det, hvilket Blodpletter, ledende fra Grøften op i Vaabenhuset, tilkendegav. (Man viste endnu i min Ungdom paa den indvendige Side af Vaabenhusets Egedør fem sortagtige Pletter, som troedes at være tegnede af hendes blodige Fingre, ligesom og et Par anbrændte Sparrer tyder paa, at Brændmaterialierne, under Mordernes Fraværelse med Liget, maa have begyndt at tage for sig selv.)

Mistanken — snarere moralsk Vished — antydede Forbryderne. De fængsledes. De benægtede og var aldeles samstemmige i deres Forklaringer, foreskrevne og indprentede af Anføreren. Vidner, af hvilke en havde set dem komme fra den anstukne Vaaning, kastet sig bag en Tornebusk, men tydeligen kendt dem, en anden set dem fare ind paa Gosmer Kirkegaard og hørt dem banke paa Vaabenhusdøren, en tredje hørt en lignende Banken paa Halling Kirke

dør og derefter set tre Mennesker skyndsomt gaa derfra til Spøttrup — alle disse Vidnesbyrd tørnede af paa Lovprincippet om enstidige Vidner og paa de anklagedes indstuderte Rollefasthed. Om Tortur — den Tid meget brugelig — blev anvendt, vides ikke, men kan formodes, i saa Fald med uafgørende Virkning; thi Dommen faldt ud til »livsvarigt Fængsel med strengt Arbejde«.

Med et Par psykologiske Mærkeligheder skal jeg slutte Beretningen.

1) Det var i hin Tid — maaske længe derefter — en rodfæstet Overtro, at naar en Ugerningsmand efter den i Mørket forøvede Udaad kunde inden Solopgang slaa tre Slag paa tre forskellige Kirkedøre, da skulde han vorde, om ikke ganske angerløs, saa dog strafløs. Og er det sandsynligt, at hine Misdædere i denne skumle Overtro har befæstet deres Forstokkethed.

En af mine Ungdomsbekendte — født just i Gosmer-Halling Pastorat — har fortalt mig, at som han en Dag spadserede paa Københavns Volde, havde en rundrygget, hvidhaaret Stokhusslave bedet ham om en Almisse. Den gaves med det Spørgsmaal: »Du, som gaar paa Gravens Rand, hvad har du bedrevet?«

Slaven svarede: »Det er nu i denne Tid fireogfyrretyve Aar siden, jeg var med at brænde Randlev Præstegaard af.«

»Og at slaa Pigen ihjel?« fortsatte Spørgeren, der gøs som for et Genfærd.

»Nej,« sagde han, rettende Ryggen et Øjeblik, »det gjorde vor Fa'er alene; men han truede mig til at hjælpe ham med at slæbe hende ned i Sønderkær, lige saavel som jeg ogsaa blev tvungen til at stikke Ild paa de to Længer.«

»Gud hjælpe dig!« sukkede min Bekendt, »hvorfor har du ikke heller angivet dig selv herovre og faaet Ende paa det i en Hast i Stedet for denne forskrækkelige lange Tid at sejgpines baade til Legem og Sjæl?«

»Aa, jeg haaber,« lød hans Svar, »at Vorherre derfor vil blive mig en naadig Dommer paa hin Dag.«

Slavefogden gjorde Ende paa Samtalen. Denne førtes i Aaret 1793.

2) Præsten bar Tabet af alt sit verdslige Gods med agtværdig Jævnmodighed, hvilket han jo og saa meget lettere kunde, som han var rig nok til at oprette det og endda havde fuldt op. Meget nær tog han sig de fires skrækkelige Endeligt, saa meget smerteligere for ham, som han ikke kunde fordølge sig, at hans Barskhed paa hin Jagtdag havde fremskyndet Ugerningen. Dog, ogsaa disse Tab forvandt han under Tidens lægende Magt.

Men eet Tab var der, som han aldrig kunde forvinde.

»Og hvilket?«

Det af et Morbærtræ. Det var opvokset med ham, blomstrede med ham, bar med ham; nu var det død før han. Alle de andre ildsvedne Træer i Haven lod han uden videre omhugge; men det brandlidte Yndlingstræ maatte intet Jern vedrøre. Han puslede omhyggelig ved det, afskar nogle af de forbrændte Grene, forbandt andre, om hvis Helbredelse han havde Haab, gødskede om ved Foden et Aar efter et andet. Og da alt Haab om dets Oplivelse var forbi, nænnede han dog ikke at oprydde det. Først ved hans Begravelse blev det tørre Morbærtræ anvendt paa Skorstenen.

Digte.

Trækfuglene.

Naturkoncert.

(Fortsat)

Solsorten.

Fløjtetoner elskovsømme, bløde
naar mit Hjerte.
Mon af Nattergalen, lille søde!
du dem lærte?
Blomsterløs er Engen, bladløs Skoven.
Isen tynger
Søens Barm, i Fængsel sukker Voven —
og du synger?
Dine Sange, du! om Vaarens Glæder,
hvi saa korte?
Førend Mark og Skov bær Vaarens Klæder,
er du borte.
Er det sandt: gaar du til Norges kolde
Bjergetoppe?
Hvad kan vel den ganske Sommer holde
dig deroppe?
Er dog ikke smukkere hernede
mine Bøge?
Hvorfor vel i Granerne din Rede
hisset søge?
Men der hang din Moders, kan jeg tænke.
Rejs da, kære!
Fødelandet, ved jeg, har en Lænke,
blød at bære.

»Blød at bære; ja! men haard at bryde:
tung at kaste,
let at bære. Hjertets Længsler byde
did at haste.
Bøgen hørte d i n e første Sange,
d i n e Sukke;
Granen paa de kolde Klippevange
bar m i n Vugge.«

F a l k e n.

En Falk! ja nu er den Tid forbi,
du red i Kongefølge.
Vel est du nu atter fattig, dog fri,
kan dig i Skoven dølge.
Tilforn du bares paa Fruerhaand
og skjult i Gyldenhætte;
de vilde dig smykke med Rosenbaand,
men dog i Fængsel sætte.
Dog — var det ej bedre, da herlig Musik
omkring dig monne skingre?
da Føden fra Herrebord du fik,
og Klap af Rosenfingre?
Den ædle Hest og den trofaste Hund
fik Hug, naar du fik Æde —
og du var som Gæst i den grønne Lund,
naar Prinser gik til Sæde.
»O! al denne glimrende Lykke for vist
jeg under Nattergalen,
gi'er ej af min Rede den mindste Kvist
for hele Riddersalen.
Jeg giver end ikke en Draabe Vand
for Vin af gyldne Bæger,
og er jeg endogsaa en fattig Mand,
mit eget Bord mig kvæger.
Bøj du kun for Stormanden dybt din Ryg.

naar du hans Køkken lugter,
om der til Eftermad vanker lidt Stryg,
kys Riset, som dig tugter.
Sæt dig kun til Nattergalen i Bur
og syng, naar Herren byder;
jeg svinger mig i den vilde Natur
og fattig Frihed nyder.«

Thomas i Gærdet.

Nordiske Kolibri! Du som bor —
ingen ved jo næsten hvor,
at et lidet Glimt af dig man ser,
det er nyt, som sjældent sker.
Hvi saa sjælden du til Lyset frem!
har du ogsaa Hus og Hjem?
har du lille ogsaa Børn og Viv
til din søde Tidsfordriv?
Hvad bestiller du den Dag saa lang?
giver ej et Hvip engang.
Bor maaske herfra i Verden vidt?
er kun her en Eremit?
Eller har dig Slægt og Ven forladt?
sørger derfor Dag og Nat?
Eller ak! maaske du ogsaa ved
lidt om skuffet Kærlighed?
»Jordmonark! Du ser saa stoltelig
fra din Højde ned paa mig.
Sand Lyksalighed, din Visdom tror,
kun i Glans og Færdsel bor.
Sig mig: i dit eget lange Liv
hvad er vel d i n Tidsfordriv?
Drømme skønt om Magt og Herlighed,
bygge op og rive ned,
sætte dig et Maal, du aldrig naar,
kæmpe om et Potteskaar.

Store Herre! ynk kun ikke mig!
jeg misunder ikke dig.
Bad dig, brænd dig kun i Ærens Sol!
tumle dig fra Pol til Pol:
Enden dog, du Træl af Magt og Guld!
er ikkun en Seng af Muld.«

Rørdrummen.

Hør!
hvilket Suk! det hæver sig og dør
lig en Basunes i Søens hvislende Rør.
Hvo er du, som hilser Vaarens Dage
med Klage?

»Nej!
hvad du hører, Klage er det ej:
i Elegier aleneste bejler nu jeg.
Hvorfor kan man ej i Suk udtrykke
sin Lykke?

O!
der er Lykke, mer end du vil tro,
i umisundte, stille, lønlige Bo.
Ikke alle Suk og Taarer glide
af Kvide.

Sang,
selve din, min Ven! har ej engang
idelig jublende Glædes henrivende Klang:
og maa du ej selv jo stundom græde
af Glæde?

Tidt
om Lyksalighed paa Jorden vidt
leder I Mennesker! finder som oftest lidt:
mangen leder, til han vorder fremmed
i Hjemmet.

Mit
er kun snævert, ejer ikkun lidt;
dog jeg det ikke, du stolte! bortbytter for dit.
Ingen, du! af dine gyldne Avner
jeg savner.

Flyv
med din Legion af Ønsker! Klyv
møjsomt til Ærens Top og lyksalig dig lyv!
I min Vraa jeg skal dig ingenlunde
misunde.«

Rylen.

Det er jo Rylen, som hisset kommer!
hun bliver dog over hos os i Sommer.
God Morgen i Mosen, paa Engen, ved Vejlen!
Vær s'god! Tag til Takke hos Viben og Hjejlen!
Jeg lider din stændige Husmodersyslen,
hvorvel under idelig Sylren og Myslen;
jeg ved, det er ikke saa ilde ment:
du vil have Huset forsynet og pænt.
Den Mand og de Børn vil ej Orden holde,
det kan dig jo ogsaa lidt Ærgrelse volde;
jeg kommer dog virkelig flere i Hu,
der jævnt hen knurrer og knærker som du;
men skønt de ogsaa skænder en Smule
og, som det kan træffe imellem, surmule,
de have f o r i n d e n et kærligt Sind,
f o r u d e n et smigrende Smil paa Kind:
et kælent Ord og et Favnetag ømt —
nu, Herre Gud! hvad er vel da forsømt.
I hele Naturen er haardt som blødt
jo blandet, som Livet med surt og sødt:
af begge dog Skæbnen ret ligeligt maaler,
og den ikkun n y d e r, som ogsaa t a a l e r.

Musvaagen.

Ih! se god Dag, Hr. Landraad! hvordanne staar det
til?
der er saa læng' imellem, De os besøge vil;
det er jo mange Tider — et halvt Aar er det vist —
at her i disse Egne vi have set Dem sidst.
»Ja, kære! jeg maa virke foruden Ro og Rist,
og svære Embedspligter mig have fængslet hist.
Jeg ved det nok, man venter mig her med Længsel
stor,
med Ekstrapost jeg derfor herhid fra Syden for.
Her har jeg saa det samme uendelige Slid,
og naar endda jeg rigtig blev lønnet for min Flid!
Men mine Sportler falder bestandig saare smaa:
af Rotter næsten ingen, af Mus kun ganske faa.
Det tykkes mig dog ikke, endskønt De siger saa,
og overalt, min kære! man klager ogsaa paa:
De gør Dem selv betalt udi Bondens Høns og Lam,
og er det sandt, mig tykkes, det næsten er en Skam.
»Hvad snakker De om Bonden? jo den Karl! lur De
ham —
det skader ham slet ikke, engang han faar et Ram:
Min Sportulering, skriger han altid paa, er dyr;
jeg ta'er kun for Udpantning min lovlige Gebyr.
Ja saa! jeg har og kendt Dem jo som en ærlig Fyr,
der med en sjælden Strenghed Skin af det onde skyr:
men Embedsmænd beklikkes saa ofte, kan jeg tro,
gid Deres Ret, saa lovlig, De nyde maa i Ro!

Stillidsen.

Smukke Fugl! Du som saa tarvelig
tager Føden din af Tidsler,
vakker er din Sang, og blidelig
som en Kilde den henrisler:

men ved slig en Kost, hvorledes kan
du dog Lyst til Sangen finde?
Kan en Digter da ved Brød og Vand
lade Digteraaren rinde?
»Netop, kære! Skjalden sulte maa,
synger bedst, naar han er sulten;
sig mig, hvor en fed Poet du saa?
næppelig ved Skriverpulten.
Det forstaar sig, sulte rent ihjel
maa han ej. Jeg har en Broder,
som i Bur befinder sig ret vel,
men maa trælle for sit Foder.
Rigtignok: den meste Tid gaar bort
med hans Ædekop at trække;
men selv det Opmærksomhed, skønt kort,
kan for ham hos mange vække.
Men han venter og, naar han er død,
at hans Skind udstoppet bliver:
Denne Løn, min kære Mand! er sød
og hans Hjerte kønt opliver.«

Irisken.

Ha! Bravo! først Liv nu Koncerten faar
ved Piccoloføjten foroven.
Naar du dine smaa Tremulanter slaar,
da vandrer jeg gladest til Skoven.
Og Kærester vandrer nu Arm i Arm
alt under Løvhvælvinger grønne,
og sødeligt svulmer forelsket Barm
af Haabets Drømme saa skønne.
Fuldt toner Elskovs Natur-Symfoni
og vækker Hjerternes Længsel,
gør Tungen af Blyhedens Lænke fri,
og Ønsket ud af sit Fængsel.
Bevingede Bejler! som frit og trygt

din Elskovserklæring fremfører,
dit lille Hjerte ej kender til Frygt,
og Tvivlen det aldrig berører.
Hvi kan dog ej Mennesket elske som du
og ej med fordelede Kræfter?
Hvi kan det ej leve for Kærligheds Nu
og uden Frygt for H e r e f t e r ?
Men haver dette H e r e f t e r maaske
et højere N o g e t at byde?
en Elskov, som ikke skal Døden se
og aldrig er til at fortryde?
en anden stor Harmonimusik
og uden skurrende Toner,
for hvilken vi ikkun et Varsel fik
fra Skovens dunkle Kroner.
Saa er denne lille Koncert maaske
Præludium blot til den store,
naar Jord og Himmel forenede
istemmer et evigt Majore.

S v a l e n.

Vidivit! der er Svalen, min Tro!
Ih nu da! saa har vi Sommeren jo!
vor kære logerende fra i Fjor!
Gerne han paa et Tagkammer bor,
bygger og holder det selv i Stand -
hjertelig velkommen i vort Land!
Altid beskæftiget! ud og ind!
op og ned! hid og did, som en Vind!
haver ej Tid til at gi'e os en Sang,
førend ved Sommerens Ende engang,
spiser os af med et kort Kvirrelit;
først naar Familien kommer saa vidt,
at den kan skøtte sig selv, faar han Ro
til os at more en Gang eller to.

Men Soireen er atter kort,
kommer endda først, naar han vil bort:
sildig han kommer, og tidlig han gaar,
alt udi Høsten om Vinteren spaar,
siger Farvel til den gyldne Vang —
Hvor er du henne den Vinter saa lang?
Har dig en anden Sommer maaske,
medens vi her have Frost og Sne?
Har dig et andet Lyststed der,
mens vi har Byger og Storme her?
Eller mon sover du Vinteren hen
for at opvaagne med Varmen igen?
Ak ja! saa skal jeg jo og engang
sove min Vinter — Gud ved hvor lang —
tænker dog: den, som kan vække dig,
til Foraaret ogsaa vil kalde paa mig.

Vagtelen.

»Hys!
Tys!
Kom nu og kys!
Tag mig!
Drag mig!
ej mer beklag dig
over min Kulde!
thi nu er jeg varm.
Kom da, du hulde!
og synk til min Barm!«
Ja den har du lært udi Myrternes Land,
hvor Rosen aldrig henvisner;
hvor Hjertet enten maa staa i Brand,
eller og af Kulde det isner.
Hvad vil du med saadan en Elskov her?
en Ild, som Vesuvio tænder?
Her have vi »mindre men længere kær«;
men her er ingen, som brænder.

Her kalder vi den kun en Fusentast,
som elsker mer end til Maade;
med ingenting haver det her nogen Hast;
Fornuften skal alletid raade:
her er saa meget andet, som først
skal ta'es i nøje Betragtning;
man slukker ej heller sin Elskovstørst,
før Venner har givet Eragtning:
saa snart vi nu synes, at det kan gaa an,
og begge er tjent' med Partiet:
saa bliver de unge Folk Kone og Mand
hvis ikke man har sig forbiet.
Og naar de saa bli'er til hverandre vant',
og kønt forliges da siden:
jeg virkelig en Gang imellem fandt,
at Kærlighed kommer med Tiden.

INDHOLDSFORTEGNELSE

9. BIND.

	Side
Jøderne paa Hald	3
Urtepotten	47
Le Petitmaître d'École	75
Skinsyge	87
Faawal, Hammeløw	98
Menneskelighed	109
Halv Spansk og halv Dansk	115
Ravnen	127
Stakkels Louis	145
Lella Zohra og Lella Hradudja	177
Eneste Barn	189
En jydsk Mordbrænderhistorie	205
Digte	214

St. St. Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

E BINDSTOUW

·MED ORDFORKLARING·

NOVELLER OG SKITSER

X BIND

-R×CHR-

MADSEN LINDS FORLAG

ANDEN PAA NY REVIDEREDE UDGAVE
KØBENHAVN 1912

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co. (M. A. HANNOVER)

E Bindstouw.

Fortællinger og Digte paa Jydsk. Skrevne i Tidsrummet 1827—1842.

(Se Ordforklaringen S. 40—46.)

De war e Awten fa bette Jywlawten — nej hold! A lywwer — de wa sgi den Awten fahr ve indda, dæ wa Bindstouw te e Skwolmæjsters, ham Kræn Koustrup — I kinne ham wal? Dæ wa nok, dæ kint ham, faar om e Vinter wa han Skwolmæjster, men om e Sommer wa han Muhrmæjster, aa han wa lih døgte te behgi Diel. Aa han ku mier end de, faa han ku stel Blued aa vis igjen aa vænn e Vind aa løhs øwwer baallen Fingger aa møj mier. Men te aa maahn wa han ett saa fulkommele som e Præjst; faa han haad ett gon i den suet Skuel. Saa wa vi da samled aa hiele e Bøj — ja, ja! Lysgor Bøj er ett saa faahle stuer: der er ikkon sejs Goer aa nowwe Huhs; men saa wa di der aasse aa Katballe aa Tejstrup, aa a trower dje Kaahl i Knækkebaarre war aasse drøwwen dæte. Men de ka no væh de samm. No Falil! Saa haad vi da ænnele molt aa, aa haad aalsammel faat wo Gaanænner øwwer e Kroeg i e Lowt øwwer e Skyww aa haad aasse begynt aa læ di fem Pinn lest ve. Saa sejer e Skwolmæjster: »Æ der ingen aa jer, dæ vel synng nød elle faatæll nød, saa lidd ed saa gjæwt mæ de hæhr Værkeri.« Saa tow hun Ueret — hin Kjen Pæjster fræ Pahvse — faa hun ær aalti saa frammtaahlen — »A ku gjahn

synng jer en bette Vihs, om I ejjes gad hoer en?« — »Da ve vi aasse de!« suort a, »klø do kon te!« — Saa saang hun aasse en Vihs. A haad aalle hoer en fahr; men a ka aallywwel gaat how en; aa den gik da ænnele søen:

Staeren sedder o Gowlen
  aa synger, som han ka bæjst.
Nejenfor goer han Ejler
  aa fløtter hans Haasbonds Hæjst.
Baanked han fast Tyrhælen,
  smed Køllen dærøwwenapo,
vænt han sæ om a Staeren:
  »A saang, hwis a wa som do.«
»Ja hudden ær a?« saah Staeren,
  »a æ kon en fatte Fowl,
a haar ikke annet end Fjaeren.«

»To do haar dæ nok en Kjærrest,
  aa I haa je behgi en Reh;
a haar wal de jen, men ikke de ant,
  a haar ikkon lille Gleh.
Karen hun sørre sæ knap tedøh,
  aa a komme raa bagætter —«
»Aah! gi hin Fæjstpæng!« saah Staeren,
  »saa komme di gammel jow wal
aa renne dæ sjæl epo Daeren.«

Dæh gik jen Maahned, aa dæh gik tow,
  aa dæh gik trej Gaang trej,
saa hint di Jormueren te Karen,
  hun wa kommen skit astej.
De wuet ett saa lænng, saa fek hun
  en gromme villele Dreng.
Mueren smækked faa Daeren
  aa sat sæ po hinne Seng:
»Hwem æ saa Faaeren, do Karen?«

»A kinner ett anner end Ejler —«
  hin Torer po Kinneren trill —
»A kù wal tink et,« saah Mueren,
  »men do haa lawwed ed ill;
haad do indda fallen faa Sohren,
  kahænsæ de ku bløwwen gaat:

do baade ham sjæl aa saa Goeren
  i Minn aa i Ynn da haad faat;
men Ejler, aaller i Vahren
  den Stohder mi Dætter ska fo —
de mo do lihd epo, Karen!«

Karen hun snowwed sæ hal omkring
  aa sat hinne Pann immod Stokken.
Uhlen tuded i Kjerketuen,
  po Raahnen gaaeled han Kokken.
Hunnen tuded mod Kjerkepuet,
  aa Katten mjawwed i Aahnen.
Føst saa døh hun, den unge Muer,
  aa raa bagætter kam Baaenen.
»No blywwer han nok ifræ Daeren!« —
  saah den faasmeddele Kwinn —
»hwo mød haa do faat wal aa Karen?«

Vinteren lidd, aa Fororet kam,
  aa Staeren po Gowlen han saang:
»Goer hær inno din usselig Pjalt!
  kan ikki dæ Tiden blyw laang?«
»Mød længer den skal ikke heller blyw!«
  saah Ejler; han gik te et Træ.
Han ban hans Huesbond aal i en Løk —
  »No skal a raa kom hæfræ!«
Saa saah han Faawal te Vahren
  aa putted hans Howwed derin —
»Gu naah mæ! No kommer a, Karen!«

»De war ejsen en sølle jen!« saah han Jepp. — »En wa saa bedrøwwele,« saah An Kathrin. — »En wa saa grussele,« saah Kjen Muotes. »Syng wos jen, dæ goer let mier faanøwwele, Kjen Pæjster!« — »Læ no enaahn synng!« suort hun, »sihn I ett æ faanøwwed mæ den hæhr.« — »Ito,« saah Wolle Hannsen, »a ær ett grom te aa synng; men a ku faatæll jer en bette Histaarri, dær æ haatte lissom e Vihs, undtawwen de te en foer en bæjer Æhn.« — »Ito! læ wos saa fo en!« saah e Skwolmæjster; »men gjør en ett faa laang!« — »A ska

ett gjør en længer, end en ær,« suort han. Aa saa snøed han hans Nies aa tow ve.

Vi kinne jow aalsammel de hæ bette Kon Bøj, di kalle »S k r æ e«. No ejer di dem sjæl; men i æller Daww hoer di unne K j a s h o l m. Den æ da ænnele splet ad, som saa manne anner; men fahr haar ed wot en skammele gue Goer. I di Tier — a veed no ett saa nøw, nær ed war, — bowed dær et Stød tow Brøer po e Goer. Den ællst a dem wa da e Mand, aa den ungest ejed slet ett nød hverken aa e Goer eller aa e Gwos. Men Pænng haad han ejsen nok aa, manne Kihster full, saawalsom den aahn.

Noddeda, i de samm Golaw bowed der en Fraaww po A n n s b j e r r e. Hun war ung bløwwen Enki, aa rig wa hun, aa knøw wa hun. De ku jow da ett slaa fejl, te dæ wa baade jen aa enaahn, dæ bejled te hin. Si kons no! Ham, den ællst Broer o Kjasholm, han bejled aasse; men de vil ett blyw te nød. E Fraaww haad sit sæ enaahn ued; men hwem han war, elle hwot han wa fræ, de mo a ett sej, for a veed ed ett. Den ungest aa di hæ Kjasholms Brøer haad aasse sit sæ jen ued; men de wa sgi en Buenpihg i S k r æ e. Jahja! han vil jow ett hat hin te Kuen; men ejjesen søen — I veed wal. De passed hun ett om. Han ga gaat faar, aa han bøj hin Pænng; aa han lowwed hin baade Guld aa grønn Skoww; men lih vidt kam han mæ hin. Hun passed hinne Rok aa hinne Binnhues aa hehded hinne gammel Forældler. Imelstaahn wa hun saarren, aa hinne Muer saah te hin ivessomda: »Hwa skaae do, bette A n n ?« Hun suort ett nød annet po ed end: »To de veed a ett — jen ka ett aalti væ lih glaae.«

Mens de hæhr no stod søen po, saa kam den ællst Broer ætter, hwem de war, e Fraaww haalt aa. Aa saa suer han en høw Jed, te han skul undlyw ham, ihwor han saa traf po ham. Men

hør ikkon saa! Hwem aa jer dær æ kommen ad e Vej mel Ungstrup aa Tuening, haa wal aasse sit søen mødtvejs ve en Pas en laang, flaad Høw — lissom en Doss — i en Fihrkant mæ stuere Stien rondenom aa nown Broklinger aa Tejlstien. Si dæhr haar i gammel Daww staan en Kjerk, dæ hed L u h n K j e r k. Aa di Annsbjerre Folk aa di Kjasholms Folk, di wa lih gue om den samm Kjerk aa haad jet Stuelstaah elle Poppeltuer, som di kaller ed, i en. Si no bøj ed sæ hwerken wahr elle bæjer, end te e Fraaww mæ hinne Kjærrest mødtes en Sondæ mæ den ællst aa di hæ Kjasholms Brøer i e Stuel. E Kjasholmsmand gjor ett laang Snak, men drow hans Koer aa jaw igjemmel den aahn. E Fraaww hinne Kjærrest han fil døe øwwerenn; men han kam sjæl løkkele aa wal ued aa e Kjerk. Men hwot han saa sihn timmedes, de veed a ett nød aa. Men de bløw befolh, te e Kjerk sku rywwes nier, faa den hæ grusselig Gjanning; aa sihn haar e Folk, dæ hoer te Luhn Sown, gon te Tuening Kjerk. — De wa no de; men I skul ha aa vehd, hudden de gik mæ hinner, e Skræpihg. Si kons no: Ham den ungest Broer, han kjøwt Annsbjerre — faar e Fraaww døh knap ætter, te hinne Kjærrest wa muered. Men e Goer hed ett A n n s b j e r r e indda; den haad et ant Nawn, ingen noløwend ka how. De Nawn, en haae no, fek en ætte de hæ Kon Tøes i Skræe — faa hun hed A n n; aa da e Herremand ett ku faalok hen ve nown Meddel, saa tow han hin te Kuen i Tugt aa Ehr aa kled hinner op i Silki aa Damask — de wa no ant end en røe Binntrøww aa et Pa Stunthueser. Di løwwed glæddele tesammens i manne Herrens Oer. De sihst a besøgt dem, ga di mæ en Kaarre ful aa Brænvien aa et Glas ful aa Brøe aa en Skjelling i mi Paang. No æ den Histaarri ett længer.

»Den war ett saa mød towwele!« saah e Skwolmæjster. »Men no sku vi wal ha en Vihs. Syng fram, Visti! Do ka jow saa' manne, som dær æ Fingger aa Tæer po wos aalsammel. Men de sku væ søen en plasiele jen.« Visti ga hans Naaggel et Snow, læhted sæ fræ e Stuel, trak op i hans Bowser, sat sæ igjen, spøtted hans Skroe ued aa tow ve gilik:

Øwli han wa sæ saa løste en Swenh,
skul han et Æren, saa stak han irenh
hisop aa hæhnier.
Gik han mæ Hjølli aa gik han mæ Plow,
aaller haad han Row,
undtawwen nær han sow
saa søhdele, saa bløhdele.

Skjøn Else hun æ sæ en Frøken saa fin,
hun goer i Silki aa Moer aa Hermelin
hisop aa hæhnier.
Soe hun ham Øwli i Mark elle Skow,
aaller haad hun Row,
undtawwen nær hun sow
saa søhdele, saa bløhdele.

Dæ wa Daans epo Goeren, aa Øwli han saang,
saa mæ den aa saa mæ den saa lettele han spraang
hisop aa hæhnier.
Skjøn Else stod aa soe po, hudden han ku sæ snow:
saa fek hun ingen Row,
undtawwen nær hun sow
saa søhdele, saa bløhdele.

Skjøn Else vel faaløst sæ udi den grønne Luhn,
hin Tanker di wanked aalt i den samme Stuhn
hisop aa hæhnier.
Da mødt hun ung Øwli aalt udi den Skow,
aa saa fek hun Row,
di udi Græsset sow
saa søhdele, saa bløhdele.

Aa da saa hin Faaræller no wa døh ud aaw Æll —
den jen gik te Himmerig, den aahn gik te Hæll —
hisop aa hæhnier,

te Egtemand aa Haasbond ung Øwli hun tow;
saa fek di behgi Row
aa ve hweranne sow
saa søhdele, saa bløhdele.

Den Vihs grinned di aa hwæhjen, aa e Skwolmæjster skaaltred sæ aa gnej hans Arm aa saah: »De haa da wor en skammele kaalhøgen Knæjt, den samm Øwli.«

»De ka hejer ett nøt aa væ saa mød ræd a sæ,« saah Kjen Pæjster, »nær en ska te aa ilaw mæ søen nød.« — »De mo do wal sej!« saah Pe Baahstrup, han læhted sæ fræ e Bænk aa sat sæ igjen — »haad mi Aallfaaers Aallfaaer wo ræd a sæ, saa haad a knap sat hæhr.« — »De war ibann!« rovt Pe Pahvse, »hwa veed do om di Aallfaaers Aallfaaer?« — »De skal a sej dæ,« suort Pe Baahstrup. »Den Goer hær Øhsten for, som vi Bynner inno kalle Baahstrup, men di stuer kalle Marswynsluhn, den ær i gammel Tier bøgged op a fihr Bynnegoer. Di hoer te Annsbjerre, aa e Mand dæhr hed Jørren Maahswyen. Han røw di Baahstrupgoer nier aa kyl di tow aa e Bebowwere i no Huhs i Vium, aa den treddi smed han te Søsle — faa degaang ku di jow tummel mæ wos, lissom di sjæl behaaged. — Den fjahr, de war aakkeraaet mi Aallfaaers Aallfaaer, han fek ett nød faa de føhst, men han vinted jow. Saa degaang te e Herremand haad faat de nøj Stowhues i Baahstrup rest op, kalt han ed ætte sæ sjæl mæ de hæ Swynnawn aa gjor et Gill faa hans Slæjt aa Venner. Som di no wa samled, Herrer aa Fraawwer i e Øwwestow, saa goer mi Aallfaaers Aallfaaer ind te dem aa taar hans Luh aa aa sejer: »Godaw! aall I gue Venner aa Frænner!« — »Ær den Bunde gal?« rovt somm a dem aa vil hat ham kyl ued. Men Maahswyen saah, te han maatt gjahn blyw

let, faa de wa jen, dæ haad hans Frispraak ve ham. »Men hudden ka do wow aa tittelier wos søen?« saah han. »Aaejow,« suort mi Aallfaaers Aallfaaer. »a veed ett ræther, end te vi hør aalsammel te jen Slæjt. Gue Haasbond hedde jow Maahswyen, den Mand dæhr hedde jow Griis, han dæhr hedde Gaalt, aa han dæhr æ jow en Wonni, aa mi Faaer haa di aall si Daww kal Pe Sow — saa maa a da aa vær aa e Swynslæjt.«

Aaeja! de grinn di aa. Men Jørren Maahswyen tow teuers aa saah: »Sihn do ær aa wo Familli, komme do te aa ha en knøw Swynstej aa bow i, aa saa kommer a aasse te aa gi dæ nød aa rued i.« — Aa den Stej, han mint, de wa Baahstruphues, som han bøgged te ham, hwo han rueded aa snahged gaat nok, aa hans Bøen ætte ham. E Herremands Slæjt ær uddøe faa manne Tier sihn, aa søen ær aasse aall di anner baade Wonnier aa Grihs. Men e Sow i Baahstruphues haar indda jen løwwen Griis, som I no ka sie.«

Jøsses! hwo skrannied di aa de hæhr Histaarri — undtawwen Kjen Pæjster. Hun wa saa møsk. A trower knap, en ku ha slawwen et Smiel aa hin mæ en Wownkjæp. »Do ær aalti saa fos!« saah Mowns te hin, »hwa skaae do?« — »A skaae slet ett ant,« saah hun, »end no vel a te aa kwehd jer en aahn Vihs. Begynner en let ræele, saa foer en Faabæjring faa de i e Æhn. Aa hwa dæ sto skrøwwen i en, de æ sann, faa de skidh i den Bøj, hwor a æ fød, aa de ær hejer ett længer sihn, end te mi Bæjstemuer ku grangivvele how ed.« Dæhmæ stinned Kjesten hinne Røg aa saang:

Po trej Bien humper e Hælhæjst astej,
faa de te han haar ikke flier;
men hwem dæ ska møhd ham epo si Vej,
humper snaar i e Kjergoer nier.

Aa Mowns han wa sæ saa løste en Swenh,
hwor han hoer Fiolen, han dannst dær,
han haad sæ no aasse en fuldtrow Ven,
aa de wa hin Mett Mari Hanster.

Aa da han kam haatte te Hanses Puet,
da hoer han en Hæjst, dæ kam lumpend;
de føhst kirt han sæ ikke ætter ed stuet;
»hwa! hwem æ de, komme hæ dumpend?«

Men dæh spraang Gnister fræ Hæjstens Bien,
desligest fræ Øwnen aa Niesen.
Aa komm unne Tag da han war ikke sien —
»hej! hudden si do ud, Mowns Piesen?«

»Hudan a sir ud, de ka væh jer de samm —
de æ kaalt, aa kahænsæ a fryser —
vil ejjes I sie lidt aa høhr, saa go framm,
hudan han den trebjenned nyser.

Spel op frisk! aa læ wos fo Wost aa Brøe!
a skul ha let Wahrm no i Kroppen.
Iawten a daanser, imuen kan a døe.«
De gik mæ en Swingen aa Hoppen.

Han tow Mett Mari ve hin venster Haaen
aa tramped aa hujed aa nikked.
Hun bløw ret saa angest, de sølle Baaen,
aalt som hun no knikked aa vrikked.

A trower, hun bløw kaald, mens Mowns han bløw hied,
e Swed trilled ham unner Yww da —
»A mo let herued ætte de bette Bied,
herinn kan ik længer a blyw da.«

Aa som han kam ued no saa warm aa saa wued
aa suoelt i e Blæst sæ et Stød da,
dæh fil han, ku hwerken røhr Haaen elle Fued.
Di anne bar ind ham som dø da.

Saa kjor di ham hjem da, aa lo ham paa Stroe,
aa lo di saa Snehkeren komm da.
Han tow no hans Moel fræ hans Top te hans Toe:
»Do ska fo en Kihst, dæ ka romm dæ.«

Aa han kam igjen o den ottende Daw
  mæ Kihsten, han sku puttes i da.
Men Skjægget de vil han jow føst gi et Skraw,
  mens Konneren towwed ham — si da!

Hans Kjærrest stod ve ham aa kjæmmed hans Hoer
  aa kyst ham po Pannen aa Øwnen.
Den Skjægskraver ind ham i Hahgen skoer —
  da wogned Kræbaaten aaw Søwnen.

Han rehst sæ aa soe sæ i Stowwen omkring
  aa soe po sæ sjæl aa di anner:
»Hwa skaaer a, mens hæhr I haar om mæ slaan Ring?
  aa hwis æ den Kihst?« — Din nohanner.

Mari ga et Skrig, hun wa næeve aa daahn —
  hun bløw jow saa faahle faaskrækket.
Hun smeed sæ po Knæe aa tow fat po hans Haaen
  aa takkede Den, ham haad vækked.

Aa da fik di Konner no ant aa bestell
  end smøk de hæhr Ungkaael te Grawwen —
di smøkked den Pihg unne løstele Spel
  te Brud epo Trejugersdawwen.

Den Snehker han klawwed sæ nød faa hans Kihst:
  »Hwem ska no betaahl mæ aa ta en?«
— »De skal a,« saah Mowns, »de foer aa blyw den sihst!
  te rehle a døer, a vil ha en.«

»Den war ett saa mød slem,« saah Kjen Muotes, »hwissommensti de ejjes æ sann.«

»Da æ den hæhr sann,« saah han Jens Jensen, ham e Hueskræhmer — I kinne ham wal — han wa kommen ind a e Daer i de samm Golaw. — Han bower ejjes en fi Mil hær Øster po; men nær han drawwer om i Bøjjeren aa tingger Hueser, aa de blywwe faa silh faa ham aa kom hjem, saa legger han sæ gjahn ind te e Skwolmæjsters. — Noddeda, saa sat han sæ nier aa ga sæ te aa faatæll, lissom a no sejer ed ætte ham:

Dengaang te a sku føhst Gaang o Sessiunen, da wanted mi Faaer knap aa nap fihr Oer i trej Snees. Saa fulles han aa mi Muer ad op i Præjstgoeren mæ en Brik Smør aa en mægtig stuer swot Kok. Præjstmadammen behaalt baade Smørret aa Kokken; men Præjsten, de war elles en dejlig Mand, aa møj gue mod fatte Folk; men han vil alliwel ett gjø mi Faaer æller, end han war, aa saa maat a spring Sældaat — Rytter skul a sæj. J e s P i e s e n slap bæjer, faa han fek en Resevt po no Avethekersager te aa smøer hans Øwn i, aa saa fek di søen en rø Hantiering, hwægaang han kam o Sessiunen; men de kaast aa hans Faaer en Halhunnerdaalersseddel.

Skuelen wa slem; a ska suæ te, Løgtenanten ku ærre jens Røg. De war en villele Kaael te aa faastoe hans Exesis; men nærensti han søh: »Kael! du rider som en Agurk!« saa wa han ett naade.

De war i Kriggens Ti. Dengaang a kam ud aa Skuelen, kam a ind te Reggemintet; wo Skadron loe i Enkelfyer, men saasnaar a kam, massired vi ind a Meklenborre. Die loe Fransmannen; de wa no bette geswint Kaahl. Di bottred po, de gik som Kjepper i Hjywl; men a ku ett faastoe ant end »Futter!« De betyer saa møj som »Dællen skal annam dæ!« Saa spuer a wo Rikmæjster — faa han ku praat mæ dem — hwa de wa di søh. »Di sier,« søh han, »di vil dragge den røde Kjole af jer aa gi jer en blaa isteden.« Men de bløw indda Løwn.

Den føhst Gaang vi kam sammel, da war a aa R a s R a s k a wo Bøj Blænkere. Vi kam te en bette Kon Skow; dæ kam trej a di hæ smo Kaahl imøhd mæ wos. »Hwem dær!« søh a. »Kiklava!« søh di. »Feldtrov!« søh a. »Sakkernommedjø!« søh di. »De æ missen Løwn!« søh a, »veed I ett bæjer Feldtrovet, saa skal I føl mæj te Skadronen!« Men saa drow den jen hans Savl aa rej li po mi

Kammeraat. A tøkkes rehle nok, han kalt wos Engle; men Skam slaa ham, han mint ett mæ et, faa han gá Rasmus et Slaw, te han fil ow Hæjsten. »Hwa!« søh a, »slaar do Ras Rask, saa ska Dællen regiæ dæ!« aa mæ de samm hog a ham øwwer hans Nak, te han buust en Bagkaarre. Da di anne tow soe de, saa begynt di aa futter aa sakker aa rent in po mæ, som di vil rien há trojn mæ nier. Men a søh: »Snak Dansk, I tysk Hunn!« aa saa slow a den jen øwwer hans høwer Arm aa den aahn øwwer hans venster, aa saa tow a dem te Faang aa før dem te Skadronen. Men Rikmæjsteren ba den bette Mand ta sæ, no wa vi uløkkele, faa de wa Fransmænd. Sihn lært han wos, vi sku sæj: »Dragoon dannoa«. De faastodd di, saa vest di, vi wa Danskere.

Jengaang indtow vi en Stadd, dæ hed Rasseborre. Guj bewaars, hwo de gik te! Dæ wa en Vagtmæjster ve fjahr Skadron, han had wo mæj faa Stralsund, degaang di slow Grøw Skeel ihjel: han had undlywet manne Minnesker i Krie. Han søh, te de Slaw ve Rasseborre wa de grommeste Slaw, te han had wot i; men de ve Lybek war inno grommer, faa diæ maat di haall et i ni Daww aa kjør ud ow di døe — de wa retten stræng faa di sølle Bæster. Men ve Rasseborre — som a sku faatæll — war ed saa møj ænkele aa si, hudden de gik te. A soe en fransk Sældaat, han gik mæ et bette Baaen po hans Bangenet. »Do ær et Skaaen!« søh a. »Pihv mæ laang Rør!« søh han. »Do ska ha Fannen!« søh a. »A ha sjæl betal mi Pihv, a kjøwt baade Pihv aa Rør aa Mondbed a Ras Rask, degaang vi loe i Issehow.« Men saa kam der en grusselig Howwen Fransmænd, aa di rovt aasse »Pihv mæ laang Rør!« saa tint a, de æ de bæjst, do rier di Vej, om do vil behaal di Pihv.

Degaang vi saa kam te Hamborre igjen, saa vil vi ett længer væ ve Fransmannen. Da vi søh

Faawal te ham, da græd Prinds Ekmøll som et Baaen, faa han vil ett haa wor aa mæ wos. »Faawal!« søh vi. »Adiø!« søh di, »adiø Ræv aa Har!« »Kys wos hiæ!« søh vi. Saa begynt di igjen mæ dje Pihvsnak. »Ja piv I no i wo ...« søh vi, aa saa rej vi te Baanhøwd. Die kam Kosakkeren om wos. Di vil prik ætte wos mæ dje Pigkjepper. Den føhst, a soe, tint a war en Kræhmer; men da han kam nærer, ku a wal sie, te de sku vær en Krigskaael. »Do ær en sue Kaael te aa rih,« søh a te ham, »a trower missen do sedder oweno di Madpues.« »Dowre!« søh han. »Ve do ha Dowr?« søh a, »ja dessom Løgtenanten soe, hudden do sedder mæ din Knæer, saa vil han nok gi dæ Dowr, kahænsæ do fik Tewand aasse.« Men saa stak han mæ i mi høwer Loer. »Do æ sue nære!« søh a, aa saa hog a hans Kjep met øwwer, aa ham sjæl bag ætter. »Do ku ha woer fræ mæ!« søh a. Diæ war aasse en fransk Genneraal fulle mæ wos, di kalt ham Lallemand. De war en Wowhals. Han had en bette rø Luh po, den swinged han aalti mæj, aa saa rovt han lissaa høwt som han kunn: »Brave Dannoa! a æ laang! a æ laang!« men de war ett sann, faa han wa kon en bette stumpet Kaael; men modde wa han.

Sihn drøw vi te en Bøj, di kalt Sestej; diæ wa saa manne Finner, te den jen ku ett spøt faa den aahn; men vi ragt dem indda tesih aa kam walhollen in te Rensborre. Po Vejen kam der en Fransmand rennen aa sprang op po Hæjsten bag ve mæ. »Væk Per Missiong!« søh han. »A hedder ett Pejr, a hedder Jens,« søh a, »ik heller vel a go væk faa dæ; men ve do væ skekkele, saa mo do ri mæj.« Saa vil han hat Akkevit. »Ve do ha Brænvien?« søh a, »de ka do fo!« aa saa ga a ham ow mi Flask. Da han had drokken, begynt han aasse aa snak om mi laang Pihvrør. »Hwissommensti do ett holler Flav,« søh a, »saa skal a kyl dæ nier ow

Hæjsten.« Men saa ba han om en mild Pardon, aa sihn bløw han rolle.

De wa de sihst Slaw, a war i, aa degaang a sku te aa sedd ow Hæjsten, had a møst mi Mondbed te mi Pihv, aa a haar aalle sit et sihn.

»Faa den Sag,« saah han Mahs aa Vrahnum, »a haa jow ænnele aasse wor i Krie, aa de ku ha gon mæ mød wahr end de gik, aa de endtes mæ, te a fek en gue Kuen — ja, ja! no æ hun døe aa hæn, sølle Kjesten, men hun wa gue ve mæ, saalænng hun løwwed; a mo ett sej hin ant po. Noddeda, saa haar a laae den hæhr Vihs om den hæ Krie, aa hudden a fek Hold o Kjesten.

Degaang te di ve Kjøvvenhawn mæ Amraal Nielsen drowes —
de war en høw Skjætaasda, di bestelt ett ant end slowes —
de Pust begynt ve Kjerketie, da di had ringed sammen;
men Klokken den bløw trej saawal, fa Nielsen han saah Amen. —
Aa de wa mæ aa Jens aa Pier — fræ jen Bøj aalle trej —
aa po et Skiv, hed Prøvestien, dæ wa vi aasse mej.
Den Tie te Klokken den war oth, aa vi had faat wo Dower,
da rovt Cavtejnen: »Karle! lad mig se, I ikke sover!«
Aa aall di Skihv, dæ drøw faabi, di smeed dje Kuller te wos.
Tesist saa kam dæ trej mæjit, aa di bløw leggen ve wos.
Di skøed, aa vi skøed. Wo Cavtejn — Pe Lassen war'd di kalt ham —
han rovt faa hwæhr en Kuhl, dæ kam: »Den maa vi ha betalt ham.«
Di Kuller fløw saa tyk som Smol aa pehv som nowwe Hjæjler,
di kam aa slow wos øwwerenn, som nær di spelle Kæjler.
Aa møt po Dawwen ve en Pas da tremled Jens aa Pier.
A sokked ve mæ sjæl aa saah: »No sies vi aalle mier.«
Saa bløw vi ve aa ponses saaen, aa de wa rehle haat,
faa Klokken gik te fihr, aa vi had ingen Onnen faat.
Tesist bløw Engelsmannen kyw aaw aal den hie Hantiering;
wo Løgtnant tahrt hans Pann aa saah: »Hold inde med Sjarsiering!«
Saa skrej a i en Boed te Land aa fek mæ nød aa bed o;
a gik aa oed, faa dæhr war ett en Plet te a ku sed o.

Die kam da jen, a kint, aa saah: »Haa do wor i Labeeten?«
»Ja let,« saah a. — »Da æ« — saah han — »di anner o
Lassareeten.«
»Hwah? Hwem?« saah a — »I! Pier,« saah han, »aa Jens,
di Kammeraater.« —
»Saa ær ed ikke waer,« saah a, »te vi sto hæhr aa praater.
A tint, te di wa slawn ihjel; a soe jow faa mi Øwen,
di tremled øwweræhn — ino! — da war ed wal, di æ løwen.
Ito! a vel indda dæhæn!« — »Ito!« saah han, »a'l mæddæ!«
Men Guj bewaars! hwa dæ wa fult! aa ek en Boes wa ledde.
I Salsen loe di behgi tow, faa di ku ett kom længer;
aa Minnisken di stod omkring aa glowd aa ga dem Pænger.
Aa dæhr stod stuere faarnem Folk, aa Frøkener aa Fraawwer
aa ga dem. »Hillimænh!« saah a, »da skal a loww, I skaawer!
Hudn goer ed mæ jer?« — »Skit!« saah Jens, »a'r aah mæ
behgi Fedder.« —
»A mæ mi Arm, walkommen Mahs!« saah Pier — »ær'd dæ,
der æ der?«
Men Jens han loe aa tow mod Pænng; han talt dem, aa han
djelt'em;
aa de wa Sølpænng aalle Slaww; han haad nok mæ aa skjelt'em.
Di hall put han i Pies Fek, di hall dem tow han te sæ;
men saa ga han et Hjahtesok aa prøwed aa læth ve sæ.
»De blywer ring mæ mæ,« — saah han — »a trower ett, a
løwer.
A bie dæ saa almindele, Pier! komme do dærøwwer,
da ska do hæls mi Faaer aa Muer, aa Kjesten ekke minner!
aa ka do løw, da bier a dæ, do gywte dæ mæ hinner!«
»De skie ves ett,« — saah Pier — »faar a mo vesnok følles
mæ dæ.«
»Hwa ska wo Pænng blyw te?« — saah Jens — »Mahs! ve
do ta dem te dæ
aa fløj dem hjæmm?« — »Hwofor ek de?« — saah a — »a
ska wal ta dem.« —
»Ve do gi Kjesten aalle mien?« — saah Jens — »faa hun
ska ha dem.
Men hwissom, Pier! do døer fahr a, maa a saa arre dihn?
Hun fek indda en kjøn Kon mier, nær di bløw laae te mihn!«
»Aa ja!« — saah Pier; aa de war aa di sisti Uer, han taalt,
faa føst døh han, aa saa døh Jens, aa saaen fek Kjesten aalt.
Saa drøw a hjem mæ den Beskien aa kam te Ørum sille, —
a vil ett go te Kjesten strags, men blyw te'm Moenen tille.
Mi Faaer aa Muer — de skal a loww — di smilt, degaang di
soe mæ.
Mi Muer hun saah: »I Guskilow! do kun indda begoe dæ.« —
»Ja de wa stint nok,« — suered a aa kyl mi Twærsæk nier.
»Do æ'da'tt nahgen!« — saah mi Faaer — »hudn goer et Jens
aa Pier?«

»To di bløw skaat,« suer a, »dæ war aa ret en slem Spitakkel;
di loe som slagted Swønn; te a bløw frie, de war't Merakkel.«
»Hm — hm — hm!« saah mi Faaer — »hwem kaast'em hen? hwem ful te Grawen?« —
»Ham Sjæl han kaast'em hen,« — saah a — »aa hiele Kjøvvenhawn
ful dem te Grawen. Dæh bløw ringed, præjked, dæh bløw songen.«
Mi Muer hun slow hin Hinner sammel: »De wa knøwt aaw Kongen.«
Mi Faaer han saah: »No fo di Saarre te Øwlis — sølle Kjesten!
Faa nærenstie en haar en Ven, saa vel en nødde mest'en.«
Om Moenen degaang vi haad et wo Dower, saah mi Mower:
»Do ska wal hen te Øwlis no? — a følle mæj, a trower.«
Da Kjesten soe mæ, stak hun i aa græhd — faa di haad saa hin't —
»Hwa ka de nøt!« — saah hinne Faaer. — »Aah!« — saah hun — »de ær aah stint.
Aah Jens! Jens! Jens! do wa mi Ven — aa hwofaa skul a møst dæ!«
»Aah! gi dæ stell te 't!« — saah hin Faaer — »dæ foes wal jen, ka trøst dæ.«
Saa tow a op mi Paang mæ Pænng — dem Jens aa Pier haad ginn mæ:
»Dem ska do ha te Arrepaaet!« — saah a — »ka de ett linn dæ?«
Saa kam vi te aa snak en Kuen baad' om de jen aa d'annet.
Mi Faaer kam aasse te aa saah: »Den Krie æ slem faa Lannet.
Men ejjes no te Jens æ døe, hudn tinke do no, Øwli?
do kan ett saahn sed Enkimanh; aa de'r't waer aa vrøwl i.
No ska do inten gywt dæ sjæl — aa do æ raa faa gammel —
aa do aa hun I sku nohinne væhr epo jens Hammel.
Aa a veed ett, hwem de sku væhr.« — Han suer: »A vedsk ett hejer.
Ku Kjesten finn en Kaael mæ let, kahænsæ de wa bæjer.« —
»Ito!« — saah Muens, mi Faaer — »dok' ett behøw aa lied aah laant« —
»Aah! I behøwer hejes ett« — saah Kjesten — »aa ha aah traant!« —
»Hm, hm!« — saah Øwli — »hm! a veed, di Sæn han haae no Skjellinger —
hint wos en Dram aa en Bed Brøe! de ka ett hjælp vi kjællinger.«
Men saa bløw Kjesten rint kataalsk aa hwæll aa ba om Daw da.
Men sihn som vi kam sammel saahn i jit aa annet Law da:
somti saa wa hun ett betint, aa annetier hun tøt et.
Tesist saa bløw vi Mand aa Kuen, aa ingen haa fortrøt et.

Noddeda! Wolle Vistisen haad tawn still den hiele Awten; men ve de Law fek han isinn aa snak mej.

»Hwem dær æ kint i Graah aa dæhromkring,« saah han, »veed wal aasse, te dær æ nød, di kalle Swenh Graahs Capel — faa hæ haa wot en bette Kon Kjerk engaang, lissom dæhr Øhsten for Ungstrup. Men de ær ænnele saa lænng sihn, te mi Aallfaaers Aallfaaer haad ett sit nød aa den hæ Kjerk. Stien æ dæ inno nown aa; hwem dæ gidde gon ætter ed, ka snaar finn e Stej po Groskovs Mark, let Nueren faa Haww Søe. Degaang de skidh, som a no· ska faatæll, si da wa dæ trej Konger i wo Land — aa de wa di tow faa manne, kan a trow, faa jen ku ejjes haa wot nok: trej Konger i jet Land maa væ lisse gaat som trej Konner i jen Hues, faa hudden sku di faaligges? Noda: den jen aa di Konger hed Swenh. Han slow den jen a di tow anner ihjel ve et Gjæjstboj, hwo de no war, aa han vil gio lissedan ve den aahn. Men han unnrennt aa sanked en gromme Haav Kriesfolk sammel aa øwwerwan Swenh i et stuer Slaw, di haalt derin po Graah Hie. Swenh han tavt baade e Slaw aa e Lyw, som a no ska faatæll. Den Daw fahr e Slaw sku stoe, saa stod e Konng udden faa hans Tjelt, aa saa bøj ed sæ hwerken wahr elle bæjer, end te en Buenkuen kam gongend faabi, aa hun war en skammele knøw Kwinn. E Konng fik Løst te hin aa lo hin træk ind i e Tjelt aa loe aasse ve hin, men haat imued hinne Villi. Dæ ku wo manne Konner, dær ett haad tawn sæ søen Kjellingeri næe saa nær; men den hæhr wa strix i ed. Saa snaar hun wa sluppen ud igjen, rent hun hjem aa græed saa møj moddele aa faataall hinne Mand aalting, lissom de wa gon te. Saa bløw han ilworrn aa saah: »Da skal a indda sie, om a ka betaal den Skitting aa en Konng de hæh Støk Arbed.« Dæhmæ tow han en Yws aa

stak bag nier ve hans Nak, mæl hans Innetrøjj aa hans Ullenskjøt, aa gik ued. Men et Slaw wa begynt, aa de uet ett lænng, fa Swenhs Folk bløw splet ad aa faadrøwwen. Han maat jow aasse sjæl remm aa kam faahren aaljenn po hans Hæjst dæh faabi, hwor e Buen stod aa soe po e Slaw. Men saa støwted hans Hæjst. Finneren war ætte ham et Stød tebaahg. Han rover te e Mand: »Hæel mæ! Hæel mæ! om do veed et Stej.« »A ska hæhl dæ søen,« saah e Buen, »te di Uvenner ett ska finn dæ løwwen.« Mæ de samm hog han e Konng møt i hans Pann mæ e Yws, te han fil stjendøe øwwerenn.

Da hans Muedstanner, Kong Wolmer, kam te aa fanh ham, lo han ham johr po de samm Stej aa bøg den Kon Kjerk øwwer ham.

Ætte hans Døe haa di aalti kal ham Swenh Graah, faade te han omkam dæhr. — Men øwwenpo de hæhr ve vi no ha en Vihs aasse om Krie, som jen aa mi gue Venner — ja de er ett længer end tow Oer sihn han døh — han haa sjæl dejtet:

Den Tie a war en bette Kaael aa gik aa utted Foer,
a fek mi Føh aa Klæjemon i Muoten Jensens Goer.
Aaw Naahd aa Barremhjatehied di fek isinn aa ta mæ,
da mi Faaræller wa falln mæ fræ aa ingen anner vil ha mæ.

Die war a ejsen manne Oer — had retten gue Daww;
lid ingen Nø i nowen Maaed — saa de wa Synd aa klaw.
Bøn haad di ingen flier end mæ aa saa djer ejen Dætter —
di tint wal aasse, som de gik, te dæ kam ingen ætter.

Aa mæ aa Muotens Sessel — som Søskin wust vi aap
Dæ war ek jen uen Blosdrohv i hinne hiele Kraap.
Vi wa som jit, hwa jen den vil, de vil den annen aalti:
vi wa tesammen føst aa sist, i Mark aa ve wo Maalti.

Vi haad jen Sæng aa legg wos i, ek heje ku vi soww,
fa di haad loe wos sammel i wor ejen Byssiloww.
Te Skwol aa fræ Skwol gik vi knøwt aa haalt hweranres Hinner;
aa hwer en Puhs a boer hin øwwer, faa de te hun wa minner.

Saa fultes vi, mens vi wa smo; aa sihn da vi bløw støhr,
vi gik jit Vinter behgi tow te Præjsten i Faahør:
Aa saa bløw hun mi Gajilam aa a hin Nøjorsgaw da,
degaang te di djelt Kjærster ued i Kaal- aa Pigi-law da.

Men sihn da a wust bæjer te aa bløw di jit aa tyww,
saa maat a te Sessiuen aa spring Sældaat aa læ mæ skryww.
A fek mi Pas, aa Sessel græed aa saah: »Faawal no, Pier!
a tinke ves, do go di Vej, a sie dæ aalle mier.«

Hun græed — a græed — de war en Ænk — aa vi græed behgi tow.
Men da vi skeltes, lowed hun, te hun sku blyw mæ trow.
Saa maat a da massier astej aa ind te Reggemintet —
A soe hin ett i ølle Oer; de haad a aalle vintet.

I tow Oer gik a Skuelen fram, aa sihn kam a i Krie;
die lid a unt aa Hoerhied — de war en sølle Tie.
Tesist kam a i Slaw aa fek mi høwer Arm spolieret.
Di skoer en aa ve Aawselen; aa saaen bløw a korieret.

Di kunn ett brugh mæ længer dier, aa dæfor fek a Low.
Saa gik a hjem den laange Vej, rint uhd fræ Issehow.
A tint saa tit aa manne Gaanng: hudan mon Sessel haar et?
Kahænsæ hun æ døe aa henn, saa æ hun wal faawaaret.

Aa som a kommer te wor Bøj aa sie te Muotens Goer,
hwor a haad løwd saa glæddele mi guede Ungdoms Oer,
da wa der Spel aa Løstehied, aa Huset ful aaw Gjæjster,
aa Gillwown i den hiele Goer, aa Towten ful aaw Hæjster.

Aa da a kam saa te den Daer aa saah: Gusfrej herinn!
da wa dær ekke jen, saah Tak; ekk jen, dæ ku mæ kinn,
fa Brudden kam aa kieg derued — aa de wa Muotens Sessel —
hun slow hin Hinner te hin Lohr aalt mæ saa stuer en Ræssel.

»Aa Herreguj! hwa sier a no! to de æ Pier dæ stoer.
Aah Pier! a vinted ætte dæ i samful ølle Oer.
Mi Faaer aa Muer æ behgi døh — hwi skul a go fræ Goeren?
Do kam jow ett — do skrøw jow ett — no ær a gywt mæ Sohren.«

»Hwa skul a skryw mæ Sessellil mi høwer Arm æ henn;
aa fahr, i Krie aa fremmed Lann, a ku jow ingen senn.
A ær en Krøvl, de sie do wal, aa ingen Minnesk nøtte -
Gud give det, jeg maatte snart herfra til Graven flytte!«

»Gi dæ tefres!« saah hun, »do skal slet ekke sok faa Brøe!
saalænng vi anner haar en Koen, da skal do ett lie Nøe!
Do ka jo blyw, som do haa wot i gammel Tie, i Goeren!
kom ind aa sæt dæ ve wo Skyww! saa ka vi snak mæ
Sohren!«

Si no ær a en gammel Kaael aa goer aa utter Foer;
a foe mi Føh aa Klæjemon i Muoten Jensens Goer.
A fløtte Kyer, a fløtte Hæjst, aa Smotøw sier a ætter,
aa somti po mi venster Arm a bærer Sessels Dætter.

Da no den hæhr Vihs om den jenarmed Sældaat war ued, saa tow Wolle Vistisen ve igjen aa saah: »A skal indda beskryw jer, hudden de gik mæ de Oer, a tint dærøwwer i Kjøvvenhawn. A haar inno gjemt de Brøw, a skrøw hjem, aa no vel a løhs ed faa jer:

»No ær a da bløwwen Kusk ve en Brandispettør, aa hwissommensti I soe mæ no, kun a rehle ræh jer hen, faa nærensti a sedder o e Bok, sir a ud som en Bjøn, faar a haar en Ullenskjøt aa baare Rævbælle aa en laajn Kabus mæ en Ræwhaal i e Nak. Den naadde Fraaw saah føst, te de sku wot en Ræwrump; men saa saah a: »Nej ejs manne Tak, de passer a ett om.«

De væst a haad hæhr, de føst a kam her, war ejs aa faasto dje Snak: den naadde Fraaw wa rejn tysk i hinne Taahl. En Swønstiæg kaller hun en Svinestej, aa en Stej kaller hun en Stie. A vest haatte ett, hudden a wa vænt i ed. »Kan han bære en Stej til Bageren?« saah hun te mæ. »Nej, hwærken a ka ek hejer a vel; hwa skul han aasse mæ den?« saah a te hin. »Saa kan han gaae den Sti, han er kommen paa, jydske Kvaj!« saah hun te mæ; men saa kam Hæhren, aa han skel wo Træd. Di bette Smobøn ær aasse no gromme Krabaater: næ di sie mæ, skal a aalti staw te mi Nawn; nær a saa sejer »O sejer ou, L, e, Le, Wolle,« saa

grine di, saa dje Maw æ farre aa spræk. De goer ejs knap te hæhr, faa nærensti a beer om en To Vædels te e Brø, saa øwwerbegrine di mæ aa læer te di ka ett faasto, hwa a sejer. Da wa di møj bæjer ind i e Sønnen, degaang te vi war ilaw mæ e Kosakker; nærensti a dæhr faalaangt faa tow Skjelling Wost, saa ga di mæ aalti faa fihr Skjelling Pøls. A haa wo tow Gaang o Kaameddi; di saah faa mæ, te di spelt dæhr, men a soe hwerken Kwot elle Tærninger; a soe de wahr wa, faar a soe den Slemm. De war uhd o Vejsterbrow. Føst kam der en Krieskaael, aa han sat en Stej te et Hues aa krøv ind aa et Vinni. »De komme do gal fræ,« saah a, »dessom der ejs æ Folk hjemm.« Dæ stod nowr Kompener ve mæ, di ga dem te aa li aa mæ; men aaller saa snaar wa han kommen nier igjen, fahr e Mand kam ud mæ et Lyws i hans jen Haaen aa en Koer i den aahn, aa saa røg di sammel; men e Tyw stod sæ aa stak e Mand ihjel. A rovt, te di sku grihv ham aa før ham te e Herredsfowd; men di low a mæ aa haalt faa mi Mond — søen ær ed aa ha gue Faartaalere; kahænsæ han aasse haad stollen sæ rig, faa saa haad han ingen Nø. De waart ett lænng, saa soe a ham igjen, han sad aa oed mæ tow Kwinfolk, aa en Møllerswen gik faa Buer. De war en speddelske Knæjt den samm Møllerswen, han haad læer hans Professiun tegawns, faa han stal baade Brænvien aa Edelswaar aa Skywwen fræ dem aa holked i sæ som en Stork; men kahænsæ han heller ett haad faat aa ehd i manne Daww, faa slanten wa han, aa hans Klæjr hang aa slovred om ham. Saa røw di de Hues øwwerenn, aa saa soe a et ant Stej, dæhr wa Liegstow, aa saamanne Kaahl aa Pigger, dæ rent aa danst; dæhr kam e Tyw aa vil dans mæ, aa den laang Møllerswen aasse. Men Skam slaa dem! e Møllerswen haalt e Kaahl ve Snak, mens e Tyw stal jen aa e Pigger aa rent astej mæ hin. »Hej!« rovt a,

»hwi løvver I ett? e Tyw skeller hin ves ve hwæ Klæjtro, hun haar o hinne Krop.« Men saa grint di igjen aa saah, te a sku haal Kjæft. Allywl rent di da ud aa e Liegstow, men saa ku di ta æbaag. Let ætter kam e Pihg, e Tyw haad stollen, igjen aa fløw fræ den jen Sih te den aahn aa røw sæ i hinner Hoer aa bar sæ ad, som hun haad wot gal. »Hwa goer a hin?« saah a te ham, dæ stod ve mæ. »E Tyw haa lokked e Pihg,« saah han. »Sk . . .,« saah a, »wa de waer aa skav sæ søen te for? han haar wal saa møj, te han ka betaal faar e Baaen.« »Sih hes!« saah han, »dæhr kommer den skammele Møllerswen tebaag mæ en laang Stremmel Papir.« — »No vel han ta Moel a hin te en nøj Kjowl,« saah a, »kahænsæ e Tyw haa røwn den, hun haar epo; ja, ja, nøj æ bæjer end slet ett.« Men e Pihg war ett faanøwd mæ de, faa hun loed te, hun vil ha slawn e Møllerswen mæ hinne Knøtnøw, aa saa sprang hun op po et Kon Digi aa nier igjen, aa hwor hun saa bløw aa, de veed a ett. Hun rent wal sajtens ætter en Inkallels, men hwa ka de nøt? de hun haar, de haar hun, aa e Kaael ka go fræ de jen Herred te de ant, saa ka hun ta æbaag. Men saa skul I ha sit et Spel! Dæ stoer en Hæjst mæ en Mand epo o Kongens Nøjtaarre — a haa manne Gaangg gon om ve en aa tint, te de wa nøj, di haad skor ud aa Træ; men Skam slaa ham! han ka gaat rih, hwot han vil, faar aallebæjst som a sad aa gavt o di hæhr Anstalter, kam han ind ætter e Tyw. Han haad rehle nok smur sæ øwwer mæ Krihd, men a kint ham allywl. E Tyw war ett sue glaa ve ham, faa hwæhgaang han soe te ham, saa nekked han a ham; men han bløw indda haallen stell, saalænng te e Tyw fek Staahn aa unrenn. Tesist saa barres de mæ faa, te a soe Helvede. Den Slemm aa saa manne Smodæwl, te de wa grusselig, rent aa slow Ild o e Tyw, aa saa putted di ham nier i en glown Own aa sprang sjæl bagætter, men den løwwen Træ-

hæjst sprang mæ e Mand op o e Lowt. Den aahn Daw gik a nier o e Taarre aa vil si, om han wa der — jow, han stod dæ rehle nok aa haad faat aal e Krihd tarred a sæ; men a ska wal hyt mæ, a kommer ett faa nær te ham, faa no veed a, hwa han bestoer aa.

Den aahn Gaang a wa dæhr ud o de Kaameddi-tøw, da kam Skam e Møllerswen igjen, aa de Gaang wa han kommen i Tjennest ve en aahn Haasben, aa di sku wal laant hen, faa han haad en gromme stuer Madkaarre aa slæhv epo; men de war en Sløngert, ihwot han kam, aa de hæ Stehlen wa nohanne gjor ve ham, faa lissesnaar han soe, te e Mand wa kommen et Koen fram, saa ga han sæ ilaw mæ e Madkaarre, aa han hog i sæ aa stapped nier i hans Maw jen Humpling ætter en aahn, aa saa tow han sæ en gue Toer aa e Flask ivessomda aa sat en hwæh Gaang bag ve sæ. Men saa kam dæ jen i søen no pæn tawlered Faarklætøw mæ en Hjøllistryhg i hans Haaen, aa han snapped e Flask aa rent mæj. Degaang te e Møllerswen saa væhn sæ aa vil ta hans Flask, saa war en hæn. De howed han ill: han soe sæ ronnen om po wos aalsammel, tesist falt hans Øwn po mæ, faar a stod ham nærest, aa da ku a wal si, han waantint mæ te et, faa han bløw ve aa glow o mæ, som han skul ha et mæ. »Hwa ka de nøt,« saah a, »te I sier o mæ? A haa Skam ett tawn je Flask, men dæ wa jen, dæ rent her i et Pa laang Bowser aa mæ en Hjøllistryhg, han tow en fræ jer.« Men de ku let hjælp aal, hwa a saah, faa han bløw ve aa si o mæ; han saah ingenting, men hans Øwn gni-stred som glown Ild, aa aall dem, dæ war i e Stoww, di grint lisse stærk, som di kunn. Saa bløw a ilworrn aa saah te ham: »Tyw tænke Hwæmand stæl; dessom do ett vil læ væhr aa glow o mæ, saa skal a Skam kom øwwer te dæ aa baank e Miel aa di Trøj.« Han stod lih kawt aa gavt saa høwt,

te a ku ha jawwed behgi mi Knøtnøwr ind i hans Mond. »Da skal a si, om a ett ka læth din Møllertyw!« saah a, aa saa vil a te aa kyl mi jen Bien øwwer e Plankværk; men saa begynt di aalsammel aa rohv, te a sku go ud; di haa wal wo rædd, te dæ sku ski en Uløkk. Saa wa dæ tow, di tow mæ hwær unne si Arm. »A ka go sjæl,« saah a; men de ku ett nøt, hwa a saah, faa saa krøv di sammel ronnen om mæ aa rovt Hurra faa mæ, faa de a søen haad skamfutted e Tyw, aa saa bar di mæ rehle ud po dje Skaaller; men i e Daer skeltes di ad, aa saa trilt a aa brækked e Mondbed te mi Pihv.

Men saa haar a aasse jengaang wor i Kjerk, i den bette kaalled Kjerk, dæ legger paa Kongens Nøjtaarre, let fræ den løwwen Træhæjst; de war en doll Kjerk innen i. Møt øwwer war et stuer Omhæng; aa de stod der en bette Kon Knæjt aa trak op aa nier, aa en Præjst stod der ve hwæ sin Sih aa ed, aa di wa swot i e Ansigt; a stod ve wo Kaakkepihg høwt aap o e Puppeltur. Kongen sad ve den jen Sih o e Præjkstuel; men han taw stell, aa e hiele Mienighed taw stell, undtawwen somtier te di klapped i dje Hinner aa ga et gromme Vræl aa dem. I e Kor dæh gik di ud aa ind, aa saa præjked jen, aa saa præjked tow, aa saa rovt di i Monnen po hwæranner; saa sang di, aa saa spelled di. Dæ war aasse Bruddeviels, men e Brud aa e Brudgom haalt hwær i sin Enn aa et Stykke Lat — de klepped e Præjst møt øwwer. Sihn kam di bæhren ind mæ e Brudgom, aa han wa slawn faadærred, hudden han saa wa kommen aastej, aa saa tow e Dejn en grommige stuer Fiol aa ga sæ te aa spell aa syng faar e Brud saalænng, te hun fil i Søwn. Wo Kaakkepihg ga sæ te aa græed aa saah, te hun wa dø, men de haad wal ett aa betyh, faar a ved da, te jen ka ett syng jen ihjel, aa a trower aasse, te a soe hin et Pa Daww ætter o e Gaahd.

aa da skadd hun ingenting. De war ejs den særest Hantiering, te a ha sit i nown Kjerk.

No ett mier de hæhr Gaang, ant end om I vil skek mæ en Wost aa et Pa Faasloer aa saa et bette Fjarril Smør, faa hæhr foer vi ett ant Smør end Fjet, faa hæhr ær ett ant end Bæster i e Bøj, aallywwel den Gaahd, a bowr i, hedder Studenstræhd. Faawal!«

Dæhrætter tow Rasmus Owstrup fat aa faataall den hæ Histaarri:

Som a no sku faatæll jer: De war i Kriens Ti, da di hæhr Engelsmænd had gjo de hæ grommige Spitakkel i Kjøvvenhawn, saa maat a da hejer ett blyw irow, faa Legsmannen kam aa drøw mæ ud o Sessiunen, aa dæh bløw a tawn te di Haassens Hæjstfolk, aa a lahr baade aa rih aa hog Folk ihjel; men a fik sjæl ingen Hog, faar a ska sæj wos: di slaar kon i Frejstier, faa nær der æ Kri, saa æ di baanng, te vi ska gjø de slemm veddem. I Frejjen saa raaer di faa wos, men i Krien saa raaer vi faa dem — si de ær en Faaskjel. — A had en gue Madpues mæ mæ ud te Skuelen, aa mie fik a sennen hjemmenfræ, aa de gjor ingen uhn ve ham, dæ sku læhr mæ, aa a kam te aa sto høwt baade faa ham aa faa Aaffisieren.

Saa sejer Unneraaffisieren te mæ en Daw, a had gin ham en Pøls aa en Pa Woster — faa han wa gywt, skal a sej wos — »Høe,« sejer han, »kinne do Messingjens?« — »De war ett gaat annet,« søh a, »de æ den bejst Hæjst ve hiele Reggemintet.« — »No,« søh han igjen, »Watrup, dæ rier ham, æ bløwwen syg, aa han døe wal aasse.« — »Ja de ka gaat væhr,« søh a. — »Ve do ha ham,« søh han, »saa skal a si aa skaf dæ ham, men saa ska do aasse tænk po mi Kuen!« —

»A ska betænk hin,« suort a, »mæ et Faasloer aa et bette Kon Flæsk, hwissommensti te a maa fo Messingjens. Aa hun skal indda fo en Snes Æg aa en fi Marker Smør, saa raa mi Mowr komme herud.« »De ær Uer nok,« suort han. Saa fek a rehle nok Messingjens, aallywwel dæ war en gromme Røwt om ham, faa di vil rih ham aalsammel: men to dæ ku jow da kun jen kom po ham ad Gaangen. De føhst Gaang a skul o ham, da soe han rehle nok ves po mæ, lissom han vil spøhr mæ: hwa æ do faar en Kaael? Men a snakked mæ indda terett mæ ham aa faataall ham, te Watrup loe paa Sygstowwen aa gik nok ett fræ ed, aa saa had Unneraaffisieren sø, te a sku ha ham, aa te de ku slet ett nøt, te han stinned sæ. De ku han faastoe — faar aall dem, dæ kjent ham, di søh, te han aaljenn had lissaamøj Faastand som tow Kyrassierer. Aa de war aasse sann; han fattedes ett ant, end de te han ku ett snak, aa de wa jow ett hans Skyld. A glemmer aalle de Gaang a søh ham, te Watrup wa saa ring, da sokked Hæjsten rehle lissom et ant Minnesk. Ja, I ka trow, te vi tow spraakked sihn møj mæ hweranner, aa te aalt, hwa a søh, saa enten kronnied han, elle hwinnied han, elle rimmed han, aa a faastoed aalti, hwa han mint.

Som a no sku faatæll, saa drow vi da ind i de Sønnen. Aa vi massiered jen Daw aa en aahn Daw, aa saa bløw jen en bette Kon træt aa den Rien aa let æhm dæhr, hwor en æ høwest, nær en sanker Spohn. Saa stod Kaahlen aa, gik imæll aa had Bjesselet øwwer Armen. A gik aasse, men a lo Jens skøt sæ sjæl. Han fulle mæ nok saa trolle, aa kam nown ham faa nær, saa skroll han — faa di vil ha te, han war en Haltigh — aa vil baade bed aa slaa. No da: saa kam vi en Daw te en Bøj dæruhd ve Obbenroe, aa a fek mi Kotier ve en Goermand. De stod gaat te ve ham, men de

war en pihnwon Hund, faa vi ku ett wal fo de, vi ku ehd. Men saa wa dæ jen aaw Dætteren — han had sejs aa de Slaww — aa hin kun a retten godt lih, aa hun kun aasse lih mæ faa den Sag, aa hun ga mæ et gaat Nøsfoer den samm Awten, aa Dawwen ætter — faa vi lo øwwer dier — saa wa hun indda bæjer ve mæ, aa hun vest aalle de gue, hun vil gve mæ. Den aahn Muen, fa vi kam astej, saa kam hun ud te mæ i Staallen, hwor a stod aa stregled. »Rasmus!« søh hun, »no drawer do hen, aa saa fo vi wal ett hweranr aa sie mier.« — »De ku byh sæ!« seier a. — »Nej!« søh hun, »do ka møst di Lvw, elle do ka fo dæ en Kjærrest deruhd.« — »Veed do hwa,« sejer a, »inten a no løwer eller a døer, saa foer a ingen Kjærrest, hwissommensti do vel ett væhr ed, Helle!« — »Guj bæier ed,« seier hun, »a for aalle Low te ed a mi Muer, aa knap nok a mi Faaer, faa di haa sit enaahn ud te mæ.« — »Helle!« sejer a, »ær ed di Alvor, do vel draw ind te mæ, saa bi et Stød ætte mæ aa sie, om a kommer tebaahg. A foer raa mi Awskien aa mi Faaers Goer, saa ska vi gvwt wos, næ do vel remm hæh fræ aa følles mæ mæ te mit Hiemmen.« remm hæh fræ aa følles mæ me te mit Hiemmen.« — Saa tow hun mæ om Halsen aa kvst mæ aa græed en Koen aa smutted ud igien. — Messingjens soe ætte hin, aa a lo Saal aa Bjessel o ham aa rej mi Vej mæ di anner. — De war en sølle Ti faa wos; somti fek vi nøj aa ehd aa somti ett; men a djell aallvwwel mi Brøe — nær a had — mæ Jens, aa lissesnaar vi kam te Kotier, saa sørred a føst faa ham mæ Hakkels aa mæ Hawr aa mæ hwa a ejsen ku bjerre te ham, somti Row aa somti Byg aa somti Hwehd, som de ku træf sæ. — Vi drøw laant astej, a veed aalle, hue vi war; men Krie, de faanam a ett te. Laant om lænng fek vi Aadder aa drvw hjemad. — Helle had ett wo møj aa mi Tanker aal den hiele Mars. Da a no kam saa nær, a ku si hinne Bøj, saa rier a

hen to wo Rikmæjster aa faaklared ham, hudden de wa gon mæ dæhr sist, aa hwa vi had isinn, aa ba ham saa om Faalow aa ta Pigen mæj. »Messingjens,« søh a, »ka gaat bæhr wos behgi tow, aa a veed, han gjør ed mæ en gue Villi.« — Rikmæjsteren smil aa søh: »Du er en Helvedes Karl! men hvordan vil du komme godt fra det Pigetyveri? De kommer nok straks bagefter og ta'er hende fra dig, og du faar en Ulykke — jeg kan ikke redde dig.« — »De haar ingen Nøe,« sejer a, »hun ska ha mihn Staallklæjr epo, saa ka der ingen kin hin, aa a sejer te mi Kammeraater, aa hwem dæ spør: te de war en syg Draguen aaw di fynsk, dæ wa bløwwen leggen dæhr i Bøjen.« — »Lad gaa, din Gavtyv!« sejer han; »jeg skal selv tale med Chefen og faa ogsaa hans Minde; men jeg skal nok tie stille med dit Puds og bilde ham ind, at Messingjens af Medlidenhed selv havde forlangt at faa den syge Dragon paa Ryggen.« — De gik no aasse aalsammel, som de skul. Vi rej ind ad Bøjen, aa dæ stued di stuer aa di smoe uddenfaa Puet aa Dahr faar aa be wos walkommen. A skotted ætte Helle — jow! hun wa dæ rehle nok, aa da hun fik Yww po mæ aa a lo mi Pallask hels hin, da glindsed hun øwwer hiele hinne Ansigt, som om hun skul ha wor ud aa fæjst Pigger, som di sejer faar et Mondsprog.

A lued som ingenting, aa a søh Godaw baade te di gammel aa te di unng; men a gjor ingen Faaskjel. Da vi had faat wo Nætter (de war ett ant end Boghwedgrød, aa di wa fatte, aa dæ war ett ant end no sølle blaasur Mjelk aa depp dem i), saa gik a ud aa fuer aa — et Støk Brøe had a lested ud aaw Skoffen derinn unne Skywwen. — Jens rimmed, da han soe mæ aa løjted de hæ Brøe. »No ska do ha dehier forudden di Ransoen,« søh a te ham, »ka do saa sto ve aa bæhr jen te forudden mæ?« — »Hohohohohohoho!« søh han.

»De ær Uer nok,« søh a, »do ska ett kom te aa faatryhd et.« — Mædesamm kam H e l l e. Hun wa baade glaae aa saarren; saa smil hun, aa saa græed hun, aa somti behgi Diel po jengaang. No te de sku te aa vær Alvor mæ hin Remning, no bløw hun en bette Kon hwaws i ed. »Di ær aallywwel mi Faarælller, aa de æ mi Føhdegoer, a ska aalle sie i min Daww mier; a ska ud imell fremmed aa ha ikkon jen jenneste Ven. R a s m u s, R a s m u s! vel do væ gue ve mæ?« — »Do ka sie,« søh a, »hudden a ær imod J e n s, aallywwel han æ kon et umælend: a dieler mi sihst Mondfuld Brøe mæ ham — hudden skul a nowntier blyw slem ve dæ?« — »Men hudden skal a slep hæfræe?« søh hun saa. — »De haar a betint,« søh a; »de »skal ingen Faahr ha.« Saa fløjed a hin mi Staallklæjr: Luh aa Kittel aa de hiele, et Pa Hueser aa et Pa Skow, aa ba hin go ind i Herberret aa draw aa hinne ejen Klæjr aa i mihn. Dem, hun wa trokken aa, skul hun saa kyl i Søen, dæ wa dæ tæt ve Goeren, faa de di ku trow, te hun had drowned sæ sjæl. Saa klint a hin aasse en døgtig Knevvelsbart øwwer hinne Mond. Den had a gjoer aaw di udder Enner aaw J e n s e s Mank. De grint hun ad. »Go no,« søh a, »hen a Vejen Naer epo, te do komme te den Bøj, dæ legger her en Mils Vej hæfræe. Saa ka do go ind i Krowret aa blyw, te vi kommer, aa de ska ett ue lænng. Men do ska bæ dæ te, som do wa møj øwwewunnen.« — No da: hun gjohr, som a had unnevist hin. Et Pa Staahn ætter, søen i Dawskjaret, saa pilred Skadronen aa. Da vi kam te de hæ Krowr aa gjo Haalt, kam hun rehle nok staglend ud aa ba, om ett jen a wos vil ta hin op. »Hwa skaae do?« søh a. »A æ rien skit,« søh hun, »a kan ett goe længer.« — A soe te Rikmæjsteren aa spuhr om Telladels. — »Javel!« søh han; »men hvor Satan vil du saa ha'e — den du ved nok?« — »De haar ingen Nøe,«

søh a, »a wower Messingjens.« — »Naa, naa!« søh han, »det faaer Jens og du enes om.« »Vi æ jens aallereh,« suort a, aa saa wa den Snak faabi.

Mi Kammeraater i Plotongen soe po den hæ bette Draguen mæ de mægtige Skjæg aa grint let a ham; men ejsen spraakked di ett te ham, faa di trowed, te han wa syg.

No, de er ett waer aa gjø vidt aa bredt a de hæhr Værkeri. Vi kam gaat hjem, aa vi lo lyws faa wos po Præjkstuelen, aa vi haalt Bryllup de snaarest vi kunn, aa — men de æ sann, a had snaar glemt aa faatæll, hudden de sihn gik mæ Messingjens. Da vi kam te Haassens, saa had han aasse udtjent aa bløw saalt mæ nowr anner Udsættere. A kjøwt ham, aallywwel han kaast wal møj. Men a søh te ham: »Messingjens!« søh a, »a vel ha dæ aa plej dæ aa hehd dæ po din gammel Daww, de haa do faaskylt.« — »Hohoho!« søh han; de howed han. A bedrow ham heller ett: A had ham po sywend Oer, aa han had bæjer Daww, end a had sjæl, faa han bestelt slet ett ant, end a rej po ham engaang imell te Kjøvstajen, aa i Sæhti aa i Høsten ku han gyer et Bied ivessomda. — Men vi ka ett løww te evig Tie — Jens maat aasse astej. — A had engaang wo hjemmenfræ en fi Daww, aa da a kam i Goeren, wa der ikk et løwend Minnesk aa sie hwerken op elle nier, undtawwen mi gammel Mowr, dæ stod aa ragt i Grødden po Skaastienen. »Gus Frej!« søh a, »hudden ær ed fat? hwor ær aall di anner?« »Di ær uhd i Towten ve Messingjens,« søh hun, »faa han ve te aa støwt.« A gik derud. Di stued om ham baade Helle aa behgi wo Bønh aa Kaaelen aa Pigen, aa Jens loe imell dem po hans Sih. »De æ nok skit mæ dæ,« søh a. Han letted hans Howd aa soe saa naalle te mæ aa sokked aa loe Howdet nier igjen, strækked hans Bien aa døh. — »Helle!« søh a, »han skul indda begrawes let heddele: a

vel ekke træk Kjowlen aa ham faar aalle de, aa han ska jores i Kalgoren, faar a vel hwerken ha Swynn elle Hunn te aa snagh i ham.« — Saa kam han da aasse te aa legg unne den stuer Avvil, som mi Faaer had stammed. — Hwægaang a sie Træet, tinker a po Messingjens.

»De war en knøw Histaarri den,« saah Mads Uhr, »aallywwel den war om en Hæjst. Men no skal a faatæll jer jen om en Staahkelsmand, aa hudden a kam ve ed mæ ham.«

»Hwissommensti,« — saah han no, Mads Uhr — »te I haa wor i Herning elle dæhromkring, saa veed I aasse, te der ær en gromme stuer Mues dæ Sønnen for. Den samm Mues æ slet ett saa møj gjæw aa goe øwwer faa hwem der ett æ wal kint.

De wa de Sommer a tint ve Kræns, saa kam der en Kow isøk deruhd, aa de war aa dem, a sku pas po. A tow hin ve e Hwonn, aa a tow hin ve e Haahl; men hun vil slet ett sjæl hjælp te, aa nær jen ve hjælp jen, aa jen ett ve gjør en bette Koen, hwa ska saa jen blyw te? Som a stoer aa bødler mæ den hæ speddels Kow, saa komme dær en Staahkelsmand derøwwer fræ Rind, — aa dem di kalle Rakkere. — »A for aa hjælp dæ,« saah han, »ta do no ve e Hwonn, saa vel a læth ve e Haahl.« De batted, faa han prak hin aasse unner hinne Haahl mæ hans Pigkjæp, aa saa fek hun isinn aa vil sjæl krat ve. »Hwa gie do mæ no faa de?« saah han. — »A haar ett nød aa gi jer,« saah a, »ant end Tak.« — »Dem vil a ett ha,« suort han; »men hwissommensti te a engaang sku kom isøk enten po den jen Maaed elle po den aahn Maaed, ve do saa læ mæ en Haaen, om do æ tereh?« — »Da vel a aasse de,« suort a. — »Gaat nok!

saah han, aa saa stumred han aa op ad e Bøj te, aa saa wa de ett mier.

Hwitti war ed no, a kam te aa tien i Suhns Præjstgoer? — De ka aasse væh de samm. A ku goe mæ e Hjølli, men hwo gammel a war, de kan a ett how, faar a veed ett saa nøww, hwo gammel a æ no. E Præjst war ælles en gromme gue Mand, men Guj bewaars faa Kuen, han haad! Hun wa saa uen ve ham, som nown Kuen ka væhr, aa han haad ett Hunds Ret ve hin. A haa redded ham tow Gaanng aa hinne Kløer — faa han war en bette faapint Sperris, aa hun wa stuer aa stærk, men a war indda stærker, aa ku majt hin. — Hun haad faat isinn aa vil gjø nød ve ham, a passer ett wal om aa sej, aa rent ætte ham ronnen om e Goer mæ en Knyw i hinne Haaen aa rovt, te hun sku gjø de hæhr ve ham. De kun a ett lih, aa saa tow a e Knyw fræ hin aa trud hin te aa væ skekkele — men de wa ejs ett de, a vil sæj. — Saa war a engaang, mens a tint dæhr, uhd ad e Kjaer aa sie ætter e Hoe. Aa saa komme de hæ Kompen — den samm Staahkelsmand — stagrend hen ad e Wajs imued mæ, aa han haad tow Kwinner ifølle mæj, aa di haad hwæhr aa dem en Ueg o e Røg, aa et Baaen i hwæ Ueg. »Godaw skal I ha!« saah a. — »De ska do sjæl ha,« saah han. »Hudden haa di Kow ed? Haa do ett læt hin go idøj sihn?« — »Aaaaenej!« saah a, »aa I skal indda ha Tak jengaang inno.« — »Tiene do i den hæ Kon Præjstgoer?« saah han. — »De gjør a,« saah a. — »Høe! veed do hwa,« saah han, »ku do ett sie aa hæhl mæ di hæ tow Diller mæ dje Grumslinger en Daw øwwer, for imuen ska dæ væ Jawt ætte wo Folk, aa a vil ett gjahn ha dihæhr i Viborrehues; a ska nok hyt mæ sjæl.« — »A ve sie, hwa a ka gye,« suort a; »læ dem komm hæ søen let ætte Sengetie te de væjster Hues dæhr, saa skal a fo en Stejtereh aa hjælp dem op o e Hjøstaang — men haar

I sjæl no Edels aa no Drekkels?« — »De haar ingen Nøe mæ de,« saah han, »aa no ve vi gi dæ Faawal, te æ Suel æ wal nier.« — Saa sluntred di aa hen o e Wajs te en Jenstægoer, aa om Awtenen kam di rehle nok, aa a hæll di hæ Kwinner aa di hæ Bøen te den aahn Awten, aa saa lested di aa igjen. — Fahr a skeltes ve dem, saah e Kompen: »A vel ælles gjahn faaskyl dæ de hæhr Støk — æ dær et nød, do haa mød Løst te?« — »Jah!« saah a, »hwa sku de væhr? hm! — de jennest wa Muotens An-Kjestien dæhr i den Goer, hwor I gik te iahs. Men hinne Faaræller vel ett la mæ fo hin, faa di sejer, a haa faa let, aa de haar a aasse.« — »Hm! Falle!« sejer han, »do sir ued te aa ha et Pa gue stærk Arrm; de ær en gue Arrepaaet, aa hun haa Skjellinger — om et Par anne Daww ka do jow faasøgh, hudden den gammel ka wæ tesinds. A ska spon te, de bæjst a ha laer.« — De lottet a ætter; faa Skam slaa dem, di hæ Rakkere! di ær ett saa mød tovvele. Di ka baade spoe aa vis igjen, aa di ka gjø baade unt aa gaat, lissom de ka fall.

A spekkeliered o de hæhr en Pa Daww, aa nød aa e Nætter mæj, aa saa den treddi Daw dasked a hen te Muotens. An-Kjestien stod aaljen uddenfor e Puet aa vænt e Røg te, faa hun wa ve aa glodder en Væg, saa a kam bag po hin, innen hun vest aa ed. »Jøsses! ær ed dæ?« rovt hun, »hwo haa do wor i aall di manne Daww?« — »A ha wo hjemm, aa ad e Mark, aa i e Hie, lissom de ku byh sæ. Aa no kommer a aa vel sie te dæ.« — »A ær ett waer aa sie epo,« suort hun aa jow hinne ploddered Hinner nier i e Doll for aa skyll e Læhvi a dem. »A æ lih glaae,« saah a, »enten do æ gul elle groe, faa do æ mæ den bæjst Ven i denne Vahren; men a ska wal aalle blyw værdig te aa ta dæ ifawn i Tugt aa Æhr.« — »De war ett gaat anned, saah hun, »men kahænsæ

te vi for aa bih let.« — »A ka ett bih sue lænng,« saah a, »faa mi Muer vel ha Ophold, aa enten skal a te e Goer, eller aa en Søster; søen æ de, aa de kan ett blyw annelun.« — Saa begynt hun aa snøws aa tart hinne Øwn aa sokked, men saah ett nød. A haad unt aa ed faa hin; men hwa Roe sku jen het epo? — No! dæ kam indda jen, dæ ku kin wos Roe, aa de wa sgi de hæ samm Staahkelsmand. Han komme mæ den jen aa hans Konner aa haad hans Glarkihst o e Nak aa vil ind i e Goer. Saa vænt han sæ om imued wos aa saah: »Si, si! hwa stor I hæhr aa besteller! Føl mæ mæ ind, bette Pihg! saa vel a sie, om a ka law ed faa jer; men blyw do heruddenfaar saalænng, bette Kaael! saa vel a prøw, hudden de ka goe.« — Di gik, aa a sat mæ po en Stien, dæ loe dæhr, aa lo mi Hænner sammel — a war ett sue glaae. — A veed ett, hwo lænng a sad dæhr, faar a wa fallen isøwn; men saa wowned a ve de, te dæ wa jen, dæ kyst mæ, aa de war ingen anner end An-Kjestien. »Sedder do hæhr aa sower?« saah hun, »føl ind mæj, no ær ed, som de ska væhr. E Rakker haa taalt gaat faa wos ve wo Muer, aa da ett annet ku omvænn hin, saa saah han: »Dæ sedder en suot Kok o e Raahn — I ku gjahn fo en røe jen te aa gaahl øwwer jer, hwis I ett gjø, som a no sejer.« Dærøwwer bløw hun en bette Kon baanng aa saah: »De for aa væhr; men a sejer dæ, An-Kjestien! A vel behaall den suothjælmed Kow te mi Mjælken, aa a vel ha aall de Ophold, a ka tekomm.« »De ær ett mier end rimmele,« saah a, »aa saa haa vi wal ett mier aa trækkes om. No ka do læ lyws, nær do tøkkes.« — »Høe! ve do hwa, An-Kjestien!« sejer a, »den hæ Stodder han komme te aa ha en Kjennels, aa den vel a gi ham mæ en gue Villi, aa ka vi fo fat o ham, næ vi ska ha Gill, saa ska han aasse ha

en Gryd Sopp aa en Høhn te sæ sjæl aa di hæ Kwinner aa di hæ Bøen.« — »De æ ret nok,« saah hun, »aa a skal indda aasse gi dem en Træwl elle let mier aa mi halgammel Klæjemon.«

Noddeda: Mi Guemuer gjor et villele Gill, aa dæ va fult op i aalle Maahder. E Staahkelsmand wa der aasse, mæ hiele hans laanng Haahl; men di fek da dje Løwmaaed faa dem sjæl, I ka nok veed, ve de di war aa Rakkerslawet. Ham ga a en Ullenskjøt, aa An-Kjestien ga e Kwinner hwær en Luh aa et Kaasklæ aa et Støk Væjmel te en Pig te hwær aa e Unger, aa di wa faahle gaat faanøwed.

Mæ aa An-Kjestien vi haad løwwed en fir Oer gaat sammel, som vi gjør inno, aa i aal den Ti haad vi ett sit nød te den hæ Staahkelsmand, aallywwel vi haad snakked om ham baade degaang aa degaang. Somti tint vi, te han wa bløwwen øh, aa somti te di haad sat ham ind i e Viborrehues. Noddeda: saa war ed, da vi sku ha wor annen Dreng i Kjerk — ham Sohren — a gik te e Præjst faar aa fo de hæhr Værkeri gjor istand. Som a kommer o e Wais lihg po de sjæl samm Stej, hwor a soe den Staahkelskompen føhst Gaang, saa sier a jen, dæ legger ve den jen Sih aa e Wajs po hans Røg i e Lyng aa mæ hans Bien i e Grobb. De wa sgi ham, a ku nok kin ham. »Hwofaa legger do hæhr aaljen?« saah a, »skaae do nød?« — »A trower, a vel te aa døe,« saah han, men han hwæhst ed ud, a ku knap faastoe ham. »Hwor æ di hæ Kwinnfolk,« saah a, »do plejer aa ha mæ dæ? Haa di faalat dæ aa læt dæ legg hæhr o e Wajs?« — Han vrekked mæ hans Howd aa hwesked: »en To Wand!« — »De skal a gi dæ,« saah a, aa saa tow a nød aa de Rejnwand, dæ stod i e Grobb, de tow a i mi Hatskyhgi aa haalt te e Mond o ham. Men de war ingen Nøt te, faa han ku ett drek længer.

men han ga et Spjat mæ e Bien aa gavt, aa saa war e Aan aah ham. — A haad indda unt aa ed faa ham, aa da a kam te e Præjst, ba a ham, te de hæ sølle Spøgels maat blyw kaast nier i e Kjergoer. De ga han mæ Low te, aa saa hint a ham o mi ejen Wown aa slow nø Fiel sammel om ham aa kyl ham nier i de nordvejst Hjøn aa e Kjergoer, aa dæh legger han.

»De wa no de,« saah han Kræn Katballe, »men huefor sedder do saa stell, Mari Kjølvroe? Ka do hwerken faatæll elle synng wos nød?« — »De war ett omowle,« suort hun aa drow et Sok aa saang saa vemoddele, te jen sku haatte trow, te de wa hintes hin sjæl:

De wa ve Helmestier Marri hun skul astej;
hun had hin Tøw i Haanen, vil te aa go hin Vej.
Hun had no tint en Sommer i Palli Krænsens Goer:
hun kam dædid mæ Suolen, hun wa kun sejsten Oer.
Den Ti hun war et bette Baaen, hin Faaer aa Muer wa døe;
aa da hun saa bløw støhr, saa maat hun tien faa hinne Brøe.
Da hun gik fram ve Staallen, hwo Palli Krænsen stued,
da wa Marri saa saarren, hun knap ku fløt en Fued.
De war ett fri dæ stod en Tohr i Pallis Yww.
Kahænsæ han had hejer sit, te hun ku ve dem blyw.
Hun maat ett faa hans Mower, faa hun war et fatte Baaen;
ejs vil di hat hweranner, men de skul no ett væ saaen.
»Faawal no, Palli!« søh hun, da hun gik ham faabi.
Han tahrt hans Øwn aa vænt sæ aa søh: »Faawal, Marri!«
Marri hun wa saa saarreful, hun tøt, hwo hun gik fram,
te aal den Diel, hun møt, de søh te hinne lissom ham.
Aa hwær et Dywr, aa hwær en Fowl, hwæ Træe hun kam faabi,
di søh te hinne lissedan: »Faawal, Faawal, Marri!«
De lakked ued ad Awten, aa Kokken po hans Raahn
hun tøt, te nær han gaall, han søh: »Faawal, dit sølle Baaen!«
Hun tøt, te baade Bæsteren aa Kowen mæ hin Kal
di soe saa naahle te hin aa søh: »Marri, Faawal!«

Aa Hunnen i den Goer han fulle hin et Støk po Vej;
aa da han vænt, han lued indda, han vil wot længer mæj.
Marri hun græed saa moddele. »Gid a ku sej no snaar
Faawal te hiele Vahren: saa war a wal faawaar.
I Vahren ær a jenner, a haar slet ingen Ven.
Gid a mæ mi Faaræller no ku samles raa igjen!«
Aa fahr et Fjarringoer war om, da wa hun stind aa kaald;
fa Suolen kam igjen, da loe Marri i suoten Maald.

Ordforklaring til „E Bindstouw“.

Sproget i »E Bindstouw« er præget af, at Blicher har levet baade i Viborgegnen (Torning) og i Østjylland (Randlev og Spentrup). De Fortællinger, hvori Personerne siger e Mand, e Lowt, e Skyww, er skrevne i Viborgegnens Maal, og de Fortællinger, i hvilke de fortællende siger Manden, Præjsten, Sessiunen, er skrevne paa Østjydsk. Der skal endnu peges paa, at Bønderne i Midtjylland siger saah (sagde), hvilket Ord i Østjydens Mund bliver til søh. Den opmærksomme Læser, der kender Bondemaalene i de nævnte Egne, kan finde flere saadanne Afvigelser.

A.

a — ad, til.
adiø Ræv aa Har, ɔ: au revoir — paa Gensyn.
a'l — jeg vil.
annelun — anderledes.
a'r — jeg er.
Avvil — Abild, Æbletræ.
Awskien — Afsked.
A æ laang, ɔ: allons — fremad.

B.

befohl — befalet.
behgi — begge.
bie — beder.
Bied — Bed (Arbejde).
Bien — Ben.
Bindstouw — Bindestue.
Bjesselet — Bidslet.
blywwer — bliver.
Boes — Baas.
bowed — boede.
Buer — Borde.
(gik faa Buer) — (vartede op).
buust en Bagkaarre — slog en Kolbøtte.
byh — byde.
de ku byh sæ — det kunde føje sig.
bødle — døje.
Bøj — By.
Bøjjeren — Byerne.
bøj — bød.
Bøn, Bøen, Bønh — Børn.
Baaenen — Barnet.
baallen — bulden.

D.

Daer — Dør.
Daeren — Dørene.
Daww — Dage.
de'r't — det er ikke.
Diller — Kvinder.
dje — deres.
djelt' em — delte dem.
do' k' ett — du kan ikke.
doll — mærkelig, smuk.
Doss — Dysse.
Dowr — Davre.
Dragoon dannoa, ɔ: drâgon danois — dansk Dragon.
drøwwen — drevet.
dæte — dertil.
Dætteren — Datteren.

E.

Edelswaar — Spisevarer.
ejjes, ejs, ejsen — ellers.
Engle ɔ: Anglais — Englændere.
Enkelfyer — Eckernførde.
enaahn — en anden.
epo — paa.
et — ædt.
ett — ikke.

F.

fahr (fa) — før.
Falle — Farlil.
farre — færdig.
fatte — fattig.
Fek — Lomme.
Fiel — Fjæl, Bræder.
fil — faldt.
Finner — Fjender.
Fjaeren — Fjerene.
fjahr — fjerde.
Fjarril — Fjerding.
Fjet — Fedt.
fløj — fly, give.
fos — stødt.
frammtaahlen — fremtalende.
fuer aa — fodre af.
Futter — en fransk Ed.
fæjst Pigger — fæste Piger.
Fæjstpæng — Fæstepenge.
føhst — første.
faa — for, thi.
Faaeren — Faderen.
faahle — farlig (meget).
Faahr — Fare.
faahren — farende.
faaskyl — gengælde.
Faasloer — Faarelaar.
faasmeddele — forsmædelige.

G.

Gajelam — Gadelam.
gilik — straks.
Gillwown — Gildevogne.
gjahn — gerne.
Gjanning — Gerning.
gjæwt — rart, hyggeligt.
Gleh — Glæde.
glodder — kline.
glaae — glad.
Goer — Gaard.
Golaw — gode Lag (om Tiden).
Gowlen — Gavlen.
Grobb — Grøft.
grom — grum, dygtig.
Grumsling — Barn.
Guemuer — Svigermoder.
Gwos — Gods.

gye — gøre.
gywte — gifter.
Gaahd — Gade.
Gaanænner — Garnender.

H.

Haltigh — Klaphingst.
ham Sjæl — ham selv (Kongen).
Hanster — Hansdatter.
hehded — plejede, pyntede.
hejer ett — heller ikke.
Helmestier — Allehelgensdag.
henn — borte.
Herberret — Herberget, Karlekammeret.
hied — hed.
hiele — hele.
hin't — hende det.
hintes — hændtes.
Hjahtesok — Hjertesuk.
Hjølli — Le.
Hjøllistryhg — Strygespaan.
Hjøstaang — Høloftet.
Hoe — Efterslæt (Hø).
hoer — hørte, hørt.
hog — huggede.
Hog — Hug, Prygl.
how — huske.
howed — huede, holdt af.
hudden — hvordan.
Hues (Huhs) — Hus (Huse).
Huesbond — Hosebaand.
Hueskræhmer — Hosekræmmer.
hwaws — tvivlraadig.
hwitti — hvad Tid.
Hwonn — Horn.
hwot — hvordan.
hwæhst — hvæsede.
hwæll — skreg.
hæel mæ — skjul mig.
hyt mæ — vogte mig.
høw — høj.
Haaen — Haand.
haatte — hartad, næsten.

I.

iahs — i Aftes.
iawten — i Aften.
ibann — bandsat.
idøj — i Dynd.
ifræ — fra.
ilworrn — vred.
imell — af og til.
imelstaahn — imellemstunder, nu og da.
imuen — i Morgen.
Inkallels — Indkaldelse, Stævning.
inno — endnu.
irenh — i Rend.
Issehow — Itzehoe.
isøk — i Dynd (søk = synke).
ivessomda — nu og da.
ito — aa, ja, tja.

J.

Jed — Ed.
jens — enige.
de jenn — det ene.
Jenstægoer — Enstedgaard (Gaard, som ligger alene).
johr — jorde, begrave.
Jywlawten — Juleaften.

K.

Kalgoren — Kaalgaarden, Haven.

kawt — kækt.
Kiklava, ɔ: Qui va la — Hvem der?
kirt — kerede.
Kjaer — Kær, Eng.
Kjennels — Kendelse, Gave.
Kjerkepuet — Kirkeport.
Kjerketuen — Kirketaarn.
klawwed — klagede.
knap — snart, næppe.
knøw — køn, god.
Kokken — Hanen.
Kon (Koen) — Korn, Smule.
Kotier — Kvarter.
Krowret — Kroen.
Kwot — Kort.
kyl — kylede.
Kaael (Kaahl) — Karl (Karle).
kaalhøgen — kæk, forvoven.
Kaarre — Kurv.
Kaasklæ — Korsklæde.
kaast — kostede.
kaast'em hen — kastede dem hen, begravede dem.

L.

lahr — lærte.
Lat — Lærred.
lawwed — lavet.
lest — liste.
let — lidt.
li aa mæ — le ad mig.
lidd — led, gik.
Liegstow — Legestue, Dans.
lih — lige.
Lohr — Laar.
lottet — lyttede.
low — lo.
Lowt — Loft.
Luh — Hue.
lumpend — luntende.
Lyws — Lys.
lyws — lyse.
læ mæ en Haaen — giv mig en Haandsrækning.
læer — lader.
Læhvi — vandrørt Ler.
læth — lette.
løjted — lugtede.
Løwn — Løgn.
laae — lagt.
laant — langt.

M.

Miel — Mel.
mild Pardon ɔ: mille pardons — tusinde Gange om Forladelse.
Minn — Minde, Tilladelse.
mint — mente.
missen — min Sandten, misæl (min Sjæl).
Moel — Maal.
Moenen — Morgenen.
molt aa — maalt af.
Mondbed — Mundbid, Pibespids.
Muen — Morgen.
Muer (Mowr) — Moder.
muered — myrdet.
Mues — Mose.
mæddæ — med dig.
mæjit — med eet.
mød (møj) — meget.
møsk — sur.
møst — miste.
maahn — mane.
Maald — Muld.

N.

Naer — Nord.
nier — ned.
Nies — Næse.
nohanner — noget nær.
noløwend — nulevende.
nowwe (nowr) — nogle.
nære — nærgaaende.
nød — noget.
nødde — nødig.
nøj — noget.
Nøjorsgaw — Nytaarsgave.
Nøsfoer — Ekstrafoder.
nøt — nytte.
nøw — nøje.
Naaggel — Garnnøgle.
naalle — bønlig.

O.

oed — aad.
Oer — Aar.
omowle — umuligt.
Onnen — Middagsmad.

P.

en pas — omtrent.
pehv — peb.
Pig — Underskørt.
pihnwon — pinevorn, nærig.
Pihv mæ laang Rør ɔ: Vive l'Empereur — Leve Kejseren.
pilred aa — drog af Sted.
plasiele — plaserlig.
ploddered — dyndede.
ponses — stanges, slaas.
praat — prate.
Puet — Port.
Puhs — Vandpyt.
Pæjster — Pedersdatter.

R.

Reh — Rede.
rehle — rigtig.
remm — rømme, flygte.
rest — rejst.
rimmed — vrinskede.
Roe — Raad.
rolle — rolig.
rovt — raabte.
rued — rode.
ræh — skræmme.
Røg — Ryg.
røw — rev.
Røwt — Rift.
raa — snart.
Raahnen — Ranen, Stænger, som Hønsene sidder paa om Natten.

S.

Sakkernommedjø, ɔ: sacré nom de dieu — Guds hellige Navn.
Salsen — Forstuen, Stuen.
sih hes — se hist.
sihn — siden.
silh — silde.
skamfutted — beskæmmede.
skidh — skete.
skie — sker.
Skitting — Pjalt.
skjelt'em — skilte dem.
skrannied — lo.
skroll — skraalede, vrinskede.
Skuelen — Skolen.
Skyww — Skive, Bord.
skaae — skader, fejler.
skaaltred — skuttede

skaat — skudt.
skaawer — skover, faar meget.
slanten — slunken.
Slaww — Slags.
Smol — Smuld (Tørvesmuld).
snowwed — snoede, drejede.
snøws — snøfte.
speddelske — spedalsk, snedig.
Sperris — Spirrevip.
Spohn — Spaaner.
spon te — hjælpe til.
spuer — spurgte.
Staeren — Stæren.
staglend — stavrende.
Stej — Stige.
stel — stille, standse.
Stien — Sten.
stind — stiv.
stinned — rettede.
stint — stift, haardt.
aah stint — for haardt.
stjendøe — stendød.
sto ve — staa ved, være tjent med.
Stokken — Sengestokken.
Stuelstaah — Stolestade.
stuet — stort.
stumre — stavre.
Stunthueser — Strømper uden Bund.
Stød — Tid.
støwted — styrtede.
Staahkelsmand — Stakkelsmand.
Staahn — Stunder, Tid.
staan — staaet.
sue — svær, dygtig, ret.
e Suel — Solen.
suer — svor.
suet — sort.
suoelt — svalede.
Suolen — Svalen.
suort — svarede.
suæ te — svare til, love for.
Swønn — Svin.
Sæhti — Saatid.
søen — saadan.
søh — sagde.
Søsle — Sjørslev.
Saal — Saddel.
saarren — sørgmodig.

T.

tarred — tørrede.
te — at.
tedøh — til Døde.
te'm — til om.
tereh — til Rede, til Stede.
terett — til Rette.
tesih — til Side.
teuers — til Orde.
Tier — Tider.
tint — tænkte.
to — aa, ja, tja.
To — Taar.
tow — tog.
towwed — toede.
towwele — taabelig.
traant — travlt.
trojn — traadt.
trud — truede.
Tuening — Torning.
Tyrhælen — Tøjrepælen.
tøt — tyktes, syntes.

U.

udder — yderste.

ueu — ond.
Ueg — Vugge.
Uer — Ord.
uet — varede.
Uhlen — Uglen.
uhn — ondt.
Ullenskjøt — Trøje.
undlyww — undlive.
Ueret — Ordet.
utter — vogter.

V.

wa — var.
waer — værd.
wahr — værre.
Vahren — Verden.
Wajs — Vase, Vej.
walhollen — lykkelig og vel.
wanted — manglede.
ve en pas — omtrent.
villele — dygtig, stor.
Wonni — Orne.
Wost — Ost.
wow — vove.
Wownkjæp — Vognkæp.
wued — vaad.
wuet — varede.
wust — voksede.
Vædels — Vædelse, Drik.
væh — være.
Væjmel — Vadmel.
Væk Per Missiong, ɔ: avec permission — med Forlov.
vænn — vende.
Værkeri — Arbejde, Historie.
waantint — mistænkte.

Y.

Ynn — Yndest.
Yww — Øje.
Yws — Økse.

Æ.

æ'da'tt — er da ikke.
æhm — øm.
Æhn — Ende.
Ænk — Ynk.
ærre — bearbejde, gøre mør.

Ø.

øh — øde.
bløwwen øh — var død.
Øwnen — Øjnene.
Øwwestoww — Øverstestue.
øwwewunnen — overvunden, medtaget.

Aa.

aa — og, paa.
Aadder — Ordre.
aah — vel, for.
aah traant — for travlt.
Aahnen — Arnen, Ildstedet.
aaljenn — alene.
aaller — aldrig.
Aallfaaer — Oldefader.
aallywwel — alligevel.
Aawselen — Akselen, Skulderen.

Gyldholm.

En Middagsdrøm.

For en Snes Aar siden gik jeg en smuk Midsommerdag paa Andejagt.

En halv Fjerdingvej fra mit Hjem var en Mose, der paa tre Sider omgav en lille Holm; paa Spidsen af denne søgte jeg ud, eftersom jeg herfra bedst kunde bestryge Gangene.

Da Jagten var forbi, begav jeg mig hen til en midt paa Holmen staaende Høstak for at nyde Hvile og Vederkvægelse og forefandt der Bonden, vor Nabo, som uagtet Hundens Halsen og den hyppige Skyden havde faaet sig en rolig Middagslur i Stakken. Ved min Ankomst vaagnede han; men da jeg tog Plads ved hans Side, blev han endnu siddende lidt for at slaa en Sladder af.

Efter at denne i nogen Tid havde drejet sig om Hverdagsting, spurgte han mig: »om jeg vidste, hvad denne Holm engang havde været?«

Jeg svarede nej.

»Da har her,« sagde han, »staaet en Herregaard, som de kaldte Gyldholm. Min Bedstefader har fortalt efter hans Bedstefader, at de endnu i hans Tid kunde pløje Mursten op; han fandt ogsaa engang en gammel rusten Kaarde og noget andet Jerntøj.«

Jeg saa mig nu omkring som en, der første Gang befinder sig paa et minderigt Sted, og undrede mig over, at jeg saa ofte havde vandret her uden at ane Stedets antikvariske Mærkværdighed. Pludselig op-

lodes mine Øjne, saa jeg tydelig erkendte, at denne Forhøjning midt i disse sumpige Omgivelser maatte være opført og dannet af Menneskehænder: den smalle Ager, som fra Fastlandet ledte derud, var jo grangivelig opfyldt over Borggraven paa det Sted, hvor Vindebroen engang havde været. Selv Jordbunden, som havde en fra den omliggende Mark aldeles forskellig Beskaffenhed, tilkendegav dens kunstige Oprindelse.

Jeg faldt i Tanker.

Bonden, som formodentlig troede, at Ole Lukøje nu ogsaa fik Magt over mig, forlod mig med et: »Guds Fred og sov vel!« for igen at tage fat paa sit Arbejde.

Saa sidder du her — tænkte jeg — paa en Oldtidsborg, hvoraf selv Ruinerne er forsvundne! Ikke en eneste Sten vidner om Forgængeligheden af dette Menneskeværk.

Af den fordums klippefaste Bygning er nu intet mere tilbage end det blotte Navn. Mindet om en mægtig Slægt, dens engang saa blomstrende Vælde, dens Daad og dens Fald hænger alene ved et Ord, som i Dag maaske for sidste Gang kom over et Menneskes Læber. Det vækker et ubeskriveligt Vemod saaledes at skue de ødelæggende Virkninger af Tiden, der, ikke nøjet med at nedrive og udslette, først synes at være tilfredsstillet, naar den har bragt sit Offer lige til Forglemmelse. Over denne af Jorden — ja selv af Erindringen nu snart forsvundne Kæmpeborg stryger Bonden sin Le; han synger, medens Døden svinger s i n over ham selv og snart afmejer ham, som han Græsset.

»Ved en Gravhøj,« synger Ossian, »fremtager Jægeren sin Spise om Middagen: Hvo monne slumre her? siger han og gaar fløjtende sin Vej.«

Ej engang derom kan jeg spørge, ej engang en Grav har Tiden levnet dig, du navnløse Mand! — Men — hvad var du vel imod Selmas Konge, Helten

og Heltenes Sanger? Og er ikke allerede hans Tilværelse et Spørgsmaal blandt hans egne Efterkommere? Kun hans Harpe har bevaret hans Sværd for Forglemmelse; Skjalden har gjort Kongen udødelig. Under saadanne Betragtninger indslumrede jeg og havde en Drøm, hvis fantastiske Gøglerier maa træde i Stedet for den virkelige Historie, som nu er uigenbringelig begravet i Tidens bundløse Hav.

Jeg stod paa Platformen af et højt Taarn, hvorfra der var Udsigt over den største Del af Hads Herred og vidt ud paa Havet lige til Samsø og Helgenæs. Trindt om neden under mig viste sig som en spejlklar Sø den Mose, i hvilken jeg nylig havde jaget. Jeg genkendte de omliggende Landsbyer, men savnede Kirkerne saa nær som dem i Torrild og Randlev. Dog var begge kullede, og den sidste forekom mig at være takt med Planker.

»Hvorledes,« raabte jeg, »er dette virkelig Randlev Kirke?«

»Hvad snakker du her om Kirke?« hørte jeg en Stemme bag ved mig, »hvad du ser, er jo en Offerhal for Havets Gudinde, den frygtelige R a n. Ved du ikke, at det er der, hvor skibbrudne Mænd nedlægger deres Gaver for Frelse af Havsnød? hvor Gudindens Billede bestænkes med Blodet af en Sømand, som hvert Aar ved Lodkastning udvælges?«

Jeg vendte mig om og saa en Olding med snehvidt Haar og Skæg, iført en lang og vid Kappe af samme Farve, der sammenholdtes af et bredt Læderbælte. Paa Brystet hang et sort Kors.

»Hvo er du?« spurgte jeg forbavset.

»En Jesu Christi Tjener!« svarede han nejende. »W i l l i b r o d af Britannien.«

»Du skæmter, gamle Mand!« sagde jeg, »W i l l i b r o d er jo død for tusinde Aar siden.«

»Meget rigtigt,« svarede han, »for tusinde Aar siden døde jeg fjerde Gang som en af de halvfjerd-

sindstyve Fortolkere i Alexandrien; men nu er jeg født femte Gang som Briten Willibrod.«

»Det bliver endnu galere!« raabte jeg, »vil du holde mig for Nar? Sig mig engang, hvad skriver vi nu?«

»Aar otte Hundrede efter Frelserens Fødsel!« svarede han.

»Vor Tidsregning,« raabte jeg leende, »stemmer saa temmelig overens: der er blot en Forskel af tusinde Aar!«

»Du drømmer, unge Menneske!« vedblev han smilende, »eller og har du kikket for dybt i Mjødhornet.«

»Naar jeg drikker,« genmælede jeg, »drikker jeg af et Glas og ikke af et Horn. Mjød smager jeg desuden ikke; det er en Drik for Bønder. Men du, min Fa'er! har maaske lettet ved Brændevinsflasken.«

»Brændevin!« raabte han, »saadan Vin kender jeg ikke; det maa være en antediluviansk Likør, og næsten skulde jeg tro, at du havde Reminiscenser fra hine Tider.«

»Jeg — Erindringer fra Syndfloden? Hvor gammel antager du mig vel for at være?« spurgte jeg.

»En Snes Aar saa omtrent,« svarede han, »af din femte Tilværelse. Men din Forundring og Latter kan jeg godt forklare mig; thi du kender vist nok intet til Sjælevandringen?«

»Aa jo!« sagde jeg, »Pythagoras's sværmerske Hypotes (Antagelse) er ikke fremmed for mig, lige saa lidt som Ægypternes endnu ravgalere.«

»Hør! hør!« raabte han, »atter Reminiscenser! det er et rent Mirakel. Men siden du virkelig mindes saadant, hvor kan du da tvivle paa Sjælevandringen? Jeg siger dig, hin hedenske Filosof var virkelig paa Spor efter Sandheden. Hans Lære var en Anelse om den rette Chiliasmus (Læren om Tusindaarsriget). Jeg forsikrer dig nemlig, at den nuværende Verden skal staa — i det hele — syv Tusinde Aar, og i dette

Tidsrum skal ethvert Menneske syv Gange fødes og syv Gange dø, førend det vorder lutret til Opstandelsen. Men kun saare faa er det givet — som dig — at mindes noget af deres forrige Tilværelser.«

»Jeg forsikrer dig,« svarede jeg, »at det gaar mig saaledes, det forekommer mig virkelig at være første Gang, jeg befinder mig i Verden.«

»Og dog,« gentog han, »har du allerede været her fire Gange tilforn.«

»Det er fire Gange tiere, end jeg ved af!« raabte jeg; »men denne Passiar er ellers morsom nok. Hvordan monstro jeg saa ud første Gang, jeg gik her paa denne forunderlige Klode?«

»Jeg vil forsøge,« sagde han, »om jeg kan udfinde det.«

Derpaa fremtog han en Bog med kaldæisk Skrift, saa vekselvis i den og paa mit Ansigt, og efter nogen Grublen lukkede han den sammen og sagde: »Første Gang saa du Lyset ved Bredden af Tigris, om jeg ellers læser ret, og fortjente dit Brød som Jubals Bælgetræder.«

»Aha!« afbrød jeg, »derfra har jeg rimeligvis min Lyst til Musik; nu anden Gang?«

»Var du Nimrods Jægerdreng.«

»Ingen Skoser, Deres Velærværdighed!« raabte jeg, »hvorfor stikler De paa min Jagtlyst? Det er dog ikke værre at dræbe Dyr end Mennesker? At skyde et vildt Dyr er vel ikke større Synd end at slagte et tamt? Skulde det være mere grusomt at sætte en Kugle gennem Hjertet af en Hjort end at skære Halsen over paa et Lam, der slikker den myrdende Haand, at koge Krebs levende og rive Tungen af en kalkunsk Hane? Men jeg mærker, at De hører til de følsomme Sjæle, der græder over en død Ræv og jubler over et Feltslag, hvori mange Tusinde Mennesker myrdes og lemlæstes — naa, videre!«

»Tusinde Aar derefter,« vedblev han, »fremstod du i Grækenland som Svend hos Amphion.«

»Det var en dygtig Murmester,« sagde jeg, »han brugte hverken Ske eller Vaterpas, men alene Munden og Liren: alligevel kom Stene og Stolper dansende og ordnede sig selv til en Mur om den berømte Stad Theben. Det var en Kunst — Skade, at jeg nu ganske har forglemt den, medmindre din Fiktion er en af de nu saa yndede Allegorier; thi Luftkasteller kan jeg bygge saa godt som nogen.«

»Fjerde Gang,« sagde Willibrod, »var du en skotsk Druide.« (Præst.)

»Rigtigt!« genmælede jeg, »deraf kan jeg forklare mig min Forkærlighed for den højlandske Kongeskjald. Men nu femte Gang, efter saa megen Herlighed, efter at have været Belletrist, kongelig Jægerdreng, Arkitekt og formodentlig Hofpræst hos en skotsk Næssekonge, driver jeg det dog ikke videre nu end til Studiosus Theologiæ.«

Willibrod studsede: »At høre latinske Ord af din hedenske Mund indgyder mig Bileams Forskrækkelse. Men du ved jo ikke selv, hvad du siger: en Aand — endskønt ingenlunde en af de gode — taler af dig profetiske Ord, som vistnok antyder din Bestemmelse om andre tusinde Aar. At du kan vorde denne saa meget mere værdig, vil jeg for det første uddrive den onde Aand af dig.«

»Hvad!« raabte jeg, »anser du mig virkelig for at være besat?«

»Upaatvivlelig!« svarede han, umiddelbart derpaa fremsigende en latinsk Besværgelses-Formular. »Og nu,« blev han ved, »kan du straks døbes.«

»Er du en af Gendøberne?« spurgte jeg, »eller tror du ikke, at jeg allerede een Gang er døbt?«

»Det var en hedensk Daab, min Søn!« svarede han, »da din Fader Asmund, som faldt paa Braavalla Hede, øste Vand paa dit Hoved og kaldte dig Thorsteen.«

»Hedder jeg Thorsteen?« spurgte jeg.

»Skæmt ikke længer, unge Dreng!« skreg han, »men følg mig til Daaben!«

Med disse Ord tog han mig ved Haanden og svævede med mig gennem Luften ned til Søen.

»Den sidste Halvdel af dit hedenske Navn kan du beholde,« sagde han, »det betyder Petrus,« og dermed dukkede han mig i Vandet.

Da jeg kom op, sporede jeg af denne Neddyppelse en Virkning ganske modsat Lethefiodens; thi denne bortskyllede Erindringen om det forbigangne, men jeg glemte nu alt det — tilkommende.

Det faldt mig ikke mere ind at tvivle paa, at jeg var Bonden Thorsteen paa Gyldholm, eller at det var Rans Blodhal, jeg saa Norden for min Gaard. Det undrede mig ikke længer, at Odder — den navnkundige Stærkodders Fødeby — og Falling, hvorfra Svend Felding havde sit Navn, begge var uden Kirker, og lige saa lidet, at Thors Tempel i Torrild manglede Klokketaarn, og at Skibe sejlede i det Sund, hvor der nu er Tørvemose, men som fordum omflød Hads Herred og gjorde dette til Hatisø, at jeg stundom slog Harpen og stundom Kæmper, at jeg derfor havde en lang Dyrendal ved Navn Skrep, af den berømte Vaulundrs Arbejde, dinglende ved min Hofte, at jeg bar en Renskindstrøje, lange, vide Vadmels Bukser, Barkeskosaaler under Fødderne og en Læderhjelm paa Hovedet — alt var i sin Orden, undtagen min Daab.

»Hør, du fremmede!« begyndte jeg, »du skylder mig Erstatning, fordi du kastede mig i Vandet; vel lader du til at være stærk, men du skal alligevel staa mig et Hug eller to. Dog først maa du smage min Moders Mjød og hendes harske Flæsk!«

»For Mjøden takker jeg,« svarede han, »men Flæsk skøtter jeg ikke om —«

»Du kan ogsaa faa Hestekød,« afbrød jeg.

»Hestekød,« raabte han, »spiser jeg aldrig og overalt om Fredagen intet Slags Kødmad.

»Det var snurrigt!« sagde jeg, »smager Kød ikke lige saa godt paa Frejrs Dag som paa Thors Dag? Men der kommer min Kæreste, Svanhvide, fra Jagten. Jeg ser, hun har skudt en Vildbasse til vor Aftensmad. Er hun ikke smuk som en Valkyrie? Klæder ikke denne snævre Jægertrøje og dette korte Skørt hende fortræffeligt? Se engang, hvor let hun haandterer Spydet som en Vaand! Men jeg har ogsaa for hendes Skyld maattet nedlægge fem Kæmper. Nu i Aften skal du bænkes ved mit Bord; i Morgen kan vi slaas.«

»Jeg slaas aldrig, o Ungersvend!« genmælede han.

»Saa est du en Nidding!« raabte jeg, »og kan sidde og fryse til Ragnarokr i Niflhejm og forlyste dig med Sigyns (Lokes Hustru) dejlige Datter, den blegnæbbede Hel!«

»At det ikke er Fejghed, som forbyder mig at kæmpe med dig,« sagde han roligt, »vil du erkende af denne lille Prøve.«

Med disse Ord greb han mig i Brystet, svingede mig nogle Gange rundt over sit Hoved og satte mig derpaa ned.

»Jeg mærker nok,« udraabte jeg, »at du er en Sejdmand (Troldmand); men min Moder Gunild rister ogsaa stærke Runer, dog derom siden! følg nu med mig ind i min Borg!«

Ved Trækkebroen traf vi sammen med Svanhvide. Hun gav mig et Rap af Spydet. »Det er til Straf, fordi du har været tre Dage borte uden min Tilladelse!« sagde hun smilende, »har du maaske atter sendt en Medbejler til Valhal?«

»Paa Hald Hede,« svarede jeg, »har de nu travlt med at trille Jord og Stene til ung Sivalds Gravhøj. Men ser du denne fremmede? Han er vor Gæst i Aften.«

»Velkommen skalt du være!« sagde hun. »Est

du en af Thors Goder? mig tykkes, du bærer hans Hammertegn paa dit Bryst.«

»Det er ikke Thors Hammer,« svarede han, »men et Kors, som jeg haaber, du selv snart vil tilbede.«

»Jeg tilbeder Freja!« raabte hun med et skælmsk Smil til mig. Derpaa greb hun mig under Armen og dansede af Sted med mig ind i Borgen.

Da formodentlig ingen af de ærede Læsere og Læserinder nogen Sinde har været saa heldig — som jeg — at se en af vore hedenske Forfædres Stadsstuer eller Indretning og Anretning ved deres Gæstebud, haaber jeg, at en kort Beskrivelse over begge Dele ikke vil blive uvelkommen. De første var meget forskellige fra Nutidens: Lofterne var hverken malede eller gipsede, men af uhøvlede Fjæl, sorte og glinsende af Sod; thi store aabne Arnesteder (Kaminer, som de siden kaldtes) gjorde Kakkelovne overflødige. Væggene var ikke betrukne og endnu langt mindre behængte med udenlandske Kobberstykker, men med Skjolde, Sværd, Buer, Brynier og alle andre Angrebs- og Forsvars-Vaaben. Man vilde der forgæves søge efter Divaner, Stole og Borde af Mahogni eller Cedertræ, men i Stedet derfor finde en eneste lang, bred og vægtig Egeskive samt rundt om denne Træbænke, belagte med Bjørne- og Ulveskinds Hynder. Hvad der mest vilde støde den forfinede Smag, var vistnok det tykke Lag Halm, som skjulte hele Gulvet; thi skønt denne Indretning kunde være saare hensigtsmæssig og bekvem for beskænkede, saa maatte den dog gøre Dans, ja endog et blot Skrabud ganske umuligt.

Skulde en slig Gæstestue synes simpel, da stod Beværtningen i et passende Forhold hertil: paa Bordets ene Ende et Træfad med en røget, harsk Flæskebøste, paa den anden et ditto med Hestekød, mellem begge et uhyre Gammelølskar og et andet med Mjød samt Smaakruse til at øse med og drikke af. Samtalen, der

skulde krydre Retterne, var lige saa ensformig som disse og drejede sig om tvende endnu ikke ganske obsolete (forældede) Emner: Krig og Kærlighed. Harpespil og Sang, Udfordringer og Tvekampe sluttede ethvert godt Gæstebud.

Jeg føler nok, at mange vil være utilfredse med en saa summarisk Beskrivelse. Nogle kunde ønske at vide, om Loftsfjælene var af Gran eller Fyr, om de var sammenpløjede eller blot sømmede; andre, om der var Komfurhuller eller Indretninger paa Skorstenen, om Gulvet var bestrøet med Rug-, Byg- eller Havrehalm, (Ærtehalm tør jeg sige det ikke var); atter andre kunde spørge, om man fik Sennep til Flæsket, om Hestekødet ikke var lavet i Sursteg, hvor meget Malt man tog til en Tønde Øl, o. s. v., o. s. v. Men det er mig ganske umuligt at besvare disse vigtige Spørgsmaal, og det af den antagelige Grund, at jeg slet ikke ved noget af det omspurgte.

De lærde — om jeg tør tælle saadanne blandt mine Læsere — vil lige saa forgæves ønske at vide, om Harperne var med tre, fire eller flere Strenge, om disse var af Sølv eller Messing, af Faare- eller Gedetarme, om hvo Sangenes Forfattere var, angaaende Melodierne, om de var i Mol eller Dur, om de var vel udsirede med Semitoner (Halvtoner) og Dissonanser. Herpaa ved jeg alene at svare dette: de var uden Rim, medmindre man saa vil benævne de stærkt aspirerede Begyndelses-Konsonanter af trende Ord i hver tvende Linier, hvilken Indretning virkelig gav en Slags Eftertryk eller rettere Fortryk: S'erne hvislede som Pile gennem Sangernes Tænder, og H'erne hvinede som Sværdhug i Krakumaalets Forkvæd: »Huggom ver med Hiörvi.«

Man tillade mig altsaa at springe over Bordet saavel som over Gæsterne og hen til Arnen, hvor min Moder Gunild havde taget Sæde tillige med Willibrod, der, som vi allerede har hørt, var en afsagt Fjende af Hestekød og Fredagsflæsk. Deres Samtale.

der angik religiøse Genstande, blev, som saa mange andre af samme Natur, ført med høj Røst og al mulig Bitterhed paa begge Sider; thi enhver af dem mente at have ene og alene Ret, og det i alle Henseender.

Begge troede at være Guddommens ene udkaarede Forsvarer og at gøre sig denne højlig forbunden ved at forbande og fordømme og — om muligt — fordærve sin Modpart baade til Legeme og Sjæl, baade i Tid og Evighed. De indviede hverandre til Hel, hvilken Afgudinde de begge var enige i at tro paa. Min Moder blev alligevel snart bragt i Knibe, hendes dogmatiske System redigeret in absurdum (gjort latterligt), og da hun ikke længer var i Stand til at forsvare det med Grunde, tog hun sin Tilflugt til Skrig og Skældsord (omtrent som G u n i l d Smeds paa Anholt, hvilken Dame — om der skulde være noget i W i l l i b r o d s Sjælevandring — rimeligvis har været hendes Genganger). Omsider endte hun sin Disputats med en formelig Udfordring paa — Mirakler.

Hun gjorde sig til af at kunne døve Sværd, tillave Elskovsdrikke, bringe døde Mennesker til at tale ved at lægge Runer under Tungen paa dem, og opfordrede sin Modstander til at præstere det samme. Men han, som imidlertid havde stukket Ildtangen ind i Ilden, tog den, i Steden for at svare — gloende rød ud igen, greb selv om det ene Ben og præsenterede Moder G u n i l d det andet. Da hun vægrede sig herved, maatte hun virkelig anses for overvunden, skønt hun hverken vilde tilstaa dette og endnu mindre træde over til den sejrende Kontraparts Mening. Hun ilede ud i tavs Forbitrelse.

Paa mig derimod havde dette Kunststykke en afgørende Virkning. Jeg satte mig paa den ledige Trefod og udbad mig af den mægtige fremmede nøjere Oplysning i en Lære, hvis Sandhed han tyktes mig saa haandgribeligt at have bevist. Han opfyldte straks min Begæring, og hvorvel jeg ikke var i Stand

til at fatte eller rime alle hans Dogmer og Fortællinger, gjorde dog Grundideen et saa mægtigt Indtryk paa mig — der desuden ikke var synderlig fast i det othiniske System — at jeg med Liv og Sjæl erklærede mig for en Kristen.

Denne den kristelige Lærebygnings Grundvold: at Gud er Kærlighed, henrev min Aand og mit Hjerte, og dette: at Religionens Væsen er Kærlighed til Gud og alle Mennesker, overbeviste mig om, at en saadan Grundsætnings Udøvelse vilde have Almenlyksalighed til uudeblivelig Følge. Gennemglødet, opflammet af dette nye, himmelklare Lys, traadte jeg hen til Gæsterne og holdt en Omvendelsestale, der først blev anhørt med tavs Forundring, dernæst besvaret med spottende Smil og medlidende Akseltræk og endelig med vrede og foragtelige Ord.

I det samme traadte min Moder ind med tvende af R a n s Præster, og da hun hørte mig prædike den nye Lære, raabte hun: »Grib disse Gudsbespottere og overgiv dem til velfortjent Fordømmelse! Den ene er vel min Søn, og jeg har baaret ham under mit Hjerte; men dog vil jeg nu udrive hans med mine egne Hænder!«

Stum af Forfærdelse over denne unaturlige Tale formaaede jeg ikke at fremføre et Ord; men end højere steg min Gru, da S v a n h v i d e, min elskede, sagde til Præsterne: »Tillad mig at forrette Offertjenesten og opskære Brystet paa denne Misdæder!«

Hele Forsamlingen overfaldt os nu og bandt vore Hænder. Modstand var unyttig og desuden stridende mod den nye Lære, af hvilken jeg nu var gennemtrængt. W i l l i b r o d og jeg blev lænkede sammen, og derpaa gik Toget til R a n s Tempel: Præsterne sjungende foran, min Moder og min Kæreste skældende bagefter, og alle Gæsterne dansende omkring os med Spydrap paa de klingende Skjolde. Paa denne sørgelige Vandring søgte W i l l i b r o d — af hvis

Mirakelgaver jeg forgæves haabede Frelse — at trøste og opmuntre mig.

»Du ser,« sagde han blandt andet, »af hvilken rædsom Vildfarelse du er udreven. Den Religion, hvortil du før bekendte dig, er unaturlig, da den kan kvæle Naturens helligste Følelser: Moderkærlighed og Kvindens Kærlighed til Manden. Glæd dig! Du dør Martyrdøden; men alle dine Mordere skal brænde evigt i Helvede.«

Denne sidste Ytring syntes mig mere overensstemmende med mine forrige hedenske Grundsætninger end med Kristendommens milde Aand; men jeg fik ikke Tid til at gendrive den; thi vi befandt os allerede i Templet og udstraktes ufortøvet paa tvende brede Stene lige foran Afgudindens Billede, en Skikkelse, der med uudslettelige Træk indprentede sig i min Erindring: hendes grønne Lokker flød som glinsende Tang ned fra hendes Hoved, der omgaves af en Muslingkrans. En sølvskællet Fiskehale krummede sig opad fra hendes Lænd og endte sig i strimede Guldfinner. I den ene Haand holdt hun et Koralbæger, i den anden et Fiskegarn. Hendes store, søgrønne Øjne stirrede frygteligt paa mig.

Allerede hævede Svanhvide med en Drages giftige Blik Kniven over mig, da se! der skete et Changement (Forvandling), som kun i Drømme er tænkeligt.

Den skrækkelige Ran forvandledes til en blid og dejlig Kvinde med et Barn paa Armene. Goderne blev til Munke, med Kappe og Tonsur, Gunild og Svanhvide til store Mandsskikkelser, iførte kulsorte, snævre, glinsende Klæder og med lignende Masker for Ansigterne.

Templet omskiftedes til et sortbetrukket Torturkammer, der ikke fremviste andet Bohave end Pinebænken, paa hvilken jeg laa udstrakt; Stigen med fem jernbeslagne Trin, hvormed Inkvisitten paa een Gang faar fem Slag over Skinnebenene; Truget (de

gamles eqvuleus), hvori han indtvinges og i den vidtudspilede Mund modtager den lodret nedstyrtende Vandstraale, der paa een Gang næsten kvæler og martrer med uudsigelig Angst; de smalle Snore, ved hvilke, snærede om Haand- og Fodled, han hejses op til Loftet, slippes pludselig og falder ved sin egen Tyngde til et Kvarter fra Gulvet, saa Snorene skærer ind lige til Benet.

Desuden saa jeg paa Væggen en temmelig fuldstændig Garderobe, bestaaende af spanske Støvler, en Flonels Nattrøje, som for bedre at holde Varmen overøses med sydende Olie, Caraccoer og Sanbenitoer (se Fortællingen »Leonore«), begge Dele smukt bemalede med Ildsluer og Djævlefigurer.

»Hvor er jeg?« skreg jeg med Forfærdelse.

»I Venneselskab!« svarede med blid Stemme en sødt smilende Munk. »Vi er alle baade Jesu og dine Venner.«

»Men hvortil,« spurgte jeg, allerede lidt lettere om Hjertet, »disse ominøse (ildevarslende) Redskaber? For et Øjeblik siden vilde mine hedenske Landsmænd have myrdet mig, fordi jeg havde antaget Kristendommen; men nu, da jeg er eders Trosforvandte?«

»Vil vi,« afbrød en anden Munk, »saa meget beredvilligere forarbejde din Salighed, om den endnu er mulig.«

»Hvormed,« spurgte jeg forvildet, »kan jeg saa hastig have forspildt den, og det ganske uden mit Vidende?«

»Det er det just,« svarede en tredje, »vi ved Hjælp af disse Instrumenter vil udfritte. Enten du har læst i Bibelen eller Luthers Skrifter, eller du har spist Kød paa en Fredag, eller du har glemt at tage Hatten af og knæle for Venerabile eller at bestænke dig med det hellige Vand, naar du traadte ind i Kirken, eller talt tvetydigt om den hellige Ret eller Guds Statholder eller ytret gudsbespottelige Meninger som

disse: at udøbte Børn kan vorde salige, eller at Gud kunde lade være at fordømme til evig Tid dem, som ikke er døde i den alene saliggørende katolske Kirkes Skød — dette maa du selv bedst vide. Dersom du nu bekender og fortryder, vil vi overgive dit Legeme til Ilden for at frelse din Sjæl, der da maaske kan slippe med en halv Snes Tusind Millioner Aar i Skærsilden; men dersom du ikke frivillig tilstaar din Brøde, da vil vi til Guds Ære, de hellige Engles Glæde og alle rettroende Kristnes Opbyggelse pine dig igennem alle syv Grader og derpaa overgive dit Legeme til de timelige og din udødelige Sjæl til de evige Luer.«

Til denne kærlige Trøstetale formaaede jeg intet at svare; men med et Blik til Himmelen sukkede jeg: »Er jeg her mellem Kristne?«

»Fromme, retskafne Kristne, min kære Søn!« svarede venligt en Olding med snehvidt Skæg.

»O!« skreg jeg med min sidste Kraftanstrengelse, »saa er Loke og hans Børn Lysalfer mod disse! Nastrond er taalelig mod dette Forfærdelsens Hjem! o, at jeg dog atter laa paa Offerstenen i Rans Blodhal! der var jeg kun forladt af Verden og Menneskene — her er jeg forskudt af Himmelen selv!«

Se! mig skete, som jeg ønskede: jeg laa atter under Svanhvides Kniv; men ved mine Fødder stod et Væsen, som vel havde menneskelig Skikkelse, men af hvis Aasyn lyste en saadan Mildhed, som kun kan tænkes hos de himmelske.

»Hvo est du?« raabte jeg: »Est du Baldur hin gode?«

»Kald mig Baldur!« svarede det milde Væsen, »kald mig, hvad du vil: Sandhed, Dyd, Frihed eller Kærlighed! Jeg er den Uendeliges Sendebud og lærer Menneskene at dø. I dit ængstede Hjerte gyder jeg tvende Trøstedraaber. Vent ikke, at Støvets Børn her skulde naa Fuldkommenhed og allermindst i det, som er den allerstørste Visdom: Vejen til denne er længere, end nogen dødelig aner

eller øjner; Begyndelsen er ikke Enden. Naar du ser, at Menneskene hader i Steden for at elske, at de, skønt de burde være ydmyge, dog lader sig forblænde af Stolthed, anser sig selv for aandelig fuldkomne og forveksler deres egen indskrænkede Synskreds, deres usikre Synspunkter, ja deres egne selviske Øjemed med den Usynliges uudforskelige Planer; naar de omvender hans Sandhed til Løgn; naar de holder deres Dværgehænder for hans himmelske Lys og stræber at indhylle Jorden i Mørke; naar de forfølger Sandhed og Dyd, Frihed og Kærlighed — o! da forsag ikke, men sig alene: »de ved ikke, hvad de gør.«

Tro ikke, at Forsynet sover, frygt ikke for et Kaos i den aandelige Verden! i den legemlige er jo alt synlig Visdom og Orden. Betragt den stjernefulde Himmel! Synes disse utallige Sole ikke henkastede blandt hverandre i vild Forvirring? og dog kan du beregne deres sikre Gang og erkende den allerfuldkomneste Orden. Skulde den, som styrer Millioner Solsystemer, ikke vide at bringe Samstemmelse og Harmoni i de menneskelige Sjæles Kampe og Forvildelser? Endnu est du ikke selv ved Maalet; fordøm ikke dem, der er længere borte derfra, end du er eller tror at være! Dø i Haabet, saa skalt du leve!«

Da Engelen saaledes havde talet, svævede den op mod Himmelen. S v a n h v i d e gjorde et Krydssnit i mit Bryst, og jeg — vaagnede.

Solen stod lavt paa Himmelen. Det var stille og lummert. Utallige Myg omsværmede mig med en Summen lig Offerpræsternes dumpe Sang; en sad paa mit blottede Bryst; dens Brod var Præstindens Kniv. Længe blev jeg liggende fortumlet, bedøvet af denne underfulde Drøm.

Først den næste Dag hentede jeg Bøsse og Jagttaske, som jeg havde glemt paa hint Sted, hvor de dødes Aander stundom synes at besøge de drømmendes.

Krybskytten.

For rigtigen at bedømme navnkundige Mennesker — berømte saavel som berygtede — maa man sammenligne Modstanden med Kraften.

Naar en Attila eller en Tamerlan fører en Million Krigere frem til Kamp og der aldrig en Gang modsættes dem den halve Styrke, da fortjener det ingen Beundring, om de sejrer. Kan derimod en Skanderbeg med tyve Tusinde i tredive Aar heldigen forsvare sig mod det tidobbelte Antal, da tilkender vi ham enstemmigen Heltenavn.

Endogsaa naar en lovløs Røver viser List og Mod, opvækker han Forundring — om ikke Beundring — og vor Afsky bliver blandet med Forbavselse.

Mathias Klostermayer var en af disse, som Naturen synes at have bestemt til Anfører, men som desværre kun blev en Røveranfører. Hans List, Mod og Aandsnærværelse gjorde ham det muligt med en halv Snes forvovne Karle i hele seks Aar at trodse og undgaa Bayerns og Schwabens civile og militære Magt.

Han blev født i Aaret 1738 i Küssing i Bayern, hvor hans Fader var Hyrde. Denne holdt — sin Fattigdom uagtet — Sønnen flittig til Skolegang og Arbejde. Til sit sekstende Aar blev Mathias hjemme hos Faderen, hvorpaa han kom i Tjeneste paa det

Jesuiterne tilhørende Slot Mergenthan. Hans Opførsel var her upaaklagelig; men en Lyst opvaagnede hos ham, hvis stigende Magt drog ham i Fordærvelse — Jagtlyst.

Naar den Küssinger Skytte af og til kom i Køkkenet med et Stykke Vildt, da var det den unge M a t h i a s's største Glæde at betragte dette saavel som Skyttens Bøsse, hans Hirschfænger og øvrige Jagttøj. Denne selv, som saaledes hentede den hurtige Fugl ned af Luften og Hjorten fra Bjerget, var Genstanden for hans højeste Beundring; han betragtede ham som et Væsen af højere, ædlere Natur.

En Jægers Stand og Liv var fra nu af hans inderligste, dristigste Ønske. Skytten, som snart mærkede Knøsens Tilbøjelighed, underholdt ham — efter Jægeres Maade — med Jagthistorier, den ene eventyrligere, mere pirrende end den anden, og Følgen blev, at M a t h i a s's Tanker nu kun sjælden var hjemme, men som oftest i Marken og Skoven ved Hjortene og Vildsvinene. Skytten, som ønskede sig en Kammerat paa Jagten og tidt behøvede en til at fremdrive Vildtet og skaffe det hjem, tillod den muntre Knøs at følge sig, naar Lejlighed gaves, og lærte ham derefter at bruge et Gevær, hvilket han med større Fyrighed tog i Hænder, end Jesuiterne Krucifikset.

Med saadan Lyst og Iver kunde det ikke fejle, at han jo i kort Tid opnaaede megen Færdighed, og snart traf hans Kugle lige saa sikkert som den gamle, øvede Jægers. For desto oftere at kunne ledsage denne, forlod han sin Tjeneste i Mergenthan og drog tilbage til sin Fødeby. Men ikke altid havde Skytten Lejlighed, naar M a t h i a s havde Lyst, og nu vovede denne alene at betræde Vildtbanen — først vel med bankende Hjerte, men siden med jo længer jo stærkere tiltagende Mod. Udbyttet af dette Solofængeri gemte han i hule Træer og dybe, ham velbekendte Gruber og Kløfter og afsatte det med megen Forsigtighed til Gæstgivere og andre, som gjorde sig en

Næringsvej af at skille Krybskytterne ved det stjaalne Vildt til lave Priser.

I hele fem Aar stod Lykken ham troligen bi, hvortil det dog bidrog meget, at han boede Skytten saa nær, at han altid kunde vide, naar han var sikker for ham. I en anden Henseende smilede ogsaa Lykken til ham, idet han elleve Gange i disse fem Aar ved det unge Mandskabs Udtagelse til Krigstjeneste trak et Frilod.

Men omsider beviste den blinde Gudinde ogsaa sin Ustadighed paa vor Krybskytte.

En Sommeraften i Aaret 1761, som han just havde bragt en Værtshusmand i Friedberg en Raabuk og i Skænkestuen fortærede en Del af det erholdte Honorar, maatte det føje sig saaledes, at en Trop bayerske Hververe fik i Sinde at udkaste deres Garn paa samme Sted. Saa snart de traadte ind i Stuen, opdagede det øvede Blik straks den velvoksne, flinke Mathias, og med megen Appetit udkastede disse Menneskefiskere Garnet efter ham; forgæves! Som Loke fordum sprang han nu over med Raskhed og smuttede nu under med Snildhed.

Da List ikke vilde hjælpe, gik man en Genvej og brugte Magten. Vel gjorde den eventuelle Helt tapper Modstand; men fire mod een er et stærkt Argument; snart sad han med bundne Hænder paa Bænken. Han beraabte sig nu paa Værten; dog, denne, som allerede ved Hjælp af nogle Dukater var bleven ganske entusiastisk for Landets Tarv, skød sin Hue næsten baglæns af Hovedet og sagde med megen Patos:

»Jo, min Broder! Du er rigtignok hvervet, og det er godt for dig — meget bedre end Tugthuset!«

»Hvad siger han?« raabte Mathias og lettede sig fra Bænken, idet han forgæves vrikkede og sled med de bagbundne Arme.

»Jeg siger,« svarede Værten, »at saadan en

Krybskytte som du maa takke den naadige Kurfyrste, at han vil tage dig i sin Tjeneste.«

»Ho, ho, Fatter,« genmælede Mathias, »er jeg en Krybskytte, er jeg en Vildttyv, hvad er saa han? — en Hæler, lille Fatter! —«

»Nej, min Søn! deri ta'er du fejl, jeg er Vært i den sorte Bjørn,« svarede denne, »og har jeg købt en Hare af dig, saa var det, fordi du bildte mig ind, at du var Skytte i Mergenthan og solgte efter dine Herrers Befaling.«

Klostermayer bed Tænderne sammen, og hans Ansigtsmuskler bævede konvulsivisk som hos en, der har nedslugt en bitter Medicin; men en indvortes hastig Beslutning glattede snart igen enhver Rynke, og med en Mine, halvt sur og halvt sød, sagde han:

»Fanden hvilket! er jeg Soldat, saa er jeg Soldat! Hør, din laadne Skælm! giv os noget at leve af! Den sidste Daler, jeg fik af dig, skal herud! men — jeg kan ikke engang komme i min Lomme!«

»Vil du være ordentlig og fornuftig,« svarede en af Hververne, »saa skal du snart faa dine Hænder fri.«

Som sagt, saa gjort: Klostermayer fik sine Hænder og med det samme — som det lod — sin Tunge fri. Han fortalte, pralede, løj, drak og skæmtede saa længe, til det virkelig lykkedes ham at inddysse Hververnes Aarvaagenhed. Endelig forlangte han at komme ud i et vist Ærinde, hvilket tillodes ham under tvende Hververes Opsyn. Saa snart han var ude paa Gaden, gav han pludselig den ene et vældigt Puf i Hjertekulen, saa Sans og Aande forgik ham, spændte Krog for den anden og ilede nu af alle Kræfter ud af den nærliggende Stadsport.

Vel satte Hververne efter ham; men det vundne Forspring var allerede for stort, og ingen af de mødende fandt Kald til at stoppe den raske Flygtning, ihvor meget end hans Forfølgere raabte og skreg.

Han stilede nu sit Løb lige ned til den forbiflydende Lechflod, Hververne, som troede at fange ham der, bagefter; men K l o s t e r m a y e r var en øvet Svømmer. Rask styrtede han sig i Vandet og kravlede alt op paa den modsatte Bred, da Hververne naaede til Floden. Til Afsked viste han disse sin Tunge, derefter en vis anden Del af Legemet og forsvandt saa i det tykke Krat.

Da han kendte — saa at sige — hver Busk i nogle Miles Omkreds, blev det ham ikke vanskeligt henimod Midnat at naa en Kulsvierhytte, hvor den venskabelige Modtagelse viste, at han ikke var fremmed. Men det kolde Bad oven paa Svedekuren sendte den stakkels Krybskytte en Feber paa Halsen, som uden Kulsvierens Pleje ufejlbarligen havde lagt ham i Graven.

Som han en Dag omsider følte sig stærk nok til at forlade sit Asyl og — siddende i Kakkelovnskrogen med Albuerne paa Knæerne og Kæberne understøttede af begge Hænder — tænkte paa sin Riffel og Jagttaske, som han havde gemt fire Mil borte paa den anden Side af Lech i en hul Eg, bukkede en Mand sig ind ad den lave Stuedør med en Riffelpibe foran sig. Hans hele Udvortes havde noget skummelt — næsten lønligt ved sig.

Paa det sorte, allerede med graat indsprængte Hoved bar han en lille trekantet Hat, hvis Hypotenuse sad skævt ned over det højre Øre. Den ene korte Spids bedækkede næsten det højre Øje; men lignede dette det venstre, da var det mørkt, dybtliggende, næsten skjult under et kridhvidt Øjenbryn og flankeret af en mægtig Ørnenæse. Det hele Ansigt var ellers aldeles uden noget Udtryk; men en Fysiolog vilde maaske have lignet det ved et Blad, hvorpaa der er skrevet med sympatetisk Blæk, og som ved Hjælp af Varmen kan lade sig læse. En gammel, mørkgrøn, men i Sømmene lysgrøn Jakke sluttede sig om den brede, noget krumbøjede Ryg og skjulte det halve af

et Par sorte, over Knæerne glinsende Skindbukser. Han satte meget betænksomt Riflen i en Krog, som det lod til, han før havde kendt, hængte Hatten paa Piben og tog en Grævlingeskinds Jagttaske over Hovedet, hvoraf han ved Bagbenene udtrak en Hare.

»Her er en Mis!« sagde han til Kulsvieren, »lad Grethe stege os den til Aften. Og her er en Snaps« — føjede han til, idet han lagde en lille flad Kurveflaske paa Bordet.

Kulsvieren tog uden at svare mod Haren og gik i Køkkenet til sin Kone. Den fremmede satte sig for Enden af Disken, knappede sin Jakke op, drog sine Sko af og lagde sine Fødder op paa Bænken.

Ved denne Bevægelse kom han til at vende Ansigtet hen mod den Krog, hvor Klostermayer sad. Ubevægelig betragtede han denne, som, endnu mat efter sin Sygdom, ikke følte Kald til at afbryde Tavsheden. I nogle Minutter tog de saaledes hverandre i stiltiende Øjesyn — ikke ulig to fremmede Jagthunde, der uventet mødes, standser, betragter hverandre med mistroiske Blikke og derpaa enten gaar sagte og varsomme hver sin Vej eller ogsaa ved Jægerens Mægling forenede fortsætter den afbrudte Jagt. Saaledes gik det her, da Kulsvieren kom ind og forestillede begge Krybskytterne for hverandre.

Da den ældres i Tysklands Skove vidtberømte Navn, Xaverius Bobinger, blev nævnet, rejste den unge sig gennemtrængt af Ærbødighed og udbad sig ydmygt en saadan Mands Protektion. Bevæget ved Mayers Skæbne og endmere ved Kulsvierens fordelagtige Vidnesbyrd, lovede Bobinger at tage ham med sig som — Driver og underholde ham, indtil han atter kunde komme i Besiddelse af sit Gevær. Dette Tilbud blev med Taknemmelighed modtaget, og et Par Dage derefter tiltraadte de deres Vandring.

Paa denne profiterede Mayer særdeles af den erfarne Bobingers Omgang, forøgede sine Kundskaber i Geografi og Jagt samt i den Kunst at undgaa

de regulære Jægeres Efterstræbelser, men maatte gengælde denne praktiske Undervisning med saadanne Arbejder, som han med Rette ansaa for at være under sin Værdighed. Han blev ikke Riflen betroet, men maatte nøjes med at opjage Vildtet, bære og sælge det til Hælerne, udspejde Skovene og saa videre.

Ikke med Uvilje skiltes han derfor fra sin Mester, da de havde naaet Skoven, hvor Riflen var skjult. Til Afsked fik han, som Erkendtligheds-Bevis, Anbefaling til en Bøssemager, der til Krybskytters Bekvemmelighed forfærdigede Rifler med flad Kolb, som kunde skrues af ved Laasen og puttes under Kjolen.

I det velbekendte Gemmested fandt M a y e r til sin store Glæde den kære Riffel, skønt overtrukken med Rust. Medens han afgned denne, fik han med et Slag paa Skulderen den Hilsen: »Glück auf, Weidmann!«

Det var en Frijæger, som under Navnet »Tyroleren« allerede længe havde været en Skræk for alle Herskabsjægere.

Bekendtskab og Venskab blev indgaaet i samme Øjeblik, og Jagten dreven med Fordel og Held. Efterhaanden kom flere Krybskytter til, og dette Selskab drev i fire Aar uforstyrret den ædle Jagt, indtil det omsider af en udsendt Kommando blev omringet, fanget og sendt paa ¾ Aar til Tugthuset i München.

Her gjordes flere nye Bekendtskaber, og da Straffetiden var udløben, forenede man sig efterhaanden, og M a y e r, som den raskeste, snildeste og færdigste Skytte, udvalgtes til Anfører. Han viste sig denne Post fuldkommen værdig ved sin Retfærdighed i Byttets Deling og ved sin Snuhed i at undgaa alle Efterstræbelser.

Inden kort Tid blev M a y e r — eller, som han nu hed, den bayerske H i e s e l — en Genstand for Jægernes Frygt og Had og Bøndernes Beundring. Bayerns og Schwabens Skove hjemsøgtes; Vildtet for-

mindskedes: Landmanden glædede — Godsejeren harmede sig. Aldrig kom man rigtig paa Spor efter disse ubudne Gæster; de erholdt altid betids de fornødne Vink af Hælerne, af Kromændene og af Bønderne selv, og naar de forenede Herregaardsjægere troede at have dem vist, var de allerede over Grænsen og huserede i andre Jagtrevierer.

Da Hiesels Bedrifter nu blev det yndede Tema i Krohusunderholdninger, lod engang en Møller ikke langt fra Mähringen sig uforsigtigen forstaa med, at han opfostrede en ualmindelig stor Bulbider, ved hvis Hjælp han haabede at kunne fange den frygtelige Hiesel, saa snart han kun vilde vise sig i Egnen.

Da Friskytten erfarede dette utidige Praleri, ilede han til Møllen, men overgav først Riffel og Hirschfænger til sine Kammerater i det nærliggende Krat og meldte sig hos Mølleren som en Svend, der søgte Tjeneste. Mølleren behøvede ham ikke, men vilde dog formilde sit Afslag med en god Beværtning. Under denne ledte Hiesel Samtalen uformærket hen paa sig selv og sine Bedrifter.

I Førstningen vilde den ellers saa snaksomme Møller ikke ret bide paa Krogen, men svarede kun med et »hm« og et listigt Smil paa den andens eventyrlige Fortællinger. Da han endelig steg saa højt med sin Ros, at han paastod, Hiesel var ej alene skudfri, men kunde ikke engang overvindes eller fanges af noget Menneske, da fik han rigtig Mølleren paa Glatis.

»Pyt, min Ven!« raabte han, »jeg har en Hund, han skal alene gøre det af med Karlen.«

»En Hund!« gentog Hiesel studsende og betænksom, »en Hund! I hans Akkord med Fanden staar maaske intet om, at han skal hytte ham for Dyr, men blot for Mennesker — hm, Fatter! den Hund gad jeg dog set!«

Efter nogen Vægring lovede Mølleren at vise ham

den, men advarede ham, ikke at gaa ind til den i Laden, hvor den for sin Glubskhed var indelukket. Han fulgte ham derhen og aabnede Døren paa Klem; men Hiesel — ligesom dreven af ubetvingelig Nysgerrighed efter ret at se Dyret — stødte Døren helt op.

I samme Øjeblik for Hunden løs paa ham, og Mølleren, som frygtede, at det kunde koste Menneskets Liv, vidste i sin Angst intet andet Raad end at løbe ind efter sit Gevær for at skyde Hunden. Imidlertid tabte Hiesel ikke sin Aandsnærværelse, men svøbte i en Hast sit Lommeklæde om den venstre Haand og jog den ind i Bulbiderens aabnede Svælg. Denne, i Angst før at kvæles, lod sig lettelig rive om og binde med en Strikke, som Hiesel i denne Hensigt havde medtaget. Med Tørklædet snørede han den derpaa Flaben til, og inden Mølleren fik sit Gevær ladet, havde den foregivne Møllersvend allerede baaret Hunden ud i Krattet.

Paa Vejen mødte han den rigtige Møllersvend og bad ham hilse sin Husbond: »at han i Dag havde set sin Hund sidste Gang, men den bayerske Hiesel første Gang.«

Saa fjendtlig Krybskyttens og Hundens første Bekendtskab var, saa venskabeligt blev dog deres Forhold siden, og Dyrets Frygt for sin Overvinder gik over til den største Hengivenhed. Hvor Hiesel kom ind, tog han altid sin Plads for Enden af Bordet og Hunden sin ovenpaa det, og naar denne laa der, rullende sine frygtelige Øjne omkring paa de tilstedeværende, var disse ikke utilbøjelige til at anse den for Belzebub selv eller en af hans Haandlangere.

Da alle regelmæssige Jægere var Hiesels naturlige Fjender, fattede han til disse et uudslukkeligt Had og søgte ved hver given Lejlighed at hævne sig paa dem for de Forfølgelser, under hvilke han idelig led. Intet Under, om han skar den hele Jægerstand over een Kam og ofte lod uskyldige føle sin Hævn. Denne gik dog aldrig videre end til Skældsord, Slag,

Geværstød og mindre farlige Hirschfængerhug; aldrig har han gjort sig skyldig i Mord paa nogen Jæger, som han i Skove eller Værtshuse antraf med afgjort Overmagt, og som ikke satte sig til Modværge.

Hans Bedrifter af denne Natur vil Læserne vistnok skænke Aktor, der med kedende Omstændelighed har anført og sikkert overdrevet dem alle. Jeg skal altsaa indskrænke mig til Fortællingen af hans mod angribende Jægere og Soldater holdte Fægtninger, i hvilke han lod se et Mod, en Snildhed og en Aandsnærværelse, der var en bedre Sag værdig.

Den første Skærmydsel forefaldt i Waldbergerskoven i Nærheden af Augsburg, hvor han blev angreben af Jægere og Soldater. Da han kun var selvsjette mod et mangedobbelt Antal Fjender, fandt han et Tilbagetog raadeligst og udførte virkelig dette under idelig Skyden saa heldigt, at han kun mistede een af Banden, som faldt i et Baghold.

Da han kort efter havde forstærket sit Korps til otte Mand, blev han i Nærheden af Simnach angreben af türkheimske Jægere, mistede atter een Mand, men frelste de øvrige.

Alvorligere var følgende Affære, som forefaldt sidst paa Aaret 1768. Hiesel befandt sig med fire Kammerater paa en Mejerigaard, hvor de forblev Natten over. I Morgenstunden saa de sig pludselig omringede af et fuggerisk-kirchbergsk Strejfparti, der opfordrede dem til øjeblikkelig Overgivelse.

Hiesel lod, som han dertil var ganske villig, og bad blot om Tid til at klæde sig paa. Det blev ham tilstaaet; men i Stedet for at overgive sig, flygtede han med tre af sine Kammerater igennem en Bagdør.

De her posterede Jægere skød: en af Krybskytterne faldt død paa Stedet, Hiesel og de to andre fortsatte saarede Flugten henad den nærliggende Skov til. Tvende af de Jægere, som havde fyret, kastede nu Geværerne og løb efter de flygtende med dragne Hirschfængere.

Da Hiesel mærkede, at de halede ind paa ham, gjorde han pludselig omkring og skød den ene af Forfølgerne gennem Hjertet, den anden faldt næsten i samme Øjeblik, dødelig saaret af Tyroleren.

De øvrige Jægere, som var i Begreb med at komme deres Kammerater til Hjælp, standsede nu saa længe, til de forfulgte fik Tid at naa Skoven, hvor det endnu mindre var raadeligt at fortsætte Jagten efter dem. Medens den døde og døende blev baarne ind, saa den fjerde Vildttyv, som hidtil havde skjult sig i Kælderen, sit Snit og undslap lykkelig til sine Kammerater.

Saa snart Hiesel i et af sine sikre Smuthuller havde faaet sit Saar lægt og den adspredte Bande — der nu beløb sig til femten Mand — samlet, drog han ud til nye Foretagender, nemlig Hævn over de Jægere, med hvem han troede at have gamle Regninger at afgøre.

Efter en saadan Ekspedition blev han i Grevskabet Burgau angreben af en Trop kejserlige Soldater. Men Hiesels Spejdere var paalideligere end hans Fjenders; han vidste baade disses Ankomst og deres Antal, og disse heri overlegen rykkede han dem dristigt i Møde og forjog dem op paa Slottet.

Denne Hiesels Lykke til at undgaa sine Fjender er ikke saa forunderlig, naar man overvejer, at Hælerne, til hvem han for lav Pris afhændede det stjaalne Vildt, at Kromændene, for hvem han og hans Folk var gode Kunder, at Bønderne, som gerne saa Vildtets Formindskelse — at alle disse fandt en særdeles Interesse ved at staa Krybskytterne bi med gavnlige Efterretninger, og at andre ved Frygt afholdtes fra at forraade dem.

Saaledes kunde de længe uhindrede gennemfare det sydlige Tysklands Skove og stødte først i Efteraaret 1769 igen paa en Kommando Roggenburgere i Breitenthal; men vel underrettet om dennes Svaghed, angreb og forjog han den efter at have taget en Kor-

poral til Fange. Stolt af Sejren gik han med fire Kammerater til Roggenburg selv, forlangte Middagsmad for sig og sine, og da man undskyldte sig med et herskabeligt Forbud, erklærede han spottende, at han nok selv skulde finde Vejen til Køkken og Kælder, hvor han ogsaa huserede efter Behag.

Ikke længe derefter angreb han et andet Strejfparti i Byen Buchloe, dræbte nogle af dem og drev de øvrige paa Flugt. Ingen bedre Lykke havde en endnu talrigere Augsburger Troppeafdeling i Wertachskoven. Hiesel posterede sig bag Ruinerne af et gammelt Kapel; han og Tyroleren skød, de andre ladede Geværerne til dem, og uden Tab paa sin egen Side tvang han Angriberne til Retirade.

Kort efter indfandt hele Fribytterselskabet sig en Søndag Eftermiddag i Byen Kellmünz, og efter at have udstillet en Skildvagt overlod det sig til alskens Lystighed i Værtshuset. Næsten hele Landsbyen havde her forsamlet sig for at se den navnkundige Hiesel, der med sin lille Hob saa ofte havde undgaaet, trodset og adsplittet tvende Kredses regulære Tropper. Smigret ved denne Udmærkelse haranguerede Anføreren den gabende Almue og fremstillede sig selv som dens Beskytter mod Adelens Undertrykkelser.

»I ser,« sagde han, »hvorledes Grever og Baroner, Rigsstæder og Fyrster, Kurfyrster, ja Kejseren selv, har sammensvoret sig imod mig og tragter efter mit Liv, fordi jeg befrier eder for Hjorte og Vildsvin, som ødelægger eders Marker. Men om Paven selv kom herhid med alle hans Kardinaler, jeg agtede ham ikke mere end den Hane, der sidder.«

Med disse Ord lagde han sin Riffel til Kinden og skød Hovedet af Hanen, der stod paa Enden af Huset.

»Saaledes« — raabte han triumferende — »skal det gaa alle mine Fjender. Hiesels Kugler gaar ikke forbi. Tag et Spil Kort, Tyroler! træd tyve Skridt af og hold mig Spar-Es frem mellem dine Fingre.

Denne gjorde efter Befaling, og med en Riffelkugle gennemborede den sikre Skytte Kortet. I samme Øjeblik kom den udstillede Vagt og berettede, at en stærk Kommando Bayrere var i Anmarch.

I Steden for at flygte posterede Hiesel sine Folk foran Værtshuset, medens Bønderne skyndsomst forlod Valpladsen. Bayrerne, som troede, at Vildttyvene var inde i Værtshuset, nærmede sig dette ubekymret; men aldrig saa snart drejede de omkring det sidste Hjørnehus, før de to forreste faldt dødelig trufne af Hiesel og hans tro Tyroler. Nu blev Ilden almindelig fra begge Sider; mange af Bayrerne blev saarede; men de var dog for overlegne i Tal. Efter at have mistet tvende af sine Folk trak Hiesel sig med de øvrige fægtende tilbage til den nærliggende Skov.

En heldigere Kamp, som endte med afgørende Sejr, bestod Hiesel mellem Jul og Nytaar 1770 i Byen Elchingen. Han sad i Værtshuset og fik sig et Slag Kort med sine Jægere, og da han havde besluttet at blive der Natten over, havde han sendt sine Sko til Skomageren, trukket Kjole og Vest af og gjort sig det ret mageligt. Da knaldede tvende Skud uden for Døren. En Kommando Stadsoldater fra Ulm havde umærket nærmet sig og skudt Skildvagten. Døren fløj op, og en behjertet Soldat sprang ind med spændt Gevær og opplantet Bajonet; flere stod bag ham i Forstuen; de øvriges Vaaben klirrede uden for Vinduerne.

Uden at svare paa Soldatens »gebt euch!« strøg Hiesel meget sindig sine Penge sammen og puttede dem i Bukselommen, hvilken han lige saa besindig tilknappede. Herpaa greb han Riffelen, som stod ved ham i Krogen, og enten nu Soldaten blændedes af Lysene, eller og han troede, at Hiesel vilde udlevere sit Vaaben — nok er det, han gav denne Tid til at skyde sig.

»Lysene ud!« skreg Hiesel, »skyd de Hunde ned!«

Saa hurtigt gjort som sagt: Lysene slukkedes, og en almindelig Salve af Krybskytterne dræbte og saarede flere af de i Forstuen staaende Soldater. Friske traadte i deres Sted og fyrede ind i Stuen, men i Blinde. Der var mørkt og de angrebne i Sikkerhed for Soldaternes Kugler. Ingen var værre faren end Værten og de øvrige Gæster, som gerne vilde være neutrale i denne Krig.

Ved Hiesels første Skud sprang de op og søgte sig hver et Fristed: nogle under Bænkene, andre bag Kakkelovnen og andre i Sengene, hvor de tilhyllede sig med Dynerne og svedte Angstens Sved. Medens Hiesel og hans Folk ladede paa ny, listede sig en af disse paa hans Befaling hen til Døren, som Vinden havde blæst i, og holdt paa den. En af Soldaterne rykkede udenfra, men kunde ikke aabne den, da han kun havde fat i Klinken, Krybskytten derimod paa Haandfanget.

Da alle havde ladt, raabte Hiesel: »Slip nu!« Døren fløj op paa vid Væg, og en anden Salve indenfra gjorde atter lyst blandt Ulmerne; endogsaa deres Fændrik, Kazenwadel, faldt ved Løitnantens Side med fire af Soldaterne. Alligevel fortsattes Striden til bestandigt Tab for Angriberne. Hiesel, som frygtede, at de, naar en Generalsalve fra Stuen var gaaet, skulde storme ind i Masse med en Fakkel fra Ildstedet (hvilket de straks burde have gjort), fandt det raadeligere at bruge sin gamle Taktik: han og Tyroleren alene skød — de øvrige ladede.

Hver Gang nogle af Fienderne lod sig se for Døren, belyste af Ilden paa Skorstenen, blev et Par af dem dræbte eller saarede, og med frisk ladte Geværer kunde de belejrede vedligeholde en Løbeild og afslaa Stormen. Ogsaa Bulbideren tog virksom Del i Forsvaret og bed blandt flere en indtrængende Soldat saaledes, at han blev Krøbling sin Livstid. Men i sit blinde Raseri adskilte den ikke nøje nok Ven og Fjende: den anfaldt en Vildtskytte, som stod Døren

for nær, og med Nød og næppe kunde han frelses fra dens frygtelige Tænder.

Besynderligt nok! fra dette Øjeblik af forsvandt Dyret ganske og aldeles — mon ikke af Skam og Harme over sin Fejltagelse? H i e s e l saa den aldrig mere. Dette Tab gik ham nær til Hjerte, og han ansaa det med Rette for et ondt Varsel. Endnu nogen Tid forsøgte den kommanderende Officer at forcere Indgangen; forgæves! Hans Folk blev under deres frugtløse og blodige Anstrengelser stedse mere modløse; Forstuen og Bryggerset var fulde af døde og saarede, og næppe var der friske nok til deres Bortbringelse. Flere af de første maatte virkelig efterlades, da Retiraden omsider blev besluttet. Denne iværksattes med temmelig Orden og under bestandig Fyren mod Husets Vinduer og Døre.

Da H i e s e l mærkede Fjendernes Bortgang og ikke holdt det for raadeligt at fyre efter dem ud af den stærkt beskudte Dør, lod han Halvparten af sine Folk stige op paa Loftet og sende de flygtende nogle Kugler til sidste Afsked. Lige saa forsigtig som dristig troede han sig endnu ikke fuldkommen sikker, men lod en aabne Bagdøren ud til Haven for der at se efter. Rigtigt: her var en Underofficer posteret med sin Peloton med den bestemteste Ordre hverken at fyre eller røre sig af Stedet, før Røverne muligen vilde flygte gennem denne Udgang. Tavs og ubevægelig havde denne Trop hørt paa den langvarige Skyden, uvis om Kampens Udfald, især da Ilden til sidst sagtnedes og til Dels syntes at fjerne sig.

Saa snart Bagdøren gik op, lod Underofficeren sin Kommando give en Salve derhen, dog uden Virkning; men da den straks blev besvaret med flere Skud fra Huset saavel som med jublende Sejrskrig, da han straks derpaa i Enden af Byen hørte Retirade-Trommen, maatte han ogsaa beslutte sig til at følge denne.

H i e s e l, som nu mærkede, at Huset og Byen

var forladt af Fjenderne, lod tvende af sine Folk regalere de flygtende med et Stykke paa Valdhorn. Det lystige Jagtstykke kontrasterede skarpt med de saaredes Jamren og lød sørgeligt i de bortdragende harmfulde Krigeres Øren.

Nu blev Lysene tændte, Værten og Gæsterne kom frem af deres Smuthuller, de tilbageblevne døde udplyndredes, og den i Stuen først trufne Soldat, som endnu levede og bad om Drikke, blev af Hiesel selv vederkvæget med et Krus Øl, hvorpaa han drog sit sidste Suk. Den eneste haardtsaarede Vildtskytte var den af Hunden forbidte.

For at faa ham plejet paa et sikkert Sted, laante Hiesel en Hest af Værten til at transportere ham, da han ikke var i Stand til at gaa. Efter at have nydt nogle Forfriskninger oven paa Kampen drog den sejrende Hob endnu samme Nat bort til andre Egne og hævnede som sædvanlig den formentlige Uret paa adskillige herskabelige Jægere og Betjente, og først paa en ulmsk Jæger i Golzwang, hvis Hus blev udplyndret. Jeg skulde ikke have udhævet denne blandt flere lignende Begivenheder, dersom den ej havde tjent til at belyse en Side af den ulykkelige Forbryders Karakter. Hanerne var spændte, og fem Geværpiber pegede mod Jægerens Bryst; da styrtede hans højtfrugtsommelige Kone ind og kastede sig for Røverens Fødder, og den allerede af Hiesel fældede Dødsdom: »Du ulmske Hund maa dø!« blev tilbagekaldet.

Sejrstolt og endnu varm fra Blodbadet i Elchingen vidste han dog at betvinge sit og sine Fribytteres myrdelystne Sind. Da disse forlod det plyndrede Hus, rakte Anføreren den ængstede Jæger Haanden med de Ord:

»Du kan takke din Kone for dit Liv!«

Og gennem Vinduet tilkastede han ham et i Elchingen erobret Gevær i Stedet for hans eget, som Røverne tog med sig. Jeg kalder dem Røvere; thi

med lignende Plyndringer, skønt ikke med Blod, betegnede de nu deres Vej.

Læserne venter maaske at se denne Fortælling oplivet ved en eller flere Kærlighedshistorier — jeg kan ikke opfylde denne Forventning, da jeg har besluttet uden mindste Afvigelse at følge Sandheden. Slemt nok og sært nok, at Historien i dette Punkt iagttager den dybeste Tavshed! saa meget særere som Hiesel efter dens Beskrivelse skal have været en smuk Karl — ret en Rinaldo i alt undtagen i Kærlighed: høj, stærk, velskabt, med et af Sundhed og Mod blussende Ansigt, store, blaa Øjne, der altid var i munter, fyrig Bevægelse, og en hurtig og fast Gang, der forkyndte Mod, Aandsnærværelse og Beslutningskraft.

Ikke lidet vilde det have pyntet nærværende Novelle, om dens Helt havde haft nogle Amouretter med sværmeriske og fordomsfrie Frøkener eller med Fruer, bevogtede af skinsyge Mænd, eller om dog i alt Fald en resolvert Jomfru med Riffel paa den Alabasters Nakke og Gehæng om den smalle Talje havde delt Jagtens Glæder og Kampens Farer med sin elskede Røver.

Men intet af alt dette; har den vilde Jæger elsket, da har det kun været »im Durchfluge«. Saadanne flygtige Væsener synger vel med Wallensteins Ryttere: »im Sturme erringen wir Minnesold!« og paa dem kan vist ogsaa anvendes Oehlenschlägers Beskrivelse af Niord:

»Hurtig Nærmen, hurtig Fjernen;
snart besøgt og snart forladt!«

Nu da, kære Læsere og Læserinder! tag til Takke med denne ukærlige Historie, som den er! i mange Tusinde andre skal vi have nok af Kærlighed. Jeg nærmer mig til Enden af denne, idet jeg fortæller Hiesels sidste ulykkelige Bataille.

I Værtshuset i Osterzell — en By, som tilhører

Klosteret Rotenbuch — tilbragte han selvtiende en kold Januarnat i Aaret 1771. Da de udsatte Skildvagter lige til Dagningen intet fjendtligt havde mærket, inddrog han disse saa meget tryggere, som Jorden var bedækket med dyb Sne og der just faldt en meget tyk og vildsom Rimtaage. De forfrosne Skildvagter var næppe blevne opvarmede og havde taget Plads ved Spillebordet, førend deres Ro og Morskab paa en frygtelig Maade blev afbrudt.

Fyrstbiskoppen af Augsburg havde udsendt et Kompagni Grenaderer under Premierløjtnant Schedels Anførsel. Med disse havde mange Politibetjente og Jægere forenet sig; endogsaa flere store Hunde havde man ikke forsmaaet at medtage. Hele denne Trop havde i nogle Dage været paa Spor efter Banden uden at kunne naa den. Endelig kom sikker Underretning, at den om Aftenen var draget ind i Osterzell. Det var Midnat, og man havde tre Mil at marchere ad dybt tilsneede Veje; alligevel brød Schedel ufortøvet op og naaede Osterzell just i det heldige Øjeblik, da Hiesels Skildvagter havde forladt deres Poster.

Først blev en Skov, som laa nogle Hundrede Skridt fra Byen, besat med Jægere; derpaa blev Værtshuset i al Stilhed omringet. Dette laa i Enden af Byen og bestod — som almindeligt — kun af en eneste Bygning; det nærmeste Hus, der laa lige over for Kroens Køkkendør, blev vel spækket med Grenaderer. Den almindelige Indgangsdør, som førte til Gæstestuen, var paa den modsatte Side ud til Marken; men de Grenaderer, som beordredes til at angribe denne Dør, kunde ikke nærme sig den uden at krybe under de Vinduer, hvor de frygtelige Gæster var inde. Ved et af disse stod just den altid urolige og mistænksomme Hiesel, da den første Grenader krumbøjet listede sig forbi.

Han vendte sig om til de spillende og sagde: »Lad nu Beterne staa og put Pengene i Lommen; her er

nogle udenfor, som vil have Frokost. Skyd Jernstængerne for Døren og kom saa herud i Køkkenet, men lad Mellemdøren staa!«

Denne Disposition var den bedste, som kunde tages; thi herfra kunde Husets tre Døre bestryges, og fra den fjerde paa Husets modsatte Ende, ind til Stalden, førte kun en smal Mellemdør, som med et stort Bryggerkar og et vægtigt Salttrug spærredes, ind til Røvernes Vaabenplads. Værten og hans Familie, som ikke kunde undfly, maatte søge deres Tilflugt i Sovekamret, for hvis eneste Indgang de opstablede Dyner og Puder som et Brystværn mod Kuglerne.

Hiesel aabnede Køkkendøren forsigtigt og saa her Fjendens Hovedstyrke marcherende op ad Gaden med Schedel i Spidsen. Denne skulde vorde det første Offer — han holdt ud igennem Dørsprækken — Riflen klikkede, og inden den blev sat i Stand, var Schedel inde mellem Pelotonerne.

Fløjmanden, en kæmpestor Grenader, blev nu udset i hans Sted; han hørte hverken Skuddet eller Hiesels: »Rejs til Helvede, Goliath!«

Hurtig greb han et andet Gevær, og førend Pelotonen kunde svinge og gøre sig færdig, laa allerede en anden ved Goliaths Side. Soldaterne havde nu ordnet sig og skød gennem den lukkede Dør; men Hiesel og hans Folk havde søgt Skjul bag Murene. Saa længe de stod her, var de sikre; men Fjendens Ild maatte besvares, og dette kunde kun ske gennem Døren og Vinduerne, hvorved de altsaa blev udsatte for Kuglerne.

Hiesel og Tyroleren paatog sig som sædvanlig denne farlige Bestilling; de passede det gunstige Øjeblik, naar de fleste Skud var faldne udenfor. En af de andre maatte aabne Døren paa Klem, og med lynsnar Hurtighed blev gennem den smalle Aabning lagt an, sigtet og skudt, og efter hvert Skud lød en frygtelig Forbandelse fra Hiesels Mund.

Dog, da Soldaterne ikke mere stod lige for Dø-

ren, men havde trukket sig til den ene Side, da der kun var liden Tid til at sigte, og da den tykke Krudtdamp gjorde dette usikkert, traf Røvernes Kugler ikke mere saa godt, skønt de næsten alle tildelte lettere og sværere Saar. Da Soldaterne nu ogsaa skød gennem Endedøren og gennem Gæstestuens Vinduer, ogsaa ind ad Mellemdøren, blev intet Sted i Køkkenet længer sikkert, og en efter den anden af Røverne blev trufne, dog ikke dødeligt, ja ej engang saa haardt, at de jo kunde fortsætte Kampen.

Schedel, som mærkede, at Røvernes Ild ikke tog af, begyndte at frygte for Ulmernes Skæbne; thi hans Folk, af hvilke tvende allerede laa døde og mange saarede havde forladt Kamppladsen, lod til at ville tabe Modet. Han besluttede derfor at angribe Røverne ogsaa ovenfra; men for at komme op paa Loftet maatte man nødvendigen passere den nu stedse halvtaabnede Dør, der desuden af mangfoldige Kugler var gennemboret som et Sold. Ved at løbe hurtigt lykkedes det dog alle paa een nær; en Herregaardsskytte lod sig nemlig af Nysgerrighed eller Overmod forlede til at standse et Øjeblik for at se ind til Fjenden. Dette Øjebliks Tøven kostede ham Livet. De øvrige, som lykkelig var komne op paa Loftet, brækkede her en Fjæl op, men forefandt derunder en Hvælving, som atter maatte gennembrydes. Her fik Røverne nu et nyt Punkt at forsvare, og det vanskeligere end de øvrige; thi de kunde ikke skyde op igennem Hullet uden at udsætte sig for Kuglerne ovenfra. En af dem blev ogsaa snart dødelig truffen, og paa en anden blev, idet han sigtede, hele det underste Kæbeben bortskudt. Soldaterne havde paa Loftet fundet en gammel Seng. Af Dynevaar og Halm gjorde de Patroner, som de fyldte med Krudt, antændte og kastede gennem Hullet ned i Køkkenet, hvilket her formerede Dampen, Heden og Forvirringen. Men Ilden begyndte ogsaa at angribe Loftet og truede at stikke

hele Huset i Brand; der maatte derfor tænkes paa at slukke. I Mangel af Vand trillede de en Øltønde, som laa deroppe, hen til Hullet og hældte Indholdet ned. Den saarede Krybskytte, som laa lige underneden og før var i Fare for at opbrændes, blev nu stedt i en ny — den at drukne.

Men nu blev Kampen alt for ulige: en af Vildtyvene var allerede død, en anden laa i sidste Aandedræt, alle de andre var paa en nær saarede. Hiesel selv havde faaet to Strejfkugler i Benene; Heden, Røgen og Kvalmen tiltog; Krudthornene og Kuglepungene var dels tømte, dels ikke at finde; Bøssestenene sløve, Panderne vaade — kort: Slaget var tabt. Anføreren beholdt længst Modet: han bad, opmuntrede, truede, bandede — forgæves! han maatte se, hvorledes hans Stalbrødre efterhaanden forsvandt — en bag Ovnen, en anden inden i den, en tredje mellem Flæskesiderne i Skorstenen.

Da raabte han endelig højt, første og sidste Gang i sit Liv: »Pardon!«

»Giv jer paa Naade og Unaade og kom ubevæbnede herud!« lød Schedels Svar, og med det samme bød han at holde inde med Skydningen.

Hiesel med en anden nærmede sig Døren; men da han først vilde vide, hvorledes Pardonen blev holdt, stødte han Kammeraten hen foran sig. Denne blev straks greben, bunden og kastet ud i Sneen. Da han saa dette, besluttede han endnu engang at dø med Vaaben i Hænde; men Haabet, Misdæderens sidste Ledsager, forandrede hans Beslutning og lod ham øjne et Glimt af Redning.

Rask sprang han ud lige hen til Schedel, som han omarmede ligervis som en overvunden Feltherre yder den lykkeligere Sejrherre sin Hylding. De forbitrede Soldater vilde have myrdet ham; men Schedel afværgede det og lod ham binde. De andre Røvere blev opsøgte i deres Smuthuller og hele

Selskabet henført først til Buchloe, hvor deres Saar blev helede, og derfra til Dillingen.

I sit lange Fængsel fornægtede H i e s e l ikke sin kække, sorgløse Karakter, ej heller i de mange Forhør, som over ham blev anstillede. Med største Oprigtighed fortalte han alle sine Bedrifter; især opholdt han sig længe og gerne ved de Fægtninger, han sejrrig havde leveret sine Forfølgere, hans Miner og Fagter fortalte da lige saa fyrigen som hans Tunge.

Man bebrejder ham, at han gerne vilde vælte Skylden for de æreløse Foretagender, at mishandle og plyndre værgeløse, paa sine Kammerater; men heri har han næppe gjort dem Uret. Ikke kan han af Fejghed og Troløshed have beløjet disse Mennesker; thi ellers vilde han vistnok ogsaa have røbet de Hælere, til hvem han afhændede det stjaalne Vildt. Men i denne Post var han ubøjelig: ingen Trusler, ingen Løfter, ingen Smiger (hvilken sidste alene ofte med Held anvendtes) var i Stand til at fralokke eller fravriste ham den Hemmelighed, som Taknemmelighed og Æresfølelse bød ham at bevare.

»Æresfølelse?« vil man spørge, »hos en Tyv, en Røver?« — O ja! thi H i e s e l ansaa sig ikke selv for en saadan.

Hans Forsvar, der ofte satte Dommerne i Forlegenhed, lader sig virkelig høre og forklarer det Haab om Benaadning, som han lige til sin Dødsdag nærede.

»Vildtet er fælles Ejendom,« sagde han, »tilhører ingen med udelukkende Ret; i Dag her, i Morgen der, maa det falde for den, som har Mod og Færdighed til at dræbe det. Dette er Naturens Ret, som ubillige Love og partiske Privilegier ikke kan ophæve, og af denne har jeg benyttet mig og tjent mit Brød ved en for Almenheden gavnlig Bedrift. Idet jeg forhvervede mit Udkomme, hjalp jeg til at befri den haardt plagede Bonde fra de Dyr, som ødelagde hans Kornagre og Vingaarde og saaledes berøvede ham de Midler,

ved hvilke han skulde mætte sin hungrige Familie og slukke sine ubarmhjertige Herrers Pengetørst. Kun dette gjorde jeg; men man forstyrrede mig i min Haandtering, forfulgte mig, som om jeg selv havde været et vildt Dyr, og tragtede efter mit Liv. Da maatte jeg forsvare mig; det samme gør Konger og Fyrster, naar de angribes. Dette mener jeg at have gjort som en Mand. Det er ikke min Skyld, at mine egne Landsmænd var mine Fjender. Vilde min naadige Kurfyrste tage mig i sin Tjeneste, skulde jeg mod hans Fjender vise det samme Mod, som jeg nu — desværre — har spildt paa hans Soldater.«

Men hans Grunde var spildte, hans Veltalenhed frugtløs: efter syv Maaneders Fængsel blev han med tvende af sine Stalbrødre (de andre havde fundet Lejlighed til at undslippe) henrettet. Han blev kvalt, derpaa radbrækket og parteret. En Kriger skulde have fundet sig hædret ved H i e s e l s Mod, Snildhed, Aandsnærværelse og Standhaftighed i Døden.

Man kunde have ønsket ham en bedre paa Ærens Mark.

Kærlighed i Syden.

Bandini, en Genueser af gammel adelig Herkomst, forlod i sit femogtyvende Aar sin Fædrenestad for i Mediceernes By (Florens) og ved Tiberens Bredder (i Rom) at bringe til Fuldkommenhed den ædle Malerkunst, i hvilken han allerede hjemme havde gjort mere end almindelig Fremgang.

Med en fyrig og ædel Sjæls Begejstring havde han beskuet en Rafaels, en Correggios og andre Mesteres udødelige Værker og med en Elskers lønlige, søde Fryd vovet at bejle til en Hæder, der hidtil havde været eneste Genstand for hans unge Hjertes Længsel. Med stedse større Sikkerhed, skønsomt Udvalg og ædel Frihed tilegnede han sig Forgængernes særskilte Fuldkommenheder: de skulde — om et længere og lykkeligere Liv havde været ham forundt — med hans egne Aandsgaver have sammensmeltet til et herligt Helt.

Men — hvor mange dødelige naar vel det Maal, som uerfaren Indbildningskraft foregøgler og ungdommeligt Mod forjætter? Nogle ræddes allerede, naar de ser, at Ærens Krans hænger højt paa et Bjerg og ikke — som det i den første Forblændelse syntes — i en Dal, hvorhen der danses over smilende Blomster. Andre trættes paa Halvvejen og opgiver et Løb, som mødes og sinkes af uventede og stedse forøgede Hindringer. Andre glemmer det ophøjede, men fjerne Maal, idet de lokkes af nærmere og lettere

opnaaelige Glæder. Og atter andre gribes af en fremmed, overmægtig Lidenskab, der som et Stormkast pludselig nedhvirvler dem til Foden af det næsten bestegne Bjerg og i et Øjeblik tilintetgør Frugten af hele Aars Kamp og Møje.

Bandini delte sin Tid mellem Kunstens og Naturens Betragtning; snart studerede han en malet Madonna, snart en levende, men begge blot som Maler. Fra de veltrufne Afbildninger af Naturens Skønheder vendte han sig til Originalen selv.

En Aften vandrede han, henrevet af sine idealske Drømme, uden for Rom, paa Vejen til Tivoli. Det var en af hine yndige Nætter, som kun Sydlændinge kender. Kun over de Lande, som Middelhavet beskyller, hvælver sig saa mørkblaa en Himmel; kun paa denne straaler Stjernerne med saa ren og dog saa stille en Glans — i vort Norden skælver de uroligt, som om de frøs eller frygtede for den aldrig længe hvilende Storm.

Trindt om Bandini hvilede den dybeste Tavshed; kun han og Stjernerne syntes at vaage. Ikke det mindste Vindpust bevægede Træernes Toppe, der stod i saa rene Omrids, som var de malede paa Himmelens mørke Grund. Ruinerne af en Oldtids Villa strakte sine skarpe Kanter, som fjerne Klipper, op mellem Graner og Laurbær. Selv Aaen, der sender sine Vande til Tiberen, sneg sig tavs og rolig hen mellem Træerne, og ikkun Stjernebilledernes lette Bæven paa dens Sølverbarm røbede dens stille Gang.

Ikke længe nød den unge Kunstner denne skønne natlige Scene. Han vaktes af sin Henrykkelse ved Lyden af Fodtrin og en hemmelighedsfuld Hvisken, der nærmede sig mere og mere.

Anende noget urigtigt, stillede han sig tæt op til et stort, løvrigt Morbærtræ ved Siden af Vejen, hvor han ganske uset kunde lade de kommende gaa forbi. Nogle faa Skridt fra hans Skjul standsede disse og lod ham blive Vidne til følgende Samtale.

»Holdt!« hviskede den ene, »her er Stien, han maa følge; her vil vi vente ham.«

»Saa kan hans Blod blande sig med hendes,« sagde den anden, »det er endnu ikke størknet paa min Dolk — din er blank, Lorenzo! hvorfor gav du hende ikke ogsaa et Stød?«

»Det var jo overflødigt, Nicolo!« svarede denne, »du traf godt nok; hun faldt uden at give et Suk.«

»Hm!« sagde hin, »din Sparsomhed var ogsaa overflødig; men kanske rørte der sig noget inden i dig? Jeg har før mærket, at du er lidt blød, naar det gælder Fruentimmer?«

»Jeg vil ikke nægte,« genmælede Lorenzo, »da hun laa der paa Knæ foran os med Hænderne foldede over sin Barm, da — da saa hun livagtig ud som den hellige Susanna.«

»Tys!« afbrød Nicolo, »der rørte sig noget.«

»Det var ikke andet end din Samvittighed,« sagde den anden.

»Pyt!« lød Svaret, »den er saa vel forvaret, som om den laa i Abrahams Skød; hans Eminence svarer til den.«

»Godt nok!« hviskede Lorenzo, »naar han nu ogsaa vil svare til Sjælen?«

»Det er hans Sag,« svarede Kammeraten, »han absolverer os jo baade foran og bagefter; det er en hellig Mand, han betaler baade med Aflad og Penge. To Hundrede Dukater for din hellige Susanna og to Hundrede for hendes Cavaliere servante, den unge Sicilianer; det er al Ære værd. — Hør! der har vi ham — nu skal du støde først!«

Banditterne traadte ind i Skyggen paa den anden Side af Vejen. En Mand nærmede sig med hurtige Skridt; Bandini trak sin Kaarde.

»Det gælder eders Liv, Signore!« raabte han den kommende i Møde, »træk! der staar Morderne; I tager den ene og jeg den anden!«

Den fremmede fulgte Opfordringen, og med Lynets Hastighed for begge ind paa Banditterne. Den ene sank, gennemboret af tvende Kaarder, den anden undløb.

»Hvem har lejet eder dertil!« raabte den fremmede til Banditten; men Døden havde allerede tillukket dennes Mund.

»Lad mig svare for ham!« sagde Bandini; »men følg mig først til mit Hjem, Signore! her er farligt at være.«

Med disse Ord tog han den frelste under Armen og fortalte ham paa Tilbagevejen til Rom Banditternes Samtale. Ved Efterretningen om den for Bandini ubekendte Dames Mord gav hans Ledsager et Skrig af Forfærdelse og Smerte. Han rev sig løs og vilde til den elskede; men paa hins Forestilling, at hun ikke stod til at redde, og at han selv derimod ogsaa vilde ile den visse Død i Møde, lod han sig bevæge til at følge sin Redningsmand.

Dybe Suk og smertelige Udraab var de eneste Svar paa dennes trøstende Tiltale.

Da de var ankomne i Bandinis Bolig, brast den fremmede i Graad, og det varede længe, før dens Heftighed aftog saa vidt, at han blev i Stand til at tilfredsstille sin unge Værts Nysgerrighed.

Jeg vil forbigaa alle de Beklagelser og Forbandelser, som hvert Øjeblik afbrød Fortællingen, og fremsætte denne i sammenhængende Orden.

»Mit Navn,« lød den, »er Cotaldi, mit Hjem Messina. Min Stand er adelig, min Formue saa stor, at jeg aldrig har behøvet at nægte mig selv Opfyldelsen af noget rimeligt Ønske. Det kæreste af disse var en Rejse til Verdens minderige Hovedstad, den er udført og — bitterligen fortrudt. Jeg havde kun opholdt mig her en Maaneds Tid, da jeg en Nat foretog mig en Vandring i den Egn, hvor De frelste mig fra Døden. Lyden af en Citar, ledsaget af en sød, kvindelig Stemme, drog mig hen til en Have, som paa

de tre Sider omgav et lidet nydeligt Landsted og paa den fjerde beskylledes af en Aa.

Jeg nærmede mig de tillokkende Toner og saa i en Løvhytte den skønne Kvinde, der nu er falden som et Offer for sin egen Kærlighed og sin Forførers Skinsyge. Naturen har ikke dannet mit Hjerte af Staal: jeg blev henrevet af den heftigste — om ikke den reneste — Tilbøjelighed. Jeg nærmede mig og hilste Damen. Hun lod Citaren synke, rejste sig, rødmede, besvarede min Hilsen og — forsvandt. I det samme traadte et middelaldrende Fruentimmer frem fra en Sidegang og spurgte i en kold Tone og med et mistænkeligt Øjekast, hvad jeg behagede?

Jeg svarede, at Hændelsen havde ført mig hid, at jeg ønskede at bese den smukke Have —

»Og« — afbrød hun mig med et tvetydigt Smil — »dens smukke Beboerinde? Min Herre! til Haven er kun een Nøgle, og den er i en meget hellig Mands Værge.«

Med disse Ord vendte hun mig Ryggen og bortfjernede sig.

Baade vel og ilde til Mode vendte jeg tilbage; men næste Morgen befandt jeg mig atter ved Haven. Den ældre Dame sad inden for Gitterporten. Af hendes Ytring den foregaaende Dag maatte jeg formode, at den dejlige ubekendte var en gejstlig Prælats Mætresse — dette vakte paa een Gang baade min Skinsyge og mit Mod.

»Signora!« begyndte jeg, »De talte i Gaar om en Nøgle, formodentlig en Jernnøgle; jeg ejer en af Guld, som jeg ønskede maatte passe til denne Dør.«

Under denne Tiltale fremtog jeg en Silkepung, gennem hvilken en Haandfuld blanke neapolitanske Dukater tilsmilede den opmærksomme Duenna.

»Ræk den herind!« svarede hun, »saa vil vi gøre et Forsøg.«

Forsøget lykkedes — jeg stod i Haven, og Døren lukkedes efter mig.

»Nu, min gode Moder!« sagde jeg længselsfuld og utaalmodig, »bring mig nu til min Engel, at jeg kan falde ned og tilbede!«

»Min gode Herre!« svarede hun listigt, »ikke saaledes! først maa vi kende Dem og Deres Hensigter, om de ogsaa er gode; behag at følge mig!«

Jeg begyndte at forsikre og sværge; men hun tilvinkede mig Tavshed og skred foran ind i et Havehus — jeg fulgte efter.

»Behag at sætte Dem!« sagde hun, »sæt Dem, sæt Dem, Hr. Cotaldi!«

Jeg studsede ved at høre mit Navn —

»O, Hr. Cotaldi; jeg ved endnu lidt mere end Deres blotte Navn: De er en ung, adelig Herre fra Messina, og en ung, rig Herre; men Ungdom, Adelskab og Rigdom er ikke altid i Selskab med Klogskab og — Dyd. — Smil ikke, min gode Herre! De tror, her venter Dem en ganske let Erobring; De tror, at fordi jeg modtog Deres Guld, derfor maa jeg nødvendig være en — en Forræderske imod mit Herskab. Men jeg kan sige Dem: Deres Penge har jeg alene deponeret som et Gidsel paa Deres Oprigtighed. Og dersom min unge Dame ikke netop befandt sig i en Stilling, som De maaske med Tiden tør lære at kende, ved den hellige Jomfru! denne Dør skulde aldrig have været aabnet for en Mand, som jeg endnu kender alt for lidet, til ubetinget at betro mig til ham.«

Denne Tiltale gjorde mig ikke vaklende i min Mening om Duennaens Stilling, men viste mig blot, at jeg ikke havde at gøre med en Koblerske af det almindelige Slags, og at jeg maatte respektere hendes smukke Dyds- og Ærbarheds-Maske.

»Hvad forlanger De af mig?« spurgte jeg.

Hun saa længe paa mig med et alvorligt og prøvende Blik og sagde langsomt:

»Mod, Sindighed, Oprigtighed! Men Tiden er snart forløbet; i Dag kan De ikke opholde Dem her længer, jeg maa bede Dem at forlade os.

»Hvad?« raabte jeg, »uden engang at have set den elskværdige Dame, for hvis Skyld jeg« —

»Allerede har vovet en vægtig Pung,« afbrød hun smilende; »men De har intet vovet, her er Deres Guld — nej, nej, min Herre! ikke Hænderne paa Ryggen! det er mit Alvor, jeg forsikrer Dem: tager De ikke Deres Penge tilbage, vil De ikke selv bære dem herfra, jeg kaster dem over Gitteret ud paa Vejen!«

Ogsaa dette, tænkte jeg: jeg maa følge alle de Bugter, Slangen slaar; hun fører mig gennem mange Omveje til Maalet — maaske for at gøre dets Opnaaelse desto kosteligere og kostbarere, ligesom vi i en nymodens Have ser et fortryllende Tempel i en ikke fjern Frastand, men dog maa finde os i at gennemkrydse en lang Labyrint, der ofte ganske skjuler Templet, stundom lader det dunkelt og flygtigt gennemskinne, men omsider just desto fuldeligere stiller den heftigt pirrede Længsel.

Jeg fulgte hende uden videre Indsigelse, saa sikker var jeg i min Sag. Da hun aabnede Havedøren, sagde hun:

»Overmorgen uddeler den hellige Fader Velsignelsen: er Signor Mateo Cotaldi modig, sindig og oprigtig, vil jeg ikke forgæves vente ham her.«

Hun ventede mig ikke forgæves. Jeg overlod Velsignelsen til de gode Romere og ilede paa den fastsatte Dag med fordoblet Længsel ud til den fortryllende Have.

Min Taalmodighed maatte endnu underkaste sig en haard Prøve: heller ikke denne Gang fik jeg min Armida at se; men uagtet alle mine indstændige Bønner, min heftige Paatrængenhed, kom jeg dog ikke videre end til hendes Historie.

Armida — lad mig kalde hende med dette Navn — Armida var eneste Datter af en siciliansk Marchese i Nærheden af Palermo. Formedelst uforsigtig Tale mod Inkvisitionen var han bleven indstævnet for dette Tribunal, og da han ikke mødte, blev

der foreløbig lagt Beslag paa alle hans Ejendomme. Han flygtede, og endnu var hans Opholdssted og Skæbne ubekendt. Rimeligvis maatte han være død, da den frygtelige Inkvisition straks efter for stedse blev ophævet og han endnu ikke var vendt tilbage.

Imidlertid var hans Godser solgte, og der var næppe levnet Datteren saa meget, at hun derfor kunde rejse til Rom for at paadrive en Revision af Faderens Proces, hvilken hun, af Mangel paa mægtige Venner, intet Haab havde til lykkeligen at ende i Palermo. Hun var paa mødrene Side — skønt langt ude — beslægtet med en af de romerske Kardinaler, og herpaa grundede hun sine Forventninger.

Ledsaget af Faderens gamle Godsforvalter og Fortællerinden — hendes Amme — tiltraadte den fjortenaarige forældreløse Pige en Rejse, der desværre fik et ganske andet Udfald end det forhaabede. Straks efter Ankomsten til Rom lejede de et Par smaa Værelser nær ved Klosteret St. Onofrio; men inden A r m i d a kunde opnaa en Audiens hos Hans Eminence Kardinalen, døde Forvalteren og efterlod de tvende Fruentimmer uden Beskyttelse i den store Stad.

Dog, snart fandt A r m i d a en mægtig og tilsyneladende naadig Beskytter i sin høje Slægtning. Med største Venlighed hørte han hendes Andragende og lovede at anvende al sin Indflydelse for at skaffe Processen et lykkeligt Udfald; men indtil dette, som maaske ikke turde være saa nær, tilbød han sin unge Slægtning et bedre og for hende mere passende Opholdssted paa sin Villa.

Dette Tilbud blev med Glæde og Taknemmelighed modtaget; Eminencens egen Ekvipage førte de tvende Sicilianerinder ud til et dejligt Landsted — det samme, hvor C o t a l d i fandt dem — der syntes alt længe at have været forberedt og udsmykket til deres Modtagelse.

Værelserne var udsirede med den højeste Pragt og Smagfuldhed, og den omgivende Have lod til at

være anlagt paa en mægtig Fes Befaling. Ikke længe lod dens høje Ejermand vente paa sig; han forespurgte sig med største Omhyggelighed, om intet manglede i den unge Dames Bekvemmelighed, gentog sine givne Løfter med Hensyn til Processen og endte sit Besøg med en Tiltale fuld af Opmuntring og Formaninger fulde af Salvelse.

Snart blev hans Besøg hyppigere og længere, hans Samtaler mere muntre, hans Væsen og selv hans Klædedragt mere beleven og verdslig. Andagtsøvelser og religiøse Underholdninger fortrængtes efterhaanden af Fyrværkerier og Gondolfarter i Havens Kanaler, hvilke forskønnedes ved sød, men usynlig Musik, ja omsider blev endog af lejede Dansere og Danserinder opført lige saa nydelige som sanselige Balletter, hvis Emne og Maal var — Kærlighed.

Dog, hvortil en omstændelig Optælling af alle Forførerens ikke mindre hurtige end sikre Skridt? Armida hildedes i det fine Garn, før hun anede, at noget saadant var udspændt for hende, ja næsten uden at mærke og fortryde sit Fangenskab, saa stor var hendes Tillid til den hellige Mand, saa mægtig Virkningen af hans Absolution og beroligende Sofismer (Spidsfindigheder). Ammen selv blev — uagtet hendes Alder og Erfaring — skuffet af den mere erfarne Vellystnings skinhellige Maske, og da hun begyndte at gennemskue denne, kom Advarslen allerede for silde.

Tilmed fandt ogsaa hun nogen Trøst i Eminencens gejstlige Værdighed, der af en rettroende Katolik maatte anses som ophøjet baade over Synd, Anger og Straf.

Saaledes var nogle Maaneder henrundne, da Ammen en Aften, medens Kardinalen og hans Offer under en liflig Musik befandt sig alene i en Løvhytte, i en af de spillende genkendte en Landsmand, der ganske nylig var kommen fra Palermo.

Paa hendes Efterspørgsel erfarede hun af denne,

at Armidas Proces var endt og hendes Godser i fremmedes Eje, hvem det vilde vorde umuligt nogen Sinde at frarive dem.

Nu faldt det sidste Bind fra hendes Øjne, og hun forudsaa tydeligt sin stakkels Frøkens tilkommende Skæbne. Da kom Cotaldi.

»Signore!« vedblev hun, »De er nu i Besiddelse af en Hemmelighed, som jeg ikke skulde have betroet Dem, hvis jeg ikke havde kendt noget mere end slet intet til Dem. Jeg saa Dem for to Aar siden ved den hellige Rosalias Fest; Deres gamle Melazzi, der havde tjent saa længe i Deres Familie, men nu er død og borte — han var min Farbroder. Han viste mig Dem i Processionen, og han kunde ikke blive træt af at rose Dem for Deres mange Fuldkommenheder, men især for Deres store Mildhed og Godhed imod ham og det øvrige Tyende. I dette Mellemrum kan Deres Indvortes vist ikke have forandret sig mere end det Udvortes, og jeg bør anse Dem som en Engel, den hellige Rosalia eller en anden af de himmelske har sendt til vor Redning. O! visselig, Signore! De kan ikke være den Mand, der vilde misbruge min Tiltro; De kan ikke være i Stand til at knuse det knækkede Rør! En ulykkelig, hjælpeløs Skabning er i Deres Magt; o, Hr. Cotaldi! hvorledes vil De bruge denne?«

»Saaledes som Dyd og Ære byder!« svarede den unge Mand.

»Saa kom igen i Morgen Aften!« endte hun. »Dagens Lys maa ikke oftere se Dem paa denne Vej; det var tænkeligt, at et spejdende Øje kunde opdage Dem. Nu tør De ikke tøve længer; men i Morgen, naar Mørket falder paa, er De her, og da vil vi overlægge, hvad vi begge imidlertid har udtænkt til min Frøkens Redning.«

»Saa længe jeg hørte Ammens Fortælling,« blev Cotaldi ved, »var al Mistanke fremmed for min Sjæl; men jo mere jeg fjernede mig fra hendes hem-

melighedsfulde Opholdssted, jo mere vaklede jeg i mine Meninger. Det var jo alligevel muligt, at jeg havde med en ret listig Koblerske at gøre — at hun kendte mig, havde kun lidet at betyde — maaske endog just derfor kunde min Rigdom have indgivet hende Lyst og min Godhed, som hun behagede at udtrykke sig, Mod til at udkaste sit Garn, ja, det var endogsaa tænkeligt, at Kardinalen selv — ked af sin Frille — vilde saaledes spille hende i mine Hænder, at jeg skulde tro selv at have grebet hende og af Frygt for hans Hævn snart og lønlig ile bort med mit Bytte.

Men hvorfor — tænkte jeg saa igen — har hun aabenbaret mig Armidas Fald og virkelige Forhold til Kardinalen? Hvorfor har hun ikke hellere bundet mig et skønnere Eventyr paa Ærmet, afskildret mig Lokkeduen som aldeles ren og uskyldig? Frygtede hun, at jeg alligevel snart skulde komme efter Sandheden? Og lad den nu være, som den være vil, Eventyret er altid værd at bestaa!

Jeg lod ikke vente efter mig; Marilla — saa kaldte hun sig — var ogsaa paa Pladsen.

»Jeg indfører Dem til min Frøken,« sagde hun, »som en Landsmand, der agter sig til Palermo og, da han har erfaret, at Signoraen opholder sig her, har villet gøre hende sin Opvartning og forespørge, om han kunde tjene hende med noget Ærinde til deres fælles Fødeø. Skulde hun spørge om sin Proces, da ved De derom intet; vi maa ikke vise hende den Afgrund, hvori hun er nedstyrtet, førend vi ved os i Stand til at drage hende op af den. Hun henlever endnu i sorgløs Uvidenhed om sin sørgelige Stilling, og jeg har ikke haft Hjerte til at forstyrre denne lykkelige Drøm. Vogt De Dem ogsaa for ethvert Spørgsmaal, og svar kun paa dem, der er hende uskadelige. Naar De da forlader os, vil De erklære mig, om De agter den ulykkelige Deres Bistand og Redning værd.«

Med spændt Forventning og urolig Længsel

traadte jeg ind i det antikke Hus, som stod midt i Haven og lignede mere et Tempel for en usynlig Guddom end en Bolig for et legemligt Væsen. Det ustadige Skin af min Ledsagerindes Haandlygte viste mig en dobbelt Søjlerad under en Frontespice, der var prydet med Hautreliefs. Saa vidt jeg ved det flygtige Lysglimt kunde skelne, laa der — omgivet af Amorer — en Venus, Templets Gudinde.

Det indvendige stod i fuldkommen Harmoni med det udvendige af dette Asyl for lovløs, forbuden Kærlighed: Lamper af Alabast hængte ned fra de malede Lofter og kastede et tvivlsomt Skær paa de lange, mørkerøde Silkegardiner og sorte Atlaskes Divaner, der var adskilte ved hvide nøgne Marmorfigurer. Gulvet var belagt med kostbare vævede Tæpper, for at ej engang et Fodtrin skulde lyde i denne Kyprias Løndom.

Gennem tvende saadanne Værelser blev jeg ført ind i et tredje, hvor min Ledsagerinde lod mig bie, medens hun meldte den unge Dame min Ankomst. Tvende tykke, nylig antændte Vokslys i massive Sølvstager belyste de udvalgte Malerier, med hvilke Væggene var prydede, alle skikkede til at vække Andagt eller — Sanselighed. Ved Siden af en angerfuld Cæcilia steg en fortryllende Venus Anadyomene op af Havet, og under Madonna med Barnet omfavnede Digternes skælmske Gud den allerede halvt forvandlede Daphne.

De forføriske Billeder, det hemmelighedsfulde i mit Besøg, den saa længe og saa højt spændte Forventning, bragte mit Blod i en sød, mig hidtil ubekendt Bevægelse.

En Dør gik op, og efterfulgt af M a r i l l a indtraadte min dejlige Palermitanerinde med den elskværdige Utvungenhed, som er hendes Landsmændinder saa egen og naturlig.

Hendes flygtige — næsten kunde jeg sige flyvende — Gang, hendes lave og smækre Vækst, hendes

aabne, hjerteglade Mine skulde have bragt mig til at antage hende for et endnu ikke udvokset Barn, hvis ikke Barmens og de liljehvide Armes Fylde havde forkyndt den fuldtuddannede Jomfru. Det skønne Legemes yndefulde Bevægelser ledsagedes af et — hvad skal jeg kalde det? Smil er for lidet; det er ingen Benævnelse for den næsten leende, livlige Munterhed, der straalede fra det dejlige Ansigt og paa een Gang udtrykte skalkagtig Overgivenhed og elskelig Oprigtighed.

Øjenlaagene bedækkede halvt et Par Øjne, hvis Farve syntes at være et glinsende Himmelblaa, og som fremglimtede under de lange sorte Bryn som matte Smaalyn under den mørke Aftensky. De smalle, altid lidt aabnede Læbers Rødme forhøjedes af Tændernes Snehvidhed. Den søde Mund syntes lige saa vel skabt til skælmske Taler som til smægtende Kys.

Jeg — der var kommen med stolt Forudfølelse af en sikker og snar Erobring — saa mig ved det første Møde overvunden af min Friheds fortryllende Fjende; jeg — der havde forberedt mig til, med hele min Veltalenheds uimodstaaelige Magt at besejre det yndige Barn — jeg stod nu maalløs hensunken i Beskuelsen af denne henrivende Skønhed, og det var kun paa hendes ivrige, hurtigt gentagne Spørgsmaal om det kære Sicilien, at jeg atter fandt mit tabte Mæle.

Men havde ikke den glade, trohjertede Nærmelse, hvortil Landsmandsskabet opmuntrede denne livlige Sjæl, forjaget min pludselige Blyhed, da maatte hun vist have antaget mig for døvstum eller fjantet. Hvilken barnlig Glæde, hvilken inderlig Længsel efter det elskede Hjem udtalte sig i hendes bløde Stemme, der bævende opsteg dybt fra det bølgende Bryst! Tvende Taarer stod som tindrende Stjerner i Øjnenes mørkblaa Himmel, skønt Smilet stedse spillede om de let bevægede Læber.

Snart og umærkeligt forsvandt det frygtsomme, fremmede Forhold imellem os, og det, at vi kendte og elskede de samme Bjerge, Dale, Bække og Lunde, syntes at forny et gammelt Bekendtskab, ja berettigede os til at anse hverandre for beslægtede — om ej paa Blodets, saa dog paa Tankens og Følelsens Vegne.

I Samtalens Løb mærkede jeg, at hun endnu ikke nærede nogen Mistanke til Kardinalen, men ventede et godt Udfald paa sin Sag. Jeg turde naturligvis ikke betage hende denne Vildfarelse, men forenede mine Ønsker med hendes Forhaabninger.

Tydeligst udtrykte sig hendes Længsel og Hjemveens søde Smerte, da hun hørte, at jeg om kort Tid agtede mig tilbage. Hun udstrakte sine Arme imod mig, som til en Omfavnelse, men lod dem saa synke med et langt, vemodigt Suk. Det mørklokkede Hoved bøjede sig mod hendes Skuldre — det forekom mig, som om jeg skulde gribe hende i mine Arme og bære hende lige til Sicilien.

Marilla gav mig et Vink, at det nu var paa Tiden at gaa — jeg tog da Afsked og udbad mig Tilladelse til at modtage hendes Befalinger Hjemmet angaaende. Den blev mig givet — om tvende Dage skulde jeg komme igen.

»Hvilken Bestemmelse tager De?« spurgte Marilla ivrig, idet hun lukkede mig ud.

»At frelse den himmelske Pige!« svarede jeg, »at føre hende tilbage til Sicilien, saa snart et Skib lader sig hyre, og der — at genoprette hendes spildte Lykke.«

»Vor hellige Frue velsigne Dem!« sagde hun og kyssede min Haand, »stræb, Hr. Cotaldi! at opspørge et Skib, og naar det er lykket Dem, da først maa hun vide alt — i Overmorgen ved samme Tid er De atter her!«

Drømmende naaede jeg min Bolig, og i en Tilstand mellem Søvn og Vaagen tilbragte jeg Natten.

Min Sjæl hensmeltede i Kærlighed; kun Skinsyge og Had til den mig ubekendte Kardinal formaaede at gøre en Deling i mit Hjertes Følelse; saadan en elskelig Uskyld skulde vorde et Offer for en skinhellig Bedrager!

Dette himmelske Væsen, der endnu ikke syntes at ane sin Brøde, skulde ubarmhjertig overgives til Angerens og Fortvivlelsens Furier!

Nej! jeg vil frelse hende, om Frelse er mulig; lad saa min Beløninng og Enden herpaa vorde, hvad den vorde vil.

Næste Dag ilede jeg til O s t i a, hvor et Skib nylig var indløbet fra Palermo; men det kunde ikke blive færdigt til Hjemrejsen før om to til tre Uger.

Med denne Efterretning traadte jeg den følgende Aften M a r i l l a i Møde. Hun bad mig hos A r m i d a at iagttage samme Tilbageholdenhed som forrige Gang.

Vel havde hun ønsket vor Plan en snarere Modenhed; thi Kardinalen var just bleven upasselig, og dette Tilfælde vilde meget lette vor Flugt, naar den kunde iværksættes, før han atter blev frisk. Imidlertid maatte mine Bestræbelser indskrænke sig til at opnaa og befæste mig i den unge Dames Yndest og Tillid. I Sandhed! hertil behøvede jeg ingen Opmuntring: alle mine Ønsker, al min Stræben havde kun dette ene Øjemed.

Den uforstilte Glæde, A r m i d a saa umiskendelig ytrede ved at gense mig, nærede og hævede mit Mod og mine søde Forhaabninger. Hendes Velvilje var allerede ved dette andet Møde vokset til en saadan Grad, at hun ved min Side overlod sig til en indtagende hjertelig Fortrolighed og med barnlig Snaksomhed fortalte mig sin Historie. Kun da hun kom til den for mig saa smertelige Periode, som jeg allerede kendte, overdrog en pludselig Sky det glædestraalende Aasyn.

Et Suk undslap hendes Barm, og som om hun nu

først besindede sig paa noget, der hidtil var gaaet hende af Glemme, rejste hun sig og gik ind i Sideværelset. En dyb Smerte sammenpressede mit Bryst; i mit af saa mange stridige Følelser heftigt bevægede Hjerte maatte jeg paa een Gang bejamre den faldne Engel og forbande den Djævel, der havde indsneget sig i et saadant Paradis af Uskyld og Glæde.

Efter et kort Ophold kom Armida tilbage med en Guitar, hængende i et himmelblaat Baand under den fulde — nu mere end før — tugtigt tildækkede Barm. Hun satte sig i en Afstand og istemte en Canzonetta i den for mit Øre saa fortryllende sicilianske Mundart. Det var en af Maurerne i Fangenskab henslæbt Hyrdes Klagesang, og saa rørende tolkede den Længselen efter det elskede Hjem og den forladte Brud, at mine Øjne svømmede i Taarer, som kunde have vist den skønne Sangerinde det dybe Indtryk, hun gjorde paa mit Hjerte, hvis hun ikke havde været lige saa hentaget af sine egne Følelser.

Guitaren gled ned paa hendes Skød, hendes Hoved bøjede sig tilbage, som om hun kun i denne Stilling kunde skaffe Udgang for det lange, dybthentede Suk. Jeg var mig ikke længer selv mægtig.

»O, Signora!« raabte jeg, springende op fra mit Sæde, »følg med mig til vort skønne Fædreland!«

Langsomt hævede hun sit Hoved; de rige Lokker trillede ned over den hvide, bølgende Barm. Hun stirrede hen forbi mig, som om jeg slet ikke havde været der.

Jeg forskrækkedes, hendes Ansigt var blegt, berøvet ethvert Spor af Glæde, hvoraf det tilforn uafladeligt straalede, jeg kendte det ikke mere.

Jeg havde været i Begreb med at kaste mig for hendes Fødder; men nu standsede en stivnende Kulde enhver Bevægelse, jeg stod som en Støtte foran hende.

I dette Øjeblik indtraadte Marilla, som formodentlig havde hørt mit heftige Udraab.

»Ledsag Hr. Cotaldi!« sagde Armida til hende.

Derpaa rejste hun sig langsomt, nejede for mig dybt, næsten ydmygt, med nedsænket Blik, og forsvandt. Maalløs blev jeg staaende, som rodfæstet til mit Sted, og hørte som i Drømme, uden at kunne svare, Ammens gentagne, ængstelige Spørgsmaal:

»Signore! hvad har De gjort?«

Under Bortgangen fortalte jeg hende omsider det forefaldne.

Hun sukkede og gentog med Hovedrysten det sicilianske Ordsprog:

»Det Frø, som modnes for tidligt, modnes ikke!«

»Om fire Dage først maa De komme her igen.«

I dette Mellemrum var jeg bleven fuldkommen enig med mig selv med Hensyn til Armida; forudsat at jeg kunde vinde hendes Tilbøjelighed, hvilket jeg allerede var dristig nok til mer end at haabe, vilde jeg føre hende til mit Hjem og give den elskelige Skabning tilbage til Dyden og en bedre Kærligheds Lykke.

Dette Forsæt fyldte min Sjæl med en Glæde, som hævedes — ja næsten tør jeg sige — forædledes ved den stolte Bevidsthed: hendes timelige og evige Salighed skal være ganske mit Værk! mig, hendes frelsende Engel, skal hun skylde alt — ja hun vil mere tilbede end elske mig, naar hun i sit til Uskyldighed genfødte Hjerte erkender, hvad jeg var for hende. Gennemtrængt af denne søde, ophøjede Følelse traadte jeg ind i Haven.

Armida traadte mig i Møde med et Ansigt, der syntes at forkynde baade Længsel og Glæde; dog laa der noget vemodigt i hendes venlige Smil, og ofte glimtede hende Øjne gennem Taarer som Stjerner gennem den natlige Taage. Hun talte kun lidet, og alt om det elskede Fødeland; hendes Stemme var blød og bævende, den lød som dæmpede Harpetoner,

Mit Hjerte smeltede, næppe var vi alene, før jeg nedsank for hendes Fødder med det Udraab:

»Armida! jeg elsker dig!«

Ak! det tyktes mig, at hun maatte have sunket i min aabnede Favn og trykket den søde tavse Tilstaaelse paa mine smægtende Læber; men nej! hun næsten segnede tilbage med et svagt Skrig, løftede sine Hænder over sit Hoved, foldede dem, vendte sig og flygtede.

Før jeg kunde besinde mig paa at følge hende, var hun allerede forsvunden, og Marilla traadte hastig ud fra Hækken.

»O, Signore!« sagde hun, »De overiler alt — hun elsker Dem; men ikke saaledes, ikke saa pludseligt, saa snart skulde hun have erfaret dette; thi hun vidste det ikke selv — nu har Deres Erklæring revet Bindet fra hendes Øjne. Dette burde ikke sket før i det Øjeblik, hun kunde fly fra dette fordærvelige Sted. Hvad er der nu at gøre? Om Kardinalen, som nu er i Bedring, forinden besøger hende, hvorledes tænker De da, hun vil modtage ham? Ak! jeg frygter, at alt er tabt.«

Jeg formaaede ikke at svare hende, saa betaget var jeg baade af Frygt og Glæde.

»Gaa, Signore!« vedblev hun efter en kort Betænkning — »gaa! skynd paa Afrejsen! og lad mig søge at berolige hende og bringe hende til en tydelig Anskuelse af hendes Stilling, og kom saa i Morgen ved samme Tid!«

Ved næste Daggry ilede jeg til Ostia og vendte tilbage med den Besked, at Skibet kunde afgaa om seks Dage.

Med den frembrydende Nat gik jeg til Villaen. I den Løvhytte, hvor jeg første Gang havde set Armida, hørte jeg hendes og Guitarens sammensmeltende Toner.

Jeg nærmede mig, standsede og lyttede; sødt,

tungsindigt klang de bævende Strenge, endnu vemodigere den opvaagnende Angers rørende Klage.

Jeg hørte følgende af tunge Sukke ledsagede Ord:

Det syge Træ kan grønnes smukt;
dog let paa Blade, Blomst og Frugt
den skjulte Brøst du kender:
Saa røber og det tvungne Smil
den slet fordulgte Angers Pil,
som dybt i Barmen brænder;
forgæves Freden i dit Aasyn staar,
naar under lønlig Kamp dit Hjerte slaar.

D'ogni pianta palesa l'aspetto
Il difetto,
Che il tronco nasconde,
Per le fronde
Dal frutto, o dal fior:
Tal d'un' alma l'affanno sepolto
Si travede in un' riso fallace,
Che la pace
Mal finge nel volto
Chi si sente la guerra nel cor.

Metastasio.

Ubemærket af den i sin Anger selv saa indtagende Sangerinde kom jeg ind i Haven og stod allerede tæt foran hende, inden hun blev mig var.

En mørk Rødme overfor hendes taarevædede Kinder — ak! det var snarere Skræk end Glæde, der satte hendes Blod i Bevægelse. Hun formaaede næppe at rejse sig, række Guitaren til Marilla og gøre mig en tavs, ærbødig Hilsen. Som Maanen belyste hendes sorrigfulde Aasyn og ydmyge Stilling, syntes hun mig at være en til Blusel og Ruelse over sine Synder opvakt Cæcilia, der første Gang vil nedsynke for sin Helgen.

Jeg bød hende min Arm og ledsagede hende til Huset; Marilla fulgte efter. Da denne, efter at vi var traadte ind, havde forladt os, greb jeg hendes Haand — den skælvede i min.

»Skønne Armida!« begyndte jeg, »De er mig endnu et Svar skyldig.«

Hun tav.

»Har mit Hjerte bedraget mig?« vedblev jeg, »nærer De ikke en eneste venlig Følelse for den, der elsker Dem saa inderlig og oprigtig?«

»O, min Gud!« udsukkede hun med et smertefuldt Øjekast til Himlen, »jeg ulyksalige!« derpaa vendte hun sig langsomt med det Udraab: »Signore, jeg kan aldrig blive Deres!«

Jeg greb hendes Arm og sagde:

»Armida! saaledes skilles vi ikke! Vil De bortstøde det Hjerte, der brænder for Dem, da — o da skal De i det mindste sige mig hvorfor! Ved alle Helgene! jeg slipper Dem ikke, før jeg ved, hvad der saa pludselig har bevirket denne Forandring!«

Hun vendte sig rask imod mig.

»Vel!« sagde hun, »det være saa! det være den ulykkeliges velfortjente Straf selv at afsige sin Dom — et Ord, Cotaldi! skal snart for evig adskille os; jeg — jeg er Dem ikke værd!«

Hendes Røst blev til Hulken, idet hun atter bortvendte sig og med de foldede Hænder skjulte sit Ansigt.

»Nej! du elskelige!« sagde jeg, »dette Ord adskiller os ikke; just dette forener os!«

Hun drejede sig endnu en Gang imod mig og spurgte med et hurtigt, men strengt gennemborende Blik:

»Signore! forstaar jeg Dem?«

»Nej!« raabte jeg, »nej, Armida! De forstaar mig ikke; men snart skal De læse i min Sjæl; skænk mig ikkun nogle Øjeblikke, og da først skal De afsige Dommen over vor fælles Skæbne!«

Jeg førte hende til en Stol og satte mig hos hende.

»Nu bort med al Forstillelse! Tiden er kostbar, og denne Time kommer aldrig igen! Bort derfor med enhver falsk Ømfindtlighed! Jeg maa aabne Deres skønne, men nedrigt bedragne Hjertes Saar; men — ved Gud og alle hans Engle! — kun for at læge det! — De har fortalt mig en Del af Deres Historie; men De afbrød den — jeg vil fuldende. Den Mand, De valgte til Beskytter, forraadte Dem; Deres egen umistænkelige Uskyld overgav Dem i en snedig Forførers Vold — alt dette ved jeg, og dog, Armida! dog elsker jeg Dem; men, ved den evige Kærlighed! jeg elsker Dem af et rent Hjerte!«

Bleg som den Billedstøtte, til hvilken hun hældede sig, sad hun længe, efter at jeg havde ophørt at tale, før hun fra sit dybt sukkende Bryst frempressede disse Ord:

»Retfærdige Himmel! nu først ved jeg, hvad jeg har tabt!«

»Nej, Signora!« blev jeg ved, »De ved endnu ikke alt! ogsaa Deres Proces har De tabt; Deres Ejendomme er alle uigenkaldelig borte.«

»Saa er jeg da ogsaa en Betlerske!« raabte hun, »Himmel, og jeg vandrede sorgløs og letsindig paa denne Lavastrøm; men jeg føler det, nu begynder den at brænde igennem — fly mig, Cotaldi! hvorfor tøver De? hvad vil De den vanærede, fattige, fortvivlende Armida?«

»Elske og frelse hende!« var mit Svar.

Jeg udviklede hende nu min hele Plan: at føre hende til Messina som min Brud og der at gøre hende meddelagtig i det, Himlen havde beskæret mig.

Jeg skjulte ikke for hende, at Marilla havde aabenbaret mig alt, og at hendes Fortælling især havde bestemt mig. Jeg sagde hende, at jeg allerede, i Haab om at vinde hendes Genkærlighed, havde hyret et Skib, som om faa Dage skulde føre hende bort fra

et Sted, hvor hun havde mistet og — genfundet sit Hjertes Fred.

Jeg bad, jeg besvor hende ved alt, hvad der er helligt, baade paa Jorden og i Himlen, at bøje hendes ædle Genstridighed, at modtage og skænke Trøst og Haab. Længe modstod hun; ædel Undseelse kæmpede med Hjertets varme Ønske — omsider sejrede det sidste: hun sank ned for mine Fødder, omfavnede mine Knæ og vædede mine Hænder med en Strøm af Taarer.

Jeg løftede hende op til mig; men hun skjulte sit blussende Ansigt ved min Barm.

»O, du naaderige!« hviskede hun, »hvormed har jeg uværdige fortjent din Forbarmelse?«

Med mit Hjerte, til hvilket hendes Læber syntes at tale — mere end med mit Øre — hørte jeg den frelste Engels inderlige Tak til Himlen og mig. Salige Øjeblikke! I var kun et Laan fra de forklaredes Land, der hvor de sjunger et jublende Halleluja, naar en Sjæl frelses fra Døden.

Armida rev sig ud af min Favn; hun ilede ind i sit Sovekammer og knælede for den Korsfæstedes Billede; jeg sank ned ved hendes Side og bad med hende.

Marilla kom og vædede vore Hænder med Glædestaarer.

»Jesus Maria!« skreg Armida, »og jeg er endnu her? Bort, bort fra dette forfærdelige Sted!«

Med Vanskelighed overbeviste vi hende om Nødvendigheden af at forblive der, til Skibet afgik, da en tidligere Flugt vilde være forbunden med den største Fare for os alle. Hun vilde ikke mere kunne udholde Synet af sin Forfører; men omsider beroligede vi hende med den Forestilling, at hun i det korte Mellemrum af seks Dage næppe behøvede at frygte for hans forhadte Nærværelse. Til ydermere Sikkerhed blev det besluttet, at jeg kun een Gang for vor Afrejse

skulde besøge hende. Dette Møde blev fastsat til den tredje Aften derefter. O Gud! det var det sidste!

Marilla modtog mig. Da jeg kom i Forværelset, hørte jeg atter Guitarens Klang; den var sød, men vemodsfuld — jeg standsede. Hun sang en mig velbekendt Siciliano, med den Forandring, at hun satte mit Navn i Stedet for det oprindelige:

Hvert Foraar, Cotaldi! grønnes min Grav,
naar Sneen paa Bjergene smelter,
naar Jorden sig bader i Solstraalens Hav
og Blomsternes Skarer udvælter:
Den nyfødte Rose i Møde dig ler —
du tænker vel ej paa den falmede mer?

Hvert Foraar, Cotaldi! grønnes min Grav;
jeg sover saa stille derunder.
Den vaagnende Blomst kaster Lagenet af;
jeg bliver dernede og blunder:
Den rødmende Rose i Møde dig ler —
du tænker vel ej paa den falmede mer?

Hvert Foraar, Cotaldi! grønnes min Grav,
naar Livet genfødes deroppe,
naar Fuglen sig bader i Æterens Hav
og sjunger blandt Myrternes Toppe:
Den blomstrende Rose i Møde dig ler —
o! tænker du ej paa den falmede mer?

»Jo, min inderlig elskede!« raabte jeg, idet jeg sprang ind og trykkede hende til mit Bryst, »jeg vil tænke paa dig, saa længe mit Hjerte slaar! Men hvorfor tænker du paa Døden? Livet, et Liv fuldt af Glæde venter dig, eller — mistvivler du om din Cotaldis Kærlighed?«

»Du elsker mig,« sagde hun; »men,« lagde hun til med et smerteligt Smil, »Cotaldi! kan du nogen Sinde agte mig?«

I dette Øjeblik for Marilla ind. »Kardinalen!« raabte hun ængstelig; »Signore! De maa skjule Dem i dette Klædeskab, og De, min Frøken! lider af en heftig Tandpine.«

Med disse Ord ombandt hun hende et stort Klæde, der skjulte det halve Ansigt, og bad hende lægge sig i Sengen; mig indelukkede hun i Skabet.

Næppe var dette bragt i Rigtighed, før Kardinalen kom og, underrettet om Armidas foregivne Upasselighed, gik ind til hende. Mit Blod kogte; min Haand sluttede sig krampagtigt om Grebet af min Kaarde. Et Par Minutter derefter kom han ud og sagde til Marilla:

»Eders Frøken er ikke vel; men det forekommer mig, som om Tandpinen ikke kunde være hendes eneste Onde; hun er i det hele ganske forandret.«

»Ak!« sukkede den listige, »Deres Eminence! Deres egen Sygdom — Længsel efter Dem!«

»Mener I?« sagde han. Jeg kunde gennem Nøglehullet se hans Ansigt; han vendte det mod Marilla med et tvetydigt Smil. »For Tænderne skal jeg sørge; se I til, at alt andet er, som det bør, naar jeg om tre Dage kommer igen.«

Han blev endnu nogle Øjeblikke staaende i samme Stilling; derpaa bortfjernede han sig.

Jeg ilede til Armida; hendes Sind var i et heftigt Oprør, hartad et værgeløst Bytte for flere voldsomme Lidenskaber. Med Nød formaaede jeg nogenlunde at berolige hende. Kun den Forsikring, at vi inden to Gange fireogtyve Timer vilde befinde os uden for Italiens Jordbund, paa Vejen til det dyrebare Fødeland, gav hende Kraft til at udrive sig af mine Arme. Langsomt og forsigtigt forlod jeg Huset og Haven.

Det forekom mig, som om jeg saa en Skygge glide hen ved Muren; desværre! det har ikke været et blot Foster af min frygtsomme Indbildningskraft: Kardinalen maa sikkert have luret i Haven. Ak! min

ulykkelige Armida er falden for en Snigmorders Dolk, og De, min ubekendte Frelser! har hindret mig i at følge hende til Kærlighedens rette Hjem.«

Dette var Indholdet af Cotaldis sørgelige Historie, som jeg for Sammenhængens Skyld har tilladt mig at fremsætte med mine egne Ord og med større Orden og Klarhed end den ulykkelige Yngling var i Stand til.

Bandini, gennemtrængt af den inderligste Medlidenhed, søgte forgæves at trøste hans dybt saarede Hjerte.

Til at dæmpe saadanne Storme har Fornuften ingen Kræfter; de lægger sig kun ved Religionens og Tidens Hjælp.

»Skønt jeg, som ubefaren paa Kærlighedens farlige og troløse Hav, hverken kan beregne eller begribe Styrken af Deres Sjælssmerte,« sagde han til Slutning, »saa indser jeg dog, at den er af saadan Beskaffenhed, at jeg for det første ikke tør forlade Dem. Og da jeg mærker, at De ikke selv formaar at fatte nogen Beslutning, maa jeg handle for Dem. I Morgen — har De sagt — afgaar Skibet; det skal føre os begge til Deres Hjem. De maa bort fra dette rædselsfulde Sted, og jeg ledsager Dem. I Deres skønne Sicilien maa findes Trøst for Dem og Moro for mig.«

Cotaldi rakte ham tavs sin Haand. Dette Haandtryk var en uopløselig Venskabspagt.

Haabet, der smigrer vore lettroende Hjerter med saa mange glimrende Løfter, ja stundom endog med Umuligheder, Haabet gjorde næste Morgen Cotaldi det Spørgsmaal: »men om din elskede endnu var i Live? frelst maaske paa en eller anden forunderlig, for dig ubegribelig Maade?«

Heftig for han op og raabte til sin Ven: »Jeg maa vide, om hun virkelig er død, og da først —«

»Du bliver her!« svarede Bandini, »jeg gaar at bringe dig Vished om det, som du aldrig burde omtvivle.«

Han lod sig nøje underrette om A r m i d a s Vaaning og alle dens Omgivelser, om hende selv og M a r i l l a — deres Udseende og Klædedragt, og derpaa tiltraadte han sin aldeles overflødige Vandring.

Den Beretning, som han efter et Par Timers Fraværelse aflagde for den ængstelig ventende C o t a l d i, stadfæstede A r m i d a s Død.

Ikke langt fra den betegnede Villa havde han mødt et midaldrende Fruentimmer, som han med Rette antog for M a r i l l a.

Han tiltalte hende med en Hilsen fra en vis ung Sicilianer, der med største Bekymring ventede Underretning om en Landsmandinde, som beboede hin Villa. Med sorrigfuld Mine svarede hun, at den omspurgte unge Dame havde omskiftet sin forrige Bolig med en bedre og tryggere.

»Sig den, som udsendte Dem,« — lagde hun til — »at hun endnu førend denne Dags Sol vil være under Jorden i det mørke Hus, hvor ingen Snigmorders Dolk mere skal vække hende.«

Med disse Ord ilede hun hastig bort ad en Sidevej.

Der var nu intet videre at gøre end at forberede og paaskynde Afrejsen, hvilken Bestilling B a n d i n i alene maatte udføre. Saa snart Mørket faldt paa, forlod begge Vennerne de sørgelige Levninger af Verdens gamle Hovedstad, og den opgaaende Sol saa dem paa Dækket af den lille Barke, der udspredte sine Sejl mod det nye Messene. C o t a l d i sad hensunken i sin dybe Smerte og stirrede paa Bølgerne, der, rødmende i Morgenskæret, gled ham skvulpende forbi.

B a n d i n i stod alvorlig, men sorgløs, ved hans Side og hæftede sit Blik paa det bortvigende Hesperiens yndige Kyster. Efter nogle Dages langsomme, men ellers heldige Sejlads fremsteg Ætnas snetakte Gubbehoved af Bølgerne, og lidt efter lidt hævede sig til højre Sicilien, til venstre det bjergfulde Calabrien.

Sundet, fordum saa frygteligt for de søfarende, syntes at aabne sin Favn og den smilende Ø at ile de ankommende i Møde. Snart ankrede de ved de gamle Messeniers prægtige Stad.

Cotaldis Vaaning var et Palads, hvis indvendige endogsaa overgik det udvendige i Glans og Kostbarhed. Hvad der for Bandini havde den største Tillokkelse, var en talrig og velvalgt Malerisamling.

»Her,« sagde Værten, idet han anviste ham Værelser til egen fri Raadighed, »her er dit Studerekammer og her ved Siden af dit Sovekammer.«

Dette sidste var et Hjørneværelse, hvorfra man mod Østen saa ud over Staden og Sundet til Reggio og Bjergryggen, der, som en Række af blaa Skyer, begrænsede den fjerne Synskreds; mod Syden udstrakte sig begge de yndige Kyster, udvidede sig jo længer jo mere, ligesom tilbagetrængte af det mægtige Hav, der omsider syntes at sammensmelte med Himmelen; til højre hævede sig den gamle Vulkans Kæmpehoved.

Den unge Maler tabte sig i tavs Beskuelse af disse Naturens Triumfer over al menneskelig Kunst og over selv den rigeste Indbildningskraft. Han vaktes først af sin Henrykkelse ved Cotaldis lydelige Graad.

Selv med Øjnene fulde af Taarer — men disse kun Glædens og Begejstringens søde Børn — faldt han om Vennens Hals.

»Her,« sukkede Sorgens Søn, »her skulde hun have boet og hver Morgen, opstaaende fra min Favn, tilbedet Himlens og Jordens almægtige Skaber; her skulde hendes Engleøjne som dine tindret i Henrykkelsens Taarer — nu tildækkes de af Dødens og Gravens Mulm.«

»O, min arme Ven!« hviskede Bandini, »tilbed ogsaa du! bøj dig ydmyg og haabende under den evige Visdoms Vilje! Glædens Dør skal atter aabnes for dig.«

»Bandini!« raabte Cotaldi og løsrev sig af hans Favn; »du kender ikke Kærlighed; o, at du aldrig maatte kende den!«

»Mit Hjerte,« sagde Bandini smilende, »elsker allerede; jeg har efterladt det i la bella Fiorenza; her kan jeg ikke tabe det.«

»Hvorledes,« spurgte hin forundret, »og dette siger du mig først nu? Hvo er den, der har bundet dig med saa — zefyrlette Kæder?«

»En totusindaarig Skønhed!« svarede Maleren, »Phidias's himmelske Datter!«

»Sværmer!« advarede Vennen, »vogt dig for de femtenaarige! Havskummets Datter har forladt sit gamle Cypern og oprejst sit Tempel ved Siden af sin Ægteherres Værksted; vogt dig for Trinacrias forføriske Piger!«

Med en uerfaren Ynglings Selvtillid hørte Bandini sin Vens Advarsel; thi endnu stedse slog hans Hjerte frit og ubesejret af en Lidenskab, hvis Styrke kun den elskende kender.

Hidtil usaaret ansaa han sig selv for usaarlig og vandrede blandt Siciliens farlige Skønheder ubekymret og dristig som den Sømand, der stedse heldig har undgaaet Klipper og Skær. De dejligste Kvinder var for vor begejstrede Maler ikkun levende Modeller; han — studerede dem.

Dog — ogsaa hans Time slog, og jo roligere hans Hjertes Havblik hidtil havde været, desto heftigere raste den paafølgende Storm.

I Messina boede den rige, med Cotaldi fjernt beslægtede Marchese Monaldechi.

Nogen Tid efter Vennernes Ankomst gjorde denne et stort Gæstebud, hvortil begge blev indbudne. Efter at have forestillet sin genuesiske Ven og indledet en Samtale mellem ham og Marchesen, som smagfuld Kender og Ynder af de skønne Kunster, hengav Cotaldi sig til sine egne sørgelige Tanker, og blandende sig imellem de øvrige Gæster tabte han

snart Bandini af Sigte og talte ej heller med ham, inden de langt ud paa Natten var komne tilbage til Hjemmet.

Her gjorde han det almindelige og ligegyldige Spørgsmaal: hvorledes hin havde moret sig?

»Fortræffeligt!« var Svaret.

»Og hvad siger du om Marchesen?« spurgte han videre.

»Marchesen? hvad for en Marchese?« sagde Bandini adspredt.

»Marchese Monaldechi, vor Vært!« vedblev Cotaldi, forundret og opmærksom.

»Ah!« svarede Bandini, »jeg mindes i Sandhed ikke, at jeg enten har set ham eller talt med ham.«

»Du drømmer!« raabte Cotaldi, »ikke set Marchesen? Hvem har du da set?«

»Hans Datter!« svarede Bandini hastigt, »hende har jeg set og ingen anden!«

Mistroisk saa Cotaldi paa sin Ven, dennes Øjne tindrede, hans Aasyn havde noget saa sværmerisk sødt, som om han just nylig havde haft en himmelsk Aabenbaring; endnu var det uvist, om denne Fortryllelse skulde tilskrives Ynglingen eller Kunstneren.

»Taaler hun maaske en Sammenligning med den medicæiske Venus?« spurgte Cotaldi videre med et flygtigt Smil.

»Phidias og Apelles, Rafael og da Vinci,« raabte Bandini ivrig, »den romerske Skole og den lombardiske, den venetianske og den florentinske, alle de, der nogen Sinde har taget en Pensel i Haand, og jeg selv med, er kun Stympere, Fuskere, usle, indbildte, frække Fuskere — Gianetta, Gianetta er et Ideal, som spotter alle Kunstnere i Verden med samt deres Madonner og Magdalener og Cæcilier og hele denne Hær af matte, flove, livløse Hjernefostre. Ak,

Cotaldi! Cotaldi! nu ved jeg, hvor ulykkelig du er.«

Cotaldi blegnede. »Det forbyde Himlen!« sagde han med sagte og bævende Stemme, »Gianetta er Prins Morisis Brud.«

Bandini blev endnu blegere end hans Ven.

»Elsker hun ham?« spurgte han skælvende.

»For alle Helgenes Skyld!« raabte Cotaldi, »berolige mig dog med den Tilstaaelse, at det blot er Kunstnergalskab, der taler af dig, og ikke en Lidenskab, hvis Ende — for dig i det mindste — kun kan blive Fordærvelse.«

»Berolige du mig,« lød Gensvaret, »med den Underretning, at hun ikke elsker Prinsen eller nogen anden.«

»Og hvor skulde jeg vide det?« afbrød Cotaldi; »men, enten hun elsker eller ikke, Prinsens Gemalinde vorder hun, og var det da ikke dødelig Synd at opvække en anden Kærlighed i hendes Hjerte?«

Bandini tav og gik saa heftig frem og tilbage i Værelset, som om han vilde løbe igennem Væggen.

»I en ulykkelig Time,« sukkede den bekymrede Ven, »frelste du mig fra Døden, om din Handling ikke skal have anden Belønning end Tabet af din egen Rolighed! Fly, Bandini! fly, før det er for silde!«

»Aldrig!« svarede denne; »her vil jeg enten vorde lykkelig eller fortvivle!«

»Kan da,« vedblev Cotaldi, »et eneste flygtigt Indtryk anrette saadan Ødelæggelse i et Hjerte, der hidtil var tillukket for Kærlighed? saa stærkt bevæbnet mod alle dens Pile? Kan saa lys en Forstand ikke besejre en afsindig Følelse? Dog — hvad nytter det, at jeg stræber at overtyde dig om dit Vanvid; jeg, der ogsaa selv burde set den Afgrund, i hvilken jeg med forsætlig Blindhed nedstyrtede mig? Hvad nytter det at præke for en beruset? Bandini! kast dig i Søvnens Arme, og naar du i Morgen vaagner

med ædru Sjæl, vil du ikke saa halsstarrig tilstoppe dine Øren for en Vens velmente og gavnlige Forestillinger.«

Med disse Ord gik Cotaldi til Hvile, og Bandini overgav sig — ikke til kvægende Søvn, men til aandsudmattende, vaagne Drømme.

Til langt hen paa næste Dag forblev begge Vennerne i deres særskilte Værelser: den ene beskæftiget med sin visse Kummer, den anden med sit uvisse Haab og sine sværmerske Fantasier.

De blev næppe samlede, før Cotaldis velindstuderede Filippika (Straffetale) mod Bandinis Kærlighed afbrødes ved et Besøg af Marchesen.

Efter nogle almindelige formelle Komplimenter indledte denne en Samtale om de skønne Kunster, der endtes med den Begæring til Bandini, at han vilde male den dejlige Gianetta.

Cotaldi kastede et skarpt og alvorligt Blik paa sin Ven, hvilket denne dog aldeles ikke bemærkede; thi hans Øjne hang ved de Læber, der havde fremført en saadan Begæring — den søde Overraskelse bandt hans egne.

Ængstelig saa Cotaldi ud ad Vinduet.

»Se engang, hvor roligt« — sagde han med dæmpet Stemme og fremtvungen Ligegyldighed — »se dog, hvor blidt og fredeligt Bjerget (Ætna) viser sig! Alligevel vilde jeg ikke vove at stige ned i dets Krater.«

Men spildt var denne advarende Lignelse: Bandinis Tilstaaelse blev givet; den bestod blot i det Spørgsmaal: naar han kunde begynde?

Marchesen ønskede Billedet jo før jo hellere, og følgelig blev samme Eftermiddag foreslaaet og antaget.

Fornøjet gik Monaldechi bort for at underrette sin Datter om den ædle Genuesers Føjelighed. Da han var borte, greb Bandini sin Vens Hænder:

»Ser du?« raabte han, »ser du, Cotaldi!

Skæbnens egen Vejvisning? Giannettas Fader kommer selv for at hente mig!«

»Jeg ser,« svarede Cotaldi, »at du følger din daarlige Lidenskabs Stemme, og at du forbytter din egen ubøjelige Vilje med Skæbnen. Kan den gamle ane, at han ved sin Indbydelse rækker dig et Giftbæger? Men du, som ved dette, du burde støde det fra dig og ile bort fra et Krater, hvis lønlige Ild snart vil udbryde og fortære dig!«

»Da vil jeg dog vide,« raabte Bandini, »om jeg skal fortæres af mit eget Hjertes Ild alene, eller om den Fe, som har antændt den, ikke ogsaa har et Hjerte for Kærlighed? Du vil afskrække mig med denne Morisi? En genuesisk Adelsmand — ung og rig — kan ikke være en ganske uværdig Medbejler for en siciliansk Prins. Skæbnen har — i hvad du end kan sige — tilkastet mig hans Handske; jeg optager den, og først naar Kampens skønne Dronning har rakt en af os Kransen, vil jeg forlade Skrankerne!«

»Om du kan!« svarede Cotaldi; »men jeg ser, at Kærlighed er stærkere end Venskab; gaa da, ubesindige! og er din Beslutning lige saa fast, som den er overilet, saa glem ikke, at du har en Ven, som ej er din Fortrolighed uværdig, og som tilhører dig med Hjerte, Haand og Hoved.«

De ædle Ynglinger sank i hverandres Favn, hvoraf den ene kun løsrev sig for at følge en langt vældigere Lidenskabs uimodstaaelige Kald.

Hvo der vil sætte sit Hjerte paa en ret vovelig Prøve, forsøge at male en kvindelig Skønhed, betragte ret nøje det yndefulde Ansigt, stirre dybt og længe ind i de flammende Øjne og indsuge i lange Drag den søde Gift af de smægtende Læber, og kommer han da derfra med frit og ubetvunget Hjerte — i Sandhed! da har han intet haft at tabe.

Men naar den, som allerede elsker, saaledes selv indtrykker Pilen, hvilken Magt skulde da være i Stand til at udrive den?

Hvo der vil udsætte en ung Pige for den øjensynligste Fare, lade hende sidde for en ung og smuk Maler, se hvorledes han — Træk for Træk, Stykke for Stykke — tilegner sig hendes Ansigt, det kan letteliq være, han med det samme tilegner sig Hjertet. Hvorledes skal hun unddrage sig hans dristige Blik? Hvorhen skal hun vende sig fra det Øjekast, der fastholder hendes, ligesom Trylleslangens den arme Fugl, som — hvorvel modstræbende — dog til sidst vorder et Bytte for Kogleren? Og er hun ikke ydermere nødt til at beskue ham? at lade sine Øjnes Straaler sammensmelte med hans? Var det at undre over, om der med saadanne Øjekast ogsaa veksledes Hjerter?

Gianetta elskede ikke den rige og højfornemme, men — desværre for ham — hverken unge eller smukke Prins Morisi.

Hun vidste overalt slet ikke, hvad Kærlighed var, førend hun opdagede den i den skønne Malers sjælfulde Blik og i sit eget Hjertes søde Uro.

Trende Gange havde de saaledes siddet lige over for hverandre med stumme Læber og talende Øjne. Med Billedet gik det langsomt, men desto hastigere med Kærligheden.

Den fjerde Gang, da Gianettas Moder — som ellers bestandig var til Stede — for et Par Minutter forlod Værelset, laa Bandini for den yndige Piges Fødder og — næsten i samme Øjeblik — hun i hans Arme.

Det rørte sig i Sideværelset.

»Mal!« hviskede Gianetta, og Elskeren sad igen paa sin Plads.

Da den arme Moder efter saa kort en Fraværelse kom tilbage, anede hun ikke, at Datteren havde sluttet en Pagt for hele Livet.

Bandini — næppe sig selv mægtig — udbad sig endnu kun en Time den følgende Dag, med Løfte om, at han vilde fuldføre Billedet hjemme. Derpaa

ilede han at udøse en Del af den overstrømmende Salighed i sin Vens Barm.

Denne havde de foregaaende Dage med ængstelig Bekymring spurgt om hans Hjertes Tilstand, men kun faaet meget dunkle Orakelsvar i de afbrudte Ord: »Engel! Himmel! Helvede! Død! Liv! Salighed!« og andre flere, som findes i de elskendes Aurora, og da han nu saa ham komme bleg og skælvende, tænkte han mindst paa, at et Overmaal af Fryd frembringer Virkninger, der har en flygtig Lighed med Skrækkens.

Begge Lidenskaber driver Blodet til Hjertet.

Vi vil springe over, hvad den lykkelige Elsker — saa snart han fik Mælet — sagde for at beskrive sin paradisiske Salighed, men derimod ikke undlade at gøre den Bemærkning — (som Dæmper paa mangen Læsers og Læserindes sympatetiske, stedse klangfærdige Æolsharpe) — at den i Kærlighedens Storme allerede noget afkølede C o t a l d i hverken delte sin Vens Glæde eller hans dristige Haab.

Men var hans Advarsler forgæves, alt førend B a n d i n i vidste noget om Genkærlighed, hvorledes skulde vel denne nu have laant Øre til noget fornuftigt Ord? At Forældrene aldrig vilde give Slip paa den glimrende Forbindelse med Prinsen og denne lige saa nødig afstaa sin skønne Brud, at Trusler og Tvang, ja maaske i Nødsfald Dolk og Gift, vilde vorde anvendte — alt saadant var kun stumpe Torne paa Elskerens rosenstrøede Vej: »naar hun først var hans, vilde alting jævnes af sig selv, Forældrene nøjes med en Svigersøn, der vel var mindre fornem, men bedre i Stand til at gøre Datteren lykkelig end den allerede halvt bedagede M o r i s i, og denne endelig søge sin Trøst hos en Pige, som bedre gengældte hans Kærlighed.«

C o t a l d i havde omsider intet andet Valg end at bifalde og fremme B a n d i n i s Plan.

Denne var lige saa simpel som dristig. Han vilde

overtale Gianetta til hemmelig at forlade sine Forældres Hus; paa et Landsted, som Cotaldi ejede i Val di Noto, skulde de lige saa hemmelig vies af en til Tavshed ved Gaver og Løfter forbunden gejstlig. Fra dette Asyl vilde de dernæst anraabe om Forældrenes Tilgivelse og — hvis denne ej var at erholde — flygte til Bandinis frie og beskyttende Fædrenestad.

Cotaldis Raad formaaede dog saa meget over ham, at han ikke betroede disse eventyrlige og forvovne Forslag til Papiret, men besluttede sig til at meddele Gianetta samme i et lønligt Møde, hvilket han udbad sig i en Billet, som han næste Dag vilde forsøge hemmelig at tilstille hende.

Forsøget lykkedes. Under Malerbordet blev Brevet med et Haandtryk afgivet, og skønt Moderen som sædvanlig var nærværende, ankom Svaret paa samme Vej. Saa stor er en elskende Piges Snildhed, Aandsnærværelse og Behændighed, at Gianetta — sin tvungne Stilling uagtet — fandt Lejlighed til under Bordet baade at læse Elskerens og med hans Blyant at skrive sin egen Billet. Næppe var dette bragt i Rigtighed, førend Prinsen, hvem man endnu ikke ventede saa hastigt, traadte ind.

Bandini behøvede al sin Fatning for med nogenlunde Anstand at modtage en Medbejler, som han hadede uden at kende ham. Endnu pinligere blev hans Stilling, da denne — af sin tilkommende Svigermoder straks underrettet om Hensigten af Bandinis Nærværelse — ytrede det Ønske baade at se Billedet og, naar det var færdigt, at komme i Besiddelse deraf.

Kun Gianettas forstilte Rolighed og fuldkomne Aandsnærværelse neddæmpede Stormen i Elskerens Indre eller hindrede i det mindste ethvert Udbrud af den. Timen var forbi, og med det Løfte om tre til fire Dage at overbringe det fuldendte Maleri anbefalede han sig. Saa snart han var kom-

men hjem, udfoldede han det dyrebare Brev — der egentlig kun var en fingerlang Papirstrimmel.

Hvor mange Kys han trykkede paa dette første Kærlighedspant, kan vist ikke være Læserne saa vigtigt at vide som dets Indhold, der bestod i følgende faa, men indholdsrige Ord:

»I Nat Klokken tretten bag Havemuren; de fire Myrter.«

Dersom nogen skulde undre eller støde sig over, at en fornem, velopdragen og sædelig Pige saa hastig kunde fatte den Beslutning at give et lønligt Møde, den være det lagt paa Sinde, at Kærlighed i Italien er en ganske anden Lidenskab end her i Norden, og at den hisset, ligesom Planterne, drevet af en hedere Sol, udklækkes, vokser og modnes med en Styrke og Hurtighed, som er ubekendt under denne koldere Himmel, hvor den vel kan opnaa Egens Styrke, men og som denne kun langsomt og gradvis. Hvor Orangen paa een Dag udfolder sine Blomster, der aabner sig ogsaa Hjertet i Øjeblikke for Kærligheds brændende Solstraale, og hvor dens Vaar kun er kort, der elskes heftigt og snart.

Hvorfor skulde jeg her give en omstændelig Beskrivelse over tvende elskendes første lønlige Sammenkomst? For den, der har haft en saadan, er Beskrivelsen overflødig, for andre uforstaaelig, ja maaske, som alt det uforstaaelige og mystiske, fristende og farlig.

Lad altsaa hine fire Myrter skjule de lykkeliges uskyldige Fryd og kun aabenbare os dette, at Gianetta først efter mange Overtalelser og under hede Taarer samtykkede i den omtalte Plan. Næste Nat blev bestemt til dens Udførelse.

Lige saa lidet vil vi trætte Læserne med lang Fortælling om Elskerens utaalmodige Længsel, samt hvad han foretog eller ikke foretog sig i de næste fireogtyve evig lange Timer, men hellere straks lade Bortførelsens højtidelige Klokke lyde.

Den tro Cotaldi holdt med sin Vogn, sin Kusk og sin Skriftefader uden for Messinas sydlige Port for at modtage de flygtende og se deres Afrejse. Selv vilde han vende tilbage til sin Bopæl for ikke at vække Mistanke om Delagtighed i dette Pigerov.

Men — Klokken slog tolv, tretten, fjorten — ingen lod sig se, og bespændt af de sørgeligste Anelser gik Cotaldi hjem og lod Vognen køre ind til sit nærliggende Landsted. Den frygtelige, uheldsvangre Nat forløb, men endnu udeblev Bandini.

Uagtet den pinlige Uvished, hvori Cotaldi svævede, turde han dog kun ved en tro Tjener indhente Underretning. Denne havde hos en Pige i Marchesens Hus alene faaet den Oplysning, at Frøkenen om Natten pludselig var bleven syg, at Huset havde været i Uro, men ingen vidste hvorfor. Vi, som ved det, vil uden Omsvøb berette det.

Prins Morisi havde en gammelagtig Elskers Mistænkelighed og en erfaren Verdensmands skarpe Syn. De elskendes Uro ved hans pludselige Fremkomst, deres lønlige, hurtige, men meget sigende Øjekast var ikke undgaaet hans Opmærksomhed, og Gianettas forstilte Venlighed mod ham havde, just fordi den var større end sædvanlig, bidraget til at bestyrke den fattede Mistanke.

Allerede anende hemmelige Sammenkomster, befol han sin Kammertjener at gaa paa Lur i den tilstundende Nat. Denne, for hvem den lønlige Dør paa Monaldechis Havemur fra forrige forlibte Eventyr var velbekendt, skjulte sig bag en Busk i Nærheden og blev saaledes Vidne til de elskendes Møde og til den Samtale, som kun Myrterne burde have hørt.

Ufortøvet meddelte han sin Herre alt, hvad han havde erfaret, og lige saa hastigt tog denne sine Forholdsregler derefter, idet han — uden engang for sine tilkommende Svigerforældre at udlade sig om noget — næste Aften posterede fire velbevæbnede

Folk nær ved det berammede Mødested. Tillige holdt han en Vogn til Rede — i hvad Hensigt skal vi straks erfare.

Midnatstimen slog; men aldrig saa snart havde G i a n e t t a aabnet Havedøren og den forraadte Elsker kastet sig i hendes Arme, førend han af de fire bevæbnede blev greben bagfra og med bundne Hænder og et Klæde for Mund og Øjne bragt ind i Prinsens Vogn. Den forfærdede Pige havde intet andet Valg end at vende tilbage og overgive sig til sin Fortvivlelse, der snart gik over til en virkelig Sygdom, hvis Aarsag hverken de bekymrede Forældre eller nogen i Huset anede.

Saavel af Finhed som af Klogskab havde M o r i s i besluttet at afbryde hendes Kærligheds-forstaaelse med B a n d i n i paa en Maade, hvorved den for stedse kunde vorde skjult: saaledes frelstes hans Bruds Ære, og saaledes — mente han — vilde hans attraaede Forbindelse med hende uden mærkelig Standsning lettere fremmes. Da han altsaa den følgende Dag aflagde sit Besøg hos Marchesens, var det aldeles overensstemmende med hans Plan, at han baade for Forældre og Datter viste sig fuldkommen uvidende om det forefaldne og ikkun forandret i Henseende til sin Bekymring over G i a n e t-t a s Sygdom.

Vi fulgte B a n d i n i til Vogns; vi maa ledsage ham til Rejsens Ende. M o r i s i, skønt Italiener, skinsyg og højst fornærmet, var ikke af nogen grusom Karakter; overalt var hans sindige Klogskab Enevoldsherre over alle hans Lidenskaber.

Det var ikke hans Hensigt at hævne sig paa Medbejleren, men blot at fjerne ham fra Messina. Til den Ende lod han ham føre til et Slot nogle Mil fra Staden, hvor vel Bevogtningen var streng, men Behandlingen mild og anstændig.

Naar Brylluppet — hvilket Prinsen ikke troede vilde finde lang eller betydelig Hindring i Brudens

flygtige Elskovsintermezzo — var forbi, vilde han atter skænke Fangen hans Frihed under Løfte om evig Tavshed og Borteblivelse fra Sicilien.

Menneskene lægger Planer, hver sin og mange tvært imod hverandre — et Vink af Skæbnens mægtige Styrer kuldkaster dem alle. Vi vil en Stund forlade den fortvivlede Bandini i hans Fængsel, den bekymrede Cotaldi i hans Palads og den fantaserende Gianetta paa hendes Sygeleje for at beskue en Naturbegivenhed, der i faa Øjeblikke gjorde Ende paa Tusinders Sorg og Glæde og satte et Maal for de stolteste Planer og vældigste Lidenskaber.

Den frygtelige Kæmpe, den gamle Menneske- og Lande-Fordærver, Vulcanus-Ætna, havde i lange Tider forholdt sig stille og fredelig. I Menneskealdre havde intet Jordskælv, ingen Lavastrøm, ingen Askeregn ødelagt den skønne Ø, som dette forfærdelige Bjerg behersker. Kykloperne syntes at sove og Ilden i deres uhyre Værksted at være udslukket. Siden sidste store Udbrud havde trende Slægter levet, bygget og boet i Fred paa den frugtbare og smilende, men indvortes hule og troløse Jordbund.

De nulevende havde ganske forglemt Oldefædrenes rædsomme Skæbne; de for halvfemsindstyve Aar siden omstyrtede Mure var igen oprejste og atter blevne gamle. Hint brændende Lavahav var for længe siden størknet, dets Skorpe smuldret og beplantet med Vinranker og Oranger, Olivenskove og Myrtelunde. Saftige Frugter og sødt duftende Blomster bedækkede Forfædrenes Grave, og deres Børnebørns Børn færdedes om Bjerget, muntre og sorgløse, som Myrerne paa den Tue, et øjeblikkeligt Stormkast omstyrter og tilintetgør.

Men ikke udslukket var den underjordiske Ild, den ulmede. Ikke slumrede Polyfemus og hans Svende, de samlede Næring til Ilden og Kræfter til et nyt Ødelæggelsesværk. Næsten Halvdelen af Aaret 1783 var forløbet. Ætna forholdt sig rolig, ingen Røgstøtte

over Bjergets Isse mindede om forrige Udtømmelser af dets forfærdelige Vrede, intet Drøn i dets uhyre Vom varslede om nye Udbrud; dets dybe Tavshed alene vakte hos erfarne Oldinge en lønlig Frygt for nær forestaaende Ulykker, der end mere forøgedes ved Naturens betydningsfulde Tegn.

Himlen var overtrukken med disige Dunster; Solen lignede en mørkerød Ildkugle, selv naar den stod højest paa Himlen, dens Skin var mat og svagt som den opgaaende Maanes. Ingen Skyer, ingen Vinde afkølede den lummerhede, kvalme Luft, det lod, som de alle af Frygt havde skjult sig i deres lønlige Hjem. Men Havet var stedse i urolig Bevægelse, Bølgerne tumlede hid og did, som om de ikke vidste, hvorhen de skulde rulle, og et dumpt uophørligt Drøn i Dybet forkyndte, at Afgrundens Kræfter begyndte at røre sig.

Fuglene flagrede forvildede omkring, de turde hverken stige op i Luften ej heller forblive paa Jorden. De vilde Dyr forlod deres Huler, de tamme deres Græsgange, Kvæget udstødte afbrudte, ængstelige Brøl, Hundene tudede mod Himlen.

Endelig kom det Øjeblik, da Naturens bange Tavshed skulde endes med det rædsomste Oprør. Som Buldret af tusinde Vogne lød det pludselig hen under Siciliens Kyster. Taarne og Huse ravede, Mure revnede, Sparreværker knagede, Tagstenene raslede ned paa Gaden, Træernes Toppe svingede frem og tilbage.

Da vaktes de forfærdede Indvaanere af deres ulyksalige Tryghed. Rædselsordet Jordskælv! lød paa een Gang fra Millioner skælvende Læber. Enhver, hvis Fødder mægtede at bære ham, stræbte at fly fra de usikre Vaaninger — forgæves! Det andet Stød kom med et Drøn, som om Alverdens Kanoner paa een Gang blev løsnede. Da styrtede Messinas mange Tusinde Bygninger, dens Kirker og Paladser sammen i een enste Grushob. Hundrede Aars stolte

og stærke Værk faldt som et Barns Korthus. Ild og Røg og Støv af de sønderknuste Mure steg op over den ødelagte Stad. Begge Sundets Kyster følte Kraften af de underjordiske Luer.

Markerne bølgede som et Hav, Bjergene skælvede, Højene vaklede, Afgrunden gabede, dybe Revner aabnede og lukkede sig, Floder forsvandt, selv Havet flygtede fra de hærgede Kyster, og Strandbredden strakte sig langt ud i dets Enemærker. Med Jordens Kræfter løslodes ogsaa Himlens. Tordenen og Stormen syntes kun at have ventet paa dette Øjeblik for at føje sine Ødelæggelser til Vulkanens og ofre til Havet dem, som var undslupne Døden paa det tørre.

Mange Tusinde omkom i disse skrækkelige Øjeblikke; men flere frelstes dog — til Dels paa underfulde Maader. I de sidstes Tal var ogsaa — paa Morisi, Monaldechi og hans Hustru nær — de Personer, som vor Fortælling omhandler.

Da Marchesens Palads styrtede sammen og begrov de fleste af dets Indvaanere under sine Ruiner, faldt nogle Favne af underste Stokværk udad, medens det øvrige sank indad.

Skæbnen vilde, at Gianetta med tvende Piger, som vaagede hos hende, skulde befinde sig i hint Værelse, og saaledes kom de uskadte ned i Haven. Den pludselige Skræk gengav den syge — i det mindste for en kort Tid — nogle af de bortvegne Kræfter, og med sine Pigers Hjælp naaede hun først den frie Mark, som grænsede til Haven, og derpaa, bortreven af en flygtende Hob, Strandbredden.

Det Slot, hvor Bandini holdtes fangen, var ogsaa blandt dem, som Jordskælvet omkastede; men alle deri fik Tid til at frelse sig. Hans Vogtere tænkte kun paa sig selv og lod ham i fuldkommen Frihed. Han ilede til Messina — den var ikke mere til. Hartad sig selv ubevidst, fulgte han, som Gianetta, Skaren til Havet.

Ogsaa Cotaldi var, endnu førend de andre, lykkeligen undflyet Fordærvelsen med sine rede Penge og Kostbarheder, hvilke hans gamle Tjener allerede nogle Dage i Forvejen havde formaaet ham til at indpakke. Herre og Tjener besteg med en Del andre af de først flygtende et Skib, som Stormen snart bortførte fra den ulykkelige Ø.

Et Skib havde optaget Bandini og Gianetta. Hun var i Kahytten, han paa Dækket, og saaledes gik det til, at de ikke genfandt hverandre, førend Skibet næste Morgen strandede ved Neapels Kyster. Da det stødte, for alle op paa Dækket. Ligegyldig for Liv og Død stod Bandini ved Masten.

De mange fremmede Ansigter, paa hvilke Dødsangsten havde trykket sit frygtelige Præg, forekom ham som Masker paa et Karneval.

Med eet stod Gianetta lige foran ham. Da rørtes den eneste endnu spændte Streng i hans Sjæl — med et jublende Glædesraab fløj han i hendes Favn. De genforenede holdt endnu hinanden tæt omslyngede, da Skibet adskiltes og en Bølge kastede dem i Havet.

Bandini holdt den elskede i den ene Arm og arbejdede sig med næsten overnaturlige Kræfter gennem Brændingerne til Land; men da han udmattet segnede paa Strandbredden, ak! da saa han, at han ikkun havde bjærget — et Lig.

Med den haabløse Fortvivlelses stive Blik stirrede han paa det blege Ansigt, der endnu hang over hans Arm — det var Lear med Cordelia — og saaledes fandt Cotaldi, som ligeledes var strandet ikke langt derfra, det ulykkelige Par.

»Bandini!« skreg han, »Bandini! o, Himmel! er det saaledes, jeg ser dig igen!«

Bandini hørte og kendte hans Røst; men han vendte ikke sine Øjne fra den elskede døde. Fortviv-

lelsen havde allerede lagt sin iskolde Haand paa hans Hjerte.

»Læg os i een Grav!« sagde han med en døendes sagte Stemme; »min Verden er forgaaet — jeg følger efter.«

Med disse Ord drog han en Dolk og stødte den i sit Bryst; hans Blod strømmede ud over Gianettas kolde Barm, og hans Læber bøjede sig i Døden ned til hendes blegnede Kind.

Hvad skal jeg sige om Cotaldis Smerte? Længe stod han ved de afsjælede, selv lig en livløs Billedstøtte, og først ved flere tililendes Ankomst vakt af sin Bedøvelse, mindedes han sin hedenfarne Vens Bøn. Tvende Dage derefter opfyldte han den.

Bandinis og Gianettas jordiske Levninger hviler i en og samme Grav, og højtidelige Messer lød for deres — som vi haaber — over Grav og Død ophøjede og i et bedre Liv genforenede Sjæle.

Cotaldi, hvis Penge og Kostbarheder den tro Tjener ved Skibbrudet havde reddet, og som desuden havde betydelige Kapitaler staaende i Neapel, saa sig lettelig i Stand til at give de kære døde en fuldkommen hæderlig Begravelse efter den katolske Kirkes Ceremonier. Da denne smertefulde Pligt var opfyldt, vandrede han — medens Tjeneren søgte at opspørge eller hyre et Skib til Sicilien — ud til det for nylig af sin syttenhundredaarige Grav opstandne Pompeji.

Under de tungsindigste Betragtninger over Forgængeligheden af alle menneskelige Værker, hvorpaa han selv saa nylig havde oplevet det rædsomste Eksempel, traadte han ind i den under Aske begravede Oldtidsstad. Porten og et lille Stykke af en Gade var allerede gjort ryddeligt og atter bragt frem for Dagens Lys.

Han kastede sit Øje paa et af de første Huse og saa det Ord »Salve!« (Hil dig!) udhugget over Døren.

Vemodigt smilende tænkte han: »Gælder denne Hilsen ogsaa mig? Skal ogsaa jeg, som denne Vaa-

nings forrige Beboere, lade mig daare af dette betydningsløse Ønske? Saaledes tilraabtes jo hine, som i Stedet for Held og Lyksalighed ikkun fandt Død og Fordærvelse inden for disse Mure. Hvad skal jeg vel finde her? jeg, som har set min Fædrenestad synke i Grus! jeg, som har mistet Venner og Brud, Venskab og Kærlighed!«

Han traadte ind i den store Forsal; den var øde og tom. En Stenbænk var det eneste, som Eftersøgerne her havde levnet. Paa denne satte han sig og hensank i mørk Tungsindighed. Hans Erindring fremmanede alle hans unge Livs ulykkelige Begivenheder, ligesom Kogleren til sin egen Forfærdelse hidkalder Underverdenens skumle Skygger; han begyndte og endte ved den elskede og udstødte til sidst af sin sorgbespændte Barm et højt:

»A r m i d a!«

Da lød det i Nærheden:

»C o t a l d i!«

Det for som en elektrisk Rystelse gennem alle hans Nerver — det var A r m i d a s Stemme.

»Er her,« raabte han, »en Bolig for de salige Aander? saa kom, o min elskede! vis mig dit forklarede Aasyn! skænk mig dette Tegn paa en snar og evig Forening!«

Da stod A r m i d a i Døren lige over for ham, bleg, skælvende, med udstrakte Arme; men kun et Øjeblik, med et Skrig segnede hun til Jorden.

Det var den virkelige, den levende A r m i d a, hendes Skrig og Fald viste ogsaa den af Forbavselse og Glæde næsten vanvittige C o t a l d i, at det ikke var nogen Aand, som mødte ham her, skønt i en underjordisk Verden.

Vi vil ikke opholde os ved en svag og ufuldkommen Beskrivelse af de genforenedes Henrykkelse, efter at Elskerens Kys og Omfavnelser havde kaldet den besvimede A r m i d a tilbage til Livet, men derimod opklare dette glædelige Underværk.

Den gode M a r i l l a, der paa sin Frøkens Skrig var ilet til, maa her føre Ordet.

Da C o t a l d i s Glæde havde aabnet et lidet Rum for Nysgerrigheden, fortalte hun, som følger:

»Hin Aften, da vi forgæves imødesaa Deres Komme, aabnedes Havedøren, og da min Frøken, som i Nærheden utaalmodig ventede Dem, hørte dette, ilede hun straks derhen, men fandt tvende ubekendte Mænd, som spurgte, om hun var A r m i d a. Da hun i bange Forventning havde bejaet dette, sagde den ene:

»Hans Eminence lader eder vide, at eders Elsker i Aften bliver myrdet, og at I selv skal lide samme Straf.«

Ved disse skrækkelige Ord sank hun paa Knæ for Morderne, bedende om Barmhjertighed med hende selv og med den elskede, eller — om hendes Død var fast bestemt — at hun da maatte lide for begge. Svaret var et Dolkestød, ved hvilket hun som død segnede til Jorden. Banditterne gik.

Kort efter fandt jeg hende bleg, blodig, men siddende paa Jorden og støttet paa sin Arm. Jeg bar hende ind og afklædte hende; Korsettet var hendes Frelse; thi Dolken havde truffet et Fiskeben og kløvet det, men derved baade tabt en Del af sin Kraft og tillige faaet en skæv Retning. Kort sagt, Saaret var aldeles ikke farligt, men vel et længere Ophold i Villaen. Endnu samme Nat maatte vi flygte, men hvorhen? Helst ad den Vej, som De skulde komme, for at advare Dem for Banditterne — dette var Frøkenens Vilje.

Dog dette havde jo været at udsætte hende anden Gang for Døden; derfor tillod hun mig omsider ene at udføre dette vigtige Hverv, men ikkun fordi hun følte sig for svag til at gaa saa langt. Jeg forbandt hendes Saar og mere bar end ledte hende hen i Krattet lige over for Villaen. Jeg ilede nu Dem i Møde, men var ikke kommen ret langt, førend jeg saa tvende

Personer løbe tvært over Vejen et Stykke foran mig og støde en tredje ned.

Jeg tvivlede nu ikke paa Deres Død og vendte tilbage til Frøkenen, hvem jeg saa længe som muligt søgte at holde i Uvished om Deres ynkelige Endeligt. Jeg gik endnu en Gang tilbage til Villaen og forsynede mig med Levnedsmidler og Klæder. Derpaa vovede jeg at betro mig til en Frugtsælgerske, som beboede en liden Hytte ved Vejen. Hun var os tro, skjulte os, indtil Frøkenens Saar var lægt, og var derefter for en ringe Betaling vor Vejviserinde ind over dette Kongeriges Grænser.«

»Men,« bemærkede Cotaldi, »en Ven — nu desværre død og borte — som Dagen efter talte med dig, hilste fra mig og spurgte om Armida?«

»Ak!« svarede hun, »jeg holdt ham bestemt for en Spion fra Kardinalen.«

»Men hvorledes finder jeg eder her?« spurgte han videre.

»Paa Vejen til Neapel,« var Svaret, »hvorfra vi har i Sinde at sejle over til Sicilien. Da vi var komne nær hertil, troede jeg i en forbiilende Rytter at genkende en af Kardinalens Tjenere, skønt han næppe ved et flygtigt Blik skulde søge os i denne Gitana-Dragt. Dog, til desto større Sikkerhed besluttede vi at opholde os her til Aften.«

Saaledes endte Marilla sin Beretning, og nu er ogsaa den hele Fortælling snart til Ende.

Cotaldi førte Armida til sit Landgods i Val di Noto, hvor der knyttedes et helligt og lyksaligt Baand, som Døden maaske endnu ikke har opløst.

Det kan være, at begge den Dag i Dag lever roligt og vel i Kredsen af Børn og Børnebørn og tænker mindst paa, at deres Ungdoms Kærlighedshistorie rører deltagende Hjerter i det fjerne Norden.

Fruentimmerhaderen.

I min Ungdom besøgte jeg ofte et Par Præstefolk af min Familie. De var begge gamle, men alligevel kære af Børn, som sædvanlig de Ægtefolk, der selv ingen har. Her fattedes mig altsaa intet af alt det, man i den unge Alder helst kan ønske, allermindst det kæreste: en mer end almindelig Frihed. Denne benyttedes mest til Besøg paa en nærliggende Herregaard, hvis Ejermand tiltrak sig baade min Hengivenhed og min Nysgerrighed.

Middelaldrende, stor af Vækst, mørkladen af Ansigt, havde han dog i dette noget, som aldeles ikke frastødte den unge, muntre Dreng, hvorvel hans mange dejlige Malerier, Billedbøger og Blomster var kraftigt medvirkende Bevæggrunde til mine hyppige Visitter paa Mørkedal.

Denne Gaard laa dybt nede i en snæver Dal, saa den ikke kunde ses, før man stod saa godt som lige oven over den. En Aa — næsten skjult af store, mørktløvede Elle — løb tæt under Vinduerne og den i gammel Stil prægtige Have, der til Overflødighed var forsynet med herlige Frugttræer og desforuden omgivet og gennemskaaret af stolte Granalleer. Et Drivhus — dengang vist det eneste i Jylland — befandt sig midt i Haven; jeg genkendte der i Virkeligheden mange af Sydlandenes Vækster, hvis prægtige Afbildninger saa ofte havde fortryllet mit Blik: den storbladede Pisang, som man næsten tror at

kunne se vokse, den sødt duftende spanske Jasmin, Orangen, brammende paa een Gang med Blomster og Frugt, Kaktus, der forener Liljens Skønhed med Violens, Resedaens og Hyacintens Vellugt, foruden mangfoldige andre, som en varmere Sol opelsker hinsides Alperne. Gaarden selv gemte inden sine tykke, mørkrøde Mure en Samling af skønne Sjældenheder: en Tubus, der fremstillede mig Maanen som et Landkort, en Elektricermaskine med et Batteri, der i det smaa viste Lynets Virkninger, en Luftpumpe, en Harpe med meget mere.

Dog, af alle Rariteter var ingen saa mærkelig som deres Ejermand. Overmaade rig — som Besidder af tvende store Godser — levede han dog tarveligt og stille, gjorde aldrig Gæstebud, søgte heller ingen og smagte sjældent Vinen i sin velforsynede Kælder. Han var Adelsmand, men søgte aldrig, fik ej heller nogen anden Udmærkelse end det lille »de« foran sit Navn. Han klædte sig simpelt, ja vel under sin Stand: jeg saa ham ikke i andet end en lang grøn Frakke med store Opslag, gule Skindbukser og stive Støvler; en lang sort Pisk — som Soldaternes fordum — hang ned ad den brede Ryg, og en lille spidspuldet Hat bedækkede kun Issen af det sortlokkede Hoved. Hans Bohave, Ekvipage o. s. v. var en underlig Blanding af gammelt og nyt: ved Siden af et Ibenholts Skab med uendeligt Snitværk af Engle, Kæmper, Blomster og deslige hang et — dengang — moderne venetiansk Spejl, og paa en engliseret Svedfuks laa et luvslidt Plydses Ridedækken, kort, de enkelte Kostbarheder stak kun saa meget mere af mod de øvrige gammeldags og ofte smagløse Sager.

Hr. Arthur (paa begge Godserne hed han blot »Herren«) var ellers intet mindre end gerrig: ikke alene at han pyntede sine mange Kirker saavel indvendig som udvendig, byggede Skoler og Hospitaler og testamenterede dem alle betydelige Legater; men han opbyggede eller istandsatte næsten alle Godsernes

Bøndergaarde og hjalp med Laan, med Afgifters Henstand eller aldeles Eftergivelse enhver, som vilde hjælpes. Desuagtet blev han ikke elsket efter Fortjeneste, maaske fordi han ofte var knarvorn, bister og ikke ganske fri for at bære lidt Nag, hvilket vi paa Jydsk udtrykker ved »Pikhad«.

»Men hvad gjorde da denne rige Mand egentlig til sin Fornøjelse?« — kunde man spørge — »thi at gøre vel — ja, det er kønt, det er ædelt; men morsomt kan det dog ikke være, især naar man ikke høster anden Løn end Utaknemmelighed for sit Ædelmod; hvorledes fik Hr. Arthur Ende paa Tiden? spillede han?« — ja paa Harpe — »jagede han?« — nej — »spøgte han da med de smukke Bønderpiger?« — ingenlunde; han var tværtimod en Hader af Fruentimmer.

»De skæmter, hvo kan hade Fruentimmer?«

Ingen, min smukke Læserinde! Ingen, som kender det elskværdigste af begge Køn; men det gjorde desværre den stakkels Arthur ikke, han miskendte det. Og heri stak just hans største og beklageligste Synderlighed: han skyede Kvinderne til den Grad, at han ikke taalte et eneste kvindeligt Væsen i sit Brød.

»Men hvem lavede da hans Mad?« — et Mandfolk.

»Hvem malkede hans Køer?« — Mandfolk.

»Hvem vaskede, hvem fejede, hvem skurede, hvem polerede Vinduer?«

Mandfolk, ingen andre end Mandfolk. Intet Bondefruentimmer vovede at sætte Foden inden for hans Port, og kun med tvungen og kold Høflighed modtog han de sjældne Besøg af sine kvindelige paarørende, der kom for at se hans Blomster og smage hans Vindruer. Det eneste Fruentimmer, som han viste baade Agtelse og en Slags Velvilje, var Præstekonen, min omtalte Grandtante. Med hende hørte jeg ham endog stundom skæmte paa en ret venskabelig Maade, ellers var hans Samtaler med det smukke Køn lige saa

korte som tørre og bestod fra hans Side kun i lakoniske Svar.

Engang spurgte jeg min Tante, hvorfor der da slet ingen Piger var paa M ø r k e d a l?

»Min lille Øjesten!« gav hun undvigende, med godmodig Skæmt, til Svar, »har du aldrig hørt, at Piger er mere dratfingrede og værre til at slaa i Stykker end Mandfolk? og du har jo set, at Hr. A r t h u r har saa mange kostbare Spejle og Tekopper.«

Saa meget mindre fornøjet med dette Svar, som jeg kort tilforn havde slaaet en Kop i Stykker, henvendte jeg mig til hendes Mand om bedre Underretning.

»Hm!« sagde han, »det kan du endnu ikke have nogen Gavn af at vide; naar du bliver stor, skal jeg maaske fortælle dig det.«

Han holdt virkelig Ord; efter hans Død, som indtraf en Del Aar længer hen i Tiden, fandtes en forseglet Pakke til mig med Formaning: ej at aabne den før min Forlovelsesdag. Her følger dens Indhold i ordret Afskrift.

M i n k æ r e u n g e V e n !

Naar du modtager disse Blade, er jeg vel, efter Naturens Orden og Guds Barmhjertighed, samlet til mine Fædre, og du har da opnaaet den Alder — vil jeg haabe — da du ikke længer behøver mine Formaninger. Men derfor vil du dog vist ikke foragte mit Raad og mine Erfaringer: en af disse kunde maaske være dig nyttig i din Kærestestand, da Følelse og Imagination (Indbildning) saa let tager Tøjlen fra Fornuften, og det saa meget mere som du i din Barndom kendte og yndede den Mand, hvis Historie jeg nu vil fortælle.

Du vil af den i det mindste lære: »at Skinnet ofte bedrager,« og det undertiden i den Grad, at man næppe »tør tro sine egne Øjne«. Gud give, at du ved dydig Kærlighed maa vorde lykkeligere end han, hvis

Øjne forblindedes af falsk Mistanke, og som ej fik dem aabnede, før det var for silde og Døden for bestandig tillukkede dem.

Da jeg havde taget min Attestats, blev jeg rekommanderet til den gamle Hr. Arthur og var saa heldig at vinde hans Bevaagenhed og Løfte om det første Præstekald, der blev vakant. Indtil saadant maatte indtræffe, formaaede han mig til at tage Ophold hos sig og informere hans eneste Søn udi levende Sprog.

Den unge Hr. Arthur var et smukt Menneske, velopdragen og beleven, alligevel from og trohjertig. Han var munter uden at være vild, skæmtsom uden at henfalde til Satire. Skønt han var nogle Aar yngre end jeg, blev vi dog snart Venner formedelst Ligheden i Principper og Tænkemaade. Vi var begge gudfrygtige og dydige; men han var fyrig og heftig i sine Sindsbevægelser — jeg derimod sat og alvorlig, hvorfor han ogsaa ansaa mig næsten som en ældre Halvbroder.

Den gamle Herre var i en Del Aar beladt med en periodisk Brystkrampe, der regelmæssig indfandt sig hvert Efteraar, og det altid med tiltagende Heftighed, hvorfor han ogsaa betragtede ethvert Løvfald som det sidste, han skulde opleve. Desaarsag ønskede han at se Sønnen gift forinden sin Død, skønt denne kun var lidet over de tyve.

Et Par Mil fra Mørkedal boede — som du vel mindes — Oberst H . . . . ., i ret gode Omstændigheder, med sin eneste Datter, Frøken Mathilde; denne havde Hr. Arthur udset til Kone for sin Søn, og Frøkenen selv saavel som hendes Hr. Fader var begge tilbøjelige til den paatænkte Mariage (Ægteskab), for hvilken derimod den unge Herre viste stor Aversion. Alligevel troede de gamle, at saadant nok vilde finde sig, og berammede en Dag til Forlovelsen, der skulde gaa for sig paa Mørkedal; men da alle var samlede, erklærede min unge Ven rent ud, at han endnu ikke vilde indgaa nogen Forbindelse.

Faderen saavel som Obersten og hans Frøken

Datter blev meget nedslagne ved denne Erklæring; men herved var for det første intet at gøre, og man skiltes misfornøjede fra hverandre. Da de fremmede var borte, kom den gamle ind til Sønnen paa mit Værelse, hvor han — saa at sige — havde forstukket sig. Han var meget opbragt og forlangte af Sønnen bestemte Grunde for hans Vægring.

»Jeg vil ikke lade mig nøje,« raabte han, »med det evige: jeg kan ikke lide hende; sig mig hvorfor? hvorfor?«

»Papa, hun er saa grim!« svarede Sønnen.

»Grim? Barnesnak! hvori bestaar den Grimhed?«

»Jo, Papa!« sagde han, »grim er hun: askegraat Haar, askegraat Ansigt, sorte Øjne ligesom udbrændte Kul i en Askedynge, lyserøde Læber og graa Tænder; naar jeg ser hende, tænker jeg altid paa den gamle graa Kat, der smiskende og svinkende stryger sig op ad en; men inden man ved et Ord deraf, kaster den Kløerne i.«

»Hør! hør!« raabte den gamle — »hvilke Ekspressioner! Jeg siger dig: Frøkenen er en smuk og propre Dame; som hun nu stod her i Dag i sin fulde Puds —«

»Lignede hun varhaftig« — afbrød den unge — »en Urtepotte oven paa den Porcelæns Kakkelovn, bred forneden som en Ladedør og smal i Midten — saa smal, at jeg med en Ridepisk kunde slaa hende midt over som en Kaalstok.«

Saa vred den gamle end var, kunde han dog ikke bare sig for at trække paa Smilebaandet, og da han selv mærkede dette, gik han hastig ud og slog Døren i efter sig. Sønnen løb bagefter, da han havde et ejegodt Hjerte og ikke kunde udholde at se sin Fader fortørnet. Det har ogsaa lykkedes ham snart at formilde denne; thi da jeg kort derpaa traadte ind i Dagligstuen, saa jeg, at han med Ømhed kyssede den gamles Haand. Fra nu af blev der ikke talt mere om denne Alliance.

Ikke længe herefter begav det sig, at den unge Hr. Arthur blev indbudt til et Gæstebud — jeg tror paa Silkeborg — hvor de da, eftersom det var i den glade Juletid, ogsaa fik sig en Svingom. Ved Hjemkomsten herfra bemærkede jeg hos ham en total Forandring; han var stille og tankefuld, talte intet til mig, og spurgte jeg ham, fik jeg forkerte og uforstaaelige Svar — kort sagt, han var forelsket. Dette aabenbarede han mig endelig paa min venskabelige og stundom bekymrede Spørgen til hans Befindende.

Paa Silkeborg havde han lært at kende en ung Person, som ganske havde indtaget hans Hjerte — en slem Omstændighed! hun var en Præstedatter, altsaa af borgerlig Stand, og tilmed fattig. Jeg forestillede ham, at han under slige Konjunkturer næppe kunde vente sin Hr. Faders Samtykke, og bad ham desaarsag at slaa Pigen af sine Tanker.

Jeg prædikede for døve Ører; med opbrusende Heftighed spurgte han: »Kender De Elisabeth Lund?«

Jeg svarede: »Ja, det var vel baade et kønt og et skikkeligt Fruentimmer!«

»Køn!« raabte han, »skikkelig! køn! Monsieur Andersen! hun er en Engel!«

»Kan blive,« svarede jeg.

»Man bør ikke være vittig,« sagde han hidsig, »naar man taler om Jomfru Lund; hun er for ren, for hellig — Monsieur Andersen! De skal ikke engang smile, naar Talen er om hende!« og dermed sprang han bort med en Ivrighed, som om hans Velfærd stod paa Spil; jeg saa ham ikke den hele Dag.

Næste Morgen var han dog saa vidt kommen til sig selv, at jeg kunde tale fornuftigt med ham — thi han havde det ret som i en Feber med Paroksysmer og derpaa følgende Mathed — jeg spurgte ham nøje ud, om Pigen havde ladet sig mærke med, at hun havde gode Tanker til ham? eller om han selv havde talt til hende om sin Inklination?

Med dybe Suk benægtede han begge Dele; han havde ikke kunnet tale et eneste Ord bare for at se paa hende; hun havde vel sagt noget; men han havde ikke observeret, hvad det var, da han havde nok med at beskue hendes Læber o. s. v., o. s. v.

Da jeg nu mærkede, at hans Forlibelse var af saa heftig en Natur, at det ikke vilde være mig muligt med Held at befejde den, gav jeg ham det Raad at bekende alting rent ud for den gamle og sætte Haabet til hans faderlige Kærlighed — det turde han ikke; han var ganske frygtsom, raadvild, og vidste hverken ud eller ind; det, han kunde gøre, vilde han ikke; det, han vilde, turde han ikke. Saa gik da jeg til den gamle og skriftede paa Sønnens Vegne.

I Førstningen blev han meget fortørnet: han mente at have vist Eftergivenhed nok, idet han afbrød den fordelagtige Mariage med Frøken H . . . . .; skulde han nu end ydermere tillade ham at forbinde sig med en fattig Præstedatter? Men da jeg forestillede ham Styrken og Heftigheden af den unge Mands Kærlighed, da jeg lagde ham paa Sinde, at han kun havde dette eneste Barn, som maaske kunde tage sin Død over det, ifald han ikke fik Pigen, at denne var et velopdragent og uberygtet Menneske, at hans Søn jo blev mere end rig nok til at gøre en fattig Pige lykkelig, og endelig at hun, just fordi hun blev opløftet fra Fattigdom og ringere Stand til Ære og Rigdom, vilde blive hendes tilkommende Ægtemage des mere hengiven, svarede han rørt: »Saamænd, Monsieur Andersen! I siger noget, lad min Søn komme til mig!«

Med gode Forhaabninger sendte jeg den forlibte Ungersvend ind til Faderen. Da de havde været en føje Tid tilsammen, kom min unge Ven springende ned i mit Kammer, tog mig om min Hals og kyssede mig, løb saa ud igen uden at have talt et eneste Ord — som da ogsaa var overflødigt — og inden jeg vel

fik stoppet og tændt min Pibe, hørte jeg ham galopere ud af Gaarden.

Jeg kan spare mig den Umage at fortælle hans Frieri, da han selv har gjort det i et Brev, som jeg erholdt nogle Dage derefter. Jeg vil anføre det helt og holdent, da det kan vise dig saavel hans sangvinske Temperament som og afgive et Eksempel paa hans kuriøse Skrivemaade.

»Min kære Monsieur Andersen!

Jeg er i Paradis. Hun er min! den skønneste af alle Guds Engle paa Jorden er min! og hun elsker mig; den dejligste, klogeste, vittigste, frommeste Pige paa Jorden har skænket mig sit uskatterlige Hjerte. Jeg er halvt forrykt af Glæde: jeg drømmer om Dagen, og jeg vaager om Natten; men var det ikke en Skam at sove med et Hjerte saa fuldt af Lyksalighed? Er jeg hos hende, kan mine Øjne ikke lukke sig for at se paa hende, og er jeg borte fra hende, pines jeg af Uro og Længsel, og aldrig saa snart falder mine Øjne til, før jeg drømmer om hende, at hun omfavner mig, eller flygter, er syg — død; da farer jeg op i Angst, og borte er Søvnen. Jeg kommer virkelig til at tage en Dosis Opium hver Aften, ellers vaager jeg mig ihjel. Jeg er i lige saa stor Fare for at hungre til Døde: ved Bordet glemmer jeg baade at spise og drikke. Ser hun smilende til mig, taber jeg Ske og Kniv, jeg mættes jo af hendes Øjnes himmelske Straaler. Kysser hun mig, indsuger jeg den sødeste Livsnæring af hendes balsamiske Læber. De maa virkelig sende mig Lars, at han kan putte mig Maden i Munden.

Men jeg vilde jo fortælle Dem min Forlovelse — ja — jeg ved næppe selv, hvorledes det gik til. I trende Dage gik jeg paa Gløder — i trende Nætter sov jeg paa Knappenaale. I hendes Fraværelse var jeg modig som en Krigshelt og besluttede hundrede Gange: nu skal det være! men saa snart jeg blot uden for

Døren hørte hendes Englerøst, borte var da hele min Kurage.

Flere Gange tog jeg med Magt Mod til mig og nærmede mig med nedslagne Øjne — thi jeg vidste nok, at naar de mødte hendes, gik jeg straks fra Samlingen; — men det var et og det samme; jeg kunde ikke undgaa at skimte Spidsen af hendes lille Fod, og da sad atter Frieriet fast i min Hals — jeg ønskede mig tusinde Mil borte.

Efter ethvert saadant frugtesløst Forsøg ærgrede jeg mig bitterlig over min Fejghed og fattede nye dristige Beslutninger, der dog aldrig kunde naa Modenhed formedelst den Uvished, hvori jeg svævede, om jeg nemlig turde haabe Genkærlighed eller ikke. Snart syntes det mig umuligt, at saa himmelsk en Skabning kunde elske nogen dødelig, og snart tyktes mig, at hun nødvendig maatte bevæges af saa ren og heftig en Tilbøjelighed som den, der fyldte mit hele Hjerte. Haab og Frygt for i saa hurtig Afveksling igennem min Sjæl som Skyer og Solskin over Himlen paa Stormens Dag.

Omsider var jeg Fortvivlelsen nær, og da — o da slog min Lyksaligheds første Time. Jeg sad i et Lysthus og græd; mit Hjerte bankede, som om det vilde sprænge mit Bryst: med eet stod hun foran mig. Gennem Taarerne saa jeg, at hun var bleg og skælvede som jeg selv — dette gav mig Mod: nu eller aldrig! Hvad jeg gjorde, hvad jeg sagde, hvad hun svarede? jeg ved det ikke; jeg ved end ikke, om der blev talt et eneste Ord; jeg mindes kun, at hun laa i min Favn, hendes Arm om min Hals, hendes Kind ved mit bankende Hjerte, og — og nu er Brevet sluttet; jeg hører hendes Fodtrin. Adieu! adieu!

Deres lyksalige Arthur.«

Jeg maatte mange Gange smile under Læsningen af denne rapsodiske (usammenhængende) Skrivelse, men glædede mig dog ret af Hjertet over disse unge,

vakre Personers Lykke. Næppe havde jeg gennemløbet det, før jeg blev kaldet til den gamle Herre, som havde faaet et pludseligt Anfald af sin Sygdom. Jeg fandt ham siddende i sin Lænestol — thi han kunde ikke taale at ligge — med et lignende Brev fra Sønnen i sin Haand og faderlige Glædestaarer i sine Øjne, uagtet hans Legeme led under heftige Smerter.

»I har ogsaa faaet Brev fra min Søn, Monsieur Andersen!« sagde han, »ja! Gud give, det maa geraade til hans sande Vel! Men nu maa jeg dog have Bud efter ham, han skal have min Velsignelse, inden Herren kalder mig — min kære Andersen! jeg tror, min Time er kommen — denne Gang gaar jeg næppe derfra!«

Inden jeg kunde ytre min dybe og oprigtige Bedrøvelse, traadte Præsten ind med det hellige Sakramente, og jeg gik for at lade den unge Herre hente. Det varede ikke længe, inden han kom, og da kunde jeg se, at Kærlighed til den forlovede dog ikke havde fortrængt Kærligheden til Faderen af hans fromme Hjerte. Han vilde absolut være hos ham baade Nat og Dag, og det var kun paa den syges gentagne Befalinger, han var at formaa til undertiden at nyde et Par Timers Søvn, hvortil han saa højligen trængte.

Med den gamle blev det stedse slettere og slettere, og kortelig at fortælle: efter otte Dages Lidelser hensov han salig og stille. Skønt dette Dødsfald ikke var ganske uventet, foraarsagede det dog en inderlig Sorg hos alle; thi den hensovede var en hjertensgod og from Mand og elsket af alle sine undergivne. Ingens Smerte kunde alligevel lignes med Sønnens; det var næppe, han skriftlig kunde melde Kæresten sit sørgelige Tab.

Dog — Sorgen har ingen absolut Magt over unge Hjerter; Naturen lader sig ikke afdisputere sin Ret; Haabets Solskin fordriver snarlig Kummerens Skyer fra den urynkede Pande; Glæden er stærkere end Sor-

gen i den unge, levelystne Sjæl. Straks efter Begravelsen begyndte min kære Arthur at længes saa heftig efter sin elskværdige Brud, at intet var i Stand til længer at holde ham tilbage, da der indløb et Brev, hvori hun meldte ham, at hun ufortøvet maatte afrejse til sin Søster i Hovedstaden. Dennes Mand var pludselig død, og hun trængte nu højlig baade til Trøst i sin Smerte og Hjælp i sit Husvæsen, saa meget mere som hendes smaa faderløse Børn manglede det Tilsyn, hendes egen tunge Sorg hindrede hende i at yde dem. Med Brevet fulgte som Pant paa ubrødelig Troskab en Fæstensring i Stedet for mundtlig Afsked, hvilken Moderen, som ledsagede hende, ikke troede at kunne tilstede.

Dette Brev var en Hiobspost for min stakkels Ven, som i Forening med Sorgen over Faderens Død, Nattevaagen, Sjæls og Legems Anspændelse og Udmattelse kastede ham paa et farligt Sygeleje, fra hvilket han først efter ti Ugers Forløb var i Stand til at rejse sig.

I al denne Tid maatte jeg føre Korrespondancen mellem ham og Kæresten, hvis Ophold i København trak sig ud langt over Forventning. Det var for mig en saare vanskelig Kommission at skrive alle disse Kærestebreve. I Førstningen gik det godt nok, saa længe han selv var i Stand til at diktere mig; men da han dertil blev for svag, maatte jeg ogsaa føre dem i Pennen, derefter læse dem op for ham og, naar de saa var rettede og udpyntede med adskillige kælne Epitheta (Tillæg), omsider renskrive dem med omhyggelig Efterligning af hans egen Haand, paa det hun ikke skulde mærke, hvor daarlig han var. Endelig tiltog Sygdommen i den Grad, at han i flere Uger var ganske uden Bevidsthed; alligevel maatte jeg fortfare med Korrespondancen; men da jeg havde faaet nogen Øvelse i den forlibte Brevstil, lod hun sig rigtig føre bag Lyset.

Jeg var i Sandhed i en slibrig og ængstelig Stil-

ling og til sidst ganske konfus over dette Skriveri, der kostede mig langt større Hovedbrud end nogen som helst latinsk Stil i min Skolegang; tilmed var jeg jo ogsaa betaget af stor Sorg og Ængstelse saavel for min unge, elskelige Ven som for hans stakkels Kæreste.

Endelig overstod han Sygdommens farligste Krisis og befriede mig saaledes paa een Gang fra min Frygt og fra hin besværlige Kontorforretning. Han havde næppe forladt Sengen, før han vilde have været af Sted til København; dog, da han kun meget langsomt genvandt de tabte Kræfter og da Godsets Overtagelse medførte en Del uopsættelige Forretninger, hvilke formedelst hans langvarige Sygdom havde formeret og opdynget sig, hengik atter nogle Uger, inden han kunde tiltræde den forønskede Rejse. Dagen før modtog han med Posten følgende ominøse Brev:

»Kælne Damon! flyv paa Kærligheds Duevinger til din Fyllis! der skal du finde din Glæde fordoblet og Omstændighederne saa gode som muligt. Luc. 1, 36. Den graa Kat.«

Denne lakoniske Seddel opvakte hos Arthur hverken Skinsyge eller Forundring, ej engang Nysgerrighed efter at kende Autor, saa fast var han i Troen paa sin Kærestes Dyd. Jeg derimod kunde ikke ganske dæmpe en vis Anelse, hvis Betydning jeg — desværre! kun alt for snart skulde erfare.

Min Ven rejste saa vel til Mode og let som en Trækfugl mod Syden. Den første Uge erholdt jeg ingen Efterretning fra ham, den anden ikke heller. Nu begyndte jeg at blive lidt urolig, og da den tredje ligeledes hengik uden Brev, besluttede jeg at rejse efter ham. Det kunde umuligt hænge rigtigt sammen: Forvalteren og jeg havde skrevet hver Postdag — og det endog i nogle for Godset vigtige Anliggender. Vel kunde han efter sit heftige Gemyt over Kæresten

glemme os andre, men dog kun for en føje Tid, og en saa langvarig, uforsvarlig Glædesrus var ikke tænkelig.

Jeg tog over Land og kørte Nat og Dag. Paa den tredje arriverede jeg til Staden og ilede nu straks hen til den Gæstgivergaard, hvor han før sin Afrejse havde bestemt — efter den i København velkendte Tjeners Anvisning — at ville logere.

Det var paa den høje Tid, jeg kom. Han sad halvt paaklædt i en Lænestol og trommede med Fingrene paa begge Stolearmene.

»Herre! du min Gud!« raabte jeg forskrækket, »hvorledes er det fat?«

Jeg frygtede, at han var bleven vanvittig, og virkelig var han ikke langt derfra. Uden at forandre en Mine i sit blege, fortvivlede Aasyn kastede han kun et flygtigt Blik paa mig, og derpaa — som havde jeg været en ham ganske uvedkommende Person — fæstede han igen sine Øjne stift paa Vinduet.

»Gode, kære Hr. A r t h u r !« sagde jeg og greb hans Haand — kold og slap blev den liggende mellem mine.

Jeg brast i Graad og satte mig tavs ved hans Side. Jeg erindrede mig Hiobs Venner: »og da de saa hans ynkelige Skikkelse, opløftede de deres Røst og græd, og de sad hos ham tre Dage og tre Nætter; men ingen talede et Ord; thi hans Smerte var saare stor.«

Jeg ved ikke, hvor længe jeg sad saaledes i stum Bedrøvelse, indtil omsider hans indvortes Sorg begyndte at faa Luft: han sukkede dybt, og Taare paa Taare randt ned ad hans Kinder. Da forsøgte jeg at tale Trøstens Ord; jeg bad ham dog at betro mig sin Kummer og bryde den ængstelige Tavshed. Det var endnu for tidligt: Saaret var for frisk og ømfindtligt til at berøres.

»Min hjertenskære Ven!« sagde jeg, »fortvivl dog ikke, om end Verden gaar Dem imod.«

»Verden er en Røverkule!« afbrød han mig heftigt og rejste sig i Stolen; men han faldt afmægtig tilbage, og hans Hoved sank ned paa hans Bryst.

Jeg hørte Fodtrin paa Trappen; jeg gik ud og mødte L a r s — han saa lige saa bleg og forvirret ud som hans Herre.

»For Himlens Skyld!« hviskede jeg, »hvorledes hænger det sammen her?«

»Elendigt, Monsieur A n d e r s e n!« svarede han, »han maa endelig se at faa Herren bort herfra! København er ikke god for ham.«

Disse sidste Ord bragte mig paa den Tanke, at det stakkels unge Menneske var bleven forført til Spil eller anden Udsvævelse, hvortil desforuden hans fyrige Temperament letteligen havde kunnet forlede ham. Jeg gik ind i Værelset igen.

»Kæreste Ven!« sagde jeg, »forsag ikke! Gud er naadig til at forlade; saa længe De endnu har Troen paa hans Barmhjertighed, er ikke alt tabt; kast Dem med et angergivent Hjerte i hans Faderarme!«

Han saa tavs og stift paa mig, som om han ikke forstod min Tale — hvilket han rigtignok ej heller var i Stand til.

»Ingen falder saa dybt, at han jo atter kan rejses, naar han kun ikke fortvivler.«

Skønt jeg snart erfarede min Vildfarelse, havde samme dog den gavnlige Virkning, at den gav hans fikse Forestillinger en anden Retning. Et nyt Saar synes jo at formindske Smerten af et ældre, idet det fordeler den. Han rystede paa Hovedet med et bittert Smil:

»De tager fejl, min Ven! mig skader intet andet, end at jeg er bleven ormslagen (bidt af en giftig Orm — et Provinsial-Udtryk), men — men A n d e r s e n ! naar Engle falder, da maa Mennesker fortvivle.«

Ved disse Ord sprang han op og gik med Hændevrid og vilde Øjekast omkring i Værelset. Nu for-

nam jeg, at det var Kærestesorger, som trykkede ham.

»Herre Gud!« raabte jeg med et allerede lettere Hjerte, »er Jomfru Lund —«

»Forbandet være hendes Navn!« skreg han, »nævn det aldrig mere! Hendes Billede sidder som en Slangebrod i mit Hjerte; men aldrig skal hendes Navn besmitte min Tunge! — Andersen, før mig bort herfra! langt bort fra denne Fordærvelsens Afgrund!«

»Med den bedste Vilje, min Hjertens Ven!« svarede jeg og gik ud til Lars for at lade ham bestille en Vogn.

Vognen kom; men Lars blev borte, og jeg har aldrig set eller hørt noget til ham siden denne Dag. Vi maatte rejse uden ham, da Arthur aldeles ikke vilde bie, og inden en Time befandt vi os paa Hjemvejen til Jylland.

Paa denne saare bedrøvelige Rejse var min ulykkelige Ven bestandigen indesluttet i sig selv og talte kun, naar jeg vakte ham af hans mørke Grublerier. Vel søgte jeg paa alle mulige Maader at adsprede ham ved at gøre ham opmærksom paa de mange smukke Situationer, som præsenterede sig alle Vegne og viste Naturen i dens mangfoldig afvekslende Skønhed; men det var alt sammen til ingen Nytte: han kastede et ligegyldigt Blik derhen, hvor jeg pegte, og drog det lige saa hastigt og uden Deltagelse tilbage for at fæste det snart paa Skyerne og snart paa sine Fødder. Et dybt Suk, en hastig tilbagetrykt Taare var det eneste, som røbede hans indvortes Bevægelse.

Kun een Gang prøvede jeg at lede Talen hen paa den utro Kæreste, baade for at erfare Sammenhængen med hendes Utroskab, som og for at han kunde lette sit beklemte Hjerte ved Meddelelsen af sin Ulykke; men da for han forbitret op: »Dersom De taler endnu en Gang om hende, springer jeg af Vognen, og De skal aldrig se mig mere.«

Naturligvis undgik jeg nu siden at berøre denne Materie. Derimod talte jeg om hans salig Hr. Fader, om Godsets Tilstand, de nødvendige Forbedringer ved samme, ved Gaarden og Haven, med saadant mere. Hertil laante han dog stundom Øre, gav ogsaa undertiden et kort, dog ret fornuftigt Svar. Alligevel fornam jeg ikke nogen ret mærkelig Forandring i hans Sindstilstand, før vi nærmede os M ø r k e d a l. Saa snart han fik Øje paa Hjemmet, brast han i en heftig Graad, som jeg aldeles ikke søgte at standse; jeg ansaa denne Taareflod for en lettende Udtømmelse af Sorgen, ligesom Aareladning — analogisk betragtet — skiller Feberpatienten ved en Del af Materia peccante.

Uden at ville tale med noget Menneske paa Gaarden ilede han ind i Faderens Sovekammer, hvilket han i de første tre Uger ikke forlod. Her var jeg alene og næsten bestandig hos ham, opfyldte trolig baade en Vens og en Tjeners Pligter og bestyrede som Mellemmand alle Gaardens og Godsets Affærer. En af de første og besynderligste var den at afskedige alle Tjenestekvinderne, lige fra Husholdersken til Hønsepigen.

Han var ubevægelig i denne Post. »Ingen af dette falske Køn« — sagde han — »skal herefter bo under Tag med mig; jeg vil aldrig have andre end Mandfolk i mit Brød.«

Saa snart dette var bragt i Rigtighed, syntes atter en Sten at være lettet fra hans Hjerte, og efterhaanden antog hans Sorg en mere blid og mindre folkesky Karakter. Han bekvemmede sig til i mit Selskab at gøre smaa Spadsereture i Haven og Skoven, skønt disse syntes at forny — dog med stedse aftagende Styrke — en Kummer, der aldrig ganske vilde lade sig udrydde.

Ved denne Tid døde den nærmest boende Præst, og min Ven kaldede mig straks til hans Eftermand. Jeg maatte nu forlade ham, og dette gjorde jeg med

Taknemmeligheds og Deltagelses oprigtige Taarer. Han trykkede mig til sit dybt saarede Hjerte og græd som et Barn, der skal skilles fra sin Fader. Jeg lovede at besøge ham saa ofte som muligt, og næsten daglig opfyldte jeg dette Løfte.

Vinteren gik hen. Det var næsten allerede et Aar siden Hr. Arthurs uheldige Forlovelse, at han en Dag ved min Bortgang rakte mig et Papir med disse Ord: »Min oprigtige Ven! De burde for længe siden været indviet i min Ulykkeshistorie; men først nu har jeg vundet Styrke til at fortælle den; deraf, at jeg har været i Stand til at føre den i Pennen, vil De kunne drage en beroligende Slutning med Hensyn til min nuværende Sindsstemning.« — Herunder følger en Afskrift:

»Siden min elskede Faders Død har jeg ingen bedre — ingen anden Ven haft end Dem, gode, kære Andersen! De har med utrættelig Taalmodighed udholdt mine tungsindige og sikkerlig ofte besværlige Luner; ja! De er den, som har frelst mig fra Fortvivlelse, som har lindret min dybe Kummer — skulde De da ikke erfare dens Aarsag? Men ak! naar jeg paa ny opriver det pinefulde Saar — dog — maaske selv denne smertelige Berørelse kan have nogen helbredende Virkning! — Velan! jeg vil vove det!

Bevinget af min heftige, min inderlige Kærlighed, ilede jeg mine Længslers Maal i Møde. Det sødeste Haab opfyldte mit umistænksomme Hjerte — ak! jeg anede ikke, at jeg hastede hen mod den Afgrund, der skulde opsluge alle mine Glæder i Livet.

I Roskilde blev jeg, haardt imod min Vilje, forsinket nogle Timer — Aarsagen dertil mindes jeg nu ikke mere. Da jeg meget utaalmodig herover omsider steg til Vogns, mødte jeg i Forstuen Frøken H., som i nogen Tid havde opholdt sig i København. Med et tvetydigt, højst modbydeligt Smil ønskede hun mig en lykkelig og fornøjelig Rejse. Ligegyldig hilste jeg igen og sprang hende forbi, lige saa hastig

som dette varselfulde Møde forsvandt af min Erindring. Først længe efter Opvaagnelsen af min korte Glædes-Drøm tilbagekaldte jeg i min Hukommelse hendes fæle Smil og sælsomme Betoning af Ordene »lykkelig« og »fornøjelig«.

Snart naaede jeg Porten til den By, som inden sine Volde gemte min Sjæls udkaarede. Med pinlig Utaalmodighed maatte jeg oppebie Enden paa Visitørernes Undersøgelser; men endnu under disse drog Lars — stakkels Karl! — mig til Side og bad mig stammende og skælvende, dog ikke straks at opsøge min Kæreste.

Denne Anmodning, hans forvirrede Tale, hans usædvanlige Forlegenhed indjog mig en dødelig Angst. »Er hun syg? er hun død?« raabte jeg, men fik intet Svar; thi Lars sad allerede i Vognen — vistnok for ogsaa at faa mig derop og saaledes unddrage mig de omstaaendes Nysgerrighed. Jeg sprang op til ham og gentog mine ængstelige Spørgsmaal; men under den stærke og uafladelige Rumlen og Larmen kunde jeg ikke forstaa hans Svar

Havde det varet længer, kunde jeg have sprunget af Vognen og revet ham med mig — dog, straks inden for Porten holdt vi ved den Gæstgivergaard, som han kendte og havde anbefalet.

»Er hun her?« raabte jeg, idet jeg foran ham for ind ad Døren.

»Nej!« svarede han, »det er her, vi skal logere.«

»Men saa bring mig da til hende!« skreg jeg forbitret og greb ham ved Armen.

Han bad mig for Guds Skyld ikke at forhaste mig, men endelig bie, til han havde fortalt mig, hvad jeg lige saa godt først som sidst maatte vide. Jeg stod paa Gløder, han maatte næsten med Magt føre mig ind i det anviste Værelse.

Længe martrede han mig her med Udflugter og Omsvøb, før mine Trusler aftvang ham den sønderknusende Tilstaaelse: »han havde af en troværdig

Ven i Roskilde erfaret, at — — min elskede, min tilbedte Pige var — en Skøge.«

Havde dette Tordenord ikke lamslaaet alle mine Lemmer, vilde jeg maaske have myrdet ham paa Stedet.

»Kom, du Helvedes Sendebud!« skreg jeg, saa snart jeg blev i Stand til at røre min Tunge — »du skal bringe mig til hende! En af jer skal dø!«

Jeg greb ham i Brystet og slæbte ham mod Døren.

»Naadige Herre!« stammede han, skælvende lige saa stærkt som jeg selv — »hun er flyttet — lad mig først forhøre, hvor hun bor — inden et Kvarter skal De se hende! Vil De bare bie, til jeg kommer igen.«

Med disse Ord rev han sig løs og var ude af Kammeret, inden jeg kunde standse ham. Jeg stod som fastnaglet og stirrede paa den lukkede Dør. Dersom nogen Tilstand paa Jorden ligner Helvede, da var det min; jeg ved ikke, hvor længe den varede; for de fordømte maa enhver nok saa liden Del af Tiden være uden Maal.

Endnu tror jeg, at disse Øjeblikke var Kulminationen af min Sjælemarter — pinefuldere end selve det, der gjorde min Frygt til Vished. Mit Ansigt maa rædsomt have udtrykt den indvortes Kamp imellem forskellige Sindslidelser; thi en Pige, som kom ind med et Brev, tabte det af Forskrækkelse og fløj ud igen med et Skrig. I det samme kom Lars; men inden han vilde føje sig efter min Vilje, tog han mig ordentlig i Ed, at jeg blot maatte se og høre, men hverken tale eller foretage mig noget og ufortøvet følge tilbage med ham.

»De maa dræbe mig,« sagde den tro Karl og stillede sig for Døren — »eller og De skal love mig ved Deres Salighed, at De vil være rolig!«

Jeg var nødt til at sværge. I dette Øjeblik opdagede han Brevet, som Pigen havde tabt og jeg slet ikke ænset. Han tog det op.

»Det er vist fra Jomfruen,« sagde han, »det er hendes Haand; vil De ikke læse det først?«

Jeg rev det op, det var fra hende; men jeg kunde ikke læse det, saaledes rystede jeg, saaledes dansede Bogstaverne for mine Øjne. Han maatte læse det for mig; hun meldte blot korteligt, »at hun havde maattet følge med sin Søster til Holsten, hvor dennes Svigerfader vilde tage hende og Børnene til sig; hun havde med Dagsposten tilmeldt mig det samme i et Brev til Mørkedal; men i Tilfælde af, at dette Brev kom for silde til at hindre min Afrejse, havde hun villet aflægge et andet her, i hvilket hun bad mig paa min Gaard at oppebie hendes Hjemkomst, der forhaabentlig ikke ret længe skulde udsættes.«

»Men saa er hun jo ikke her?« raabte jeg.

»Kom selv og se, naadige Herre!« svarede han, »men husk, hvad De har lovet mig!«

Vi gik langt — jeg tror til den modsatte Kant af Byen. Mine Fødder brændte under mig; snart forekom det mig, at jeg stod stille, og at Folkevrimlen for med Stormens Hurtighed forbi mig; snart var det mig, som om jeg sejlede og følte et Skibs gyngende Bevægelse. Omsider førte han mig ind i et Hus, nogle Trapper i Vejret — jeg befandt mig alene med ham — han slog Skodden for Døren og mindede mig atter om mit edelige Løfte.

»Sæt Dem nu her ved Vinduet!« sagde han, »og hold Øje med den Stue i første Etage lige overfor! De vil snart faa hende at se — men kom ikke alt for nær til Vinduet!«

Jeg saa hende allerede: hun kom og satte sig paa en Stol. Straks efter nærmede sig en ung Officer, omfavnede og kyssede hende, tog saa Hat og Stok og gik. — Mit Bryst var en Øglerede.

»Se! naadige Herre!« raabte han bag ved mig, »nu rejser hun sig og vender Siden til!«

Himmel og Jord! hun var frugtsommelig. Det blev sort for mine Øjne, jeg daanede. Af denne lykkelige Ubevidsthed vaagnede jeg først ved Vognens Skumplen under mig; min Tjener havde faaet en

Hyrekaret, hvori vi vendte tilbage til mit Logis. Jeg vilde hen til hende — Synet af mig skulde sønderknuse hende — jeg vilde udfordre Officeren — men den tro Karl hindrede ethvert Udbrud af mit Raseri.

»De kan jo skrive hende til,« sagde han, »at De nu kender hendes Utroskab.«

Jeg greb dette Raad, men kunde ikke følge det, Pennen dansede paa Papiret — jeg kunde ikke trække et Bogstav, han maatte skrive for mig. Flere Ark rev jeg i Stykker; naar han læste for mig, hvad han havde skrevet, var det alt sammen ikke bittert nok.

»Jeg tykkes ikke,« sagde han til sidst, »at hun er Deres Vrede værd; var det ikke nok, naar De ganske kortelig slog op med hende?«

Dette fandt mit Bifald; saaledes kunde saavel den krænkede Stolthed som den skuffede Ømhed bedst se sig hævnede. For at gøre Hævnen fuldkommen, angav jeg slet ingen Grund til vor Adskillelse, men meldte hende blot: »at jeg fandt det rigtigst at hæve vor Forbindelse og skikkede hende derfor Fæstensringen tilbage; al Korrespondance og muligt Forsøg paa fremtidig Nærmelse frabad jeg mig som noget ganske unyttigt.«

»Dersom hun,« sagde jeg til ham i Bortgaaende, »ikke leverer dig hendes Ring, skal du forlange den og sige, at din Herre havde foræret dig den.«

Da han var borte, for en isnende Kulde igennem mit Bryst. Med ufravendt Blik stirrede jeg paa den Finger, der havde baaret hint engang saa dyrebare Kærlighedspant. Ligesom dens Indtryk gradvis forsvandt, saaledes — svor jeg lønligen — skal hendes Minde udslettes af mit Hjerte! Ak! min Ven! min Ven! Eden er endnu uopfyldt!

»Hvad sagde hun?« spurgte jeg den tilbagevendende Tjener.

»Hun smilte og sagde, det var godt,« sagde han.

»Godt!« gentog jeg; og dette var det sidste Ord, jeg talede, indtil De kom og atter aabnede mine Læber og mit Hjerte.

Fra dette Tidsrum har jeg i øvrigt ingen anden Erindring, end at jeg spiste, drak, gik til Sengs og stod op, naar min Tjener mindede mig. Jeg var saa aldeles nedsunken i hin døsige, til Vanvid nærgrænsende Ligegyldighed, at end ikke Synet af Dem, min dyrebare Ven! mægtede at vække mig.

Saaledes visnede mine skønneste Forhaabningers Foraarsblomst! saaledes sønderrev en vellystig, troløs Kvinde min stærkeste Livstraad — men Venskab og Religion, de ulykkeliges særlige Ven, har igen knyttet andre — Gud ved, hvor længe disse skal holde.«

Nogle Dage efter at have læst denne Beskrivelse over hans uheldige Kærligheds-Handel modtog jeg atter et Brev af følgende Indhold:

»Min meget kære Ven!

Jeg maa forlade Dem paa nogen Tid — uvist hvor længe; jeg rejser — uvist hvorhen. Engen grønnes, Træernes Knopper svulmer, Violerne blomstrer allerede; deres søde Duft har vakt smertelige Minder i min Sjæl — ak! hvorledes skal jeg undfly dem? — Jeg maa bort — her kan jeg ikke oppebie den skønne Vaar.

Da den i Fjor smykkede Mark og Skov, da Blomsten aabnede sit Bæger, da Bøgen bekransede sit Hoved, da Fuglen lokkede sin Mage — da lokkede mig Sirenens Sang — jeg kan ikke taale her at skue den atter oplevende, evig unge Natur. Lev vel, min trofaste Ven! Lev vel, til vi genses og — om Gud vil — jeg da med et roligere Hjerte.«

Jeg vilde have taget Afsked med ham; men han var allerede borte. Ingen vidste hans Rejses Maal; Kusk og Tjener havde blot to Timer i Forvejen modtaget hans Befaling at spænde for og pakke ind. Denne pludselige Resolution gjorde mig ikke urolig; jeg haabede tværtimod ret glædelige Følger af saadan Adspredelse, hvilke ej heller udeblev.

En Maaneds Tid herefter læste jeg i de offentlige Tidender, at Jfr. Elisabeth Lund var død i København. Der stod alene: »at en Tæring havde gjort Ende paa hendes langvarige Lidelser,« uden nærmere at antyde disses Beskaffenhed eller Aarsag.

Ogsaa af dette Dødsfald ventede jeg gavnlig Virkning paa min Vens Sindsstemning; nu hendes forføriske og skrøbelige Legeme var skjult i Jordens Skød, maatte — tænkte jeg — en fuldkommen Tilgivelse fra hans Side lettere finde Sted og Hadets giftige Brod uddrages af hans Hjerte og saaledes give Rum for bedre og mildere Følelser.

Niugersdagen efter Arthurs Bortrejse havde jeg den Glæde at gratulere ham til en lykkelig Hjemkomst. Han havde i dette Tidsrum gennemrejst det nordlige Tyskland, men ikke opholdt sig længe paa noget Sted. Jeg mærkede nok, at han forgæves havde stræbt at rejse fra den besværlige Følgesvend Sorgen, der, som Horatius saa smukt siger, »sætter sig bag ved Rytteren, om end Hesten er nok saa rap.« Dog behagede det mig, at han havde medbragt en Del nye Bøger, blandt hvilke jeg ellers siden saa en med Titel: »Leiden des jungen Werthers«. Samme Bog var af en meget forlibt og sværmerisk Tendens, hvorfor jeg tidt, men forgæves, vilde overtale ham til at konfiskere den. Han havde ogsaa faaet sig en Harpe, hvilket behagelige Instrument han snart lærte at traktere med megen Douceur.

Han var endnu uvidende om Jomfru Lunds Død, og jeg var meget forlegen for at faa ham denne Begivenhed bibragt paa den lemfældigste Maade, saasom det gamle Saar jo herved igen maatte oprives. Efter passende Forberedelse gav jeg ham Avisen at læse og lod ham derpaa være alene. Da jeg kom tilbage, saa jeg, at han havde grædt.

»Fred med de døde!« sagde han stille og med nedslagne Øjne og rakte mig sin Haand.

»I hendes Navn,« svarede jeg, »som nu staar for

den barmhjertige Dommer, modtager jeg Deres Haand som et Forsoningstegn. Gud forlade os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere!«

»Amen!« sukkede han.

Jeg mindes saa tydelig, som om det var sket i Gaar, at Maanen just i det samme brød frem fra en mørk Sky og kastede et pludseligt Lys ind i Værelset paa den Væg, hvor Harpen stod; det saa virkelig ud, som om noget hvidt skred hen forbi den — Strengene dirrede med en sagte Klang. Jeg er ikke overtroisk, ved ogsaa meget vel, at sligt kunde have en ganske naturlig Aarsag; alligevel forekom dette Fænomen mig som et Glimt af Aandernes Verden, og min Ven har vistnok haft en lignende Fornemmelse; han faldt om min Hals og græd — han blandede sine Taarer med mine.

Tjeneren bragte Lys. Jeg lod mig forevise de medbragte Bøger og Skilderier, hvilken Tidsfordriv opmuntrede os begge og opholdt mig til silde paa Aftenen. Jeg tog hjem uden at have forrettet mit vigtigste Ærinde, som var at bede ham bivaane mit Bryllup, der havde været udsat til hans Hjemkomst. Næste Dag oprettede jeg min Forsømmelse; han lovede at ville være Vidne til min Ægteforening. Paa Bryllupsdagen fortrød jeg at have afnødet ham dette Løfte; thi hans indvortes Bevægelse undgik ikke min Opmærksomhed.

»Modtag en velmenende Vens Lykønskning!« sagde han til mig efter Vielsen; »Deres Kæreste har bevaret sin Troskab mod Dem i fem Aar. Gid Konen maa være Dem lige saa tro og lige saa kær i ti Gange fem!«

Uagtet sit Fruentimmerhad havde Hr. Arthur virkelig Agtelse for min Kone, og jeg kan med Sandhed sige, at hun var den eneste kvindelige Skabning, som han med Fornøjelse saa paa sin Gaard. Maaske hans Venskab for mig bidrog meget hertil, skønt hun

sandeligen formedelst sin Fromhed og Forstandighed fortjente at agtes og elskes af enhver.

Vinteren randt hen uden at have medført nogen anden Forandring paa min Vens Gemyt end den, at han stundom viste sig lidt opfarende og vanskelig mod Tjenestefolkene. Overalt — mærkede jeg — at jo ældre han blev, jo mere tog hans Tungsindighed af og hans Værkelighed (Gnavenhed) til; dog maa jeg ikke sige, at han enten var urimelig eller uretfærdig mod nogen. Barskheden bestod blot i et mørkt Øjekast og et Par butte Ord.

Min Kone og jeg begyndte nogle Gange paa Kapitlet om Giftermaal; men det var spildt Umage; hans Satirer herover var saa skarpe og smagte saa stærkt af indvortes Bitterhed, at vi omsider besluttede at lade den Fugl flyve. Du kan sagtens vide, at Oberst H.s Forsøg paa atter at knytte den afbrudte Alliance ikke var heldigere.

Næste Foraar gjorde han sin anden Udflugt, og denne Gang til Paris, hvor han opholdt sig en Maaneds Tid, og hvorfra han medbragte — foruden Bøger og Musikalier — et Assortiment af udenlandske Blomster og Planter. Ved at bygge det Orangeri, som du fra din Barndom af kender, og udstyre det med Sydeuropas skønneste Produkter, fandt han om Sommeren en behagelig Moro. Hans Ungdoms Munterhed lod endog til for en Del at ville vende tilbage, og snart havde jeg vovet at haabe en fuldkommen Helbredelse, hvis ikke en vis Begivenhed havde vist mig et ubedrageligt Symptom paa indgroet ulægelig Sjælssygdom.

Efter en usædvanlig lang Fraværelse af mit Hus kom han en Dag til os i ret muntert Lune; men dette forvandledes lige saa pludseligt som uventet i det Øjeblik, min Kone traadte ind og bød ham velkommen; han blev med eet bleg, forvirret, og svarede paa hendes Tiltale med korte, usammenhængende Ord. Saa snart hun forlod Stuen, spurgte jeg til hans Befindende, saa-

som jeg ikke formodede andet end en hastig paakommen Upasselighed; desværre! det var langt fra Meningen.

»Hav Taalmodighed med mig!« svarede han, »der sidder endnu noget her, som ikke vil ud. Jeg maa oprigtig tilstaa Dem, at siden hint usalige Øjeblik, da jeg sidst saa hende, paa hvem jeg endnu alt for ofte tænker, da jeg i hendes før saa ranke og dejlige Skabning saa hin frygtelige Forandring — ikke Kærlighedens, men Vellystens Værk — siden den Tid foraarsager Synet af en frugtsommelig Kvinde mig stedse Modbydelighed. Tilgiv mig, min dyrebare Ven! Deres Kone er i gode Omstændigheder — Gud skænke hende og Dem Lykke og Velsignelse! Hun er det paa Ærens Vej. Og tilgiv du mig, o milde Gud! at jeg gyser for det skønneste Tegn paa din Skabermagt! — Kære Andersen! undskyld mig hos Deres brave Hustru, men skjul min Svaghed for hende. Har De Tid, da ledsag mig lidt paa Vejen!«

Jeg fulgte ham hjem og blev hos ham til langt ud paa Aftenen. Han saa ikke vort Hus før længe efter min Kones Nedkomst med et dødfødt Barn, som efter Herrens uransagelige Vilje baade var det første og det sidste.

Jeg vil ikke trætte dig med en lang Beskrivelse over vor Arthurs meget ensformige Liv. Det ene Aar lignede det andet, med den liden Forskel, at hans Rejser efterhaanden blev kortere baade med Hensyn til Tid og til Rum; de indskrænkedes omsider til Smaafarter imellem Mørkedal og Egeberg — hans anden senere tilkøbte Gaard.

Hans Harpe, hans Bøger, hans Blomster udgjorde hans Fornøjelse, Godsernes Forbedring hans Arbejde — du kender noget til begge Dele — hvoraf dog ingen forskaffede ham den fuldkomne Sindsro, som er Livets største Lyksalighed. Til Bevis herpaa vil jeg meddele dig et af hans Breve, som er skrevet hele tyve Aar efter hin ulykkelige Kærlighedshistorie.

»Dersom ingen vigtige Forretninger hindrer Dem, saa kom og besøg mig i Aften! Det er et trist Vejr, Efteraarstaagen ligger som et Liglagen paa de livløse Marker, Naturen sørger i Graat. Vestvinden tuder i Tagskægget og svinger med Træernes afklædte Grene. De har mistet deres skønne Sommerdragt, de gule Blade hvirvler omkring paa den mørke, blomsterløse Jord. Men et andet Foraar skal atter smykke dem med guddommelig Ynde og vække den sovende Blomst.

Min Vaar er forbi; den vender aldrig mere tilbage. Snart skal jeg som hint visnede Løv bortføres af Tidens Strøm. Jeg skal falde som et udlevet Træ — jeg — den sidste af min Slægt. Ak! jeg har intet Barn, som kunde genoplive mit hendøende Minde. Min Ven! o min Ven! Til hvad Ende er jeg her? Jeg ved det, jeg har forfejlet mit Maal; jeg har faret vild af min Vej; men det er for silde at finde tilbage.

For hvem har jeg virket her i Verden? hvad har jeg udrettet? Intet, mindre end intet! De Træer, jeg plantede, skal fremmede Hænder omhugge, fremmede Fødder skal nedtræde mine Blomster som Græsset paa min snart forglemte Grav! kom, min kære! kom og adspred — hvis De kan — de skumle Skyer, der samler sig omkring mig og sammenpresser mit arme Hjerte.«

Af saadanne Breve har jeg flere, hvoriblandt nogle af langt sildigere Dato; men det anførte viser noksom den stakkels Arthurs melankolske Sindsstemning og stedsevarende Utilfredshed. Ak! denne ophørte ikke, førend Herren indkaldte ham til den evige Fred. Det er nu ti Aar, siden jeg overgav hans Støv til Støvet.

Min kære, unge Ven! jeg er en gammel Mand, som for længst har givet Afkald paa Verdens Glæder og befæstet mit Hjerte mod dens Sorger; men denne ene — Sorgen over min Vens ynkelige Død — vil ikke forlade mig, før jeg forlader Livet.

Arthur gik i sit tresindstyvende Aar. Fyrretyve Aar var henrundne, siden hans Hjerte aabnedes — og atter hastigt og voldeligt tillukkedes for den stærkeste og farligste af alle Passioner. Det var en Søndag, just som Gudstjenesten var ude, at hans Tjener kom galoperende ind i Gaarden — bleg som et Lig: »hans Herre var bleven heftig syg og forlangte uopholdelig at tale med mig.«

Jeg skyndte mig til Mørkedal.

Da jeg kom ind, sad min Ven i sin Lænestol og stirrede bønlig paa mig, som om han vilde tigge Livet af min Haand; men Dødens stærkere Haand havde allerede grebet ham med Kæmpekraft; jeg saa, at den ikke mere vilde slippe sit Bytte. Han pegede til Bordet — ak! der laa hans Dødsdom! Hør den, min unge Ven! og tag Advarsel af den grusomt bedragne Mands rædselsfulde Skæbne. Jeg vil afskrive dig disse Ulykkesbreve i samme Orden, som jeg, skælvende af Forbavselse og inderlig Sjælesmerte, læste dem. De sidste havde været indesluttede i det, som nu følger:

»Naadige Herre!

Paa min Dødsseng og nu, da jeg haver udsonet mig med min Gud, vil jeg ogsaa forsone mig med Menneskene og lette mit Hjerte fra en Hemmelighed, som i mange Aar har betynget det. Ikke som om jeg selv havde været Opfinder af det Bedrageri, jeg nu skal aabenbare Dem; men, desværre baade for Dem og flere, har jeg været Medvider deri og vistnok dulgt det alt for længe. Nu vil jeg fortælle Dem den rene Sandhed.

I mit syttende Aar kom jeg som Kammerpige i Tjeneste hos den nu salige Frøken H. Det var just i den Tid, at det stod paa med Formælingen mellem hende og den naadige Herre. Hun havde stor Godhed for Dem og troede, at De var lige saadan sindet mod hende. Da skete det, at De ganske uventet forlovede

Dem med Jfr. Elisabeth Lund. Dette tog min Frøken sig meget nær og lovede at ville revanchere (hævne) sig ved Lejlighed; denne tilbød sig snart saaledes.

Frøkenen rejste i et Besøg til København, og jeg fulgte med hende. Kort efter hørte vi, at Jfr. Lund ogsaa var kommen der for at se til sin Søster, som nylig var bleven Enke, og straks derpaa erfarede vi Deres højsalige Hr. Faders dødelige Afgang, samt at De selv med det første vilde i egen Person afhente Deres nye Kæreste. Dette sidste blev tilmeldt os af Deres daværende Tjener Lars, som allerede længe havde været bestukken til at forraade os alle Deres Hemmeligheder. Imidlertid faldt De i en Sygdom, der et Par Maaneder udsatte Deres Rejse. Kort førend De tiltraadte denne, mødte min Frøken og jeg paa Gaden et Fruentimmer, som vi formedelst den fuldkomneste Lighed begge antog for Jomfru Lund. Hun gik med en ung Officer, og da hun kom nærmere, saa vi, at hun var højt frugtsommelig. Min Frøken standsede foran hende, nejede og sagde lidt spodsk: »Jeg gratulerer, lille Jomfru! en lykkelig Nedkomst!«

Fruentimmeret saa forundret paa hende; men hendes Ledsager brast i Latter og svarede: »Min Kone er ikke Jomfru, lille Jomfru! ellers takker jeg skyldigst for Gratulationen!«

»De tager mig formodentlig for en anden,« sagde hun; »thi jeg har ikke den Ære at kende Dem.«

Med det samme gik de os forbi og ind i et Hus i Nærheden. Hendes københavnske Udtale og ganske fremmede Mæle overbeviste os fuldkommen om vor Vildfarelse; men denne besynderlige Lighed gav første Anledning til et Bedrageri, som ikkun alt for godt lykkedes.

Da vi var komne hjem, sagde Frøkenen til mig: »Cicilie! vi vil spille den unge Hr. v. Arthur et Puds; i det mindste skal vi indjage ham en lille For-

skrækkelse! skaf mig at vide, hvem dette Fruentimmer monne være!«

Jeg indhentede snart den Efterretning, at hun var en Officers Frue og boede paa første Sal i det Hus, hvor vi saa hende gaa ind med hendes Mand. Paa Frøkenens Befaling lejede jeg paa den anden Side af Gaden et Værelse paa anden Sal, hvorfra man kunde se ned i Officerens Stue — jeg foregav, at det var til en Slægtning, som jeg ventede med det første fra Jylland.

Mod den Tid, da vi af Deres Tjeners Skrivelse vidste, at De skulde komme, rejste vi Dem i Møde til Roskilde for med L a r s at aftale det fornødne. Hertil fandt han ogsaa Tid og Lejlighed ved at foraarsage Dem et Par Timers Ophold.

Hvorledes han derefter førte Dem ind i det af mig lejede Værelse og lige overfor viste Dem den omtalte Officers Frue, hvorledes De blev skuffet af hendes store Lighed med Deres Kæreste, alt dette husker De maaske selv alt for godt. Det Opsigelsesbrev, som De i Deres Hidsighed tilskrev Jomfruen, bragte L a r s først til min Frøken.

Da hun læste det, gav hun et Skrig og sagde: »Det overgaar min Forventning! Hans egen Blindhed fordømmer ham, lad os se, hvor vidt det kan gaa!«

L a r s bragte nu Brevet med Fæstensringen hen til Jomfruen — hvis Bopæl vi vidste — men hendes Svar til Dem saavel som et senere Brev kom ikke i Deres Hænder, fordi han leverede dem til min Frøken. Disse Breve læste hun siden mange Gange, da de aldrig manglede at sætte hende i meget godt Humør; men da Jfr. L u n d et Aars Tid efter døde, var min Frøken uenig med sig selv, om hun straks skulde sende Dem Brevene eller beholde dem en Tid endnu. Dette sidste besluttede hun sig til, baade fordi hun ikke nænte saa snart at skille sig ved dem, og »fordi« — sagde hun — »jo længer jeg bier med at vække ham« (det var Dem, naadige Herre! for siden De ikke

vilde bejle til hende, kaldte hun Dem aldrig andet end h a m) »jo større skal hans Forfærdelse blive!«

Nogle Aar herefter var det, at min Frøken faldt til at skrante og endeligen ogsaa saligen hensov. Paa sin Dødsseng flyede hun mig disse Breve og paalagde mig strengelig, at jeg straks skulde besørge Dem samme sikkert tilsendte; men Frøkenens Død og Begravelse var Skyld i, at det gik mig af Glemme; siden har de ligget i min Dragkiste, men sendes nu her indsluttede.

Det, som gjorde mig mest ondt, var, at Jfr. L u n d tog sig det saa nær, at hun blev syg og siden døde i Tungsindighed. Da De var rejst fra København, kom L a r s og fik en betydelig Foræring af min Frøken; men hvor han saa er bleven af, ved jeg ikke.

Jeg haver nu oprigtigen bekendt min Forseelse, hvorom min Samvittighed ofte haver paamindet mig, men beder baade Gud og Dem allerunderdanigst om Forladelse! I Haab derom vil jeg da sige Dem og Verden Adieu.

Deres allerydmygste Tjenerinde

C i c i l i e H a n s e n.«

Ulykkesbrevet faldt ud af min skælvende Haand. Jeg vilde tale, men kunde ikke finde Ord — Taarer var de stumme Vidner om min dybe Smerte. A r t h u r betydede mig ved Tegn, at jeg skulde læse de andre Breve. De var virkelig fra hans elskelige, hans trofaste og dydige E l i s a b e t h, skrevne kort efter hinanden, saa inderlige og rørende, at der maatte en Frøken H.s Hyænehjerte til for ikke at bevæges ved dem.

Det første lød saaledes:

»Ak, A r t h u r ! A r t h u r ! Du har stødt et Sværd igennem mit Hjerte — jeg ulykkelige! hvad har jeg dog forbrudt, at du saa grummelig vilde sønderknuse mig? Er dette dine Løfter om en evig Kærlighed?

Er du den Arthur, der saa ofte med Glædestaarer trykkede mig til dit Bryst? Rev du mig derfor ud af mine Forældres Arme, at du siden kunde forskyde og træde mig i Støvet! Ak, min Gud! er ikke alt dette en Drøm! Det er dog umuligt, at du, hvem jeg elsker af min ganske Sjæl, kan være mig utro, ja spotte den arme, bedragne Pige — o kom, kom dog og sig mig, at dette var kun et Blændværk! Mine Fødder mægter ikke at bære mig, ellers skulde jeg flyve til dig — men kom da du, min inderlig elskede, og udriv mig af denne Dødsens Angst!

Din tro Elisabeth.«

Det andet, som sandsynligvis var skrevet Dagen efter, var af følgende Indhold:

»Du kommer ikke — du svarer mig ikke — saa skal jeg da fortvivle! Arthur! Døden er i mit Hjerte — den løber som en Ild gennem alle mine Aarer — for Guds Barmhjertigheds Skyld, kom dog, førend jeg dør! lad mig dog se dit Ansigt, der var mig som en Engels Ansigt — om der da ej er et Spor af den forrige Kærlighed tilbage! Jeg besværger dig, ved din evige Salighed, kom! Du er i en skrækkelig Vildfarelse; du er, du maa være bedraget — det er umuligt, at du kunde forvandles til en saa grusom — — kom, du forblindede! ellers maa vi vorde Ofre for en Fejltagelse eller for den sorteste Ondskab. Hvad du end har hørt eller tænker — jeg er uskyldig, det sværger jeg ved den Gud, for hvis Domstol jeg maaske snart skal møde! O, Arthur! min eneste! lad mig dog i det mindste kysse den Haand, der myrdede mig — tilgive dig og dø!

Din ulykkelige Elisabeth.«

Saa snart jeg løftede mine taarefulde Øjne fra disse jammerbringende Breve, rakte han efter dem og stak dem ind paa sit Bryst.

»Disse skal følge mig i Graven!« sagde han — »de er det eneste, jeg har tilbage af hende — de skal hvile ved et Hjerte, som var hende tro, selv i sit blinde Had! — Nej!« raabte han derpaa smerteligt, rev dem atter ud og trykkede dem i mine Hænder — »jeg er ej engang værdig til denne Trøst — jeg, den uskyldiges Morder!«

»Min elskelige Ven!« tog jeg til Orde; men min Røst forsagede mig; jeg ledte ængstelig, men forgæves, om Trøst for den arme, for sit hele Livs Lyksalighed saa grusomt bedragne Mand. Han saa min Sjæls Urolighed og lagde sin Haand paa min Mund.

»Sig mig intet!« sagde han, »men bliv og luk mine Øjne! o, min Gud! min Gud! var det saa din uransagelige Vilje! Det kommer mig for,« vedblev han efter et Ophold — »som om jeg var opvaagnet af en lang og dyb Søvn, som om jeg havde drømt i disse fyrretyve Aar. Mit Liv ligger bag mig som en øde Ørken — jeg staar nu ved Bredden af Evighedens umaalelige Hav — o, du barmhjertige Gud! forkort, forkort mine Pinsler!«

Krampagtig foldede han sine Hænder og rakte dem knagende mod Himlen! Da løstes min Tunge, jeg bad højt og inderligt, en Draabe af Trøstens Balsam faldt i hans bristende Hjerte.

Jeg ved ikke, hvor længe vi saaledes blev tilsammen; thi for Sorgens Børn gaar Tiden i Staa — omsider hensank den ulykkelige i en kort Slummer. Da han vaagnede, smilede han som forklaret.

»Jeg har set hende,« hviskede han, »hun tilgav mig og vinkede mig til sin Himmel — hun stod blandt Englene og udstrakte sine Arme imod mig. — Elisabeth!« raabte han med en Ynglings klare Stemme, »Engel! nu kommer jeg!«

Han rejste sig og sank afsjælet tilbage.

Saaledes adskilte et Menneskes Ondskab de tvende ædleste Hjerter, indtil Kærlighedens Gud atter

forenede dem. Han har nu omskiftet deres Sorg til Glæde, hans hellige Navn være lovet!

Her ender Arthurs Historie.

Jeg har for nylig været paa Mørkedal — hvor den var forandret! Græsset groede frodigt i Borggaarden, og Tidsler og Bulmeurt langs hen med Væggene. Sønderslagne Ruder var overklistrede med Papir, og afblæste Tagsten erstattede med Halm og Lyng. Drivhuset var et Brændeskur, den største Del af Haven udlagt til Græs. Granerne og Frugttræerne var borte, og kun et Hjørne var beplantet med Kaal. Jeg skyndte mig op af den sørgelige Dal. De skovløse Banker skjulte den snart for mine Øjne.

Hvor skjules det menneskelige Hjertes Uro og Trængsel? Kun der, hvor Ormen siger til Mennesket: »Du est min Broder!«

Josepha.

I.

Spaniolerne.

Det var sidst paa Vinteren 1808, fortalte den unge Ritmester W., at jeg som femtenaars Knøs i Selskab med Forvalteren paa Herregaarden K . . . . . d red ud paa Viborgvejen for at møde de ventede Spanioler.

Det blæste en skarp Sydostvind, som gjorde Frosten dobbelt følelig; Hestenes raske Hovslag knuste Skrog'sen i de dybe Hjulspor.

Min Forventning var spændt paa det højeste; paa Toppen af enhver Banke rejste jeg mig i Sadlen for at opdage de fremmede Gæster og erfare, om de virkelig lignede dem, jeg havde set paa Kobberne i Don Quixote.

Endeligen kom de — Kavaleri-Regimentet El Rey — langsomt travende paa deres sorte andalusiske Hingste. Hurtigt holdt vi ud i Heden for at betragte dem, idet de drog forbi. Mit ustadige, frygtsomme Blik delte sig imellem de raske, modige, fintbyggede Heste, de brune, sortsmudsede Ryttere og deres smukke Uniformer. Bedøvet af det usædvanlige Syn fulgte jeg efter dem til Gaarden, hvor Regimentet gjorde Holdt og adskiltes til Indkvartering i de omliggende Landsbyer.

Vi beholdt en Major, en Kadet og deres Tjenere samt seks Ryttere. Majoren var en ung, smuk Mand og blond som en Nordbo, Kadetten en Knøs paa min Alder, med et Ansigt som Mælk og Blod — som der staar i Romanerne. — Saa brune Øjne, saa mørke, hvælvede Øjenbryn, saa røde Kinder — sagde min Moders Kammerpige — var aldrig sete før i Jylland. Hans milde, skønt noget tungsindige Mine drog mig straks til ham, og han var den første, som jeg vovede at byde et spansk »Velkommen, Deres Naade!«

Imellem min salig Onkels efterladte Bøger havde jeg fundet adskillige spanske, hvoriblandt ogsaa den berømmelige Ridder af Manchas Levned og Bedrifter. Ved det første Rygte om de spanske Troppers Indmarch her i Landet gav jeg mig til af alle Kræfter at studere deres Sprog, hvilket faldt mig saa meget lettere, som jeg var temmelig færdig i det Franske og var i Besiddelse af et fransk-spansk Leksikon med vedføjet Pronunciation (Udtale). Aldrig saa snart havde jeg fremsagt min spanske Hilsen, før Kadetten blegnede, jeg tror af Glæde, og Taarer trillede ned over hans Kinder; men Majoren omfavnede mig og bestormede mig med en Strøm af Ord, der flød saa hurtigt, at jeg ikke fattede Halvdelen af dem.

Beskæmmet bad jeg stammende, at de vilde tale langsommere.

»Med Glæde,« raabte han, »du søde Dreng! vi skal nok forstaa hverandre! Inden otte Dage skal du blive en fuldkommen Spanier!«

Bekendtskabet var nu gjort, eller rettere, et inderligt Venskab var stiftet mellem den danske Dreng og de spanske Krigere. Jeg var ret deres Yndling og kunde næsten aldrig være fra dem. Naar Officererne slap mig, tog Rytterne fat paa mig og gav deres Glæde og Forundring Luft i de mest entusiastiske Udraab. Havde jeg tilforn næret en hemmelig Frygt for Dolke og Knive, da maatte den snart forsvinde og afløses af Tillid og Hengivenhed.

Jeg maatte tage Del i deres Lege og Danse, de lærte mig at ride og styre de ellers uregerlige Hingste ved spansk Tiltale. De lærte mig deres Fædrelands Sange, og Kadetten underviste mig paa Guitar, hvilket Instrument han spillede til Fuldkommenhed.

Aldrig glemmer jeg disse skønne, frydfulde Dage! Mage til dem fandt jeg hverken før eller siden. Hvilken dyb — dog blid — Vemod betog mig, naar den lille Joseph med en Stemme, som bævede af inderlig Længsel, kvad en begejstret Elskovssang eller en Romance om Naturens Skønhed i Valencias Dale. Hans Hoved lænede sig til den ældre Broders, Majorens, Bryst, hans Øjne var vendte mod Himmelen, medens Fingrene ligesom mekanisk, ham selv uafvidende, legede med Strengene.

Det var aabenbart, at begge Brødrene led af Hjemve, de blev Dag for Dag mere stille og tungsindige. Næsten altid var de sammen, og ofte, naar jeg pludselig overraskede dem, laa Joseph grædende i Majorens Arm. Jeg listede mig da ud til Pedro eller Sanches og galoperede med dem omkring i Marken og Heden.

En Dag kom Breve fra Spanien med Efterretning om Frankernes første Voldsdaad og det i Madrid udøste spanske Blod. Himmel! hvilken Virkning frembragte denne Hiobspost! De tilforn saa godmodige Krigere var med eet som forvandlede til hævntørstende vilde. De rædsomme Forbandelser og rasende Fagter opfyldte os alle med Skræk, indtil vi fik Aarsagen at vide. Selv den stille, venlige Major bed Tænderne sammen i indædt Harme og løftede tidt de krampagtigt knyttede Hænder; Joseph var den eneste, som ikke viste Vrede, men vel en dyb, sønderknusende Sorg. Ikke mange Dage varede dette vilde Oprør; Stormen lagde sig, og efter den fulgte en sørgelig Stilhed, som naar sorte Tordenskyer har bespændt Synskredsen, og man endnu ikke ved, om de har raset eller vil rase.

Nogen Tid herefter blev der midt om Natten en forfærdelig Larm i Køkkenet; jeg hørte flere heftige Stemmer og blandt dem Majorens. Da mit Kammer var lige ovenover, kastede jeg nogle Klæder paa mig og ilede derned. Hvad saa jeg? Majoren, blot iført Skjorte og Bukser, flyvende omkring paa Gulvet imellem de kvindelige Tyende fra den ene til den anden, bedende, raabende, bandende, næsten fortvivlet over, at ingen forstod ham. Saa snart han fik Øje paa mig, for han hen til mig, og snart kyssende, snart favnende, snart rivende mig hid og did, skreg han paa Spansk:

»En Jordemoder! for Himlens Skyld, en Jordemoder! en Jordemoder!«

»Til hvem?« spurgte jeg.

»Til Josepha!« svarede han.

Jeg forklarede Damerne øjeblikkelig, hvad han vilde; men i Stedet for at hente den forlangte for de under Skrig og Fnisen ind i deres Celler.

Kort og godt, jeg maatte selv ud i Stalden og med et Par af Rytterne hente Jordemoderen, som boede kun et Par Bøsseskud fra Gaarden. Hun kom, og med det samme fik jeg Befaling af min Moder at forføje mig til Sengs.

Da jeg om Morgenen kom ned, genlød Huset af den mig da ganske ubegribelige Nyhed, at Kadetten havde faaet et Barn.

Som jeg siden erfarede, var den forklædte Kadet Majorens Kone, som mod hendes Faders Vilje hemmelig var flygtet efter sin Kæreste og havde giftet sig med ham i Italien. Denne var en Hader af Franskmændene, hin derimod en ivrig Josefiner og tilmed Regimentschef ved det spanske Korps her i Landet, Aarsag nok for Josepha til at beholde den een Gang antagne Forklædning.

Urolighederne i Spanien i Forbindelse med hendes bestandige Frygt og lønlige Sorg havde fremskyndet hendes Nedkomst, der indtraf en Maaned, før hun

ventede; det var altsaa ikke besynderligt, at hun bragte en dødfødt Pige til Verden, men vel, at ingen før havde anet den lille smukke Kadets virkelige Køn. Vel paastod Mejersken, min Moders Pige og efterhaanden alle de andre, at de hemmelig havde formodet noget saadant; men b a g k l o g, siger man, er lettere end f o r k l o g.

Et Par Dage efter Kadettens Nedkomst blev det atter uroligt mellem de fremmede; der var en idelig Løben fra Gaarden og til Gaarden. Blandt de forsamlede Hobe hørtes en sky, hemmelig Hvisken, som af og til blev afbrudt af et hastigt og dæmpet Glædesskrig og lystige Kaprioler (Spring). I Skumringen var hele Regimentet samlet i og ved Gaarden til Hest med fuld Oppakning; vi saa nu, at de hemmelig vilde forlade os.

Majoren havde hele Dagen gaaet omkring i ængstelig Urolighed, snart i sin Kones Værelse, snart udenfor, nu kastende sig paa en Stol, nu næsten i samme Øjeblik springende op igen, stundom vridende sine Hænder saa fortvivlet, at man kunde høre Fingrenes Knækken i det næste Værelse. Det var upaatvivlelig hans stakkels Hustrus Tilstand, der saaledes ængstede ham, og Uvisheden, enten han skulde efterlade hende her eller tage hende med.

Det sidste blev besluttet, og da Regimentet var samlet, blev hun, indhyllet i Sengklæder, lagt paa en Vogn, der langsomt kørte foran, ledsaget af Majoren og nogle Ryttere. Da han tog Afsked med os, brast de første Taarer fra hans Øjne, en tavs, krampagtig Omfavnelse og et dybthentet Suk var hans hele Farvel.

Da J o s e p h a bares ud til Vognen, rakte hun mig sin Haand; jeg kyssede den tavs og grædende. Sorgen havde gjort mig lige saa stum som de kære fremmede.

Lidt efter at de var bortkørte, satte hele Regimentet sig i March under det Udraab: »Adio! Adio!

Espanja! Espanja! Napoleon caput! Francese caput! Adio, gute Danese, Adio!«

Som bedøvet stirrede jeg efter dem; de forsvandt snart i Mørket; kun enkelte Gnister fra de travende Hestes Fødder betegnede deres Vej, og en Buldren, der stedse blev svagere og svagere, tabte sig omsider i Møllebækkens Susen.

Denne Ende paa Bekendtskabet med disse fjerne Sydlændere havde noget saa spøgelseagtigt ved sig, at det hele længe forekom mig som en Drøm eller et Eventyr eller som et skønt Skuespil, naar Tæppet er rullet ned og man maa summe sig lidt, medens den opdigtede og den virkelige Verden kan faa Tid at afsondre sig ret fra hinanden.

II.

Hedebranden.

Det var femten Aar, siden jeg forlod K . . . . . d. Tre Maaneder efter de mig uforglemmelige Spanieres Bortrejse sendte min Fader mig til København for at indlemmes i Landkadetkorpset. Jeg gik Skolen igennem, fik min Eksamen, blev Officer og tog som saadan Del i nogle af de sidste Fægtninger i Krigen. Imidlertid var mine Forældre døde efter først at have solgt Gaard og Gods til meget høje Priser og gjort mig, deres eneste Søn, til Ejer af en betydelig Formue. Da Garnisonstjenesten ikke synderlig behagede mig, tog jeg min Afsked og traadte i russisk Tjenste, som jeg efter seks Aars Forløb atter orlovede mig fra med et Par Ordener og et Par Skæpper Rubler. I to Aar flagrede jeg en Del af Europa igennem og ankom i Fjor Foraar til København. Jeg var træt af dette ustadige Liv og besluttede at slaa mig til Ro i mit Fødeland, da jeg just fik at se i Aviserne,

at K . . . . . d var averteret til Salg. Ved en Kommissionær købte jeg Gaarden og befandt mig paa Rejsen derhen, da Natten overfaldt mig paa en af de store Heder mellem Vejle og Viborg.

Hele Eftermiddagen havde jeg forude set en stærk, vidt udstrakt Røg. Saa snart Mørket faldt paa, øjnede jeg Ilden, som bestandig tiltog i Styrke og Udstrækning. Jeg vidste nu, at det var en Hedebrand, som jeg i min Barndom saa ofte havde betragtet. Saadan en uhyre, glimrende Illumination var mig altid et lysteligt Skuespil, og dette syntes mig nu opført ret som for at fejre min Genkomst til Hjemmet.

Jeg bød Kusken ile og nærmede mig Ildhavet mere og mere. Snart syntes de utallige Luer at staa stille og ubevægelige som Lysene i en illumineret Stad; snart slyngede de sig vildt mellem hinanden eller slog højt i Vejret, alt som Vinden snoede og hævede sig. Tykke, purpurbræmmede Røghvirvler løftede hverandre op mod de mørkerøde Skyer.

Jeg var nu kommen saa nær, at jeg kunde se de slukkende, som med uopholdelig Travlhed for hid og did foran Ilden, nogle afgnavende Skorpen med Spader, som de med Heftighed stødte frem foran sig, andre løbende med Hedetørv paa Forkene for at kvæle Luen, og atter andre med flammende Lyngtoppe i Hænderne stak i fuldt Løb selv Ild i Heden. Knistren, Bragen, Susen og Buldren fuldendte denne Scenes rædsomme Skønhed.

Ikke langt fra Ilden indhentede jeg en Vogn, som kørte meget langsomt og endelig holdt ganske stille.

»Hvad holder I efter?« raabte min Kusk.

»Hvad vi holder efter?« svaredes der; »har I Lyst til at køre gennem Helvede, saa kan I jo køre omkring!«

»Her kan I ikke komme om,« raabte en af Bønderne, som kom hen til os med sin Fork paa Nakken, »Vinden bærer lige over Landevejen, og Ilden har naaet den paa mange Steder.«

»Kan vi ikke køre udenom?« spurgte man paa den forreste Vogn.

»Nej,« svarede Bonden, »der er en Mose her til højre; dersom I kendte til Vejen til venstre, der kunde det maaske gaa an; men saa maa I køre et Stykke tværs over Heden, inden I igen naar Landevejen.«

»Vil du vise os Vej?« sagde jeg.

»Jeg tør ikke vel gaa herfra for Sognefogden!« svarede han.

»Men om jeg giver dig en Bankoseddel?« gentog jeg.

»Det var en anden Sag,« lød Svaret nu, »vil I til Viborg?«

»Ja!«

Bonden gav sin Fork fra sig, gik til venstre hen uden om Ilden og bad os følge efter.

Jeg drejede først ind i Heden, og den forreste Vogn bag efter mig; men da det gik tværs over gamle tilgroede Hjulspor, faldt Kørselen temmelig ujævn, og ved ethvert heftigt Skump hørte jeg et kvindeligt »Ih!« fra den anden Vogn. Det var først nu, jeg saa mig om efter den og fandt, at der paa den var foruden Kusken en før, gammelagtig Mand og et ungt Fruentimmer. Jeg lod gøre Holdt, stod af, gik hen til dem og foreslog at lade Vognene køre foran og selv til Fods følge efter. Forslaget blev antaget, og jeg bød Fruentimmeret min Arm.

Endnu havde jeg ikke ret set hendes Ansigt, da hun stod af til den Side, som vendte fra Ilden; men en fuldkommen smuk Figur, hvis Omrids Luerne viste mig, opfordrede mig til at sige hende nogle Artigheder, som f. Eks. at jeg nu befandt mig imellem en dobbelt Ild (jeg gik imellem hende og Ilden), at dette vist ikke var Helvede, som jeg før hørte raabe, siden Englene var saa nær, o. s. v. Min Tiltale blev saa vittigt besvaret, at jeg blev nysgerrig efter at se den Mund, der talte saa vel.

Pludselig lod jeg, som om jeg gjorde et Fejltrin,

for at komme til at gøre en Vending mod Ilden. Jeg saa — Himmel! jeg saa en virkelig Engel, en Engel saa dejlig, saa majestætisk skøn, at — borte var al min Vittighed, alt mit Mod. Havde jeg før sagt for meget, sagde jeg nu for lidt; thi jeg sagde slet intet. Ofte vilde jeg igen begynde paa den afbrudte Samtale; men alt, hvad der faldt mig ind, syntes mig lutter ærkedumt Tøj. Kort sagt, jeg begyndte halvt om halvt at tro, jeg var forlibt, endskønt der ogsaa faldt mig en anden Fortolkning ind, den nemlig, at dette himmelske Ansigt var mig bekendt, hvorvel jeg slet ikke kunde komme paa, naar og hvor jeg først havde set det.

Jeg skammede mig jo længer jo dybere over min pludselige Tavshed, og der faldt mig som en Sten fra mit Hjerte, da Pigens Rejsefælle indledte en Samtale om Hedebrande, ledsaget af Spørgsmaal, som jeg til Lykke var i Stand til at besvare. Saaledes naaede vi da atter Landevejen; men da Pigen slap min Arm og hoppede op paa sin egen Vogn, havde jeg en Følelse, omtrent som naar man fra en varm Stue kommer ud i Kulden.

Vognen rullede bort; hun vendte sig endnu en Gang og nikkede til mig; men jeg blev staaende og havde vel staaet der endnu, dersom ikke min Kusk havde spurgt mig, om jeg ikke nu vilde op at køre?

Jeg satte mig op; de andre havde imidlertid faaet et Forspring og kørte tillige rask; men hvor inderligt jeg end ønskede at naa dem, kunde jeg ikke hitte paa at bede Kusken ile — nok et Bevis, at det ikke var rigtigt med mig, og tror jeg næsten, at jeg havde en Slags Frygt for at minde ham.

Skønt jeg efter nogen Tids Forløb angrede min Dorskhed, saa trøstede jeg mig dog med, at jeg snart skulde samles med hende i Kroen. Jeg kom — saa — hende ikke. Jeg spurgte, man vidste af ingen Vogn at sige, de maatte være kørte forbi. Jeg beskrev begge rejsende, saa godt jeg kunde, man kendte dem ikke

og gæltede snart paa en, snart paa en anden, hvorved jeg blev end mere forvildet. Jeg vilde efter dem, men hvorhen? Vejen delte sig ved Kroen i tre Grene, og hvilken skulde jeg følge? Ærgerlig, sulten, forelsket, gik jeg til Sengs, bandende min egen Dumhed, at jeg ej engang havde forhørt mig om deres Navne og Bopæl.

III.
Ballet.

Efteraaret og Vinteren var komne sammen og stred om Herredømmet; det vil sige saa meget som, at det var sidst i November Maaned, da Sne, Slud, Regn, Blæst og Taage kappedes om at opbløde Jorden og formørke Himmelen og Humøret. Mit Landvæsen var organiseret, en Avlsforvalter antaget, amerikanske Plove, Eksstirpatorer, Tærskemaskiner etc. etc. anskaffede, Schweizerkøer og spanske Faar indkøbte, Gaardens Huse var reparerede og pænt oppudsede baade udvendig og indvendig, moderne Lysekroner og Lamper, Divaner, Himmelsenge og skønne Malerier prydede de nylig gipsede Værelser — med faa Ord, der fattedes ikke andet end en Kone.

Men jeg havde nu fast foresat mig ikke at ægte nogen anden end min dejlige paa Heden, som jeg efter tre Maaneders Forløb endnu ikke havde glemt, skønt jeg stundom var nær ved at anse hele Eventyret for et Luftsyn og hende selv for en Salamanderfe.

For at adsprede mig lidt og opmuntre mit Sind i det mørke Vejr som og for at gøre et honnet Bekendtskab med Omegnens honnette Folk havde jeg ved min Forvalter — som her omkring var vel bekendt — ladet dem alle paa to Miles Omkreds indbyde til et Bal.

Aftenen kom, og den ene Vogn efter den anden rullede ind i Gaarden med Herrer og Damer. I den

marmorflisede Vestibul modtog jeg dem nok saa galant, iført min russiske Husaruniform og smykket med mine Ordener. Her genkendte jeg mangen en Barndomsven og Veninde, saa flere nye Ansigter, men ingen blandt dem alle, som var i Stand til at forandre Takten i min Puls.

Saa snart Damer og Kavalerer var omklædte og pyntede og Forvalteren forsikrede mig, at de nu var komne, som vilde komme, aabnede jeg Ballet til Musikken af de tre nærmeste Købstæders blæsende og bestrengede Instrumenter. Jeg havde danset Kvadrillen igennem paa sidste Par nær uden enten saa nøje at tage Damerne i Øjesyn eller lægge Mærke til, at just nu et nys ankommet Par havde opstillet sig. Idet jeg gav denne Dame Haand til rundt, faldt mit Blik paa hendes Ansigt — »o Amor! du Guders og Menneskers Herre!« — det var hende! havde jeg rørt ved en Sitteraal, et heftigere elektrisk Stød skulde jeg ikke have fornummet. Paa Stødet fulgte en sagte Skælven; men enten det var min Haand eller hendes, der skjalv, vidste jeg endnu ikke; rimeligvis var det dem begge to.

»Saaledes som sidst,« begyndte jeg, da Turen var forbi, »maa vi ikke skilles ad.«

»Det var ved Ilden, tror jeg,« svarede hun rødmende.

»Ved De, at den brænder endnu?« vedblev jeg.

»Oh!« sagde hun alvorlig, »det maa være en anden Ild, det fænger let i Heden.«

»Men slukkes vanskelig,« afbrød jeg.

»Ofte gaar den ud af sig selv,« lagde hun langsomt til.

»Denne Gang ikke!« sagde jeg med Heftighed og bød hende op til næste Dans.

Hvorfor skulde jeg gentage denne Nats forlibte Galskaber? Om Morgenen sad jeg i Kærlighed til begge Ørerne, og næste Eftermiddag red jeg ind i Hr. N . . . . . s Gaard for at høre til hans skønne Datters

Befindende. God Gerning kan ikke gøres for tidt, og derfor gentog jeg mit Besøg, først hveranden Dag og siden hver Dag, indtil min elskede Josepha en Gang saa hændelsesvis sank til mit Bryst og tilstod mig sin Kærlighed. Ufortøvet opsøgte jeg Faderen og bad ham om hans elskværdige Datter.

»Af mit ganske Hjerte,« svarede han, »under jeg Dem Pigen; men — et Ord først, hun er ikke min Datter! hvorvel jeg elsker hende lige saa højt, som om hun virkelig var det.«

»Hvorledes?« raabte jeg, »hvis er hun da?«

»Vil De endnu have hende?« spurgte han.

»Om hun saa var Natmandens Datter i H....e,« svarede jeg, »saa maa og skal hun være min Kone!«

»Velan! Jeg skal da aabenbare Dem hendes Herkomst; men det bliver mellem os — mellem os to alene en evig Hemmelighed. Hun selv ved intet deraf og bør intet vide, da det kunde være en hensigtsløs Forstyrrelse af hendes Ro. De erindrer vel den Tid, da Spaniolerne var herinde?«

»Jo, meget godt!«

»Og at en forklædt Majorinde fik et dødfødt Barn paa K.....d?«

»Ja vel, ja vel!«

»Nu da, Jordemoderen, som vilde forsøge at bringe Barnet til Live, men ikke havde de nødvendige Apparater dertil med sig, førte det hjem og frembragte efter flere Timers uafbrudte Anstrengelser virkelig Aandedrættet og efterhaanden det fuldkomne Liv hos Barnet; men da dette desuagtet var yderst svagt, og hun frygtede for, at det alligevel maatte dø, saa vilde hun ikke berette Forældrene det første lykkelige Udfald af sine Bestræbelser, før hun kunde gengive dem det ganske frisk og uden Dødsfare. Endelig var denne overstaaet, og en Morgen tidlig ilede hun til Gaarden for at overraske Forældrene med denne glædelige Tidende. Da var de rejste Aftenen før. Forfærdet som hun blev, fortav hun ogsaa Bar-

nets Opvækkelse for Deres salig Forældre og ilede hjem for at overlægge, hvad hun nu skulde gøre. Da blev hun netop hentet til min afdøde Kone, som efter en haard Forløsning bragte et dødfødt og virkelig dødt Barn til Verden. Som et Lysglimt for en Tanke gennem Jordemoderens Sjæl. Hun foreslog mig at antage de bortrejste Spanieres Barn som mit eget, ja endog at lade min Kone selv være uvidende om dette fromme Bedrag. Og saa skete det, om Aftenen bragte hendes Mand — den eneste, som var Medvider i Hemmeligheden — den stakkels spanske Glut, tog mit døde Barn med sig og lod det begrave. Den lille forladte Skabning blev lagt til min Kones Bryst. Hun levede med det i tolv Aar og døde i den Tro, at det var hendes eget.«

»Højst forunderligt!« raabte jeg; »men, tillad mig! Har De aldrig søgt at bringe Barnet igen til dets rette Forældre?«

»Jo vist har jeg,« svarede han, »skønt oprigtig talt med Frygt for at finde dem, da jeg i saa Fald maatte bedrøve min Kone mere, end jeg først havde glædet hende. Jeg har skrevet flere Gange til en Svoger i Barcellona; men han har givet mig den Underretning, at Majoren og den formentlige Kadet rimeligvis er faldne i et Slag mod de Franske, hvor næsten hele Regimentet El Rey blev ødelagt.«

»Men Navnet Josepha?«

»Saa hedder min salig Kones Moder, som endnu lever i København, hos hvem min Plejedatter har været i de sidste tre Aar, og fra hvem jeg hentede hende i Sommer, da vi traf sammen ved Hedebranden.«

Inderlig bevæget gik jeg tilbage til Josepha; hun fløj til mit Bryst og hviskede: »Er jeg din?«

»Ja, du er min!« sagde jeg, bortkyssende Glædestaaren paa hendes skønne Kind, »du er min, og min alene!«

IV.

Brylluppet.

Vielsen var til Ende. Endnu stod vi for Brudeskammelen og modtog Selskabets Lykønskninger. Yndigt blussede min hulde Brud, mægtigen rørt i sit kærlighedsfulde Hjerte. Med stille Venlighed takkede hun de hilsende Venner og Veninder — hun smilede, ret egentlig talt, gennem Taarer. Da hun med barnlig Kærligheds hele Ild omfavnede sin Plejefader og næsten hulkende trykkede ham til sit Bryst, da blev hverken hans eller mine Øjne tørre.

»Fader og Moder skal forlade dig« — her kvalte Graaden hans Stemme, og med Heftighed kastede han sig om min Hals. Jeg forstod ham, men kunde intet svare for Rørelse. I min tavse Sjæl gentog jeg befæstende den højtidelige Ed: trofast, helligt, evigt at elske denne faderløse Engel.

Endelig var alt det ceremonielle forbi, og de dybe, alvorlige Følelser veg for lettere Glæder. Det talrige Selskab blandede, grupperede sig i den store af trende Lysekroner klart oplyste Sal, og snart blev Snak og Spøg og Latter lydelig og almindelig. Jeg blev atter og atter lykønsket, nu af en, nu af en anden; men mine Øjne fulgte uafladelig min dejlige Brud, der svævede blandt de øvrige Damer som Maanen mellem Skyerne.

En Stund var saaledes forløben, da min Svigerfader kom og berettede mig, at nede i Dagligstuen var tvende rejsende, som havde forvildet sig paa Heden; han kunde ikke komme til Rette med dem, da de talte et forunderligt Miskmask af gebrokkent Tysk og andre Sprog, som han ikke kendte. Da de var godt klædte og viste i deres Væsen, at de var honnette Folk, ønskede han at faa dem op til Selskabet, og derfor bad han mig gaa ned at tale med dem. I det samme kom en af Præsterne til og fortalte, at det var Franskmænd, som, forjagede fra deres Fædreland

formedelst politiske Meninger, havde villet søge et nyt Hjem i den nye Verden; men fordrevne af langvarige Storme var de for to Dage siden strandede paa Jyllands Vestkyst. Nu var de paa Rejsen til København, hvorfra de atter vilde gaa under Sejl til Amerika; paa hans Anmodning kom de nu op til Selskabet.

Som han sagde dette, traadte de ind i Salen — den ene en høj, skarpladen, midaldrende Mand, den anden et kønt ungt Menneske af et blegt, tungsindigt Udseende. De hilste til alle Sider med en gratiøs Anstand, og Præsten og jeg — som de eneste, der kunde konversere dem — gik dem i Møde og indledte en Samtale paa Fransk med at beklage deres Uheld.

Den ældste, til hvem jeg især henvendte mig, talte godt for sig, skønt i et noget tvungent Sprog og med en særegen Accent. Jeg formodede derfor, at han ingen Franskmand var, men en sydligere Europæer, og spurgte, om han maaske hellere talte Italiensk eller Spansk?

Jeg ventede forgæves paa Svar; han havde ikke hørt, hvad jeg sagde, hans Øjne var derimod stift hæftede paa en Genstand bag ved mig, og Rødme og Dødbleghed afløste hinanden i hans Ansigt. Jeg saa mig om, det var min Brud, han betragtede.

I samme Øjeblik blev hun ogsaa set af den anden fremmede, som med det Udraab: »Giesu Maria!« blegnede, vaklede og greb sin ældre Rejsefælles Arm.

»Taler De Spansk?« spurgte denne med svag og skælvende Røst.

Jeg bejaede det.

»Hvem er den skønne Dame?« vedblev han.

»Just i Dag min Kone!« svarede jeg.

»Tilgiv, min Herre!« sagde han, »Synet af Deres Brud kan ikke andet end frappere (slaa) os; vil De selv se, om De ikke finder en overordentlig Lighed mellem hende og min Broder?«

Jeg saa paa den ene, paa den anden, saa og sammenlignede, og nu var Raden til mig at lade hans

Spørgsmaal ubesvaret. Jeg kastede atter mine Øjne paa den ældstes Ansigt, og som et Lynglimt for det gennem min Sjæl.

»De hedder G . . . . a, og De J o s e p h a ?« raabte jeg.

»O min Gud, ja!« svarede den ældste.

»Saa — saa —« vedblev jeg, overvældet af mine Følelser kunde jeg intet mere frembringe, men kastede mig om Majorens Hals.

»Min Fader!« hviskede jeg, og Taarer gav mit beklemte Hjerte Luft.

»Min Moder!« hulkede jeg og omfavnede J o s e p h a, »jeg er A n t o n i o, det er Deres Datter!«

Hele det forbavsede Selskab havde sluttet en stiltiende Kreds omkring os og ventede med spændt Nysgerrighed Opløsningen af denne uforklarlige Gaade. Min Svigerfader — som han nu kun et Par Timer havde været per Procurationem (ved Fuldmagt) — fattede først Sammenhængen, førte Bruden hen til os og raabte lidt ubesindigt: »Se der har du dine Forældre!«

Forvirret af alt dette ubegribelige stred hun imod; men J o s e p h a slap mig, slog sine Arme om hende og trykkede hende til sit Bryst. Den unge J o s e p h a, der saa sig omfavnet af et ubekendt Mandfolk, gav et Skrig og vilde rive sig løs. Moderen slap hende og syntes at tvivle om Virkeligheden af dette Gensyn; men da blev hun omfavnet af Faderen.

»J o s e p h a, elskede J o s e p h a !« raabte jeg, »de er dine Forældre!«

Da hang hun besvimet i Faderens Arme — Moderen segnede i mine. Snart opvaagnede de atter, og vi fire lykkelige Mennesker udgød nu vore fulde, glædedrukne Hjerter for Himmelen og for hverandre. Spørgsmaal og Svar, Udraab og Kærtegn blandede sig i forvirret, frydefuld Tummel, og kun lidt efter lidt opløstes alle Tvivl, opklaredes Mørket, fattede, forstod vi hverandre.

Saa jublende en Bryllupsfest er vel ikke i mange Aar fejret paa de jydske Heder. Mine elskede Svigerforældres Sorger og Genvordigheder har opløst sig i Glæde og Rolighed, deres Livskraft, deres Kærlighed er opfrisket paa ny, de politiske Storme og Rædsler er glemte, deres Rejse er nu til Ende, og tillige min Historie.

Oldsagn paa Alheden.

Det var ret ilde, at du blev forhindret i din Rejse! Jeg var nu engang belavet paa din Ankomst, og Aarstiden var bekvem, baade for dig og mig; men det faar saa være! Kom da, naar du kan! og skulde det træffe saa uheldigt, at jeg ikke var hjemme eller havde Forfald, saa jeg ikke kan ledsage dig, da lad efterfølgende vise dig til Rette paa Heden.

Saa snart du paa Landevejen fra Vejle til Viborg er ankommen til Klode Mølle og har betalt fire Skilling for at passere en Bro, belagt med Hedetørv, saa tag disse Blade i Haanden og anse det, som om jeg havde personlig modtaget dig her paa den sydlige Grænse af mit Pastorat og Alheden! — Er du oppe paa Banken straks Norden for Møllen, saa luk dine Øjne op, og luk dem vidt op! thi du har en vid Udsigt for dig; den er stor, om den end ikke er smuk. Og dog — skulde denne store Slette intet have for Øjet? Hvorfor hviler det da med Velbehag, ja med højtidelig Rørelse paa Havets uhyre Flade? og er det ikke, som om Sjælen og Hjertet udvidede sig med Synskredsen? Denne Hede, som du nu drager ind i, er stor og jævn som Havet, og hist og her i Kimingen øjner du Kirker og Huse, som om de ragede frem paa en fjern Strandbred. Jeg vilde ønske for din Skyld, at Solen maatte skinne ret klart den Dag, du første Gang ser det brune Lynghav! Disse Kirker og Huse, disse Høje og Pyramider af Hedetørv skal vise

sig svømmende i Luften, hvert Øjeblik forandrende deres dunkle Skikkelser og antagende Billeder af Mennesker, Dyr, Træer, Bjerge og alt, hvad Indbildningen kan optænke. Det kunde maaske gaa dig, som det gik mig, da jeg fra Østerlandets ujævne Jordsmon sejlede ud paa Heden, det var for mig, som om jeg nu først i fuldkommen Frihed rejste ud i den vide Verden, som om jeg tilforn kun havde snoet mig møjsommelig frem mellem Bakker og Skove, men nu svævede let som en Fugl hen over den uindskrænkede Plan. Men det er sandt, du rejser som Oldgransker — ikke som Digter, og vel var det, at dette saa betids randt mig i Hu: du var ellers draget forbi en klassisk Plet. Tag kønt din Hat af! Du er midt paa Grathe Hede! (I Parentes maa jeg gøre dig opmærksom paa, at vi her siger Graae Hede, at denne vist har givet den ulykkelige Svend sit Øgenavn, og at vi her i Sognet endnu har en levende Svend Grathe eller Graae.) Foranstaaende Parentes har jeg ellers skudt ind for en Smule at dæmpe den Ild, som Nævnelsen af Grathe Hede sikkert har antændt i din antikke Sjæl. Jeg hører dig allerede hæsblæsende spørge: »Var det her, Slaget stod? Hvor stod Valdemars Hær? Hvor stod Svends? Hvor faldt Svend? Hvor —« Bi lidt! bi lidt! Du har godt ved at spørge; men tilfredsstillende Svar maa du ikke vente af mig. Jeg har raadført mig med Saxo; men den gode Mand har ikke været stærk i Jyllands Geografi. At Slaget har staaet her, siger Bønderne, og det modsiger dem ikke, at her stundom opgraves og oppløjes Stridsvaaben. De siger videre, at Svend gik i Synk i hin Mose Østen for dig. De fortæller ydermere, at hans Rejsevogn er sunken i samme Mose med samt hele Krigskassen. (Vil du blive her til Natten, kan du se Lys brænde over den og maaske — om du kan tie saa længe — være heldig nok til at opgrave den.) En skarpsindig Oldgransker her i Egnen har ellers forelagt mig følgende

Hypotes om hin Valplads: »Da Svend laa i Viborg og Valdemar kom fra Randers, har de fra disse tvende Punkter manøvreret hverandre i Møde og er stødte sammen ved Vindum Overgaard — (jeg vilde ønske, at du havde de geografiske Karter ved Haanden), hvor Egnen tilbød en Position (Stilling). Svend har, fordrevet fra denne, søgt at sætte sig fast ved Elsborg og, atter turneret, sidste Gang budt sin Fjende Spidsen ved Hørup. Da han ogsaa her blev slagen, har han endelig begivet sig paa Flugten ad den Kant, som endnu stod ham aaben, nemlig mod Sydvest, og er her bleven hængende med sin Hest i Gungerne af en eller anden Mose, Syden eller Sydvest for Graae Sø. Her opdagedes han, og idet han førtes tilbage til Sejrherren, er det, at hin Bonde med sin Økse forkortede ham den tunge Gang ved en Høj lidt Nordvest for Bøgild Skov, som endnu den Dag i Dag derfor hedder »Svendhøj«. Tag nu heraf, hvad du behager! og lad dig nøje dermed, indtil du finder noget bedre.

Inden du forlader Grathe Hede, maa jeg dog gøre dig opmærksom paa nogle Stentavler tæt Norden for Graae Sø; her stod engang Graae Kapel, og her blev Svend begravet. Vil du tage Stedet i Beskuelse, maa du dreje af fra Landevejen en halv Mil i Øster. Men spar din Ulejlighed! Du vil ikke finde andet end nogle Kampestene — nedfaldne Digestumper — og Runer paa nogen af dem skal du ikke lede efter! Overalt er her i Egnen total Mangel paa Runestene; kun en eneste har jeg i disse Dage faaet Nys om; den skal være indmuret i en Bondes Stuehus, og kan jeg — uden at rive Huset ned — faa Stenen at se, skal jeg paa behørig Sted anmelde det.

Medens jeg taler om Graae Kapels Ruiner, kan jeg vel ikke undlade at melde lidt om den Kirke, som har staaet paa Ungstrup Mark, en halv Fjerdingvej Nordost for Byen. Den skal have heddet Lunde Kirke og være nedbrudt formedelst følgende Udaad:

Paa Aunsberg boede en Fru Kirsten, som ikke levede i den bedste Forstaaelse med Kjærsholms Herre. Begge havde een Stol i Lunde Kirke, og her skal deres Konversation engang have taget saadan en Vending, at Kavaleren kastede Damen ud af Stolen. Lykkeligvis havde hun tvende Sønner, som paatog sig at hævne denne Fornærmelse, og dette gjorde de ved næste Søndag at dræbe Ridderen i Kirken. Herved vanhelliget og bandsat blev den snart efter nedbrudt, og af dens Levninger tillige med dem af Graae Kapel skal Torning Kirke være opbygget — eller rettere forstørret. Altertavlerne fra begge hine Kirker hænger endnu i denne. Den mindste, formodentlig den fra Graae, kunde maaske gemme en eller anden Relikvie; den anden ikke, da den kun bestaar af enkelte Planker.

Men det var paa Grathe Hede, vi slap, en lille halv Mil Norden for Klode Mølle. Behag nu at gøre en Afstikker til venstre gennem hine Gaarde, som hedder Graaemose. (I Forbikørsel være det sagt, at det er en Koloni, som først blev bebygget af Tyske, men nu bebos af Danske, som nyder godt af de hine meddelte Friheder for Afgift til Præsten og Skolen.) Videre mod Nordvest forbi dette Skovfogedhus, der fører det nysselige Navn Kumpedal. »Skovfogedhus?« siger du, »hvor er da Skoven?« — Nu er vi igennem den. — »Aha! jeg tænkte, det var Enebær.« — Ingen Spidser, min Ven! det var heller ikke Skov, jeg vilde vise dig, men noget ganske andet. Ser du her disse Smaaforhøjninger af mange Haande Skikkelser og forskellig Størrelse? Og hisset en Vold som et Brystværn i en retvinklet Triangel? Hvad tænker du herom? — »Det er jo aabenbart Levninger af en befæstet Lejr, maaske Svends.« — Nej, Hr. Antikvarius! Levninger af en Sandflugt. Her afbrændte for nogle og fyrretyve Aar siden et Stykke Hede, en halv Mil bredt og henved en hel Mil langt. Jordskorpen, en sort Moor, brændte med, og Ilden levnede intet uden Sand og Al. Da denne Sandflugt ved de hyppige og

heftige Vestenvinde stedse udbredte sig videre mod Østen, lod Regeringen den beplante med Strandhavre. Denne overvandt og overvoksede den golde Sand, der af Stormene blev sammenblæst og opdynget paa mangfoldige Steder. Saaledes dannedes efterhaanden disse Levninger af den befæstede Lejr; men nu er alt igen bevokset med Lyng. Et Gode er dog herved bevirket; Alen nemlig, hvorfra Sandet af Vinden blev bortfejet, udsattes nu for Sol og Luft og opløstes til sidst aldeles, saa at her med Tiden endda kan blive Skov.

Vil du nu behage at vende tilbage, saa skal jeg vise dig en anden Jordvold, som ret kan bryde dit antikvariske Hoved. Ved dette Kolonisted, Bækgaard kaldet, ser du et nogle Hundrede Alen langt lyngbegroet Dige, der af Bønderne kaldes K n a p s D i g e og skal være opkastet af en vis Konge ved Navn K n a p. Kan du bringe noget her ud af, skal det være mig kært; jeg er lige saa klog paa Kong K n a p s Historie, som han, der i Litteraturtidenden snakker Æstetik, er paa Poesi, og man maatte have saadan en Herres hele gode Mening om sig selv for at turde byde Publikum sin Passiar om en Sag, der er en ganske fremmed.

Gør nu atter en Vending til venstre, saa kommer du til en Bæk, der løber snart over og snart under Jorden. Længere nede ved samme Bæk lige Sønden for Gaarden Sangild blev for to Aar siden ved at grave en Vandledning fundet en Mølleakse med mere Mølleværk og Bygningstømmer. Det mærkelige herved er, at Egnens Beboere slet intet ved at sige af nogen Mølle paa dette Sted. Den er altsaa ældre end nogen Tradition og forskriver sig fra en Tid, da denne nu saa menneskefattige Egn har været bedre befolket. Paa en saadan stærkere Befolkning peger ogsaa tydeligt de mange Agerrene, som hist og her ses i Heden, langt fra Byer og Huse.

En Urigtighed, som jeg etsteds for et Par Aar

siden har læst, maa jeg dog her rette. Der fortaltes nemlig: »at man ved Brøndkastning, naar man havde gennemgravet Alen, kom til et Jordlag, som vidnede om ældre Vegetation og Kultur.« Det er interessant, men det er ikke sandt. Under Alen er Sand og intet andet end Sand, lige til en Dybde af nogle og fyrretyve Alen, og længere er man ikke endnu trængt ned i Jordens Indre.

Og nu tilbage igen! Naar du arriverer til hin romantiske By Knudstrup, saa lader du Vejen til Viborg ligge til højre og kører til venstre paa den til Skive. Du kommer saaledes atter ud i den sorte Hede, et Stykke forbi tvende Dosser, hvis Betydning hverken du eller R u d b e c k kender. Nyd da paa ny den frie Udsigt! Kun et Par fjerne Gravhøje møder dit Øje. Hin midt imellem Torning og Karup hedder Tinghøj; nok et Bevis for, at denne Egn tilforn har været mere beboet end nu; thi hvad skulde have bevæget vore Forfædre til at holde Ting i en Ørk? Det er ellers mærkeligt nok, at her paa Alheden findes saa yderst faa Høje, da det dog rundt om vrimler af dem. Lige saa underligt er det, at her er næsten slet ingen stensatte Begravelser ɔ: Jættestuer, Jynniovne. Østerlandet har af dem næsten paa enhver Bymark; men her i en vid Omegn har jeg kun set en eneste.

Imidlertid har du nu vel naaet Ulvedals Plantage, som du uden bedre Underretning gerne kunde antage for en Antikvitet. Men Skoven er ikke saa gammel; disse Fyrre dør ikke af Ælde, men af Sygdom; Alen standser Fyrrens nedadvoksende Pælerod og siger: Hertil skal du komme og ikke videre! I de senere Aar har man lagt sig efter Gran, Birk og Lærketræer. Disse lykkes godt under en duelig og driftig Forstmands Bestyrelse, og den kommende Slægt vil her upaatvivlelig finde en skøn og frodig Skov. Havde man fra Førstningen raadført sig med Egnens Moser, var Eksperimentet med Fyrrene aldrig prøvet. Her findes nemlig i næsten enhver Tørvemose Gran- og

Birke-Rødder og hele Stammer — men ingen Fyr. Kommer man en Mil Østen for Alheden, indeholder Moserne Eg og intet uden Eg.

Kør nu rask til gennem Kolonibyen Haverdal — (den er ikke antik; kun to Aar gammel) — og videre frem mellem Kirken og Præstegaarden, indtil midtvejs mellem denne og hin Koloni Grønhøj, saa skal jeg give dig noget at grunde paa. At Tiden imidlertid kan gaa lidt hurtigere for dig, vil jeg fortælle dig en Historie, som intet Eventyr er.

Engang var der en Mand, som hed Jens Langkniv, men som jeg ad euphoniam (for Vellydens Skyld) kalder Gennaro Caltellaccio. (Du mærker vel allerede, at jeg ikke er ganske fremmed i det Kapitel af den nyere Litteratur, som handler om Røvere; jeg havde jo ellers ikke været i Stand til at danne dette æstetisk-skønne Navn: ad formam Abællino, Rinaldini, Mazarino etc.) Samme Jens var en meget berømt Røver og Røverkaptajn paa disse Heder og især en farlig Fjende af Bissekræmmere og omvankende Jøder. Mange af disse havde han paa sin — af intet Politi forstyrrede — Vandring nedlagt, og til sin Hule henført de erobrede spolia opima (fede Bytte). Han beherskede alle Landeveje mellem Vejle og Viborg med sin Tollekniv, hvilken han forstod at bruge som et Kastespyd og efter hvert Kast at drage til sig igen, saasom den var forenet med Lommen ved en lang Snor (heraf det ominøse Tilnavn), og længe herskede han uindskrænket. Dog omsider mistede han Frugten af alle sine Sejre og maatte overlade sin blodige Laurbærkrans til en af sine Arvefjender, til — en Kræmmer! »Lass Dir erzählen!« som Lafontaine siger —: En Dag, da vor Helt efter sin Sædvane betræder Landevejen, faar han Øje paa en Kræmmer, som med Kisten paa Ryggen slæber sig møjsommeligen frem. Sikker paa sit Bytte nærmer Gennaro sig med faste Skridt — Haanden hvilende i Lommen paa

den frygtelige Kniv. Gennaro! tapre Gennaro! vogt dig! tro ikke den falske Kræmmer! men det er forgæves, din Ulykkesstjerne leder dig. — »Kære Ven,« begyndte Kræmmeren med svag og skælvende Stemme, »forbarm jer over mig arme Mand! jeg har nok ikke en Time at leve i, saaledes klemmer det mig; men vis den Barmhjertighed at bære min Kram foran mig til næste Kro, saa faar jeg se, om jeg kan komme efter; hvis ikke, lader I mig vel hente paa en Vogn.« Saaledes talede han, idet han stønnende satte Kisten paa Jorden. Den ærlige Røver, som tyktes, her var godt Køb, tager Kisten paa Ryggen som en god Prise og vil just dreje ind i Heden, da Kræmmeren med sin Knortekæp slaar ham det ene Ben tvært over. Røveren falder, men griber sin Kniv og kaster efter sin Fjende, dog denne, som var belavet derpaa og, førend hin saa ham, allerede havde kendt sin Mand og lagt sin Plan, var straks ude af Skudvidde og tilraabte den fnysende Gennaro disse haanende Ord: »Bette Jens! hudden æ ed no mæ dæ? No begynner a aa komm' mæ.« — Kort at fortælle: Kræmmeren løber til næste By, samler Folk og med disses Bistand binder Røveren, dog ikke uden tappert Modværge fra hans Side. Derpaa føres han til Horsens, uden for hvilken By han ogsaa, efter først at have pøniteret et Par Aar i et underjordisk Hul, blev halshugget med de tilbørlige Ceremonier. At Præsten har omfavnet ham, og Bøddelen i bare Skjorteærmer og røde Stoffes Underklæder trykket ham ømt i Haanden, samt at de tilskuende Damer trindt om har givet deres Bifald til Kende ved et: »Det er gysseligt! det er nysseligt!« alt dette kan du, som sagtens har set en Henrettelse, ikke paatvivle.

Og se! nu er vi da lige ud for et Sted, hvor det spøger, og — hvad der er det synderlige — ikkun ved højlys Dag. Histhenne, nogle Hundrede Alen Østen for Vejen mellem hine Smaahøje, dem lig ved Kumpedal, mødes paa en klar Foraarsmorgen just

ved Solens Opgang tvende Hære til luftig Kamp: Fodfolk og Ryttere nærmer sig hinanden, aabner og slutter deres Geleder, svinger ud, deployerer og udfører mangen skøn Manøvre. Anførerne farer til Hest op og ned ad Krigernes Rækker; Fanerne vajer i Luften og bølger som Røg over de urolige Kæmper, indtil de omsider blander sig i Striden. Da ser man Folk og Heste styrte, Raderne fortyndes og atter fyldes, saarede rave af Sted og flygtende jage over Heden med de blinkende Spyd bag efter sig, indtil efterhaanden alt forsvinder og intet mere er tilbage paa den tavse Slette. En ossiansk Scene! Men her kommer et Tillæg, som langt overgaar de vidunderlige skotske Visioner (Syner): skarpe Øjne vil ydermere skelne Krigernes forskellige Dragter og Uniformer — (den ene Hær er klædt i Rødt, den anden i Blaat) — Anførernes vajende Fjerbuske, Kanonerne og de tykke Røghvirvler, som udvælter fra deres frygtelige Mundinger. Hvo der ogsaa hører grant, er i Stand til at bemærke Trommer, Piber, Bøssernes Knalden, de befalendes Raab og de saaredes Skrig. Disse Uniformer og disse Ildvaaben synes dog at være lidt for moderne, og skal her komme noget ud af, saa maa dette Væsen snarere være et V a r s e l end et Gengangeri. En anden Synderlighed er denne, at de omboende Danske intet vil vide heraf; men hele Sagnet forskriver sig, saa vidt min Kundskab gaar, fra de tyske Kolonister. Af disse har flere forsikret mig med de dyreste Eder, som de for Domstolen var villige til at gentage, at de med egne Sanser havde erfaret det her fortalte, dog saaledes, at den ene havde iagttaget dette, den anden hint af disse »Schatten auf der Heide.« Ej heller er de enige i Henseende til Tiden, idet somme siger, at dette Skuespil opføres kun en vis Dag; andre derimod paastaar, at Dagen er ubestemt; men heri er alle enige, at det er tidligt paa Foraaret og ved Solens Opgang. Spørger man, hvad det har at betyde, saa svares der, at her engang har staaet et Slag mellem

Danske og Svenske, og at en dansk Dronning Margrethe paa Karup Kirketaarn (en Mil derfra) var Vidne til Kampen!!! — Hvad siger du til alt dette? Hvo der ikke er Elsker af Luftbatailler, ej heller, hvad Aandeverdenen angaar, lidt overtroisk, vil næppe opbygge sig synderligt ved dette Sammensurium, hvoraf det bedste dog til sidst bliver det poetiske deri. Til nysnævnte Karup Kirke er en forgyldt Kalk, givet, efter Paaskriften: af den Herin Magrethe, Aar 1487. Men denne Kalk er kun en Kopi; thi Originalen, ombyttet af Frederik den Femte, er af purt Guld og større, og tykkes mig, at jeg har set denne paa Kunstkammeret og af Ciceronen faaet den Forklaring: »at Dronning Margrethe med sine Hofdamer i sin Tid havde drukket af den.« — At Karup engang var en Købstad, at dens Kirke har været meget større end nu og i Ry for særdeles Hellighed (her staar endnu nogle klodsede Helgenbilleder og et underligt pyramidalsk Skab), deraf bryster sig endnu Byens faa Beboere.

Tre Fjerdingmil paa hin Side Grønhøj ved Sejbæk kunde du naa den nordre Grænse af Alheden; men jeg skal føre dig en bedre Vej til højre, om ad Hald til Viborg; men førend du betræder denne, maa jeg henlede din Opmærksomhed til hin høje Banke mod Norden. Det er Dagbjerg Dos (ved de bekendte Kalkminer), hvor der ogsaa er lidt Pusleri. Dosset er nemlig beboet af Bjergfolk, og ofte, naar man betræder det, vil man høre et Drøn under sig, som om et Kistelaag faldt i. Om Natten brænder her jævnligen Lys, og stundom farer dette som et Stjerneskud ned i den nærliggende Sø. Flere Gange har Dagbjergs vindskibelige Beboere, ej ubekendte med Jordens Indre, gravet her efter Skatte, men hver Gang forgæves. Til Kedlen med Pengene i er de rigtig komne; men saa har en eller anden af dem ved højst utidig Snakken fordærvet Spillet, og Kedlen er da sunken dybere ned. For nogle Aar siden blev det

sidste Forsøg anstillet: de tavseste i Byen forenede sig, og med gensidigt Løfte om Standhaftighed i den Dyd, som især skal være vanskelig for Fruentimmer, begyndte de en Nat at grave. Snart naaede de Kedlen, og Bjergets Indvaanere, som nu var stedte i stor Fare for at miste deres Skat, brugte alle mulige Kunster for at kyse de dristige Ransmænd. Først præsenterede sig en hovedløs Hest, derpaa en lige saa velskabt Tyr; men det hjalp slet intet. Derpaa for en Karet, trukken af seks Mus, ud af Bjerget og snurrede tre Gange rundt om Graverne: vilde heller ikke frugte. Da hørtes i Bjerget en liflig og vidunderlig Musik, hvorpaa fulgte Hanegal, Barneskrig og Kattemjaven — endnu tav de Dagbjerg Mænd. Men se! nu stod Dagbjerg By i lys Lue, da løb de med ængsteligt Raab fra den synkende Kedel og fandt — at Ildebranden kun var et Blændværk af den snedige Bjergmand. Hvad tykkes dig? var det ikke et nysseligt Stof til et moderne Skuespil? saadant et Wunder- und Zauberspiel? Og Sang maatte her til: Sang af de Dagbjerg Mænd, Sang af Bjergmanden, hans Kone og Børn, Sang af de seks Mus, Hanen, Katten og den hovedløse Hest! Du kan tro mig, det var Mad for Mons og Vand paa visse Folks Møller, og umanerlig Ros vilde det faa i Litteraturtidenden — NB. naar Forfatteren var en af dem, paa hvem Recensenten har trykket et permanent Imprimatur (maa trykkes).

Men det var Vejen til Jyllands Hovedstad, som jeg anviste dig. Du kan fra denne se paa en Halvø i den smukke Sø Ruinerne af det berømte Hald Slot og hertil slaa op i Hundredvisebogen den Romance: »Niels Bugge bygger op Hald med Ære; han agter den ej i fremmed Mands Være«. Har du set dig mæt paa de ydmyge Levninger af hin danske Pairs (Stormands) Stolthed, saa il igennem Halds ærværdige Egeskov, og snart skal du se det gamle Viborg spejlende sig i Søen — NB. ifald det ikke

blæser — og ligesom smilende forelsket se over til det jomfruelige Asmild Kloster, og dette indhyllende sig bly som en Ungmø i et Slør af grønne Blade og dog kikkende nysgerrig gennem disse over til den prunkende Stad. At du her bliver modtaget med trohjertig Gæstmildhed og finder gammel dansk Ærlighed forenet med Nutids Belevenhed, vil du selv behageligst erfare. Herfra kan du gøre magelige Ekskursioner til Tap Hede, til Erik Glippings pragtløse Dødsseng, til den mærkelige Gravhøj ved Aalemølle og til den lige saa mærkelige Snabeshøj, en Fjerdingmil Østen for Non Mølle, hvor det store Landting upaatvivlelig holdtes, før Viborg blev til. Og vil jeg ende denne min Vejvisning med det etymologisk-ortografiske Vink, at du herefter aldrig skriver Snapsting, men Snabsting.

Kærlighed i Vildmosen.

I.

Dokkedal hedder en By lidt Syd for Limfjorden og tæt hen mod Kattegat. Til Værn mod dette og til Læ for dets Storme har denne Række af straatakte Huse en Række af sammenhængende Høje, dem de kalder Molbjergene. Træd op paa en af disse »Knuder« og se dig først mæt paa Havet; drej dig saa om mod Landet! Her er noget ganske andet at se.

Bag dig havde du Blaat; foran dig har du nu Graat eller en Naturfarveblanding af Graat, Gult og Brunt. Hvad for en Hovedfarve er den fremherskende, er vanskeligt at afgøre; men paa Kedlens Overflade er opkogt en, der kan sætte en Sjællandsfar i slet Humør.

Denne Moseørkens Udseende vilde være milevidt aldeles ensformigt, hvis den ikke var paa to Etager, den ene tre til fire Alen højere end den anden, lidt brunere af Lød, da Lyngen paa det mindre sumpige Jordsmon trives, skønt tarveligt.

Men kig videre ned i Sydvest og op i Nordvest! Hist opdager du en anselig Menneskebolig med Have til og paa den nordligere Kant en ordentlig Skov. Bag denne ligger, men fra dit Standpunkt usynlig, ogsaa en Herrevaaning, benævnet H ø s t m a r k. Dette Navn saa vel som den forriges: »V i l d m o s e g a a r d« antyder en yngre Oprindelse, nem-

lig paa en senere Tid, da Vandherredømmets Svækkelse indrømmede Beboelse paa disse Oaser.

Høstmark er opstaaet langt tidligere end den anden, Mosegaarden, eftersom dens Beliggenhed egentlig er paa en Halvoase. Den sidste skulde maaske endnu ikke været til, hvis ikke Kærlighed — den første Vindmøllebygger — ogsaa her havde vist sin vidunderlige Magt.

En adelig Herre blæste nogle Bønderhytter over Ende og opbyggede paa Tomterne det nuværende Lindenborg. Navnet erholdt den, for at Mindet om hans Frue kunde vedligeholdes; jeg sørger nu ogsaa derfor paa en anden Maade.

»Das Fräulein von Linden« var en fattig Skønhed og følgelig med kun svagt Haab om at vorde Frau, da Junker Hans aus Dänemark daraussen saa og forelskede sig i hende. Hun bønhørte ham og fulgte med til hans Bolig i Blenstrup. Paa hendes Befaling blev det nye Herresæde opført og opkaldt efter den naadige Frue.

Denne Dame var ellers intet mindre end naadig, hvilket flere end Junkeren fik at føle, og kan man sætte Lid til hendes ej uddøde Eftermæle, var hun en Messalina baade i Vellyst og Grumhed.

Førend der begyndtes paa Bygningen, lod hun grave og mure en flere Favne dyb Brønd inden for det vordende Slots Omkreds. Da den ikke gav Vand, bestemte hun den til Bevaringssted af Ferskeri om Sommeren, forsynede den med en tætsluttende Lem, ikke til at drages op, men til at falde ned, naar en Skodde under den blev trukken fra. Hvorledes dette bevirkedes, blev hendes Hemmelighed, i hvilken ingen anden gjordes delagtig undtagen Tømmermanden, som for ej at røbe den blev det første Offer i Lindenborgs Oubliette (underjordisk Fængselskælder); han forsvandt og forglemtes.

En Tjener blev hans Efterfølger, saa snart den kvindelige Rolf Blaaskæg, ked af ham, havde kastet

sine Øjne paa Kusken. Denne og efter ham Gartneren nød samme Løn for deres natlige Opvartninger.

Der hviskedes i Gaarden og mumledes udenfor om disse ubegribelige Forsvindelser. Man var ikke uvidende om hines Forhold til Slottets Herskerinde, men tænkte, at hun havde givet den ene efter den anden Penge til lønligen at rømme bort fra Egnen.

Herren tilbragte sin Tid med junkerlige Forretninger; Tøvejrsdage fordrev han med Riden, Jagen, Sviren og Lystighed i Selskaber med ligedanne, og dette Herreliv greb ofte ind i Nattens Rettigheder. Paa saadan Maade var flere Aar blevne borte for ham. Det første Aar af hans Ægteskab var ikke forbi, før hans Kærlighed til Hustruen var bortdunstet, og han gik sine Veje, som hun gik sine.

Det indses let, at han med saadan Levevis tænkte kun nødigt og flygtigt paa alvorlige Ting. Alligevel forekom disse Rømninger ham betænkelige. Hans Svirekammerater ytrede ligeledes i lyse Mellemrum deres Betænkeligheder, saavel som i dunstfulde Timer Anmærkninger over Junkerindens Mistænkelighed i Kærestesager.

Dog skulde han have slaaet alt dette hen i Vejr og Vind, hvis ej — som Sagnet beretter — en af Slottets kvindelige Tyende, hos hvem Herren trøstede sig over Fruens Utroskab, havde, figurlig talt, sat ham Spjælke paa Øjnene. Hun berettede, at hun havde set Skytten og et Aars Tid efter Gartneren ved Midnatstide gaa med Fruen hen til et af Taarnene, forsvinde derinde og hende begge Gange komme ene tilbage, og det var just paa de Tider, begge forsvandt.

Junkeren blev nysgerrig, tog Mod til sig og forlangte Nøglerne, som Fruen havde taget i Forvaring.

»Der er ikke noget at se,« sagde hun; »men vil du derind, skal jeg ledsage dig.«

Da hun havde aabnet Døren til Oubliettten, bød hun ham gaa foran. Han gik, traadte paa Lemmen

og sank ned mellem sine Medbejleres Aadsler. Lemmen lukkede sig for stedse. Fliser bedækkede snart efter den og det græsselige Værelses hele Gulv.

Saa vidt til foreløbig Indledning.

I Egense Kloster, der oppe ved Limfjorden, var der en Abbed engang — ja det var saa omtrent midt imellem den Tid, da den bøhmiske Gaas blev stegt i Konstanz, og den, da den sachsiske Svane hævnede Gaasens Død uden at blive stegt. Den samme Abbed Eusebius var en oprigtig Katolik: han holdt paa Formen, kuede Fornuften og kvægede Sanserne, især sine egne, var da sanselig iLøndom og aandelig aabenlyst, som det sig hør og bør. Han passede Messe og Ottesang, tømte sit Bæger uden Klang; han gjorde Opvartning for Guds Moder in effigie og for smukke Piger og Koner in corpore. Saadan noget har Følger, blandt hvilke en, om hvilken denne Historie drejer sig.

»Si non caste, tamen caute!« (om ikke kysk, saa dog forsigtig) var en af hans faderlige Formaninger til Novicerne. Han selv var hverken castus eller cautus. Hans Formand i dette gejstlige Sinecure havde faaet den tilkommende Eftermand saa kær, at han brugte ham meget ung i Bestillinger, ogsaa verdslige, uden for Klostermurene.

Den første af de forannævnte Herregaarde laa inden for Munkekasernens Enemærker. Dens gejstlige Herre beskikkede en Munk til om Sommeren at have Opsyn med Gaardens Drift. Eusebius erholdt denne Bestilling, saa snart han, kun lidt over de enogtyve, havde ladet sig omhylle med Kappen og bedække med Hætten.

Paa disse Tider havde Gudumlund en ung, adelig Enke til Herskerinde, døbt Marie Malene. Hun faar Eusebius at se og finder ham snart

værdig til at vorde hendes Skriftefader. En bedre kunde hun ikke have udvalgt sig; inden Aar og Dag viste sig Frugten af deres Andagtsøvelser, et Pigebarn. Det samme betroedes Skovfogden ved Høstmark til Pleje, voksede og blev smukkere, end somme Tider gavnligt er for en femtenaars Tøs.

Som jeg nu videre skal fortælle: der havde Lindenborgs Messalina en Halvbroder, langt yngre end hun og langt bedre af Sind og Tænkemaade. Det gik nu saa, at han besøgte Lindenborg, hvor han snart kom til at holde mer af Svogeren end af Søsteren. Han var jo en tysk Adelsmand fra Røver- og Riddertiden, og paa det jydske Slot førtes der »ein freies Leben« — (undtagen i Oublietten) — det behøver ikke at males, for man har Malerier nok i den Genre, og de er brogede nok.

Vildsvin og andre vilde Dyr saavel som vilde Mennesker var Halvøen dengang vel forsynet med. Vildt udæsker til Jagt. Dens Vaaben var endnu de gamle: Bue og Spyd; thi vel var Krudt opfundet af den sorte Munk; men det brugtes kun til Morterer og Kanoner.

Junker von Linden blev paa en Jagttur skilt fra sit Følge og forvildede sig. (Det samme hændtes Kong Henrik den Fjerde.) Sulten, tørstig, træt og gnaven støder han paa Skovhuset, gaar derind og faar Lind for alle sine Mangler. Else — saaledes hed hint Elskovsbarn — var elektromagnetisk og virkede i denne Egenskab paa Junkeren; der blev straks Rapport imellem dem, men!!! — — —

Man maa kalde det, hvad man vil: Kyskhed, Blyhed, Klogskab, Listighed; men dersom Evas Døtre ikke var saa tilbageholdende, som Adams Sønner er fremfusende, da var Verden for længe siden bleven splittergal. Vor Junker var nærved at blive det, da hans Storme, en efter den anden, afsloges.

Dog opgav han ikke Belejringen, men betroede Søsteren sin Nød. Da hun var af de yderst sjældne

Mennesker, som elsker det onde for dets egen Skyld, lagde hun ham straks en Plan til at forraske, bortrøve Pigen og faa hende saaledes i sin Magt, at hun maatte blive tvungen til at kapitulere. Dette Forslag oprørte hans ufordærvede Sind, og hans skarpt bebrejdende Afslag slog af Søsteren et Smil, der havde saa meget giftigt i sig, at han uvilkaarlig gøs og, uden at mæle, forlod hende.

Da han var borte, nikkede hun, ikke med smilende Mine, men med et Aasyn, som naar hun havde tillaaset Oubliettens Dør.

Vor Junker ilede til den elskede og fortalte hende rent ud, hvad den onde Søster havde tilraadet ham, men lagde til, at naar hun vilde tage ham til Ægtemand, var han dertil straks beredt og derpaa forberedt, saa snart en gejstlig kunde formaas til at forrette Vielsen.

Pigens glade Tanker faldt i Øjeblikket paa Pater Eusebius. Denne kom nemlig imellem i Skovhuset for at se til sin Datter, hvem han virkelig elskede, men med en renere Kærlighed end den, der havde givet hende Tilværelse. Dog røbede han aldrig for hende, hvor nær de var beslægtede, men angav som Aarsag til hans Ømhed for hende, at hun var hans formedelst en mislig Sag bortrømte Broders Barn.

Saadant troede vel Plejeforældrene ikke, men vogtede sig nøje for at ymte herom til Datteren; Præstemagten var endnu dengang en frygtelig Bussemand.

Hun betroede sit Hjertes Anliggende til Eusebius, hendes formentlige Farbroder. Denne viste sig ogsaa villig til at opfylde hendes Ønske; men da han ret godt kendte Fruen paa Lindenborg, indskærpede han hende den yderste Forsigtighed og forestillede hende Nødvendigheden af en ligedan hos Kæresten.

»Men naar I nu er forenede, hvad saa?« spurgte han, »og hvorhen saa?«

»Til min Kærestes Søster, tænker jeg,« svarede hun.

Munken virrede med sit skaldede Hoved og sagde mørkt:

»Den Vej var den allerværste, som vælges kunde. Du bliver her for det første, min Datter, og din Mand aflægger dig sine lønlige Besøg som en Tyv om Natten. Men mærker I Uraad, og at hun paa Lindenborg har faaet Nys om eders Forbindelse, saa maa I øjeblikkelig gribe Flugten.«

»Gud hjælpe os! hvorhen?« udstødte hun skælvende.

»Naar I,« svarede han, »kan finde eder i at leve ene to, adskilte fra alt menneskeligt Samkvem, uden at se andre end mig og en til, da skal jeg sørge for et Fristed, hvor ikke engang en Ræv skal opsnuse jer.«

Pigen greb hans Haand og kyssede den, hendes Taarer vædede den.

»Men,« sagde hun, foldende sine Hænder, »kan en Kvinde da være saa grusom mod sin egen Broder?«

»Mit fromme Barn!« svarede han, »se dig omkring paa alle disse Træer og Vækster: alle sammen har de grønne Blade, smukke Blade; men pluk nu et af hver og læg dem ved hverandre! Du vil ikke finde to ligedanne hverken af Skikkelse, Farve eller Smag. Saaledes gaar det og med os Mennesker: om vi var tusinde Millioner, ikke tvende vilde findes ens i Sind eller Skind. Dette Nældeblad der har i Figuren Lighed med denne her Plantes; men det er mørkere, det har Brodde, det brænder dig. — Hun, jeg advarer dig for, er en Brændenælde.«

Som han havde udtalt sine sidste Ord, kom Elskeren belejligen til og blev nu ligeledes underrettet om det glædelige, som Fader Eusebius nyssen meddelte Kæresten, lige til Advarslen mod den farlige Søster. Denne var allerede bleven overflødig.

Ved hans Tilkomst viste hans ellers stedse aabne og livlige Ansigt en urolig Mørkhed, som flygtigt smittede Pigens; men den unge Mands vilde ved Trøstens og Haabets lysende Straaler endnu ikke fuldkomment lade sig udglatte.

Grunden til denne hans ualmindelige Forstemthed blev naturligvis efterspurgt, men ikke forklaret. Fortælleren her, som kender den, afholder sig fra for skikkelige Menneskers Øjne at fremstille noget, der, hvis vor Junker ikke som Joseph havde revet sig ud af Garnet, skulde styrtet ham i en Fortvivlelse lig den, for hvilken en israelitisk Kongesøn gjorde sin Søster til Offer.

Abbeden grublede nogle Øjeblikke, ikke ret mange; da indesluttede han Parret i sin Favn og sagde:

»Med eders Forbindelse har det stort Hastværk; endnu i denne Dag maa I forenes for Tid og Evighed og jo før jo heller skjule eder saa længe, til I bliver i Stand til at forlade denne giftige Bund. En Dag, højst to, tøver I hos Skovfogdens; han røber eder ikke, hans Kone lige saa lidt, for de tør ikke. Min Søn!« — han lagde Hænderne paa hans Skuldre — »du kender ikke den Skat, jeg i Dag skænker dig — det er hende, der staar! Lad den ikke stjæles, ikke røves dig fra! Se til, du kommer vel og snart fra Borgen! Har du mere, end du paa een Gang kan bære, skal jeg sende dig ved Natten en tro, tavs og forsigtig Klosterbroder, som kan hjælpe dig at bjærge det. Hold saa dig selv og din Hustru inden hine Vægge, indtil jeg faar indrettet til eder andensteds.«

Sildig paa Aftenen sneg sig den unge Mand ind i Slottet, uden for hvilket Klosterbroderen allerede biede efter ham; — Indgang, Udgang, Bjærgning, alt gik heldigt, men ikke ganske ubemærket: Messalinas da for Tiden opvartende Kavaler, Ridefogden nys kommen i Tjeneste — havde fornummet noget

til den natlige Færdsel, og da Junkeren næste Dag savnedes og Søsteren lod anstille Undersøgelser, fik hun af Fogden den Underretning, at han i en Frastand havde skimtet noget levende, som skred fra Gaarden af Øster paa.

Nu maatte han fungere som Spion alle Vegne paa den Kant. Efter Generalindens Ordre forklædt som Natmandskælling og med et Tørklæde bundet om nederste Del af Hovedet, for at skjule Skægget, tiltraadte han sin værdige Bestilling.

Efter at have set og hørt sig for i store og smaa Gaarde med Enstedhuse kommer Udsendingen ogsaa til Skovhuset et Par Dage efter den stille glade, lønlige Vielsesfest. Den lyksaliggjorte Ægtemand gaar just gennem Køkkenet, hvor Tiggersken sidder, og bliver straks opmærksom paa hendes mandige Ansigt og firskaarne Legeme.

Han standser og spørger: »Hvad er du for en Karl?«

Dette »Karl« slog denne her Kumpen; dog tabte han ikke Hovedet, som Frankeren siger, men svarede paa jydsk Bondemaal, at hun var en fattig Enke der og derfra og bad om noget i Guds Navn.

Junkeren greb i Lommen og gav et Par Skillinger, men kom derved Spionen saa meget nærmere, at han tydelig saa paa de øverste sortprikkede Kindbakker, at de nylig maatte være ragede.

»Gaa til Bekendelse!« raabte han og løftede Haanden, »og sig straks, hvem du er, og hvad du har her at bestille!«

»A haar ett ant aa bestell,« svarede Skælmen, »end aa be om nød, — han sie saa ves o mæ, faade a haa let Skjæg, men vel han ænnele veed hwofor, da ær ed, faade a deswahr ær en Hwærken.«

Junkeren forstod ham ikke; men Skovfogden var nu just kommen til.

»Pfui!« udsprudede denne tyskfødte, »ein Zwit-

ter!« snurrede sig om og ud af Køkkenet, Junkeren efter ham.

Som de keg ud af Stuevinduerne efter den mandhaftige Tiggerkvinde, siger Skovfogden:

»Hun ta'er for lange Skridt til at være et Kvindfolk; det er vist en forklædt Gavtyv. Skal vi ikke trække Tingesten ind igen og holde skarpt Forhør? jeg ynder ikke saadanne Øjne.«

»Lad 'en være, hvad 'en er; det kan være mig lige meget,« var Svaret. Den anden virrede med Hovedet og brummede:

»Vi vil lukke tættere, end vi sædvanligen plejer; hav eders Spyd og Jagtkniv paa rede Haand nær ved Sengen! Vi kan gerne faa en urolig Nat.«

Den fik de. Ved Midnatstid, da de nygifte laa sødelig indslumrede, pikkedes hurtigt og stærkt inde fra Skovfogdens Sovekammer. Den unge Kone, som var mere lydhør og letsøvnet end Manden, fornam det og vækkede ham. Han sprang op, hans Blik faldt paa Vinduet, hvorfra i samme Øjeblik noget mørkt nedgled. Han greb Spydet i den ene Haand, tog Kniven i den anden, keg og lyttede. Han opdagede gennem Skumringen fire Mænd, som hviskede ivrigt til hverandre og derpaa nærmede sig Vinduet. Et Brækjern anbragtes, og Vinduet opreves.

Tyskerens Hjerte sad, hvor det skulde sidde: paa den nærmeste Indbryder kløvede han Hovedet, gennem den næste jog han sit Spyd; de to andre forsvandt. Nu kom Skovfogden til, men for silde til at yde Bistand, da han ikke før havde faaet noget om sig og fundet et Værge.

Den spydstukne havde saa meget Liv tilovers, at han kunde sige, hvo der havde udsendt dem for at fange og føre de nygifte til det skumle Lindenborg.

»I Nat,« siger Skovfogden, »bliver vi nok sikre; men inden den næste maa I være herfra.«

»Hvad skal vi gøre ved de døde?« spurgte Junkeren.

»Begrave dem,« svarede hans brave Vært, »her nærved i Skoven er en Ulvegrav, der kyler vi dem ned, lidt Jord og tørre Grene ovenpaa, lad saa disse Aadsler ligge til Dommedag.«

Da de vilde til at slæbe Ligene hen til den Grav, der egentlig var bestemt for Rovdyr, saa de, at den foregivne Hverken var den ene, endnu iklædt sin Maskeradedragt; hun kom snart til at blive den andens bestandige Kontubernal.

NB. Fortællingen kan vel gerne betragtes som sluttet her; alligevel skal siden følge en annekteret. De, som har fulgt nu »Manden i Mosen«, vil, haaber jeg, følge ham, naar det gaar om igen.

Kærlighed i Vildmosen.

II.

Det Strøg, i hvis Midte Vildmosegaarden nu befinder sig, var højt op i Tiden en ukendt Halvø mellem Sumpe og Sommergræsning alene for Skovens vilde Dyr. Men efter at Høstmark var bygget og dens omliggende Fastland opdyrket, trængte først Jægere Syd ud gennem Urskoven, og med disse siden efter Hyrder og Fæhjorde.

I lange Tider gjorde Ulve endnu Munkene Herredømmet stridigt; Jægere og Hunde maatte beskytte den græssende Hjord og med dagligt Besvær udføre og hjemdrive det tamme Kvæg.

Da fandt endelig en Klosterbroder paa, at der skulde bygges Vaaningshytter og Nøds (Kostald) derude, og som tænkt saa gjort. I over hundrede Aar havde her en anakoretisk (eneboeragtig) Hyrde afløst den anden. Dette dyriske Ministerskifte foregik hvert tredje Aar: længere ensomt Liv ansaas utjenligt baade for Eremitten og for Munkenes Spisekammer; det var nemlig alene Stude, der blev først vinterfodrede og derefter græsfedede. Ved Afløsningen fik gerne Formanden, naar han havde passet sin Dont ærligt og troligt, en bedre og rosommere (mere underholdende) Stilling i Klosterets Nærhed.

Det var en smuk Septemberdag — en af dem, da det hverken er for varmt eller for koldt, men lige tilpas.

Den brave Tysker — jeg tror, han hed G ø t z — havde ved Skovfogdens Medhjælp paa den søndre Ende af det beboelige Landstrøg mellem Vester- og Øster-Vildmosen faaet indrettet en Hytte eller med gammelt Tømmer indvendig beklædt den og udvendig med Mønnetørv, hvilket i Frastand gav den Udseende af en Stump Dige. Her tilbragte Manden og Konen deres Honningmaaned (som Briten siger, og som lyder sødere end vore »Hvedebrødsdage«).

Kun fra Østsiden vidste en og anden Jæger at finde Gangvej over til Øen; den havde Pater E u s e b i u s ogsaa ladet sig vise; derfor kunde han og vejlede det elskende Par, skønt tvende Raadner (Rødner i Almuesproget), for brede til at springe over, gjorde det nødvendigt at lægge Fjæl fra Tue til Tue.

Lindenborgs M e s s a l i n a havde siden Halvbroderens Flugt ikke været ledig; hendes Ridefoged fik Befaling at spejde, og det gjorde han med saa megen Flid og Fremgang, at han kunde aflægge Beretning om det, vi allerede ved, paa Eremitagen og dens Beboere nær.

Hendes Naade gjorde kort efter en Ridetur med hendes Cavaliere servante hen mod Vestkysten af Mosen, vi ved nok. Da opdagede hun paa Vildholmen den nye, grønne Forhøjning, og som de onde er almindeligen meget opmærksomme — ligesom Rovdyrene — vender hun sig halvt paa Hesten til sin bagved ridende Kammerjunker, peger ad Forhøjningen og siger:

»Hvad er det? jeg har aldrig set det før.«

»Jeg ikke heller,« svarer han; »men har her været Mennesker, saa kan her vel være endnu.«

»Det maa vi have efterset!« sagde hun hurtigt, men lagde summende til: »Det skulde dog aldrig være min Broder? Han forsvandt med eet og er ikke set af noget Menneske — kan vi ikke ride derover?«

»Ikke fra denne Kant; men fra den anden Side

kan det være muligt at gaa eller hoppe over paa Tuerne.«

»Etsteds maa de der have humpet over; lad os ride omkring og se ad!«

De red Sønden om langsomt og besværligt, saa ingen rimelig Overgang, henvendte sig derfor til Beboerne i Dokkedal, hvor de fik den Underretning, at det ikke var muligt til Fods at komme over undtagen paa eet Strøg, som kun Jægere kendte.

»Skaf os fat paa saadan en!« raabte hun.

»Ja saa maa vi tilbage og Syd om Mosen!« svarede han.

Det gik langsomt, men ikke lysteligt. Fruen skældte og smældte; dog derfor gik det ikke raskere.

Endelig blev man en Mand med Bøsse var; man gjorde Tegn og stræbte hen til ham.

»Aa! vis os, hvor vi kan komme histover,« sagde hun.

»Hvad vil I der?« sagde Jægeren. »Derover kan Fanden ikke ride, og gaa, det skal være om Vinteren i stærk Frost. Nu maatte I have seksalens Fjæl med for at komme over Rødnerne, for dem kan h u n ikke skræve over.«

»Saa skaf mig en Fjæl og vis mig af Sted paa dette fordømte Morads!«

Jægeren satte Bøssen til Foden og sagde: »Hvem er hun ellers?«

»Jeg er Fruen paa Lindenborg,« hvinede hun og satte Hænderne, ikke just i Siderne, men paa Grebene af to Dolke, som sad der i Bæltet.

Jægeren blev forskrækket ved at høre, hvem han havde for sig.

»Nu skal jeg straks være her igen med Fjælen,« sagde han ydmygt og løb hen til det nærmeste Hus, fra hvilket han snart medbragte Brættet.

Nu bad han begge staa af Hestene, for hvilke han lovede at sørge, indtil man kom tilbage. Derpaa førte han dem hen til Fodstien over Mosen, flyede

Ridefogden Brættet og gav ham fornøden Underretning om dettes Brug over Rødnerne.

Nu skred begge af Sted, han foran. De kom til den første. Han anbragte den smalle Bro, gik først over, hun bagefter. Man kom til den anden Mudderkanal. Ogsaa denne passeredes lykkeligt — af ham; men da hun kom midt paa Fjælen, vippede den, og hun faldt i Pølen, og under Skrigen om Bistand, som Fogden enten ikke kunde eller ikke vilde yde, sank hun ned i Pludderet og er ikke siden kommen op, Vildmosen blev h e n d e s Oubliette.

Dette blev snart bekendt. Den fromme E u s e b i u s førte straks sin Datter og Svigersøn ind paa Lindenborg, hvor de skal have levet i mange Aar, men omsider være nedlagt i Kirkegaardens Oubliet-ter, uden Efterkommere.

Den jydske hvide Dame.

Vi har en Herregaard, beliggende i en af Landets videst udstrakte Dale. Mod Norden begrænses Dalen af bølgedannede, her skovgroede, der lynggroede Bakker, som i en lige Linie strækker sig milevidt. Til denne slutter sig retvinklet andre mod Øst og Vest. I Syden har vi en endnu højere Bjergkæde, men helt hen skaldet, altid mørkladen, efter Luftens Beskaffenhed graabrun eller blaagraa. Midt igennem Dalen glider en af Danmarks største Floder, bebræmmet med grønne Enge. Fra Herregaarden af ser man ikke, hvor den kommer fra, eller hvor den gaar hen: den synes at udspringe af Bakkerne mod Vesten og at tabe sig i dem mod Østen. Halvvejs i Dalen, Norden for Aaen, paa Skellet mellem Ager og Eng, knejser det to Hundred Aar gamle Slot. Det viser sig, efter sin Alder, som hverken gammelgotisk eller nymodens italisk, men som en Sammensmeltning af begge Stile; men de gammeladelige Slægtnavne i Jernbogstaver paa Murene vækker, som Runer, Mindet om ældre Dage.

Det samme gjorde ogsaa h u n, som vel levede i nyere Dage blandt den yngre Slægt, men hvis hele Tilværelsesmaade lige til Klædedragten, efter hvilken hun benævnes, henviste til en nu længst forsvunden og allerede længe fremmed Tidsalder. Da jeg nu har nævnet Klædedragten, vil jeg lægge den som Folie om mit Maleri.

Hendes Dragt var hvid, helt hvid og altid hvid, og ingen nulevende ved at have set nogen anden Farve paa hendes Legeme, ikke saa meget som den allermindste Sløjfe. Hvad Formen angaar, om den var gammeldags eller rettede sig efter de foranderlige Moder, da mener jeg, at den hverken var gammeldags eller nymodens, men altid lige klædelig, og kan ikke tydeligere beskrive den end ved at kalde den en »Omhylling«. Thi udi et saadant Gevandt forestiller jeg mig de gode Aander, de elskelige afdøde, naar de stundom besøger deres Venner paa Jorden. Og vist er det, at denne Forestilling end mere livligen bestyrkedes ved at skue enhver hendes Stilling og Bevægelse: stod hun, da var det et Marmorbillede paa et Gravmæle, gik hun — men hun gik ikke, hun skred som den lette Morgensky, hun svævede som en Taagepille i en stille Maaneskinsnat.

»Men hvorfor,« — vil maaske spørges — »hvorfor just bestandig denne besynderlige Dragt?« — Var det ikke lidt — Særhed?« — ja vel var det sært, for det er sjældent, meget sjældent, at noget Menneske klæder sig efter eget Tykke.

Jeg for min Del finder her en Selvstændighed, som jeg højagter og beundrer. Vor hvide Dame maa have haft den hvide Lilje til Livblomst — Jomfrusneens Hvidhed har hun bevaret i dens uplettede Renhed, som den falder fra Himmelen til vor mangefarvede Jord — bevaret den i sin første Stjerneglans, indtil den, smeltet af Solstraalerne i det høje, i Dug opstiger til sit æteriske Hjem — men hvidt er ogsaa Dødens Farve: den afsjælede lægges hvidklædt til Hvile — hun var jo og som død for det nærværende, en Gengangerske fra gamle Tider. Eller bar hun den dybe Sorgs Farve, som Enken for sin bortkaldte Ægtemage, saaledes hun for en Ungdomsven? eller fordi hun aldrig fandt en saadan Ven? fordi Ungmøens Kærlighedslængsel havde ophørt at leve? — Kærlighed? O! hendes Kærlighed var af udøde-

ligt Væsen; den omfattede alt, hvad som lever. Et Gennemskær af denne glimtede mildt fra hendes Helgenøjne og aabenbarede sig stundom i Englesmilet paa hendes allerede i Livet forklarede Aasyn.

Komtessen — saaledes hed hun bestandig baade paa Gaarden og Godset, og Almuen syntes næppe at vide, om hun havde noget Slægtnavn — Komtessen var af gammel adelig ublandet Slægt. — »Var det ikke hendes Stolthed?« — Stolthed! den kendte hun ikke. Thi med dette tvetydige Ord maa du ingenlunde betegne et saadant Sindelag, for hvilket Adelspatentet er et moralsk Skyldbrev, et urørligt Fideikommis paa Sjæleadel, et Legat af Dyder. Og dette Legat var hende i Sandhed helligt.

»Fjernet fra sin Slægt — ugift — ensom« — Hun var ikke ensom — »hvormed fordrev hun da Tiden?« — Hun fordrev den ikke; hun holdt den snarere fast, hvis det var muligt: hun nyttede den til A n d a g t — hin stille glade Andagt, der hæver Sjælen som den finere Luftart Ballonen — hun brugte den til forædlende L æ s n i n g og til ædel V e l g ø r e n h e d. For en Dame af hendes Stand var Komtessen langt fra at være rig, og dog havde hun altid tilovers for den nødlidende. Vist er det, at de fattiges Beklædning kostede hende langt mere end hendes egen.

»Hvor hun boede?« »Hvad hun hed?« — Hvad vedkommer det Portrættet? Navne udslettes, Slotte jævnes med Jorden; men Sjæleskønhed er uforgængelig, den tilhører en anden Verden. Der er uden Tvivl Tilskuere ved denne Udstilling, som ved baade Sted og Navn, ved, at dette Portræt er intet Ideal, men en Kopi, en tro Kopi af den elskelige Original, den de fuldt vel kendte, hvem de ofte mindes med venligt Vemod og vel nu med et Hjertesuk genkender i dette Billed.

Hun oplevede og gennemlevede længe bedrøvelige Tider: hun saa Slægtens gamle Glans mere og

mere fordunkles, dens Magt at dale, dens Rigdomme forsvinde. Det stolte Herresæde kom i fremmede Hænder; dog, da det var kongelige Hænder og Bopæl overlodes hende paa Fædreneborgen, følte hun sig der endnu ikke aldeles fremmed. Men da den saa stilledes til offentlig Auktion, da de hende vildfremmede Gæster trækkedes om hendes Ungdoms Eden, — hende ligegyldigt, hvo der omsider skulde drage det til sig — da løstes det sidste Baand mellem hende og Verden: ved det sidste Hammerslag brast det gamle Pigehjerte.

Digte.

Trækfuglene.

Naturkoncert.

(Sluttet).

H e j r e n.

Der kommer Hejren i Bølgeflugt,
velkommen skal han være!
Rigtignok synger han ikke smukt,
har ingen skønne Fjere.
Rigtignok har han en slet Renommé
for visse Tyverænker;
Fiskeren vil ham nødigen se,
kun paa hans Død han tænker.
Men jeg tænker paa den yndige Ø,
hvor han sin Rede bygger,
den ligger i C h r i s t i a n d e n F j e r d e s S ø
dybt under Bøgeskygger.
Jeg tænker mig hen til den venlige By,
der klynger sig til Skoven,
naar Solen gaar frem af sin Morgensky
og klart forgylder Voven.
Jeg tænker mig ind i den fremfarne Tid,
da Kongesønnen øved
de Kræfter, som siden i blodige Strid
hans mange Fjender prøved.
Da var der et Liv i den lille Stad,
da var der et Liv paa Søen,
naar kongelig Styrmand ved Roret sad
og fo'er om Æ b e l ø e n.

Jeg tænker i Tiden mig længere ind,
paa hine Trængselsdage,
da Nørrerismanden med Heltesind
drev fremmed Vold tilbage.
Jeg tænker i Tiden mig længere op,
op paa hin Kongemoder,
der værged med liden trofaste Trop
om sine unge Poder.
Vel er hun alt længe saa godt som glemt
med Slægten, hun forsvared;
ej vides, hvor Ebbesens Lig er gemt,
hans Daad kun er bevaret;
vel ligger det prægtige Slot i Grus,
hvor Christian holdt Festen.
En Taarnruin er nu Uglens Hus,
og Ræven ejer Resten.
Ak! Kongernes Slægter og Slotte forgaa!
Forgæves man dem freder;
men hisset de vilde Træer end staa
og bære Hejrereder.

Ternen.

Terne! du erindrer mig
sødt om gamle Dage,
mine Tanker vender sig
gerne did tilbage.

Tosset var jeg rigtignok,
da enhver, som vilde,
ud af Eventyr en Skok
kunde mig indbilde.

Kunde faa mig til at tro,
at du var den samme,

som til Signes Jomfrubo
stak den røde Flamme.

Du var Skyld i al den Harm
ved din træske Tunge;
»Habor laa i Signes Arm,«
røbed du den Konge.

Tidt ved Haborshøj jeg sad
og paa Hyrden hørte,
naar han Signes Vise kvad.
Ak! hvor den mig rørte.

Hvad han sagde, hvad han sang,
vist og fast jeg tro'de:
at Kong Siger her engang
virkeligen bo'de.

At i Sigershøjen hist
hviled sig hans Bene,
mens du flagrer uden Rist
over Gravens Stene.

Og at her i Galgen svang
Habors røde Kofte;
ak! jeg kunde ej den Sang
høre da for ofte.

Men nu er jeg bleven klog,
tror ej mer, men tvivler,
ad den stakkels Skolepog
hel fornuftigt smiler.

For nu har jeg lært saa vel
ud af lærde Bøger,
at man Stedet uden Skel
her paa Heden søger.

Om i Sjælland snarere
saadant er passeret,
eller og i Sverige,
har man disputeret.

Efter mangen lærd Traktat
kan da snart man dømme,
komme til det Resultat,
alt er bare Drømme.

Hm! mig tykkes næsten dog:
om jeg end udtømte
Lærdoms Skat, at som en Pog
sødere jeg drømte.

Gøgen.

Min Søn! om du vil i Verden frem,
saa kuk!
Hvad enten du finder den god eller slem,
kun kuk!
Om den gaar frem, om den gaar tilbage,
den lige let du dig altid tage!
Med Smil og med Latter
syng højt og syng atter:
Kukkuk!

Naar den forfølger, hvad man kalder Dyd,
saa kuk!
Naar Sandheds Røst døves af Bjældelyd,
saa kuk!
Naar den, som sidder paa Dommersæde,
mon Ret og Pligt under Fødder træde,
syng lystig med Latter!
syng højt og syng atter:
Kukkuk!

Den lærde fanger i Taarer sin Løn,
og Suk!
D i n Lærdom bestaar i et Ord, min Søn!
Kukkuk!
Den Lektie, ved jeg, er let at lære,
og den skal dig gyldne Frugter bære.
Bestandig med Latter!
syng atter og atter:
Kukkuk!

Vær doven! kun trættes du aldrig ved
dit Kuk!
Til sidst raaber hele Verden med:
Kukkuk!
Den Nøgle vil aabne dig alle Døre,
til Ærens Top dig paa Roser føre;
kun immervæk trøstig!
syng højt og syng lystig:
Kukkuk!

Vær Skælm og Keltring! men glem blot ej
dit Kuk!
Dit Øre for Jammeren paa din Vej
kun luk!
Du Klager og Bønner kun møde med Latter!
Jo mere de græder, jo mere du skratter!
Frisk op, du! og bryst dig!
syng højt, du! og lystig:
Kukkuk!

Beskeden Fortjeneste kæmpe mod Savn
med Suk!
Du raabe bestandig paa eget Navn:
Kukkuk!
Du aldrig for egen Familie svede!
men læg dine Æg du i andres Rede!
Lad andre dig fo're!
dig selv du kun more!
Kukkuk!

Men alting ender paa Livets Vang
et Suk.
Omsider du kvækker for sidste Gang
dit Kuk.
Thi kuk da, saa højt og saa længe du orker!
snart uden Kuk du i Graven snorker.
Min Søn, da kun trøstig!
syng højt og syng lystig:
Kukkuk!

Lyngspurven.

Hvem der? hvor saas vi to sidste Gang!
Ak ja! det var hisset ude,
hvor intet Bjerg gør Vejen trang,
hver Nat, ja hele Dagen lang,
de Vestenvinde tude.
Men hvorfor vil du just i Ørken bo?
Der er jo ikkun lidt for Øjet —
En fattig Enbærbusk din Skov er jo!
men gi'er dig Føde, kan jeg tro,
du er med lidt fornøjet.
Der sidder du nu hele Dagen lang,
mens Storm din Skov mon ryste;
men selv i denne øde Vang
du har en munter Elskovssang,
en Vandrer at forlyste.
Hvor kan da Livets korte, dunkle Nu
dig saa til Glæde stemme?
Ak! hvo der kunde dog som du
med stille Sind og nøjsom Hu
sig saa i Hytten gemme!
Men jeg, jeg skal bestandig op og ud —
om blot med mine Tanker;
i Havblik og i Bølgebrud,
i Sommervarme, Vinterslud,

en Pilegrim jeg vanker.
Du har i Fattigdom et sorgfrit Bryst,
og i din Løndom Glæder;
hvi drives jeg af Rejselyst
at søge Lykke eller Trøst
paa ubekendte Steder?
Hvi kan jeg ej som du slaa mig til Ro,
til Trækketiden kommer!
Hvi kan dog ikke Sjælen bo
udi sin Lejevaaning fro
den korte Livets Sommer!

Nattergalen.

Velkommen, lille Emigrant!
hvi tøver du saa længe?
Siden Løv i Lund sprang ud,
og Blomsterne i Enge,
alt mangen Dag henrandt.

Hvi kommer du saa silde?
Det med vor glade Fest
lakker snarlig hen ad Enden:
alt sveg saa mangen Gæst
det store Bryllupsgilde.

Selv Lærken af sin Hymenæ
det sidste Vers har sjungen:
Tyst i Mark og tyst i Skov!
kun du nu rører Tungen
i Lundens tavse Læ.

Ja, ja, maaske du bier
med Villie til sidst,
træder frem som Solosanger —
en Virtuos forvist,
naar hele Koret tier.

Vel var jo Symphonien sød,
dog sødere Finalen.
Da først smelted mangt et Bryst,
naar udi Bladesalen
din Serenade lød.

Dog tidt for tomme Bænke
du Mestersanger maa
Aftenunderholdning give —
skønt dig kun saare faa
Opmærksomhed vil skænke.

»Min Sang, o Broder! som en Elv
af egen Magt hentriller.
Bejl du kun til Verdens Ros!
Mens du for andre spiller,
jeg synger for mig selv.«

Svanen.

Ah! hvo est du, som hisset gynger
i majestætisk Flugt paa Æterhavet?
Er det ej dig, som højt begavet
dog først i Døden synger?
Hvorfor saa silde? Livet yder
til dig vel og sit fulde Maal af Glæde?
Og dog, imens vi andre kvæde,
kun du i Tavshed nyder.
Og naar omsider mæt af Dage
de trætte Øjne du mod Bølgen sænker,
det sidste Blik, du Livet skænker,
ledsager du med Klage!
Ha! og saaledes dør en Digter?
Nej! det, som bar ham over Livets Bølger,
ham paa den allersidste følger
og ej i Døden svigter.

Hint Himmellys, de Guddomsgnister,
ham aabenbartes her, de Cherubstemmer,
ham trylled, han i Hjertet gemmer,
til det i Døden brister;
men var hans Sang i Livet Klage,
hans Svanesang skal just, naar det hensvinder,
som Sejrssang, før hint oprinder,
hans sidste Kamp ledsage.

INDHOLDSFORTEGNELSE.

10. BIND.

	Side
E Bindstouw med Ordforklaring	3
Gyldholm	47
Krybskytten	63
Kærlighed i Syden	86
Fruentimmerhaderen	132
Josepha	167
Oldsagn paa Alheden	184
Kærlighed i Vildmosen I og II	196
Den jydske hvide Dame	211
Digte	215

Indholdsfortegnelse over **Digte** i samtlige Bind.

I.	Jyden — Af »Jyllandsrejse i seks Døgn«, Forsang — Søren Kanne — Morten Borup — Din Skaal og min Skaal — Mit Modersmaal	210—223
II.	Himmelbjergsange 1—4 — Danmark	219—223
III.	Snorro	221—223
IV.	Hjemve I—VII — Min Svanesang	214—223
V.	Christian den Fjerde i Søslaget ved Femern — Den enlige Brud	219—223
VI.	Til Danerfolket — Tym Sællandsfa'r	218—223
VII.	Trækfuglene	215—223
VIII.	— (fortsat)	219—223
IX.	— (fortsat)	214—223
X.	— (sluttet)	215—223

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

MARIUS ANDERSEN